[illegible]

[illegible]

I. Goeree Delin. I. van Vianen fecit

By PIETER MORTIER Boekverkooper.

ALLE DE
WERKEN
VAN
PUBL. OVIDIUS NASO;
HET EERSTE DEEL.

Bestaande in

HELDINNE-BRIEVEN,
MINNE-DICHTEN,
VRY-KONST,
MINNE-BAAT.

in de Nederlandse Taale overgebracht,

DOOR

ABRAHAM VALENTYN.

Met Verklaaringen, en Uitleggingen verrijkt,

DOOR

LUD. SMIDS. M. D.

En met omtrent driehonderd PRINTVERBEELDINGEN door de vermaarde LE CLERC geteekent, &c.

Met Privilegie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West Vriesland.

AMSTELDAM,

By PIETER MORTIER, Boekverkooper.

MDCC.

DEN HEER

LAMBERT WITSEN,

GEHEIMSCHRYVER DER STEDE AMSTELDAM,

EN

BEMINNAAR

VAN ALLE UITSTEEKENDE WEETENSCHAPPEN,

WORD

HET EERSTE DEEL

DER

WERKEN

VAN

PUBL. OVIDIUS NASO;

DE

HELDINNE-BRIEVEN,
MINNE-DICHTEN
VRY-KONST, en
MINNE-BAAT,

EERBIEDIGH OPGEDRAAGEN

DOOR SYN ED.

GERINGE DIENAAR

LUD. SMIDS.

*

VOORBERICHT,

aan den geneegenen

LEESER.

Ie hier de langverwachte Aanteekeningen en Verklaaringen over alle de Dichtkonstige werken van den vermaarden en welbekenden PUBLIUS OVIDIUS NASO.

Ondertussen, aangesien ik onnoodigh acht het lof van deesen Dichter omstandelijk op te haalen, soo sal ik den nieuwsgierigen Leeser hier niet lang ophouden, maar alleenlijk met weinig woorden hem, als op een tafereel, voor oogen stellen, wat ontrent deese mijne Aanteekeningen is waargenoomen.

Ik heb in alle drie deelen, om sekere redenen, de vertaalinge van VALENTYN gehouden; doch echter in de Verklaaringen de sin verbeterd en hem tegengesprooken, waar hy duttende buyten het spoor raakte; en naar des Dichters meeninge eenigsins mistastede.

De Aanteekeningen sijn verseekerd en bevestigd met de Auteuren, waar uit sy sijn getrokken: maar, segt men, de meest sijn Latijnse, en wat baat het Boek en Hoofdstuk aan te wijsen in Schrijveren die by de Nederlanderen niet worden verstaan? Ik antwoorde, voor eerst dat de Latijnsse Schrijvers voor een groot gedeelte sijn vertaald en overgeset of in ons Nederduits; of ten minsten in het Frans, in deese daagen by onse landtslieden soo gemeen, dat, weerhiel hen de schaamte niet, sy hunne by naar volmaakte moedertaal voor deese gebrekkelijke gaaren souden willen verruilen. Ten tweeden, ontken ik niet het gedaan te hebben tot mijn eigen gemak; te weeten om dit onderstand van aangetoogene schriften gereed te hebben wanneer de lust my sou aanporren om deese Verklaaringen in het Latijn over te brengen.

In de Heldinnebrieven heeft ieder Dicht, tot des Leesers gemak, sijn Inhoud; soo ook alle de verdeelingen van het geheele werk. Ja, ik heb deswegen ook de Vrykonst, de Minnebaat en den Almanak in

 Hoofd-

Hoofdſtukken geſpleeten, om kortelijk den inhoud aan te wijſen, en voor mijn ontſchakelinge de ſin van ieder lit te doen verſtaan. Van gelijken heb ik in de Boeken der Herſcheppingen my niet gehouden aan het getal der ſoo genaamde Fabelen, maar heb mijn Hoofdſtuk aangegevangen, alwaar een voornaam geval byſonderlijk ſcheen uit te ſteeken.

Wat de vercieringen aangaat van mijn geſchrifte, die beſtaan in een groot getal Konſtprinten, de voorvallen in het kleen, doch op het aardigſte verbeeldende; waar by veel Roomſſe Munten, iets wegens aaloude Gewoontens, enz. verbeeldende, gevoegd zijn, om wat ſpelens te geven aan den Nederlander, die ſoo wel als de Duitſer, Italiaan, en Franſchman, ſijn werk van haare verſamelinge is maakende.

Eindelijk heb ik het geheel werk geſlooten met een volkomen Regiſter over alle het aangeteekende; waar in, met veranderinge van letters, de naamen van perſonagien, landen, ſteden, rievieren en bergen, van de Roomſſe en Griekſe Gewoontens en Plechtigheden ſijn afgeſcheiden. Ook heeft het my goedgedacht liever een eenige Bladwijſer over de Verklaaringen te maaken, als deſelve van een te ſpouwen, en in driën te verdeelen.

Dit is al het geen ik had te ſeggen, goedgunſtige Leeſer, en bid alleenlijk dat het u believe dit mijn werkje ten beſten te duyden; terwijl ik my heb gewacht van alle aanſtootlijkheden die my by deeſe gevaarlijke Dichter ſouden konnen ontmoeten. Verdien ik lof, ik weet dat gy me deſelve geenſins ſult onthouden, hebbende alle mijn voorige werkjes met plaiſier ontfangen. Van u verwacht ik ook geen beknibbelinge; als die door ervarenheid weet, dat, de Letterkunde aangaande, alles by de Schrijveren onvolmaakt is, en dat alleenlijk men die geene behoord te roemen, in wiens arbeid men het kleenſte getal van gebreeken en miſſlagen kan aanwijſen. Ondertuſſen ſal ik de Nijd en Afgunſt, met haar eenſijdige vonniſſen, achter het ſchild van uw genegenheid geruſtelijk afwachten, en midlerwijlen haar met verſeekeringe belooven, dat ik, na deeſen, het ſchrijven in onſe Taale zal ſtaaken, en alleenlijk met het Latijn, en het geen deeſe behelſt, my bemoeijen.

D E

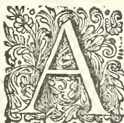

PUBL. OVIDIUS NASO, Rooms Ridder;
Gebor. in 't Iaar van Rome DCCX. Gestorv. DCCLXX.

DE HELDINNE BRIEVEN VAN PUBL. OVIDIUS NASO.

EERSTE BRIEF.

INHOUD.

Ls alle de Griekſche Koningen en Vorſten ſich ten oorlog vervaardigden, om de geſchaakte Helene de Trojaanen gewapenderhand weder af te eiſchen, ſocht Uliſſes een middel om dien oorlogstocht niet te volgen, en te huis te blijven by Penelope, ſijn nieuwsgetroude gemaalin. Veinſde deshalven ſich dwaas en uitſinnig te ſijn, en bedreef ſeldſaame buitenſpoorigheden. Inwelken hy toch wierde achterhaald en betrapt van Palamedes, wel de ſnelſte en ſchranderſte onder gemelde Vorſten. Sijnde dan gedwongen en genoodſaakt, om nevens de andere Koningen, eenpaarig uit Aulis over te ſcheepen, en naar Trojen te vertrekken, heeft hy aldaar in ontelbaare gevallen getoond, van wat uitvoeringe ſijn liſten en gevondene aanſlagen waaren, wanneer die met kracht en dapperheid waren ſaamengevoegd. Eindelijk, is Trojen, na een thienjaarig beleg, en verſcheidene veldſlagen, argliſtelijk ingenoomen, in brand geſteeken en verwoeſt. Maar als Uliſſes, met de verdere Leger-hoofden, weder ſcheep ging om naar Griekenland te keeren, ſo heeft de gramſchap van Minerva (wegens gepleegde kerkſchennis op hem gebeeten) ſijn ſchip, door een yſſelijke zeeſtorm van de andere doen verdwaalen. Zedert welken hy thien jaaren van zee tot zee deerelijk heeft gedoolt en omgeſworven. Ondertuſſchen kon ſijn huisvrouw, de jonge Penelope, geen redenen

van dit ongemeen lang wegblijven by sich selven uitvinden ; houdende echter , midden in een veelvoudig aansoek , sich binnen de paalen van een onversetbaare kuisheid. Doch sy schrijft deese sendbrief aan haaren Ulisses ; *pogende met allerhande slag van redenen hem naar sijn Koningrijk , het eiland Ithaka , toe te trekken.*

PENELOPE AAN ULYSSES.

Desen sent u , trage Ulysses , u lief Penelope. Schrijft
mij geen antwoord : maar weest de bode selfs. Nu
1 is Troje verwoest , voorwaar een nest van 't Griekse
2 vrouvolk vervloekt. Priamus en geheel Troje was schier so
veel hartseer niet waard'. Og was dien overspeler doen in
3 d'ontstuime Zee versvolgen , als hij met sijn vloot na Sparta
sette ! Dan lag ik dus koel en eensaam niet in 't bed , ik had
geen reden om te klagen, dat ider dag een jaar is. Dan hoefde ik om de lange nagten door te brengen , als onbestorve
weduwe , de handen met weven niet afgemat te hebben.
Wanneer schrikte ik niet voor groter onheil als te wagten
was ? Want de liefde is een ding vol-kommerlijke vrees.
Mij dogt altijt , nu vallen de Trojanen fel op u aan. Hoor-
de ik Hector spellen , 'k besturf als een doek. Seid imant , 4
Antilochus is van hem verslagen : Antilochus was d'oorsaak 5
van mijn schrik. Of dat Patroclus , in Achilles wapen vermomt, 6

1. Troje) *Deese so vermaarde stad was gelegen in Troas , en kleen Frygien , aan de rieviere Xantus (Scamander ook geheeten) tusschen de zeestrand en den berg Ida. Wiens overblijffelen en ruïnen , al ten tijde van* Strabo *(volgens sijn schrijven , in 't 13 B. der Wereldb.) soo waaren verdweenen , dat men ook het minste teeken daar af niet kon beschouwen : sijnde mogelijk haare steenen tot herbouwinge van andere nabygelegene steden gebruikt.*

Waar mede Lukanus *overeenkomt ,* in het 9 B. des Farsal. oorl. *de by naar vernietigde ruïnen van Trojen op deese wijse beschrijvende :* Circuit exustæ nomen , *enz. De zegepralende Cesar , in het landschap van Troas aangekoomen sijnde , kreeg een lust om die plaatsen te besien , die door de gedichten van Homeer en andere een onvergangkelijke naam hebben ontfangen : ging rondsom het verbrande Trojen , en socht naar de overblijffelen van de muuren , die wel eer van Febus en Neptunus waren geboud. Doch alles was veranderd in een wilde en woeste bosschagie , die de gesloopte paleisen van Assarakus , en der goden neêrgestorte tempelen , met haare boomen , door den tijd om ver geworpen , overdekte ; en het geheele Pergamum , met struiken en struwellen so verduisterde , dat' er self geen bouvallige overblijffelen te vinden waren.*

Maar daar is een tweede Trojen of Ilium geweest , leggende nader aan de zeekant. Welke was ten tijden van Augustus en de volgende Keiseren , een aansienlijke stad : gelijk so uit haare medalien , by Patinus *en* Vaillant ; *als uit* Suetonius *in* het leven van Julius , 79 H. *en* Klaudius , 25 H. Justinus , 31 B. 8 H. Tacitus , 4 Jaarb. 55 H. *en* 12 Jaarb. 58. H. Plinius , 5. B. 33 H. *enz. klaarlijk is te sien.*

En van deese , niet van de aloude , speuren noch heden de verby vaarende reisigers de bouvalligen en overblijffelen. Ja Lidgouw *getuigd in* sijn Reisbeschrijvinge , *dat hy langs het muirwerk van Trojen gewandeld , en noch eenige verroeste stukken gelds daar in gevonden heeft.*

2. Priamus) *De soon van Laomedon ; in sijn eerste jeugd van Herkules , na het verwoesten van Trojen , nevens Hesione sijn suster , naar Griekenland gevoerd. Doch naderhand sijnde vrygekocht heeft hy Trojen herboud , en de paalen van het Koningrijk verder uitgeset als sijn voorsaaten. Is , in het vernielen van Trojen , omgekomen door de hand van Pirrhus , soon van Achilles. Sijn gemaalinne was Hekuba , dochter van Cisseus , der Traken Koning.* Seneka , *in* het Treurspel van Troj. 1 Bedr. Virgilius , *in 't* 2 B. van sijn Eneis ; *onse* Naso , *in* het 13 B. sijner Herscheppingen , *enz.*

3. Sparta) *Mede Lacedemon (doch heden Misithra) geheeten ; de vermaardste stad van Peloponnesus (nu Morea) een deel van Griekenland ; alwaar Menelaus sijn hof hield : wiens gemaalinne Helena ook , door Paris , soon van gemelde Priamus , in het afweezen van haar echtgenoot , van daar naar Frygien is vervoerd. Siet , behalven* Herodotus , *en andere , beneden de* 15 *en* 16 Heldinnebr.

4. Hektor) *Broeder van den schaaker ; een kloek en dapper krijgsman , by wiens leven ook Trojen was onverwinlijk. Bracht de Grieken , met verscheidene uitvallen , groote schade toe. Doodde wel de bestg en moedigste van haar opperbevelhebberen. Is echter eindelijk , in een tweestrijd , overwonnen en omgebrocht van Achilles : die sijn licchaam , achter aan de wagen gebonden , deerlijk eenige reisen om de ring-muir van Trojen heeft gesleept.* Homerus , *in* het 22 B. van Ilias ; Virgilius , het 2 B. van En.

5. Antilochus) *Soon van den welsprekenden en staatkundigen Nestor. Deese sijn vader in den Trojaanschen oorlog vergeselschappende , is in een veldslag omgekomen , gelijk hier* Ovidius *gedenkt , door de hand van Hektor ; of , so* Homerus , *in* sijn 1 B. der Doling , *verhaald , door die van Memnon , soon van Tithonus (Laömedons broeder) en Aurora.*

6. Patroklus) *Soon van Menetius ; doch van Peleus aangenoomen , en , door sijn voorsorg , nevens Achilles*

momt, gevelt wiert: ik weende om dat de list geen scheutig
7 luk kost treffen. Had Sarpedon met sijn speer Tlepolemus doorstoten, sijn dood vernieuwde weer mijn druk. In 't kort, wat held daar sneuvelde uit 't Grieks leger, 't viel mij so kil op 't hart als ijs. Maar God heeft, mijn kuisse liefde genadig aansiende, Troje aan kolen geset, en u 't leve gespaart. De Griekse Veldheeren sijn wedergekomen: d'autaars smoken: en den buit der barbaren werd vast voor onse Tempel-Goden opgehangen. De Prinsessen dank-offeren vast voor 't behouden wederkeren van haar mannen, die hen de rampen van Troje, door haar wapenen gebroet, in 't breed uitmeten. Jonk en oud staat verset, en 't wijf met gapende mond, en
8 luistert na 't verhaal van haar man. Enige trekken met wijnstrepen op tafel de gestalte van de felle veldslagen, en in 't klein de stad Troje, tot beduid: en seggen: dus liep de
9 stroom Simoïs, dit is 't Sigees voorland, hier stont het pragtig hof van den ouden Priamus. Daar stont Achilles, hier Ulysses tent geslagen: daar sleepten de schriksieke rossen Hectors lijk aan flenteren. Want al dit werk had den ouden
10 11 Nestor u soon, afgeveerdigt om u op te speuren, verhaalt,
12 en hy aan mij na vertelt. Daar benevens hoe Rhesus en Dolon, dese in slaap, gene door list om hals rogten. Gij dorst te euvel stout met u leven spelen, en sonder op mij te denken, bij nagt ter sluik verrassen 't quartier der Traciers: so veel sielen op eenen bot smoren, pas verseld van Diomedes: maar trouwens, gij waart voorsigtig genoeg, en dagt wel eerst op wijf en kind. 'T hart klopte mij in 't lijf van schrik, tot dat mij vertrokken wierd, hoe gij met Rhesus ros door 't Griekse leger quamt brageren. Maar wat baat mij dat Troje door uwen arm gemaakt is tot een puinhoop: als ik nog blijven moet in de selve staat, als doen Troje nog in stand was, en mijn man immer derven? Voor andere vrouwen is Troje uitgeroeid, mijnen 't halve alleen nog in stand, schoon 't vau de zegepraalende Grieken reets werd overploegt. Nu wast het koren, daar eerst Troje stond; en 't aardrijk met 't bloed der Friegen gemest geeft welig veltgewas. De kouter krast allen 't halve op 't half begrave gebeente der gesneuvelde mannen, en stads ruïnen sijn overgraast. Maar gij verwinner blijft agter: en ik kan, o wreede, niet stikken waar gij steekt, of d'oorsaak van u uitblijven. Wat vremdeling hier komt aanseilen, ondervraag ik scherp wat hy van u weet: en geef hem, bij aldien hij u ergens gesien heeft, een brief van mijn hand aan u te bestellen. 'K sond lest een expressen na Pylos, de stad van den ouden Nestor, om 13
bescheid; maar vernam van daar niet sekers. Van gelijke na Sparta; maar daar was 't even 't selve. Waar steekt gij, of in wat oord werd gij opgehouden? 'T was mij beter geweest dat Troje nog stond. Helaas 'k ontsteek om 't verkrijgen van mijn

les sijn soon, by den wijsen Chiron opgevoed, en in alle konsten onderweesen. Waar uit een onverbreekelijke vriendschap tusschen die jongelingen is ontstaan. Dus heeft Achilles sijn halsvriend ook naar Trojen met sich genoomen. Alwaar hy (terwijl Achilles, wegens het ontvoeren van de schoone Briseis, weigerde te vechten) de wapenen van sijn vreesselijke makker aanschoot, om de zegepraalende Troianen in hunne verwinninge te stuiten, en te rug te drijven. Maar Hektor, aandrijver van de sijne, meende Achilles selven voor te hebben, ging Patroklus tegen, en sloeg hem dood. Homerus, *in* het 16 B. van Ilias.

7. Tlepolemus) *Soon van Herkules, uitmuntende in kloekmoedigheid en grootte van lichaam. Ging uit Peloponnesus naar het eiland Rhodus; alwaar hy een Koningrijk van eenige weinige steeden besat. Mede naar Trojen getrokken sijnde is hy eindelijk in een slag omgekomen, door Sarpedon, soon van Jupiter, Koning van Lycien.* Homerus, *in* het 5 B. van Il.

8, Wijnstrepen) *Merk hier aan dat de aloude in hunne gastmaalen de tafelen (in laatere tijden meestendeel van kostelijk citroenhout. Siet* Martialis, 14 B. 53 Sneld. *en elders) nooit met linnen laakens, of eenige klederen hebben overdekt. Want dat dunkt gemelde* Martialis *heel belachlijk te sijn, in* het 10 B. 53. Sneld. *Alwaarom ook de vuiligheden en brokkelingen alleenlijk met een spons wierden van de tafelen gevaagt. Volgens deselve Sneldichter, in* het 14 B. 144. Sneld. Homerus, 1 B. der Doling. Horatius, 2 B. 8 Berispd. *enz.*

9. Simois) *Een Troiaansche rievier, uit den berg Ida stortende; welke, de rieviere Scamander, of Xanthus, in sijn boesem ontfangen hebbende, langs de velden van Troien, by de voorberg Sigeum, sich nederwerpt in den Hellespont. Siet* Mela, 1 B. 11 H. Strabo 13 B. *enz.*

10 Nestor) *Soon van Neleus, Koning van Pylos, in het deel van Griekenland, heden Morea genoemd; een welsprekend man, en (wegens den hoogen ouderdom van* 300 *jaaren) van een groote ervarenheid, en deshalven by de Grieken seer gesien en hoog geacht.* Homerus, in sijn Ilias; *en* Ovidius, 12 B. der Herschepp.

11 Soon) *Telemachus geheeten: welke by sijn moeder Penelope gebleven sijnde, sijn vader in verscheidene oorden ging opsoeken. Wierd van sijn moeders vryers dikmaals seer smadelijk bejegend. Waar over hy ook naderhand, nevens Ulisses, een strengen wreeker is geweest. Siet* Homerus, in de Dooling.

12 Rhesus) *Koning van Tracien. Volgens sekere godspraak kon Trojen niet verwonnen werden, indien deese vorst, de Troiaanen te hulp komende, sijn paarden (seer schoon en wit van verf) binnen Trojen quam te stallen. Dus is hy, terwijl hy buiten de stad sich nedersloeg, van Dolon, sijn eigene verspieder, verraden, van Ulisses en Diomedes in sijn nachtrust overrompeld, en omgebracht; en daar op die nootlottige paarden weggevoerd.* Homerus, 10 B. van Il. Virgilius, 1 B. van En.

13 Pylos) *Een welbekende stad in Messenien, het westerdeel van Peloponnesus; doch meest vermaard wegens haren Koning, de grijse Nestor.* Strabo, 18 B. *alwaar hy ook spreekt van die gevoeld hebben dat Nestors stad en Koningrijk in Arcadien is geweest.*

mijn wens! Dan kost ik weten waar gy vogt, niets anders vresen als voor krijgs-lot, en niet meer te klagen hebben als veele andere vrouwen.

Ik weet niet wat mij te vresen staat: maar ik vrees ontsint alle onheilen, en vind een ruim veld van sorg en kommer open. Al 't gevaar dat u te water of te land kan wedervaren, beeld ik mij in dat d'oorsaak van u lang dralen is. Maar terwijl ik dit dwaaslijk in mijn hoofd smede, kont gy misschien (want dat's den aard van 't manvolk) op een uitheems lief verslingerd sijn: en daar misschien vertrekken wat boer in u wijf is, die niet anders ge-
14 leert heeft als een spin-en weefwerk. Wat 'k hoop 't is mis gewaant, en dat gy aan niemant verbonden de wil hebt van wederkomen. Mijn vader Ikarius port mij met geweld te hertrouwen, en knort sonder eind om dat ik 't sutselboek soeke. Maar laat hem vrij knorren, ik ben, en sal, als't hoord u lief genoemd werden, en Penelope altijd de naam houden van Ulysses egtgenoot. Dan ik set hem door mijn lievende gebeden en blijk van eerbaarheit soo om, dat hij sijn ijver intoomt. Hele troe-
15 16 pen over dertele vrijers uit Dulichie, Samos en 't verhe-
17 ve Zacynthos tornen met geweld op mij, spelen den baas onverhinderd in u hof, en verslikken u goed, mijn ingewand, als vraatsieke honden. Wat hoef ik u te seggen van Pisander, Polybus, den vervloekten Medon, de gierklauwen Eurymachus en Antinous, en diergelijke andere, die, o schande, in u afwesen den bast vult van 't geen gij wont met sweet en bloed? Irus den bedelbrok en Melanchus, de roervinken om ons vee te slikken, sijn 't laatste schuim der rovers van u goed. Wy sijn drie
in 't getal, onmagtig 't hoofd te bieden, u kragtelose 18
vrou, vader Laërtes een oud man, en u soon Telemachus pas een jonge. Laast was ik hem schier quijt door 's vrijers lagen, doen hij in weerwil van haar allen op reis was na Pylos. Maar 'k bid dat de Goden, na d'ordre der nature schikken dat hij eerst uwe en mijne oogen luike.
Dit wencht met mij den Ossenhoeder, u oude minne, en 19
Eumeus de trouwe sorg van 't verkens kot. Ook kan Laëtres, nu te oud om 't harnas aan te schieten in 't midden der vijanden ons rijk niet verdedigen. Telemachus sal (mag hij 't leven) wel meer mans werden; maar nu hoorde hij, nog onder u vleugelen beschut, op te wassen. Veel min kan ik onse onbeschofte vijanden ten hof uit drijven: daarom komt gij te spoediger tot stut en behoud van d'uwe. Gij hebt een soon, lang moet hij leven, die in sijn groene jaren in 's vaders wijsheid hoorde opgequeekt. Slaat 't oog

14. Weefwerk) *Waar mede sy geduurig besig was. Want bykans overweldigd sijnde van haar onbesuisde minnaars, had sy bedongen haar begeerte naar te sullen komen, als sy het weefwerk, onder handen sijnde, had volvoerd en afgedaan. Maar, om een korten tijd te rekken en lang te maaken, trok sy alles weder los by nacht en ontijde; en brak dus al het geene sy des daags had uitgevoerd.* Homerus, in gemelden II.

Vorders dien het vreemd voorkoome dat hier een Vorstinne met weven en spinnen besig is, die wete dat, by de aloude, de grootste en aansienlijkste vrouwen daar mede sich hebben bemoeid. Dit getuigd Homerus, 5 B. der Doling *van Kalipso; en* 6 B. *van Arete, gemaalinne van Alcinous;* Herodotus, 7 B. *van Amastris, suster van de Koning Xerxes;* Kurtius, 5 B. *van de susters van den grooten Alexander; en eindelijk, behalven* Livius *en andere;* Ovidius, 2 B. van sijn Alman. *van Lukretia. Alwaarom ook de spil en spinrokken van Tanaquil, bedgenoot van de Koning Tarquinius, de oudere, op den Quirinaalschen heuvel, in de tempel van Sangus, of Hercules, wierd bewaard.* Plinius, 8 B. 48 H.

Daarom achteden gemelde vrouwen het haar een eer te sijn haare vertrekkende mannen, soonen, of boesemvrienden te begiftigen met een mantel, of ander opperkleed, met haare eigene handen gewrocht. Siet Virgilius, op veele plaatsen van sijn En., Klaudianus, *enz.*

15. Dulichie) *Een eiland in de Ionische zee, niet verre van Ithaka, behoorig onder het Koningrijk van Ulisses.* Strabo, 48 B.

16. Samos) *Een wijdberoemd eiland, de godinne Juno toegewijd, in de Ikarische, of liever de Egeesche zee, tegens de stad Efesen en het landschap Ionien over.* Strabo, 14 B.

17. Zacinthos) *Een eilandeken in de Ionische zee, gelegen ontrent de westersijde van Peloponnesus, seer vruchtbaar en boomrijk.* Virgilius, 3 B. van En. *enz.*

18. Krachteloose) *Hoe seer de Grieksche en Latijnsche Dichteren dese Penelope, wegens haare ongekreukte kuischeid, opsetten en volmondig roemen; so wordse nochtans ook van andere voor een oneerbaare vrouw, ja voor een allemans hoer uitgekreeten. De* Scoliastes, *verklaarder* der Herdersgesangen van Theocritus, *verteld, dat self Merkurius in de gedaante van een bok met haar heeft te doen gehad; en wat door de voorgestelde boog, aan welkers opspanninge de minnaars haar krachten toonen moesten, by* Homerus *gemeend word, ontdekt niet onaardig* het 79 der dertele Priaapgedichten.

19. Ossenhoeder) *Wien kan het onbekend sijn, self uit de* Heilige blaaden, *dat de rijkdom en het vermoogen der alouden bysonderlijk in de veelvoudigheid van haar vee bestond? Alwaarom ook van* pecu (*vee*) *het woord* pecunia *is voortgekoomen; beteekenende toen iemands middelen en goederen, aleer men noch van geslagen of gemunt geld heeft geweeten; het geene naderhand ook de naam van* pecunia *gekregen heeft, terwijl ook Ossen en Schapen daar op wierden afgebeeld. Siet* Hesiodus, *in* sijn Landb. Varro, 2 B. *en* Festus, *nevens de* Verklaarders, van sijn Woordenboek; Plinius, 18 B, 3 H, *enz.*

Dit

oog op vader Laërtes, die met 't een been in 't graf, pas 't leven hout tot dat gij hem komt de verglaasde ogen luiken.' Gewis ik sal u, slegs een meisjen voor u vertrek, al quaamt gij op staande voet, een bes gelijken.

Dit is ook de reeden dat men, by de schrijvers, so veel hoord spreeken, in de helden eeuw, van Koningen en Vorsten, die met het hoeden van allerhande vee sich hebben bemoeid. Want, so vind men, by voorbeeld, in de bedrijven van Herkules, het reinigen van Augias ossestal; en het moorden van den Kakus, die gemelden gedrochte temmer een gedeelte van sijn ossen ontroofde: ja men segt selve dat het gulden ooft (μῆλα) van de lustgaarden der Hesperiden, waarelijk schapen, (guldene, wegens haar schaarsheid geheeten) en geen appelen sijn geweest. Siet Hyginus, 30 Fab. Virgilius, 8 B. van En. *en vooral* Muretus, *schrijvende over* de Bruiloft van Thetis en Peleus *van* Katullus.

20. Quaamt gy) *Siet den wederkeerenden Ulisses, van sijn ouden huishond (volgens* Homerus, 17 B. der Doling.) *herkend en verwellekomt op een Burgemeesterlijke Penning, van het stamhuis der* MAMILIEN; *by* Fulv. Ursinus, in sijn Stamhuisen; *en elders.*

TWEEDE BRIEF.

INHOUD.

Demofoon, soon van Theseus en Fedra, wederkeerende van den Troiaanschen oorlog, is door het geweld van storm en onweder naar Tracien vervoerd. Aldaar is hy omfangen en onthaald van Fillis, Likurgus dochter; die toen over Tracien heerschte. Toch terwijl hy sich hier op het allerlieffelijkste liet ophoulen, is hem ter ooren gekoomen de dood van Mnesteus, die sijn vader Theseus uit het Attische

tische Koningrijk verjagende, het had bemagtigd, en zelfs ingenoomen. De Kroonsucht dan in sijn hert over de liefde zegenpralende, is hy naar Athenen vertrokken. Belovende echter sijn minnaresse, dat hy noch binnen een maand soude tot haar keeren. Maar als nu reeds de vierde maand al was voorbygegaan, en sy geen tijdingen ontfing; so heeftse deesen brief dien ondankbaaren toegesonden, poogende door het erinneren van haare weldaaden hem aan sijne beloften te doen gedenken.

FILLIS AAN DEMOFOON.

Demofoon, ik Tracier Fillis, u waardinne, doe mijn beklag dat gij 't peil van u beloofde wederkomst te boven gaat. Gij seit mij toe, dat gij na 't verloop van een maand onfeilbaar hier weer ankeren sout. 'T is nu reets vier maanden verleden, en u schepen doen sig
1 nog op de Tracier kust niet op. Wilt gij de tijd nareke-
nen, gelijk ik verliefde op een uir, gij fult bevinden dat ik niet te vroeg kom klagen. Ook was mijn hoop traag: 'k geloof niet schierlijk, 't geen reets gelooft schaad'lijk is, u list, die mij nu, tegen de borst gelovende en verliefd, beschadigt. Dikwijl heb ik mij op u woord vrugtloos ingebeelt dat u schip voor de wind quam aanstuiven. 'K vervloekte Theseus, die u niet ontsloeg, en misschien u reis niet eens verhindert heeft. Dan vreesde ik weer,
2 dat gy in 't naderen van de Hebrus in de schuimbekken-
de Zee met 't schip mogt verongelukt sijn. Dikwijl heb ik, o schelm, voor u behoudenis, de Goden ootmoedig gebeden en reukwerk toegebragt. Dikwijl sprak ik bij mij selve, als 't een heldere voorwind woei, en voor tij was, leeft hij nog, so komt hij nu. In 't kort, mijn trouwe min verbeelt sig alle hinderpalen, die reisvaardige konne stutten, en was geestig in oorsaken van u dralen te smeden. Maar gij tragaart sent u kap, past op geen Goden waar bij gij sweert, en agt mijn liefde niet so veel te pijne waard' om weer te komen. Dus hebt gij, Demofoon, en woord en schip de wind overgegeven: en mij reden om te klagen dat u schip agter blijft, en woord trouloos is. Seg, wat heb ik dan misdaan? als wat te dol bemint. Die misdaad had u horen een vaster band van liefde te maken. Dit's 't enigste dat ik misdeed, dat ik u, schelm, ontfing: en die misdaad hoord ook voor een wigtige weldaad opgenomen te werden. Waar is nu u trou met so veel eden en
handtasting bevestigd; waar de God, die u in dien leuge- 3
nagtige

1. Trracier) Ovidius *segt* Sithonis, *Sitoonsche: Want Sithonia was dat deel van Thracien, dat van den berg Hemus afloopende sich is strekkende tot aan de Pontus Euxinus, of de Swarte Zee.* Plinius, 4 B. 11. H. *Doch* Herodotus *steld* (7 B.) *het landschap Sithonien op de zeestrand van Macedonien, in de Termeesche bocht, en schrijft haar toe de steden* Olynthus, *Torone, enz. Wat hier af sy, de dichters sijn gewoon een gedeelte voor het geheel te gebruiken; gelijk meermaalen in dit werk sal werden vertoond.*

2. Hebrus) *Een rievier in Trracien, uit den berg Rhodope voortkomende, en, tegen over het eiland Samotrracia, sich in de Egeesche zee ontlastende. In wiens grondsand men segt somwijlen goud gevonden te zijn.* Strabo, 7 B. Mela, 2 B. 9 H. Virgilius, 4 B. der Landgedicht, *en onse, in* het 11 B. sijner Herschepp.

3. Handtasting) *Het Latijn segt;* commissaque dextera dextræ: *het saamenvoegen van onse rechterhanden. 'T geen soetelijk verklaard het sinnebeeld van saamengevoegde Rechterhanden, ons ontmoetende op de Keiserlijke* Penningen *van Pupienus en Balbinus, geteekend:* AMOR MUTUUS AUGG. Onderlinge liefde tusschen de Keiseren: *of ook* FIDES MUTUA AUGG. Der Keiseren onderlinge trouw. *Ja self op eene van de jonge Cesar Saloninus Valerianus, het soontje van den Keiser Gallienus, siet men drie saamengestrengelde Rechterhanden; geteekend:* CONCORDIA AUGGG. Der Vorsten eendragt: *even als men op een andere, van Keiser Nerva, nevens twee diergelijke Handen, leest:* CONCORDIA EXERCITUUM; Eendragt der Heiren. *Siet hier die van Balbinus, en Pupienus:*

En

4 nagtige mondbesturve was; Waar is nu de Bruilofs God,
die voor al mijn levens jaren als borg en gijselaar sou
staan voor onse trou? Gij swoert mij bij de zee, die
door wind in golven opstuift, die gij dikwijl had en most
5 bevaren: bij Neptuin, u grootvader (sijn 't maar geen
flitsen) die d'ontstuime zee door sijn drietand stilt: bij
Venus en bij Kupidoos boog en pijlen, die 't mij nu vrij te
bang maken: bij Juno d'egtvoogdes, en by de geheime
6 offerhande van de Fakkeldragende Graan-godin. Indien
nu ider Godheit sig over u meinedigheit wilde wreken,
gij waard alleen niet stijf genoeg om die straf te dragen.
'K liet nog ontsind u gelemde vloot kalfaten, op dat 't
schip, waar me gij mij ontvoert, hegt en sterk sou we-
sen. 'K besorgde u roejers en seiltuig waar me gij, om
mij te ontvlugten, soud' weg raken. Helaas ik scherp-
te 't staal waar me ik werd verwond. Ik geloofde u sui-
kere woorden, die gij niet dan te veel kost praten.
'K betroude op u, en u vaders Godlijk geslagt. 'K ver-
liet mij op u tranen (hoe na kan men ook met tranen
spelen?) og die sijn me bedrieglijk, en biggelen so men
wil. 'K verliet mij ook op u beswore Goden. Maar
waar toe dienen mij nu al die panden? 'T geringste hier
van was kragtig genoeg om mij uit te strijken. En 't
spijt mij niet dat ik u, verdreveling, in mijn Have en
Rijk ontfing; hier in hoorde mijn gunst den laatsten
steen gelegt te hebben. Maar 't spijt mij, dat ik ne-
vens dien nog met u paarde. Og was den nagt voor
mijn trouwen mijn leste geweest, dan had Fillis nog eer-
lijk konne sterven! Maar ik hoopte op beter, omdat
ik dogt dat ik 't op u verdiende. De hoop die uit ver-
dienste spruit, is regtmatig. Een ligt gelovig dier te be-
driegen is geen roem: mijn eenvoudige onnoselheit
hoorde u tot jonst getroont te hebben. Gij hebt mij,
die verliefd en een vroumens was, met u praat misleit.
God geeft dat dit de laatste krans van al u roemwense
mag: dat u een stokbeeld onder Egeus geslagt midden
in Athene werde opgerigt, en u vader met sijn daden-tij-
telen voor aan sta. Als dan sal gelesen sijn hoe hij Scyron, 7
de wreet-aardig Procrustes, Sinis, en de mensstier ver- 8 9 10
sloeg:

En seker de Rechterhanden sijn, by de alouden, so Romeinen als Grieken, geschat als de allersekerste panden des menschelijken welstands, en waare teekenen van getrouwigheid en liefde. Siet Tacitus, 12 Jaarb. 47 H. *en voornaamelijk* Josephus, 18 B. der Joodsch. Oudh. 12. H. *verhaalende het gesprek van Artabanus, der Parthen Koning, met de Roomsche stedevoogd; by* Ez. Spanheim. *in* sijn Verhandelinge van de uitnemenheid en gebruik der Gedenkpen. 2. Reden.

4. Bruilofs god) *Hymen, of Hymeneus geheeten; uit Bacchus en Venus voortgekomen; by de bruiloftveersemaakers heden genoegsaam bekend. Siet hem heel cierlijk afgebeeld, de nieuwsgetroude, Kupido en Psiche, naar de bruiloftskoets leidende, in een* steen, *by* Jak. Spon, in sijn Recherches Curieuses d'Antiquité, 5 Differt.

5. Grootvader) *Neptunus; teweeten de vader van Theseus, gewonnen by Etra, dochter van Piteus. Siet de* Schrijvers, *vergaderd van* Joh. Meursius, *in* het leven van Theseus.

6. Fakkeldragende) *Dus ontmoet ons Ceres seer dikmaals op de Keiserlijke* Gedenkpenningen; *gelijk ook op een oud stuk* Marmer, het 58 der Basrelieven, *by* Petr. Sanct. Bartolus. *Want die godinne had op den berg Etna toortsen aangestooken, om met deselve Proserpina, haar ontweldigde dochter, in Sicilien op te soeken. Siet* Ovidius, 5 B. der Herschepp. *en* 4 B. sijner Alman. Klaudianus 3 B. van Proserpines Schaking; *ja self* Cicero, *die (in de* 4 Reden tegens Verres*) een koperen statuë, of stok-beeld van de toortsdragende Ceres (die van Segesta door deesen landsdief ontstoolen) niet onaardig beschrijft.*

7. Sciron) *Een vermaarde stroper in Griekenland, in de landstreek van Megara; die, tusschen de steenklippen sich onthoudende, sijn wreedheid, op allerhande wijsen heeft uitgevoerd. Deese is omgebracht van Theseus, terwijl hy sijn vader ging opsoeken. Het gebeente van dien rover in zee geworpen sijnde, segtmen in rotsen te sijn verschept; die, de Scironische naderhand geheeten, een nauwe doortogt naar Athenen hebben opengelaaten. Siet* Plutarchus, *en* Andere, *by gemelde* Meursius.

8. Procrustes) *Diergelijk een rover, in het landschap Attika, by de rivier Cefisus. Deese dwong den verbyganger op een bed te gaan leggen, terwijl hy denselven rekte wanneer hy te kort was, of denselven kortede, wanneer sijn ledemaaten op het bed niet konden geplaatst worden. Sie* Ovidius, 7 B. der Herschepp.

9. Sinis) *of Scinis; een struikrover ontrent Korinthen; die de sterkste en taaiste takken der boomen om laag gedrukt hebbende, sijn gevangene daar aan vast bond, en so weder om hoog liet gaan: waar door die menschen deerelijk van een wierden gescheurd.* Ovidius, *op de* genoemde plaats; Seneka, *in* het Treurspel van Hippolyt. Bedr.

10. Mensstier) *Minotaurus (ook Asterion geheeten.* Pausanias, *in* Korinth. Apollodorus, 3 B. *der* Fab.) *een wanschikkelijk gedocht in Kreta voortgekomen, uit de vuile vermenginge van de Koninginne Pasifaë met een stier. Was aldaar in het vermaarde doolhof opgeslooten, en ontfing veroordeelde menschen tot sijn dagelijksch voedsel. Doch als die van Athenen, door Koning Minos gedwongen wierden alle jaaren haare kinderen, tot sulk een gruwsaam slachtoffer over te senden, is eindelijk Theseus, soon van Koning Egeus derwaarts gegaan. Deese, des Koningsdochter op sijn sijde gekregen hebbende, raakt door haar uitvindinge in het doolhoof, en dood dit lelijk ondier.* Plutarchus, Pausanius, Palefatus, Diodorus, Isocrates, Servius *en* Andere, *by meer genoemde* Meursius.

Men

11 12 floeg: hoe hij Thebe met 't fwaard won, de menspaar-
den floeg, en 't donker Rijk van den fwarten Pluto deed
13 fidderen: bepronk dan vervolgens u beeld met defen
tijtel:
Defe is 't, die fijn Waardin, door lift verlieft, bedroog.
Uit fo veel ftofs en daden van u vader hebt gij niets voor
14 ogen gehad, als 't verlaten van de Kretenfer Ariadne. Dit
ftuk, dat u vader alleen verfoeit, is 't enigfte dat gy voor
een helden daad rekent. Ha troulofe, u vaders valshar-
tigheit hebt gy alleen geërft. Sij is nog ('k gunt haar ook)
met een trouwer man gepaart, en praalt met hem op fijn
15 tijgergefpan. Maar met mij fchuwen de Traciers, die
ik veragte, te paren: om dat mij kan verweten werden,
dat ik, mijn volk verftotende, met een vremdeling trou-
de. Enige fullen feggen: loop nu vrij na 't geleert Athene: een ander fal nu 't beftier van 't ftrijdbare Tracie wel waarnemen. D'uitkomft kroont of brandmerkt de werken. Ik wens dat hij noit fijn oogwit bereike, die de werken prijft of laakt na d'uitkomft. Want fo 't gevalt dat gij weer herwaarts op de kuft komt bruifen, dan fal 't wefen: fij heeft haar, en haar volks heil wel betragt. Betragt? o neen: gij fult na mijn Palais niet eens denken, nog 't fweet van u afgefloofde leden oit in Tracis water af fpoelen. U gelaat, doen gy op 't vertrek ftont, en u vloot feil ree in mijn haven lag, kan ik noit vergeten. Gij dorft mij omhelfen, u lief in d'armen gewoelt kus op kus indrukken, mijn tranen met d'uwe netten, klagen, dat gij fo haaft een voorwind waar moft nemen, en feggen op u laaft adieu: verwagt, Fillis, u Demofoon eerftdaags weder. U verwagten? die doorgink om mij noit weder

Men fiet het afgebeeld op de Griekfche Penningen *van Nola, Napels, Atella, Kales, Puteoli, Sueffa, Gelas, en alle Kretifche volkplantingen, by* Hub. Goltzius, *in* fijn Sicilia, *en* Magna Græcia, 11, 15, 16, 18, 19 *en* 20 Taf.; *en* Lud. Begerus, *in fijn* Thefaurus, *of Schatkamer*, 2 Verdeelinge 2 H. *met welke* Penningen *de twift en tweefpalt word weggenomen van die twijfelen of het onderlijf, dan of het bovenlijf uit de ledematen van een ftier beftond. Siet* Hyginus, 40 Fab. *behalven* Apollodorus, Diodorus, *enz.*

11. Thebe) *De hooftftad van Beotien, van de Feniciaanfche Kadmus gefticht, en van Amfion naderhand met fchoone gebouwen verheerlijkt. Is van Thefeus met die wapenen aangetaft, die Kreon, haaren Koning ook ombracht; na dat hy het begraven der Argiven, in de veldflagen omgekomen, aan Adraftus had ontfegt.* Plutarchus *in* Thef. Paufanias, *in* Attic. Ifokrates, *in* Panegyr. & Helenæ encom. Statius, 12 Theb. Sidonius, 5 carm. Lyfias, *in de* Lijkred.

12. Menfchpaarden) *Op de bruiloft van fijn halsvriend Pirithous; wanneer deefe onbefuisde de bruid Hippodamia, (van Propertius Ifchomache geheeten) den felven wilden ontrukken.* Plutarchus, *in* Thef. Ovidius, 12 B. der Herfchepp. Hyginus, 33 Fab.

Vorders fijn deefe Centauren, of Menfchpaarden, geweeft in Theffalien (een gedeelte van Griekenland) bewooners van Offa, Pelion, Othrijs, Pholöe, en andere gebergtens; en aldaar de eerfte temmers en berijders van paarden; welke fy fo wiften te handelen en te regeeren, dat fy, daar op fittende, uit haare licchaamen gewaffen fcheenen te fijn. Palefatus, 1 B. Lucretius, 5 B. Lukanus, 6 Pharfal. Statius, 9 Thebaid. Virgilius, 3 B. der Landgedicht. *en voornaamlijk* Plinius, 7 B. 56 H.

Doch die defelve als Menfchpaarden afgebeeld begeerd te aanfchouwen, ga fe fien, op een fteen (de 52 en 54 der Basrelieven) *by* Petr. S. Bartol. *en op een Penning by Fulv. Urfinus.*

13. Pluto) *Wanneer hy met fijn bovengenoemden boefemvriend hellewaart reifde, om Proferpina te herfchaaken.* Virgilius, 6 En.

14. Ariadne) *Dochter van Minos, Koning van Kreta. Deefen liet Thefeus (van Bacchus, door een droom weggejaagd; of ten minften met vergetelheid geflagen. Siet* Katullus, *in het* Bruilofsgedicht van Peleus, *en* Thetis, *en* Muretus, *over het felve) op het eiland Naxos, of Dia, gelegen niet feer verre van Kreta, in de Egeefche Zee.* Plutarchus, *in* Thef. Paufanias, *in* de Attifche faak; *fprekende van haar fchilderye.* Ovidius, *beneden, in* de 10. Heldinnebr. 3 B. van fijn Alman. *en* 8 B. der Herfchepp. *Alwaar fe fich ook heeft verhangen, of (gelijk andere vertellen) in zee gefmeeten; als wanneer haar licchaam van de dolfijnen weder is aan land geworpen.* Plutarchus, *enz. by genoemde* Meurfius.

15. Tygergefpan) *Siet haar, nevens Bacchus (na fijn Indiaanfche veldtocht met haar getroud.* Apollonius, 4 B. der Argonaut. Nonnus, Dionyfiac. 47 *B. en* Katullus, *in het aangehaalde* Bruiloftsgedicht.) *fittende op een wagen, van tigers voortgetrokken, by* Lud. du Choul, *in fijn* Verhandelinge van de Godsdienft der oude Rom. *op een* Gedenkpenning *van den Keifer Nero.*

Nu laat fich Bacchus van Tigers trekken; om dat defelve (feer wijnfiek fijnde, volgens Oppianus *en* Martialis) *hem, gelijk mede de Panthers, toegewijd fijn; en doorgaans tot een finnebeeld verftrekken. Siet, behalven veel* Statuën, *of ftok-beelden van de felve, de* Penning *van den Keifer Gallienus; waar op ons een voort-ftappende Tiger ontmoet, onder dit byfchrift:* LIBERO P. CONS. AUG. Vader Bacchus, bewaarder van de vorft.

16. Rho-

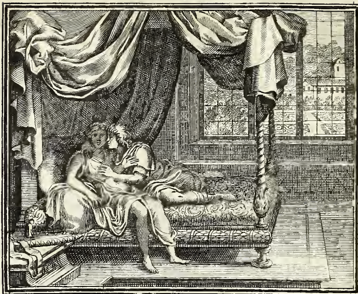

weder te ſien? U vloot weer te moet ſien, die noit weer op mijn kuſt kan ſeilen? Ik wagt u evenwel: keer ſlegs eens na u beminde, en hebt alleen in tijd, en niet in trou miſdaan. Wat wens ik droeve Weeu? miſſchien hebt gij nu 't hart verſet op een ander lief, tot mijn verdriet verkoren? Miſſchien hebt gij mij ſoo vergeten, dat gij geen Fillis meer kent, Wee mij, ſo gij, op 't ſpellen van een Fillis, vraagt wie en waar van daan ſij is! Ik ben 't, Demofoon, die u, na lang omſwerven, in mijn haven en hof ontfing: die u met mijn goed verrijkte, en in u armoede veel gaf en nog te geven had: die u in in 't magtig rijk van Lykurgus den Scepter gaf te fwajen: een Scepter vrij te ſwaar voor een Koningin, die ſig ſtrek-
16 te ſo ver de beſneeude Rhodope ſig uitbreit tot de lommerigen Hebrus, en de geſegende ſtroom Hebrus ſijn emer in de Pont Euxin uitſtort: ik ben 't wiens maagdom gij ter ongelukkiger ure hebt ontdieſt, en wiens kuiſſe gordel gij met die ſchenſieke handen trouloos hebt ont-
17 gort. Op dit huwelik huilde Tiſiſone als egtvoogdes, en neurde een geſpook van jammervogels een nare treurtoon. Daar bij was Alecto gekranſt met korte kliſſtangen: lijktoorſſen waren 't die de bruid voorligtten. Nog tre ik bedrukt op de rotſige en ſtruikagtige ſtrand, en kijk over Zee ſo ver 't mijn ſigteinder toelaat. 'T ſij daags als 't aardrijk ontlaat, of bij nagt, als 't glinſterend geſtarnte rijpt: 'k ſie ſtaag uit wat weer of wind in Zee is. Sie ik van verre ſchepen aankomen, ik beeld' mij aanſtonts in dat u den hemel herwaarts ſtiert. Ik loop ſchier onbeſuiſd in zee, daar de hobbelige baren 't ſtrand bekabbelen. Hoe 't vaartuig meer naderd, hoe ik meer en meer beſwijk, in ſwijm ben, en in 't ſand val om van mijn dienſtmaagden opgenomen te werden. Daar is een bogt flauboogswijſe gekromt, wiens punten ſteile en afgebroke rotſen ſijn. Hier van was ik eens geſind in zee te ſpringen, en blijf, door dien gij volhart my uit te ſtrijken, bij 't ſelve voornemen. Laat dan de golven mijn dood lighaam op u ſtrand aanſpoelen, en onbegrave u geſigt ontmoeten. Al waart gij harder als ijſer, diamant, of als u eigen hart, nog ſout gij moeten ſeggen: og Fillis, ſo deerlijk had gij mij niet horen te volgen. Dikwijl dorſt ik na vergiſt: dikwijl tragt ik mij ſelve moorddadig met 't rappier te doorſtoten: of ook mijn hals, om dat hij ſig u ſchendige armen had te omvlegten gegeven, in een ſtrop te worgen. Dit 's wis, ik wil 't verlies van mijn tere maagdom met een korten dood betaalt ſetten: en wat de keur betreft, daar op wroeg ik niet lang. Gij ſult op mijn grafſark tot een brandmerk gemelt werden als d'oorſaak van mijn dood, en met dit of diergelijk graf-ſchrift bekent ſtaan:

DEMOFOÖN, EEN GAST, HEEFT FILLIS, DIE HEM MINDE OM HALS GEBRAGT: HY GAF HAAR D'OORSAAK, SY HET SWAARD.

16. Rhodope) *Een berg in Tracien; ſoo genoemd van haar trotſe koninginne Rhodope, in den ſelven verſchept, of liever ter aarden beſteld.* Ovidius, 5 B. der Herſchepp. *Welken ik, ſeer aardig, op een gebergte ruſtende, vinde afgebeeld by* Petr. Seguinus, *in ſijn* Uitgeleſene, *op de* 25; *een ſchoone* Penning *van Antoninus Pius.*

17. Tiſiſone) *Suſter van Alecto en Megera; de drie helſche Furien, of Wraakgodinnen. met pooken, toortſen, en geeſſelſlangen de gedoemden, op allerhande wijſen, plagende en mishandelende. Sie wat* Cicero *van deſelve ſegt, in ſijn* Reden *voor* Roſc. van Ameria; *in het* 2 B. van de Wetten; *en in ſijn* 3 B. van der Goden aart en natuur. *Doch een Muntbeminnaar vindſe, by bovengemelden* Spanheim (*in ſijn* Aanteekeningen *over de* Cæſares *van* Julianus, *my* 54 pag.) *op twee Griekſche* Penningen *van Gordianus afgemaald.*

DERDE BRIEF.

INHOUD.

De Grieken in Troas, een deel van Frigien, gekoomen sijnde om voor Trojen, haar hoofdstad, sich neder te slaan, waaren nauwlijks gelandet, of sy hebben, onder het beleid van Achilles, de plaatsen rondsom Trojen, bysonderlijk ontrent het eiland Lesbos, aangetast, ingenoomen, en aan vuur en swaard overgegeven. Onder deese was ook Lirnessus; alwaar Achilles twee jonge maagden overweldigde; Hippodamia, dochter van eene Brisas (gemeenlijk daarom geheeten Briseïs) en Astinome, dochter van Chrisas, Apolloos priester (derhalven meerendeels Chryseïs genaamd) welken hy aan Agamemnon, de opperveldheer, wegschonk. Maar Chrisas sijn dochter de Grieken weder afeischende, en Apollo, sijn priester goedgunstig, een schielijke sterfte in het leger sendende, is Agamemnon, op het aanraaden van Kalchas, de legerwicchelaar, genoodsaakt geweest Chriseïs den vader ter hand te stellen; doch heeft met eene Achilles sijn lieve Briseïs laaten afhaalen. Dit trof soo dien jongen Krijgsheld, dat hy, van die tijd af, sich van de wapenen ontsloeg, ontrent sijn schepen bleef, en geensins in het veld wilde koomen. Waar door de Trojanen gelegenheid kregen om den Griek groote afbreuk te doen, en veel schade toe te brengen. Agamemnon dit siende sond de aansienlijkste legerhoofden naar den vergramden, om den selven neer te setten, en met hem weder te versoenen. Voegde daar seer veel beloften en geschenken by, nevens het herstellen van Briseïs. Doch alles sonder vrucht. Dus klaagt hier die schoone slavinne over sijn onversetlijke gramschap, en alte lang duurende hertnekkigheid, en bid hem met de Grieken medelijden te willen hebben; of, so hy van den oorlog sich ontstaan wil, niet, sonder haar, naar Griekenland te keeren.

BRISEIS AAN ACHILLES.

Deese brandbrief, die gij leest, komt van u geroofde Briseïs, die naulijks so veel slegt Grieks met haar barbare hand kost schrijven. De plekken, die gij vinden sult, sijn mijn traandruppen, die niet te min wisse tuigen sijn van mijn hartstogt. Mag ik van u, mijn heer en man een weinig klagen, so klaag ik van mijn heer en man in 't kort. U wijt ik 't niet, dat gij mij so haast op 's Koninks woord overliet: hoe wel gij daar in ook enig-

1 enigſins ſchuld hebt. Want ſoo haaſt Eurybates en Tal-
thibius om mij quamen, waart gij ſtraks gereet om mij
te late volgen. D'een keek d'ander met verwondring aan,
en vraagde binnens monts, wat grond nu ons lieſde had.
Gij had immers met mij konne marren: 't uirſtel van mijn
ſmert had aangenaam geweeſt. Helaas gij ſmaakte van mij
niet eens een affcheit kus. Maar ik weende ſonder eind',
trok 't hair uit mijn hoofd, en dogt, og arm, dat ik
voor de twedemaal geſchaakt wiert. 'K heb dikwijl geſogt
mijn lijfwagt ontſnapt wederom te komen, maar ik was,
op 's vijands bodem, vervaart om gegrepen te werden.
Was ik 't ontlopen, vreeſde ik, dat ik bij nagt in 's
vijands klauw gerogt, na d'een of d'ander ſnaar van Pria-
mus ten geſchenk mogt geſonden werden. Maar laat ik
ſlegs, als 't ſo weſen moſt, aan den Konink overgege-
ven ſijn: 'k ben nu ſoo veel nagten van u geweeſt, ſon-
der weder vorderen. Gij blijſt vaſt loeren, en ſlap in u
verbolgentheit. Daar mij Patroclus, op 't overleveren,
nog in 't oor blies: wat ſchreit gij? hier ſulr gij maar een
korten tijd roeſten. Mij niet weer vorderen koſt nog
gaan, Achilles; maar gij druiſt om mij hier te laten. Gaat 2
heen, en draagt nu de naam van een verlieſt minnaar.
Om mij wederom te brengen quamen Ajax u bloedver- 3
wand, Fenix u krijgsgeſel, en Ulyſſes Laërtes ſoon, 4 5
voegende bij haar koſt'lijke geſchenken lieftallige ſmeek-
reden. De ſchenkagie beſtont in twintig kopre potten,
ſeven taſelen met drie voetſchragen, ſoo konſtig als 6
wigtig, daar benevens tien talenten gouds, twaalf
uitſtekende toernoi hengſten: nog tot een toegift eeni-
ge gevange juffers, ſchoon van leeſt, uit 't vermeeſtert
Lesbos: en boven dien een dogter uit de drie van Aga- 7
memnon ten houwlijk; maar aan mij hebt gij wijſs ge- 8
noeg.

1. Eurybates) *Een roeper, en met een legerbode, by de Grieken; herkomſtig van Ithaka, deshalven eene der geſellen van Uliſſes.* Homerus, op verſcheidene plaatſen van den Il. *Sodanigen was ook Taltibius; gelijk men ook* in het 7 B. *van genoemden* Il. *kan beſchouwen; daar by Hektor en Aiax, in hun twee gevecht, van een is ſcheidende.*

2. Achilles) *Soon van Peleus, en Thetis; een haaſtige, oploopende, en ſeer qualijk verſoenbaare jongeling; doch ook dapper en kloekmoedig. Sie van ſijn gramſchap, behalven* Homerus, Horatius, 1 B. 6 Liergeſ. *en ſijn* Dichtk.

Sijn beeld word ons van Kanini (*in ſijn* 24 Afbeeldinge *uit een kopere* Gedenkpenning *getoogen*) *medegedeeld. Hy word aldaar geſien noch heel jong van weeſen; ſijnde ſijn uitgeſpreide hairlokken met een gekamden helm gedekt.*

3. Aiax) *Soon van Telamon, geteeld by Heſione, dochter van den Frigiaanſche Laomedon; en neef van Achilles, wegens ſijn vader, die de broeder van Peleus is geweeſt. Was een ſterk en groothertig oorlogsman, en deshalven de Trojaanen ſeer nadeelig. Sie van ſijn heldedaaden* Homerus, Q. Smirneus, Higinus, *enz. en, van ſijn dood,* Ovidius, *in het* 13 B. der Herſchepping.

4. Fenix) *Soon van eenen Amintor; van ſijn vader gevloekt en weggejaagt, om dat hy, op ſijnes moeders aanporren, het boeltje van ſijn vader bekroopen had. Naar Theſſalien ſich dan begevende, heeft Peleus aldaar hem over de Dolopers geſteld, en den jongen Achilles gegeven te onderwijſen; welken hy op de togt naar Trojen ook heeft vergeſelſchapt.* Homerus 9 B. van Il.

5. Uliſſes) *Van welken boven geſegt is, en beneden verder geſegt ſal worden, op* het 13 en 14 B. der Herſchepp.

6. Drievoetſchragen) *Niet gemeener by de oude als* tripodes, *drievoeten; welke ook als prijſen, in de ſtrijdſpeelen ten toon ſtonden; gelijk als in die van Bacchus, volgens* Atheneus: *hoewel de verwinnaars deſelve niet naar huis naamen, maar liever (gelijk men by* Nepos *en* Pauſanias *kan vinden) opdroegen, en toeeigenden aan die godheid, tot welkers eere het wedſpel was aangeſteld.*

Sy was ſo wel ook Bacchus als Apollo toegewijd; hoewel men deſelve meeſt ſal ſien op de Gedenkpenningen, *die ter eeren van den voorſpellenden Apollo ſijn gemunt. Gelijk als by* Hub. Goltzius, *in de* 7, 8, 10, 22, *enz.* Taf. *van ſijn* Griekenl. *Siet ook, in ſijn* Siciliaanſche, *het* 3, 20, 23, 25, 26, 29, 36 *en* 37 Taf.)

Ja, ſiet ook ſulke drievoeten, op allerhande wijſen afgebeeld, by gemelde Jan. Spon, *in ſijn* Mengelingen van de geleerde Aloudheid.

7. Lesbos) *Een voornaam eiland in de Egeeſche zee, hebbende weleer geheel Troas onder haar gebied gehad. Naderhand genoegſaam vermaard door haar magtige ſteden, en lekkere wijn.* Strabo, 13 B. Plinius, 5 B. 31 H. *en* 14 B. 7. H. *behalven* Horatius, *in ſijn* Liergeſ. *enz.*

8. Agamemnon) *Soon van den gruwſaamen Atreus; koning van Micenen, en broeder van* Menelaus, *koning van Sparta, wiens gemaalinne Helene, door Paris (om de ſchakinge van Heſione, ſijnes vaders ſuſter, te wreeken) was geroofd, en naar Frigien vervoerd. Was opperhoofd van de geheele Griekſche vloot; hebbende tot krijgsgenooten, Achilles, Uliſſes, Diomedes, Palamedes, de twee Aiaxſen, Proteſilaus, Neſtor en ſijn ſoon Idomeneus, Mneſteus, Stenelus, Filoktetes, enz. Siet* Homerus, Virgilius, Ovidius, Seneka, *en* Andere: *by welke u mede ſijn rampſalig omkomen ſal ontmoeten.*

9. Lyr-

noeg. Kont gij nu de geſchenken verſmaden, die gij
anders hoorde te geven, ſo ik door gift uit 's Koninks
hand te loſſen was? Wat miſdeet ik u, Achilles, dat gij
mij ſo verſmaat? Waar is u wiſpelturige min ſo haaſt van
mij ergens verſlingert? Drukt dan de bijſtere fortuin d'el-
lendigen geſtadig, en ſlaat mijn roe altijd even ſcherp?
9 'K heb door u wapenkragt mijn ſtad Lyrneſe ſien verwoe-
ſten, waar in ik geen van de minſte was. 'K heb mijn
drie broeders door u ſtaal ſien vermoorden. 'K ſag mijn
man, hoe kloek hij was, ter aarde geveld, en met de
bebloede borſt op 't beplengde aardrijk botſen. Voor
al dit verlies, kreeg ik u alleen tot vergelding: gij wiert
mijn heer, mijn man, en broeder. Gij ſwoert mij bij
de Godheit van moeder Thetis, dat ik tot mijn geluk
van u gevangen was. Ja gelukkig, om, ſchoon ik u met
bruidſchat wiert opgedragen, ten ſpot voor 't hoofd ge-
ſtoten, en van van u met de vereerde gift verjaagt te wer-
den. Dat meer is, gaat de ſpraak dat gij, ſo haaſt mor-
gen den dag aanligt, niet paſſende op de zuider vlagen,
't anker meent te ligten. Welk ſchelms voorneme als
mij rampſalige ter ooren quam, beſweek mij 't hart
en geeſt van ſchrik. 'T anker ligten? Og voor wien
ſult gij mij ellendige ten prooi laten; Wat hoofd of
trooſt ſal u verlate duif hebben? 'K wens eer van 't
gapend' aardrijk ingeſlokt, en van den vuirigen blik-
10 ſem verbrant te werden, eer ik ſag dat u Fryſe roejers
ſonder mij afſtekende de Zee ſouden doen ſchuimen, en
lijden moſt dat u vloot in mijn geſigt afvoer. Sijt gij nu
al beluſt weder na u vaderland te trekken, gij ſult aan mij
geen ſwaren ballaſt voeren. Ik ſal mijn verwinner als ſla-
vin, niet als vrou mijn man volgen: ik ben handſaam
genoeg om wolwerk waar te nemen. Laat vry de
ſchoonſte vrou uit Grieken u huwlijks koets betreden,
wel waard om te dragen den naam van Peleus ſchoon-
dogter, die een neef was van Jupiter en Egina, en waar
over den ouden Nereus geern overſchoonvader was.
Laat Briſeïs u nedrige ſlavin ſlegs haar taak af haſpelen,
en 't rokkens hoofd afſpinnen. Ik bid alleen dat mij u
vrou maar niet verdrukt, die mij, ik weet niet op wat
wijſe, hart ſal vallen: datſe in u geſigt niet onverhindert
mijn lokken afſnijt, en gij niet flauwlijk ſegt: dees' was
ook wel eer mijn beminde. Of lijt dit vrij, als ik ſlegs
niet van u verſmaat en verlaten werd. Hier voor ſtaa ik, og
arm, en ſidder als een blad. Maar waar na wagt gij nog?
Daar Agamemnon leetweſen heeft van ſijn grimmigheit,
en 't heir der Grieken ootmoedig voor u knield. Ver-
win, die 't alles verwint, u gramſchap en fel gemoet.
Waarom moet de flukſe Hector de Griekſe magt ver-
nielen? Schiet 't harnas aan, Achilles, na mij eerſt we-
der aangenomen te hebben, en ſlaat met u geſegende wa-
penen, de Trojanen verbaaſt op de vlugt. Om mij ont-
ſtont de gramſchap; laat ſij om mij ophouden, en ik d'oor-
ſaak en 't einde van u verbolgentheit weſen. En rekent
voor geen ſchande voor mijn gebed te buigen: Melea- 11
ger is door 't ſmeken van ſijn vrou ten ſtrijd gepreſt. Ik
heb 't horen verhalen, maar gij weet het beſt, dat ſijn
moeder Althea, door hem broederloos, haar ſoon ver-
vloekte en ſterven liet. 'T was oorlog, en hij, een fluks
krijgsman, hielt ſig van kant, weigerende halſterrig ſijn
vaderland de behulpſame hand. Alleen ſijn huiſvrou
kreeg hem in 't harnas. Gelukkiger als ik: want mijn
gebeden ſijn bij u van geen gewigt. Dog 'k belg mij
hier in niet: ik heb noit de naam van u vrouw gedraa-
gen, maar ben dikwijl als ſlavin in mijn heers koets
gevordert. Ik weet, dat mij eens een ſlavin mevrou
noemde, en ik haar antwoorde, dees naam verſwaart den
laſt van mijn dienſtbaarheit. Ik ſweer u bij mijn mans
gebeente, dat door ſchierlijk neerhouwen niet wel met
aarde beſorgt wiert, gebeente dat ik altijd hoogwaardig
agten moet; bij de heiligheit van de braave zielen van
mijn drie broeders, die met en voor haar vaderland ge-
ſneuvelt ſijn: bij ons beider hoofden die wij ſo digt bij
een koppelden: bij u beroemd rappier, mij euvel wel
bekent, dat noit Mycener [Agamemnon] mij beſliep:
ben ik meinedig, verlaat mij vrij. Vergd' ik u nu, Man-
hafte, van gelijke een eed af, dat gij buiten mij, geen
andere welluſt boete, gij trokt wis de klink in. Wat,
't volk denkt dat gij treurt; maar gij ſpeelt op de harp, 12
en vermaakt u met een pop op ſchoot. En vraagde u
iemant, waarom gij niet aan 't vegten wilt, gij ſouthem
ant-

9. Lyrneſe) *Een ſtad in Troas, van Achilles ingenoomen en verwoeſt, na het ombrengen van Minetes, de ſtedevoogd, en bedgenoot van Briſeïs. Sy word ſomwijlen genomen voor die van Cilicien; gelijk het dichterdom gemeenlijk het eene voor het andere is nemende. Siet* Euſtathius, Strabo, *enz.*

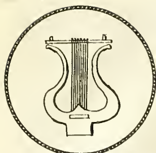
10. Ptijſe roejers) *Geſprooten uit Pthia; een ſtad in Theſſalien, alwaar ook Achilles is gebooren.* Strabo, 11 lib.

11. Meleager) *Soon van Eneus en Altea; welke vrouw, na het omkoomen van haare broeders, Meleager geduirig vloekte, en alle rampſaligheden toewenſchte. Dit verdroot dien held ſo ſeer, dat hy weigerde de wapenen op te neemen en te vechten, als de Kureters de ſtad Kalidon quamen overrompelen: tot dat eindelyk Kleopatra, ſijn echtgenoot, hem met hare gebeden heeft omgeſet.* Homerus, 9 B. van Il.

12. Harp) *Ook de beſte Dichters maaken groote verwarringen onder het ſpeeltuyg der alouden, wanneer ſy* lyra *en* cithara *voor een en het ſelve tuyg neemen en beſchrijven. Wat aangaat de* lyra, *de gedaante en het fatſoen der ſelver vertoonen ons de brokkelingen der oude* Marmerſteenen *(de 49, 50, 52, 54, en 74 Afbeeldinge) by* Petr. Sanct. Bartolus; *de* Penningen *der Griekſche ſteden (in het 6, 8, 15, 26, enz.* Taf.*) by* Goltzius; *en by* Spanhemius *(over de gemelde* Julianus*) van welke wy u eenige hier doen beſchouwen.*

Maar hunne cithara ſouden wy een harp mogen noemen; aangeſien ſy met de vingeren word aangeroerd, en, gelijk onſe hedendaagſche harp, mede driehoekig is: want ſo vertoont ons deſelve Spon, *in ſijn bovengenoemde* Recherch. Curieus. 8 Diſſertat.

13. Fe-

antwoorden, 't gevegt valt suir: 't snarenspel, nagt en Venus werk soet. 't Valt veiliger met een weeld'rig dier op den donste plukhairen, en op de Tracier harp te galmen: als een schild en scherpgespitste speer in de vuist, en stormhoed op 't hoofd te hebben. Maar voor desen plagt gij voor 't veilige te kiesen roemrugtige daden, en schepte vreugd in lof van manhaftige heldedaden. Stont u 't gevegt slegs aan, doen gij mij gevangen namt? en leit u lof nu met mijn vaderland in d'as? dat schut den Hemel; maar ik wens dat gij nog met dien sterken arm u Peliaanse speer Hector door de ribben drijven moogt.
13 Sent mij, o Grieken, heen, ik sal selfs als afgesante mijn heer vleien, en 't verrigten van mijn last met kuskens spekken. 'K sal (gelooft mij) meer uitregten als Fenix, meer als de bespraakten Ulysses, meer als Ajax. 'T heeft wondere kragt, mijn armen, na gewoonte, om sijn hals te klissen, en hem door mijn tegenwoordigheit sijn vorige minsiekte te erinneren. Al waart gij nog so verstaalt, en wreder als u moeders zee, gij wiert, al sweeg ik stil, door mijn tranen gedwee. Sla nu ook, dapperen held, 't oog op u beknelde Briseïs, en laat mij rampsalige soo versteend niet immer in den druk: so wens ik dat vader Peleus sijn levens tijd voltoje, en u soon Pyrrhus onder u beleid seeghaftig strijde. Of is u liefde op mij in bitteren haat verkeert: dwingt, die gij 14 sonder u te leven dwingt, te sterven. Na ik merk dwingt, en sult gij mij hier toe dwingen, mijn vlees en verf is reeds vertreurt: alleen mijn hoop op u, voet dit ellendig leven. Ontglipt mij die, 'k sal van u handen weer eissen mijn man en broeders, en tonen dat u geen eer is een vroumens te doen sterven. Waarom doen sterven? doorgtief mij met u bloot rapier: 'k heb nog bloed om uit dees verwonde borst te storten. Doorstoot mij met 't selve staal, dat Agamemnon sou doorboord hebben, ten waar Minerva 't selve geschut hat. Maar spaar nog liever dit leven dat gij mij schonkt. 'T geen gij mij 15 nog vijandin schonkt, versoek ik nu als vriendin. Dorst gij na bloed: Troje kan u stof leveren, tap 't bloed uit 's vijands lijf. 'T sij gij dan reedschap maakt om 't anker te ligten, of staat maakt te blijven, ontbied mij slegs uit heer en meesters naam.

13. Peliaansche) *Welke spiets, wegens sijn ongemeene grootheid, alleen Achilles kon vellen en handelen. Volgens de* Dichters *was deselve uit esschenhout bestaande, van Pallas afgeschild en bereid; en van Vulkanus met een punt gewapend.* Strabo, 10 lib. Plinius, 16 B. 13 H.

14. Pyrrhus) *Soon van Achilles, by Deidamia gewonnen op het eiland Sciros; terwijl hy onder de dochteren van vorst Likomedes verschuilde.* Statius, 2 Achilleid. *Deese is, na des Vaders dood, van de Grieken ook versocht voor Troie te komen; aangesien deese stad door het geslacht van Eakus, volgens het noodlot, bemagtigd moest worden.* Siet Q. Kalaber, 7 B. Paralipom.

15. Minerva) *Of Pallas, krijgsgodin en met eene de voogdes van vreêlievende konsten en wetenschappen.* Ovidius, 3 B. *van* den Alman.

Is, sedert het gehaate vonnis van den wulpschen Paris, op geheel Troie gebeeten, geduirig aan de sijde der Griekengeweest. Ovidius, 1 B. 2 Klaagd. *Voornaamlijk Achilles, Ulisses, en Diomedes, sijnde behulpig en toegedaan.* Homerus, 1, 5, *enz.* B. van den Il.

Hoewel men haar, al voor die tijd, de sijde der Griekſche krijgshelden tegens uitheemsche en overzeesche vyanden siet genoomen te hebben. Want so diendse Bellerofon, den vliegenden Pegasus voor hem temmende en beteugelende. Pausanias, *in* de Korinth. saak. *so helptse Herkules de beveelens van den dwingeland Euristeus gelukkelijk uitvoeren.* Pausanias, *in* de saak. van Elis. *so brengtse Jason in Kolchos, met haar getimmerd roeischip.* Val. Flakkus, 1 Argonaut. Seneka, in Medea, Treursp. *enz. eindelijk so dekt en beschermtse Tideus, in de bloedige veldslagen voor het belegerde Theben.* Statius, 8 Theb. oorl. *waar uit gemakkelijk kan afgenoomen worden dat door de geheele Pallas niet anders als kloeke reden, snege wijsheid, en voorsichtig beleid, moet worden verstaan; even als door den Uil, die, op* Steenen *en* Penningen *(siet* Petr. S. Bartolus, *en* Hub. Goltzius*) doorgaans nevens haar word gesteld.*

Dit merktmen ook sonneklaar in dit geval, waar af onse schrijver spreekt: want Agamemnon was in dien hevigen woordestrijd sekerlijk omgebrocht, had Minerva, schielijk toeschietende, den grimmigen Achilles niet by het hair vastgehouden. *Siet* Homerus, 1 B. van den Ilias.

VIERDE BRIEF.

INHOUD.

Theſeus in Kreta, Minotaurus, of den Mensſtier hebbende omgebrocht, ſo heeft hy beide des Konings dochters, Ariadne en Fedra met ſich weggevoerd. Maar Ariadne heeft hy laaten ſitten op een eenſaam eiland, Fedra alleen medegenoomen, en binnen Athenen getroud. Hier op is Theſeus, met Pirithoüs, ſijn halsvrind, vertrokken, om Proſerpina den onderaardſchen ſchaker wederom te ontweldigen. Doch als ſijn lang afweeſen de Koninginne verdroot, is ſy midlerwijlen op Hippolitus, haar mans voorſoon, verliefd geworden. Deeſe was geduirig op de jagt, ſchuw voor vrouwenliefde, en deswegen vliedende haare aanlokſelen. Dus poogd hem de ſtiefmoeder met deeſe letteren te bewegen, en in haar oneerbaare minneliſten te verſtrikken.

FEDRA AAN HIPPOLITUS.

1 2 'T Kretenſer dier wenſt haar Amazoons man geluk en heil, dat haar ſelfs, als ſij u moet derven, niet beuren kan. Overlees mijn brief ſo ſij is. Wat kan u't leſen van een brief hinderen? miſſchien ſultg'er iets in vinden dat u behaagt. Door deſe letteren werden geheim'niſſen te water en te land gewiſſelt: een vijand leeſt een brief die van ſijn vijand komt. 'K ſogt driewerf met u te ſpreken, driewerf kleefde mijn tong aan 't gehemelt.

en

1. 'T Kretenſer) *Dochter van Minos, koning van Kreta; welken ik, in de 22* Afbeeldinge, *getrokken uit een Gedenkpenning, by* Kanini *gevonden heb; teweeten van gelaat niet onaangenaam, hebbende hangende hairlokken, en vorders haar hoofdhairen ongevlochten in de nek te ſaamen geknoopt.*

2. Amaſoonſch) *Hippolitus, ſoon van Theſeus; gewonnen by de Amazone Antiopa. Deeſe wierd van Theſeus, (toen by Hercules, in den oorlog tegens Hippolite, haar ſuſter, koninginne der Amazonen, verſelde)*

en driemaal verstomden mijn woorden op de lippen. De schaamt hoord met de min, so ver die vloten wil, gemengt te werden: 't geen ik uit schaamte sweeg dwong mij de min te schrijven. Kupidoos dwang te wederstaan is gevaarlijk: sijn magt strekt sig selfs over de heersende Goden. Hij sei mij, doen ik in 't eerst niet wist of ik schrijven dorst, schrijft: dien onvermurwbare sal onder u bukken. Hij segen dit, en treft u hart na wens met deselve minne-schigt, die mij 't merg in 't gebeent met kittelende hitte doet sieden. 'K wil mijn egte trou met geen schandaal verbreken. Noit sult gij horen (vraagt het vrij) dat ik oit mijn eer bevlekte. Hoe later mij de liefde trof, hoe feller: ik bra van binnen: ik bra, en in mijn borst vlamt een verborge vuir. Gelijk 't gareel in 't eerst de jonge hokkelingen smert, en een volen eerst uit den trop gehaalt, den breidel niet wel velen kan: so qualijk kan ik de min, die ik ongewent ben, dragen, en wert mijn ziel, te swak, van dit pak overladen. Van kinds gebeente wert de min als een konst aangeleert. Diese rijp van jaren leert, mint uitsinnig. Gij sult de eerste vrugt van mijn onverwelkte kuisheit plukken, en te gelijk met mij u maagdom spillen. 'T is groot vermaak te stropen 't ooft van swang're takken, en met den dunne nagel een nog bedaude roos eerst af te knippen. Most ik anders mijn vorige suiverheid, die mij onopspraaklijk maakte, door ongewoon misdoen besoedelen. Maar 't lukte nog wel dat ik op een braaf karel verslonger: een vuile boel versnoot het overspel. Schoon mij Juno haar man en broeder [Jupiter] 3
schonk: mij dunkt ik koos Hippolytus voor Jupijn. Nu leer ik ook (gij sult het niet wel geloven) een werk dat ik noit verstont: 'k stuif met fieren moed onder 't wrede wild. Nu eer ik de Jagtgodin, volgens u raad, voor de voornaamste. Mij lust in 't woud ter jagt te gaan, de harten in 't net te drijven, en de rappe windhonden op 't wild over berg en rots aan te hitsen: of de drillende swijnspriet uit te worpen, of op 't klaver gras te kruilen. Dikwijl vermaak ik mij op een lugte speelwagen in 't stof, en met een leiwijs ros te gieren in 't sand. Dan rinkink ik weer als de dolle Wijnpapinnen, en Cybeles Priest'ressen, die 4 5
op

selde) gevangen, en naar Griekenland gevoerd; alwaar hy met haar plechtelijk is getroud. Hier uit is de vermaarde krijg der Amazoonen ontstaan. Welke, onder Hippolite, in Europa vallende, de geschaakte Antiopa gewaapenderhand poogden weder te haalen. Doch sy sneuvelden voor het grootste gedeelte, in het veld van Maraton, in den eersten slag. Hippolite week naar Megara, daar de nasmert van de nederlage haar leven eindigde. Alleen is het overschot van haare naam in deese jongeling overgebleven. Sie Likofron, *in sijn* Kassandr. Isokrates, *in* Panathenaic. Pausanias, *in* Attic. Arrianus, *in de* Veldtocht van Alexand. Aul Sabinus, *in de* Brief van Demofoon, enz.

3. Juno) *Dochter van Saturnus; suster, en met een gemaalinne van Jupiter; godinne van rijkdommen en schatten; voogdesse en beschutster der trouwende, en te gelijk der kraamende nieuwsgetrouden. Ontrent de huwlijksplichten wordse Camelia, Zygia; en ook Pronuba genoemd, te weeten à* nubendo, *dekken; terwijl de jonge bruid, met de* flammeum, *of geele sluier, gedekt, van haar magen tot den bruidegom word overgebracht. Siet de* Kanttekenaar *over* Juvenalis, 6 Berispd. Apuleius, 2 *en* 3 B. *van sijn* Herschepp. Martialis, 11 B. 79 Sneld. *en weder* 12 B. 42 Sneld. *behalven* Klaudianus, *enz.*

Met sulk een sluyerkleed overdekt (siet ook Pausanias, *in* Achaïc. Laktantius, 1 B. 17 Hoofd. Libanius, *in de* Beschr. *van* Juno) *komt my Juno voor op een Griek sche* Penning *van Gordianus, door die van Samos gemunt, in haar tempel staande; by* Seguinus, *de 32 sijner* Uitgeleesene: *doch dikmaaler op die Roomsche, alwaar sy gemeenlijk (Juno Quiris als dan geheeten) is rustende op een* quiris *(een Sabynsch woordjen) of spies: waar mede de hoofdhairen van het bruitje wierden van een gescheiden, en verdeeld.* Ovidius, 2 *en* 5 B. *van den* Alman. Festus, *in* Curis.

4. Wijnpapinnen) Eleleides *segt het Latijn, so geheeten van Eleleus, een van vader Bacchus veelvoudige bynaamen; gesprooten uit het Grieksche* ἐλελίζειν, raasen, roepen, *en* tieren; *gelijk de Bacchanten, of priesterinnen van deesen wijngod, op haare vierdagen waaren gewoon. Worden ook genoemt Menaden, van* μαίνεσθαι, raasen *en* woeden; *Thyaden, van* θυάζειν, dansen *en* ten reje gaan; *Bassariden, van* Bassaris, *of een vossevel, waar mede deese dolle vrouwen gemeenlijk sijn omhangen. Siet* Horatius, Propertius, Virgilius, Seneka, Sidonius, *enz. Diergelijken vind ik, met uitgespreide hairen, een toorts of wijnrankstaf swaiende (want met deese toestel pleegden sy haar driejaarige nachtfeesten) op de vijftigste* steen, *by* Petr. Sanct. Bartolus, *gelijk ook op een andere, by* Spon.

5. Cybeles) *Merk hier aan dat de gewoonten en plechtigheden der feesten van Bacchus en Cybele bykans van een en deselven aart en omstandigheid sijn. Want in beide besigt men heilige kofferkens, trommelen en cimbaalen, pijnboomtakken en pijnappelen; beider ommegangen en beévaarden geschieden met een ysselijk getier, wanorder, en onbesuistheid. Siet* Apulejus, 8 B. *der* Herschepp. Lukanus, 1 Pharsal. *behalven* Klaudianus, Ausonius, Statius, Silius, Katullus, Lukretius, *en andere.*

6. Idaas

6 7 op Ida's kruin keteltrommen, of 't volk dat door kragt
8 9 der bos-maagden en gehoornde Saters doldriftig aan 't
hollen raakt. Want als mijn dolheid over is, wert mij
al mijn doen verhaalt. 'T inwendig vuir van onse liefde
verwekt dit geweld. Misschien is mij dese min door
fail van mijn voorouders opgeleit, en eist Venus dese
straf, als een tol, van ons heel geslagt. Jupiter bekroop in
een stiere huid Europa, de wortel van onse stam. Pasifaë 10 11
mijn moeder, sig vleiende looslijk onder een stier, baar-
de 't schelms gebroed van de mensstier. Den troulose
Theseus quam door raat van mijn suster met een leitou 12
uit

6. Idaas kruin) *Een bosch en bronrijke berg (wiens hoogste top men heet* Gargarus) *in Troas, en Frigien, gedeeltens van Asien.* Strabo, 12 B. *Seer beroemd wegens de gebeurde saaken, in het beleg en verwoesting van het magtig Trojen: doch ook (en daarom heilig geheeten) wegens Cybele, der goden moeder; welke, aldaar een Kerk hebbende, naar deselve* Idea *(gelijk van Berecinthus, een gebuirige berg, Berecinthia) word genoemd.* Virgilius, 9 *en* 10 B. *van* En. *en bovengenoemde.*

7. Keteltrommen) *Van deese kopere keteltrommen, waar op se met geen stokken, maar alleen met den vlakken hand bonsden, gewaagen ontelbaare; self ook onse* Ovidius *op verscheidene plaatsen.*

De afbeeldingen heeft Sponius, *in de* Recherches, 8 Differt. *behalven* Petr. Sanct. Bartolus, *in* 54, 51 *en* 55 Marmersteen.

8. Bosmaagden) *Dryades (of anders Hamadryades) geheeten, van het Grieksche* δρῦς, een eik; *als teelgeesten sijnde gesteld over het wilde bosgeboomt.* Virgilius, 1 B. *der* Landgedicht.

So noemden se diergelijke Nimfjes Napeæ, van Νάπη *of* Νάπος, een bosch; *wanneer sy geheele wouden en bosschen beheerschten: Oreades, van* Ὄρος, een berg; *als sy over de bergen opsicht hadden: wederom Najades, van* Ναίειν; *hebbende over de fonteinen en rievieren de wacht en beschuttinge. Siet* Ovidius *elders; gelijk ook* Maro, Statius, *enz.*

9. Saters) Fauni *noemt haar het Latijn; gelijk het Grieks* Satyri: *sijnde de inwooners en bewaarders van wouden, en saaiakkeren.* Virgilius, *in gemelde* B. *der* Landged. *enz.*

Doch de Saters worden doorgaans uitgebeeld, als hebbende korte hoornen, lange en ruige ooren; een steert gelijk een geit; en dat wegens haar bokkige geilheid, en beestelijke dartelheid. Siet het 31, *en* 55, *steentje by* Abrah. Gorlæus; *en noch een fraajer* Steen *by* Begerus, *in de* Thesaur. 103 pag. *In tegendeel hebben wel de Fauni een kort bol steertjen aan haar ruggegraat, maar echter geen geitepooten; gelijk dat genoegsaam bevestigen het* 133, 137, *en voornaamlijk het* 141 Edel-gesteente, *by* Leonard. Agostini, *en het* 52, 53, *en* 55 Marmer, *by* Petr. Sanct. Bartolus.

10. Europa) *Dochter van Agenor, een Tirisch koning, van Jupiter, in een welgemaakten stier herschept, uit Fenicien, dwers door de zee, naar het eiland Krete vervoerd.* Ovidius, 2 *en* 5 B. *der* Herschepp. Horatius, 3 B. 27 Liergef. *en* Achill. Tatius, *wonderbaarlijk in* het 1 B. *sijner* Minneryen.

Haar schoonheid ontfingse van Angelo, dochter van Jupiter en Juno; die de hemelsche blanketselen, haar moeder ontfutseld, by deese jonge princesse brocht: volgens de Kantteekenaar *over het* 2 Herdersgef. van Theokritus.

By die van Korinthus wierd jaarelijks sulk een eer haar aangedaan, dat self haar bewaarde beenderen, op sekere vierdagen, in een ommegang gedragen wierden. Athenæus, 15 B. 6 H. *Doch (indien gy* Lucianus, *in sijn* B. van de godinne der Syriers *geloofte) so isse by die van Sidon de wijdberoemde Astarte; tot troost van Agenor, onder de goden geplaatst: na dat een Kretische zeeroover (voerende sijn schip het beeld van een stier.* Laktantius, 1 *B.* 11 *H.) deese sijn dochter had geschaakt.*

Sietse, van de gewaande stier gedragen, op de Penningen *van de Keiseren, Elagabalus en Alexander, by* Vaillant, *in* de Num. Colon. & Municip. *en op een* Steentje *(sijn* 185) *by* Leonard. Agostini.

11. Pasifaë) *Vrouw van koning Minos, en dochter van de Son; welke ook op een brave stier verslingerd sijnde, haar vuile lusten, door toedoen van Dedalus, met deselven heeft geboet.* Higinus, 40 Fab.

Doch Servius, *(op het* 6 B. van Maroos En.) *en* Palefatus, *nevens* Cedrenus, *getuigen dat haar boel geen stier, maar eenen Taurus is geweest, die, buiten kennis van Minos, sijn gemaalinne gebruikte; wiens soon, Minotaurus, na de dood van Minos, Kreten ook heeft geregeerd.*

Doch toen hebben de opperhoofden, niet willende deesen gehoorsaamen, Theseus ontboden; en beloofd dien onwettigen dwingeland hem over te leveren.

12. Leitou) *Van den konstigen Dedalus aan Ariadne vereerd.* Lutatius, *over de* 12. Theb. van Statius. *Siet ook* Ovidius, 8 B. der Herschepp. Virgilius, 6 B. van En. Nonnus, 47 B. der Bacchus gesang. Lucianus, in Hermotim. Plutarchus, *in* Thes. Higinus, 42 Fab.

Doch

13 uit 't krinkeligen doolhof. So siet gij ook dat ik, om te
tonen dat ik wis een dogter van Minos ben, als de leste,
de voetstappen van mijn geslagt navolge. Dit 's ook
Gods schikking: dat wij beide op u geslagt verliefden:
Ik op u schoonheit, mijn suster op u vader. Theseus en
Hippolytus verrukten twe gesusters; regt van ons beider
14 huis twe segetekens op. Doen ik u op 't Eleusijnse feest
15 van Ceres in 't oog kreeg, wenste ik wel dat ik te Gno-
se gebleven was. Van doen af zan viel mijn oog meer
als te vore op u braaf postuir, en drong mij 't bitse
16 vuir door 't gebeent in 't merg. Gij stakt in witten dos,
17 u hair was gekranst met bloemen, u bruine wangen met een
blos geverft. U opsigt, dat andere stuirs en strafnoemen,
was, na Fedra's oordeel, manlijk. Weg met jongmans
die sig quikken als wijven. Een mans persoon heeft niet
veel quiks om te posturen. U siert dat straf opsigt, dat
natuirlijke hair krollen, en 't bekroosde stof in 't uitne-
mend schoon aangesigt. 'T sij dat gij een fier ros doet
gieren. 'K verwonder mij dat 't dier so kleine kringen
maakt. 'T sij dat gij een swakke lans met de sterken arm
swaait en velt: u fieren arm betovert mijn gesigt. 'T sij dat
gy een Kornoelie swijnspriet met een breed spits torst:
in 't kort, 't behaagt mij wonder al wat gij doet. Toont
maar die ruwheid op berg en bos: ik hoor immers door
u hardigheit niet om te komen. Wat baat u 't jagtspel
van de gegorde Diana waar te nemen, om Venus gereg-
tigheit te verkorten? Arbeit, sonder rust is onduirsaam.
De rust vernieut de kragten, en sterkt vermoeide leden.
Moet gij een voorbeeld nemen aan Diana's boog en pij-
len: so gij die altijd spant hy sal verslappen. Cefalus 18
was

Doch deese spreekt (2 B. der Sterrekunde) *niet van een kluwen gaaren, aan Theseus gegeven om met het selve in 't doolhof te gaan; maar van een Kroon: sijnde van sulk een luister, dat se den wandelaar in die donkere wegen als voorlichtede.*

Het selve getuigd de Verklaarder *der* Sterbeschrijv. *van* Germanikus.

13. Doolhof) *Of Labirinth, van Dedalus ontrent de stad Knosos opgeboud,* Plutarchus, *in gemeld* B. Seneka, *in* Hippolyt. 2 *Bedr.* Virgilius, 5 en 6 B. van En. Filostratus, *in* Apollon. 4 B. 11 H. *enz.*

De vierkante gedaante van dit Kretisch konstwerk komt my voor op een Penning *van den Keiser Augustus, by* Tristan, in het 1. D. *en elders.*

14. Eleusis) *Een stedeken in het landschap Attika, niet verre van Athenen; alwaar eens Ceres, alom haar dochter opsoekende, van eenen Eleusius is ontfangen en gehuisvest. Terwelkers geheugen aldaar jaarlijksche feestdagen wierden gehouden, geheeten Eleusinia: welke van de Thesmoforia wel moeten onderscheiden worden.*

Want deese (ingesteld ter gedachtenisse van de allereerst gegeevene wetten aan de stervelingen, door Ceres; deswegen Θεσμοφόρος, *of* Legifera; *Wetgeefster geheeten.* Virgilius, 4 En. *en* Ovidius, 4 B. *der* Herschep.) *wierden, van de eerbaarste en deugdelijkste vrouwen, met een diepe eerbiedigheid en ontsag gevierd; onthoudende sich eenigen tijd van spijsen, en der mannen vermenginge.* Plinius, 24 B. 19 H. Aristofanes, *in* Thesmofor. *de* Kantteekenaar, *over het* 4 Herdersgesf. *van* Theokrit. Atheneus, 7 B. Klemens, 4 Stromat. Hesychius, *enz.*

Maar de Eleusinia (ingesteld wegens het omswerven van Ceres, soekende haar geschaakte dochter) vierdemen in de maand van Augustus, met allerhande soorten van geilheid en ongebondenheid; so dat eindelijk ook de Christene schrijvers hebben ontdekt, dat in deese ommegangen niet anders omgedragen wierd als een manlijk (vrouwlijk segt Theodoretus, Therapeut. 3 B. *en wel met beter schijn:* siet Arnobius, 5 B. *van de Baubo) teellidt; doch met sulk een naauwe omsichtigheid verborgen en gedekt, dat niemand, als wel beproeft en onderweesen, eindelijk het gesicht daar af heeft verworven.* Tertullianus, *tegens de* Valentinian. *Lees van deese toegedekte geheimen* Horatius, 3 B. 2 Liergesf. Seneka, *in* Hippolyt. 1 Bedr. Makrobius, *in* Scipioos Droom, 1 B. 2 H. *en andere meer.*

15. Gnose) *Of wel Cnosus, en Cnossus, de voornaamste stad van het eiland Kreta, gelegen aan den berg Ida, tusschen de steden Gortine en Liktus, het hof van de koning Minos.* Strabo, 10 B. Plinius, 4 B. 12 H. *Ginosa nu genoemt. Doch, gelijk de Kretische boogschutters alom by de schrijvers worden geroemd; so hebben echter die van Gnoses noch de voorrang. Siet* Propertius, 2 B. 12 Klaagd. Virgilius, 5 En. Lokanus, 3 Pharsal. *enz.*

16. Witte dos) *Een nieuw en wit bovenkleed; die sy, in haar proefjaar, eens hebbende aangetoogen, nimmer weder uittrokken; maar so lang droegen, tot datse met lappen en flenters haar bykans ontviel. Of sy wierd bewaard, om namaals tot kinderluyeren te gebruiken. Siet de* Kantteekenaar over de Plutus van Aristofanes. *Of sy wierd, na het proefjaar, aan Ceres en Proserpina opgedragen.* Melanthius, in het B. van de Mysterien.

17. Bloemen) Tzetzes *getuigd dat de proevelingen met myrtetakken waren gekroond.*

18. Cefalus) *Man van Procris, van Aurora vruchteloos geschaakt; sijnde te getrouw aan sijn wettige echtgenoot.* Ovidius *elders, en bysonderlijk in het* 3 B. der Minnek, *en* 7 B, der Herschepp.

C

19. Gry-

was wel een vermaard jager in 't bos, die veel wilds
geveltlhad: maar liet sig egter niet onwijslijk van Au-
19 roor strelen, die hem, niet al sot, van haar grijsaard ge-
20 scheiden, plag t'omarmen. Dikwijl heeft Adonis met Ve-
nus onder d'eiken op 't gras gepopt. So verliefde Me-
21 leager op d'Arkadise Atalante, die hij tot onderpand van
liefde schonk het hoofd van 't Kalidonier everswijn. Laat
ons ook voor d'eerste reis onder dat gros gerekent wer-
den: boers is u jagt sonder minnespel. 'K wil met u op
't pad, en sal nog ruige klip nog rots, nog de kromme
tanden van 't vervaarlijk everswijn schromen. De Tracier
Isthmus wert van twe zeën beswalpt, en een engen land- 22
hals wedersijds met bernende baren overgalmt. Hier sal
ik met u te Trezen, Pittheus Rijksstad, gaan wonen: 23
een stad daar ik reets liever ben als in mijn vaderland.
Den Held Theseus is lang van honk, en sal nog lang uit 24
sijn. Van Perithöus, sijn vriend, kan hij niet scheiden.
Hij schat (ten waar wij openbare waarheit lochenen wil-
den) Perithöus boven sijn Fedra en u. Dit 's 't enigst 25
ongelijk niet dat hij mij aandeet; wij beide sijn in gro-
te saken van hem beledigt. Hij slonger 't gebeente van
mijn broeder, die hij met sijn driequastige knots te plet- 26
ter

19. Grysaard) *Titonus, soon van den Trojaanschen vorst, Laomedon; van Aurora, wegens sijn welgemaaktheid bemind; van wien hy een seer lang leven verworf: doch welke hem so verdorde en uitteerde, dat hy eindelijk in een krekel is verschept.* Eustathius, over het 23 B. van den Ilias. en andere.

20. Adonis) *Soon van vorst Cinaras en diens verfoeijelijke dochter Mirrha; van Venus bemind, geliefkoost, en alom gevolgt.* Ovidius *in het* 10 B. der Herschepp. *behalven* Theokritus *en* Bion.

21. Atalanta) *Een Arkadische jageresse, (Kleopatra geheeten by* Homerus, *in 't* 9 B. van Il.) *onder andere ook sich vertoonende op de jagt van het Kalidonisch everswijn; alwaar Meleager, tot sijn groot ongeluk, haar de verwinning van het ondier heeft toegevoegd. Siet van deese bos-heldin* Ovidius *(behalven* Filostratus, in haar Afbeeld. Elianus, 13 B. 1 H. sijner Geschied. en Anton. Liberalis, 2 Vertell.) *in* het 8. B. der Herschepp.

22. Istmus) *Een Griekſche (niet een Thracier, gelijk de* Vertaaler *set) lap lands, tusschen de Ionische en Egeesche zee, bindende Peloponnesus, of het eiland van Pelops, nu Morea genaamd, aan het groote vaste Grieken.* Lukanus, 1 Pharsal. Silius, 15 Pun. Oorl. *enz.*

Behalven Nero (Suetonius, 19 H. Dio, 63 B.) *hebben verscheidene op verscheidene tijden getracht deesen streep door te snijden, en de genoemde zeën saamen te brengen. Doch altijd sonder eenigen voortgang. Siet (behalven* Herodotus, Strabo, Filostratus, Lucianus, *en* Pausanias) Paul. Emilius, 2. B. van Karel de Gr. *en* Bartholom. Kekkerman., 1 B. sijner Staatkunde, 19 H.

23. Tresen) *Een voornaame stad ontrent Epidaurus, in Peloponnesus, aan de Saronische zeebocht; het hof van koning Pitheus, en vaderland van held Theseus.* Strabo, 8 B.

De zeevoogd Neptunus sijnde toegewijd, was deeses drietant deshalven op haar Geldmunten *afgebeeld.* Plutarchus, *in* Thes. *Siet deselve in het* 10 Taf. van Griekenl. *by* Goltzius.

24. Theseus) Neptunius Heros *segt het Latijn. Want hy, gehouden voor de soon van Egeus, was waarelijk die van Neptunus.* Isokrates, in het lof van Helen. Seneka in Hipp. 3 en 5 Bedr. *enz. Dieshalven als hy, sijnde in het eiland Kreta, de koning Minos het onteeren van de Atheensche Peribea wilde beletten, schold hem de Kretenser, lochende hem het bloed van Neptunus te sijn, smeet sijn ring in het water, en gebood hem deselve weder te brengen. Hier op wierp sich Theseus in zee. Wierd van dolfijnen onderschept. Keerd weder met de weg gesmeetene ring, en met een kroon, van Thetis ontfangen.* Pausanias, in Attic. Higinus, in Astronom. *by* Meursius, in Thes.

25. Perithoüs) *Ixions soon, en halsvriend van Theseus; welke beide waren overeengekomen, geene, als uit Jupiter gebooren, tot vrouwen te neemen. Ondertusschen had Theseus Helena geschaakt, en terwijl 'er behalven deese toen geen dochter van Jupiter als Proserpina was; so sijnse hellewaart gegaan, om Pluto sijn bedgenoot t'ontroven. Maar Perithoüs is van den driekoppigen helhond omgebrocht, en Theseus gevangen en geboeid; tot dat eindelijk Herkules hem heeft ontset, en weder in Griekenland overgebrocht.* Seneka, in den Dollen Herk. 4 Bedr. *en* Hippolyt. 3 Bedr.

26. Knods) *Teweeten van Perifetas; wiens geweer hy, na het ombrengen van deesen strooper, altijd heeft gebeesigt. So dat hy, met sijne heldachtige bedrijven, by naar die van Herkules heeft geëvenaard; vermeesterende en ombrengende de bovengenoemde moordenaars en struikrovers, Scinis, Sciron, Cercion, Prokrustes, en Perifetas; Fea, gemeenlijk het Kremiönisch verken geheeten; de Kretische Minotaurus, of mensstier; de geweldige stier van Marathon: ter welkers gedachtenis hy misschien met een gehoornde stierenhuid op het hoofd is afgebeeld, in* het 85 Beeld *van dikmaals gemelde* Kanini.

Ja self heeft hy, in het geselschap van Herkules, de Amazoonen bevochten; gelijk hy, met Perithoüs en de Lapithen, de Centauren bestreed; met Meleager de jagt van het Kalidonisch everswijn uitvoerde;

en,

27 ter beukte, over 't veld, en liet mijn fuster tot een prooi van 't wild gefchaakt. De dapperfte heldin onder de
28 Heirbeil voerende Amazonen heeft u gebaart; een vrou wel waard' fo fieren foon. Vraagt gij waar die bleef? The-
29 feus doorftietfe met 't rappier: fo weinig bate haar de grote vrugt die fij hem won. Maar fij was aan hem niet getrout. Waarom dog anders, als om dat gij, een baftaard, uw' vaders Rijk niet mogt komen te erven? Nog teelde hij u bij mij broeders, die ik niet alle goed vont op te queken, Maar hij felfs. Og was mijn buik en vrugt, o fchoonfte blom op aarden, in 't baren, fo fij u hinderlijk was, geborften. Gaat heen nu, en hou vrij in eren 't bed van een vader die 't fo op ons verdiende; 't bed dat hij door fijn fchelms bedrijf fo fchuwt en koud laat. Laat u geen id'le naam van maagfchap affchrikken, dat ik, u ftiefmoeder, met mijn fchoonfoon fchijn te fullen poppen. Dit's een fijnheit, die nu reets grijs, haaft wil verfterven, en die boerfe vrees, die in Saturnus heerfchappij in fwang gink. Al 't plaifier heeft Jupiter voor eerlijk toegelaten. En Juno, met haar broer gepaard, maakt 't alles bondig. De huwelijks band, die door Venus met hegte knopen onder bloedverwanten ftrikt, fluit onverwrikbaar. 'T kan ook ligt verhole blijven. Bit haar vrij om Heleens gave: 't ftuk kan onder fchijn van verwandfchap door den beugel. Siet ons iemand met d'armen verklift: hij fal ons beide loven. 'K fal de naam hebben van een trouwe ftiefmoeder voor mijn ftieffoon. Gij hoeft bij donk're nagt geen deur op te breken, geen lijfwagt te ontfluipen. Gelijk wij voor defen in een huis bij malkandere geroeft hebben, fullen wij nog roeften, en openbaar kuffen, als voorheen. Bij mij fult gij veilig fluiken, en in plaats van blaam lof bejagen, fchoon gij in mijn bed betrapt wiert. Toef flegs niet langer: knoopt den band der minne hoe eer hoe liever. So moet u de min, die mij nu rabraakt, matig pijnigen. Ik fchaamd mij niet, u ootmoedig te bidden. O bloed, waar is nu mijne trotfe en pragtige taal vervaren! Ik had lang vaft voorgenomen mijn min te beftormen om in geen fchand te raken: fo anders in de min iets vaft is voor te nemen. Maar nu grijp ik, van liefde overwonnen, u knien met mijn Princeffe armen. Og die mint let op geen deftigheit. Mijn fchaamt is reets vervreven, en merkt mijn waugen niet meer met haar blos. 'K beken 't, vergeeft het mij, en betoom dat ftuggerhart. Wat baat mij, dat Minos Konink over zee, mijn vader is, dat mijn overgrootvader

en, met de fogefeide Argonauten, de tocht naar Kolchos, wegens het Gulde vacht, voortfettede.

Ovidius 7 en 12 B. der Herfchepp. Apollodorus, 8 B. der Verfiering, Plutarchus, in Thef. Paufanias, in Attic. Seneka, in Hippolyt. Statius, 12 Theb. Aul. Sabinus, in de br. van Demof. aan Fill. Katullus, *in meer aangetrokken* Bruiloftsd. Strabo, 9 B. *behalven* Ifokrates, Lijkofron, Arrianus, Tibullus, Propertius, *enz.*

27. Beukte) *Androgeos, foon van koning Minos, in de fpeelftrijden verwinnaar fijnde, wierd uit afgunft van die van Athenen omgebracht.* Virgilius, 6 En. Ovidius 7 B. der Herfch. Diodorus, 4 B. 62 H. *enz. Doch Minos viel haar aanftonds met een leger op het lijf, en drong haar, alle jaar, feven jongens en feven meisjes naar Kreten over te fenden, om van den mensftier omgebracht en vernield te worden. Het uitkippen van die vierthien verweefene gefchiede by lotinge. Maar Thefeus ging buiten het lot, op den derden overtogt, om fijn vader van afgunft en achterklap, en fijn vaderland van die verfoeielijke belaftinge te bevryen. Spreekt, in Krete, met Ariadne, eene van des Konings dochteren, die op hem verlieft, en, nevens het leitou, met een degen* (Palefatus *geloofd defelven naar den doolhof voor afgefonden te fijn*) *vereerd. Hy gaat daar op in dien kerker, dood het gedrocht, (met gemelde ftaal; of met de knods, fo de dichter hier verhaald) en keerd met de derthien kinderen zeeghaftig wederom.* Plutarchus, *nevens de* bovengenoemde.

28. Heirbijlvoerende) *Behalven pijlen, boog en maanfchild, waren ook de Amazoonen met een heirbijl gewapend.* Arrianus, in de Veldtogt van Alexand. Virgilius, 11 En. Horatius, 4 B. 4 Lierd. Seneka, in Agamemn. 2 Bed. Plinius, 7 B. 56 H. *en felf* Ovidius, 3 B. van Pontusk. 1 B.

Siet haare afbeeldingen, uit Latijnfche en Griekfche Gedenkpenningen *en oude* marmerfteenen *gehaald, en by malkanderen gebracht door* Petr. Petitus, *in het* Gefchrift van der Amazoonen weefenheid en bedrijven: *waar af eenige hier nevens gaan.*

29. Doorftietfe) *Thefeus, keerende overwinnaar van Kreten, nam met fich Ariadne en Fedra, beide des Konings Dochters. De eerfte (hoewel de voornaamfte oorfaak fijner overwinningen) liet hy, gelijk verder beneden gefegt fal worden, op het eiland Naxus: de tweede met fich voerende naar Athenen, om te trou-*

30 der is, die met den bliksem schiet? Dat mijn grootvader
31 is Febus, die sijn hoofd met spitse sonnestralen kranst, en
den dag van 't purper ooste aanvoert. De min vermee-
stert mijn adel. ontfermt u om mijn voorouderen: en
32 wilt gij met mij geen melijden hebben, spaar ten min-
sten mijn geslagt. Tot huwlijks goed heb ik Krete Jupi-
ters vaderland. Hier over swaai mijn Hippolytus den
Scepter. Vermurw u staal gemoed. een stier kost mijn
moeder dwingen. Wilt gy dan norsser als een stier sijn?
Ontferm u, bid ik, om Venus wil, wiens troetelkind ik
ben: so wens ik dat gij noit een stugger lief bemint: dat
u de flukse Diana in 't bos so begunstige, dat u 't wild om
te treffen schoon sta: dat u de Saters en spiltkotige berg- 33
goden segenen: dat gij d'everswijnen in de borst treffen- 34
de velt: dat u de Nymfen (schoon de spraak gaat dat gij 35
een vijand van dat goetje sijt) water schenken om den dorst
te lessen. Dit gebed bestort ik ten overvloet met tranen:
mijn smeken leest gy; maar denkt dat gy mijn tranen siet.

trouwen. Maar dit was Antiopa getergd. Welke, op den troudag, met haaren aanhang, in den tempel dringt, en op Fedra toeschiet. Doch in het treffen missende word deese Amazoone van dien echtschendenden bruidegom doorstooten. Plutarchus, *in meer aangehaalde* Thes. Seneka, in Hippolyt. 3 en 4 Bedr.

Siet deese heldinne, in onse GALLERYE der Uitmuntende vrouwen, in het 39 Tafereel.

30. Bliksem.) *Word gemeeenlijk afgebeeld als aan weersijden drie takken of punten hebbende; van Vulkanus (gelijk de meeste wapenen der goden) konstelijk uitgevonden en gesmeed.* Virgilius, 8 En. enz.

Men siet de selve seer dikmaals so op de Grieksche Penningen *der oude Koningen, als op der Latijnsche van de Roomsche Keiseren; sijnde aldaar het sinnebeeld van Vergodinge, Voorsienigheid, en volkomene Oppermagt: doch ook van Krijg en Oorlog; als wanneer men se vind gevleugeld; om daar mede de snelheid, en gelukkige voortvaarentheid van den oorlogenden vorst, op de rechter sijde des* Pennings *afgebeeld, te beteekenen.*

Want in die sin worden ook de woorden, Blixem en bliksemen, gebesigt by Virgilius, 4 B. der Landged. *sprekende van Augustus, en weder* 6 En. *roemende de beide Scipioos; behalven* Klaudianus, *enz.*

Dusdaanige Blixemen vind gy op Gedenkpenningen, *by* Hub. Goltzius, *in* het 4, 8, *enz.* Tab. (*siet ook dusdanige in* die van sijn Sicil.) *van* Griekenland. *Behalven* Begerus, Vaillant, *en andere.*

31. Sonnestralen) *Versta door deselve een goudene straalkroon; waar meê gy ook Latinus (afkomstig van de Son of Febus) siet opgeschikt by* Virgilius, 12 Æn. *Te weeten een kroon met twaalf straalen of takken; beduidende so veel tekenen van den Zodiak, of Dierriem. van welke* Seneka, *in* Edip. 2 Bedr.

Siet dese gestraalkroonde godheid op de so andere als Rhodiaansche munten, *by* Goltzius, 13, 17, 23, 24 Taf. der Eiland. *van* Griekenl. *gelijk ook op die van de Keiseren, Hadrianus, Konstantinus, enz. by* Vaillant, in Numism. Impp. Colon. Munic. Urb. *en andere.*

Doch deese straalen gafmen, behalven Apollo, mede aan Jupiter. Klaudianus, *in* het 3 Burgemeest. van Honorius. *ja self, door een schandelijke vleyerye, aan de eersuchtige Keiseren van het hoogmogend Romen.* Suetonius, *in* August. 94 H. Silius, 3 Punic. *en* Plinius, *in* Panegyr. van Domitian. *Siet haare* Gedenkpenningen, *by meergemelde* Versamelaaren.

32. Krete) *Een stederijk eiland, midden in de Middellandsche zee.* Virgilius 3 B. van En. *heden geheeten Kandia; wiens inwoonderen, by de dichteren,* Kallimachus, Ovidius, Lukanus, *en* andere, *voor valsche leugenaars worden gehouden; niet alleen om dat sy versierden dat Jupiter by hen was geboren en opgevoed; maar self dat ook sijn begraafplaats by haar, in de stad Gnosos, wierd gevonden.* Laktantius, 1 B. 11. H. Cicero, 3 B. van der Goden Nat. Statius, 1 Thebaid. Varro, *enz.*

33. Saters) *Van deese spraken we boven, 16 pag.*

34. Berggoden) Panes *in het Latijn. Nu was Pan de soon van Merkurius, so* Homerus (*in sijn* Lofsang.) *en van die kuisse Penelope, gelijk* Herodotus (*in* Euterp.) *getuigd. Vinder van het bosch fluitje,* Virgilius, 2 en 8 Herdersgef. *In Arkadia geëerd.* Ovidius, 2 B. *van* den Alman. Virgilius, 10 Herdersg. *enz. Eene der geringste goden, dikmaals (gelijk hier) in een meerder getal by de dichters, nevens de Faunen, Silvanen, Egipanen en andere berggoden gesteld, en den eenen voor den anderen genoomen.* Ovidius, tegen Ibis; *behalven* Theokritus, Viktor, Propertius, Lukanus, *enz.*

Doch hy word ook sinnebeeldelijk genoomen voor de beheerscher van het Heel al. Makrobius, 1 B. 22 H. *Van wiens overlijden, en groot gejammer over deselve, op het eiland Pakas, ontrent de Echinaden, siet een aanmerkelijke vertellinge by* Plutarchus, *in* het B. van het Ophouden der Godspraken.

35. Nymfen) *Sijn eigentlijk de godheden der wateren, als de dochteren van den grooten Oceaan.* Orfeus, *in sijn* Lofgef. Virgilius, 8 En. *enz. doch sy sijn ook verscheidene, en gesteld over saaken in hemel en aarde; en voorts over zeën, rievieren, en staande wateren.* Homerus, *in* de Loff. van Venus.

Dus wordense, by de Hemellingen geheeten Musen, of sanggodinnen; Hora, of Uuren, enz. in de bosschen

(*Sa*

(*so* 16 *pag. is gesegt) Dryaden en Hamadryaden; op de gebergtens, Oreades; in de beemden en velden, Napeën; in de zeën, Nereiden; in de rivieren, Najaden; en eindelijk in de meeren en staande wateren, Limniaden.* Ovidius, Virgilius, Horatius, Theokritus, *en* andere *so* Latynsche *als* Grieksche dichteren. *Doch die deselve (ik segge watergodheden) begeert te sien afgebeeld, op oude brokken* marmer, *die kan* Sponius *opslaan*, de 29 verhandel. *van* Recherch. Curieus.

VYFDE BRIEF.

INHOUD.

HEkuba, *gemaalinne van den Trojaanschen koning Priamus, groot gaande, droomde dat sy een brandende toorts ter wereld brocht, van welke geheel Trojen wierd in asschen gelegt. Hier by quam een Godspraak, meldende dat de toekomende vrucht gewisselijk sijn vaderland sou ten verderve strekken. Dus gebood de koning de geboorene soon aanstonds om te brengen. Doch Hekuba, van een moederlijk medelogen geraakt, gaf het kind aan de koninglijke veehoeders om in het verborgen op te voeden. Deese, geheeten Paris (by sommige ook Alexander) verkoos, nu sijn jaaren hebbende, tot sijn lief eene Enone; met welken hy een geruymen tijd, in alle gemeensaamheid leefde; tot dat eindelijk sijn vader hem gekend en plechtelijk ten hove geroepen heeft. Hier op is hy naar Griekenland getrokken, quansuis om Hesione sijn meeie, weder te haalen; doch waarelijk om Helena (in het welbekend Oordeel van Venus hem toegesegt) te schaaken, en naar Trojen over te brengen. Dit was naauwelijks uitgevoerd, of Enone, dien handel verstaan hebbende, send aan Paris deesen brief, verwijt hem sijn meineed en ongetrouwigheid, raad Helene de Grieken weder ter hand te stellen, en haar alleen getrouwe liefde te bewijsen.*

ENONE AAN PARIS.

Leeſt gij mijn brief, of verhindert het u nieuwe bruid?
1 Lees vrij: dit is geen ſchrift van een Mycener hand.
2 Ik Pagaſeſe Enone, roemrugtig op 't Frigiaans lommergebergt Ida, klage over 't ongelijk dat gij, mag ik 't ſeggen, mijn lief, mij aandeet. Wat God voer ons ſo dwars in 't vaarwater? Wat miſdeet ik, dat gij mij affnijd? Verdiende ſtraf mag geduldig geleden werden: maar wat gij in onſchuld lijt is bitterder als gal. So groot waart gij nog niet, doen ik, een Nymf van een roemrugtige ſtroom geteelt, met u gepaart was. Gij die nu Priamus ſoon hiet, waart eerſt (de waarheit hoeft niemand te ontſien) een ſlaaf, waar aan ik, een Nymf, mij niet verontwaardigde te trouwen. Wij ruſten dikwijl onder 't vee en lommer van 't geboomt: 't loof en gras verſtrekte ons voor een bed. Dikwijl ſliepen wij op hoi en ſtro, en ſchutten op een laag hut dakſken de grijſen rijp af. Wie wees u boſſchagien bequaam tot de jagt? Wie de holen daar 't wild met ſijn jongen in roeſte? Dikwijl heb ik met u 't ſchrik-net geſpannen, dikwijl de jagthonden over berg en heuvel gejaagt. De beukbomen tuigen nog in haar baſt
3 mijn naam van u geſneden. Men leeſter nog Enone met uwe hand geſchrapt. En met de ſtammen groeit mijn naam: groei beuken, en ſchiet op tot verbreiding van mijn naam tijtel. Daar ſtaat een populier op d'oever van een beek, een populier, weet ik wel, waar in gij t'onſer gedagtenis iets geſneden hebt. Leef waarde populier, die, geplant op den oever aan 't water, dit digt tot gedagtenis in u rimpelige ſchors hebt ſtaan:

Eer Paris ſijn Enoon verlaat en leeſt;
De Xantus na ſijn bron te rugge ſtreeſt.

Keer Xantus dan te rugge, en ſtroom opwaarts: want Pa- 4
ris leeſt, en durſt ſijn Enone verlaten. Dien dag beſchoor mij arme duif ramp: van doen af begoſt u liefde t'mijwaarts, ſo ſchendig veranderende, te verſlauwen: ſedert Venus, Juno, en Minerva, die beter in 't wapen
ſou gepoſtuirt hebben, naakt voor u om vonnis ſtonden. 5
Doen gij 't mij vertrok 't beeſde my 't hart van ſchrik en ſchoot mij een rillende kou door 't hart gebeent in 't merg. Ik gink te rade (want die ſchrik was wat ongemeens) met oude wijfs en grijſe mannen: maar vont klaar dat'er onheil op handen was. Men hiew vaſt dennen, en maakte balken klaar: ſo haaſt was u vloot niet vaardig of 't gepekt vaartuig liep toegeruſt in zee. Gy ſchreide op 't affcheid. Wagt u maar dit te ontkennen. Over die nieuwe min hebt gij u meer te ſchamen als over de voorgaande. Gij weende, gij ſagt mijn ogen tranen, en wij brouwden wederſijts bedrukt traan in traan. Noit ſagt gij een olmſtaak zo omwoeld van wijnranken, als u armen om mijn hals gevlogten. Og hoe dikwijl, als gy klaagde om tegenwind weerhouden te werden, hoe dikwijl ſtak

1. Mycener) *Mycenen was een ſeer beroemde ſtad in Peloponneſus; eertijds het hof van Pelops, en naderhand van Agamemnon, eene ſijner naſaaten.* Strabo, 8 B. *enz.*

2. Pagaſeſe) *So geſegt van* Πηγὴ, *een* fontein *of* ſpringbron; *ontrent welke men haar meent gebooren te ſijn.*

3. Geſneden) *Herders en veehoeders waaren, by de aloude, gewoon, in hunnere minneryen, de naamen der geliefden op de ſchorſſen der boomen te graveeren; op dat quanſuis haare onderlinge liefde met het groejen en vergrooten der geſneden letteren aan mogt waſſen.* Virgilius, in het 10 Herdersg. *behalven die ik heb aangetrokken in mijn* PICTURA LOQUENS, *of* Beſpraakte Schilderye, *by* Enone; het 26 Taf.

4. Xanthus) *Een kleene doch vermaarde rievier van Troas in Frygien, ſpruitende uit den voet van den berg Ida; voorts verby Trojen lopende, en, met de Simoïs vereenigd, in den Helleſpont ſich nederſtortende.* Plinius, 5 B. 30 H. Strabo, 13 B. *ook Scamander geheeten; doch Xanthus, van* ξανθὸς, goudgeel; *om dat ſy de ingedoopte ſchapevachten een geele verf mededeelde.* Ariſtoteles. 3 B. van de Dieren.

Van deeſe gewaagen de meeſte dichteren; Virgilius, *in* En. Seneka, *in* Theb. *en* Troad. Lukanus, 9 Pharſ. *enz. en hy ontmoet ons nederſittende, en op ſijn waterkruik leunende (gelijk de Rievieren doorgaans worden afgebeeld) op een Griekſche* Penning *van de keiſer Geta, by* Triſtanus.

5. Vonnis) *Wie kan het Oordeel van Paris heden onbekend ſijn, ſo dikmaals in boeken beſchreven, in ſchilderyen afgebeeld, en op ſchouburgen vertoond? Te weeten wegens den ſchoonen appel, van Eris, of de Twiſt-godinne, (op de bruiloft van Thetis en Peleus alleen niet ſijnde genood) onder de gaſten geworpen: op welke ſtont geſchreven: Men geeffe de allerſchoonſte.*

Deeſen appel ſie ik Venus (haar van Paris toegevoegd) in 'er hand houden op de Gedenkmunten *van de Keiſerinnen, by* Oiſelius, 43 Taf.

Doch het Oordeel word ons aardig, op een uitgeleſene Penning *van den keiſer Antoninus Pius, vertoond by* Sponius, *in* het 17 D. *van de* Recherchez. *en wonder ſchilderachtig beſchreven van* Apuleius, *in* het 10 B. van ſijn Herſchepp. *en* Silius, 7 Punic. *behalven* Lucianus, *in* ſijn Saamenſpr. *en* Higinus, 92 Vertell.

6. Zee-

ſtak 't geſelſchap den draak met u: want 't woei in 't ſeil.
Hoe vaak quaamt gij na genomen afſcheid op nieuws af-
ſcheid kuſſen, hoe bang viel u 't laatſte woord adieu? Een
lugte voorwind deed de ſeilen aan de ſtijve maſten vaſt
ſwellen, en 't water ſchuimde door 't wegroejen. Ik gink,
onſalige, u wegſtuivende vloot naogen ſo ver ik koſt:
en ſtorte traneplaſſen op 't ſtrand. Ik bad de groene zee-
6 godinnen dat ſij u met 'er haaſt overſchikten: regt om ſpoe-
dig weer te komen tot mijn onheil. Dus moſt dan mijn ge-
bed u voor een ander doen wederkeren. Og voor een ver-
vloekte hoer heb ik geſmeekt. Daar ſtaat een grote rots op
de zeekant, die nu van de golven bekabbelt, maar wel eer
een berg was. Hier af ſag ik u ſchepen eerſt heen ſei-
len, en vloog u ſchier door de golven na. Terwij ik ſta
en dut, kreeg ik in 't oog u glimpig purper, boven op de
plegt. Ik ſtont verſtelt: want dat was u dragt niet. Doen
't ſchip naderde, en door de wind digt aan land quam,
ſag ik ontſet 't ſchoon juweel in 't aanſigt. Dit was nog
niet genoeg (wat hielt mij, dus ontſind?) maar 't ſchen-
dig ſtaal ſat in u ſchoot als een klis. Doen ſcheurde ik
mijn gewaad voor op, klopte op mijn boeſem, krabde
7 mijn betraande wangen op, huilde dat den helen Ida,
Cybele toegewijt, weergalmde: en deed, daar van daan
na mijn rotshol kerende, aldus mijn weeklagt: ſo moet
8 Heleen, van haar man verlate, kermen, en haar ſelfs over-
komen, dat ſij mij nu doet. Nu voert gij vrolijk weg
een dier, dat u over Zee gaarn volgt, en haar egte man
weet te verlaten. Maar doen gij nog arm waart, en als
harder 't vee hoedde, hielt gij in u ſchrapelheit niemant
als Enone tot u wijf. Ik vraag na geld nog goed nog u
verguld Palais, of onder vele een ſnaar van Priamus te
weſen. Egter niet dat ſig Priamus ſou hoeven te ſtoten
aan een Nymf tot ſchoondogter, of Hekuba ſig te ſcha-
men dat ik haar ſnaar was. Want 'k ben 't wel waard,
en tragt een Prinſe vrou te werden: mijn hand paſt ſo
wel een ſcepter als den ſtaf. Verſmaat mij ook niet,
om dat ik met u op 't boomloof plag te ſlapen: het pur-
per paſt mij beter als de kaf. In 't kort, met mij blijſt
gij veilig gepaart. Om mijnen 't wil wert geen toeſtel
tot oorlog gemaakt, nog vloten toegeruſt om te wreken.
Maar d'egtbrekende Heleen wil nog met vijandige wape-
nen weer gevordert werden: dat 's de bruidſchat die
dit pragtig ſtaal u toebrengt. En of gij haar aan de Grieken 9
dient weder te leveren, ſtaat u te vragen aan broeder
Hector, Polydamas, of Deifobus: dient u van Antenors 10 11
of Priamus raat, die door lange ervarentheit geleert heb- 12 13
ben wat goed of quaad is. 'T is een ſchandige ſtaatsproef
de welvaard van 't land te haſarderen om een geſchaakte
ſnol. U ſaak ſtinkt; en haar man voert regtvaardigen
oorlog. Geloof ook niet, wilt gij wijs ſijn, dat u dit
wufte ſtaal ſal trou blijven, dat u ſo ſchielijk onregt in
d'armen viel. Want gelijk nu Meneläus buldert over
't ſchenden van ſijn egt, en klaagt dat hem ſijn lief van
een uitheemſe vink ontfutſelt ſo ſult gij ook nog
ſchre-

6. Zeegodinnen) *Sijnde Nereïdes, of de kinderen van Nereus, van* Homerus *opgeteld in* de 6 Il. *Siet, het geene geſegt is, wegens deeſe Nimfen, over de voorige Br.* 21 *pag.*

7. Ida) *Een berg in Troas (van welken ook boven, (*16 *pag.) op welken Enone woonde, Paris het koninglijk vee hoede, en de drie Godinnen haar rechter ſochten.* Ovidius, *in* de Br. van Helen. *en* 4 B. van en Alman.

8. Helene) *Tindaris in het* Latyn *geſegt; van Tindarus, koning van Ebalien, of liever Lakonien: wiens bedgenood, van hem, en Jupiter, in de gedaante van een ſwaan, gelijkelijk beſwangerd, twee eieren ter wereld brocht: uit welker eene Pollux en Helene, en andere Kaſtor en Klitemneſtra ſijn geſprooten.* Higinus, 77 *en* 78 Vertelling.

9. Grieken) Danaï *geheeten in het* Latyn; *van Danäus, broeder van Egiptus, en koning der Argiven. Van ſijn dochteren, (kindskinderen van Belus, en deswegen ook Belides genoemd) ſiet beneden, de Aanteekeningen over* de 14 Br.

10. Hektor) *Van deeſen krijgsheld is boven,* 2 *pag. geſprooken; ſie hem ondertuſſchen op een ſtrijdwagen ſtaande, by* Sambukus, *op een Griekſche* Penning *van den keiſer Kommodus.*

11. Deifobus) *Soon van Priamus, en broeder van Hektor, enz. na de dood van Paris, ook ſijn broeder, getroud met Helena; doch die hem, in het verwoeſten van Troje, ſchandelijk de Grieken heeft overgeleverd.* Virgilius, 6 En.

12. Polidamas) *Soon van Antenor en Theano, de ſuſter van Hekuba; getrouwd aan Licaſte, de dochter van Priamus. Is te onderſcheiden van eene andere, de ſoon van Panthus; gepreeſen van* Homerus, 12 Iliad. *behalven* Cicero, 2 B. 5 Br. 7 B. 1 Br. *en* 18 B. 16 Br. aan Attic. *en* Perſius, 2 ſchimpd.

13. Antenor) *Een der Trojaanſche grooten; die men ſegt ſijn vaderland de Grieken geleverd te hebben. Ten minſten de* Verklaarder van Licofron *voerd hem in met een onſtekene toorts de Grieken voorlichtende, en het houte paard openende. Andere daarentegen verhaalen alleen dat hy, nevens Eneas, geduirig de Vrede (door Helene te herſtellen) heeft aangeraaden.* Ovidius, 4 B. des Alman. *behalven* Livius, Horatius, *enz.*

Deeſe dan, of ontſlopen, of vrygelaaten, is eindelijk in Italien, by de Heneti of liever Veneti, aan land getreden; alwaar hy een ſtad heeft aangelegt, die Padua naderhand, (gelijk noch heden) is geheeten. Virgilius, 1 En. Strabo, 5 B. Mela, 2 B. 4 H. Solinus, 8 H. Elianus, 14 B. 8 H. van de Dieren, *enz.*

14. Andro-

ſchrewen : bevlekte kuisheit kan met geen water afgeſpoelt werden , en plakt eens voor al. Nu is ſij op u verſot: ſo was ſij op Meneläus ook verſlingert , die nu door ligtgelovigheit alleen in 't bed woelt. Gelukkig is
14 Andromache die vaſt aan een trou man is gepaart. So moſt gij mij , volgens u broeders voorgank, tot een wijf gehouden hebben. Maar gij ſijt ligter (als de dor verdroogde bladeren, die door een ſo as wind afwajen. Ligter ſijt gij als 't hair van koornaren , dat door gedurige ſonhitte verdort ſtaat. Dit plagt mij (want ik herkauw 't)
15 u ſuſter Kaſſandre wel te voorſpellen, en aldus met han-
16 gende vlegten te profeteren : wat begint gij , Enone? waarom in 't ſand geſaait? vergeefs ploegt gij d'onvrugtbare ſtrand. Daar komt een Griekſe vaars, die u, ons vaderland en hof ſal ruineren. Og weer dit dier , daar komt de Griekſe vaars. Terwijl 't nog tijd is , verſwelg, o Goden, dat ſchendig ſchip: helaas wat zee van bloed brengt ons dit vaartuig aan! Dus geſprooken hebbende, wierd ſij van haar dienſtmaagden in 't hollen gegrepen. Maar mij rees 't blonde hair te berg. Og maagd, u proſeſij is tot mijn ramp niet als al te waar geworden: die vaars graaſt nu reets in mijn klaverwei. Al is ſij nog ſo ſchoon, 't is wis een Overſpeelſter. Want ſij verliet haar Goden en man , om mer u weg te lopen. Dit ſelve dier is eerſt uit haar vaderland geroofd door ſekeren Theſeus (ſo ik in den naam niet mis.) 17
Geloof ſo gij wilt, dat ſij maagd weder geſonden wiert, van een grage en geile gaſt. Vraagt gij hoe ik dit ſo fiks te weten quam? ik minne. Al noemd gij dit roof, en verſd haar ſchand met witſel: die twemaal is geroofd, wou ſelfs geroofd weſen. Maar Enone blijft haar valſe man getrou: hoewel gij na u eige voorbeeld met ontrou koſt beloond werden. Leſt ſchuilende in 't bos wierd ik geſogt door een troep rappe Saters, een krielig ſplitkootrot: en Faunus met ſijn ſpitſlovige pijnkrans op 't 18
gehoornd hoofd, een groot ſtuk weegs over de kruin van den hogen Ida. Den Lyer God Apollo, bolwer- 19
ker van Troje, heeft mij wel eer bemint, en mijn maag-

14. Andromache) *De dochter van Eëtion , koningsken van Theben in Cilicie , door Achilles vermeeſterd en verwoeſt. Getroud aan Hektor , de ſoon van koning Priamus , dien ſy uitermaaten beminde. Alwaarom naderhand haar droefheid ook was weêrgaloos , toen ſy ſijn lijk , achter de wagen van Achilles , rontſom Troje ſag ſleepen. Siet wat wy verder uit* Homerus, Euripides, Seneka, *enz. geſchreven hebben van deeſe grootmoedige , in de* GALLERYE, *nevens* het 50 Taf.

15. Kaſſandra) *Suſter van Paris ; ook geheeten Alexandra ; en, na haar overlijden (volgens* Plutarchus, *in* het leven van Agis) *Paſiſaë ; te weten by de Grieken in Meſſenien, een deel van Peloponneſus.*

Siet onſe ſaamenſtellingeu , *aangaande deſe rampſalige Waarſeggeres , in deſelve* GALLERYE, *by* het 49 Taf.

16. Hangende) *Uitgeſpreide wil het Latijn: want gemeenlijk vindmen , by de puikdichteren , de hoofdhairen te berge ſtaande en opgereſen in de Waarſeggereſſen ; wanneer een inwendige verrukkinge haar aanſtaande ſaaken doet voorſpellen.*

So toond ons de geletterde Perizonius *een burgemeeſterlijken* Gedenkpenning *van het huis der Flavien ; waar op geſien word Themis , of liever Karmenta (die bekende Arkadiſche waarſeggeres) hebbende de hairen opgeheven en uitgeſpreid : verklaarende , met dit beeld , de plaatſen van* Lukanus , 5 Pharſ. Tibullus, 2 B. 5 D. Seneka , in Oedip. 2 Bedr. Agamemn. 3 Bedr. *en ſelf* Ovidius , 1 B. *van* Alman. *alwaar hy van deeſe Karmenta is ſprekende.*

17. Theſeus) *Hy ſchaakte (na de dood van Fedra) Helene , ſlechts thien jaaren oud zijnde (*Diodorus 4 B. 65 H. *behalven* Higinus , 79 Vertell.*) doch gaf ſe , weinigen tijd daar na , te Afidna , weder aan haare broederen , Kaſtor en Pollux.*

Doch , hoewel ſommige willen dat hy ſe , als minderjaarig , niet aangeraakt ſou hebben , ſo getuigd evenwel Steſichorus , *en andere aloude (by* Pauſanias , *in* Corinth. *) dat uit haar eene Iſigenie is voortgekomen , heimelijk om opgebracht te worden gegeven aan Klitemneſtra.* Iſ. Tzetzes , over Lykofron ; Iſokrates , in Heleneslof ; Theon. in Progymn. Lucianus , in het Oordeel ; Libanius , 2 Declamat. Plutarchus in Theſ. *en eindelijk de* GALLERYE, *nevens* het 48 Taf. 151 pag.

18. Pynkrans) *De pijnboom was by de alouden (behalven Cibele) ook Pan en Faunus toegewijd.* Ovidius 1 *en* 2 B. des Alman. Propertius , 1 B. 18 D. Lukretius, 4 B. Statius, 2 B. der Mengeling.

Alwaarom deeſe en diergelijke woudgoden of met deſelve gekroond ſijn , of haar , (ten minſten deeſes appel) nevens hen hebben.

Siet het 134 Graffark des 3 Deels, *by* Joh. Jak. Boiſſardus; *voorts een ander* ſtuk marmer , *(ja ook een* ſtokbeeld) *by* Tomaſinus , 26 H. des Boeks , van de Tempelgiften.

19. Bolwerker) *Siet* Ovidius , *in* het 11 B. der Herſchepp. *enz. behalven* Laktantius , 1 B. 10 H. *en* Herodotus , 100 B. *alwaar hy ſchrijft dat Laomedon, de kerken van Apollo en Neptunus beroofd hebbende , de godgewijde ſchatten aan de ringmuur van Trojen heeft verſpild.*

*Zederd is Apollo geduirig (*Ovidius , 1 B. 2 Klaagd.*) aan de ſijde der Troiaanen geweeſt. Alwaarom hem (ten minſten ſijn drievoet ,) ook naderhand die van Troas , en de niewere Troiaanen of Ilienſeren ,*

maagd'lijke blom geplukt. Nogtans met worstelen. Want ik trok hem de vlegten uit 't hoofd, en krabde hem 't aansigt als een rasp. Ik eiste nog gesteent nog goud voor dit verkragten: geen regtschape maagd verkoopt met eere haar lijf om goed. Maar hij mij 't waardig oorde-
21 delende, schonk mij d'Artsenij, en leerde mij sijn konst hanteren. Wat kragtig kruid of wortel om te genesen in de wijde wereld groeit, is mij grondig onderrigt. Helaas dat 'er geen kruid is, 't geen min genesen kan! hier komt mij mijn fikse kunst niet te sta. Selfs Apollo, vinder
van de Artseny, segtmen, dat Konink Admetus koejen hoe- 22
de, en op Alcestis door gelijke minnebrand kookte, 23
als ik nu op u. Maar de baat, die ik nog door kruid'ren van 't vrugtbaar aardrijk, nog door Febus kragt kan vinden: kont gij mij geven. Gij kondse geven, en ik ben 't waardig. Ontferm u over een Nymf die 't verdiende. Ik ben geen staal die u 't Griekse heir in 't land brengt. Maar 'k ben u lief, bij u gekoppeld van kintsgebeente, en bidde dat ik bij u sterven mag.

seren, op hunne Gedenkpenningen, *de Keiseren ter eeren gemunt, geplaatst hebben.*

Siet Vaillant, *in meergenoemd werk*, de Colon. Municip. & Urb. Patinus.

21. Arseny) *Dat het innerlijk en uiterlijk geneesen van Apollo is uitgevonden, weeten wy uit* Ovidius, 1 B. der Herschep. *enz.*

Alwaarom deselve ons op een Penning *van den Keiser Trebon. Gallus, by* Oyzelius, 37 Tab. *voorkomt, met het byschrift:* APOLLINI SALUTARI; aan den gesondmakenden Apollo. *of, ook aldaar op eene van Emilianus; geteekend:* APOL. CONSERVAT. aan Apollo, den bewaarder van de gesondheid. *Sietse hier beide by malkanderen.*

22. Hoede) *Te weten van Jupiter uit den hemel sijnde gebannen, na het ombrengen van de knechten van den konstigen smid, Vulkanus. Want toen heeft hy sich naar Thessalien begeven, het koninglijk vee van Admetus gehoed, gequeekt en vermeenigvuldigd.* Apollodorus, 3 B. der Vertelling. Higinus, 49 H. Seneka, in Hipp. 1 Bedr. Ovidius 2 B. der Herschepp. *voor al* Makrobius, 1 B. 17 H.

Dus siet men hem, niet boog of lier, maar staf en fluitjen handelende, op de Griekſche munten, *by* Vaillant, Tristanus, *en* Patinus, *in boven genoemde* werken.

23. Minnebrand) *Met* Ovidius *hout het* Kallimachus *en* Tibullus (2 B. 3 D. *en* 3 B. 4 D.) *meldende dat Apollo, volgens gewoonte van die tijden op Admetus verlievende, eenigen tijd hem gelijk een veehoeder heeft gediend.*

SESDE BRIEF.

INHOUD.

Pelias, ſoon van Neptunus, in Theſſalien regerende, was van ſeker godſpraak verwittigd, dat hem de dood als dan was nakende, als hem jemand met een ongeſchoeide voet ſou komen groeten. Ondertuſſchen had Jaſon, by toeval, ſijn eene ſchoen in de ſlijk van de rievier Evenus laaten ſteeken. Ontmoette dan in die ſtand ſijn oom Pelias, met een jaarelijks offer beſig. De vorſt, ſich de godſpraak erinnerende, raad daar op Jaſon naar Kolchos te trekken, en de gulde vacht zeeghaftig van daar te haalen; op hoop dat hy, of op zee, of aldaar in die poginge, om mogt komen. Doch Jaſon, naar heldelof ſtaande gelijk een edele jongeling, neemt die krijgstogt aan, verſameld de voornaamſte ridders van Theſſalien, boud het befaamde ſchip Argo, en begeeft ſich op deeſe wijſe op zee. Eenigen tijd deſelve doorkruiſt hebbende, is hy op het eiland Lemnos aangeraakt: alwaar hy van Hipſipile, des konings dochter, nu als koninginne regerende, ſeer minnelijk is onthaald. Maar, terwijl de reis naar Kolchos moeſt voortgeſet worden, ſo is hy, bykans naar twee jaaren verblijvens, weder t' ſcheep gegaan: belovende, met de geroofde buit, te keeren, en eeuwigh, als echtgenoot, haar by te blyven. Komt daar op in Kolchos, temt en verwint aldaar al het geene hem in ſijn arbeid ſtuitte; krijgt de gulde vacht, en keerd met Medea (wiens toverkonſt hem deeſe zege deede hebben) naar Theſſalien. Hipſipile, dit alles vernoomen hebbende, ſchrijft deeſen Brief, op allerhande wyſen hem van Medea trachtende af te trekken.

HIPSIPILE AAN JASON.

[1] K Verſta dat gij heelshuids met u ſchip weder gehavend ſijt op de kuſt van Theſſalie, verrijkt met den buid van 't gulde vlies. 'K wens u, ſo ver gij 't toelaat, geluk; maar ik had die tijding ſelfs van u hand verwagt. Want

1. Vlies) *Wat dit eigentlijk is geweeſt, daar over ſijn de ſchrijvers der vroegere en laatere tijden oneenig. Want, volgens* Apollonius, Katullus, Herodotus, Strabo, Suidas, Atheneus, *en andere meer, was het, of waarlijk een ram met goudene (ten minſten purpere, en deswegen koſtelijke) wolle, of alleenlijk*

Want ſchoon gy, voornemens mijn rijk, u vaſt verbonde
land, in 't wederkeren langs te ſeilen, mogt konnen
tegenwind gehat hebben: gij hat, hoe 't woei, ligt
een brief konnen afveerdigen: Een groet was u im-
mers Hypſipyle nog waard'. Waarom komt mij 't ge-
2 rugt voor u ſchrijven ter oren, dat gij die ſtieren die
Mars waren toegewijt, voor de ploeg ſpande? Dat
3 4 uit het tanden ſaat een oegſt van mannen uit d'aard
ſchoot, om welke te vermoorden u hand onnodig
was? Dat een immer wakkeren draak bij de gulde rams
vagt ſchiltwagt hielt, die hem egter door u dappere hand
ontrooft is. Koſt ik aan de ſwaargelovige ſeggen: dit
heeft mij Jaſon ſelfs geſchreven: hoe ſtak ik de borſt
voor uit? Wat klaag ik dat mijn man ſijn ſchrijfpligt
heeft vergeten? 'K ben over gelukkig ſo ik d'uwe blijf.
'K hoor dat met u een vremde toveres is afgekomen, en
in plaats van mij ons egte bed bevlekt. De min gelooft
ligt. Og mogtmen ſeggen dat ik te ligtvaardig mijn
man t'onregt blameerde. Leſt quam tot my een Theſ-
ſalier vriend van Argos, die naulijks mijn drempel
betrat, of ik vraagde: hoe vaart mijn Jaſon al? Hij
ſloeg 't geſigt uit ſchaamt ter aarde. Fluks ſprong ik op 5
van ſchrik, en riep: leeft hij nog, of vergt mij 't noot-
lot tot ſijn graf? Hij leeft nog ſprak hij, maar ſeer flau;
hij moſt mij ſweren. Maar ik geloofde ſchier niet dat gij
leefde al ſwoer hij 't bij de Goden. Weer bij mij ſelve
gekomen begoſt ik te vragen na u daden. Hij vertrok mij
hoe gij Mars kopervoetige ſtieren voor de ploeg geſpan-
nen, drake tanden in d'aard geſaaid hat, dat daar uit
ſchielijk gewapende mannen voor den dag ſprongen: hoe
die aard'lingen malkand'ren vermoorden, en pas eenen
dag geleeft hadden: en na 't verhaal hoe gij den draak
verwont, vraagde ik weder of Jaſon ook nog leefde. Want
hoop en vrees gaf mij ſtaag bijſonder bedenke. Terwijl
hij 't alles melt, ontklede hij, vervolgens door ſpreek-
ijver verrukt, de wonden mij door u ontrou aangedaan.
Helaas waar is nu u die vaſt verſegelde trou, en ons huw-
lijks verbond? Waar bruilofts fakkel, beter waard' om 6
een lijkhout aan te ſteken. Ik ben van u niet ter ſluik 7
bekro-

lijk een ſchaap, om ſijn ſchaarsheid dier en waardigh, (ſiet boven, 5 pag.) of ſulk een beeſt van baaren goud afgegoten; of een goudene drinkſchaal, waar op diergelijken dier konſtelijk was gewrocht; of eenige goudmynen; ja gulden rievierſand, met ruige geitevellen ſnedig opgeviſt; of eindelijk een boek, op bereide ramsvellen geſchreven, ontdekkende het geheim der alchimiſten, wegens het goudmaaken.

2. Stieren) *Onder andere moeilijke beſigheden, rakende de winſt van het guldene vlies, was ook het temmen van twee wilde en vuirſpuwende ſtieren.*

Deeſe moeſt Jaſon overheeren, voor de ploeg ſlaan, en aldus een gedeelte van die landſtreek bewerken. Higinus. 22, Vertell. Val. Flakkus, 7 Argonaut. Ovidius 7 B. der Herſchepp.

Sietſe van Jaſon vermeeſterd, op een oude brok marmer, by Laur. Begerus, Spicileg. Antiq. *my* 120 pag.

3. Tandenſaat) *Niet alhier den draak uit ſijn bek getrokken: maar noch ſijnde het overſchot (geſonden van Mars en Pallas, aan den koning Eëtes) van die tanden, welken, voor langen tijd, de Feniciaanſche Kadmus, in Beötien, ſekeren draak had uit den bek gewrongen; en wel met een en het ſelfde gevolg. Siet* Apollonius. 3 Argon. *Want Jaſon heeft deeſen niet omgebrocht, maar alleen, door toedoen van Medea, in ſlaap getoverd.* Val. Flakkus, 8 Argon. *en andere.*

4. Mannen) *Siet de Aanteekeningen op* het 7 B. der Herſchepp.

5. Sprong ik op) *Het Latijn voegt daar by:* tunicisque à pectore ruptis, en mijn gewaad geſcheurd hebbende. *Van welke gewoonte ik ſpreek in de* PICTURA LOQUENS, *by* Thyeſtes, 100 pag. *en in dit werk, beneden, op de br. van* Kanace.

6. Bruiloftsfakkel) *In de plechtigheden, tot het trouwen behoorigh, was ook het voordragen van ontſtekene toortſen en fakkelen. Deeſe beſtonden gemeenlijk uit pijnboomen.* Virgilius, in de Ceir. Ovidius, 2 B. des Alman. Varro, 2 B. de Vit. Pop. Rom. *en* in Gerontodiſcal. *enz. of uit een* Tæda, *ſeker ſoort van* Larices, *of harsboomen.* Katullus, in de Bruiloft van Thet. Silius, 2, 3, en 8 Pun. Seneka, in Thebaid. Ovidius, 4 B. der Herſchepp. *of ſomwijlen ook uit* Spina alba; *een ſoort van wegdiſtelen.* Feſtus, Plinius, 16 B. 18 H. Katullus, 62 D. van Mallius en Jul. Ovidius, 2 B. des Alman. *En waaren in getalle vyf; van kleene jongens, aan wederſijden de getrouden in bloed beſtaande, voorgedragen.* Plautus, in Kaſin. 1 en 4 Bedr. Plutarchus, 3 van ſijn Roomſche *Vragen, enz. of wel van de bruids moeder ſelve; volgens de gewoonte van eenige landſtreeken by de Grieken.* Apollonius, 4 Argonaut. *van Juno;* Euripides, *in* Feniſſ. Achil. Tatius, 1 en 2 B. Erotic. Heliodorus, 2 en 4 B. Zoſimus, 2 B. *enz.*

Siet deeſe plechtigheid in boven aangetogen marmer (7 pag.) *van* Sponius; *uit ſijn* Recherch. Curieuſ. 5 Verhandel. 87 pag.

7. Aan te ſteeken) *Van het verbranden der dooden by de alouden meenenwe elders te ſpreeken. Hier ſeggenwe alleen dat de opgerechte houtſtapels (wanneer het lijk daar behoorlijk was boven opgeſet) met toortſen wierden aangeſtooken; en wel van die gene, die den overledenen in maagſchap allernaaſt beſtonden. Doch plechtelijk, en meerendeels met een afgekeerd aangeſicht.* Virgilius, 6 B. van En. *en* Servius,

8 9 bekropen. Juno d' egtvoogdes, en de bruilofts God
met sijn bloemkrans was 'er bij. Nog Juno nog Hy-
10 men, maar de helse Erinnys droeg mijn fakkelligt met
11 haar bebloede hand. Wat had ik met de Myniërs, wat met
12 13 Pallas schip te schaften? En wat joeg u, stierman Tysis,
in mijn vaderland? Hier was immers geen glimpig gulde
14 vlies te halen, Lemnos was immers geen Palais van den ou-
15 den Eëtes. Eerst was mijn wisbesluit (maar den Hemel schut-
ten't) dees vremdelingen te verdrijven. En 't Lemnis vrou-
volk heeft eerst de regte slag van mannen te bengelen. Met

so dapperen heir had ik mij horen te weren. Maar so haast ik u sag ontfing ik u in mijn stad, hof en 't hart, daar gij met mij twe jaren doorbragt. 'T gink nu in 't derde jaar, als gij genootsaakt te verseilen, dus wenende van mij u afscheit namt. 'K moet voort Hypsipyle, maar (geeft den Hemel dat ik weder kome) 'k sal so voor als na u man blijven. Ons beider vrugt in uwen buik ontfangen, die leve, ik ben daar vader en gij moeder van. Dus sprakt gij, en kost snikschreiende met de tranen op beveinsde wangen geen woord meer uitbrengen. Gij klomt

na

vius, *op* deeses 5 En. Dio, *in* August. 56 B. en Pertin. 74 B. Appianus, 1 B. *der* Burg. Oorl. *spreken- de van eenen Judacilius;* Herodianus, *in* Sever. 4 B. 2 H.

Doch het lijk wierd ook self, met ontstekene toorsen, hoewel by klaarendag, naar den stapel toe gedragen. Virgilius, 10 B. van En. Persius, 3 Schimpd. Tacitus, 3 Jaarb. 4 H. *behalven* Servius, *enz.*

De lijktoorts vind ik meermaalen by genoemde Boissardus, *in sijn* Grafsarken; *gelijk ook by* Petr. Sanct. Bartolus, in het 79 Marmer; *en andere.*

8. Echtvoogdes) *Van welken ik boven sprak*, 15 pag.

9. Bruiloftsgod) *Sie van deesen ook*, 7 pag.

10. Erinnys) *Een bysondere naam (ook te vinden by* Propertius, 2 B. 17 D. Ovidius, *in de* Br. van Kanace, *enz. van de Furien, of helsche Quelgeesten; Alekto, Tisifone, en Megera. Van deese boven,* 9 pag.

11. Miniers) *Een volk van Thessalien; of bysonderlijk van Magnesia, een oostelijk deel van Thessalien; so geheeten van eenen Minias, koning van Orchomenus.* Pausanias. *Doch hier (gelijk ook by* Val. Flakkus, 6 Argon. Statius, 2 Theb. *enz.) worden so de Argonauten, Jasons medegesellen, genoemd; om dat sy alle Thessalers sijn geweest.* Higinus, 14 Fab.

12. Pallas schip) *Het vermaarde schip Argo; geboud van de krijgsgodinne Pallas.* Val. Flakkus, 2 Argon. Klaudianus, van de Getische oorl. *enz. welke, behalven haar andere konsten (van* Ovidius, *in het* 3 B. van den Alman. *opgeteld) ook de Boukunde handhaafd en is toegedaan.* Virgilius, 2 Herdersges. Lucianus, in Hermotim. Oppianus, 2 Halieut. *enz.*

Vorders is dit schip getimmerd in de Thessalische stad Pagase. Lukanus, 6 Pharsal Statius, 1 Achilleid. *ontrent den boschrijken berg Pelion: van welken sy deswegen haar toenaam krijgt, by* Propertius, 3 B. 21 D. Ovidius, in de Br. van Medea, *enz. En of van els, of beuken, of denne, of pijnboom-hout: want hier in verschillen de Dichteren.* Val. Flakkus, 1 Argon. Seneka, in Medea, 2 Bedr. Fedrus, 4 B. 6 H. Ennius, by Cicero, ad Herenn. 2 B. Plinius, 13 B. 22 H. *Doch sekerlijk is daar eiken-hout aan geweest, gehaald uit het bosch van Dodonen, in Epieren; en des wegen (gelijk daar alle de eiken) even als een mensch bespraakt.* Apollonius, 4 Argon. Seneka, in Medea, 2 Bedr. Val. Flakkus, overal in Argon. *enz.*

Eindelijk is het, naar afgedaane heldentogt, ter eeuwiger geheugenis, in den hemel, onder het gesternte geplaatst. Higinus, Astronom. Poëtic. 2 B. 37 H. Manilius, 5 B.

13. Tysis) *De opperstierman van het gemelde schip Argo.* Val. Flakkus, 1 Argon. Apollodorus, 1 B. Higinus, 14 en 18 H *aan een siekte, in die vermaarde togt, overleden; by den koning Lykus, in de Propontis.* Pausanias, in Beot. *behalven* Apollonius, Stephanus, *enz. Na welken niet alleen sekere volkeren in Beotien, op de scheepsbou wonderlijk afgerecht, Tiseënsers worden geheeten.* Pausanias, in Beotic. *maar ook ieder ervaaren schipper, of stierman, word de naam van Tifis by de Dichteren medegedeeld.* Virgilius, 4 Herdersges. Seneka, in Medea, 2 Bedr. Ovidius, 1 B. der Minnek.

14. Lemnos) *Een wijdberoemd eiland, gelegen in de Egeesche zee, by Thracien, en ontrent den berg Athos. In welken Vulkanus, om sijn mismaaktheid veracht, van sijn moeder Juno is neergesmeten. Naderhand het koningrijk van Thoas, en sijn dochter Hipsipile. Siet* Eustathius, *over het* 1 B. *van den* Ilias, Tzetzes, *over* Likofrons Kassandra; Strabo, 10 lib. Solinus, 21 H. *enz.*

15. Eëtes) *Koning van Kolchos, soon van de Son of Apollo; en vader van Medea, Absirtus, en Kalciope. Tot deesen quam uit Beötien Frixus vluchten, gedragen van het gulden ram; welken hy aldaar aan Mars opofferde, en vorders deeses kostelijken vacht de tempel van dien krijgsgod gaf te bewaaren.* Higinus, 3, *en* 23 H. *enz.*

16. Naal-

na 't scheepsvolk alderlaatst op 't heilig Argo, dat voor wind schigtig doorstoof. Het schip vloog als een bliksem over de blawe baren, gij starde op mij na 't land, ik op u na 't water. Daar staat een toorn om allen 't halve in zee te sien: hier op klom ik met tranen op de wangen en boesem gestort. 'K sag door de tranen heen veel scherper als voor desen, mits d'oogen haar gunst aan mijn brandend hart verleenden. Flukx storte ik godvrugtige gebeden, en beloofde, om u gevaar te hoeden, de Goden offerpligt, die mij nu nog, vermits u behoude reis, te betalen staat. Ik die belofte betalen? en Medea 't heil genieten? 'T hart sweert mij, overstolpt van min en spijt. Sal ik offeren, om dat ik Jason bij sijn leven quijt ben? Ik vee slagten voor mijn verlies? 'K was waaragtig noit gerust, en vreesde altijd, dat Eson sig een snaar uit Argos kiesen sou. 'K vreesde voor Argolise juffers; maar nu druktme een Pontus hoer. Ik werd verwond van een onverwagte kant. Geen schoonheit of verdienst, maar toverij en vervloekte kruid'ren met haar belese mes gesneden, verstrikten u. Sij tragt de maan tegen wil en dank uit haar koers te rukken, en de sonrossen pek-knevelen voor 't gesigt te drijven. Sij stuit de vloed, sij stelpt den loop van kromme stromen en drijftse opwaard aan. Sij verplaatst bos en rot. Sij waart met losse vlegten op de graven, raapt sekere beenkens van een vers gebrant lijk. Sij betovert al sijnse ver: kneet wasse beeld-
kens, en priktse met fijne naalden in d'onnosele lever. 16
Voorts duisend grillen die ik liever niet en wist. De min door toverkonst verwekt is quaad, de regte wert door deugtsaamheit en schoonheit veroorsaakt. Kont gij dees Kol omhelsen? en durft gij, 's nagts door 't staal alleen in 't bed gelaten, wel sonder vrees slapen. Gelijk sij eerst de stieren, so dwingtse u nu onder 't jok: u streelt sij door deselve kragt, waar door sij den fellen draak streelde. Behalven datse allen 't halven sig ook aanmatigde daden die gij met d'andere helden deet, en onder de naam van wijf u heldestukken verkleint. En d'een en d'ander van Pelias aanhangers schrijft haar toverij u daden toe, en vint onder 't volk geloof. Geen Jason, maar
Medea roofde Frixus gulde vlies. Dit laakt u moeder 17
Alcimede, vraagt het haar: insgelijks u vader dien gij 18
uit 't kil gewest een snaar t'huis brengt. Sij mag 't ge-
west ontrent de Tanaïs, de Scytise moerassen, of Fasis 19 20
haar Vaderland na een gemaal omsoeken. Wispelturige Jason, losser als d'herfst wind, waarom breekt gij u belosten? Mijn man gingt gij van hier, een anders quamt gij weder. Laat ik nu u vrou sijn, als ik was op u vertrek. Stuft gij te pret op Adel en roemrugte namen: ik draag den
roem dat ik een dogter van Thoas, Minos neef, gespro- 21
ten, ben. Bacchus is mijn Grootvader, Bacchus vrou verhel-

16. Naalden) *De aloude hekxen en toveressen waaren gewoon het beeld (ja self de naam) van diese wilden ombrengen of aan sijn gesondheid krenken, van was, leem of loot te bootseeren, met naalden deselve te prikken en te doorbooren, en eindelijk voor het vuir te laaten weg smelten.* Horatius, 1 B. 8 schimpd. Virgilius, 8 Herdersg. Tacitus, 2 Jaarb. 6 H. Ovidius, 2 B. des Alman. en 8 B. der Herschep. *en andere.*

17. Frixus) *Soon van Atamas, na 't afsterven van Nefele sijn bedgenoot, hertroud aan Ino, dochter van Kadmus. Deese vrouw Frixus, en met eene sijn suster Helle, naar de wijse der stiefmoederen haatende, brocht door haar listige aanslagen so veel te weeg, dat men deese voorkinderen veroordeelde om, gelijk een soenoffer, gedood en geslacht te worden. Maar Nefele, tot een godinne verheven sijnde, quam haar kroost in dat gevaar te hulp; bestelde haar een ram, juist met een gulden vacht, om haar beiden over zee te voeren. Doch het meisjen, vresende en des niet vast sittende, is gevallen in de zee, naderhand den Hellespont naar haar genoemd. Maar Frixus, naar Pontus trekkende, is in Kolchos, by den koning Eëtes, gelijk even gesegt is, behouden aangekomen.* Ovidius, 3 B. *van den* Alman. Higinus, 2 en 3 Fab.

18. Alcimede) *Vrouw van Eson, (van den* Uitlegger van Homerus *geheeten Polimela) en moeder van Jason.* Val. Flakkus, 1 Argon. *behalven* Ferecides, *enz.*

19. Tanais) *Die groote en vermaarde scheidsman van Europe en Asien; een rievier aanvangende op de grensen van de Mosk'u, en met een groot geweld van wateren suidwaart vallende in de poel Meötis. Word ook somwijlen Danubius geheeten, en self voor den Donau genoomen.* Akron *over* Horat.; Tibullus, 4 B. 1 D *aan* Messal. Seneka, 6 B. der Natuirl. Vragen. *Sie van deese* Kurtius, 6 B. 2 H. Ammianus, 22 B. 7 H. Lukanus, 3 Pharsal. Mela, 1 B. 1 H. Ovidius, 1 B. van de Pontusk. *enz.*

20. Fasis) *Mede een vermaarde rievier in Kolchos, een deel van Pontus; in Armenien sijn oorsprong hebbende, en noordwaart in den Euxinus, of de swarte zee, nederstortende.* Arrianus, in Peripl. Pont. Euxin. Strabo, 11 B. Plinius, 6 B. 4 H. Prokopius, 2 B. van de Pers. Oorl. 18 B. Val. Flakkus, 5 Argon. *enz. Welken de Argonauten ook insloegen, wanneerse sich naar de hoofdstad (ten deelen van deese bespoeld) van het landschap Kolchos begeven hebben.* Ovidius, 7 B. *der* Herschepp. *behalven* Katullus, Propertius, Val. Flakkus, *enz.*

21. Thoas) *Soon van Bacchus, by de Kretische Ariadne geteeld; en vader van Hipsipile. Deese, bewaard sijnde door sijn dochter, in de algemeene moord van Lemnos (waar af so aanstonds) is door storm en onweder in Taurika, een deel van Scythien, opgeworpen; alwaar men hem koning, en met eene priester van Diana, maakte.* Val. Flakkus, 2 Argon. *Wiens beeld hem naderhand Pylades, en Orestes, gehol-*

22 heldert met haar ſtar-kroon 't klein geſtarnte. 'K ſal u
tot bruidſchat Lemnos geven, een vrugtbare Lantsdou,
en nevens dien Hypſipyle. 'K heb nu ook reets gekraamt,
Jaſon, wenſt ons beide geluk en ſegen: 't pak viel mij
ſwangere ſoet, bevrugt bij ſulken man. Ook ben ik in
't getal gelukkig: ik baarde door genadige gunſt van Ju-
no tweling ſonen. En vraagt gij wien het kroos gelijkt?
na u aanſigt ſijn ſij gedrait. Bedriegen konnen ſij niet,
voor de reſt gelijken ſij haar vader, die ik u ſchier tot ge-
ſanten voor haar moeder geſtiert had, ten waar die wre-
de ſtiefmoeder mijn opſet had geſtut. Medea vreeſde
ik. Medea is feller als een ſtiefmoeder. Medea's han-
23 den ſijn bequaam tot alle moordſtukken. Die haar broe-
der verſcheurde en de leden over 't veld ringelde, ſou
die mijn kinderen konnen ſparen? Dit ſtaal, o harſſenlo-
ſe, en met Kolchis vergift betoverde Jaſon, dit ſtaal,
ſegtmen egter dat gij trouwer mint als u Hypſipyle. Sij
kreeg als maagd in overſpel met een man te doen, maar
wij ſijn kuis gepaart. Sij verried haar vader, ik bergde
Thoas leven. Sij vlood van Kolchi, ik blijf in mijn Lem-
nos. Wat baat mij dit? als een deugtſame van een vuil
ſtaal werd verbluft, en ſij door haar toverſchat mijn man
24 verrukt houd. De moord van Lemnis vrouvolk prijs ik
niet, Jaſon, maar 'k doemſe. De ſpijt wapend ge-
hoonde tot felle gramſchap. Kom ſegt eens, ſoo gij
door ſtorm, als 't hoorde, verſlingerd, met u boel in mijn
haven quaemt, en ik u met mijn twe ſoonkens toe quam
treden: mogt gij wel bidden dat u d'aard verſwolg. Met
wat voor ogen, o ſchelm, ſout gij u kinderen, met wat
opſigt mij aanſchouwen? Wat dood waart gij om u trou-
loosheit waard'? Mijnen t'halve ſoud gij ligt 't leven
houden: niet om u verdienſt, maar mijn ſagtmoedigheid.
Maar ik kletſte 't bloed van die vervloekte hoer in mijn
aanſigt, en 't uwe, dat ſij door haar toverij verrukte.
Dan toonde ik mij Medea een Medea. Bij aldien mij de
regtvaardige Jupiter uit den hogen hemel verhoort, ſo
bid ik dat die hoer en ſchenteef van ons egt gevoele 't wé
dat Hypſipyle gevoelt, proeve de gal die ſij gebrouwen
heeft, en gelijk ik, moeder van twe ſonen, en egte 25
vrou, van twe ſonen en haar man beroofd werde: dat
ſij niet lang houde 't geen ſij ſo ſchandelijk kreeg, en
erger late als vont. Dat ſij in de wereld ſwerve en ner-
gens plaats vint. Gelijk ſij haar vleeſlijke broeder en
vader gehandeld heeft, dat ſij ook haar ſonen en man
ſo wreed traktere. Als ſij zee en land ſal hebben door-
waart: dat ſij dan door de lugt poge te vledermuiſen,
behoeftig, hopeloos, beſoedeld met haar bloed ſwer-
ve. Dit bid ik Hypſipyle Thoas dogter van mijn man
verlate. Leef duivels paar en mors in 't dier vervloek-
te bed.

geholpen van Iſigenie ſijn ſuſter, ontweldigd, en met hen naar Griekenland vervoerd hebben. Higinus, 120 H. Ovidius, Klaaglied. 4 B. 4 D. *en* Pontusk. 3. B. 2 D. *enz.*

22. Starkroon) *Welke was geweeſt van goud en geſteenten; gelijk willen* Higinus, Aſtronom. Poët. 2 B. Tertullianus, de Coron. Milit. *enz. of van bloemen; ſijnde byſonderlijk de* Pſalakantha *daar in gevlochten: volgens* Atheneüs; 15 B. en Fotius, *in* Biblioth. in Excerp. Ptolom. Hepheſtionis.

Siet van dit geſternte, behalven Katullus, Manilius, Aratus, Germanikus, Avienus, *en* Prudentius, Ovidius, *in het* 3 B. des Alman.

23. Broeder) *Abſirtus, gelijk boven geſegt is: welken zy, met Jaſon wegvliedende, om haar vader in het navolgen op te houden, ontrent de ſtad* (Tomos *wegens deeſen handel naderhand geheeten) heeft vermoord, doorſneden, van lid tot lid geſcheurd, en alom in zee geſtrooid.* Ovidius, Klaagl. 3 B. 9 D.

24. Moord van Lemnos) *De vrouwen van Lemnos, hebbende verſtaan, dat haare mannen, in Thracien oorlogende, tot haarlieden ſmaad en verachtinge, nieuwe vrouwen uit dat geweſt ſouden medebrengen, ſpanden ſaamen om dien hoon te wreeken. Men vergaderd, en beraadſlaagd. De naaſte nacht word den aanſlag toevertroud. Hierom brengt ieder vroumenſch om den hals wat manlijk was; ſelf geen kinderen verſchoonende. Alleenlijk red Hipſipile, gelijk we boven vertellen, Thoas haar vader in die nood, beſteld hem heimelijk een ſcheepjen, en doet hem zee kieſen.* Higinus, 15 *en* 245 H. Val. Flakkus, 2 Argon. *enz.*

Andere dichteren geven een andere oorſaak aan deeſer vrouwen haat en wraakgierigheid; ſchrijvende datſe, een wijle tijds als bokken ſtinkende (het geen Medea had weeten uit te werken) van haar mannen als walglijk en afſchuwlijk verlaaten wierden. Apollodorus, 1 B. Euripides, *in* Hekub. *De* Kanttekenaar *over* Apollonius, 1 en 3 Argonaut. Lutatius *over* Statius, 5 Thebaid. *enz.*

Sie deeſe deugdſaame dochter in de PICTURA LOQUENS, *op het* 12 *Taf.*

24. Moeder) *Van Euneus en Deiſilus; volgens* Higinus, 15 H. *Vorders is Hipſipile, om deeſe vroome daad uit het eiland weg gedreven ſijnde, van de zeerovers geſchaakt, en aan Likurgus, koning van Nemea, verkocht. Hier isſe heel minnelijk ontfangen Men gaf haar aanſtonds Archemorus, des konings ſoontjen, om aan haar borſten opgebracht te worden. Maar, wanneer de Argiven, naar Theben trokken, op den heirbaan haar by toeval bejegenden, en eenigen drank voor het dorſtend leger verſochten, ſo heeft ſe, den jongen ergens onder een boom neder leggende, deſelve de bron Langia aangeweſen. Doch nauulijks keerde ſy weder, of ſy vond den ſelven van een ſlange dood gebeten. Wegens welk verſuimen Likurgus haar geſtraft ſou hebben, indien Adraſtus, oppergeſaghebber der Argiven, haar niet had vry gepleit.* Statius, 4 en 5 Thebaid. *enz.*

SEVEN-

SEVENDE BRIEF.

INHOUD.

De stad Trojen eindelijk van de Grieken sijnde overweldigd, in brand gestooken en verwoest; verliet Eneas, met een vloot van twintig schepen, sijn vaderland, sonder bykans te weeten werwaarts hy het soude op aan setten. Hebbende dan op de baaren eenigen tijd omgesworven, en Thracien, Sicilien, en andere mindere plaatsen aangedaan, is hy eindelijk, door een geweldig onweer, in Libiën te lande geset. Aldaar wierd alstoen een verblijf en nieuwe stad opgetimmerd van Dido, Belus dochter, en weduwe van Sichëus, sijnde (wegens den overlast van haaren boosaardigen broeder Pigmalion) uit Fenicien vertrokken. Deese vorstinne ontfing Eneas met de sijne seer vriendelijk, wierd op hem verlieft, en dede, sonder eenige uitstel, hem de vruchten van sijn wederliefde in haare omhelsingen genieten. Doch Eneas moest sijn noodlot volvoeren, sich naar Italien begeven, en aldaar van de grootmogende regeeringe der Romeinen den allereersten grondslag leggen. Dido de lucht hier af krijgende, poogd hem met honderd beweegredenen die gevaarlijke reis uit het hoofd te brengen. Hoewel sonder eenigen vrucht. Deshalven sy, gesind sijnde sich selven het leven te beneemen, hem noch deese sendbrief laat toekoomen.

DIDO AAN ENEAS.

3 Dus singt de witte swaan aan de Meandervloed in | 't vugtig lies gespreit, als de dood naakt, haar lijk-

1. Meandervloed) *Is een rievier in groot Frygien, een deel van Asien (wegens sijn seldsaame bochten en kromtens self door een spreekwoord vermaard. sie* Cicero tegens Piso; *behalven* Varro, Festus, Nonius) *Karien scheidende van Jonien, en daar op, tusschen Miletus en Heraklea, in zee sich nederstortende.* Ovidius, 8 B. der Herschepp. *sprekende van het Kretenser doolhof.* Silius, 7 Pun. Oorl. Propertius, 2 B. 25 D. Seneka, in den Rasenden Herk. 3 Bedr. *behalven* Dio de Prusaaner, Plutarchus, van de Rievier. Elianus, 2 B. 33 H. Strabo, 12 B. Plinius, 5 B. 29 H. Solinus, 43 H.

Hy verschijnt ons, gelijk een rieviergod, leggende nevens Marsyas, sijn spitsbroeder, voor het beeld van

2 lijklied. Denkt niet dat ik dit ſchreef op hoop van u met mijn gebed te vermurwen: neen, dat dult immers den hemel niet. Maar nu ik weldaden, eer, en deugd ligt-
3 vaardig heb verſpild, is 't een kleine ſaak wat woorden te quiſten. Gij ſijt dan nog geſint te reiſen, u rampſalige Dido te verlaten, en trou en ſeilen aan een en deſelve wind over te geven. Gij blijft, Eneas, nog bij 't voornemen om trouverbond en vloot gelijk te ontbinden, en u beloofd Italie te ſoeken dat gij nog niet en weet waar gij 't vinden ſult: En trekt niet eens ter harte 't nieu Karthago, mijn ſteigerende wallen, nog 't Koninklijk gebied dat ik u 4
opdroeg. 'T gerede vliet gij: 't ongerede ſoekt gij. U ſtaat een ander rijk ergens in de wereld op te ſpeuren; hier hebt gij dat gij ſoekt. En ſchoon gij 't lant al vint, wie ſal u dat overgeven? Wat gek ſal ſijn eigen erf aan vremden overlaten? Maar 't ſchort u aan een ander lief, een andere Dido

van Diana; op een Griekſche Gedenkpenning *van Gordianus, by* Triſtan. *en, insgelijks nederleggende, nevens de rieviere Letheus; op een* andere *van keiſer Markus, by* Joſef Monterchius*; ſijnde de* 3 *der* Uitgeleſene *van den Kard. Karpegna.*

2. Lyklied) *Volgens het ſpoorloos en ongegrond gevoelen van* Ariſtoteles, Plato, *en andere oude* Natuirbeſchryvers: *gevolgd van* Martialis, 5 B. 38 D. Cicero, 1 B. der Tuskul. Vrag. Elianus, Hiſt. 1 B. 14 H. Kapella, 1 en 6 B. Lucianus, Hyginus, *enz.*

Doch, aangeſien ſich de ſwaanen gaaren in luſtige landſtreken, ontrent de rievieren onthouden, ſijn ook de Kaiſter en Kaikus (beide in Aſien) door deeſe vogelen berucht. Ovidius, Klaaglieder. 5 B. 1 D. en 2 B. der Herſchep. Virgilius, 1 B. der Landgedicht. Martialis, 1 B. 54 D.

3. Lichtvaardig) *Eenige ſchrijvers geloven dat* Virgilius, *als een rechtſchapen Romein quanſuis, het trouwen en ſcheiden van Dido en Eneas verſierde uit haat der Kartaginenſers, der Romeinen geſwooren vyanden; by dewelke deeſe Koninginne (eerſt Eliſe, en na haar dood, om datſe ſich ſo mannelijk had omgebrocht, Dido, dat is virago,* manninne *geheeten.* Servius, *over het* 4 B. van En.) *wierd in het getal der goden geſteld.* Juſtinus, 18 B. 6 H. Appianus, in Punic. Silius, 1 B. *enz.*

Ja dat Dido en Eneas malkanderen niet hebben konnen ſien, weetenwe uit de Jaarregiſters, *en* Aanteekeningen *van* Voſſius, Strigelius, *en* Farnabius.

Evenwel is het verdichtſel van Virgilius by de treurſpeldichters, ſchilders en beeldhouwers, geloofwaardig gebleven; en de taſtelijke waarheid van de kuiſche Dido door de vermaakelijke ſchriften van hem en ſijne navolgeren geheelijk onderdrukt. Makrobius, 5 B. 17 H.

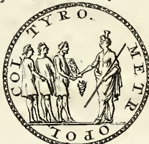
4. Wallen) *By meergenoemde* Vaillant (de Num. Colon. & Municip.) *vind ik drie overſchoone* Penningen, *ſo van de Sidoniers als Tyriers gemunt; behalven de ſchryvers, geweldig, aangaande den opbou van Karthago, ons onderrechtende; nademaal verbeeld word op den*

1. *De koninginne Dido, boven op een ſchip ſtaande, een rijksſtaf in de ſlinker houdende, en, met de rechterhand gelijk als de navolgers den weg aanwijſende.*

2. *De ſelve Dido, houdende een rijksſtaf; ontfangende van drie (of vier op een* diergelijken) *aanſienlijke mannen een tekening en omtrek van de nieuwe ſtad.*

3. *Die Vorſtin, met den rijksſtaf; ontrent welken een arbeider delft of ſpittet, terwijl een andere op een begonnene ſtadspoort is werkende. Sietſe hier nevens malkanderen:*

Wat vorders Karthago aangaat, veele ſijn van meninge dat Dido deſelve geenſins heeft geſticht, maar alleenlijk met het ſlot Birſa vermeerderd en vergroot. Solinus, 40 H. *en* Bochartus, Geograph. Sacr. 2 Part. 24 Cap.

Doch dat ſy, de Numiders een kleene lap lands afkopende, met een oſſenhuid, aan ſmalle riemen geſneeden, deſelve ſou misleid en bedrogen hebben, word geenſins aangenoomen; als te beuſelachtig en te konſtig verſierd. Siet echter Servius, over het 1 B. van En. Herodianus, 5 B, 6 H. Livius, 44 B. Appianus in Lybic. Silius, 1 B. der Pun. oorl.

5. Mijn

Dido failt u, een andere doos om weer op niews uit te
5 ſtrijken. Wanneer ſult gij een ſtad als mijn Karthago ſtigten, en u Heir van een verheve ſlot overſien? En ſchoon 't u alles na wil en wens gelukte, waar haalt gy een vrou die u ſo beminnen ſal, als ik. Ik blaak als een was en ſulfer fakkel; min nog meer als de wierook op de ſmoken-
6 de altaren. Eneas heb ik nagt en dag in 't hart en ſin. Hij is wel ondankbaar, hij agt mijn gaven drek, een gaſt die ik, ſo 'k wijs was, miſſen mogt: egter wens ik hem, al heeft hy 'r quade voor, geen quaad: maar 'k ſcheld ſijn
7 trouloosheit, en ontſteek, na 't ſchelden, feller brand.
8 Verſchoon, Venus, u ſnaar, omhels, broer Kupido, u onvermurwbare broeder, en leert hem in u leger plukhairen: of mij: die hem (en 't ſpijt my niet) heb begonnen te beminnen: ten einde hij mijn liefde voedſel ſchaffe. Wat ik droom, en hij komt mij ſchijnvals in die gedaante voor oge. Hy heeft geen aas van moeders aart. Een ſteen, een harden berg, barſſe eiken op hoge kruinen gewaſſen, en wreed wild gediert heeft u geworpen: of de Zee uitgebraakt, ſo onſtuimig als gy die nu door ſtorm ſiet ſchuimbekken, die gij egter hoe guir en weerborſtig ſij is tragt te beſeilen. Waar heen vlugtſieke? ontſie dit onweer: 9
blijft niet om my, maar om den ſtorm. Siet eens hoe d'ooſte wind water uit water blaaſt. Vergun mij 't luk van 't weer, 't geen ik u liever verpligt bleef. De wind en Zee ſijn regtvaardiger als gy. Ik ben ſo veel niet waard, ſchoon gij anders denkt, dat gij, om mij over de woeſte Zee te ontvlugten, omkomen ſoud. Dien haat ſtaat u vrij dier, ſo gij, om my te ontgaan, nog baar nog dood ontſiet. Strak ſtilt de wint, legt de zee geſchaaft, en

5. Mijn Karthago) *Deeſe, ſtad van genoemde* Appianus *beſchreven, beſtond naderhand, (te weeten toen ſy Romen geduirig het licht poegde te betimmeren) uit drie deelen; geheeten Kothon, Birſa, en Megara.*

Kothon was een eilandje, al om met golven omvangen, aan weerſyden havenen hebbende. Strabo, 8 B. *behalven* Appianus, *enz.*

Birſa, eigentlijk de ſterkte en het ſlot; ſo genoemd van βύρσα, *leder; wegens bovengemeld verdichtſel. Siet* Virgilius 1 B. van En. Juſtinus, 18 B. 5 H.

Megara, Magaria geheeten by Iſidorus *en* Servius, *alle het overige van die magtige veſting.* Strabo. *in gemelde* 17 B.

Doch haar algemeene naam was en bleef in het Griekſch Καρχηδών; *in het Latijn Karthago; en in de Puniſche taale Karthada, dat is,* Nieuwe ſtad. Solinus, 40 H.

6. Altaaren) Rogis *ſegt het Latijn,* lykrijs *of* houtſtapel; *en dit is heel wat anders. Want wy vinden by de ſchrijvers, dat de aloude, behalven andere dierbaare reukwerken, ook vaaten met wierook, inde verbrandinge der dooden, op den houtſtapel hebben geſet.* Apuleius, 1 B. Apollodor. Virgilius, 6 B. van En. Lukanus 8 Pharſ. *Welke overdaadige dertelheid echter naderhand, by de Romeinen, door de Wetten der twaalf Tafereelen is verboden.* Cicero, 2 B. van de Wett.

7. Uit den brand) *Lees by* Virgilius, 2 B. *op wat wijſe de vaderlijke Goden Eneas worden ter hand geſteld om met ſich weg te voeren; en ſie ſijn vader boven op ſijn ſchouderen, hebbende deeſe heiligdommen ſorgvuldelijk omvatt, op een* Gedenkpenning (*Siet ook die van Ceſars dochter Julia, by* Triſtan) *van Antoninus de Deugdſaame, by* Joh. Sambukus; *ook alhier vertoond.*

8. Venus) *Moeder van Eneas, wegens Anchiſes; en vervolgens van alle ſijne nakoomelingen. Van welke evenwel het ſtamhuis van de Julien wel meeſt ſich onverhinderd meend af te daalen.*

Dit leeren ons (behalven Virgilius *en* Ovidius*) de* Geldmunten *van Ceſar, by* Goltzius, Urſinus, Oizelius, *enz. op de welke* Venus *ontrent Anchiſes is neergelegen; of op een wagen, van twee minnegoodjes getrokken, komt aangereden; of wel op andere wijſen ſich geheel, of alleenlijk tot den boeſem toe vertoond. Siet ook* Choulius, 223 pag.

9. Onweer) *Het Latijn heeft* Hyems, de winter; *in welke men (de zee, ſo te ſeggen, geſlooten ſijnde) by de aloude gewoon was de vaart te ſtaaken, de ſchepen op het land te ſlepen, het roer inden ſchoorſteen op te hangen; quanſuis, om door den dagelijkſchen rook een duurſaame onbederfelijkheid, en harde vaſtigheid in de ſelve te verwerven.* Heſiodus, *in het* 2 B. *der* Landged. Virgilius, 1 B. *der* Landged. Plinius, 2 B. 27. H. *de* Kantteekenaar, *over de* Vogelen, *Blyſp. van* Ariſtofan.

En dit geſchiede, ſeg ik, inde winter, op ſekere feeſtdag, Panduſia by de Grieken geheeten. Proklus, *over genoemde* Heſiod. Eneas, *in ſijn* B. van den Krijgshand. 17 H.

In tegendeel deden ſy de ſchepen weder afloopen, en zee kieſen, op den 15 dagh van Maart; ſijnde de

en rijd Triton met sijn blaaw gespan op 't marmere nat.
10 Og of gij met de wind veranderen kost, en gij sult kon-
nen, ten sij gij harder sijt als d'eike. Hoe? had gij niet
beproest wat d'ontstuime zee vermogt? Betrout gij so
ontsind de pekelplas die gij so vaak in nood gesmaakt
hebt? Schoon gij bij moi weder anker ligt, dat woeste
nat is egter vol gevaat. Troulose eedbrekers vinden
ook in Zee geen heul: dat 's een pijnbank van schelm-
se wijffelaars. Te meer als om minnebreuk: om dat de
11 moeder van de Min gesegt werd naakt uit de Cytherese
12 Zee geboren te sijn. Nog vrees ik voor de beul, die
mij pijnigde, en ben bekommerd dat dien vijand door
schipbreuk sal vergaan. Leef, bid ik: so ontvlugt gij
mij gelukkiger, als met de dood. 'K wens liever dat
gij d'oorsaak van mijn sterven hiet. Genome gij wiert
(dat God verhoede) door een felle storm in Zee belo-
pen: hoe sout gij te moede sijn? strak sal u voorko-
men die meinedigheit, en Dido, door u trouloos bedrog
genootsaakt tot sterven. Daar sal u voor d'ogen malen
de schim van u bedtoge wijf, bedrukt en met bloed be-
plengde lokken. Al wat u dan geschied, sult gij uit roe-
pen, 'k heb 't wel verdiend, og geeft gena: en menen
dat alle uitgeschote bliksem op u hoofd gemunt is. Ei
wagt nog een kleine tijd tot uwe verbolgentheit en d'ont-
stuimigheit der zee bedaart: 't loon van een kort ver-
blijf sal u behoude reis verschaffen. Verschoon mij
niet, maar u kleine Julus. 'T is genoeg dat gij den 13
roem draagt van mijns levens rover. Wat quaad deet
't kind Askaan? wat u gevlugte Goden? die gij uit 14
den brand gerukt in 't water sult verdrinken. Maar
gij hebt die niet bij u, noit hebt gij, troulose, al
draagt gij u roem daat op, dat heiligdom en u vader op
de schouderen getorst. Gij liegt al wat gij snorkt. Want
gij hebt niet eerst aan mij u valse tong getoont, tot mijn
verdriet. Vraagt imand waar de moeder van de schone 15
Julus vervoet: ik antwoort, s' is van haar onbarmharti-
ge man verlaten en vermoord. Dit maakte gij mij wijs:
maar ik liet mij bepraten om dat ik u dienst deed. Dus
hebt

de strandgoden eerst door gebeden en offerhanden tot een gunstige bystand versocht. Volgens Horatius, 1 B. 4 Liergef. Hesiodus, *in gemelde* Landged. Vegetius, *van den* Krijgshand. 4 B. 39 H. Apulejus, 11 B. *van sijn* Herschepp.

10. Triton) *Een godheid van de zee, quansuis gebooren uit Neptunus en Salacia; en daarom ook voor sijn trompetter gehouden; welke des wegen een kinkhoorn is gebruikende: volgens* Ovidius, 2 B. *der* Herschepp. *en een schoone* Gedenkpenning *van den Keiser Pupienus, by meergenoemde* Tristan.

11. Citereesche) *So bygenaamd wegen Cithera, een eiland inde Egeesche zee, tusschen Malea, de voorberg van Peloponnesus, en het eiland Krete; nu Cerigo: wel eer Venus toegewijd, na dat sy uit het zeeschuim (Afrodite deshalven geheeten) ter wereld komende, aldaar allereerst is aan land getreeden. Sie van dit eiland, behalven* Plinius *en* Strabo, Virgilius, 10 B. van En.

12. Gebooren) *Siet de vreemde geboorte van Venus by de Griekсche dichteren,* Hesiodus, Q. Kalaber, Nonnus, *enz. en de Latijnsche,* Ovidius, 1 B. der Minned. 14 D. *en* Minnek. *enz.*

En op deese wijse is sy, door de Griekсche Apelles (tot een voorbeeld gebruikende de lichtvaardige Frine; die sich deswegen, volgens Atheneüs, *op het Eleusinisch feest van Ceres, in het gesicht van geheel Griekenland, moedernaakt in zee begaf) wonderbaarlijk door het pinceel vertoond. Gelijk deese schildery volmondig roemen* Plinius, 35 B. 10. H. Aristenetus, 1 B. 7 Br. Antipater (*in het Griekсche Bloemhof*) en sijn vertaalder, Ausonius, in sijn 104 Sneld. *enz.*

By welke alle sy, uit de zee dus oprijsende, gemeenlijk Anadijoméne, of Emergens, *word genoemd. Siet haar (aangesien haar ook Praxiteles van marmer maakte; die naderhand aan die van Gnidus is verkocht) vertoond by de Uitgevers der Roomsche* Marmerbeelden.

13. Julus) *Ook Askanius geheeten, de soon van Eneas by Kreusa, Priaams dochter. Volgde sijn vroomen vader, trekkende naar Italien: alwaar hy (sijnde nu Eneas overleden) Lavinium, sijn vaders stad, verlaatende, de stad Alba stichtede.* Virgilius, 1 B. van En. Florus, 1 B. 1 H.

14. Gevluchte goden) Penates *in het Latijn. Wie deese sijn geweest by de ouden, is niet wel bekend.* Cicero, 2 B. van der God. Nat. *en* Servius *seggen het te sijn alle goden, die binnens huys geëerd en aangebeden worden. Andere gissen deselve Neptunus en Apollo, opbouwers van Trojen; of Jupiter, Juno, en Minerva, ja self Vesta te weesen. Siet* Makrobius, 3 B. 4 H. *enz.*

Want de naam van PENATES *komt ons, nevens die van* VESTA, *voor op een* Gekenkpenning *van den keiser Kommodus, by* Oudaan. 45 T. 2 N. *alwaar een jongeling, op een spiets leunende, in sijn rechterhand een lamp is dragende: waar uit het schijnt als of het de Dioskuri, te weeten Kastor en Pollux, souden sijn geweest: hoewel die, na de schaaking van Helena overleden sijnde, geensins de aloude Penates konnen worden genoemd. Siet behalven* Virgilius, Cicero *en* Higinus, *de naeukeurige* Dionisius Halykarn. 1 B. 67 H.

15. Moeder) *Kreüsa, so gesegt is, Priaams dochter, inden brand van Trojen, achter gelaaten, door een al te grooten haast, gelijk de meesten willen: want daar sijn schrijvers, welke stellen haar al willens verlaaten, ja gedood te zijn. Siet* Virgilius, 2 en B. van En.

14. Spe-

hebt gij om haar minder straf te lijden, als om mij. Ik
twijffel ook niet of u geprese Goden verdoemen u: want
't is nu 't sevende jaar dat gij op Zee sukkelt. Doen u
de zee uitbraakte ontfing ik u alsins op mijn ree, en bood
u, schier nog bij name onbekend, mijn rijksstaf aan.
Og had ik 't bij desen dienst gelaten: en was de maar
van mijn bijslapen begraven. Dien dag, dat ons die
16 onverwagte vlaag in de spelonk dreef is d'oorsaak van
mijn quellagie. Ik hoorde een hol geluit; mij dogt de
bosmaagden juigten? maar d'helse rasernijen gaven voor-
spook van mijn rampen. Wel aan neem strafgeschonde
maagdom: die ik tot Sicheus hoon besoedelde: waar na
ik nu, og arm, vol schaamte tre. Ik heb nog in mijn
17 marmeren tempel een beeld Sicheus toegewijd staan, be-
18 19 pronkt met groente en witte lammervagten. Hier uit
hoorde ik hem (want ik kende sijn stem) vierwerf mijn
naam spellen, en soetjes seggen: kom Elisa. [Dido]
Ik kom, o waarde man, ik toef niet langer; maar draal slegs uit schaamt over 't geen ik u misdeed. Vergeef mijn misdaad: 'k ben misleid door een geslepen bedrieger. Hij doet den haat van mijn misdrijf verdwijnen. Sijn moeder Venus, sijn ouden vader, sijn soon, so dier en waardig pand, gaven mij hoop dat de man wel bij mij wennen soud'. So ik dan dolen most, ik doolde uit eerlijke beweegredenen. Doet gij hier bij sijn trou belofte: hij was, volstont hij, in genen dele te versmaden. 'T rampsalig lot, dat mij van begin aan trof, vervolgt mij ten einde toe. Mijn man wiert in sijn huis voor d'auter neergeveld: van die moord draagt mijn broeder den roem. Ik wierd als balling verdreven, most mijn mans graf, en vaderland ontruimen, en wierd, van mijn vijandige broeder vervolgd, genootsaakt een gevaarlijke vlugt te nemen. Ik lande aan een vreemde strand, en mijn broeder en Zee ontslipt kost ik 't Zeegewest, dat
ik

16. Spelonk) *Waar inse, volgens afspraak van Venus en Juno, gejaagd wierden door een gemaakte dondervlaag; om in die verhoole plaats quansuis de plechtigheden des huwelijks met malkanderen te voltrekken. Siet* Virgilius, 4 B. van *gemelde* En.

17. Sichëus) *Ook Acerbas geheeten, oom, eerste man en bedgenoot van Dido, priester van Herkules, sijnde de rijkste en magtigste onder die van Fenicien; om welke redenen hy ook van Pigmalion, sijn wijfs broeder, onder het offeren, voor het altaar is omgebrocht.* Virgilius, 1. B. van En. Justinus, 18 B. 4 H.

Wegens Herkules valt hier aan te merken, dat 'er een van deeze naam is geweest in Beötien; een in Egipten, en een in Fenicien, sijnde deselfde met die van Gades: welker aller daaden en bedrijven van het losse dichterdom onder malkanderen worden geworpen.

Wat nu deese van Fenicien aangaat, ook Melcharchus en Astrochites geheeten; men weete dat hy van die van Tyrus seer is geëerd geweest. Makrobius, 1 B. 20 H. Plinius, 37 B. 5 H. Cicero, 3 B. de Nat. Deor. *enz.* I. *Om dat hy de eerste grondleggers van deese stad heeft aangeweesen, waar sy souden bouwen.* Strabo, 10 B. Nonnus, 4 B. II. *Om dat hy het kostelyke purper heeft gevonden; te weten, door sijn hond, een vreemde slek, aan strand, uit sijn hooren haalende.* Pausanias, in Eliac. Suidas; *en de* verklaarder van Lykofron. III. *Om dat hy die van Tyrus in de zeevaard heeft onderweesen; door welke sy so veele volkplantingen, in de vergelegenste deelen des werelds, selfs tot aan de Gades, hebben ter neder geset.* Nonnus, 40 B. Arrian. 4 B. Tibullus, 1 B. 8 D. Diodorus, 5 B. *enz.*

Van sijn prachtige en rijke kerk binnen Tyrus, spreken, Herodotus, in Euterp. Kurtius, 4 B. 3 H. Dio, 42 B. Josephus, 2 B. tegens Apion. Lucianus, van de Syr. God. Strabo, 16 B. *enz. Vorders sie deesen Herkules, afgebeeld op de* Gedenkpenningen *van Tyrus, by meermaalen genoemde* Vaillant, Colon. Rom.

18. Groente) *De priesteren waaren onder het offeren gemeenlijk met eenige groente gekroond. En wel met takken van sulk of sulck een boom, die sulk of sulk een godheid was gewijd en toegeëigend.*

So maakt van een laurierkrans gewag Virgilius, 3 B. van En. Lukanus, 1 B. der Fars. Prudentius, in Apotheos. *enz. Van een koorenairkrans* Plinius, 1 B. 3 H. *enz. Van een olyfkrans*, Virgilius, 3 B. der Landgedicht. 5 *en* 7 B. van En. Tibullus, 1 B. 10 D. *Van en myrtekransje*, Tibullus, 1 B. 10 H. *Van een eikenkrans* Virgilius, 1 B. der Landgedicht. *Van een taxus of ypenkrans*, Seneka, in Edip. 3 Bedr. *Van een pijnkrans* Arnobius, 5 B. *Van een veilkrans* Tacitus, 5 B. der Geschichtb. 5 H. *en eindelyk van een popelkrans, ter eeren van Herkules*, Virgilius, in het 8 B. van En. Seneka, Ras. Herk. 3 Bedr. Horatius, 1 B. 7 Lied.

Siet de priesteren dus gecierd op de Marmere brokken, *eenig offer vertoonende, by hunne Versaamelaars.*

19. Lammervachten) *De afgevilde huiden der offerbeesten (indien sy niet wierden verbrand) hadden in der goden dienst en aanroepinge een bysonder gebruik.*

Een verlegene plagt, in de tempelen, op deselve te gaan rusten. wanneer hy een gunstig en voordeelige antwoord van de goden wilde verwachten. Pausanias, in Attic. *sprekende van Amfiaraus;* Herodianus, 4 B. in Karak. 12 H. Plautus, in Kurkul. 2 Bedr. 1 Ton. Filostratus, in het Lev. *van Polemo;*

Strabo,

ik u, troulose, heb opgedragen. Ik stigte een stad met wijd bemuurde wallen, een trots en schrik voor de gebuir volkeren. Den oorlog steigert vast, men dreigt mij, die een vrou en vremdeling ben, met de wapenen: nau kan ik mijn stads wering en krijsgereetschap in postuir brengen. 'K was duisent minnaars lief, die mij onder 't vleien haar beklag deden, dat ik een wilde vremdeling voor so veel Vorsten koos. Wat mart gij,
19 mij geboeid aan Jarbas, Konink van Getulie, over te laten? 'K sou mij, om u schelms verraad, gevleugeld aan hem konnen en moeten overgeven. Daar bij heb ik nog
20 een broeder [Pygmalion] wiens schensieke hand beplengd met 't bloed van mijn man, nog dorst na 't mijne. Leg af de Goden, en Heiligdommen, die gij met handelen ontheiligt. U godlose handen betasten 't godlijke onwaardig. So gij de Goden, die gij uit den brand bergde, most dienen, so spijt het haar, dat sij niet verbrand sijn.

Misschien sult gij, o schelm, Dido swanger verlaten, en u vleesch en bloed in mij gewonnen ontvlugten. So sal dan 't deerlijk kind in 's moeders lighaam sterven, en gij d'oorsaak van u nog ongebore vrugts dood zijn. So sal dan de broeder van Julus met sijn moeder sneuvelen, en enen dolk twe zielen in een lighaam moorden. Maar die God last u te vertrekken: 'k wenste dat hij u t'hier
landen had verboden, en dat nooit Trojaan den bodem 21
der Penen had betreden. Met desen leidsman, een God 22
quansuis, dobberd gij tegen weerbarstige winden in, en
spild gij een ruimen tijd in de woeste Zee. Aan Troje 23
kost gij schier met geen meerder moeite komen, al stond het so stijf, als doen Hector nog leefde. Gij soekt
geen Simoïs u vaderlijke stroom, maar 't is den Tijber. 24 25
Ongetwijfeld sult gij weer aangehaald werden, daar gij wenst te komen. Neen: na ik merk aan 't afdeinsen van die ver gelege landstreek, sult gij daar met u vloot niet belan-

Strabo, 11 B. *sprekende van die van de stad Anariaca, by de Kaspische zee gelegen; en eindelyk* Virgilius, 7 B. van En. *by meergemelde* Choul.

De Priesteren plegen de beelden, en meest sich selven daar mede te vercieren; deselve of om den hals, en schouderen hangende; of den arm daar mede beslingerende. Statius, 3 B. der Theb. *en andere van de Bacchanten: en de* Marmersteenen, by Choul *en* P. S. Bartolus.

19. Jarbas) *Of Hiarbas, Koning van Getulien in Afrika; welke, de stad Karthago siende allenskens groejen en toeneemen, de Koninginne ten huwelijk versocht, ja gewapenderhand haar de trouw af eischte. En dus heeft deese, en niet Eneas (een haatelijk verdichtsel van die van Romen) een oorsaak tot haar rampsalig einde gegeven. Want als, behalven Hiarbas, ook de burgers en inwoonderen haar om dat huwelijk moejelijk vielen, so heeftse, quansuis een soenoffer aan haar voorige mansullende toestellen, sich selven op een stapel hout doorsteken.* Justinus, in bovengemeld 11 B. 6 H.

20. Broeder) *Pigmalion, soon van Belus, Tirisch Koning, en Didoos broeder; welke om de schatten van sijnes susters man te genieten, den selven, so gesegt is, heeft omgebrocht. Blyvende niettemin van de buit versteeken. Want Dido, door een droom gewaarschouwd zijnde, pakte alle haare goederen by een, trok haaren aanhang saamen, en vluchte, gelijk men ook boven verhaald, naar Afrika.* Justinus, in gemelde B. Virgilius, 1 B. van En. Ovidius, 3 B. des Alman. Silius, 8 B. der Pun. Oorl.

21. Troiaan) Teucri *heeft het Latijn. Aangesien so de Troiaanen geheeten sijn van eene Teucer, soon van den Kretischen Scamander; die, nevens Dardanus, sijn schoonsoon, in Troas wel eer regeerende, de grondslag van het Troiaansche koningrijk heeft gelegt. Sietse ook so genoemd in het* 1 B. der Klaagd. 2 D. 13 B. der Herschepp. *en elders.*

So hebben se ook van haar andere koningen, Dardanus, Ilus, Laomedon, enz. by het dichterdom, haare benaamigen.

22. Penen) Punici, *of liever Fenices, volkeren in Sirien; wiens landschap, met het overige Sirien ende rieviere Eleutherus bepaald, had Tripolis, Biblos, Tirus en Sidon; alle weleer rijke en magtige steden. Draagt haar naam of van het schoone purper; aldaar, so gemeld is, gevonden: of van de palmboomen; welke in die landstreek al om gevonden worden.*

Sulks bevestigd, by Tristan, *een uitgelesene* Penning *van den Keiser Severus, waar op een jongeling, in een geschort kleed, is onder een palmboom staande; geteekend,* PHOENICE.

Naar deese Syriers, als haare voorvaderen, worden ook die van Karthago geheeten Peni, Of liever Feni, en Punici of Penici, by Virgilius, Silius, *en onse* Ovidius, *op verscheidene plaatsen.*

23. Troje) Pergamum *in het Latijn; volgens* Hesichius, *het hooge slot van Troie; veeltijds voor de geheele stad genoomen; die ook Ilium, naar Ilus Laomedons vader, eene der Koningen, word geheeten.* Strabo, 13 B. *behalven* Homerus, Virgilius, *en andere* dichteren.

24. Simoïs) *Van deese Troiaansche rieviere sprak ik*, 3 pag.

25. Tiber) *De vermaardste rievier in Italien, uit den Apenninus, (van welke berg Italien in twee deelen word gesneeden) afsakkende, Latium van Hetrurien scheidende, en eindelijk beneden Romen, omtrent Ostia sich in de zee nederstortende.* Dionisius, 1 H. en 9 B. *behalven* Plinius, *en* andere.

Was

belanden voor dat gij een oud man werd. Kieſt liever
dit mijn volk ten bruidſchat, ſtaak u omſwerven, en
ontfang de ſchatten die ik hier Pygmalion ontvoerde.
26 Verplant hier Troje met meer geluks in mijn Tyrier plant-
ſoen plaats, en neemt als Konink dees gewijde rijksſtaf
aan. Hebt gij luſt om te oorlogen: ſoekt uwen Julus ſtof
tot krijgstriomf; 'k ſal hem, om niet ſtil te ſitten, vijand
daar toe leveren. Dit's een plaats om vrede en oorlog te
hanteren. Ei doet het om moeders wil, om de ſchigten
van u broeder [Kupido] om de Trojaanſe Goden bij u ge-
red, (ſo wens ik ſegen al wat gij van d'uwen bergde, dat
die wreden oorlog en u ſchade hier me einde, dat Aſkaan
voorſpoedig grijſe, en dat 't gebeent van vader Anchiſes
27 onder lugte aarde ruſte) ontferm u dog over een huis,
dat ſig aan u opoffert. Want waar over kont gij mij be-
ſchuldigen, als dat ik u beminde? Ik ben geen Ftias telg,
28 of van 't groot Mycene geboortig: mijn man nog vader
29 was tegen u geſpitſt. Schaamt gij u mij u vrou te noe-
men, noemt mij ſlegs u waardin. 'T ſcheeld Dido niet,
als ſij maar uwe is, wat naam ſij draagt. Ik ken de zee
wel die d'Afrikaanſe ſtrand afſlonſt: dan is ſij bevaarbaar,
dan niet. So ras ſal de wind niet goed ſijn, of gij ſult
konnen 't ſeil gaan. Nu wart u 't drijvent wier om ſchip
en riem. Belaſt het mij, 'k neem 't aan, u beſte tijd te
ramen: als gij reiſen wilt, ſal ik u niet ophouden. U boots-
volk ſnakt na ruſt, en u ontramponeerde vloot, pas half
gekalefaat, vereiſt nog wat toevens. Voor al mijn wel-
daden, en 't geen mij nog ſtaat te verdienen, voor ons
huwlijks hoop, bid ik om nog een kleinen tijd. Tot dat
mijn minneſmert met de zee mag ſlenken, en ik allengs
dees ramp kloekmoedig leer verdragen. So niet: ben ik
van voornemen te ſterven. Lang kond gij mij niet wreed
vallen. Og ſagt gij eens hoe mijn verf in 't ſchrijven was
verbleekt! ik ſchrijf met u trojaans lemmer op de ſchoot.
Mijn tranen rollen over mijn wangen op 't blote ſwaard,
dat haaſt in plaats van tranen met mijn bloed ſal geverfd
ſijn. Hoe wel komt u gift mijn dood te ſta. Gy verſiet
tot korte vordering van mijn dood, mijn graf met de
kleine gift van een rappier. Nu wort mij d'eerſte ſteek
niet in de borſt gegeven; 'k heb al voorheen van u een
minnewond ontfangen. Og Anna, ſuſter Anna, die ter 30
quader ure kondſchap kreegd van mijn ſchuld, nu ſult gij
mij ook den laatſte lijkdienſt doen. En als ik ben ver-
brand op 't lijkhout, ſult gij op mijn marmere Sark niet
houwen: Sicheus vrou; maar dit grafſchrift:

Eneas gaf my 't staal en stervens reen in 't vlugten:
Maar Dido wrong 't rappier in 't hart, en eind' haar sugten.

Was eerſt Albula; en ontfing ſijn naam van den Albaanſchen koning Tiberinus, in het doortrekken van ſijne wateren verdronken. Livius, 1 B. 3 H. Ovidius, 2 B. des Alman. *Hoewel* Servius, *over* het 8 B. van En. *bewijſt dat den Tiber, aangaande ſijn naam, de ſtad Alba ſelf, in ouderdom te boven gaat.* *Ik ſie hem, behalven op die van Nero, nevens de haven van Oſtia, op een mooje* gedenkpenning *van de keizer Markus Aurelius, by* Oudaan 33 Tab. 5 P. *op die wijſe leggende; gelijk men alle de rieviergoden is verbeeldende.*

26. Tyrier) *Herkomſtig uit Fenicien, en haar hoofdſtad Tirus; ſo boven is gemeld.*

27. Anchiſes) *Soon van koning Kapis, en kindskind van Aſſarakus; op het gebergte en in de boſſchen, onrent ſijn groot en kleen vee, ſich meerendeels onthoudende. Hier heeft hem Venus geſien, bemind, en tot haar byſlaap verſocht.* Virgilius, 1 B. van En. Ovidius, 2 B. der Klaagged. en 15 der Heldinnebr. *Doch dit koſte hem ſijn oogen en geſicht, toen hy deeſe godlijke gunſt by de ſijne ſich liet ontvallen. Is naderhand van ſijn ſoon Eneas uit Troje gedragen; gelijk,* 33 pag, *is geſegt en op een* penning *vertoond. Siet ook wat wy van de ſaamenkomſt van Venus en Anchiſes, aldaar hebben aangeteekend.*

28. Ftias telg) *Van de Theſſaliaanſche ſtad Ftia ſpraken we* 12 pag.

29. Micene) *Stad in Peloponneſus; van welke boven*, 22 pag.

30. Anna) *Suſter van de koninginne Dido, en met een medegeſellinne in haar weg vluchten. Wierd, na Didoos dood, uit Karthago weggedreven. Begaf ſich deshalven onder de beſcherminge van Battus, koning van Cirene. Maar aldaar hoorende dat Pigmalion, haar wreede broeder, in aantogt was, koos weder zee; en quam, na veel omſwervens, onder de kuſt van Italien, voor de ſtad Laurentum, ſchipbreuk te lijden. Aldaar vond ſe ſich by Eneas, (nu het koningrijk van Latium in ruſt en vrede beſittende) die haar wel ontfing. Maar, door een droom gewaarſchuwd ſijnde dat haar, van Lavinia vrouw van Eneas, lagen wierden gelegt, is ſy by nacht uit het het hof gevlucht, doch onverſiens in de naaſtgelegene rievier Numicius verdronken.* Ovidius, 3 B. de Alman. Silius, 8 B. der Pun. Oorl. *behalven het* 43 Taf. *van mijn* Gallerye.

ACHTSTE BRIEF.

INHOUD.

Hermione, dochter van Menelaus en Helene, was van Tindarus (wien Menelaus, naar Trojе trekkende, de sorg van het hof en het rijk had aanbevolen) ten huwelijk gegeven aan Orestes, soon van haares vaders broeder, Agamemnon. Menelaus, van dit verloven geen kennis hebbende; geeft haar, voor Trojen, in het leger, aan Pyrrhus, soon van den moedigen Achilles. Dus is sy van deesen (na de verwoestinge van Troien, in Griekenland komende) geschaakt. Doch als voor die fiere de fierheid van Pyrrhus alte ondraaglijk was, heeftse, door deesen brief, van Orestes, dien sy seer lief had, versocht van dat haatlijk huwelijk ontslagen te worden. Dus was dit ook den uitslag van haar schrijven. Orestes ging Pyrrhus te Delfos, in Apolloos tempel, vinden, strafte dien schaker met de dood, en herkreeg op die wijse sijne Hermione.

HERMIONE AAN ORESTES.

Ik Hermione schrijf u, onlangs mijn broeder en man, nu slegs mijn broeder, want een ander draagt den naam
1 van man, dese groet. Pyrrhus, trots op den adel van sijn vader Achilles, hout mij hier tegen regt en reden gevangen. Ik weerde mij so ik kost om sijn moetwil tegen te staan; vorder kost ik met mijn teer geweld niet
keren. Wat hebt gij voor Pyrrhus, riep ik, mijn wre- 2
ker leeft: dit vlees is aan een ander man verkoft? Maar
hij dover als de Zee, schoon ik Orestes schreeude, ruk- 3
te mij met ontroide vlegten in sijn Saal. Wat kost ik swaar-

1. Pyrrhus) Neoptolemus *ook (heel jong ten oorlog gaande) geheeten, soon van Achilles; van welke boven*, 13 *pag.*

2. Pyrrhus) Æacides *in het Latijn. Aangesien Eacus, koning van* Enopia, *(of liever Egina.* Ovi 7 B. der Herschep.) *wegens Peleus, vader van Achilles, sijn overgrootvader is geweest. Siet de Dichteren*, Katullus, Virgilius, *enz.*

3. Orestes) *Soon van Agamemnon en Klitemnestra, na sijnes vaders deerelijk ombrengen de strenge wreeker*

swaarder geleden hebben, was ik, in 't veroveren van La-
4 cedemon onder ander vrouvolk als slavin vervoert ge-
5 weest. Sagter handelde het triomferend grieks heir
6 7 met Andromache, als het Troje in brand stak. Maar
gij, Orestes, draagt gij mij nog ongeveinsde liefde,
aanvaart onbeschroomd het regt dat u toekomt. Sout
gij, indien een rover u vee uit de stal weghaalde, weer
bieden, en voor u geroofde vrou in gebreke blijven?
Neem tot een voorbeeld u schoonvader [Menelaus] die,
om sijn bruid [Helena] weder te halen, uit liefde oor-
loogde. Indien hij loom en traag in sijn hof van 't wijf
beroofd had leggen ronken, nog bleef mijn moeder,
als voorheen aan Paris getrout. Tot desen togt hebt gij
geen duisend schepen nog ontelbaar krijgsvolk van no-
de: komt maar selfs. Hoewel ik egter op sulken wijse
ook waard' was wederom gevordert te werden, en geen
man tot schande strekken kon voor sulken lief, een felle
oorlogs kans te wagen. Hoe? was ons beider grootvader
niet Atreus, Pelops Soon? En waart gij mijn man niet, 8 9
gij waart gewis mijn broeder. Kom dan, bid ik, als
man u wijf, en als broeder u suster te hulp: twe man-
nen houden u verpligt tot desen dienst. Mijn groot-
vader Tyndarus, nu oud, en agtbaar om sijn jaren, be-
stede mij aan u ten huwlijk: want hij had 't seggen over 10
sijn nigt. Mijn vader hier van niet wetende verloofde
mij aan Pyrrhus. Maar laat grootvaders regt, als meer
in magt en jaren, voorgaan. Met u gepaart hoorde ik
niemant: wert ik aan Pyrrhus gekoppelt, soo wert gij
beledigt. Onse liefde sal vader Menelâus ook wel dul-
den: hij heeft door 't selve minnevuir voor desen ook
ge-

wreeker van deese wreede moord. Doch deese moederbeul, is daar op wegen het wroegen van sijn knagend geweeten, aan het hollen geraakt, en heeft, gelijk een dollen, alom mistroostig omgesworven. Van welke siekte hy eindelijk op een bysondere manier is verlost. Siet Sofokles, in Electr. Euripides, in Orest. Val. Flakkus, 7 B. der Argon. Virgilius, 4 B. van En. *enz.*

Siet daar en boven van deeses onbesuisde gestalte, grof licchaam, en groote beenderen, na eenigen tijd gevonden, behalven Herodotus, Solinus, 5 H.

4. Lacedemon) *Ook Sparta genoemd, een wijdberoemde stad in Peloponnesus; van welke boven,* 2 pag.

5. Grieks heir) Achaia *segt het Latijn. Welk is driedubbeld. Of het is een deel van het geheele Griekenland; heden Livadia geheeten; sijnde bepaald met Thessalien, de Egeesche zee, den Istmus, en Epieren: of wel een kleen landschap van Peloponnesus; anders wegens sijn strandsteden, in het Grieks* Egiale *genoemd: of ook somwijlen gemeld Peloponnesus, Morea nu geheeten,* Plinius, 4 B. 5 H. Pausanias, in de Achai. Apuleius, 6 B. van sijn Herschepp. *enz.*

6. Andromache) *Sie van deese vrouw het gesegtde;* 24 pag.

7. Troje) Phrygias opes, *de* Frigiaansche goederen, *schatten en rijkdommen; in het Latijn. Frigien is een landschap in kleen Asien; en wel tweevoudig. Het meerdere en het mindere. Het meerdere noemdmen ook Pakatiana: hebbende tot hoofdsteden Sinnada en Laodicea: gelijk het mindere Epiktetos, of het Hellespontische, anders Misien of Troas; wiens hoofdsteden sijn aan zee Dardanus en Alexandria, en binnens lands het wijdberuchte Trojen of Ilium.* Strabo, Ptolemeus, Plinius, *en* Andere.

8. Atreus) *Soon van Pelops en Hippodamia, koning van Micenen, en broeder van Thyestes. Deese sijn broeders vrouw misbruikende, is van Atreus in ballingschap versond doch weder, onder schijn van vriendschap, te rug geroepen: als wanneer hy de kinderen heeft omgebrocht, verscheurd, gekookt, en soo den rampsaligen vader voorgeset. Siet behalven* Higinus, Senekaas Treursp. van Thyestes, *en onse* Pictura Loq. *het* 25 Taf.

9. Pelops) *Soon van Tantalus, Frygiaansch koning; noch een kind sijnde de goden op tafel voorgeset: als wanneer, alle goden sich van die spijs onthoudende, alleenlijk Ceres van het schouderstuk heeft gegeeten. Alwaar om Jupiter, den jongen weder in het leven roepende en herstellende, hem een yvore schouder heeft moeten aansetten.* Ovidius, 6 B. der Herschepp. Virgilius, 2 B der Landged. Tibullus, 1 B. 4 D. Pindarus, 1 Gesang. der Olimp. Plin. 28 B. 4 H. Higinus, 83 Vertell.

Naderhand is deesen naar Griekenland vertrokken, alwaar koning Enomaus, een seer schoone dochter hebbende, deselve ten huwelijk beloofde aan die geene, die van sekere bestemde wagenmenninge met de verwinninge sou konnen wederkeeren; terwijl de overwonnene aldaar het leven moesten laaten.

Doch Pelops kocht arglistiglijk de voerman om van Enomaus. Welke deswegen de wagenas schelmachtig onbruikbaar maakte. So dat de wagen in het rennen gebroken sijnde, de koning uit de selve tuimelde en sich doodelijk beseerde. Hier op ontfing hy dan Hippodamia, des konings dochter, en met een het geheele rijk, naderhand Peloponnesus, of het eiland van Pelops naar deesen genoemd. Higinus, 84 Vertell. Strabo, 8 B. Propertius, 1 B. 12 D. Nemesianus, 1 Herdersgesf. *enz.*

10. Tindarus) *Van deese siet boven,* 23 pag.

11. Tan-

geblaakt. De min die hem geviel sal hij in sijn schoon-
soon ligt gehengen: het voorbeeld van sijn liefde tot
moeder sal ons trekbekken stijven. 'T geen hij bij
moeder was, sult gij bij mij sijn: Pyrrhus leeft met
mij, als wel eer Paris met mijn moeder. En schoon
hij ewig snorkt op 's vaders manhafte daden: gij hebt
ook een vader waar op gij brallen kont. Agamemnon
swaeide den Scepter over al de Vorsten, selfs over Achil-
les: dese was pas een Veltheer van hulptroepen: gene
't hoofd der hoofden. Tot overgrootvader hebt gij Pe-
11 lops, wiens vader was Tantalus: so dat, als gij wel re-
kent, blijken sal, dat gij 't vijfde lit van Jupiter sijt.
'T schort u ook aan geen roem van dapperheit: gij weer-
de u wel hatelijk; maar wat kont gij anders doen: 't was
om u vermoorde vader te wreken. 'K wenste wel dat gij
beter heldenstof gevonden hat; die gij niet verkosen,
maar uit dwang hebt moeten waar nemen. Hier in hebt
12 gij u evenwel als een Ridder gequeten; en Egysthus heeft,
van u gekeelt, 't selve huis met sijn bloed bespat, 't geen
te vore u vader. Dit smaalt Pyrrhus, duit u lof tot
schande, en kan mij egter nog onder sijn gesigt dulden.
Ik berst, mijn kaken swellen van spijt, en mijn boesem
schenrt van ingekropt vuir. Heeft niet ider Hermione
't schandig stuk van Orestes durven verwijten? wel we-
tende dat ik nog kragt nog rappier heb. 'K mag wis
nog schreien: met tranen koel ik mijn gramschap, die
als een stroom in mijn boesem vlieten. 'K heb haar
altijd alleen, die stort ik immer. Mijn wangen sijn
altijd met tranebronnen overstort. Dit 's de dwaalstar
van ons geslagt, die swerft van Tantalus af, tot mij toe,
om al ons vrou oir ten roof te geven. Ik wil nu van
't bedrog des water swaans niet reppen, nog hoe sig Ju-
piter in swanendons verschool. Hippodamia is door een 13 14
vremdeling [Pelops] weg gevoert op de Isthmus, die
met haar lange smallen hals twe zeën schift. Helena van
Theseus geschaakt most van haar twee broeders, Kastor 15
en Pollux Amyclesen wederom gehaalt werden. Desel- 16 17
ve Heleen van Paris den Trojaan over zee weg geroost
most d'oorsaak sijn dat heel Grieken in 't harnas quam.
Het heugdt mij qualijk, nogtans 't heugdt mij. Alles
was dienthalve vol druks en vrees. Mijn grootvader,
sijn suster, oom Kastor en Pollux weenden; Leda badt
de Goden en haren Jupiter om verlossing. Ik selfs nog
een kind trok 't kort hair uit mijn hoofd, en schreeu-
de: o moeder, moeder, vertrekt gij sonder mij? Want
vader was van honk. Tot een teken dat ik mede van Pelops
kroos ben, siet gij immers dat ik een gereden roof voor
Pyrrhus was. Og had Achilles 't spits van Appollos schigt 18 19
konne mijden! Hij doemde nu 't geweld van sijn balda- 20
dig

11. Tantalus) *Soon van Jupiter, of, so* Tzetzes *tuigd, van Tmolus, koning der Lidiers. Deese op sekeren tijd de goden aan sijn tafel hebbende, heeft haar, gelijk terstond gesegt is, sijn vermoorde soon Pelops voorgesteld. Doch desen jongen is het leven weder geschonken; maar Tantalus heeft hellewaarts moeten reisen: alwaar hy, op seldsaame wijsen, met honger en dorst, onophoudelijk is geplaagd.* Pindarus, in gemelde Gef. Homerus, 11 B. der Dooling. Euripides, in Orest. Treursp. Seneka, in Thyest. Treursp. 1 Bedr. *en verscheidene* andere.

12. Egistus) *Soon van Thyestes, gewonnen by sijn eigene dochter; en deswegen ook als een misgeboorte in een bosch weghgeworpen. Doch hier is hy van een veehoeder gevonden; die hem heeft bewaard, en door een geit (in het Grieks* Egistus *deswegen geheeten) opgebrocht.* Elianus, 12 B. der Verscheid. 42. H.

Deese nam naderhand, op sijns vaders aanraden, Atreus het leven; gelijk ook Agamemnon; door toedoen van Klitemnestra, die in overspel met dit ondier leefde. Maar eindelijk is hy ook van Orestes, soon van Agamemnon, nevens den overspeelster omgebracht. Seneka *in* Agamemn. Homerus, 1 B. der Dooling. *en ook boven, en* 39 pag.

13. Swaanendons) *Wy hebben*, 23 pag. *van deese geestige boelagie gewag gemaakt. Siet verder* Manilius, 1 B. der Sterrekund. Ovidius, 6 B. der Herschepp. *enz. doch voor al het* 26 Steentje, *by* Abr. Gorlëus, *en* het 19 van het 2 Deel *by* Leonard. Agostinus; *versamelaars der aloude segelringen.*

14. Hippodamia) *Op wat wijse Pelops deselve ten wijve kreeg, schreven wy daadelijk,* 39 pag.

15. Geschaakt) *De schaking van Helena door Theseus, is verhaald,* 24 pag.

16. Amiklesen) *Of Lakonische, dat is Spartaansche; want Amikle lag in Lakonien, sijnde het vaderland der gebroederen, Kastor en Pollux: ook berucht door een aansienlijke tempel van Apollo.* Strabo, 8 B. Statius, 4 B. van Theb. *enz.*

17. Wederom gehaald) Mopsopia urbe *voegt'er het Latijn by; en verstaat Afidna, een stedeken in Attika: in welk landschap onder andere eenen Mopsus heeft geregeerd.* Strabo, 9 B. Seneka, in Hippolit. Treursp. *enz. Vorders van het wedergeven van de geschaakte Helene is gesproken,* 24 pag.

18. Pyrrhus) Neoptolemus, *in het Latijn; Siet van hem,* 13 pag.

19. Apollos) *Houdende de sijde der Trojaanen, als, nevens Neptunus, de bouwer van haare stad en ringmuur. Sie* 24 pag.

Word, van de Trojaanen bygenaamd Sminteus; wegens de muysen (σμίνθιοι by de Kretensers) hem geheiligd en toegewijd. Strabo, 13 B.

20. Mijden) *Achilles is omgebracht van Paris, of liever Apollo, in de gedaante van Paris; terwijl*

dig kroos. Nog voor desen, nog nu sou Achilles behagen geschept hebben, dat een man om 't vervoeren van sijn wijf sou geschreit hebben. Wat schuld joeg mij 's hemels verwoedheid op den hals, of wat gestarnt sal ik klagen dat mij rampsalige dus drukt? 'K ben jonk moederloos geweest: mijn vader was in de krijg: schoon sij beide nog leefden ik was egter een weeskind: o lieve moeder 'k heb u in mijn teere jaren noit met soet gevlei betatewaald: noit met mijn kinder armkens omhelsd, noit als een liefpak op u schoot geseten. Gij hebt mij nooit opgeschikt: nog mijn kamer, als ik de bruid was, toegetakelt. Als gij weder quamt ('k sal de waarheid seggen) gink ik u te moet, maar ik kende moeder niet. Dog aan u schoonheid merkte ik dat gy Helena waart, en gij vraagde, welk u dogter was. 'T eenigste geluk, dat ik in de wereld vond, is dat ik met Orestes ondertrout ben: die ik, soo hij sig niet weert, met de rest sal quijt sijn. Pyrrhus hout mij gevangen, daar mijn vader seeghaftig is wederom gekomen, en Troje nog om mijnent wil niet in den brand stond. Mijn smert valt mij evenwel so swaar niet, als 't son ge-span bij daag komt opsteigeren; maar als de naire nagt mij bedrukt en angstvallig in de kamer en 't bed heeft geringelt, schrei ik in plaats van slapen, en ben voor Pyrrhus verschrikt, als voor een vijand. Dikwijl raak ik, onthust door ramp, en niet wetende hoe of waar ik ben, onverhoets met de hand Pyrrhus ruigen romp. En 21
soo haast ik 't schennis voel, trek ikse schu te rug, mij inbeeldende dat mijn hand vergiftigt is. Dikwijl ontvalt mij in plaats van Pyrrhus de naam van Orestes: en 'k bemin die misgreep als een leus van beter lot. 'K sweer u bij mijn geslagt, bij Jupiter mijn wortelstam, die zee, aarde, en hemel doet sidderen, bij 't gebeent van u vader, mijn oom, die 't u te wijten heeft, dat hij door u dapper gewroken in 't graf quam; dat ik eerst sterven, en in de blom van mijn jeugd smoren sal, of ik Tantalus dogter sal met Tantalus soon gepaart sijn.

wijl hy in den tempel van den Timbreeschen Apollo, om wegens het huwelijk met Polixena te spreken, was verlokt van Hekuba. siet Diktis, 4 B. *en* Q. Calaber, 3 B. *ten eenemaal van deese verschillende.*

Ontfangende bysonderlijk de doodwonde in sijn hiel; dewijl het overige licchaam geheellijk was onquetsbaar. Want Thetis, sijn moeder, hem in de Stix, om dus hard en schootvry te worden, onderdompelende, had juyst sijn voet gevat; welke door dien helschen vloed niet konnende bevochtigd worden, alleenlijk week en trefbaar is gebleven. Siet, behalven andere, Higinus, 107 Vertell.

21. Ruigen romp) Scyria membra, *het lichaam van de Scirischen jongeling, segt het Latijn.*

Sciros is een klippigh en onvruchtbaar eilandeken, in de Egeesche Zee, tegen over Magnesia gelegen; het rijk van Likomedes: onder wiens dochterên Achilles verschuilende, Deidamia, sonder twijffel de schoonsten onder dien hoop, heeft beslapen, en deesen Pyrrhus daar by gewonnen. Statius, 1 Achilleid. Ovidius, 1 Minnek *enz. van het eiland* Suidas, Plinius, Dionysius, *enz.*

NEGENDE BRIEF.

INHOUD.

Herkules, ſoon van Jupiter, gewonnen by Alkmene, in ſchijn van haar man Amfitrion, had pas ſijn jaaren, of hy wierd door Euriſteus, koning van Micenen, niet ſonder toedoen van Juno, tot groote werken, en ſchroomlijke halsgevaaren aangedreven. Doch keerde ſteeds verwinnaar, hier ſchadelijke ondieren en boſchgedrochten, en daar onlijdelijke moordenaaren en dwingelanden ombrengende. Doch een ontijdige minnebrand deede eindelijk in deeſen arbeid hem beſwijken. 't Was Jole, ſijn krygsgevangene, daar deeſe onverwinlijke op verliefde; welke hem t'eenemaal gelijk een kind regeerde, en alle onbetaamlijkheid deede uitvoeren. Doch als Deianiere, ſijn huisvrouw, die nieuwe liefde gewaard wierd, poogde ſy, met deeſen ſendbrief, hem van dien ſchandelijken hertstocht af te leiden. Ondertuſſchen had ſy al geſonden de vergiftigde omhangrok; wiens onbekende werkinge haar ter ooren koomende, ſy daadelijk beſluit ſich ſelven van het leven te beroven.

DEIANIRE AAN HERCULES.

1 'K ben blij, dat 't veroveren van Echalie u lof-tijtelen vergroot: maar klaag dat gij u ſeeghaftig van een
ſlavin laat vermeeſteren. Onlangs liep door al de Griekſe ſteden een ſchand'lijke maar, die u deftigheid in ge- 2
nen

1. Echalia) *Verſcheidene ſteden hebben in Griekenland die naam gehad. Doch de vermaardſte lag in Eubëa, Chalcis ook naderhand geheeten; de rijksſtad van Euritus.* Plinius, 4 B. 12 H. Strabo, 8 B. Euſtatius, *enz. Wierd van Herkules vermeeſterd en verwoeſt, wanneer Euritus hem Jole, ſijn dochter weigerde.* Diodorus, 4 B. 38 H. Ovidius. 9 B. der Herſchepp. *en* Pontusk. 4. B.

2. Griekſche) Pelaſgiades *in het Latijn. Pelaſgia was eigentlijk Theſſalien, leggende tuſſchen Achajen en Macedonien; en de Pelaſgi volkeren, wegens hun ongeſtadig heen en weder ſwerven,* Pelargi, *dat is, ojevaars geheeten,* Strabo, 5 B. *Dogh hier, en in* het 15 B. der Herſchepp. *en elders, moet door haar geen deel, maar geheel Griekenland verſtaan worden.*

3. Juno)

3 nen deele paſt. Dat gij, wien noit Juno, noit een on-
4 eindige rampketen koſt kreuken, nu van een Iole waar
5 verheert. Dat wenſte Euryſtheus, dat 's hemels Throon-
godin, u ſtiefmoer, die ſpek groejen in u ſchande. Maar
6 dat wenſte hij niet, die (ſoo 't waar is) aan eene nagt
niet genoeg had, om u ſoo groot te teelen. Venus heeft
u meer genepen als Juno. Deſe heeft u met verdrukken
verheven, gene een wolle voet op de nek geſet. Siet
eens hoe de wijde wereld, ſoo ver die van de zee om-
7 vaamt wert, door u manhaftigheid bevredigt is. Het
8 aartrijk en de zee moeten u eeren als ſchermheer: 't ooſt
en 't weſt gewaagt van u helde-dienſten. Gij torſte den he-
mel eerſt, die u namaals dragen ſal: op u ſchouderen
ſchraagde Atlas den hemel-bol. Maar wat is 't anders als u 9
ſchande des te grooter te maken, ſoo gij u eerſte glans
met overſpel beſmet? Sijt gij 't, die men ſegt in de wieg
twee ſlangen geworgt te hebben, doen gij nog een wigt 10
ù toonde Jupiters ſoon te ſijn? moſt u begin beter ſijn
als u voltrekken? U kintſe deugt is met u manlijke jaren
ontaart. Wien duiſend monſters, nog Euryſtheus, nog
Juno koſt afmatten, die buigt ſig onder de min. Maar
'k draag de naam van een gelukkige vrou, om dat ik Her-
cles wijf en ſwaar van den donder-god genoemt wert.
Soo ongelijk een hokkeling nevens een ſtier voor de
ploeg

3. Juno) *Van welke ook 15 pag. Die godheid op Herkules, haar mans aterling, boven maaten gebeten ſijnde, ſocht dien held, op allerhande wijſen, te hinderen, en om te brengen. Heeft echter, na ſijn dood, hem niet uit den hemel konnen houden: aangeſien hy van Jupiter aan de borſt van Juno (terwijl ſe ſliep) gelegt ſijnde, met haar melk het recht van onſterflijkheid had bekoomen.* Higinus; Diodorus, *eenigſins verſchillende*, 4 B. 9 H. de Verklaarder van Aratus; *enz.* by Andr. Alciatus, over ſijn 138 Sinnebeeld.

4. Iöle) *Dochter, ſo geſegt is; van koning Euritus, hem wegens ſeker gewonnen wedſpel, beloofd, doch niet gegeven. Het geen de verwonnene het leven, en ſijn hofſtad haar welſtand koſte.* Ovidius, 9 B. der Herſchep. Sofokles, in Trachin. Seneka in Herk. op Et. Treurſp. 4 B. 38 en 39 H.

Ik ſie haar by Leon. Agoſtini, *in* ſijn 112 en 113 Segelſteen, *aartig omhangen met den leeuwenhuid, en dragende den quaſtigen knods van haaren winnaar op den rechter ſchouder.*

5. Euriſteus) *Soon van Stenelus, koning van Micenen, aan wien Herkules, door Junoos wrokkende argliſtigheid, onderdaanig heeft moeten ſijn, en alles naauwkeurig uitvoeren, wat harde ſaak hem ook die dwingeland op mogt leggen.* Diodorus, 4 B. 9 H. Heſiodus, in het Schild. Virgilius, 3 B. der Landged. Higinus, 30 Vertell. *enz.* Ovidius, 9 B. der Herſchepp. Seneka, in genoemde 2 Treurſp.

Hy ontmoet u, ſijn beveelens den kloeken Hercules hoogmoedig voorſchrijvende, op den 10 Steen, *by gemelde* Leon. Agoſtini.

6. Eene nacht) *Drie geheele nachten aan malkanderen knoopende, om te langer by ſijn Alkmene te blijven, en deeſen ſterken gedrochtetemmer toe te ſtellen. Siet (behalven* Higinus, 29 Vertell., *de misleide Soſia, klagende over deeſe gerekte nacht, by* Plautus, *in ſijn* Amfitrio, 1 Bedr. *doch ook het beeld van Alkmene, deswegen op het hoofd met een driedubbele kroon vercierd, by* Statius, 6 Theb.

7. Bevredigd) *Ombrengende en van kant helpende alle ſtropers, dwingelanden en land gedrochten; door welke alle de deelen des werelds waaren ontruſt.*

Ik vind hem, in mijn geringe Verſaamelinge, op een koperen Penninghje, *van den keiſer Maximiaan (naar den ſelven ook bygenaamd Herkulus) ſijn knods in de ſlinkere, en een olijftak in ſijn rechterhand dragende, nevens dit byſchift* : HERCULI PACIFERO, Den vrêebrengenden *Herkules.*

Welke niet alleen deeſe plaats van Ovidius opchelderd en verklaard, maar ook twee andere van Seneka, *in de Rei van het* 3 Bedr. van Herk. den Raſend. *en het* 2 Bedr. *van* Herk. op Et.

8. Zee) Nereus *in het Latijn. Deeſe (meermaalen voor de zee genoomen*, Perſius, 1 Beriſpd. *enz.) was quanſuis een ſoon van Oceanus, of de grootſte zee, en Tethys: welken* Orfeus, *in* Argonaut. *en* Virgil. 4 B. der Landg. *behalven* Eſchilus *en* Homerus, *invoeren oud en hoog van jaaren;* Horatius *ook*, 1 B. 15 Liergeſ. *toekoomende ſaaken voorſpellende.*

Sijn dochteren, vijftig in getalle, worden naar deeſen grijſaard genoemd Nereïdes. Homerus, 6 B. *der* Iliad. Heſiodus, *in ſijn* Geſlachtb. der God. *enz.*

9. Atlas) *Broeder van Prometheus, koning van Mauritanien; van Perſeus, door het alverſcheppend hoofd van Meduſa, in een berg verwiſſeld. Wiens ongemeene en onnaaſpeurelijke hoogte ook oorſaak van der dichteren ſinrijke vertellingen is geweeſt.* Ovidius, 4 B. der Herſchepp. Virgilius, 4 B. van En. Silius, 1 B. *der* Pun. Oorl. Plinius, 5 B. 1 H. Solinus, 37 H. *Ongetwijfeld was deeſe man een ervaaren ſterrekijker; om welke weetenſchap men hem ſegt den geheelen hemel op ſijn ſchouderen gedragen te hebben. En hier in is miſſchien Herkules ſijn deelgenoot, of navolger geweeſt.* Georg. Sabinus, *over de* Herſchepp. *van* Ovid. Natalis Komes, *enz.*

10. Slangen) *Van Juno binnen gelaaten, om den kleenen jongen in ſijn wiegjen om te brengen. Maar*

ploeg loopt; ſoo wert een kleine vrou van een groter man verdrukt. 'T is geen eet, maat laſt, een quetsbare glimp te dragen. Die wel wil trouwen, trou aan haarsgelijk. Mijn man is ſtaag van huis, een vremd'ling mij beter bekent als hij: mijn man jaagt monſters en vervaarlijke dieren. Ik kruis mij als weduwe in huis, en offer ſtaag met kommerlijke gebeden, dat dog mijn egt-genoot van ſijn felle vijanden niet verſlonden werde. Mij dunkt ik woel in ſerpenten, everſwijnen, hongerige leeuwen, en ſie dat u de honden verſlinden. De
11 veſels van 't gediett, ijd'le dromen, en voorſpoken in de naite nagt vertoont, benauwen mij. 'K verneem bedeeſt na 't gemompel van onwiſſe gerugten: dan ſchep ik eens moet, dan ſakt mijn hoop door vrees. U moeder is van kant, die beklaagt ſig dat ſij Jupiter beviel. Nog vader Amfitruo, nog mijn ſoon Hyllus komt te 12 13
voorſchijn. Euryſtheus, de bedril van Junoos onregtmatige verbolgentheid ſit mij op 't vel en u ſtiefmoers grimmigheid duirt ſondet eind. Dit 's mij nog lijdelijk: maar gij raapt vreemde ſnollen op, en maakt u vaar bij ruig, en rap. 'K wil nu niet reppen, hoe gij 14
Auge in de Valleijen van Arkodie verkragte: nog hoe 15
Aſty-

die beide, al ſpelende quanſuis (ſoek een over geeſtige plaats hier paſſende, by Statius, 3 B. *der* Mengeling. *in de* beſchrijv. *van het* Surrentijnſche Beeld) *ſijn dood gedrukt.* Plautus, *heel ſchilderachtig, in het* 5 Bedr. *van ſijn kluchtige* Amfitruo; Diodorus, 4 B. 10 H. *en* andere.

Ik vind dien jongen Herkules ook op een Penning *van die van Thebe, by* Goltzius; *in het* 16 *Taf. hebbende noch de kronkelende ſlangen in ſijn kleene vuiſten. Ja hoor van ſulk een koperen beeld ſpreeken* Martialis, 14 B. 177. Sneld.

11. Veſels) *By de ouden was ſeer in gebruik de* Extiſpicina, *of het ſchouwen van de ingewanden der offerbeeſten; en naar der ſelver geſtalte daar op volgende goede of quaade voorſpellinge. Een kerkplechtigheid, allereerſt door die van Tuſcien, of Toskaanen, aangewend; van welke ſy tot de Romeinen is overgekoomen.* Dioniſius, 2 B. 3 H. Livius, 5 B. 15 H. Val. Maximus, 1 B. 6 H. Cicero, 2. B. *der* Wett. *en elders. Alwaar gy aanmerkt dat de Romeinen de oefenaars van deſe gewoonte* (à victimis in ara aſpiciendis, *wegens het offervee te bekijken op den alter) noemen* Aruſpices.

Sie voorgeſpeld geluk en, meermaalen, gewaarſchuwde rampen, na dit kijken en door pluijſen, by de ſchrandere Cicero *(hoewel hier mede boertende) behalven* Val. Maximus, Suetonius, *enz.*

Want hoe min ook ſommige die malle en onwiſſe raamkonſt hebben gewaardeerd leerd ons de gemelde, in het 2 B. der Voorſpelling.

Als de koning Pruſias, ſchrijft hy, den vyand weigerde ſlag te leveren, om dat het de bekeekene ingewanden der beeſten ſcheenen af te raaden, ſo viel'er Annibal in (als toen by deeſe verſchuilende) Hoe, vorſt, dit waaren ſijn woorden, wie wildge geloven? een oud en doorervaaren veldheer, of liever een vaſtgeſet en geſchonde lapje kalfvlees?

12. Amfitrio) *Soon van eenen Alceus, prins van Theben: welke Alkmene, dochter van Elektrion, ten huwelijk ontfing; doch onder beding, dat hy de Telebojers, (een volk in Akarnanien) die de broeder van Electrion hadden omgebrocht, door den oorlog moſt ten onder brengen.*

Maar, terwijl Amfitrion ſich met die krijgstogt buiten ophoud, komt Jupiter, in des princen gedaante, by de nieuws getroude, van haar man reeds beſwangerd, en gaat ook by haar leggen.

Alkmene verloſt daar op, binnen geſetten tijd, van Iſiklus, wegens Amfitrion; en Herkules, wegens dien grooten liefhebber, Jupiter. Plautus, *in genoemd* Blijſpel. Diodorus, 4 B. 9 H. Ovidius, *in* het 9 B. der Herſchepp. Heſiodus, *in de* Geſlachtb. Solinus, 4 H. *enz.*

13. Hillus) *Soon van Herkules, by Deianire; en, na ſijnes vaders dood, de man van Jole.* Ovidius, *in gemelde* 2 B. Seneka, *in* de Herk. op Et.

Deeſe naderhand, met ſijn andere broederen van Euriſteus verdreven, vluchte tot die van Athenen; by welken de kerk van Mededoogen door deeſen is geſticht. Pauſanias, *in de* Attiſch. *en* Andere.

14. Auge) *Dochter van Aleus, koning van Arkadien; die ſig van Herkules liet beſlapen en beſwangeren. De vader ſulks vernemende, geeft die geile dochter aan iemand om in zee te werpen. Maar al eer ſy haar ſterfplaats genaakte, wierdſe moeder van een ſchoonen jongen. Hier op gaf de medelijdende leidsman haar aan eenige, bygeval ook die weg neemende, kooplieden; dieſe in Karien by den koning Teutras brachten. Het kraamkind midlerwijlen onder eenige ſtruiken gelegt ſijnde, is van de herders gevonden (op die tijd juiſt ſuigende aan een hinde) den koning Koritus geſchonken, en* Telefus, *wegens het voetſterdier* (ἐλάφος) *geheeten. Andere vertellen de ſaak anders.* Euripides, Strabo, 13 B. Diodorus, 4 B. 33 H. Higinus, in de 99, *en met een woord*, in de 252 vertell.

15. Arkadie) *Het Latijn ſpreekt van* Partheniæ valles; *om dat in het valleijigh Arkadien (een midlandſch deel van Peloponneſus) ſeker gebergte Parthenius word genoemd.* Servius, over het 10 Herdersgeſ.

16 Astydamia bij u een kind baarde. 'K wil u niet smarten met
17 de vijftig dogters van Thespias, alle op eenen nagt van u
18 geriest. Maar 'k berst dat een staal [Omsale] onlangs
u boelin geworden, oörsaak is dat ik stiefmoer ben van
19 20 haren Lamus. De Meander, een krinkelstroom, die
't selve veld soo dikwijl om en 't om swerft, heeft bag-
gen sien hangen om Hercules hals, dien hals, die sonder
kreuk den hemel plagt te torssen. Gij schaamde u niet
die ruige armen met goude armringen te prangen, en 21
met juffersier u manlijke leden te bepronken. Soo sijn
dit dan d' armen, waar tussen den Nemesen leeu, die 22
pest,

dersges. van Virgil. Propertius, 1 B. 1 D. Statius, 4 B. der Theb. Oorl. Klaudianus, 2 B. van de Schaak.

16. Astidamia) Ormenis *in het Latijn; wegens haaren vader Ormenus. Deese weigerde Herkules sijn dochter, wetende dat hy met Dejanire was getroud. Doch dit was onlijdlijk aan den haastgeraakten krijgsheld. Hy beoorloogd deesen vorst, en dood hem, en beslaapt daar op sijn kind, Astidamia.* Diodorus weder 1 B. 38 H.

17. Thespias) *Of Thespius, soon van den Attischen koning Erichteus; by wiens 50 dochteren op een eenigste nacht bekropen, held Herkules 50 kinderen heeft geteeld, Thespiades geheeten: welke met Iolaus, Herkules broeders soon, naar Sardinien vertrokken sijnde, aldaar verscheidene steden hebben gesticht.* Diodorus, 4 B. 29 H. Silius, 5 B. der Pun. Oorl.

Het Latijn noemd de dochteren turba Theutrantia, *niet van koning Theutras, maar van Theutrantum, een Attisch stedeken.* Diodorus, in gemeld H.

18. Omfale) *Koninginne van Lidien (eerst Meonia, volgens* Stefanus, *en* andere *geheeten) een minnares van Herkules; die dit wijf heel onbetaamlijk heeft opgepast en gediend: haare optooiselen en klederen, en met eene spil en spinrokken, voor sijn knods, pijlen en leeuwenhuid verwisselende.* Diodorus, *in meergenoemd* 4 B. 31 H. Donatus, over den Kamerling van Terent. 5 Bedr. Ovidius 2 B. der Minnek. *en* 2 B. van de Alman. Seneka, in Hippolit. 8 Ton. in de Rei van het 1 Bedr. Propertius, 3 B. 11 D. Pausanias, in de Attisch. Apollodorus, 2 B. Atheneüs, 5 B. Plutarchus, in Thes. Palesatus, *enz.*

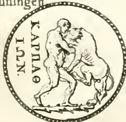
Sy komtme voor op een schoon Gesteente, (het 73 van het 1 D.) *by* Leonard Agostini; *hebbende het hoofd, hals en schouderen met den leeuwenhuyd gedekt. Ja, de dus opgeschikte vrouwen, in* het 112 *en* 113 Gesteente, *boven voor Iole genomen sou ik Omfale, mogen noemen; gelijk misschien deese* Steen *ook of Deianire of Iole verbeeld.*

19. Lamus) *Soon van Herkules, by gemelde Omfale.* Diodorus 4 B. 31 H.

20. Meander) *Van deese kronkelende rievier sprakenwe,* 31 pag.

21. Armen) *Hoewel ik, op het* 111 Gesteente van het 1 D. *by gemelde* Leon. Agostini, *Herkules den leeuw sie den muil opbreeken, en alsoo verscheuren; so komen echter de* Gedenkpenningen, *gelijk de Karpatische by* Goltzius, in de 23 Taf. van sijn Grieksche Eil. *en die van de Keiseren Geta, Maximianus, en Konstantinus, by* Patinus, *beter met de dichteren over een; als* Statius, *in 't* 4 B. *der* Meng. van het Tafelbeeld. en 6 B. der Theb. *en weder* Silius, 3 B. der Pun. oorl. *welke eenparig melden dat Herkules, het boschgedrocht met beide sijne armen ruwelijk omvattende, tegens sijn het borst heeft gestikt, en den nek gebroken.*

Wat deese leeuw angaat, de schrijvers, Diodorus, Higinus, Fulgentius, enz. *vertellen, dat hy uit eenigh schuim of uitwerpsel van de maan is gebooren, en van Iris op den berg Ofeltas neergeset; en dat Hercules hem heeft moeten verworgen, aangesien so steenen als schichten op den onquetsbaaren huit afstieten en in stukken braken.* Apollonius, 2 Argon. de Kantteekenaar, over Likofrons Kassand. *Siet hem op de volgende* Penningen.

22. Nemeesen) *Nemea is een bosch, ten minsten boschachtige plaats in Achaia (het deel van Peloponnesus) tusschen de steden, Flius en Kleone; alwaar sich gemelde leeuw onthield.*

peft, is dood gewrongen, wiens huid u linker schouder
dekt. Gij dorst dien ruigen hairbos bemijteren, die
23 gevoeglijker met witboomloof bekranst was. Gij schaam-
de u niet, als een dartel meisjen, te gorden met de Ly-
24 diër Omfales riem. Gij dagt doen aan geen wreeden
25 Diomedes, die sijn paarden voerde met menssen vlees.
26 Had u Busiris in dien dos gesien, hij had sig geschaamd
27 van u verwonnen te sijn. Laat u Anteus die vodden van
den rouwen hals rukken, soo sal 't hem niet spijten van
een verwijft man vermeestert te sijn. Gij draagt de naam
28 dat gij onder de Lydier juffers de spinkorf hielt, en na
Omfales handen met schrik omsagt. Schaamt gij u niet,
Hercules, u hand aan den rokken te slaan, die soo veel
wond'ren wrogt? Gij slaat u sterken duim om draad te
spinnen, en levert volle taak aan u schone meester-vrou.
Og hoe dikwijl is u, in 't omsnorren van de scheer-
draats-pijl, 't ijser tusschen de harde vingers gemorselt.
Men segt, dat gij, og arm, voor de voeten van u basin,
de geessel plagt te ontsien als een kind. Daar snorkte 29
gij euvel van u manhafte daden en segepralen, die doen
beter verheeltdienden. Te weten dat gij, nog een kind,
met de blote hand twee ijslijke slangen aangreept en ver- 30
plette:

Na dit bosch noemdmen de jaarlijksche strijdspeelen Nemeesche; welke van Herkules ter gedagtenisse van deese verwinningen; of liever eer eeren van den omgebrachten Archemorus (van welke 30 pag.) *sijn ingesteld.* Statius, 6 B. der Theb. *en elders.*

23. Boomlof) Populus alba, *staat in het Latijn;* witte popelier: *waar mede held Herkules was bekranst, toen hy het ondaardsche rijk van Pluto ging besoeken. Alwaar ook de uitwendige syde der bladeren, aan sijn hoofd, door de dikke en tastelyke duisterheid is swart geworden. Doch zedert is de populier Herkules toegewijd; volgens* Virgilius, in het 7 Herdersgef. Fedrus, 3 B. 18 Vertell. *waar mede ook sijne priesteren, onder het offeren sijn gekroond; gelijk* 35 pag. *is aangemerkt.*

Siet dien gedrochtetemmer, met dit boomlof bekranst, op een Griekſche Penning, *by* Choul. 191 pag.

24. Riem) *Niet het geringste der vrouwelijke vercierselen; welke op het bruidsbed van den nieuwsgetroude man wierd losgemaakt, in het ontweldigen van sijnes liefsten maagdom.* Festus. *Alwaar om de* zona, *dat is riem of gordel, geduirig de maagden toegevoegd, ook somwijlen voor de maagdom self word genomen.* Katullus 2 en 65 Ged. Museüs, in het Ged. van Leander en Hero. Theokritus, 20 Herdersgef. van *Jupiter en Europa.* Homerus, 11 B. der Dool. en Lofgef. van Venus. Ovidius, in de Br. *vau Fillis; enz.*

Over dit vriendelijk ontgorden was ook Juno (waar af boven 15 pag.) *de voogdesse en beschutsvrouw;* Cinxia *des wegen geheeten; naar de getuigenis van terstond gemelde* Festus.

25. Diomedes) *Koning van Tracien; welke sijne paarden met mensche vleesch en bloed mestende, eindelijk van Herkules self deselve is voorgeworpen.* Ovidius, 9 B. der Herschepp. en in het D. tegens Ibis. Seneka, in Herk. op Et. Treursp. *behalven* Lukanus, Klaudianus, *en* andere.

Ik vind Herkules, met deese wilde en qualijk tembaare paarden beesig, op een Griekſche Penning *van den keiser Antoninus, by* Tristan.

26. Busiris) *Soon van Neptunus; by Libia, dochter van Epafus. Deese, seer wreedelijk in Egipten den dwingeland spelende, maakte van alle sijn gasten en ontfangene vreemdelingen slachtoffers van Jupiter. Maar Herkules, ook Egipten doorreisende, heeft deesen moordenaar, en alle sijn aanhang, aan de selve altaaren omgebrocht en geslacht.* Higinus, 31 Vertell. Ovidius, in gemeld 9 B. *behalven* Seneka, Virgilius, *en* Statius: *doch voornaamelijk* Isokrates, in het Lof van dit ontmenschte schrikdier.

27. Anteus) *Soon van Neptunus en het Aardrijk; sijnde van een onbesuisde gestalte. Doodde de vreemdelingen; welke hy met het worstelen verwon. Kon self niet overwonnen worden, so lang hy het aardrijk met eene sijner voeten raakte: des hem Herkules, in het worstelen om hoog heffende, in de lucht verstikte.* Higinus, op genoemde plaats; Statius, 6 B. der Theb. Lukanus, 2 en 4 B. der Farsal. Juvenalis, 3 Berispd. behalven Seneka, *en* andere.

Het worstelen met desen moorder bejegend ons op een Penning *van Posthumus, by* Morellius, in sijn 8 Taf. *en een andere by,* Choul. 187 pag.

28. Spinkorf) *Sulke korven vind ik by de Naaisters en Wolspinsters van Pallas, op* de 65 Marmerbrok *van* P. S. Bartolus. *Van welke ook gewag maaken* Ovidius, in het 12 B. der Herschepp. Katullus, in het Bruiloftd. van Peleus. Klaudianus, 2 B. tegens Eutrop. enz.

29. Geessel) Scutica *in het Latijn; van* σκῦτος, *leer; om dat de geesselsweepen (welke de meesters ook in hare schoolen gebruikten) uit leer hebben bestaan. In tegendeel waren de* ferulæ *(plakken segt men nu) slechts toen enkele roedekens, waar mede sy als heden, de vlakke hand, sloegen. Siet* Horatius, 1 B. 3 Berispd. Martialis, 11 B. 40 Sneid. Juvenalis, 1 Berisp.

30. Slangen) *Van welke,* 43 pag.

31. Ever-

31 plette: hoe gij 't Arkadiër everswijn, dat de Cypres
rijke Erymanth onveilde, soo groot het was, versloegt.
Gij sweegt niet van Diomedes den Tracier, die de mensse
32 koppen aan sijn deurstijlen spijkerde, en sijn rossen met
menssevlees meste. Hoe gij 't vee roofde van de vee-
33 rijke Gerion, dat drievoudig monster, schoon 't drie in
34 een lighaam was. Hoe gij den helhond dwongt die drie
koppen op den romp, en slangklissen onder 't hair had.
35 Ook van de Lernesen draak, wiens afgekapte halsen al-
tijd een dubbeld getal hoofden uit leverden. Nog van
Antëus, dien swaren reus, die gij onder de linker arm
36 geschort met de regter hand verworgde. Hoe gij den
37 troep der menspaarden, die sig ongelukkig op 't voor-
deel van vier voeten verliet, op 't Thessalier gebergt ver-
sloegt. Kont gij dees daden in purperen dos gekleet
vertrekken? verstomt gij niet als gij u wijfsfier aanschout?
dat meer is heeft sig ook de Nymf Omfale Jardans dogter 38
gesteken in u wapenen, en droeg blykbare segetekenen
over u slaafagtigheid. Gaat heen nu, snork vrij stijf, haal
u heldedaden op, sij was met meer regt doen een dapper
man, als gij: soo veel kloeker als gij, Held der Helden,
als gij meer swigt in u selve te vermeesteren, dan in al
't geweld des werelts te dwingen. Sij trekt den roem
van al u dappere daden: sta af van u goet: u snol is erfge-
naam van u roemrugtigheid. O schande, een ruige huid,
den leeu van de romp gevilt wiert 't kleed van geile hoe- 39
re lenden! Gij doolt, 't is misverstand: dit was geen leeu-
wen roof, maar d'uwe. Gij waart verwinnaar van de
leeu,

31. Everswijn) *Sie ook van dit swijn, op Erimantus, een berg in Arkadien, overweldigd,* Seneka, *en alle die de daaden van Herkules optellen; doch vooral een* Penning *van Posthumus, by* Morellius, in de 8 Taf. *en noch een* andere *van Maximmiaan, by* Tristan: *waar op hy dit verken levendig op sijn schoften naar Euristeus is toedragende.*

32. Rossen) *Sie 't geen we schreven,* 46 pag.

33. Gerion) *Soon van Chrisaor, koning van de groote en kleene Balearis, en Ebusa; drie Spaansche eilandekens in de Middellandsche zee. Deesen heeft Herkules ook omgebrocht, en alle sijn vee door Italien naar Griekenland weggedreven. Men steld hem drielijvig geweest te sijn; of wegens geseide drie eilandekens, of wel wegens sijn broederen; met welken hy so leefde als of drie licchaamen alleen door een enkele siel wierden geregeerd.* Hesiodus, in de Geslachtb. der God. Silius, 13 B. der Pun. Oorl. Lukretius, Virgilius, Horatius, *enz. als mede* Palefatus, *en andere* Uitleggers *der aloude Verdichtselen.*

34. Helhond) *Bewaarder van den helschen hofpoort, en den overtogt der onderaartsche rievieren; drie (vijftig, ja honderd seggen andere) koppen hebbende. Deesen heeft Herkules ontketend, en uit sijn schuilhok in de wereld gebracht.* Ovidius, Seneka, *en behalven de bovengenoemde,* Hesiodus, Sofokles, Tibullus, *enz.*

Siet ook dien driekoppigen van Herkules geboeid, op een Penning *van Pius, by* Erizzo; *een tweede van Gordianus, by* Tristan; *en een* derde *Griekſche by* Spanheim; *behalven een oud* Marmer, by Choul, 189 pag.

35. Lernese) *Lerna was een meer, in Peloponnesus, ontrent de stad Argos; alwaar Herkules dien vermaarden Hidra, of waterslang heeft omgebrocht. Deese had 79 jaa 100 koppen; en naulijk was er eenen afgeslagen of de plaats wierde dadelijk met twee nieuwe gevuld. Alwaarom Herkules, door de bystand van Iolaus, de vers doorsnedene halsen schielijk met brandende toortsen toeschroeiende, het verdere groeien deeser hoofden heeft belet.*

Voorts heeft Herkules sijn pijlen in het bloed van dit watergedrocht gedoopt, waar door sy alle vergiftigd sijnde, zedert doodlijke wonden hebben aangebrocht. Diodorus, Pindarus, Eschilus, Virgilius, *behalven de reeds gemelde.*

Word mede vertoond op een Griekſche Penning, *by* Goltzius, *in het,* 7 Taf. der Eiland. *by* Spanheim, 233 pag.

36. Verworgde) *van Anteus is gesegd* 46 pag.

37. Menspaarden) *Of Centauren; van welke* 8 pag. *Deese sijn van Herkules overvallen en verwonnen; pogende in het Thessaliaansch gebergte, 't huis van Folus, sijn waard en herberger te overweldigen; quansuis op de lucht van sekere wijn, aldaar alleen tot sijn aankomst behouden en bewaard.* Diodorus, 4 B. 12 H. *enz. gelijk ook een Griekſche* Penning. *by* Goltzius, in het 7 Taf.

38. Jardans) *Jardanus, Koning van Lydien,* Diodorus, *enz.*

39. Gevild) *Welke sedert hem voor een kleed en te gelijk voor een onquetsbaar en schootvry wapenrok verstrekte; so dat hy seer selden sonder de selve ons in* marmer *of op* Penningen *is voorgekomen. Ja op eenige, so Griekſche als Roomsche, siet men, sonder sijn beeld, alleen dien huid, over den knods heen leggende; als sijn sinnebeeld; te weeten by* Goltzius, in het 26 Taf. van Griekenl. *en* Choul. 187 pag. *Siet ook van deesen huid* Diodorus, Martialis, Statius, *en alle bykans die van Kerkules sijn schryvende.*

40. Pylen)

leeu, ſij van u. Een wijf nau ſterk genoeg om een vol-
40 le ſpinrok te houden droeg de pijlen die met ſwart Ler-
41 nees vergift beſtreke waren. Haar vuiſt droeg u knots,
waar mee gij dieren temde. Sij ſag in de ſpiegel hoe
haar dien mannnendos al ſtont. Dit had ik ſlegs ge-
hoort; en koſt het wel niet gelooft hebben: maar ſiet nu
komt dit leed van't oor voor mijn geſigt. Gy brengt mij
een vremde ſnol voor d'oogen, en gunt mij niet mijn
leet te verheelen. Gij duld niet dat ikſe verdrijf, maar
doet de gevange boel door't hart van de ſtad omleiden,
om mij ſmadelijk te doen floers ſpinnen. Sy komt niet
als gemeenlijk de gevange, met ontſierde hairvlegten en
dekt het aanſigt niet, tot teken van ſlavernij. Maar ſij
ſtapt grootmoedig heen, in goud geblomd gewaad, ge-
lijk gij in Frigie ook gedragen hebt. Sij ſteekt 't hoofd
voorborſtig in de wind, als Hercules dwang, als of Echa-
lie en haar vader nog in ſtand waren. Miſſchien geeft
gij u Etolier Deianira nog de ſchup, en neemt dees 42
boel tot u egtgenood. En wil Hymen de Eurytiſe Iöle 43
met d'ontſinde Hercules ſchandelijk bij een koppelen.
Mijn geeſt beſwijkt, ik ril over al mijn leden, mijn
hand ſijgt magteloos in mijn ſchoot, als ik 't beſeſ-
ſe. Onder veel andere hebt gij mij ook bemint, maar
ſonder ſchande: laat't u niet rouwen, want tweemaal hebt
gij om mij geplokhairt. Gij dwongt Achelous ſijn afge- 44
wreekten hoorn in't water te ſoeken, en den verminkte
kop onder ſijn ſlib'rige ſtroom te trekken. De mens-
paard Neſſus ſneuvelde in den ſtroom Evenus, die hij 45
met ſijn paarde bloed vergifte. Maar waarom dit op-
gehaalt? terwijl ik ſit en ſchrijf krijg ik tijding, dat
mijn man uitteert door mijn vergiftig hemt. Og wat
heb ik gedaan? Waar toe vervoerde de dolheit mijn ja-
loerſſe

40. Pijlen) *Waar mede hy Neſſus, Periclimenus, de Stimfaliſche roofvogels, en den arend (beul en pijniger van den rampſaligen Prometheus) heeft doorſchooten.* Ovidius, 9 en 12 B. der Herſchepp. *behalven* Eſcilus, Statius, Martialis, *en alle bovengenoemde. Sy waaren ook aan Troien noodlottig; ſo dat die ſtad ſonder haar niet ingenoomen kon worden; gelijk* Ovidius *gedenkt,* in gemelde 9, en 13 B. der Herſchepp., Sofokles, in Filoktet. *en andere. Alwaarom ſy ook, ter onſterfelijke gedachtenis, in laatere eeuwe, by die van Thurium, in de uiterſte deelen van Italien, met ongemeene eerbiedigheid, ſijn bewaard.* Juſtinus, 20 B. 1 H.

41. Knods) *Beſtaande uit een ſwaare knobbelige ſtamme van een wilde olijfboom; geſtaan hebbende ontrent het meer Saronis, in Argia, een landſchap van Peloponneſus: naderhand, na volbrachte krijgstochten, van Herkules, in de grond geſet, en weder in een wilden olijf verſchept.* Apollonius, *in* Argonaut. *en* Pauſanias, *in* de Korinth.

Men ſiet deſelve dikmaals, nevens de boog en pijlkoker, op de kleene Gedenkpenningjes *van Alexander de Groote: die* Goltzius, *in* het 33 Taf. *van ſijn* Griekenl. *afbeeld; en wy onder onſe weinige bewaaren. Doch op* andere, *alleen en ſonder deſelve: by gemelde* Goltzius, *in* het 3, 23, 29, enz. Taf. Choul. 187 *en* 193 pag.

42. Deianire) *Dochter van Eneus, koning van Etolien; eerſt aan Achelous, en naderhand aan Herkules verloofd. Uit welk misverſtand geſchil ontſtaande, Achelous, in een tweeſtrijd, van ſijn medeminnaar is verwonnen en overheerd. Doch Deianire was niet lang meeſter van ſijn hert; Jole, ſo geſegd is, met nieuwe vlammen het ſelve beſpringende. Sy, daar op hem willende afkeerig maken, is overſiens de bewerkſter van ſijn dood geweeſt; alwaarom ſy ook mistrooſtig met de knods van haar gemaal haar ſelven het leven heeft benoomen.* Diodorus, 4 B. Ovidius, Sofokles, Seneka, *enz.*

Haar weeſen en gelaat heeft men miſſchien noch op een Segelſteen; *van welke* 43 en 45 pag.

43. Himen) *Sie* 7 pag.

44. Achelous) *Een rievier, of liever riviergod van Etolien, minnaar van Deianire. In de tweeſtrijd met Herkules, is hem ſijn eenen hoorn (van de hoornen der rivieren ſpreken we elders) afgewrongen. Dit, met voorraad gevuld ſijnde, is de hoorn van overvloed geheeten.* Diodorus, 4 B. 35 H. Ovidius, *in het* 9 B. der Herſchepp. *behalven* Propertius, Statius, *enz. doch voornaamlijk* Strabo, *de ſin en meeninge van hunne tweeſtrijd uitleggende, in ſijn* 10 B.

Siet hem afgebeeld op Griekſche Penningen, *by* Goltzius, *in het* 5 en 6 Taf.

45. Neſſus) *Een menſchpaard, ſich onthoudende aan de rievier Evenus. Welke, op ſekeren tijd, hoog en geſwollen ſijnde, ſoo bood Neſſus ſijn dienſt aan Herkules, om hem en ſijn echtgenoot aan de overſijde te brengen. Maar Deianire door het water gebrocht hebbende, en deſelve pogende te overweldigen, is hy van Herkules doorſchoten. Stervende gaf hy ſijn ombangrok aan Deianire, met ſijn bloed alom beſprenkeld, en verſekerde haar dat de ſelve de kracht had om de ſinnen eens verleiden mans van het nieuwsbeminde voorwerp af te trekken.*

Ondertuſſchen was deſelve vergiftigd door ſijn bloed; gelijk ook ſelf de quade lucht en ſtank, uit het doode licchaam daar op voortkomende, al het landſchap (deshalven Ozolis, *of rottigh bygenaamd) heeft vergiftigd en beſwalkt. Dus is Herkules door deeſe rok ook vergiftigd, en beklagelijk vermoord. Behalven* Sofokles *en* Seneka; Ovidius in het 9 B. der Herſchepp. Statius, 11 B. der Theb. *enz.*

46. Eta)

loersse sinnen? Vervloekte Deianire, bereit u aanstonts
46 tot sterven. Sal dan u waarde man op den Eta in flarden
gerukt werden, en gij, d'oorsaak van dien gruwel, nog
in 't leve blijven? Wat heb ik dog nog uitgeregt, om voor
Hercules wijf geoordeeld te werden? Mijn dood sal tuige
47 ge zyn van ons huwlijks band. Gij Meleager sult in mij
ook een staal van suster sien: vervloekte Deianire bereij
48 u fluks ter dood. Og vervloekt huis! Agrius sit verheven
ven op den Throon: en vader Eneus in sijn ouderdom
49 alleen, en verdrukt. Mijn boeder Tydeus swerft verdreven
ven in vremde landen; en broer Meleager wiert levendig
50 verbrant in moeders nootlotstokje. Moeder Althea wrong
't staal in haar borst. Vervloekte Deianire bereid u fluks ter dood. Dit eenige bid ik, om d'heiligheit van ons egten band, dat gij niet en denkt, dat ik u om een ander pol sogt van kant te helpen. Want doen gij Nessus blakende borst met u schigt doorgriest had, sprak hij: dit bloed heeft kragt om liefde te verwekken. Dus sont ik u het hemt met Nessus bloed bestreeken. Vervloekte Deianire wat draalt gij nog te sterven? Nu vaar dan wel
ouden vader, suster Gorge, vaderland, en broeder die 51
uit u land verdreve swerft: en gij, o laatsten dag, ligt dat ik heden lest sal sien; vaarwel, mijn man (maar og kost gij) en gij mijn soon Hyllus, adieu ik sterf.

46. Eta) *Een hoog gebergte op de grenspalen van Thessalien, met de rug naar Doris gelegen; meest door het sterven van Herkules berucht.* Plinius, 4 B. 7 H. Silius, 3 B. der Pun. *behalven* Sofokles, Seneka, *en* Ovidius, *in het dikwijlsgenoemde* 9 B. der Herschepp.

47. Meleager) *Van hem en sijn deerelijk omkoomen spraakenwe*, 12 pag.

Ondertusschen twijfel ik of seker Koperstuk, *onder de mijne bewaard, hem toegepast mag worden.*

Het vertoond aan de eene sijde een vrouwen hoofd, koninglijk gehuld; welken ik tot noch toe dat van Altea geloof te weesen. Op de averechtse kant sit een naakt man op een boomtronk, tusschen een brandend alter, en een neerliggend bokjen; sijn slinkerhand rust op sijn geheven slinkerbeen; maar sijn rechterhand is met een ontsteeken brandhout gewapend; terwijl twee bouten of schichten aan de takken van gemelde boomtronk hangen. Het byschrift luyd: ΔΙΑ ΚΛΕΟΠΑΤ... *Dat is, om Kleopatra (of Atalanta; volgens* Homerus, 9 B. der Il. *en* Anton. Liberalis, 2 Vertell.) *moet ik dus sterven.*

Wat 'er af mag weesen, een rechtschapen liefhebber sal het stout verklaaren van deese schoone Penning *my konnen quijtschelden.*

48. Agrius) *Broeder, gelijk ook Melas, van Eneus, koning van Etolien.* Homerus, in het 14 B. van den Il. *enz.*

49. Tydeus) *Soon van Eneus, broeder van Deianire, en naderhand vader van Diomedes; in het beleg van Trojen bekend. Doodde onverhoeds Menalippus, sijn broeder, en vlood derhalven naar Adrastus, koning der Argiven; die hem met Deïfile sijn dochter deede trouwen. Was eene der seven Krijgsoversten voor Theben; alwaar hy ook, in een veldslag, is omgekomen.* Statius, 8 B. van Theb. *en* andere.

50. Altea) *Dochter van Testius, en echtgenoot van koning Eneus. Doodde Meleager, eene van haar soonen (van welke haare twee broeders waaren gedood) door het verbranden van een nootlottig stuk houts. Doch hier op berou krijgende heefd se sich verhangen; so* Diodorus, 4 B. 34 H. *of doorstooken, so* Ovidius *verhaald, in* het 8 B. der Herschepp. *en wy sien op* de 77 Marmerbrok *van* P. S. Bartolus.

Van haar afbeelding sprekenwe boven.

51. Gorge) *Dochter van Eneus en Altea; van welke my niets aanmerkelijks is ontmoet.*

THIENDE BRIEF.

INHOUD.

MInos, soon van Jupiter en Europa, koning van Krete, beoorlogende die van Athenen, om de dood van Androgeos, sijn soon te wreeken, dwong eindelijk met de wapenen haar sekere belastinge jaarlijks op te brengen. Deese bestond in het senden van 14 jonge spruiten, om van den Minotaurus gedood en verslonden te worden. Onder deese ging ook, hoewel buiten het lot, Theseus, soon van de Attische koning Egeus. Welke Ariadne, de dochter van Minos, tot sijn liefde verlokt hebbende, van haar een middel ontfing om die Minotaurus, binnen sijn kerker geraakt sijnde, het leven te beneemen. So ras dit was uitgewerkt, heeft hy de vlucht genoomen, met sich nemende Ariadne en Fedra, des konings beide dochteren. Doch op het eilant Naxus, of Dia, aan land gegaan sijnde, heeft hy, op het aanseggen van god Bacchus, Ariadne, haar nachtrust neemende, achter gelaaten. Sy midlerwijlen ontwaakt, en haaren Theseus niet vindende, schrijft deesen brief, en verwijt hem daar in sijn harde wreedheid, en redeloose ondankbaarheid.

ARIADNE AAN THESEUS.

'K vond noit monster wreder, als u, Theseus, aan niemant kost ik mij slimmer betrout hebben, als aan u. 'K sond u desen brief van de selve strand, van waar gij mij verlatende 't anker ligte. Daar mij mijn eige slaap, en u verraders loeren (o fielt!) te schandelijk verriet. 'T was ogtent schemerligt, den kristallijnen dau bedrupte pas 't aardrijk, en 't pluimgediert begost de schelle strotjens onder de lommer te reppen: als ik nog sluimerig en half in slaap, met de hand na Theseus tast, 'K voel niemant: 'K haal de hand in, 'k steekse weer uit, en voel over 't heele bed: maar vint mens nog mens gelijk. Dees schrik joeg mij de slaap uit d'oogen. 'K rijs verbaast op, en spring met een wip van 't wedu ledekant. Terstont galmt mijn borst van 't hand geklap. 1
'Kruk

1. Borst) *Onder andere teekenen van een uitneemend hartseer en treurigheid was ook het slaan en kloppen op de borst. Welk geschiede of met de vlakke hand.* Seneka, in Thiest. 5 Bedr. en Troad. 1 Bedr. in de Rei. Ovidius, in de Br. van Enon. en Saf. *of (gelijk in de godsdienstige plechtigheden van Cibele) met eenige*

2 'K ruk de ontroide lokken uit 't hoofd. 'T was nog ma-
neschijn: ik keek of ik ergens iets vernemen mogt;
maar waar ik sag 't was niet als enkel strand. Dan vloog
ik gins dan herwaars onbesuist, en 't gulle duinsant sonk
mij onder de teere voetjens neer. En onderwijl ik de
geheele strand over Theseus schreeude, bauden de holle
rotsen u naam na. Soo dikwijl ik u riep, riep u die
plaats. Regt of die met mijn verdriet was ingenomen.
Daar was een berg wiens kruin dun belommert was, nu
slegs een klips van d'heesse baren hol geswalpt. Hier
klom ik op: de moet gaf my sterkte, en oversag de
geheele zee-plas soo ver 't gesigt toedroeg. Daar sag ik
(want ik vond de wind immers soo wreed als u) dijn schip
met vollen schoot heen stuiven. Of 'k sag u, of 'k viel,
door inbeelding, so koud als ijs besturven, in onmagt.
Mijn smert liet mij niet lang in flaute: sij hielp mij hand
over hand uit den swijm: en 'k riep met luid geschal: o
Theseus Theseus! Waar vlugt gij, schreeuw ik, keer
schelmse Theseus weder. Went went het schip, 't heeft
nog sijn volle vragt niet. Dus riep ik: en 't geen mijn
stem te kort quam steef ik met handgeklap: 'k sloeg taal
en hand misbaar vermengeld onder een: op dat gij,
't geen u niet kost ter oore komen, ten minsten door
't uitslaan van mijn armen mogt verstaan. 'K stak aan een
lange stok een witten doek om hoog tot een baken voor
u die mij vergeten had. Ondertusschen raakt gij uit 't
sigt: ik eerst aan 't huilen, dat mij de tranen over de
besturve kake vlieten. Wat was mijn oogen werk als mijn
verlies beschreijen, na datse u schip niet langer konden
sien? Dan rinkinkte ik met losse vlegtgolven in mijn ee-
nigheit, als een dolle wijn-papin. Dan sat ik op een rots, 3
om 't sigt in zee te hebben, soo stijf verkleumt als de
steen waar op ik sat. Dikwijl liep ik weer na 't bed, dat
ons wel beide had ontfangen, maar nu pas een uitleve-
ren most! Ik kruip, in plaats van bij u, 't eenigst dat ik
kan, na de plaats die u lighaam in 't bed verwarmde. Ik
val daar op, bestort 't gantse bed met tranen, en roep:
wij lagen met ons twee hier op, geef weer die twee. Hier
quamen wij beide: waarom niet beide gescheiden? Trou-
lose bedje waar hebt gij 't beste pand, mijn Ega, dog
verloren? Wat raad hier? Waar sal ik hier alleen in 't wild
gaan dolen? Dit 's een woest eiland: 'k sie hier geen voet-
stap van os of menssen werk. 'T is rontom zee: men
siet nog schipper nog vaartuig om d'ongestadige pekelplas
te beseilen. Maar genomen ik trof geselschap, een schip,
en voorwind: waar wil ik heen? 'K mag nu in mijn land
onder vaders oogen niet komen. Schoon ik met een lab- 4
berkoeltje buiten zeegevaar wegstuif: 'k moet balling blij-
ven. Nu mag ik u, Krete, bepronkt met hondert ste- 5
den, en wel eer 't queekland van de nog-suigende Jupi- 6
ter, noit meer aanschouwen. Want vader, en mijn land,
door hem regtvaardig beheerst, twee waarde namen, sijn
door mijn mis-drijf verraden. Als ik u, om niet in
den dool-hof te sneuvelen, een draat, tot rigten van u
paden, gaf. Wanneer gij mij seit: 'k sweer u bij 't ge-
vaar 't geen mij te ontworstelen staat, dat ik mijn leven
bij u alleen verslijten sal. Nu leven wij, Theseus (en ik
ben d'uwe niet) soo 't anders leven is, door bedrog van
een

eenige harde stoffe, als pijnappelen, steenen, enz. Klaudianus, 1 B. tegens Eutrop. Statius, 10 B. der Theb. oorl. *enz.*

2. Lokken) *Een ander teeken van een ongemeene rouw, vermengt met wanhoop en kleenmoedigheid. Van welke* Ovidius, *in de* Br. van Saff. en 4 B. der Herschepp. *van Thisbe.* en 7 B. *van Filomela. enz.* Kurtius, 10 B. 5 H. *van Sisigambis. Siet de boertende spreuk van Bion, by* Cicero, *in het* 3 B. der Tusk. Vrag.

3. Wijnpaapin) *Van welke gesprooken is*, 15 pag. *maar het Latijn voegt 'er by*, concita ab Ogygio deo; gedreven door God Bachus, *bygenaamd Ogygius, als sijnde van afkomst een Thebaaner.* Statius, 10 B. van Theb.

Nu word Thebe (ja self Beötia, waar in deese stad is gelegen) naar eenen Ogigus genoemd Ogigia. Pausanias, in Beot. Strabo, 3 B. *Behalven dat men alle overoude saaken Ogigia was gewoon te noemen.* Hesichius, Suidas, Filo, *enz.*

4. Labberkoeltje) Temperet ventos Æolus, Eolus de winden inbinde; *segt het Latijn. Eolus, de soon van Hippotas, is by de alouden de gebieder, voogd en tuchtiger van de winden, dien hy by beurten of uitlaat en de ruimte geeft, of te rugge roept, en in een holle steenrots kerkerd.* Virgilius, 1 B. van En. Ovidius, 11 B. der Herschep Klaudianus, 1 B. der Schaak. Val. Flakkus 1 B. van de Argonaut. Statius *enz.*

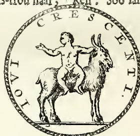
5. Kreten) *Een groot en stederijk eiland, in de middellandsche zee. Van welke* 20 pag.

6. Kweekland) *Dat Jupiter van Rhea in het eiland Kreta, by de berg Ida, of gelijk men ook sal vinden, Dikte, gebooren is, getuygen Grieken en Latijnen, als:* Apollonius, 1 B. der Argonaut. Kallimachus, in de Loff. van Jup. Lucianus, in het B. van de Offerh. Dionisius, *in sijn* Wereldbeschr. *enz.* Virgilius, 4 B der Landgedicht. en 3 B. van En.

Ik vind sijn geboorte vertoond op een Grieksche Penning *van den Keiser Ant. de Deugdsame, by* Choul. 143. pag. *de Heer* Kuiper, *en andere; gelijk ik hem sie sitten op de geit (sijn voetster) by gemelde* Choul, 51 pag. *op een* Penning *van Valerianus: als mede by* Gorlæus, *op sijn* 189 Segelsteentje. *Lees van die geit* Aratus, in sijn B. van de Sterrekund. Manilius, 5 B. der Sterrekund. *enz.* Lucianus, *in gemeld* B. Ovidius, 2 B. van de Alman.

 7. Knods)

een mein-eedig man genoegſaam vermoort te ſijn. Mij
7 moſt gij ook, als mijn broeder, o ſchelm, met de knots
gekneuſt hebben: ſoo was de trou, die gij mij gegeven
hebt, met eene ſlag geſpliſt geweeſt. Nu over-denk ik
niet alleen wat mij te lijden ſtaat; maar al wat eenig ver-
ſlate dier kan lijden. Mij malen duiſent-der-lei ſoorten
van omkomen voor d'oogen; en de doot ſchijnt mij
minder pijn in te hebben, als 't verleng van de doot.
Staag denk ik ſtraks komen hier of daar hongerige wol-
ven uit-ſchieten, om my te verſlinden. Miſſchien dat in
dit land ook blonde leeuwen roeſten: wie weet of ſig in
dit eiland geen wreede tijgers onthouden. Ook ſegt men
dat dees zee groote zee-gedrogten op-werpt: wie kan
't verhoeden, dat ik met geen rappier door-regen wert?
8 Als ik maar niet als ſlavin in een harde keten vervoert
genootſaakt wert ſware taaken te ſpinnen; daar mijn vader
9 10 is Minos, mijn moeder Febus dogter, en, 't geen mij
meer ſou aanhangen, daar ik aan u verlooft was. Aan-
ſchou ik zee, of land, of de vlakke ſtrand, mij dunkt dat
d'aard' en zee mij duiſent rampen dreigen. 'K ſloeg 't oog
na den hemel: die dreigde mij met ſijn bulbakken. Dus
wert ik tot een prooi en aas van 't gediert gelaten. 'T ſij
dat 'er op dit land menſſen roeſten, 'k mis-trou haar;
want 'k heb met mijn ſchade voor vremde linkers leere
ſchromen. Og mogt Androgeos nog leven, 't Atheens 11
vergote bloed, en 't heilloos offer-ſoen verſchonen: en
had gij, Theſeus, met u quaſtige knots niet gemoord
den Minotaurus [mens-ſtier.] Og had ik u, om weder uit 12
den dool-hof te komen, niet gegeven een draat, dien 13
draat, die gij ſoo dikmaal door mijn raad op en ont-
kluwde. 'K verwonder my ſeker niet, dat gij, met den
mensſtier worſtelende, d'overhant hielt, en 't monſter
velde. Sijn hoornen konden in u harde borſt niet heg-
ten: gij hoefde geen borſtſtuk, 't vel was u genoeg ver-
eelt. In die borſt had gij een ſtut van kajen, Diamant,
en een Theſeus moet, die kajen morſſen koſt. Wree-
de ſlaap, waarom neept gij mij d'oogen ſoo tot mijn verderf
toe? Maar 'k moſt eens voor al een ijſere ſlaap ſlapen. O
wreede wind, en vrij te gereed en gedienſtig tot mijn
hartſeer. O wreede hant, die mij met mijn broeder
hebt vermoort: en ijd'le naam van trou door u ſo vals
beveſtigt. Den ſlaap, de wind, en trou hebben tegen
mij ſaam geſworen: dees drie overrompelden te gelijk
een meisjen. Soo ſal ik dan ſtervende geen moeder-
tranen ſien: en niemand vinden om mijn oogen te lui-
ken! Soo ſal dan mijn arme ſchim in onbekende lugt 14
ſwer-

7. Knods) *Van het ombrengen van den Minotaurus met een knods, is geſprooken* 19 pag.

8. Slavin) *Gelijk het lot der arme ſlaven by de aloude ſwaar en geweldig was, ſo was ook het jok, de jonge ſlavinnen (onaangeſien haar afkomſt en adeldom) opgelegt, bitter en onverdraaglyk. Men ſloeg haar in de boeyen; en dwong haar, met ſmaatwoorden en geeſſelſlagen, de geringſte dienſten in het huis te doen, als, weven en ſpinnen, broodbakken en water dragen, enz.* Euripides, in ſijn Troad. *en* Elektr. Treurſp.

Alwaarom die van een grooter hert liever wilden ſterven, als in dien rampſaligen ſtant haar leeven ſlijten. Dit blijkt hier aan Ariadne, en elders aan andere.

9. Minos) *Soon van Jupiter by Europa; koning en eerſte wetgever van het eiland Kreta.* Ovidius, *en* andere. *gemaal van Paſifaë; van welke* 16 pag. *vader Ariadne en Fedra, gelijk ook Androgeüs: van wiens gewrooken dood*, 50 pag. *Is na ſijn dood, van de Dichteren, onder de ſtraffende en beloonende rechteren in de hel geplaatſt.* Virgilius, 6 B. van En. Propertius, 3 B. 17 D. Horatius, 4 B. 7 Lierd.

10. Moeder) *Dochter van de Son, of Febus; van wiens gruwſaame verliefdheid is verhaald, 7 en 16* pag.

11. 't Atheens) Cecropi terra; land van Cecrops, *ſegt het Latijn, Deeſe is de eerſte koning van Attika en Athenen geweeſt.* Euſebius, in ſijn Chron. 10. Tzetzes, 5 B. der Duiſent. 18 Geſchied. Apollodorus, 3 B. *doch miſſchien van afkomſt een Egiptenaar.* Suidas. de Kanttekenaar, over de Plut. van Ariſtof. Joh. Tzetzes, *op gemelde plaats; gelijk* Is. Tzetzes, over Likofr.

Van deeſe noemt men die van Athenen Cekropiden. Herodotus, 8 B. Virgilius, 6 B. van En. Silius, 13 B. der Pun. oorl. Klaudianus, 1 B. der Schaak. Ovidius, 7 B. der Herſchepp. *gelijk Attika, en Athenen ſelf Cekropia.* Plinius, 7 B. 56 H. Apollodorus, 3 B. *enz.*

12. Minotaurus) *Van deeſe is geſegt, 7 en* 19 pag.

13. Draad) *Of leitou; van welke* 16 pag.

14. Luiken) *Een plechtigheid, ſeer naukeurig waargenomen, ontrent een ſtervend menſch: welke aan-*

gewend

15 swerven! geen vriendin mijn lijksalven: op d'onbegrave
romp, sal 't zee-gevogelt staan aasen: dit 's dan een graf
dat ik op u verdiende. Gij sult haast landen in d'Atheen-
se have, en moet op 't slot van u vaderlyke stat in u kragt
staande, in 't verhaal hoe gij de menspaart versloegt,
16 en behendig uit den doolhof sloopt, mij, die gij
op een woest eilant verliet, ook melden: want ik hoor
uit u eer-tijtelen niet geslooten te werden. U heeft geen
17 18 Egeus, u geen Ethra, Pittheus dogter, gebaart; maar
harde kajen, en de barre zee uitgeworpen. O God,
had gij mij van 't boven-schip eens in 't sigt konne krij-
gen, gij had om mijn bedrukt postuur gesmolten. Aan-
schou nu nog maar, niet met oogen, maar, gelijk gij
kont, met gedagten, hoe ick op een klip sit, die van
de woeste golven wert beklètst. Siet eens hoe mij 't hair
over 't bedrukt aansigt hangt: mijn onderkleet, soo nat 19
van tranen, als of 't doorregent was. Mijn leden trillen
als koornairen voor de wind. Mijn schrift gelijkt geen
schrift door 't beven van mijn vingeren. 'K bid u niet
om mijn verdienst, die mij soo qualijk opbrak: denkt
vrij dat gij mij om mijn weldoen geen dankbaarheit ver-
schult sijt: maar ook geen straf. Ben ik geen oorsaak van
u leven, gij vint wis ook geen oorsaak van mijn doot. Nu
reik ik over de grote zee mijn armen, die vast beven van
't klappen op mijn borst. Nu toon ik u bedrukt 't weinig
hair, dat ik ongeplukt op 't hooft liet. 'K bid, om dees
tranen, die door u trouloosheit stromen: went, Theseus,
u schip, en keer, als de wind keerr: sterf ik voor u komst;
gij sult mij egter begraven.

gewend wierde van den man by sijn vrouw, of weder van de vrouw by haar man. Ovidius, Klaagd. 4 B. 3 D. aan sijn vrouw. Homerus, *enz. Van de ouders aan hunne kinderen.* Ovidius, Minned. 1 B. 8 D. Virgilius, 9 B. van En. Lukanus, 3 Pharsal. Homerus, Euripides, *enz. Insgelijks van de kinders aan hunne ouderen.* Ovidius, *in de* Br. van Penelop. Albinovanus, *in sijn* Livia. Val Maximus. 2 B. 1 H. Seneka, 9 B. 4 H. der Pleitsaak. *Eindelijk van de aldernaast bestaande vrienden aan hunnen sieltoogenden boesemvriend.* Albinovanus, *in gemelde* Trooftd. *enz.*

15. Salven) *De lijken der overledene wierden by de oude, naar een plechtige afwasschinge, gesalft en met geurige reukwerken (kostelijk naar en somtijds boven ieders vermoogen) bestreken en opgevuld.* Plinius, 13 B. 1 H. en sijn Neef, 5 B. 16 Sendb. Apulejus, 4 B. van de Florid. *en* 1 B. van sijn Apolog. Persius, 3 Berispd. Lucianus, *in het* B. van de Rouw, Martialis, *enz.*

16. Doolhof) *Waar af,* 17 pag.

17. Egeus) *Soon van Neptunus, vader van Theseus; koning van Athenen. Was met sijn soon, naar Kreta gaande, afgesproken, dat sijn schip, met swarte seilen vertrekkende, met witte sou keeren; indien hy mogelijk levend en verwinnaar naar huis mogt trekken.*

Doch Theseus vergat die affspraak, en Egeus, van verre noch het schip in het swart siende, en de gewisse dood van sijn soon geloovende, heeft sich van een tooren in zee gestort. Plutarchus, *in* Thes. Servius, *enz.*

18. Etra) *Dochter van Piteus, moeder van Theseus; gevangen van Kastor en Pollux, en aan Helene gegeven; met welken sy, gelijk een dienstmaagd, naar Troien is vertrokken. Is naderhand van Akamas en Demofoon, soonen van Theseus by Fedra, in de verwoestinge van Troien gevonden en gekend.* Smirnëus, 33 B. *van de* Troj. Oorl. Trifiodorus, *in* Troj. Verwoest. Parthenius, *in de* Minner. Is. Tzetzes. de Kantteekenaar *van* Euripid. Diodorus, *enz.*

19. Hangt) *In bovengemelde gelegenheid van rouw en droefheid, was men gewoon de vlechten van het hair los te maaken, te ontknopen, en het op de schouderen te doen hangen.* Livius. 1 B. 26 H. Florus, 1 B. 1 H. Ovidius, 3 B. der Alman. *en* 3 B. der Minnek. Tibullus, 1 B. 1 D. *en* 3 B. 2 D. Virgilius, 4 B. van En.

Self ook in lijkstaatsien, en begrav. nissen. Ovidius, 2 B. der Alman. Terentius, in Form. 1 Bedr. Petronius, van het Efesisch Vrouwtjen, *enz.*

ELFDE BRIEF.

INHOUD.

Makareus en Kanace, kinderen van Eolus, der winden opperhoofd, besliepen malkanderen, onder de snode dekmantel van bloedverwanschap. Doch Kanace wierd swanger. Beviel van een jonge soon, welken als haar voetster uit het hof wilde dragen, om elders in het heimelijk te doen opvoeden, so is deesen handel ontdekt door sijn krijten. De Vader dit gerucht hoorende, liet het onnooselkind daadelijk voor de honden werpen, en sond een blooten degen aan sijn ontaarde dochter. Maar aleer sy met dit geweer haar leven eindigd, schrijft sy aan Makareus, (sich inden tempel van Apollo versekerd hebbende) verhaald haar ongeval, en bid hem de beenderen van het kind te versaamelen, en, nevens de haare, in een lijkbusje te begraven.

KANACE AAN MAKAREUS.

Dog so gij mijn schrift door 't kladden hier en daar niet kont lesen, denkt dat het is bemorst met 's har-
1 ten bloed. 'K heb in mijn regterhand de pen, in mijn linker 't bloot rappier, 't schrijfpapier vlak op de schoot: in dit postuir schrijft Kanace aan haar broeder: so dunkt mij kan ik mijn straffe vader best behagen. 'K wenste wel dat

1. Pen.) *Het schrijven der oude geschiede met een stilet of griffie, op houte bordekens; konstelijk met was overgesmeerd. De griffie was onder scherp en puntig. waar mede sy in het was schreven; en boven bot en plat, om, met dat deel, uit te vagen, en te overstrijken het geen hen in het geschrifte mogt mishaagen.*

Siet van deese bordekens, Plautus, in Bacchid. 4 Bedr. 9 Ton. Martialis, 14 B. 3 Snel. Isidorus, 6 B. 8 H. *enz.*

Van het yseren of beene stilet, Job. 19 H. 24 vers. Ovidius, 9 B. der Herschepp. Horat. 1 B. 10 Berisp. Prudentius, *in de* Marteik. 9 Ges. Boëthius 5 B.

Doch

dat hij selfs aanschouwer van mijn moord was, en 't werk als werkbaas op quam nemen. Hij sou, volgens sijn woesten aart, vrij verwoeder als sijn winden, mijn eigen moord met droge kaken konnen aanschouwen. Gewis doet het veel met barsse winden om te gaan: hij vlijd sig euvel wel na sijn onderdanen. Hij heerst over de zuide, weste,
2 noorde en scheutigen ooste wind. Hij heerst eilaas, over winden, maar bedwingt sijn hevige grimmigheit niet: en toont dat hij minder heerschappij, als vuile driften heeft. Wat baat mij, dat ik door mijn geslagt ten hemel verheve selfs Jupiter voor mijn maagschap ken? Daar ik niet te min mijn doodpriem in de tengere vuist heb, die harde handen beter pasten? og Makareus, was den dag, die ons koppelde, verschenen na mijn dood! Waarom hebt gij, broer, mij oit meer als met broederlijke liefde bemind? Waarom toonde ik u meer mins als een suster toestont? Ik voelde ook al brand, en 't kittelen, gelijk ik wel eer had hoore seggen, van 'k weet niet wat God, in mijn ingewand. 'K wiert bleek in 't aangesigt; mijn ribben kost men tellen. Mijn eetens lust vergink, mijn kawers kregen klem. Ik sliep onrustig, ijder nagt geleek mij een jaar: ik sugte sonder reden. 'K sag egter geen reden waarom ik dit alles leet: 'k wist niet eens wat een minnaar was; maar 'k was reets van de min verwont. Mijn oude voedster rook 't aldereerst dees vonk, en sei mij eerst, og Eools kind, gij mint. Ik schoot een blos, sloeg van schaamte, 't gesigt in mijn schoot, en gaf, al sweeg ik stil, teekens genoeg van bekentenis. Nu begost mijn ontmaagden buik reets te swellen, en 't sluikpak mijn swanger lighaam te verveelen. Wat wist mij mijn voedster 3
niet al kruiden en juleppen te brouwen, en salf sonder schroom onder den buik te smeeren, om de vrugt (dat 't eenigste was 't geen wij voor u verborgen hielden) met kragt af te setten. Maar og, het sterke kind weerstont dit moord-tuig, en bleef in sijn blind harnas scheutvrij.
Nu waaren reets nege maanden verlopen, en de tiende 4
van mijn dragt in koers. Ik wist geen oorsaak van mijn schielijke weën, ik was een nieu soldaat, en wist niet wat baren te seggen was. Ik kraakte en schreeude. Sus, wat doet gij, wilt gij u eigen schand rugtbaar maken, riep d'oude bes? en sloot my de gapende mond met de hand. Wat doe ik, arme doos? mijn weën persten my tot

Doch sy schreven ook met een riet (calamus *hier, en elders* arundo *in het Latijn) volgens* Psalm. 15; 2 vers. Martialis, 9 B. 14 Sneld. en 14 B. 38. Sneld. Plinius, 16 B. 36 H. Ausonius, Apulejus, *enz.*

In inkt gedoopt. Plautus, *in* Mostel. 1 Bedr. 3 Ton. Martialis, 14 B. 5 Sneld. Isidorus, 19 B. 17 H. Vitruvius, 7 B. 10 H.

Op papier. Martialis, 9 B. 101 Sneld. *en* 14 B. 2 Sneld. Isidorus, 6 B. 9 H. Plinius, 13 B. 11 en 12 H.

Doch, voor het uitvinden van papier, op bladeren van boomen. Plinius, 13 B. 2 H. Virgilius, 3 en 6 B. van En. *enz. of schorssen van boomen.* Plinius, 13 B. 11 H.

2. Oostewind) Eurus *in het Latijn; dat 'er ook* pennæ, wieken, *byvoegd; aangesien de winden meerendeels, wegens hunne snelheid, gevleugeld worden afgebeeld, by de Dichters; gelijk by* Ovidius, *6* B. der Hersch. *en* Virgilius, 3 B. van En. *Boreas of Aquilo.*

Ja self sijn de kinderen van deese schichtige godheden vleugelen toegevoegd; teweeten Zeteus en Kalais, soonen van Boreas. Ovidius, 6 B. der Hersch. Val. Flakkus, 1 B. der Arg. Virgilius, 3 B. van En. Higinus, 19 Vertel. Palefatus, *enz.*

3. Voetster) *Doorgaans worden by de Grieken de voornaame vrouwen van haar oude voetsters vergeselschapt; als sijnde gemeenlijk de getrouste getuigen van alle, ook haar heimelijkste bedrijven. Dusdanige was Barce by Dido.* Virgilius, 4 B. van En. *Karme by Scilla.* Virgilius, in de Ceiris. *Beroë by gemelde* Ovidius, 3 B. der Herschepp. *enz. Dusdaanige vind gy ook, sonder uitgedrukte naam by Mirrha, Medea, Fedra, enz. by gemelde* Ovidius, Seneka, *en ontelbaare* Andere.

4. Thiende) *Het Latijn segt:* Dena Luna movebat luciferos aquos; de thiende maan mende haar lichtende paarden. *Want de maan of Diana ontmoet my veeltijds, staande op eenen wagen.* Virgil. 10 B. van En. *voortgetrokken van twee paarden.* Ovidius, in het 1 B. der Klaagd. 1 D. 1 B. van de Minneraad. *of van muilen.* Festus *of van herten.* Klaudianus, 3 B. van Stilich. *of wel somwijlen ook van ossen.* Ausonius, in den B. aan Paulin. *en* Prudentius, 2 B. tegens Simmach. Klaudianus, 3 B. van de Schaak.

Siet haar op de volgende Penningen; *van welke de eerste (sijnde van Julia Domna)* Choulius; *en de tweede (van die van Delos)* Goltzius *is ontleend.*

5. Lucyn)

tot schreewen; maar vrees, voester, en schaamte kroptent in. Ik loos sugt, 'k slik de halfgebalkte woorden
in den hals, en most mijn eige tranen verswelgen. Ik
5 sag mijn dood voor d'oogen: Lucyn gaf hulp nog troost,
en most ik sterven, mijn dood most euvel schandig klin-
6 ken. Als gij mistroostig 't kleed van 't lijf, en 't hair uit
het hoofd rukkende, mij omhelsde, en borst aan borst
drukkende weer barens kragt gaf. Leef, seit gij, suster,
leef lieve suster, en dood geen twee zielen in een lijf.
Schep moet en kragt: gij sult u broeders bruid werden;
een bruid van die u moeder gemaakt heeft, en vrou sal
maken. 'K was dood, geloofd mij, maar herleefde op
dit woord, en verloste van mijn vrugt, en schandig pak.
Wat juigt gij al? Vader Eool sit hier midden in 't hof:
de schandvlek ['t kind] moet ter sluik uit vaders oogen.
De vlijtige bes bestommeld het kind in groente, in witte
olijfranken, en ligte windselen: dus gaat sij met 't wigt
te kerk, veinst of sij offeren most, en begost te bidden.
'T volk maakt haar, dus devoot, ruim baan, selfs vader
week ter sijde. Nu was sij reets bij den drempel: als
't kind begost te schreien dat vader hoorde, en sig self-
ve verrade. Fluks grijpt Eool het lam, ontdekt de schijn-
valse offerhande, en bulderd dat 't geheel hof weergalm-
de. Gelijk 't water door een soeswind stribbeld en
't boomloof door een sagte koelte ritseld, so trilden al
mijn leden, en beefden de bedstee onder mijn lijf. Hy
schoot toe, hangt mijn schande met bulderen aan de klok-
reep, en hielt sijn handen naulijks uit mijn bedrukt ge-
sigt. Ik kost van schaamte niet als tranen storten, en
van kille schrik geen woord uitten. Reets had hij al
belast, 't wigt in de wildernisse te worpen ten proi van
d'honden en 't gevogelte. Maar 't onnosel schaapje schrei-
de, als of 't sijn leed gevoelde, en bad sijn grootvaar in
sijn taal gena. Hoe dunkt u, broeder, dat ik doen te
moe was? (want gij kont mijn hart by 't uwe weten)
als mijn vlees en bloed in mijn tegenwoordigheit door
een schelm gebragt wiert na 't bos tot een aas van de
wolf? Doe hij uit mijn kraamkamer was, begon ik eerst
mijn borst te beuken, en 't aansigt op te krabben. On- 7
derwijl komt'er een trawant van vader, bedrukt van ge-
laat, met de degen instappen, en sprak dees harde taal:
Eool sent u dit staal (met gaf hij 't over) en last u te over-
wegen na schuldverdienst wat hij daar mee voor heeft.
Og 'k weet dit wel: 'k sal 't rawe staal, dit vaderlijk ge-
schenk, kloekmoedig in mijn borst begraven. Is dit, o
vader, de bruidschat tot mijn egt bereit? Is dit een huw-
lijks gave om u dogter re verrijken? Weg, bedroge huw-
lijks God, met u fakkels, en pakt u fluks uit dit ver- 8
vloekte hof. Maar brengt u toorsen hier, die gij in
de vuist draagt, swarte rasernijen, en steek daar mee 9
mijn

5. Lucyn) *Dat Juno de voogdesse èn beschutster der trouwende, en te gelijk der kraamende nieuws-getroude waar, is* 15 pag. *vertoond.*

Leer nu hier dat Diana en Juno, ontrent deesen handel een godheid sijnde, van de schrijvers over de voortteelinge sijn gesteld.

So worden dan ook de benaamingen Λυσιζώνη, Riem ontbindster (*Apollonius, en sijn Kanteekenaar*) *Lochia* Kraambewaarster (Plutarchus, Dischred.. 3 B. 1 Vr.) *Lucifera*, dag *of* leven aanbrengster (Cicero, 2 B. van der God. Nat.) *Ilithia, Lucina; enz.* (Katullus, op de bruil. van Manl. Terentius, in Andr. 3 Bedr. 1 Ton. Plautus, *enz.*) *so wel Diana als Juno toegevoegd.*

Doch deese vind ik op de Penning *van de keiserinne Faustina, by* Oudaan, 51 *Taf.* 3 *P. op deese wijse verbeeld.*

6. 't Kleed) *Sijn kleederen te scheuren en van het lichaam te rijten, was ook een seer gemeen bewijs van onlijdlijk hertseer, en onversetbaar ongeduld.*

Welke gewoonte ons ook ontmoet in de H. Bladeren, *als in* het B. der Recht. 11 H. 35 Vers. *en* het 2 B. der Kon. 6 H. 30 Vers. *en elders meer. Doch by de dichteren op alle plaatsen, alwaar men groote rouw en droefheid wil verbeelden. Siet* Ovidius, *in de* Br. *van* Enon. Virgilius, 12 B. van En. Statius, 2 B. der Mengeling. 1 D. *enz. En voornaamlijk* Seneka, in Troad. 1 Rei.

7. Krabben) *Een bysonder teeken van een duldeloose rouw, te stellen by het kloppen op de borst, 't hair uitrukken; en kleederen scheuren: waar af terstond, en* 27 pag.

Siet deese buitenspoorige uitdrukkinge van wanhoop en mistroostigheid by Ovidius, *in gemelde* Br. van Enon. *enz.*

8. Huwlijkgod) *Van hem en sijn afbeeldinge is gesprooken,* 7 pag.

9. Rasernyen) *Van deese is geschreven,* 9 pag.

10. Lijk-

10 mijn lijkſtapel in brand. Trou, ſuſters, met beter heil
en ſegen als ik, en ſpiegeld u aan mijn miſdaad. Wat
misdreef mijn kind, nog ſoo weinig uren geboren?
waar mee verdiende 't pas gebore ſchaap grootvaders ongena?
Koſt het de dood verdienen, ſoo mogt men 't
ſchuldig oordeelen. Maar og, dat arme wigt ſterft om
mijn miſdaad. Og mijn lam, moedersſmert, aas voor
ſcheurſieke dieren, ai mij! gij wert verſcheurt op u geboorten
dag: og ſchaap, deerlijk pand van mijn onſalige
min, dit is u eerſten dag, dit ſal u laatſte ſijn. Ik
mogt u lijckje met geen moeder tranen beſtorten, mijn
11 afgeſchoren hair niet in u graſje brengen. Ik mogt niet
op u kil lighaampje de laatſte kusjens plukken. Nu
ſcheurt het gulſig wild mijn tenger ingewand. Ik ſal
ook met dees wond mijn kind in 't graf volgen, niet
lang moeder, en niet lang kinderloos genoemt werden.
Maar gij, [Makareus] die van u rampſalige ſuſter vergeefs
bemint ſijt, vergaar u kinds verſtroid gebeente: brengt
het bij moeders as in 't graf, en doet het met mij in een
en deſelve asbus, al valt ſij nog ſo klein. Leef lang, 12
gedenk mij altijd, ſtort tranen in mijn wonde, en ſchrik 13
niet voor het lijk van u beminde. Voldoet gij dog den
laſt van u te fel verſtote ſuſter. Ik ſal vaders hoofd volgen.

10. Lijkſtapel) *Het verbranden van de lichamen der afgeſtorvene is al een oude gewoonte en plechtigheid; byſonderlijk by de Grieken, ontrent de tijden der Thebaanſche en Troiaanſche oorlogen.* Statius, 7 en 12 B. van de Theb. Homerus, 1 en 23 B. van Il. *Ja ook laater.* Thucidides, 2 B. *en* Lucretius, 6 B. van de ſterfte binnen Athenen. Terentius in And. 1 Bedr. 1 Ton, Lucianus, in het B. van de Rouw.

De Romeinen ſijn deeſe gevolgd; te weeten van Romes opbouw (hoewel het Plinius, 7 B. 54 H. *tegenſpreekt) bykans tot aan de regeeringe van Theodoſius de jongere.* Makrobius, 7 B. 7 H.

Dus, ſiet de verbrandinge van Remus; by Ovidius, 4 B. der Alm. *van Paullus*; by Silius, 10 B. der Pun. oorl. *van Pompeus*; by Lukanus, 8 B. der Farſal. *enz.*

Doch ook andere volkeren; als de Gallen, Duitſchers en andere Noordelijke, hebben, in den ouden tijd, deeſe verbrandinge in het gebruik gehad. Ceſar, 6. B. van de Gall. oorl. Tacitus, in het B. van Duitſl. 27 H. Mela, 3 B. 2 H.

Geenſins die van Egipten; noch die van Perſien, het vuur als een godheid eerende. Herodotus, 3 B. Laërtius, in ſijn Voorreden en in Pirrh. *enz. gelijk ook niet die van de alderoudſte tijden.* Cicero, 2 B. van de Wett. Arnobius, 6 B. tegens de Heid. ſprekende van Cekrops, koning van Athenen.

Nu gebruikte men, tot deeſe verbrandinge, opgeſtapeld houd; ſelden geſneden of geſchaaft (van deeſe dertelheid ſpreekt een wet by Cicero, 2 B. van de wett.*) maar doorgaans ruw en vers afgekapt.* Virgilius, 6 B. van En. Silius, 10 B. der Pun. oorl. Statius, 4 B. van Theb. enz. *Doch ſiet* Plinius, 35 B. 7 H.

Van de toortſen, waar mede men deeſen houtſtapel dee branden, ſpraken we 27 pag.

11. Afgeſchooren) *Onder de plichtplegingen by de graven was ook het offeren van hunne afgeſchooren hair op deſelve.* Sofokles, in Elektr. Treurſp. Euripides, in Helen. Treurſp. Heliodorus, in Karikl. Ovidius, 3 B. der Herſchep. Propertius, 1 B. 17 D. Statius, 5 B. der Mengel. 3 D. Seneka Hipp. 1 Bedr. Petronius, in ſijn Beriſpſchr. van het Efeſer vrouwtje. Max. Tyrius, in ſijn 8 Orat. Agathias, in den Bloemh. 3 B. *enz.*

Doch deeſe plechtigheid geſchiede niet alleen by de graven; maar ook ſelf by het lichaam van de verſch overledene, in ſijn uitvaard. Dioniſius, 9 B. Ovidius, 3. der Herſchep. Statius, 7 B. der Theb. oorl. Homerus, 23 B. van Il.

Wat meer is, men hing het afgeſnedene hair van den overledenen buiten aan de deur van ſijn geweeſene woning; volgens Euripides, in Alceſt Treurſp.

12. Asbus) *Op dat evenwel niet alles door het verbranden ſou verlooren gaan, maar iets ter gedachtenis mogt bewaard worden, verſamelden de naaſt beſtaande, de vermorſelde beenderen, en ſlooten deſelve in buſſen, of potten.* De kantteekenaar, over de 4 Iliad. Thallus, in den Bloemh. 3 B. *enz.*

Deeſe waaren van aardwerk. Propertius, 2 B. 11 D. Krinagoras, in gemelde Bloemh. 3 B. 6 H. *Van marmer.* Dio, 76 B. *Van ſilver.* Ammianus, 19 B. 2 B. Virgilius, 6 B. van En. *en eindlijk van goud.* Plutarchus, in het lev. van Demetr. Eutropius, in Traian. Spartianus, in Sever. Moſchus, 4 Herdersgeſ. Homerus, 23 en 24 B. van Il.

Diergelijke vind men noch heden in Polen. Jak. Mellen, in ſijn Verhandel. *in Hoogduitsland.* Chriſt. Ad. Balduin. in ſijn Verhand. *in Drenthe, en andere plaatſen van Nederduitſchland.* Joh. Pikkard, in de Beſchrijv. van de Antiq. van Drenthe.

So ſijn, in het jaar 1685, *eenige ontallijke, buiten Borger, een dorp in Drenthe, onder eene der wijdvermaarde ſteenhoopen (Huinebedden geſegt) gevonden, nevens de doodbenderen, my ter hand geſtelt. Siet de* Aanteekeningen *van mijn* Gallerye, 32 pag. *Doch byſonderlijk die van mijn* Poesye, 61 pag.

13. Traanen) *Deeſe quamen byſonderlijk te pas in het betreuren der overledenen: en desweegen word van haar doorgaans, by deeſe gelegenheid, gewag gemaakt.* Terentius, in Andr. 1 Bedr. 1 Ton, Korip-

pus, 3 B. Ovidius, Pontusk. 1 B. 10 D. 4 B. der Herschepp. en in de Br. van Saf. *enz.*

Ook niet alleenlijk by en op het licchaam van den afgestorvene; maar ook self op en ontrent sijn graf en legerstede. Ovidius, Klaagd. 3 B. 3 B. Petronius, van het Efesif Weeuwtje.

In deese plechtigheid, om den handel een volmaakten stant te geven, behielp men sich met præficæ, *of gehuurde wijven; die, met haar geleende traanen, by manier van spreeken, de maat sloegen, en een wijse op het behuilen der afgestorvene stelden.* Festus, Lucilius, 22 Berispd. Horatius, in sijn Dichtk. Esopus, in de Fab. van den Rijkaard. *enz.*

TWAALFDE BRIEF.

INHOUD.

Jason (waar af boven, in de Aanteekeningen, meerder is gesprooken) met de sijne in Kolchos geland sijnde, wierd van Medea, des konings dogter, wel ontfangen, en daadelijk bemind. Hier op volgde dan een plechtige troubelofte, met onbreekbaare eden wedersijds gesterkt; terwijl de princes, boven alle andere in het toveren ervaaren, hem leerde, en met eene de middelen ter hand stelde, waar mede hy tot sijn voorneemen sou geraaken. De gulde vacht dan, door haar toedoen, bekomen hebbende, is hy heimelijk, met sijn verloofde bruit weggevloden. De koning set haar met sijn lijfwacht na Maar Medea houd hem tegen; met Absirtus, haaren broeder, te dooden, van een te rijten, ende van een gereetene leeden langs de zee te strooijen. Dus ontslippen sy het gevaar, terwijl de vader de al om gestrooide stukken van sijn omgebrachte soon opvischt. Sy komen dan behouden in Thessalien. Hier verplicht Medea haaren bruidegom met een nieuwe weldaad. Sy hersteld, door haar konsten, den afgeleefden Eëtes, Jasons vader, sijn besweekene krachten, met een tweede jeugd. Dit alles niet tegenstaande word Medea van deesen ondankbaaren veracht en verlaaten. En hy verlieft op Kreusa, de princes van Korinthen. Versoekt haar, ontfangt haar, en troud haar. Midlerwijlen send Medea deesen brief; trachtende met verwijtingen en dreigementen, dien trouloosen Jason aan haar voorledene gunsten en weldaaden te doen gedenken.

ME-

MEDEA AAN JASON.

1 Ik Kolcher Koningin ſtont u wel ten dienſt, doen gij
2 door mijn konſt hulp verſogt. Doen hoordende ſchik-
godinne, die 's menſſen levens draat ſpinnen, mijn ſpin af-
geſnort te hebben. Doen koſt Medea nog gelukkig ſter-
ven. Al wat ik ſedert dien beleefde, was ellende. Ai mij!
3 waarom moeſt oit het Theſſalier ſchip [Argo] door fluk-
4 ſe gaſten beroeit op Frixus gulde vagt kome tornen?
5 Waarom moſt Kolchi oit 't Magnees ſchip Argo ſien, en
6 een Griekſen hoop uit Faſis ſtroom ſlabben? Waarom was
ik te bijſter verſlingert op u blond hair, u braaf poſtuir,
en valſe vleitong? Maar doen dit eerſte ſchip, bemant
met ſtoute borſten, onſe ſtrand dorſt naken, hoorde
d'ondankbare Jaſon tegen d'opgeſperde muilen en vuri-
gen adem der ſtieren, ſonder ſchild van mijn kruiden 7
geſtormt te hebben. Hy had de tanden horen te ſajen, 8
om gelijk getal vijanden te verwekken, ſoo was den ſa-
jer van ſijn ſaad vermoort. Bloed! wat trouloosheit was
doen met u, o ſchelm, verſtikt, en plagen van mijn hals
geweert geweeſt! 'T genoegt nog eenigſins ondankbare
weldaden te verwijten. Dit 's d'eenigſte vreugde die ik
van u ſcheppen ſal. Gij voert uit ooms bevel met u noit
bevare ſchip na Kolchi, en belande in mijn welig vader-
land. Daar waar Medea 't geen nu hier u nieuwe bruit
is. So rijk haar vader is, was mijn vader mee. Hij heer-
ſte over Korinten, wiens landhals met twee Zeën bekab- 9
bel

1. Kolcher.) *Te weeten van Kolchis. Dit lag in Aſien, aan den ooſtelijken hoek van den Pontus Euxinus, of Swarte Zee; ten noorden met den berg Korax (een deel van den Taurus) ten ooſten met Iberia; ten ſuiden met de rieviere Faſis; en ten weſten met de gemelde zee bepaald.* Mela, 1 B. 14 H. Plinius, 6 B. 5 H. *Heeft, en voed veelerhande vergiftige kruiden en planten: 't welk oorſaak heeft gegeven aan het geene men de toveryen van Medea toeſchrijft* Horatius, 2 B. 13 Lierſ. *en* 5 en 17 Toeſang.

2. Schikgodinnen.) *Geſegt Klotho, of* Draajende; *Lacheſis*, Lootende; *en Atropos*, Niet-omkeerende; *dochteren van Erebus, of Hellegod, en de Nacht. Van deeſe, ook* Parken *geheeten, ſtellen de aaloude ſchrijvers de eerſte over 's menſchen Geboorte, houdende de ſpinrokken; de tweede over desſelfs Levensloop, de ſpil omdrajende; en de derde over de Dood, den draad afſnijdende.* Varro, Kapella, Apulejus, Servius, over het 4 Herdersgeſ. de Dichteren, Tibullus, Propertius, Horatius, Martialis, Seneka; *doch voor alle* Katullus, in het Bruiloftsged. van Pel. en Thet. *Deeſe drie, nevens haar ambacht aardig afſchilderende.*

Sy komen my voor op ſekere Penning *aan Diokletianus, by* Spanheim; *waardig om ook alhier ter neer geſteld te worden.*

3. Schip) *Van Argo, en die met haar naar Kolchos voeren, is geſproken*, 28 pag.

4. Vacht) *Wat dit is geweeſt, pogen wy te vertoonen*, 26 pag.

5. 't Magnees) *Magneſia, het landſchap der Magneten, is gelegen in Macedonien, tuſſchen Theſſalien en Pieria, op den oever van de Egeeſche zee.* Strabo, 13 B. Mela, Plinius, *enz.*

Doch Magnees is hier Theſſaliſch; terwijl de dichters onophoudentlijk gewoon zijn te noemen een deel voor het geheel.

6. Faſis) *Van deeſe rievier is geſprooken*, 39 pag.

7. Stieren) *Het temmen der ſtieren is vertoond*, 27 pag.

8. Tanden) *Wegens het ſaajen der tanden is ook geſchreven*, 27 pag.

9. Korinten) *Allereerſt Efire geheeten; ſijnde de oudſte ſtad van Achaje, gelegen, tuſſchen de Ioniſche en Egeeſche zeën, op den Iſtmus, of ſmallen hals (van welken, boven* 18 pag.*) van Peloponneſus; met twee havens, Lecheüs en Schenus, wederzijds vercierd.*

Siet het lof, wegens haar ſchoonheid en vermogen, by Florus, 2 B. 16 H. Cicero, in de Orat. voor Manil. en tegens Rull. *en* in de 1. tegens Verr. Horatius, 1 B. 7 Lierg. Statius 7 B. van Theb. Strabo, 8 B. behalven Pauſanias, Thucidides, Livius, *enz.*

10. Sci-

10 belt wert: vader over't kille Scytien, ſoo ver 't ſig ter
11 12 linker ſijde van de Pont Euxin uitſtrekt. Vader Eëta haalde u jonge borſten in, en ſette u vremde Grieken op ſijn
13 borduir ſetels aan tafel. Doen had ik u in 'toog, doen leerde ik u eerſt kennen, dat was d'eerſte krak van mijn kuiſſe ziel. So haaſt ik u ſag, wiert ik verrukt, en brande door
14 ongewoon vuir, even als een fakkel voor de
beelden en autaars der grote Goden. Gij waart ſchoon; 15
mijn nootlot ſleurde mij vaſt: u oogen hadden mijn geſigt reets betovert. Dit hebt gij, o ſchelm, gemerkt: want wie kan de liefde wel ontveinſen: ſij melt haar ſelve als vuir door 't opvlammen. Midlerwijle ſeit u den Konink, dat gij d'hartnekkige wilde ſtieren voor de ploeg moſt temmen. Dit Mars gedrogt was meer als door d'hoor-

10. Scytien) *Een groot en ſeer wijd uitgebreid landſchap, aan weerſijden den Donau, ſo wel in Europe als Aſie gelegen. Bepaald ſich hier met den berg Immaus, en voorts met de Sarmaten; daar weder met den Oceaan, en de Kaspiſche zee; en heet heden, voor het meeſte gedeelte, Tartaryen.*

Van haar ſpreken (behalven Plinius, Ptolemëus, *enz.)* Kurtius, 6 B. 2 H. Juſtinus, 2 B. 2 H.

11. Euxijn) *Wel eer* Α᾿ξενος, *dat is, de onvrye, en ontoegangkelijke genoemd. Een wijdgeſtrekte zee, beſlooten van de Cimmeriſche en Traciſche Bosforen, tuſſchen Europe en Aſie.*

Was wel eer ontoegankelijk, als geſegt is, wegens het dagelijks ſtroopen en moorden van de bygelegene Scyten; doch, naar het leggen van verſcheidene ſteden op haaren oever, door die van Iönien, Εὔξεινος *of, voor de reiſigers vry en toegangkelijk.* Strabo, 7 B. Ovidius, Klaagd. 3 B. 13 D. en 4 B. 4 D. en weder, 5 B. 2 D. enz. behalven Diodorus, Mela, Solinus, *en andere.*

12. Eëta) *Koning van Kolchos, en bewaarder van het Gulde vlies: van welke* 28 pag.

13. Setels) *Liever tafelbedden: want wy weeten dat de aaloude in hunne maaltijden niet hebben aangeſeten, maar aan gelegen.* Fedrus, 4 B. 24 Fab. Plautus, Terentius, Horatius, Martialis, *en* Juvenalis, *op verſcheidene plaatſen.*

Te weeten op bedden; by de magtige en aanſienlijke hoog en verheven, van het aardrijk. Virgilius, 2 B. van En. *en konſtelijk gewrocht, van marmer.* Plin. 5 B. 6 Br. *Yvoor,* Makrobius, 3 B. 13 H. Statius, 3 B. der Meng. 1 D. Plautus, in Stich. 2 Bedr. 2 Ton. *Citroenhout.* Plinius, 9 B. 13 H. *enz. Koper.* Cicero in de 4 Verrin. Plinius, 34; 3. *Silver*, Lampridius, in Elagab. Suetonius, in Kalig. 32 H. Martialis, 8 B, 33 Sneld. *en eindelijk van Goud.* Plinius, 33 B. 11 H. 37 B. 2 H. Martialis, 9 B. 23. Sneld. *Beſpreid met purpure, en heerlijk geborduurde dekkleeden.* Horatius, 2 B. 7 Beriſpd. ſprekende van de muyſemaaltijd. Cicero, 5 B. der Tusk. Vraag. *in het* geval van Damokles; Juvenalis, in het 6 Beriſpd. Lukanus, 10 B. der Farſal oorl. Athenëus, 2 B.

Doch by de ſchamele en behoeftige laag aan de grond; en ſomwijlen alleen uit gras, kruiden en groene ſooden beſtaande. Ovidius, 1 B. van den Alman. en 8 B. der Herſchepp. Tibullus, 2 B. 5 D. *enz. en ſelden uit beterſtoffe als hout.* Horatius, 1 B. 5 Br. Terentius, in de Gebroed. 4 Bedr. 2 Ton. Seneka, 95 Br. *enz. en alsdan met ruige vellen overdekt.* Ovidius, 1 B. van den Alman. Seneka, in gemelde Br.

Eindelijk waaren deeſe tafelbedden in getalle gemeenlijk drie: waar van ook de plaats, alwaar men de ſelve toeruſtede, triclinium *was genoemd.* Vitruvius, 6 B. 5 D. 10 H. Fedrus, 4 B. 24 Fab. Suetonius, in Tiber. 74 H. Cicero aan Attik. 13 B. 50 Br.

Maar, heeft men nooit, en nergens, aan tafel geſeeten? Ik ſegge ja; dewijl ons de ſchrijvers dat genoegſaam aanwijſen. Virgilius, 8 B. van En. Servius, over het 1 B. van En. Iſidorus, 2 B. 11 H. Athenëus, 1 B. *getuigen, behalven* Homerus, *dat de aaloude helden hebben aangeſeeten. En van deeſe verteld de laatſte, in het gemelde* B. *dat Alexander eens* 400 *legerhoofden, op goude en ſilvere tafelſtoelen, aan dee ſitten.*

Doch by de Macedooners lag men wel aan tafel; maar evenwel niemand, als die (ſy waaren ongemeene liefhebbers van de jagt) een wild verken in het open veld had konnen dooden.

Alwaarom Kaſſander, hebbende reeds 35 *jaaren, nevens ſijn vader moeſt aanſitten; om dat hem dat geval noch nergens was overgekomen.* Athenæus, 14 H. van het aangetogen B.

Sie dit aanleggen op een brok Marmer, *by* P. S. Bartolus, in de 69 Afbeeld.

14. Fakkel) Pinea tæda *ſegt het Latijn; nademaal de toortſſen en lichten der oude meerendeels beſtonden uit een afgeknotte tak van een pijnboom. Siet het geene geſegt is, wegens de bruiloftstoortſſen,* 27 pag.

15. Altaaren) *Dat ook de aloude, by den klaaren dag, ontrent hunne altaaren, onder het offeren, lampen en toortſſen hebben gebruikt, getuigen (behalven* Baruch. 6 H. Seneka,*) de Chriſtene ſchrijvers, deeſe dwaasheid afkeurende en verwerpende;* Laktantius, 6 B. 2 H. Hieronymus, tegens Vigilant. Klemens, Alexandrin. 1 B. 67 H. *en* Andere.

d'hoornen vervaarlijk: den adem die 't uitblies was ijs-
lijk vuir en vlam. De voeten waren baar koper, de mui-
len met koper beslagen pek swart van den heeten adem.
Nog wiert u belast te sajen met u ter dood gedoemde
handen het slangtand saad waar uit krijgsvolk stont op te
schieten: dat met hun t'saam opgewasse wapenen u aan-
randen, en 't loon des sajers suir maken sou. U laatste
en swaarste werk was, d'oogen van de noit slapenden schild-
16 wagt draak door eenige konst aan 't sluimeren te helpen.
Als u Eëta dese last had voorgehouden, schoot gij gelijk-
lijk met verbaastheit op, en vloogt uit schrik van de pur-
17 18 pere tafelsetels. Hoe ver was 't doen van daar Kreüsa's
rijk ten bruidschat te meenen, de magtigen Kreon tot
schoonvader, en sijn dogter tot egtgenoot te nemen! Be-
drukt ginkt gij heen: ik volg u na met tranen in d'oo-
gen, en seg binnens monds: God bewaar u. In mijn
19 kamer te rust gekomen kreet ik den geheele lange nagt
over. Want mij maalde voor oogen die stieren, 't ver-
vloekte saadvolk, en wakenden draak. Hier stont de lief-
de, daar vrees: de vrees vergrote mijn liefde, tot dat
's morgens suster in mijn kamer quam, en sag, hoe mij 20
't hair verwart was, hoe ik op 't aansigt lag, en 't gantse
bed met tranen had bedaut. Sij bat mij voor de My- 21
niers (sij bat, en een ander sou 't heil trekken) en
't geen sij voor Jason bat willigde ik haar in. Daar staat
een bos van hars en eikboom soo digt bewassen, dat 'er
schier geen sonstralen door heen konne schijnen. Hier
in stont, en had lang gestaan een wout kerk van Dia- 22
na, waar in de Godin van goud met barbare handen staat
nageboetst. Misschien is u met mij die plaats al vergeten.
Daar t'saam gekomen spraakt gij aldereerst dees schelmse
woordeu. De Fortuin heeft u de magt en 't bestier van
mijn welvaart, mijn leven en dood in de hand gegeven.
De magt van te konne bederven is genoeg, so imant
magtsiek is. Maar soo gij mij behout, u roem sal des
te groter sijn. Ik bid u om mijn beschore rampen,
die gij kont doen verdwijnen, om u geslagt, om u groot-
vader

16. Draak) *Van deesen bewaarder, en het doen sluimeren van deselve is gesegt,* 27 pag.

17. Tafel setels) *Het Latijn heeft:* Mensa deserit toros; de tafel verlaat de beddens. *Van deese beddens is gesprooken; doch wat de tafel aangaat, die wierd met de spijsen aangebracht.* Servius, *over het* 1 B. van den En. Ovidius, Apulejus, *enz. en so dikmaals (driemaal ten minsten) verwisseld als de soorten van gerechten wierden veranderd en vernieuwd.* Atheneüs, 9 B. Suetonius, in Aug. 74. H. Kapitolinus, in Pertin. Lampria. in Elagabal. *enz.*

Eindelyk, ieder versaadigd sijnde, geheellijk weggenoomen. Virgilius, 2 B. van En. Plautus, in Trukulent. 2 Bedr. 4 Ton.

Vorders wäären de tafelen hooger als de beddens. Atheneüs, 14 B. Plautus, in Menechm. 1 Bedr. 1 Ton. *En ongedekt; gelijk is aangeweesen,* 3 pag. *in de suinige eeuw van gering slecht greenen hout.* Horatius, 2 B. 8 Berisp. Juvenalis, 11 Berispd. *Doch in weeliger tijden van kostelijk citroenhout.* Strabo, 17 B. Plinius, 13 B. 15 H. Cicero, in de 4 Verrin. sprekende van Diodorus. Martialis, 2 B. 43 Sneld. 9 B. 60 B. 12 B. 67 D. en 14 B. 89 D. Petronius, *enz.*

18. Kreusa) *Dochter van Kreon, koning van Korinten. Geliefd van Jason, in spijt van sijn trouwe Medea. Die deswegen ook, gelijk verhaald is, haar liefde in haat verwisselende, door een konstig toovervuur, de bruid, haar vader, en hunnen hofstoet, nevens het gantsche paleis, verbrandde.* Diodorus, 4 B. 55 H. Ovidius, 1 B. der Minnek. *en* 7 B. der Herschepp. *behalven* Euripides, Seneka, *enz.*

19. Kamer) Thalamus *in het Latijn. Eigentlijk* παρθενὼν, het binnenhuis; *waar in sich* μυχῳ, de jonge dochter, *onthield en opsloot.* Statius (*behalven* Theokritus) *in het* 1 B. van Theb. *enz.*

Waar toe niemand als heel naar in bloede bestaande mogt naderen en toegang hebben.[3] Nepos, *in de* Voorred. van sijn B.

20. Suster) *Chalciope; wel eer getroud aan Frixus.* Ovidius, in de Br. van Helen. Val. Flakk. 6 B. van de Argonaut.

21. Myniers) *Of Thessaalers. Dus noemdmen de Argonauten; gelijk wy seggen,* 28 pag.

22. Woudkerk) *De wouden en bosschen hebben allereerst de aaloude (ook onse Voorvaderen, in deese landen. sie mijne Aanteekeningen op de* Poesye, 7 pag.) *voor kerken en heilige vergaderplaatsen verstrekt.* Tacitus, *in het* B. van Duitsl. 9 *en* 43 H. Kurtius, 7 B. 5 H. en 8 B. H Plinius, 12 B. 1 H.

Naderhand hebbense steene kerken en kapellen gebouwd en opgerecht; doch ook weder deselve met bosschen en wouden plechtelijk omringd. Klaudianus, 3 B. van de Schaak. Festus, Ammianus, *enz. van het beroemde laurierbosch by Antiochien.* Seneka, 31 Br. Apulejus, 6 B. der Herschepp. Statius, 5 B. van Theb. Ovidius, Minne D. 3 B. 1 D. *en* 3 B. van den Alman.

De voorige werden, wegens het aansteeken der lampen en toortsen, en het branden van de altaaren, geduirig gevende een heldere flikkeringe in die naare duisternis, à lucendo luci *genoemd.* Isidorus, 14 B. 8 H. *behalven* Priscianus, *en* Quintilianus; *welke, volgens het oordeel van de Hr.* Perizonius *in de verklaaringe van dit woordje misstasten,*

23. Fe-

23 24 vader Febus, die 't alles siet: om 't drievoud wesen en heilige geheimenissen van Diana, en soo dit volk nog andere Goden dient. O maagd ontferm u mijner, hebt medogen met mijn volk, en maak mij door u dienst ee-
25 wig aan u verpligt. En bij aldien gij geen Griek versmaat (maar hoe kan ik den hemel tot sulk geluk bewegen;) mijn ziel sal eer in de dunne lugt verdwijnen, dan ik oit ander dier, als u, sal trouwen. 'K neem tot ge-
26 tuige Juno d'egtgodin, en Diana, in wiens marmeren tempel wij hier bij malkanderen sijn. Dees rede, (die pas de minste van so veel andere was) bewoeg mijn te-
27 der hart, nevens 't drukken van hand in hand. 'K sag ook u tranen. Hoe na gaan die ook valse wegen? Dus wier ik, nog een wigt, schielijk door u gevlei verrukt. Dus spande gij door mij de kopervoetige stieren, son-der versengt te werden, voor de ploeg, en worpt het noit beploegde aardrijk, volgens last, met de kouter om. Gij saaide in plaats van saad vergifte drake tanden: waar uit krijgsvolk met schild en swaard te voorschijn quam. Ik selfs, die u tegengift verschaft had, sat bleek verneken, doen ik 't heir soo schielijk sag in 't wapen oprijsen: tot dat de aardling-broeders (o deerlijk stuk) malkanderen met scherp om d'ooren hieuwen. De schild-wagt-draak, die de klaterende schubben ijslijk opstak, schuifelde, en vaagde d'aart met sijn gekrolde borst. Waar was doen u bruidschat? waar u Koninklijke vrou, en d'Isthmus, die twee Zeën van een schift? Ik, die Prin- 28
ses, die u nu schijn een barbarisse, een kale vink, en vuile schantvlek; heb 't gloeijende gesigt des draaks met mijn kruideren beloddert, en de gulde vagt veilig ten roof gegeven. Dus streek ik vader uit: 'k verliet rijk 29
en vaderland: op hoop dat ik met u swervende loons genoeg sou vinden. Maar mijn maagdom wiert ten proi van een uitheemse rover: 'k verliet mijn liefste suster en waarde moeder. U, broeder, liet ik in 't vlugten 30 31
niet verlate blijven. Hier alleen blijft mijn brief door hartseer onvolkome. 'T geen mijn hant dorst doen [u verscheuren] durft sij nu niet schrijven: soo hoorde ik, maar

23. Febus) *Vader van Eëtes. Siet* 28 pag.

24. Drievoud wesen) *Diana, suster van Apollo of Febus, en Latoonaas dochter, word meerendeels een drievoudig weesen toegevoegd* (Horatius, 3 B. 22 Liergef.) *om dat sy is*

I. *Aan den hemel, Luna*, de maan. Ovidius, 15 B. der Herschepp. Virgilius, 9 B. van den En. *als dan ook bygenaamd* ταυροβόλος, *om datse, in haaren aanwas, gemeenlijk* de hoornen van een stier *vertoond.* Suidas. *of Lucifera, Noctiluca, en Enodia;* Licht-aanbrengende, By nacht lichtende, *en* By nacht de wegwijsende. Kallimachus, *in de Lofgef.* van Dian. Furmutus, Festus, *enz.*

En dan verbeeldmen haar wel met een toorts. Cicero, in de 4 Verrin. van de Segestaansche Diana, *boven* 7. pag. *door te grooten schielikheid in het schrijven, voor Ceres aangesien.*

II. *Op het aardrijk, Diana, de jageres; en deswegen bergen en bosschen betredende en doorwandelende.* Virgilius, 6 en 11 B. van En. Horatius, in het Eeuwgef.

En, in deese stand geeft men haar boog en pijlen. Prudentius, 1 B. tegens Symmach. Cicero, *in gemelde* Red. Horatius, Klaudianus, *enz.*

Opgeschorte kleederen. Ovidius, Minned. 3 B. 2 H. Prudentius, in Roman. *en* 1 B. tegens Symmach. Klaudianus, 2 B. van de Schaak. Minuc. Felix. Arnobius, 6 B.

Broosen. Virgilius, 7. Herdersgef. *en* 2 B. van En. *enz.*

Honden. Klaudianus, 3 B. van Stilich. Apulejus, 2 B. der Herschepp. *enz.*

III. *Onder het aardrijk; in de hel, by de afgestorvene; geheeten Proserpina, of liever Hekate.* Ovidius, 9 B. der Herschepp. Virgilius, 6 B. van En. Orfeus, *in sijn* Argonaut. Seneka, Valer. Flakk. *enz. of ook Trivia,* Ovidius, Pontusk. 3 B. 2 D. Lukretius, 1 B. Virgilius, 7 B. van En. Silius, Servius, *enz. Siet se hier, uit de Penningen, op tweederhande wijsen afgebeeld,*

25. Griek) Pelasgus *in het Latijn. Pelasgia is Thessalien; gelijk is gesegt,* 27 pag.

26. Echtgodin) *Van welke,* 15 pag.

27. Hand in hand) *Boven van ons vertoond,* 6 pag.

28. Istmus) *Van welke* 18 pag.

29. Gulde Vacht.) *Wat die was, word getwijfeld. Siet* 42 pag.

30. Moeder) *Hipsëa, of volgens andere Idyia.*

31. Broeder) *Absirtus; van wiens ombrengen en in stukken hakken,* 30 en 58 pag. *in den* Inhoud. Ovidius, Klaagd. 3 B. 9 D.

32. Kneus-

maar met u, ook verscheurt geweest te sijn. Egter schroomde ik niet, (want wat sou ik, na die gruwel, schromen?) schoon een vrou-mens, en nu reets beschantvlekt, 't lijf op zee te betrouwen. Waar is nu Diana? waar de Goden? Sa, laat ons in zee beide straf dragen, gij om u valsheit, ik om mijn ligtgelovigheit. Og of ons de
32 Symplegades [kneus eilanden] tussen haar rotsen gekneusd, en mijn gebeente in 't u verplettert hadden! Of de slikſieke Scylla ons verswolgen haar honden te verscheuren had gegeven! want Scylla had reden om ondankbate mans te straffen. Of had Charybdis, die golven 34
slikt en braakt, ons in 't Siciliaans pekel versopen! Gij 35
keert weer heelhuits seeghaftig in Thessalie, en hangt de 36
gulde vagt op voor u landsgoden. Wat wil ik ophalen 37
van Pelias dogters, die, door vader-liefde moordadig, 't stok-out rif van de grijsaart keelden. Schoon dit stuk andere smalen, gij moet het in mij prijsen, voor wien ik soo vaak genootsaakt was gruwel-stukken te doen. Gij dorst (ik kan na spijt niet sel genoegh bulderen) gij
dorst mij seggen: voor 't vertrek uit Esons hof. 'K vertrek 38
op

32. Kneuseilanden.) *Of liever klippen, ook genoemd Ciäneën; in de mond van den Euxinus; ontrent den Tracischen Bosforus, so dicht by malkanderen gelegen, dat se van verre den reisiger schijnen saamen te loopen en in een te smelten.*

Dit heeft de Dichteren bewoogen te versieren dat sy, los sijnde, naar malkanderen toeschieten, en by beurten weder afwijken. Ovidius, Klaagd. 1 B. 9 D. en 15 B. der Herschepp. Lukanus, 2 B. van Farsal. Seneca, *in den* rasend. Herk. 5 Bed. Val. Flakk. 1 B. van de Argonaut. *enz.*

33. Scilla) *Een gevaarlijke steenklip in de Siciliaansche straat, omtrent de kust van Italie; in welke de kletsende golven een geluid als van bassende honden maaken.*

Alwaarom de Dichteren ons willen doen geloven, dat hier eene Scilla dus is veranderd en verschept. Ovidius, 4 en 14 B. der Herschepp. en Minned. 2 B. 16 D. Virgilius, 6 Herderges. 3 Lukretius, 5 B. Seneka, *in de* Med. 1 Bedr. *en* Thyest. 3 Bed. Propertius, 4 B. *enz.*

Ik vindse op een Gedenkpenning, *van de Pompejen, by* Fulv. Ursinus, *en* Choul. 101 pag. *de aangehechte honden (volgens* Silius, 5 B. *der* Pun. oorl.) *met een scheepsriem dreigende.*

34. Charibdis) *Een geweldige draaikolk in gemelde straat, ontrent de kust der Tauromeniyten, in Sicilien; op sekere tijden alles naar sich rukkende, opslokkende, en onder de baaren bedelvende.* Virgilius, 3 B. van En. Ovidius, 14 B. *der* Herschepp. *en* Pontusk. 4 B. Seneka, *in de* Trooſtred. aan Marcia, 17 H. *en den* Treurspeldichter, *op de gemelde plaats.*

35. Siciliaans) Trinacria, *in het Latijn. Want so word het driehoekig Sicilien geheeten, wegens sijn drie voorbergen, Pachinus, Lilibëum en Pelorus.* Ovidius, 4 B. *van den* Alman. en 5 B. der Herschepp. Silius, 14 B. der Pun. oorl.

Van welke de eerste siet naar Peloponnesus, de tweede naar Afrika, en de laatste naar Italien en de steenklip, Scilla. Dionisius, Plinius, Mela, *enz.*

Hierom word sy in de gedaante van drie schenkelen, (somwijlen met het hoofd van een jongeling daar tusschen) verbeeld, op alle haare Penningen *en* Geldmunten, *by meergemelde* H. Goltzius, Paruta, *enz.*

36. Thessalie) Hæmoniæ urbes *in het Latijn. Hemonien, of Emonien, is Thessalien, van Hemon, Deukalions soon, alsoo geheeten.* Horatius, 1 B. 37 Liergeſ. *Dus is Hemonisch ook Thessalisch.* Ovidius, Klaagd. 3 B. 11 D. *en* 4 B. 1 D.

37. Pelias dochters) *Hoe en waarom Pelia sijn neef Jason tot de togt naar Kolchos heeft aangedreven, is verhaald,* 26 pag.

Maar hy heeft ook eindelijk sijn loon verworven, door toedoen van Medea; die hem, gelijk Eson sijn broeder, sullende verjongen, sijne eigene dochteren het bloed van haren vader heeft doen storten. Ovidius, 7 B. der Herschepp. Higinus, 24 Vertell. *eenigsins verschillende.* If. Tzetzes, *over* Likofr. Pausanias, *in de* Arkad.

Onder deese (sy worden opgeteld van Higinus) *heeft sich de deugdsaame Alcestis van de vadermoord onthouden.* Diodorus, 5 B. 53 H. *van wiens trouw ook ontrent haaren echtgenoot, wy spreken in onse* GALLERYE, *by het* 9 Taf. *en de* PICT. LOQUENS, *by het* 15 Taf.

38. Vertrek) *De echtscheidinge was alleen, by de Hebreën, de Mannen toegelaaten.* Mathëus, 5 H. 31 vers. *in welke men de vrouw wegsendende ook alle het haare liet toekoomen.* Martialis, 10 B. 40 Sneld. Seneka, Petronius, *enz.*

En wel, by de Romeinen, of wegens bedreven overspel, of vergiftinge, of onvruchtbaarheid; of eindelijk ook wel om geringer saaken. Juvenalis, 6 Berispd. en 17 B. 21 H. Plautus, in Amfitr. 3 Ber. 2 Ton. *en* Kasin. 2 Bedr. 2 Ton. Terentius, *in* Andr. 3 Bedr. 3 Ton. Gellius, 4 B. 3 H. *spreekende van Sp. Karbilius, Siet ook* Dionsiius, *de* Halikarn. 2 B. H, Plinius, 7 B. 9 H. *en* Tertullianus, *in* Apologet.

op u gebod , met bei mijn soonen , en liefde t'u-
waarts verselt, die mij altijt versellen sal. Maar als u
40 bruilofts-sang mij schielijk quam ter ooren, 't fakkel-
41 42 ligt reets stont en vlamde, en de pijp , die my naar-
43 der in 't oor klonk als een lijktrompet, u bruilofts
liet galmde: verschrikte ik geweldig , en 't hart ver-
kilde in mijn borst als ijs , schoon ik dogt dat dit
nog geen volkome spel was. 'T volk dromt by een:
schaldt Hymen Hymenëe, en hoe 't gejuig meer naderde
hoe mijn harten wee meer verhief. De slaven hier en
daar stonden en schreiden en bedekten haar misbaar:
want wie wou de bode sijn van soo vervloekten tij-
ding? En 't was hoe 't was, 't was mij beter nergens van
te weten; maar mijn geest was soo beklemt of ik 't gewe-
44 ten had. Als wanneer mijn jongste soon , uit mijn be-
vel, en eige nieusgerigheid, voor aan den drempel van
45 de hofpoort staande seide: vertrek moeder: vader Jason
hout sijn troustacij, en sweept in 't gout sijn stacijrossen
46 aan. Straks scheurde ik den boesem op , klopte op de
borst, en spaarde geen nagels aan mijn wangen. De spijt
47 dreef mij midden onder den train te vliegen, en 't krans-
sieraat van 't vers gekrolde hoofd te rukken. 'K bedwong
mij nau , of ik schreeude , so beplukt als 't hoofd stont;
dit 's mijn man , en sloeg'er de hand aan. Juig nu
gehoonde vader: juig Kolchers die 'k verliet, kom broe-
ders schim, trek nu soen uit mijn hartseer. Nu werd
ik , na 't verlies van rijk, vaderlant, en hof, nog van
mijn man verschopt, die mij alleen dit alles was. Kon
ik dan draken , en dolle stieren dwingen , en geen
man in mijn bedwang houden? En die de felle vlam-a-
dem door konstige Artsenij wist te botten , ben ik niet
magtig om mijn eigen vuir te ontvlieden ? Mijn tover-
sang, mijn kruideren , en swarte konst begeven mij:
Diana nog de kragtdadige Hekate komen mij hier te sta.
Daags schep ik geen vermaak , 's nagts lijd' ik duisent
doon , en kan van hertseer geen oogen luiken. Ik kan
een draak tot rust, mij selve niet bedaren. Mijn konst
is ijder een dienstiger als mij. Een hoer omhelst 't lig-
haam dat ik behielt, en geniet de vrugt van mijnen ar-
beit. Misschien, terwijl gij bij u soete bruid sit en snorkt,
en 't onregtvaardig staal met vlei-taal d'ooren kittelt, gaat
gij nieuwe smaad op mijn gedaante en leven ophalen: sij
giggelen, en om mijn mismaaktheit in de vuist laghen.
Maar kittelt haar dat sij lagt, laat sij vrij op 't purper le- 48
de-

40. Bruiloftsang) Hymen *in het Latyn; van welke wy spraken* , 7 pag. *Doch sijn naam wierd self in de bruiloften aangeroepen, in een gesang; gemeenlyk* Hymenëum *geheeten van de schryvers.* Katullus, 62 *en* 63 D. Plautus , *in* Kasin. 4. Bedr. 3 Ton. Statius , in de Geboort. van Lukan. Seneka, in de Troad. 2 Bedr. Apulejus, 4 B. der Herschepp. Ovidius, 12 B. der Herschepp.

So dat ook selfs het woord Hymenëus *voor het huwelijk word genoomen.* Virgilius. 3 B. Landged. en 1, 3, *enz.* van En.

41. Fakkellicht) *Hier af schreven We*, 27 pag.

42. Pyp) *Van deese, ook in de bruilofts plechtigheden en uitleidingen van de bruid gebeesigd, gedenken* Plautus, in Kasin. 4 Bedr. 3 Ton. Terentius, *in de* Gebroed. 5 Bedr. 7 Ton.

Dus sien We in de bruilofts-staatsyen een pijper op het 70 , *en weder een pijpenstelster, op* het 74 Marmer *van P. S.* Bartolus.

43. Lijktrompet) *Behalven* tibia *de pijp (in de lijkstaatsyen gebruikelijk.* Mathëus, 9 H. 23 v. Ovidius, 6 B. van den Alman. *en* Klaagd. 5 B. 1 D. Festus, Petronius, Cicero, Virgilius, *en* Suetonius) *en den hoorn (sie* Petronius , Statius *en* Seneka) *heeft men aldaar ook de* tuba , *of lijktrompet doen hooren.* Ovidius, Minned. 2 B. 6 D. Propertius, 2 B. 7 en 8. 4 B. 12 D. Servius, *over het* 3 Berispd. van Persius. Artemidorus, 1 B. 58 H. Petronius , Epiktetus ; *en voornaamlijk* Plutarchus, in sijn B. *van het* Vernuft der Beest. *verhaalende seker geval van een konstigen exter.*

44. Jongste soon) *Pheres geheeten, gelijk de oudste Mermerus. Welke, sijnde van de Moeder achtergelaaten, die van Korinthen hebben gesteenigd; en ondertusschen Euripides , den treurspeldichter , voor* 3000 *Kroonen, de Kindermoord Medea doen toeschrijven.* Pausanias, *in* de Korinth.

45. Staatsyrossen) *By de Grieken, Egiptenaars en Karthaginensers, wierd de bruid naar het huys van haaren bruidegom op een hooge en cierlyke wagen overgevoerd.* Lucianus in Lapith. *behalven* (Hesiodus, Apulenis , Synesius, *enz.*

46. Scheurde) *Van alle deese uitwendige bewijzen van hertseer en mistroostigheid is gesegt*, 56 *pag.*

47. Kranscieraad) *De bruiden waaren onder andere vercierselen, ook met groene Kransjes omhangen en gekroond ; gelijk getuygen* Katullus, *in* sijn 62 D. *en* andere.

48. Purper) Tyrium, *van Tyros, voegt 'er 't* Latyn *nevens. Onder de soorten van Purper was die van Tyrus, een stad van Fenicien. (waar af* 35 pag.) *wel de alleredelste.* Statius, 3 B. der Mengeld. aan Met. Celer. *Sijnde aldaar gevonden van Herkules, door toedoen van sijn hond; aan den oever, by geval sekere murex , of roode zeeslek , aan stukken bijtende.* Suidas. If. Tzetzes, *over* Likofr. Vitruvius, *&c.*

49. Le.

49 dekant verheve woelen: ſij ſal nog ſchreien, en in brand, mijn vuir verbluffen. So lang Medea ſtaal, vuir, en vergif bij de hant heeft, ſal haar vijand niet ongeſtraft ſtaan. Soo u mijn gebeden 't ſtale hart miſſchien treffen: hoor dan mijn reden die te gering ſijn voor mijn grootmoedigheid. Want 'k buk nu voor u, als gij wel eer voor mij, ootmoedig neer, en ontſie mij niet voor u voeten neer te vallen. Ben ik u ſlegt in 't oog, ſiet ons gemeene kinderen aan: op mijn ingewant ſal die vervloekte ſtiefmoer woeden. Sij gelijken u te bijſter, haar weſen gaat mij aan 't hart: ſoo dikwijl ik haar ſie, ſmelt ik in tranen. Ik bid u bij de Goden, bij de glants van grootvaders hooft, om mijn verdienſt, en ſoons, twee panden van ons trou. Herſtel mijn egt, waarom ik ontſint, alles verliet: beſegel u woort, en beloon mijn weldaden. Ik verſoek u nu niet om ſtieren, aart-ſoldaten en ſchildwagt-draak te bevegten en belodderen. U eis ik, dien ik verdiende, die gij mij ſelfs opofferde, die mij moeder, en u bij de ſelve vader hebt gemaakt. Vraagt gij waat mijn bruitſchat is: die telde ik u aan in dat veld, 't geen gij, om 't gulde vlies te roven, eerſt ploegen moſt. Die goude vagt, die ſchoon vergulde wol is 't: die gij, ſo ik die weder vordere, mij weigeren ſout. Dat gij nog leeft, dat de Griekſe borſten niet verſlonden ſijn, is mijn bruitſchat. Gaat heen nu, ſchelm, en monſter hier bij met Kreons goed. Dat gij in weſen ſijt, dat gij een 50
nieuwe bruid in d'armen, en magtig ſchoonvader hebt, ja dat gij ondankbaar weſen kont; is alles mijn. Die ik waaragtig in der ijl. Maar wat baat 't voorbarig dreigen? mijn grimmigheit kookt ſware dreigementen. 'K ſal doen al wat mijn gramſchap wil. Miſſchien ſal 't mij rouwen: 't rout mij ook dat ik mijn ontrou man dienſt deedt. De God, die in mij kookt, mag ſien hoe 't hoort: 't is wis dat mijn hart een ſchriklijk ſuipen brour.

49. Ledekant) *Tafelbed liever; heerlijk met purper overdekt; en van het aardrijk verheven; gelijk wy toonen*, 60 pag.

50. Kreons goed) Siſyphiæ opes *in het Latijn; ſijnde* Siſifus, *Eöols ſoon, de vader van deeſe Kreon. Voorts, aangaande de wraak van Medea over Jaſons begaane ontrouw, ſiet* Ovidius, 7 B. der Herſchepp. Euripides *en* Seneka, *in hunne* Treurſpelen.

DERTIENDE BRIEF.

INHOUD.

TErwijl de Grieken ſich toeruſteden om naar Troje met alle hunne magt over te ſteeken, had ſekere godſpraak hen bekend gemaakt, dat die geene ſekerlijk om ſou komen, welke allereerſt, uit de

vloot der Grieken, sijn voet op den Trojaanschen bodem zoude zetten. Als derhalven Protesilaus, soon van Isiklus, een dapper oorlogsman, sich nevens de andere Grieken had gevoegd, en, in Aulis, wegens den gedurigen storm, by hen bleef ten anker leggen; so schrijft hem Laodamia, dochter van Akastus, deesen brief; hem aan gemelde godspraak doende gedenken, en deswegen biddende, in het landen, so lang het mogelijk is, in de vloot te blijven.

LAODAMIA AAN PROTESILAUS.

1 DE Thessalier Laodamia sent en wenst mitsdesen haar lief en lantsman heil en welvare. De spraak gaat dat
2 gij door storm in Aulis baai most blijven. Og doe gij mij ontsnapte, waar was hier tegenwint? doen hoorden de barre baren u riemen agter uit gekletst, doen de zee ter regter tijt geswollen te hebben. Dan had ik mijn man meer kusjens, meer vermaningen gegeven: want 'k had nog meer op 't hart om u voor 't laatst te seggen. Gij sijt mij hier schielijk ontrukt, en de wint daar gij op wagte, en ik om traande, woei matroos en schip in 't seil. De wint was voor matroos wel goet, niet voor een ver-
3 liefde vrou. 'K wert, Protesilaus, uit u armen gerukt. Mijn woorden bleven in 't beveelen half in de mont. Hoe no kost ik dat droevig adieu seggen? de noorder Boreas blies stijf gekaakt in 't seil, rukte 't schip in zee; en mijn Protesilâus was reets ver van de wal. 'K sag mijn man soo lang na, als ik kost, mijn oogen starden sonder knikken op u gesigt. Doen ik u niet langer, kost ik nog u seilen sien; lang bleef mijn gesicht op u seilen gevest. Maar sedert ik nog u, nog seilen meer kost oogen, en dat ik niet als lugt en water sag: soo is mijn oogenligt met u te gelijk verdweenen, en seeg, als 't volk mij sei, voor doot ter aarden neer. Nau heeft mij schoonvader Isiklus, en vader Akastus, nau heeft mij 4 5
mijn bedrukte moeder met kout water verquikt. Sij deden liefdens pligt, maar mij geen dienst. 'T spijt mij dat ik ellendige doen niet sterven mogt. So haast ik bequam, ontsonkte mijn smert, en knaagde mijn wetlijke liefde dit kuis hart. 'K heb nu geen lust meer om de vlegten te krollen, of stijf in 't gout te pronken. Ik vlieg soo onbesuist gints en herwaarts, als de wijnpapinnen, die men gelooft door de wijnrankpiek van de ge- 6
hoornde

1. Thessalier) Æmonis *in het Latijn; aangesien Emonien is Thessalien, so gesegt is*, 63 pag.

2. Aulis) *Een stad en zeehaven in Beötia, een gedeelte van Griekenland. Door de t'zaamenkomst der Grieken, en de toerustinge hunner vloot (waar mede sy Helene den Frigiaanschen schaker weder meenden te ontweldigen) genoegsaam bekend. Doch evenwel al ten tijden van den schrijver* Pausanias *soo vervallen en uitgestorven, dat daar alleen sich eenige weinige steenbakkers onthielden. Siet hem, in* Beöt. *Sy was, in de Romeinsche tijden, met een brug, over den heen een weervloeijenden Euripus leggende aan de stad Chalcis (die men heden noemd Negroponte) vast gehecht.* Mela, 2 B. 10 H. Ovidius, 12 B. der Herschep. Virgilius, 4 B. van En. Lukanus. 5 B. van Farsal.

3. Protesilaus) *Eerst Jolaus geheeten; een der voornaamste legerhoofden, by de Grieken; om gebrocht van Hektor, toen hy, onder het landen in Troas, allereerst sich op den oever vertoonde.* Lucian. *in het* Gesprek van Protesil. met Plut. *en weder in een* andere van Protesil. met Eak. Par. en Menel. Filostratus, in het B. der Held. Ausonius, Graffschr. Higinus, 104 Vertell. *welke daar by voegd dat Laodamia, de dood haares mans verstaande, noch van de goden verkreeg eenige uuren met sijn waarde schim te spreeken. Siet ook* Ausonius, *in het* D. van de gekruiste Liefde. Propertius, 1 B. 9 D. Katullus. *enz.*

Vorders wierd den held, allereerst op 's vyands bodem omkomende (dit geeft hem ook sijn tweede naam) in Troas ter aarden besteld; omtrent wiens grafsteede boomen groeijen van sulk een eigenschap, dat sy, in het opgroejen verslenssen, als sy Trojen, so te seggen, van verre konnen beoogen; dan weder bloeijen en opschieten, en so geduirig wassen en verdorren. Plinius, 16 B. 44 H.

4. Isiklus) *Vader van Protesilaus.* Higinus, 103 Vertell.

5. Akastus) *Vader van de getrouwe Laodamia.* Higinus, 104 Vertell.

6. Rankpiek) *Was eigentlijk een spiets met wijnranken bewonden en bedekt.* Makrobius, 1 B. 19 H. *het geweer van Bachus, toen hy de ruwe en ongeoeffende Indiaanen beoorlogde en verwon.* Dionisius, in sijn Wereldbeschr. *En daarom naderhand van hem geduirig gedragen en gebruikt.* Euripides, in Bacch. Treursp. Antipater, in den Bloemh. Ovidius, 3 B. der Herschepp. Virgilius, 5 Herdersgef. Val. Flakkus, 2 Argonaut. en het 8 en 19 der Priaapgedicht.

Siet hem, op deselve leunende, meermaalen, op de Keiserlijke Gedenkpenningen, *by* Vaillant. Patinus, Tristan. *enz. op* Marmere brokken, *by* P. S. Bartolus, Boissardus, *enz. en op* Segelsteenen, *by* Leonard. Agostini, En. Vikus, *en* Gorlëus.

7. Ge-

hoornde Bacchus geklopt aan't hollen raken. 'T Fyla-
7 8 cier juffertuig komt mij besoeken en roept: Laodamie
ſchiet u Koninginnen dos aan. Hoe kan ik in Tyris
9 purper pronken, dat hij voor Troje ſtormt? ſou ik de
vlegten quikken, hij den ſtormhoed op 't hoofd druk-
ken: ik in pragtig gewaat, hij in 't harde harnas gaan?
ik ſal, ſoo veel ik kan, in ſlordig gewaat heen ſlonſſen-
de u krijgsramp na apen, en dees oorlogs tijt in druk en
rou overbrengen. Vorſt Paris, ſchoon ten val van u hof,
weeſt ſoo ſtompen vijant, als gij een quaden gaſt waart.
'K wenſte wel dat gij of Helena 's ſchoonheit hadt ge- 10
laakt, of ſij geen ſin in d'uwe gehad hadde. Menelaus, 11
die te fier om u gerooft wijf woelt, helaas hoe wilt gij
om die wraak nog van vele beſchreit werden! 'k bidt dat
de Goden quaat voorbedietſel van mij wenden, en mijn
man op ſijn wederkomſt de wapens voor Jupiters beelt
ophing. Maar'k vrees, ſoo dikwijl mijn gedagten malen
op dien droevigen oorlog, mijn oogen tranen als ſneeu
voor de ſon. Troje, Tenedos, Simoïs, Xantus, en 12 13
Ida 14 15

7. Gehoornde) *So komt hy ons voor by* Kanini, *in de* 100 Afbeeld. *en by* Begerus, *op een* Geldmunt *van het eil.* Tenus.

De Dichters brengen hem doorgaans met hoornen te voorſchijn; als Euripides, *ingemeld* Treurſp. Nonnus, 12 B. der Bacchusgeſ. Horatius, 2 B. 19 Liergeſ. Val. Flakk. 2 Argon. Nemeſianus, 3 Herdersgeſ. Sidonius, 22 D. *en* Ovidius, in de Br. van Saff. *behalven de Geſchichtſchrijvers*, Diodorus. 3 B. 64 H. Atheneüs, 15 B. Plutarchus, in het B. van Iſis en Oſir. Heſichius, *enz.*

En, waarom hoornen? of om dat de wijn moed en krachten geeft, en de beſchonkene gelijk als hoornen byſet: of liever om dat de aaloude, over tafel, hoornen in plaats van drinkvaten hebben gebruikt. Xenofon, 6 en 7. B. der Veldt. Atheneüs, *in* aangetrokken B. Didimus en Euſtachius, *over het* 8 en 13 B. van den Il. en Nemeſianus, in het 10 Herdersgeſ.

Welke gewoonte noch langen tijd de Noorder volken is bygebleven. Plinius, 11 B. 37. H. *by* Thom. Bartholinus, *in ſijn Verhandeling* van den Eenhoorn.

8. Filacier) *Filace was eene der ſteden van Theſſalien, ontrent de paalen van Epieren gelegen, de rijksſtoel van Proteſilaus; wiens grootvader, Filakus genoemd, de ſtichter daar af is geweeſt. Van deeſe gedenkt* Lukanus, 6 B. van Farſal.

9. Troje) Iliaca mœnia *ſegt het Latijn. Van haar, dragende de naam van Ilium, ſpraken we* 36 pag.

10. Helenaas) Tænariæ maritæ *ſegt het Latijn. Tenarus was een voorberg van Lakonien, de Lakoniſche bocht van de Meſſeniſche affcheidende. Hier had het gebergte naare en yſſelijke gaten, hoolen en ſpelonken; alwaarom het dichterdom aldaar de mond en ingang der hellen heeft geplaatſt.* Statius, 2 B. van Theb. Suidas; Apulejus, 6 B. der Herſchepp. Virgilius, 4 B. der Landged. Horatius, 1 B. 34 Liergeſ. Ovidius, 10 B. der Herſchepp. *behalven* Val. Flakkus, Seneka, Lukanus, *enz.*

Ontrent haare oevers wierd ook heel ſchoon purper opgeviſt. Val. Flakkus, 5 Argonaut. Horatius, 2 B. 18 Liergeſ.

Naar die voorburg dan noemd men Helena de Tenariſche, dat is Lakoniſche, wegens Sparta, waar af 2 pag.

11. Menelaus) *Soon van Atreus, of (gelijk* Heſiodus *ſchrijft) van Filiſtenes; broeder van Agamemnon, van welke* 11 pag.

Sijnde ſijn wijf, Helene, geſchaakt van Paris, in ſijn afweeſen, trok hy ganſch Griekenland by een, maakte een t'zaamenſweeringe ten verderve van den ſchaker, voer over zee, belegerde Trojen, won en vernielde 't, enbracht dus eindelijk dat waarde pand, naar eenige jaaren omſwervens, weder in ſijn rijk. Homerus, Virgilius, Seneka, Higinus, Lucianus, in het Geſp. van Menel. met Eak. Par. *en* Proteſil. *enz.*

Doch Euripides *verhaald ons dat Paris, in plaats van Helene, alleen een wolk, of ſchijnbeeld heeft mede genoomen; dat de waare Helene van de deugdlievende goden naar Egipten is vervoerd; dat Menelaus aldaar ſijn vrouwtjen, onaangeraakt en buiten opſpraak, heeft weergevonden, terwijl het beeld, dat hy uit Trojen met ſich nam, ſchielijk op die tijd is verdweenen. Siet het* Treurſp. van Helene.

12. Troie) *Het Latijn ſet* Ilion; *wegens Ilus, waar af*, 36 pag.

13. Tenedos) *Een ſeer vermaakelijk eiland in den Helleſpont, of Egeeſche zee; ook Kalidne wel eer en Lirneſſus geheeten: gelegen tegens over de voorbergh Sigeum, van welke* 3 pag. Plinius, 5 B. 13 H. *behalven* Diodorus *en* Pauſanias.

Meeſt vermaard door den Trojaanſchen oorlog; terwijl ſich aldaar de Grieken, in de laatſte nacht, hunne bloedige krijgsliſten aanvangende, verſtaaken. Virgilius, 2 En.

14. Simois) *Van deeſe rievier ſpreken we boven*, 3 pag.

15. Xauthus.) *Sie van deeſe rievier*, 22 pag.

 16. Ida)

16 Ida sijn woorden die mij alleen schier een schrik op 't lijf
jagen. Noit hadde hij haar durven ontschaken, soo gek
was die gast niet, of hij wist dat hy sig weeren kost: hij
had sijn kragt wel gewogen. Hy quam , gelijk men
segt, uitmuntent in goutsier, om aan sijn lijf te tonen hoe
rijk Frigie was: versien van vloot en volk, bequaam om
te oorloogen , en met een gevolg , dat 't minste deel
van sijn rijk schier niet uitmaakte. Door desen swier
17 oordeel ik, nigt Helene, dat gij verrukt sijt, en meen
dat die ook de Grieken kan beschadigen. 'K vrees voor
18 een Hector , wie die sij : Paris plagt te seggen dat Hec-
tor een bloedig krijgsman was. Wagt u , hebt gij mij
lief, voor een Hector, 't sij wie 't is , maakt dat gij u
selve die naam sterk indrukt. Dese geschuwt hebbende
sult gij nog andere gedenken te mijden , en denken dat
daar veel Hectors te velt sijn. Maakt dat gij segt , so
dikwijl gij ten strijt sult treden : Laodamia last dat ik
haar leven sparen sal. Moet Troje door de Grieken val-
len , laat het vallen sonder u huit scheuren. Laat Mene-
lâus vegten , en op sijn vijant tornen, om Paris te ont-
wreeken 't juweel, dat hem eerst ontschaakt wiert. Laat
hem invallen , en die hij in regtvaardigheit van saak
verwint , ook met den degen vermeesteren : uit 't midden
der vijanden mag hy sijn bruit halen. U interest is heel
anders. Vegt gij maar om 't lijf te verweeren , en we-
derom te komen om u deugtsaam wijf te omhelsen.
19 Spaar, bid ik, Trojanen, een man uit soo veel duisen-
den , en stort mijn bloet niet uit sijn wonden. Hy is
de man niet die 't voegt met bloot rappier te vegten , en
fel tegen sijn vijant in te vliegen. Hij kan het beter,
die uit grote liefde vegt. Laat andere oorloogen, en
Protesilâus minnen. Ik had u , 'k bekent, schier weder-
roepen , en mijn gemoet getuigdent. Maar ik sweeg uit
vrees van u een quaat voorteeken te geven. Doen gij
uit de hofpoort stapte om na Troje te trekken, gaft gij
door struikelen aan den drempel een quaat teeken. Dit 20
siende sugten ik , en sprak bij mijn selven : og 'k bid
dat dit mag sijn een voorspook van u gelukkige weder-
komst. Dit verhaal ik u nu , om niet te fier op de vijant
los te gaan. Maak dat mijn vrees in wint verdwijne. Ook
dreigt 't hemels lot , wie 't sijn mag, die van de Grie-
ken 't eerst den voet op den Trojaansen bodem set, met
de doot. Ongelukkig is de vrou, die 't eerst sal bewee-
nen 't verlies van haar man. God geef dat gij niet voor-
barig sijt. Laat , onder duisent , u schip het duisenste
van de wal blijven , en alderlaatst afgetobt komen aan
plensen. Dit waarschou ik u ook , dat gij 't lest uit
't schip stapt: want 't is geen vaderlant om na te joken.
Maar als gij weer komt set dan seil en riem bij , en spoeit
u om op u kust te landen. 'T sij Febus 't hooft onder-
haalt of opsteekt gij sijt mijn hartseer nagt en dag. Maar
meer bij nagt , als daags. De nagt is soet voor diert-
jens, die mont aan janskint spele konnen. Ik droom in
mijn bedt veel valse worstelingen , en troost mij , bij faut
van 't ware , met ijdelen schijn. Maar waarom komt u
gedaante mij soo doots voor d'ooge malen? waarom doet
gij mij soo veel naire klagten ; ik schiet uit mijn slaap ,
ik bid de nagtspoken aan · daar is geen autaar in heel Thes- 21
salie van mij onberookt. Ik offer wierook , en stort mijn 22
tranen daar in , die opflikkeren , als wijn in 't vuir ge- 23
stort.

16. Ida.) *Een berg in Frigien; van welke* 16 en 23 pag.

17. Helene) Ledæa *in het Latijn; wegens haar moeder Leda, van welke* 23 *en* 40 pag.

18. Hektor) *Broeder van Paris. Sie* 2 *en* 23 pag.

19. Troiaanen) Dardanidæ *noemt haar het Latijn; wegens konink Dardanus, van welke* 36 pag.

20. Struikelen) *Onder de quade voorteekenen (welke by de aaloude waren bykans ontelbaar) was ook sijn voet onverhoeds te stooten aan den drempel, in het gaan naar buiten.* Plinius, 2 B. 7 H. Cicero, 2 B. der Voorspelling. Tibullus, 1 B. 3 D. Ovidius, 10 B. der Herschepp.

21. Autaar) *De altaaren waaren meerendeels van marmer.* Ovidius, 9 B, der Herschepp. *en (gelijk ons de* Gedenkpenningen *versekeren) doorgaands rond, en den mensch tot aan den middel raakende. Somwijlen omhangen met groene kranssen, en witte sluijers.* Virgilius, 5 *en* 8 Herdersges. *en* 4 B. der Landged. Tibullus, 1 B. 2 D. Ovidius, Klaagd. 3 B. 13 D. *en* 5 B. 5 D. *Witte seg ik, om dat deselve, by voorval van lijkplichten, ook wel swart waaren.* Virgilius, 4 B. van den En.

Men vindse, so wel als op de Geldmunten, *op de oude* Marmersteenen. *Siet de* 26, 27, 28, *enz. Afbeelding by* P. S. Bartolus.

22. Wierook) *Geen offer by de aaloude sonder deselve. Sietse by* Plautus, in Penul. 2 Bedr. Horatius, 1 B. 36 Lierges. Ovidius, 9 en 13 B. der Herschepp. *enz.*

Welke wierd bewaard en opgeslooten in een vierkand kasje; by de Latynen genaaamd acerra. Horatius, 3 B. 8 Lierges. Virgilius, 5 B. van En. Persius 2 Berispd. Prudentius, in Apotheos. Ovidius, 8 B. der Herschepp. *enz.*

Waar uit se tusschen de vingeren wierd opgenomen, en by beurten in het vuur geworpen. Martialis, 11 B. 105 Sneld. Prudentius in Eulal. *het* 9 D. der Martelkr. *behalven* Laktantius, 1 B. 20 H. *enz.*

23. Wijn) *De wijn wierd, nevens de wierook, in het offeren doorgaands gebruikt.*

Want deselve (voortgekoomen van een ongesnoeiden stok. Plinius, 14 B. 12 H.) *plengden sy op den altaar.* Horatius, 1 B. 19 Lierges. *en* 3 B. 13 Lierges. Virgilius, 4 B. der Landged. Lukanus, 4 B. van Farsal. Seneka, in Edip. 3 Bedr. 1 T. Agamem. 2 Bedr. 3 T. en Oktav. 4 Bedr. 3 T. Klaudianus, 1 B. van Stilich. *enz.*

ſtort. Wanneer ſal ik u weer met uitgeſtrekte armen om-
helſen, en eens door blijtſchap van mijn ſelve vallen?
wanneer ſal 't ſijn dat gij mij in 't bedt omarmt ſult ver-
tellen de helde daden van uwen krijg? in welk verhaal,
ſchoon ik ſmaaklijk ſal toelniſteren, ik u, en gij mij
veel kusjens knippen ſult. In 't kuſſen ſtaakt de tong
altijt gevoeg'lijk haar praat, die ſoete toeving ſmeert dat
lit om des te gladder te labberen. Maar als ik denk om
Troje, zee, en ſtorm! ſmoort mijn goede hoop in kom-
merlijke vrees. Dit moeit mij ook, dat de tegenwint
u ſchepen 't uitlopen belet, en gij egter tegen weer en
wint voort wilt. Wie ſou bij weerbarſtig weder na ſijn
vaderlant wille keeren? gij vliet tegen de golf in van u
24 vaderlant. Self Neptuin baant u geen weg na ſijn ſtat
[Troje] waar wilt gij dus brusk heen? keer ijder weer na
huis. Waar heen dus onbeſuiſt Grieken? gehoorſaamt
de tegenwinden: dit marren is geen ſchielijk geval, maar
een beſtier van den hemel. Wat 's d'oorſaak van ſoo
25 ſwaren oorlog anders als een overſpeelſter? keer Grie-
ken met de vloot, terwijl 't nog tijs is. Maar wat weer- 26
roep ik haar? wijk quaat weerroepens voorſpook. 'K wens
dat een voorſpoedige koelte de vloot over de kabbelende
zee drijve. 'K benij de Trojaanſe vrouwen, die, als ſij
de lijken van haar mans ſullen ſien, den vijant digt on-
der de oogen ſullen hebben. Daar kan een nieugehou-
de haar ſtrijtbare man ſelfs den ſtormhoet opſetten, en
't harnas aanſchieten. Wapens toereiken, en midlerwijl
kusjens knippen. Die ſlag van dienſt ſal 't paar weder-
ſijts ſoet vallen. Sij ſal hem uitgelei doen, boekſtaven,
en ſeggen: maakt dat gij die wapenen Jupijn haaſt toe-
heiligt. Hij, die nog vers de les van ſijn wijf onthout, ſal
voorſigtig plukhairen, en op ſijn huis denken. Sij ſal
hem wederom gekome 't ſchilt afligten, 't helmet afne- 27
men, en ſijn vermoeide leden in haar ſchoot ontfangen.
Wij ſijn onſeker: wij door bange vrees geperſt geloven
geſchiet te ſijn, al wat gebeuren kan. Dog ſo lang gij
krijger op een vremden bodem wilt oorlogen, trooſt ik
mij met u waſſebeelt. Dat toon ik mijn gevlei, en lief- 28
taal

Of ſy begooten met deſelve de offerbeeſten; te weeten tuſſchen de hoornen. Juvenalis, 12 Beriſpd. Virgilius, 6 B. van En. Ovidius, 7 B. der Herſchepp. *enz.*

Dit plengen en begieten geſchiedde met een patera, *of offerſchaal; ſomwijlen konſtelijk uitgeſneden en gegraveerd.* Cicero, *in de* 6 Verrin. *behalven* Varro, 4 B. van de Lat. taal. Horatius 1 B. 31 Liergeſ. *en* 4 B. 8 Liergeſ. Ovidius, 9 en 15 B. der Herſchepp. *en de reeds genoemde.*

Siet deeſe plechtigheden beide alhier cierlijk afgebeeld, uit twee, niet de geringſte van mijne kopere Gedenkpenningen.

Doch ſiet ook het 17, 27, 28, 29 *en* 33 Marmer *van* Petr. S. Bartolus.

24. Neptuin) *Nevens Apollo ſijnde de opbouwer van de Trojaanſche veſtingen; gelijk boven is geſegt*, 24 pag. *doch voeg by de aangetrokkene ſchrijvers* Pindarus, 8 Liergeſ. der Olimp. Herodotus, in Euterp. Virgilius, 9 B. van En. Martialis, 8 B. 6 Sneld.. *enz.*

25. Grieken) Danai *in het Latijn. Siet wat wy hier af ſeggen*, 23 pag.

26. Vloot) Inachiæ rates *ſegt het Latijn. Te weeten Griekſche; aangeſien Inachus (anders ook een rieviergod in Peloponaeſus, en de vader van Io, naderhand Iſis) de eerſte koning was der Argiven, volkeren van Griekenlands voornaam gedeelte.* Statius, 6 B. der Theb. oorl. Virgilius 7 B. van En. *enz.*

27. 'tSchild) Clypeus *by de Latiniſten; die tuſſchen dit en* Scutum *(ſie* Livius, 8 B.*) geen gering verſchil aanmerken. Want dit bequam ſijn naam* πάρα τὸ σκῦτος, *van het leer, waar mede het van binnen doorgaands was bekleed.* Livius, 23 B. van de belegerde Kaſiliners, Silius, 2 B. van de Sagunthiners. Statius, 3 B. van Theb. *en was van gedaante lankwerpig.* Polybius, 3 B. Livius. 38 B. Virgilius, 8 B. van En. en Ovidius, 6 B. van den Alman. *ſprekende van de oude Gallen.*

Maar het ander, te weeten Clypeus, *was cirkelrond.* Virgilius, 2 en 3 B. van En. ſprekende van het oog van Polifemus.

Het een en het ander ontmoet ons op de keizerlijke Gedenkpenningen; *als die van Druſus, Mark. Antoninus, enz. by* Angelonus, Oudaan, Patinus, *enz.*

28. Waſſebeeld) *Om een aangenaam denkbeeld van loffelijke voorouderen, en brave bloedverwanten altijd voor oogen te hebben, en met deſelve ſich te kittelen, plagdmen waſſe borſtbeelden, konſtelijk gewrocht, en natuurlijk geſchilderd, in* atrio, *'t voorhof, en voornaam gedeelte van het huis te plaatſen, en in een*

 sier-

taal van ons trou, dat omhelfe ik als u felve. Gelooft mij 'tbeelt heeft meer in, als het fchijnt. Sloeg 't maar geluit, het was Protefilaus felfs. Dit aanfchou ik, dit hou ik, in plaats van mijn man, op fchoot fitten, dit doe ik mijn beklag, als of 't mij trooften koft. Ik fweer u bij u wederkomft en lighaam, mijn Godheit, bij 't vuir dat onfe harten en bruilofts ligt gelijk ontftak: en bij u hooft, (og mogt ik dat flegs grijs wederfien!) 't geen gij felfs in u magt hebt om te konnen wederbrengen: dat ik u volgen fal, waar gij ook vervaart: 't fij dat gij og: 't geen ik vrees: of behoude blijft. 'K befluit mijn brief met een klein vermaninkje: draagt gij voor mij, draagt ook voor u felve forg.

cierlijke kas op te hangen. Plinius, 35; 2. Polibius, 6B. Val. Maximes, 5 B. 8 H *fpreekende van Torquatus*, Seneka van de Weldaad 3; 28. *Van de dichters eenvoudelijk geheeten* ceræ; *wegens haare ftoffe.* Ovidius, Minned. 1 B 8 D. *en* 5 B. 6 D. *en* 1 B. der Alman. Martialis, 2 B. 90 Sneld. *en* 4 B. 40 Sneld. Juvenalis, 7 *en* 8 Berifpd.

Ja fomwijlen toegenaamd fumofæ; *om dat fy, in het voorhof hangende*, berookt *en bemeufeld wierden, wegens de altaaren, allaar geduurig voor de Lares of huisgoden ontftooken.* Juvenalis, 8 Berifpd. *behalven* Propertius, Ovidius, Lukanus, Statius, Martialis, *enz.*

30. Bruiloftslicht) *Van de bruiloftstoortfen is gefegt,* 27 pag.

VEERTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Uit verfcheidene vrouwen had Danaüs, foon van Belus de Oude, by verloop van jaaren, 50 dochteren gewonnen; gelijk Egiptus, fijn broeder, door veelvoudig herhuwen, vader was van 50 foonen. Deefe verfocht die dochteren voor fijne kinderen ten huwelijk: maar Danaüs, uit fekere godfpraak weetende, dat hy, door de hand van een fchoonfoon, ter eeniger tijd fou fneuvelen, floeg dit verfoek af, en begaf fich uit Egipten, over zee trekkende, naar Peloponnefus, en het landfchap der Argiven. Doch Egiptus fond fijne foonen, met een geweldige krijgsmagt, derwaarts om hunnen oom fijne dochters met het ftaal af te dwingen. Deefe bewilligd daar op de huwelijken; doch geeft, op de bruiloftsnacht aan ieder dochter een pook, om haare bruidegoms daar mede in den flaap om te brengen. Sy volbrengen fijn laft, uitgenoomen

eene

eene Hipermnestra, die haaren Linceus opwekte, en uit het hof dêe vluchten. Doch Danaüs liet haar deswegen aanstonds in den kerker smijten. Uitwelke sy deesen brief affend aan haaren bruidegom; versoekende, zo't mogelijk was, ontset, of ten minsten (indiense komt te overlijden) een eerlijke begravenis.

HIPERMNESTRA AAN LINSEUS.

Hypermnestra wenst u mits desen heil, die van so veel gebroeders overbleef. De rest legt door 't moordgeweer van haar nieuwe bruits in 't bloet versmoort. Ik sit hier gekluistert en swaar geboeit, tot straf van medogentheit. Om dat mijn hand ontsag u de strot af te steken, ben ik schultpligtig. Had ik 't burven bestaan, ik had lof getrokken. 'T is best dees schult onderworpen, dan vader soo behaagt te hebben. Mij rout niet dat mijn hand met geen moord bemorst is. Schoon mij vader met vuir verbrande, 't geen ik niet gehoont heb,
1 en mij de fakkels van ons bruiloft in 't gesigt dreef, of
keelde met 't staal, dat hij mij godloos tot u moordpriem gaf, en ik de dood besuren most, die u bereit was: hij sal mijn dootse mond noit doen seggen: 'k heb berou. Ik ben geen mens om leeetwesen van medoge te hebben. Laat Danäus en mijn wreede susters wroegen over haar schelms misdrijf: dit's gemeenlijk de vrugt van een vervloekte daat. Mijn hart beeft, als ik om die moord-nagt denk, en een schielijke rilling doet mijn vingeren stil staan in 't schrijven. De hand, die gij kost geloven bequaam te wesen tot mans moord, schrikt te schrijven de moord die sij niet gedaan heeft. 'K sal egter een proef nemen. 'T was pas schemer avont, tussen ligt en donker,
als wanneer wy Inachus kroos gebragt wierden in 't hof 2
van Vorst Pelasgus, alwaar ons schoonvader Egyptus soo 3
gewapent wij waren verwelkomde. Men sag de gulde
lampen allenthalve branden; d'autaren, tegen dank, met 4
heilloos reukwerk stoken. 'T volk riep vast Hymen Hy- 5 6
menëe; maar hij vloot, hoe schel sij riepen, selfs Juno 7
vlugte uit haar stad. Als wanneer de Bruigoms, van 't geselschap geluk toegejuigt, door sterken drank klontervoetig, met verse bloemkranssen op de gesalfde hoofden, 8 9
vrolijk

1. Fakkels) *Van deese is dikmaals gesprooken, en eens voor al*, 27 pag,

2. Inachus) *Wy spreeken van koning Inachus*, 69 pag.

3. Vorst Pelasgus) Magnus Pelasgus, de groote Griek, *set in het algemeene 't Latijn. Aangesien de swervende Pelasgi wel eer Thessalien, een deel van Griekenland bewoonden. Siet* 42 pag.

4. Lampen) *Met lampen (gelijk wy meest met kaarsen) verdreven de oude, in hunne huisen, en op hunne byeenkomsten, de duisternisse van de nacht. Welke aan ketenen waren opgehangen.* Petronius, *in sijn* Berispschr. Lukretius, 5 B. Virgilius, 1 B. van En. Horatius, 3 B. 31 Liergesf. Propertius, 2 B. 15 D. en 3 B. 7 D. Statius, 1 B. van Theb. Martialis, 11 B. 105 B.

Deese wierden, op feestdagen, en ten tijde van blijdschap en vrolijkheid, ontrent drempel en voordeur, geplaatst. Juvenalis, 2 en 12 Berispd. Pakatus, in de 23 Red. aan Theodos. Tertullianus, 2 B. aan sijn vrouw.

Gevuld met olie. Servius, over het 1 B. der Landged. Martialis, 4 B. 90 Sneld.

Die sy van selver lieten verslaauwen en uitgaan; nademaal sy in geenerleye wijse met geweld mochten geblust of uitgeblaasen worden. Petronius, in gemeld. B. 't Bruiloftd. van keiser Gallien, Filodemus, in het 7 B. van het Gr. Bloemhof.

5. Reukwerk) *Van de wierook, en haar gebruik is gesprooken*, 68 pag.

6. Hymen, Hymenëe) *Van dit vroolijk geroep sie* 64 pag.

7. Juno) *Als godin en voogdesse van het echtgenoodschap, en beschutster der trouwende; gelijk is aangeweesen*, 15 *en* 46 pag.

8. Bloemkranssen) *Op vroolijke maaltijden en weelige gastmaalen was men gemeenlijk met een krans van versche bloemen gekroond.* Athenëus, 2 B. Seneka, *in de* Rei van Thyest. 3. Bedr. Lukretius, 4 B. Plautus, in Amfitr. 3 Bedr. *en* Pseudol. 5 Bedr. Lukanus, 10 B. van Farsal. Seneka, van de Gramsch. 2 B. 33 H. Klaudianus, in het B. van de Gildon. oorl. Ovidius, 5 B. der Alman. en 9 B. der Herschepp. Anakreon en Horatius, *doorgaans.*

Doch bysonderlijk met een krans van roosen. Martialis (*behalven eenige der genoemden*) 2 B. 59 Sneld, 3 B. 65 Sneld. 9 B. 12 en 95 Sneld. Juvenalis, 11 Berispd. Horatius, *weder doorgaans*; *en* Andere.

9. Gesalfde) *By de groene kranssen voegdense, in hunne gastmaalen, ook soete reukwerken en kostelijke salven; met welke (gelijk heden met allerhande soort van poeijer) sy hun hoofd-hair vercierden en geurig maakten.* Katullus, 13 en 64 D. Plautus, in Kurkul. 1 Bedr. Martialis, *doorgaans.* Cicero, in sijn Red. voor Rosc. van Amer. Festus; Gellius, 10 B. 23 H. Athenëus, 15 B. Plutarchus, 3 B. der Dischred. Klemens de Alexand. 8 H. *enz.*

Dus-

vrolijk traden na 's bruits kamers , haar lijksteden, en
ijder op 't bed , sijn graf, neer viel. Als haar nu de
10 spijs , en wijn in slaap gewiegt had , en geheel Argos
sorgloos in rust lag ; docht mij dat ik ontrent mij 't ziel-
togent kermen hoorde: en 'k hoorden 't degelijk, en
't was so als mij docht. Mijn bloet ontschifte mij, mijn
geest en lighaam rilde van kou , en ik lag stijf verkilt
in 't nieuwe bruilofts bed. Gelijk de magere koornai-
ren door een flaau lugje , als 't populier lommer door
eén labberkoeltje rilt; soo trilde ik, of nog meer. Gij
lagt en ronkte , en de wijn die ik u geschonken had,
was enkel slaap-vugt. Het vinnig bevel van vader ver-
joeg mij de vrees: 'k rees op en greep het staal met een
bevende hand. 'K sal u geen leugens wijs maken. 'K had
11 't rappier al driewerf opgeheven, driewerf flaau weer late
vallen. Dan sette ik (laat mij de waarheit bekennen)
dan sette ik 't moord-geweer weer op u strot. Maar
vrees en minlijk medoge weerstont dit wreet bestaan;
en mijn kuisse hand was schu 't belaste werk te verrigten.
Ik scheurde mijn purper gewaat , rukte 't hair uit mijn
hoofd, en sprak dus bij mijn selve : og Hypermnestra gij
hebt een streng vader: volbreng sijn wil: dat dese 't pad
van sijn broederen tree. Ik ben een vrou en maagd, sagt-
sinnig van aart , en blo om mijn jonkheid. Mijn teere
hant dient tot geen felle moord. Wat rept u : volg,
terwijl hij smoor-dronken legt, 't voorbeeld van u kloek-
hartige susters: 't is te geloven dat sij alle haar bruigoms
reets vermoord hebben. Had dese hand eenige manslagt
konnen begaan , sij had al met het bloed van haar mee-
steres geverft geweest. Waarom verdienden sij de doot,
met 't aanvaarden van haar ooms rijk, dat dog op vremde
schoonsonen sou hebbe moeten vallen? Neemt die mans
hadden de dood verdient : wat misdreven wij? waarom
mag ik niet deugtsaam sijn ? Wat heb ik met geweer te
schaffen? waar toe deerns moord-geweer gegeven ! mijn
handen sijn bequamer tot wol en 't spinnewiel. Dus sprak
ik: en storte onder 't klagen tranen die uit mijn oogen op
u lighaam leekten. Doen gij mij omhelsen wout , en
de lome armen in de slaap uitsloegt , hebt gij u handen
schier aan mijn degen gequetst. Nu vreesde ik vast voor
den dag , voor vader, en sijn knapen ; als wanneer gij
door dese mijn reden uit den slaap schoot : voort rijs
op , Belus kroos, 't eenigst overschot van nog flus so veel
broeders; dese nagt, soo gij u niet en rept, sal u eewi-
ge nagt sijn. Gij schoot verbaast op: de teuterslaap schoot
u wel haast uit d'oogen: gij sagt het vinnig staal in mijn
beknelde hant. Gij vraagt mij d'oorsaak : voort pakt u
voort, riep ik , terwijl 't nog donker is. Terwijl
't nog donker was vlugte gij , en bleef ik in de pekel.
'S morgens vroeg telde Danâus sijn swagers lijken ,
en bevont dat gij alleen de doot ontsnapt waart. Hij
nam 't euvel op dat gij 't uit de neven alleen ont-
sprongt , en klaagde dat met al 't bloet vergieten nu
niets was uitgeregt. Men rukt mij van vaders voeten bij
't hair na de kerker: soo wert de deugt beloont. Gewis
hielt Juno nog haar ouden wrok , van die tijt af, dat Iô
in een vaars, en van vaars in een Godin verandert wiert.
Maar 't is al strafs genoeg dat een teer meisjen loeide,
en dat dat schone dier nu Jupiters oog niet meer bekoor-
de. Dees nieuwe vaars stont op den oever van vader 12
Inachus stroom, en spiegelde haar vremt gehorent hooft 13
in 't water : als sij spreken wou , loeide sij , soo dat sij
voor haar spiegel-beeld en eigen stem verschrikte. Wat
vlugt gij , rampsalig dier ? wat verwondert gij u over u
schadu ?

Dusdaanige waaren die van nardus. Horatius, 4 B. 12 Liergef. Lukanus , *op de aangetogene plaats.* Tibullus, 2 B. 2 D. *enz.*

Of amomum. Seneka, in Thyest. *op de gemelde plaats*, *behalven* Statius , Sidonius , Ovidius. *of andere, van geen mindere waarde en lieflijkheid.* Lukanus, in gemelde 9 B. Propertius , 3 B. 9. D. *enz.*

10. Argos) *Een oude en vermaarde stad in Achajen , een gedeelte van Peloponesus , de rijksstoel van koning Menelaüs. Onder andere ook berucht door het voortteelen van paarden.* Horatius, 1 B. 7 Lierd. Strabo, 8 B.

Van deese brocht de Grieksche Diomedes een volkplanting over in Apulien , een oosterlijk deel van Italien , naderhand geheeten Argirippa. Plinius , 3 B. 11 H. Virgilius, 11 B. van En. Ausonius , in het Grafschr. van Diomed. *behalven* Silius , *enz.*

11. Rappier) *Siet de geschiedenis van Hipermnestra*, *in onse* GALLERYE, *by de* 10 Afbeeldinge, *getrokken uit* Escilus, Higinus, Horatius, Nemesianus , *enz. Alwaar gy ook sult vinden, volgens* Eustachius *over* Dionys. *dat , nevens Hipermnestra , een andere suster , geheeten Bebrix, ook haaren bruidegom, genoemd Hippolitus , in het leven heeft bewaard.*

12. Vaars) *Io was de dochter van bovengemelde koning Inachus ; van het weelig Hoofd der goden vervolgd , beslapen, en onteerd ; en, op de schielijke tusschenkomst van sijn jaloersche Juno , in een jonge koe verschept. Deese koe moest Jupiter tegens dank aan sijn gestoord wijf vereeren en wegschenken ; die deselve door eenen Argus , naaukeurig liet gade slaan en bewaaren. Doch die veehoeder , door Merkurius sijnde omgebracht en onthalst , so heeft Juno die gewaande koe de geheele wereld ellendig door doen swerven ; tot dat eindelijk Egipten haar heeft ontfangen , geherbergd , en , wegens de uitnemendheid haarer verdiensten , met de naam van Isis , onder hunne godheden gesteld.* Ovidius, 1 B. der Herschepp. Virgilius , 3 B. der Landged. Val. Flakkus , 7 B. der Argon. Apollodorus , 3 B. *behalven* Herodotus, Dionysius, Moschus, Nonnus , Escilus, Likofron , Sofokles , Euripides , *en* Lucianus.

13. Inachus) *Rievier , riviergod en koning ; gelijk wy seggen*, 69 pag.

ſchadu? waarom telt gij u vier voeten onder u beeſte lighaam? Gij, een boel van dien groten hemel-voogt, gevreeſt van Juno, moet den ſcherpen honger boeten met loof en gras. Gij drinkt bronwater, ſpiegelt verbaaſt u weſen, en vreeſt van u eige hoornen geſtoten te worden. En daar gij te vore ſo rijk waart, dat gij ſelfs daar door Jupiters oog bevielt, moet gij nu naakt op 't blote velt leggen. Gij rent door zee, door lant en maagſchap ſtromen, die u alle vrije pas geven. Waarom gevlugt Iö? Waarom over 't ruime pekel geſworven? Gij kont dog u geſtalte noit ontvlugten. Waar vliegt gij, Inachus kroos? gij vliet en volgt al 't ſelve: gij ſijt u eige leitsvrou, en
14 't geſelſchap van de lijder ſelfs. De Nijl, die ſijn emer door ſeve ſtrotten in zee giet, nam de dolle boel 't vaars poſtuur af. Wat mag ik beſchimmelde geſchigten ophalen? mijn jaren geven mij, ſiet hier, ſelf ſtofs genoeg van klagten. Mijn vader en oom voeren oorlog: wij werden uit ons rijk en land op 't eint van de werelt verdreven. Dien wreedaard [Egyptus] heerſt en ſit alleen op den Throon. Wij ſwerven, arme troep, met d'arme grijsaart buitens lants. Van ſoo veel broeders ſijt gij d'eenigſte in 't leve. 'K beſchrei de doden, en die haar vermoorden. Want met ſoo veel broeders heb ik ſoo veel ſuſters verloren, ijder troep ontfang mijn ſilte tranen. Siet hier, ik ſit, om u leven, gekluiſtert tot ſware ſtraf. Wat ſal men ſchuldige leeren, als de lof der onſchuldige verklaagt wert? Ik voor deſe d'hondertſte van nigt en neven, ſal deerlijk moete ſneuvelen om 't behout van eene broeder. Maar, Lynceus, ſoo gij nog ſorg draagt voor u mewaarde nigt, en de weldaat die ik u bewees met een dankbaar hart wilt erkennen: ſoo biet mij hulp, of laat mij doden: en brant mijn lijk ter ſluik op den lijk-ſtapel. Begraaſt dan mijn gebeente met tranen van trouwe liefde beſtort, en hout op mijn grafſteen dit klein gedigt: 15 16
17

DE BALLING HYPERMNESTRE ONTFING VOOR LIEFDENS PLIGT
QUAAT LOON: DE DOOT: DIE SY HAAR BROEDER HAD ONTWRIGT.

'K wou wel meer ſchrijven; maar mijn handen ſijn te moe door de wigt des ketens, en de vrees beneemt mijn kragt.

14. Nyl) *Een wel bekende rievier in Afrika; het wijdberuchte Egipten dwers doorſnydende, en ſich in de Midlandſche zee nederſtortende.* Heliodorus, 9 B. *behalven* Nonnus, Dioniſius, Diodorus, Euſtathius.

Heeft vorders ſijn naam en vermaardheid van drie byſonderheden; te weeten, wegens ſijn

Onbekenden bron en oorſprong. Tibullus, 1 B. 7 H. Horatius, 4 B. 14 Liergeſ. Lukanus, 10 B. van Farſal. Klaudianus, in het Sneld. van de Nyl. Ovidius, 2 B, der Herſchepp. *behalven* Ammianus, Virgilius, Sidonius, *enz.*

Sevenvoudigen mond en uitgangh in gemelde zee. Ovidius, *op de gemelde plaats.* Katullus, 11 D. Virgilius, 6 B. van En. *nevens* Manilius, Statius, Silius, Klaudianus, Val. Flakkus, Moſchus, Nonnus, *en* Dioniſius; Herodotus, Strabo, *en* Plinius.

Vruchtbaar maakende kracht en hoedanighed; wegens ſijn ſuiver water, en vetachtige modder. Virgilius, 4 B. der Landged. *en* 9 B. van En. Plinius de jongere, *in ſijn* Red. aan Traian. *behalven* Heliodorus, Ammianus, Lukanus, Juvenalis, Statius, Tibullus, Klaudianus; *enz. Alwaarom hy, wegens het mededeelen van deeſe vruchtbaarheid, ook de Egiptiſche Jupiter wort genaamd, by* Atheneus, 5 B. *en* Martialis, 9 B. 36 Sneld. Diodorus, 1 B. Strabo. 1 B. Ariſtides, in ſijn Red.

Hy komt ons te vooren, gelijk een grijsaard gebaard, en met veele hoornen (beteekenende ſijne uitgangen) opgeſchikt (ſijnde ook een hooren van overvloed nevens hem geſteld) op een Feniciaanſche Penning *van Severus, by* Vaillant; *in meergemeld B.* de Colon. & Municip.

15. Lijkſtapel) *Van de lijkſtapel en de toeſtel van deeſe ſiet* 57 pag.

16. Gebeente) *Te weeten in een doodbus; van welke* 57 pag.

17. Grafſteen) *Dit was ſeer in gebruik by de alouden. Siet* Cicero, *in het* B. van de Ouderd. Martialis, 10 B. 71 D. Virgilius, 5 Herdersgeſ. Propertius, 1 B. 10 Sneld. *en* Ovidius, 14 B. der Herſchepp. *enz.*

Alwaarom noch heden duiſenden van Grafſchriften, *in gebonden en ongebonden ſtijl, uit* marmere *brokken opgeſocht, in weeſen ſijn, by* Gruterus, Reineſius, Kirchmannus, *en andere* Verſamelaars.

VYFTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Paris van Troas oversteekende naar Griekenland, om de schoone Helene, van Venus hem beloofd en toegesecht, te schaaken; en met sich te voeren, is te Sparta van koning Meneläus ontfangen en gehuisvest. Ondertusschen wierd Meneläus genoodsaakt, wegens erfenissen van gewicht, om naar het eiland Kreta te vertrekken. Des hy den Troiaanschem vreemdeling by sijn huisvrouw laatende, haar ook het onthaal van deesen gast heeft aanbevoolen. Doch Paris bediend sich van die gelegenheid, send deese brief, soekt haar trouweloos te maaken, en tot sijn liefde te verlokken.

PARIS AAN HELENA.

1 Ik Paris, Priam 's soon, wens u Helene, mitsdesen heil, 't welk mij alleen uit u hant te wagten staat. Seg ik 't? of hoef ik geen baken te geven van een vuir, dat reets hoger is gesteigert als mij lief is? 'K had wel liever dat het verholen bleef, tot dat de tijt quam van sorgeloose vreugt: maar ik kan 't swaarlijk dempen: want wie kan vuir bedekken, dat door sijn eige vlam altijt verraden wert. Hebt gij geduld om mijn biegt te horen, 'k beken dat ik brant. Daar hebt gij met woorden 't blijk van mijn hart. Ei spaar dog, die 't belijde, lees de rest van dese brief met geen stuirsheit maar met soo vrolijk gelaat als u wesen medebrengt. 'K was seer verheugt doen ik lest verstont dat gij mijn brief had aangenomen, en schep moet om op gelijke wijse bij u welkom te sulle werden. Den hemel geeft het: en dat mij de min-godin u persoon niet vergeefs belooft hebbe, die mij desen togt heeft aangeraden. Want weet dat ik (op dat gij u niet onwetende vergrijpt) door haar Godlijken raat en van hoger-hant hier aan quam. Ik eis wel groten prijs, maar die mij is verschult. Venus heeft mij u
2 ten huwlijk belooft. Onder haar bestier ben ik met de
3 vloot, die Fereklus timmerde, dit ver-stuk weegs van de

1. Heleen) Ledæa *in het Latijn; als sijnde de dochter van Leda; gelijk wy seggen,* 23 pag.

2. Venus) *Het Latijn segt* Citherëa; *wegens het eiland Cithera. Siet* 34 pag.

3. Fereklus) *De timmerman en toetaakeler van de vloot, waar mede sich Paris naar Grieken liet overvoeren.* Homerus, 5 B. van Il. *en* Koluthus, *in het* B. van de Schaak.

4. Si-

4 de Sigeeſe kuſt over de ſporeloſe zee kome ſtuiven. Sij
gaf mij lieflijk weder, en blanke voorwind. Magt heeft
5 ſij over zee om dat ſij uit zee-ſchuim is geboren. Dat
ſij volharde, de vlam van mijn hart, als de berning der
zee beſtiere, en mijn wens in haar gewenſte haven ſtier.
Ik bragt, maar vont hier deſe vlam niet. Dit 's d'oor-
ſaak van mijn lang zee ſwieren. Want nog onweer;. nog
koers-ſail dreef ons hier: ik ſette met voordagt met mijn
6 vloot op Lakonie aan. Denkt niet dat ik deſe zeetogt
doe met koopmanſchappen. God ſegen maar de midlen
die ik heb. Ook kom ik niet om de Griekſe ſteden te
beſigtigen: de ſteden van mijn rijk ſijn pragtiger als die.
Gij ſijt het doelwit: die mij de gulde Venus heeft belooft
tot egtgenoot: op u verliefd' ik, eer ik u kende. 'K ſag
eer u aanſchijn met mijn geeſt, als met d'oogen. De
faam was d'eerſte bode van u wel-gemaaktheit. 'T is
evenwel geen wonder, dat ik, als 't hoort, van verre
met minneſchigten getroffe, op u ſchoonheit ben verlieſt.
So wou 't den hemel, 't welk op dat gij niet poogt omver
te ſtoten, aanhoor 't geen ik u hier waaragtig ſal verhalen.
*Ik wat nog ongebore in moeders kool, die nu ter voller dragt
op 't uiterſte ſwanger gink. Sij droomde in 't baren dat ſij een*
7 *groote blakende fakkel ter werelt bragt. De ſchrik ſtoorde
haar ſlaap, ſij rees op, verhaalt haar ijſelijken droom aan den
ouden Priamus, die aan de droombedieders. Deſe voorſpel-
den, dat Troje door Paris vuir ſtont te verbranden.*
Dat was de brand, die nu mijn hart door blaakt. Mijn ſchoon-
heidt en fieren moet, ſchoon ik een harder ſcheen, wa-
ren merken van verborgen adel. Daar is, wat van de
weg, een plaats midden in de dalen van de lommerrijken 8
Ida met hars en eike bomen digt bewaſſen: waar op nog
vreedſaam ſchaap, noch rots lievende geitjens, nog tra-
ge runderen graſen. *Hier ſtond ik tegen een boom leunen-
de, en beſtaarde de ſtad Troje, de verheve gebouwen, en
zee. Als wanneer mij dogt dat door 't ſtappen d'aardt onder
mijn voeten dreunde*: 'k ſal waarheit ſpreken, ſchoon 't ſchier
niet gelooft ſal werden. *Met ſag ik Merkurius, neef van den* 9
*groten Atlas en Pleione, voor mijn oogen ſchigtig neerſcheeren.
'K mogt hem ſien, en met waarheit ook verhalen 't geen ik ſag.
Hij had in ſijn hant een goude roe. Nevens die quam Venus,
Juno, en Pallas met de tengere voeten op 't klavergras bij mij ge-
ſtreken. Ik ſtont verſtokt, en 't hair rees mij door kille ſchrikte
berge: als mij de vleugbode ſeide: ſijt niet bevreeſt. Gij ſijt
nu ſchoonheitkeurder: ſchiſt 't krakkeel van deſe Godinnen:
wie van drie ſchoonder is als d'andere twee. En ten einde ik
't niet afſlaan mogt, beval hij 't mij uit Jupiters naam: met
ſchoor hij door de lugt ten hemel. Doen quam ik weer tot mijn
ſelve, kreeg ſchielijk nieuwe moet, en ſchroomde niet ijder van
onder tot bove te beneuſelen. De prijs was elk wel waart, maar
'k ſchroomde deſe trits als rigter even ſchoon te ſchouwen.
Deg een van drie viel mij al van begin aan bevallijker in 't oog:
waar uit gij wel kont merken, dat het Venus is die mij dees min
verwekt Sij woelden ſo ijverig ijder om de prijs, dat ſij mijn
vonnis met grote ſchenkagien tragten te verbaſteren Juno loofde
mij Koninkrijken, Minerva deugt, en manhaftigheid;
ik*

4. Sigeeſche) *Waar af ook* 3 pag. *Een ſtad en voorberg van Troas; ſijn vermaardheid, onder andere, ook hebbende van het graf van de Salaminiſche Aiax.* Virgilius, 2 B. van En. en Ovidius, 13 B. der Herſchep.

5. Gebooren) *Soo geſegt is,* 34 pag.

6. Lakonien) Tænaris *in het Latijn, wegens de Lakoniſche voorberg; van welke* 67 pag.

7. Fakkel) *Van deſe droom ſpreken we in den inhoud van den derden brief,* 41 pag.

8. Plaats) *Siet wat we van dit oordeel ſeggen* 22 pag.

9. Merkurius) *Soon van Jupiter, wegens Maia, dochter van Atlas en Pleione. Die welbekende looper, boode en tolk der Hemellingen en onderaardſche mogentheden,* Horatius, 1 B. 10 Liergeſ. Klaudianus, 1 B. der Schaak. *behalven* Homerus, *enz.*

Ontrent hem worden aangemerkt, ſijn hoedjen, of galerus, *aan weerſijden gevleugeld.* Statius, 1 B. der Theb. Klaudianus, in gemelde B. Ovidius, 1 B. der Herſchep. *enz.*

Gewiekte ſchoenen, of talaria. Virgilius, 4 B. van En. Ovidius *en* Statius, *en aangetrokkene B. enz.*

Vrederoede, of caduceus. Homerus, 24 B. der Dool. Horatius, *en* Virgilius, *in gemeld B.* Het 8 D. der Priaapgeſ. Statius, *in gemeld B. behalven* Apulejus, Lucianus, Servius, *enz.*

Met deeſe roede, van Apollo gekregen, ſloeg en ſcheidde hy eens, by geval Arkadien doorreiſende, twee vechtende ſlangen van malkanderen. Makrobius, 1 B. 19 H. en Higinus, 2 B. der Sterrekund. *Alwaar om men ook deswegen de vrede ſtaf met deſelve ſiet omringd, ſo op de* marmerbrokken, *als op de* Gedenkpenningen; *welke laatſte ons hem op dusdaanige wijſe vertoonen.*

Voorts word het opſchrift derſelver verklaard, door Ovidius, 5 B. der Alman. *en* 14 B. der Herſchepp. Diodorus, 5 B. 75 H.

ik twijffelde of ik magtig of klock wesen woude. Venus lagte soet, en sprak: laat u, Paris, met die schenkagien d'oogen niet uitsteken; btide sijn sij onderhavig wankelige vrees. Ik sal u geven, dat gij lieven kont: en in u arme schenken de dogter van de schone Leda, vrij goelijker als haar moeder. Dus sprak sij, en als ik haar geschenk en schoonheid voor 't best gekeurt had, schoor sij met de prijs weer ten hemel. Onderwijl wierd ik ('k geloof doe mij den hemel jonstig wiert) uit sekere
10 merken erkent voor 's Koninks kind. Ons hof was vol vreugde om 't opstikken van haar lang verloren soon: en Troje beraamde desen dag tot een jaarlijkse feestdag. En gelijk gij mij bevalt, so beviel ik doen de jonge Prinsessen. Gij kont alleen de wens van soo veel juffren weg dragen. 'K had slegs geen Koninks en Vorsten dog-
11 ters tot minnaressen: ik wierd ook ijverlijk van Nymfen gefeest. Maar 'k had van al dit tuig een walg, sedert ik
koft hoop scheppen om met Helene te paren. 'K sag 12
u daags met mijn oogen, 's nagts met gedagten, als mijn oogen door lieflijke slaap geloke leggen. Wat sult gij in 't bij-wesen doen, die mij nog noit gesien deedt blaken? 'K ontvonkte, schoon het vuir nog ver van mij was. En langer koft ik mij 't genot van die hoop niet schuldig blijven, of 'k sogt mijn wens over de blauwe zee te bejagen. De Frigiaanse bijl doorkerft de Troise
pijn-bomen, en al wat hout bequaam tot vaartuig was. 13
'T hoge Gargara wiert ontbloot van hoge bomen: de 14
langen Ida verschafte mij ontelbare balken. D'eiken boog men vast tot kielen; 't kromme vaartuig rogt vast in 't geraamt. Men siet het met raaien en seilen om de masten, en schildert Goden agter op 't gekrulde paveljoen.
Maar 't schip, waar op ik vaar, is beschildert met Venus, 15
die mij dees bruit beloofde, en haar soon Kupido, nevens een. Als de vloot seilree was, wierd ik aanstonts gelast

10. Konings kind) *Siet* 21 pag. *den inhoud van de vijfde brief.*

11. Nimfen) *Te weeten van Enone; toen hy sich noch by de herders en veehoeders onthield. Siet den inhoud van Enones brief*, 21 pag.

12. Helene) Tindaris *in het Latijn; gelijk* 23 pag.

13. Pijnboomen) *Aangesien de pijnboom Cibele, de moeder der goden, is geheiligd en gewijd.* (Strabo 15 B. Ovidius 10 B. der Herschepp. Virgilius, 6 Herdergef. *en* 9 B. van En. Katullus, 61 D. Klaudianus, 1 B. tegens Eutrop. en 1 B. van de Schaak. Prudentius in Roman. *het* 14 *der* Martelkr. Arnobius 5 B.) *soo sijn ook de plaatsen, alwaar se word geëerd en aangebeden, met pijnboombosschen alöm beplant geweest; gelijk bysonderlijk de berg Ida, in Frigien, en haare gedeeltens.* Virgilius, *en* andere, *op de aangetogene plaatsen.*

Ondertusschen is het pijnhout ook van de aalouden tot den scheepsbouw so dikmaals gekapt en gebesigd, dat de dichters meermaalen Pinus *voor een schip (quansuis van pijnhout) in hunne schriften hebben gesteld. Siet* Virgilius, Ovidius, *en ontelbare* Andere.

14. Gargara) *De hoogste top van Ida; gelijk is aangeweesen*, 16 pag.

15. Venus) *De schepen der aloude waaren, onder andere cieraaden, ook met de beelden der goden opgeschikt.* Statius, 6 B. van Theb. Persius, 6 Berispd. *het sy dan of, gelijk hier, van Venus; of van de Son, gedragen van een krokodil.* Eusebius, *in de* Euang. Bereid. 3 B. 3 H. sprekende van de Egiptenaaren. *Of van Apollo*, Virgilius, 10 B. van En. *of van Minerva, enz.* Val. Flakkus, 8 B. der Argonaut. *en* Andere.

Staande deselve of op de voorsteven. Suidas, *van de* Attisch. Herodotus, 3 B. *van de* Fenic. Procopius, *over* Jesaias, 12 H. Oekumenius, *over de* Handeling. 28 H. 11 vers.

Of, ook op den achtersteven. Suidas. Hesichius, *enz.*

Tot deese beelden naamen, op de schepen, de verongelijkte haaren toevlucht; om aldaar van geweld en overlast bevrijd te sijn: even gelijk men, by sulk een gelegenheid, gewoon was in de tempelen tot de beelden der goden te vluchten, en deselve te omhelsen. Cicero, Tibullus, Plautus, *enz.* *aangetrokken*, 65 pag. *in de* PICT. LOQVENS.

Ik vind deselve op de Burgermeesterlijke Geldmunten; *van welke ik deese heb uitgekipt, om het gesegde te bewaarheden.*

16. Egee.

16 gelaſt na d'Egeeſe zee te ſteken. Vader en moeder weer-
ſtonden mijn heiloffer en vertrek met ſmeken, en ſtut-
ten mijn voorgenomen togt met beweegreden ſoo veel
17 ſij koſten. Ook riep ſuſter Kaſſandra, als ik op 't afva-
18 ren ſtont, met hangende vlegten, gelijk ſij was: waar
druiſt gij heen? gij ſult brant weer brengen. Gij weet
niet hoe groten vuir gij over dees baren halen ſult: waar
ſprak de Profeters: 'k ben 't geſpelde vuir wel gewaar
geworden: nu in mijn teere borſt een felle minvlam blaakt.
'K ſteek uit de have: ſeil met een blanke voorwint,
19 en raak, Ebalus kroos, op uwe kuſt ten anker. U man
onthaalt mij als gaſt. Dit 's ook niet ſonder beſtier van
den hemel geſchiet. Hij toonde mij wel al wat in de
20 ſtadt Lacedemon waardig en heerlijk te ſien was; maar
mijn oog was nergens om beluſt als te ſtare op u vol-
preſe ſchoonheit. 'K ſtont verbaaſt, als ik u ſag: mijn
hart en ingewant voelde ik op nieus doorgrieft door den
bliksem van u geſigt. So ſchonen troonje, had, na mijn
onthout. Venus, doen ſij voor mij ten oordeel ſtont.
Indien gij doen met haar gekomen waart tot keur, 't had
met Venus prijs kampel afgelopen. De faam heeft wel
veel groots van u ſchoonheid getrompet, en de geheele
weerelt over gegalmt: daar is ook geen dier in Frigie
nog van den opgank der ſonne, die bij u in welgemaakt-
heid hantwater heeft. Kont gij dit ook wel geloven? u
ſchoonheid verbluft dien roem, en de faam ſchiet vrij
te kort in 't melden van u braaf poſtuir. 'K vind hier
meer als Venus mij beloofde; u glorie is van haar ſtoffe
21 verbluſt. Soo brande Theſeus wel te regt, die dit alles
wiſt, en u ontſchaking ſcheen ſoo roemrugtigen heldt
wel waardig: als hij u moeder naakt, na 's lants wijſe,
van d'olij glimmende, in 't worſtelperk ſag ſpelen, on- 22
der 't naakt manvolk. Dat hij u weg roofde prijs ik:
maar ben verwonderd dat hij u oit weder gaf. Soo koſt'-
lijken buit hoorde in taje klauwen gehouden te werden.
'K liet mij eer dit hooft van den romp houwen, als u
uit mijn koets en armen te late rukken. Neemt dat
ik u oit weer uit de hant wilde laten gaan: neemt dat
ik u bij mijn leven van de ſchoot liet halen? moſt ik u
geven, 'k ſou egter iets bij proviſie voor afgenomen, en
getoont hebben dat mijn Venus niet t'eenemaal duf was.
'K ſou of u maagde blom geplukt hebben, of ten min-
ſten iets, dat ſonder queſſing van u maagdom kon ont-
dieft werden. Neemt eens een proef daar van: dan
ſult gij Paris ſtantvaſtigheit leere kennen. Mijn lief-
de ſal beſwijken als 't lijk op de ſtapel tot as ver-
brandt. Ik heb u meer geſchat als al de grote Ko- 23
ninkrijken, die mij Juno beloofde: als ik u ſwanen
hals ſlegs mogt omarmen, verſmade ik de kloekheit,
die mij Pallas aanboodt. Mijn keur rout mij ook
niet, en ſal mij noit dwaas ſchijnen: dien wens ſtaat mij
vaſt in de ziel geprent. 'K bid maar o Prinſes, ſo gro-
te moeiten waart, dat gij niet geheugen wilt, dat mij
deſe hoop ontſchiet. 'K ben geen oned'le vink, die
vlamt te huw'lijken met een edele Prinſes. Bij Paris
ſult gij, gelooft mij, niet ſchand'lijk ſijn gepaart. Door-
ſiet gij ons ſtamboek, gij ſult daar in Electra en Ju- 24
piter tot ſtam wortelen vinden: van middel-groot-va-
ders

16. Egeeſche) *De Archipel tegenwoordig geheeten, een gedeelte van de Midlandſche zee, ſcheidende Europe van Aſien; en beſaaid met de eilanden, geſegt Cikladen en Sporaden.* Strabo 8 *en* 12 B. *behalven* Dioniſius, *de* Kantteekenaar *van* Apollonius, Suidas, Plinius, Feſtus, *enz.*

Van de oorſaak haares naams geven gemelde ſchrijvers verſcheidene redenen. Doch my gevalt de gedachte van Iſacius, *over* Likofr. *gelovende deſelve haar naam te dragen, om dat haar korte en afgebrokene golven, gelijk dertele geitjens, huppelen en heen en weder ſpringen.*

17. Kaſſandra) *Van welke,* 24 pag. *Apollo, deeſe koninglijke dochter beminnende, gaf haar te verſoeken al het geen ſy mogt wenſchen, mids hy de vruchten van haare wederliefde genoot. Dus begeerde ſy de geeſt van voorſegginge; doch die hebbende ontfangen, weigerde ſy de voorwaarde naar te komen. Apollo, bedrogen ſijnde, en het gegevene haar niet konnende ontneemen, werkte door ſijn vermogen uit, dat niemand haar voorſeggen geloofde. Alwaarom ſy den ondergang van Trojen, en de bloedſtortingen daar in ſullende voorvallen, ook vergeefs voorſpelde.* Higinus, 93 Vertell. *behalven* Ovidius, *in de* Br. *van Enone.* Virgilius, 2 B. van En. Seneka, in Troad. *en* Agamemn. *enz.*

18. Hangende) *Opgerechte en uitgeſpreide; gelijk we bewijſen,* 24 pag.

19. Ebalus) *Afkomſtig van Ebalien, dat is, Lakonie. Siet* 23 pag.

20. Lacædemon) *of Sparta; waar af* 2 pag.

21. Theſeus) *Hoe Theſeus Helena minde, ſchaakte en weder gaf, is verhaald,* 24 *en* 40 pag.

22. Worſtelperk) *Het was by die van Sparta, of Lacedemon, gebruikelijk, behalven de ſoonen, ook hunne huwbaare dochteren, naakt, en gelijk andere worſtelaars geolyd en beſmeerd, in het perk te laaten treden, en met de mannen te ſtrijden. Doch hoe deeſe gewoonte met de tedere ſchaamte, en lichtgeraakte kuiſcheid kon overeen komen, kan ieder by ſich ſelven onderſoeken. Siet* Plato, 5 B. van den Staat. *doch, voor alle andere,* Propertius, 3 B. 12 D.

23. Verbrand) *Van het verbranden der dooden ſpraken we,* 37 pag.

24. Elektra) Pleias *in het Latijn, dat is, een uit de 7 Pleiaden, dochteren van Atlas; onder het geſternte naderhand geplaatſt.*

By deeſe Elektra won Jupiter koning Dardanus. Ovidius 1 B. van den Alman. *van welke de Trojanen hun afkomſt, en ſomwijlen ook hunne bynaam hebben. Siet* 36 pag.

ders wil ik niet eens reppen. Mijn vader swaait den Scepter van Asie, 't rijkste, weeligste, en grootste rijk des werelts. Daar sult gij ontallijke steden, gulde palaisen, en tempelen vinden, wel waart dat 'er Goden in wonen. Daar sult gij Ilion aanschouwen, en de sterk
25 getoornde wallen onder 't lier-geluit van Apollo gebout. Wat wil ik brallen van 't gekrioel van ontelbare mannen? dat land kan sijn inwoonders naulijks bergen. U sal een digte swarm van Trojaanse Dames komen inhalen, waar toe ons hof ver te klein sal wesen. Og hoe dik-
26 wijl wilt gij nog seggen: hoe arm is ons Grieken! 'k wed gij ijder huis tegen een van u steden schat. 'T sta
27 mij nogtans niet toe u Sparta te versmaden. 'T lant daar gij sijt gekipt, is mij een heilig lant. Maar Sparta valt te deun, u praal vereist pragtiger swier. Die plaats valt vrij te slegt tot soo schonen juweel. Dit pronkbeelt hoorde maat nog einde in rijve rusting te houden, en overdadig in nieuwe vermakelijkheden te wentelen. Als gij sierlijken toi van ons manvolk siet: hoe dunkt u dat dan 't vrouvolk moet gedost sijn? toont u maar rekkelijk,
Prinses in 't lant van Terapne gequeekt, en versmaat geen 28
Frigiaan ten huwlijk. 'T was een Frigiaan uit onsen bloede [Ganymedes] die nu der Goden schenker is. Een
Frigiaan was Titon, egtgenoot en ten hemel opgevoert 29
van Aurora, die dag en nagt schift. Van gelijke An- 30
chises, met wien de mingodin sig verheugde op den berg 31
Ida in de klaver te worstelen. Ik denk ook niet gij Me- 32
nelaus soo in schoon als dapperheit boven mij sout konnen verheffen. 'K sal u wis geen schoonvader by-setten, die 't heldere son ge-span van sijn gruwel-dis deedt te
rug wenden. Ook heeft Priamus geen vader, die schoon- 33
vaders vermoorde, of na sijn schelmstuk 't water op 't ver- 34
drinken van Myrtilus, de Myrtese zee doopte. Mijn
overgrootvader hapt in de jammer-poel na geen ooft, en 35
dorst niet tot de kin in 't water staande. Maar wat raakt 36
dat? soo gij haar na saat hout ten huwlijk; en Jupiter tegen wil en dank nootsaakt tot schoonvader. Ha schendig werk! dien jool hout u gantse nagten in d'armen, en geniet volle vreugde in u bouten geklist. Maar ik mag u pas sien op 't lest als den dis gedekt is: welke
tijt

Vorders hebben de Pleïaden haare naam van πλεῖν, scheepsvaaren; *dewijl de ter zee vaarende, onder andere ook de Pleïaden (of de Sevensterre) plegen gaade te slaan in de voortijd, en met haare opkomst de vaart te beginnen.* Ovidius, 4 B. vau den Alman. *enz.*

25. Apollo) *Van welke, als opbouwer van Trojen, gesprooken is,* 24 pag.

26. Grieken) *In het Latijn* Achaja *Sie* 39 pag.

27. Sparte) *Van welke stad*, 2 pag.

28. Terapne) *Van deese Lakonische stad is ook boven gewag gemaakt*, 67 pag.

29. Schenker) *Ganimedes, soon van koning Tros, gemind van Jupiter; die, verschept in een Adelaar, hem, op den berg Ida jagende, heeft opgenomen, in den hemel gevoerd, en aldaar het aan tafel dienen, en den drank te schenken, in de plaats van Hebe, Junoos dochter, heeft vereerd.* Higinus, 2 B. der Sterrek. Horatius, 4 B. 4 Liergef. Martialis, 1 B. 7. Sneld. Cicero, 2 B. der Tusk. Vrag. *behalven* Ovidius, Virgilius, Statius, Theokritus, Nonnus, *enz.*

Sie hem, by meergenoemde Leon. Agostini, *van den verliefden adelaar gevat, op het* 108 Steentje *van sijn* 1 D. *en in het* 4 Sinneb. *van* Andr. Alciatus.

30. Titon) *Van welke en Aurora, sijn minnaaresse en byslaap*, 18 pag.

31. Anchises) *Sie van deese*, 37 pag.

32. Mingodin) *Het Latijn heeft* Mater Amorum; *de moeder van de Liefde. Hoewel men gemeenlijk alleen van een eenige Kupido of minnegoodjen by de aloude dichters hoord spreeken, so ontmoet hy echter ons ook in het meerdergetal. Ik vind'er twee, by* Plato *in sijn* Disred. *en* Plutarchus, *in sijn* Minner. *(behalven* Apulejus *en* Lucianus*) geheeten by de Grieken* Eros *en* Antheros; de dertele *en* de sedige; *welke misschien ik ook beide sie de wagen van Venus trekken, op een* Gedenkpenning *van Augustus, by* Choul. 223 pag.

Doch verscheidene en in een ongenoemd getal by Horatius. 1 B. 19 Liergef. Silius, 11 B. der Pun. oorl. *en andere.*

33. Gruweldis) *Te weeten die van Atreus; die Thyestes sijn broeder, onthaalde, gelijk wy verhaalden*, 39 pag.

34. Schoonvaders) *Enomaus, koning van Elis, van Pelops bedrogen, en verraderlijk omgebrocht. Siet* 39 pag.

35. Mirtilus) *Soon van Merkurius en de Amazoone Mirto; de voerman van Enomaus; welke Pelops verraderlijk was behulpsaam in het verwinnen van sijn koning; gelijk we vertellen*, 39 pag.

Doch als hy voor sijn hulp en dienst, volgens beding, het halve rijk versocht, so heeft hem Pelops, beducht voor dien verrader, gesmeeten in de zee, welke, ontrent de plaats van sijn omkoomen, naderhand is geheeten de Mirteesche. Ovidius, *in sijn* D. tegens Ib. Higinus, 84 Vertell. Horatius, 1 B. 1 Liergef. Plinius, *en* Andere.

36. Overgrootvader) *Tantalus; van wiens plaagen en straf by de onderaardsche*, 40 pag.

37. Swaa-

tijt ook veel in heeft dat mij misnoegen geeft. 'K gun mijn vijanden sulke gastmalen, als ik dikwijl onder 't glaasjen aan tafel sien moet. Het spijt mij gast te sijn, als ik sie dat dien boer d'armen om uwen hals wringt. Ik swel en barst van spijt (wat hoef ik alles te ontledigen) als hij u poesle leden onder sijn gewaat koestert. Als gij met hem soet trekbekte, hield' ik terstont de nap voor mijn gesigt. Ik sloeg d'oogen in mijn schoot, en vergat mijn spijs te kauwen, als hij u minlijk drukte. Ik sugte vaak, en merkte, o weelig dier, dat gij in mijn sugte u van laghen niet onthouden kost. Dikwijl meende ik mijn vlam met wijn te blussen; maar sij verwakkerde, en 'k goot olij in 't vuir. Om veel andere dingen niet te sien draeide ik 't hooft om, maer wenden 't fluks weer op u schoon gesigt. 'K weet niet wat ik doen wil. 'T is mij een priem in 't hart dat leet te sien, maar nog groter smert u aanschijn te missen. Ik strijde soo ik best kan, en mag, mijn dolle min te helen, maer 't ontveinsde vuir borst egter uit. Dit sijn geen praatjens. Gij gevoelt mijn brand en wonde. Og of sij u alleen maar bekent waren! og hoe dikwijl heb ik, als mij de tranen op den dam schoten, 't hoofd omgekeert, om hem geen handvat te geven van vragen waarom ik schreide! Hoe dikwijl vertrok ik u met een roes dees of gene vrijagie, daer in ik elk woord op u te pas bragt! en gaf een leus van mij onder een bedekten naam: ik was, wilt gij 't weten, die regte minnaar. Dat meer is, heb ik meer als eens mij selve dronke geveinst, om des te vrijer dartele taal te moge vuilbekken. Eens was, dit heugt mij nog, u boesem voor open, die mij u naakte borsjens te bespiegelen gaf: een boesem, die 't witste sneeu, en melk ver overtrof, ja blanker als de swanendons, waar in Jupijn verschole u moeder Leda omhelsde. Verbaest door dit ge- 37
sigt liet ik 't glas, dat ik doen juist bij de gedraide greep
in de vuist had, ter neder vallen. Gast gij u dogter kus- 38
jens, ik plukte die fluks met lust van Hermiones mont. 39
Dan queelde ik agter over leunende oude vrijagien: dan 40
gaf ik met wenken en knikken stomme minneleusen. Ik
dorst Clymene, en Ethra, u voornaamste staatjuffers, 41 42
mijn voornemen eerst met lieflijke woorden te kennen geven: die mij geen ander antwoord gaven, als dat het een haglijke saak was, en pas half lieten uitsmeeken. Gaf den hemel, dat om u eens heftig moest gekampt werden, en die boven lag tot prijs u ten huwlijk kreeg! Ge-
lijk Hippomenes Atalanta, Pelops Hippodamia tot prijs 43 44
in d'armen kreeg: gelijk de woede Herkules, om Deia-
nira te moge kussen, Achelous hoorn afwreekte: soo sou 45
mijn stoute dapperheid, op de selve voorwaarde geweldig

37. Swaanendons) *Sie* 23 pag.

38. Greep) *Leer hier dat de aloude geen glaasen roemers of silvere bekers op hunne gastmaalen gebruikten, maar alleen schaalen.* Atheneüs, 6 B. Plinius, 33 B. 3 H. Treb. Pollio, in het lev. van Quiet. *of kannen en kroesen; hebbende een of meer ooren en handvatselen, geheeten* canthari *by* Virgilius, 6 Herdersges. Plinius, 33 B. 11 H. Val. Maximus, 3 B. 6 H. *en* Atheneüs, 11 B. *sprekende van Marius. of* crateres, *by* Virgilius, 9 B. van En. Ovidius, 5 *en* 12 B. der Herschep. *enz.*

Doch, na verloop van tyden hebben de Romeinen gedronken uit glas. Plinius, 26 B. 26 H. Tacitus, 15 Jaarb. *behalven* Statius, Juvenalis, Martialis, *enz. Uit silver en goud.* Plinius, 33 B. 1 H. en 11 B. 12 H. Martialis, 9 B. 60 Sneld. *en* 14 B. 109 Sneld. Juvenalis, 1 Berispd. *enz. Uit kostelijke gesteenten.* Virgilius, 3 B. der Landged. Martialis, *enz. en eindelijk, uit vaten, die sy noemden* Murrhina; *overeenkoomende, so sommige gevoelen, met onse porceleine.* Martialis, 3 B. 81 Sneld. Juvenalis, 6 Berispd. Propertius, 4 B. *enz. Van Pompejus, na sijne Asiatische verwinningen allereerst te Romen gebracht.* Plinius, 37 B. 2 *en* 8 H.

39. Hermione) *Dochter van Menelaus en Helene. Siet behalven* Virgilius, 3 B. van En. Higinus, 12 B. Vertell. *enz. den* inhoud *van den achtsten Br.*

40. Achteroverleunende) *Te weeten, leggende op een tafelbedde; naar de seede, van welke* 60 pag.

41. Klimene) *Staatjuffer en vertroude van Helene, die haar, naar Troien gaande, ook heeft vergeselschapt; volgens* Homerus, 3 B. der Il.

42. Etra) *Van deese sprakenwe* 53 pag.

43. Atalanta) Scoeneis *in het Latijn; aangesien sy was de dochter van eene Sceneus, in het loopen wonderlijk bedreven. Des de minnaar haar met een wedloop moest winnen, of achterhaald van haar handen sterven. Doch Hippomenes, uit Neptunus gesprooten, ontfing van Venus eenige guldene appelen, met welke achter sich weg te gooien hy die wreede vrijster heeft opgehouden, en verwonnen.* Ovidius, 10 B. der Herschepp. Virgilius, 6 Herdersges. Teokritus, 3 Herdersges. Higinus, 158 Vertell. Palefatus, Joh. Tzetzes, *enz.*

De Hr. Begerus *vertoond ons, op een schoone* Steen, *deese weergaloose loopster, houdende een werpschicht in haar rechterhand: te weeten in sijn* Schatk. van de Paltz. 66 pag.

44. Hippodamia) *Van het gevaarlijk wagen mennen, en de list van Pelops indeselve aangewend, om haar te genieten, is gesprooken,* 39 pag.

45. Achelöus) *Sie van sijn worstelstrijd met Herkules, om Deianire, en van sijn hoorn, in deselve gebrooken,* 48 pag.

46 Si-

dig doorſteken, en gij verſtaan dat gij 't loon van mijnen arbeid waart. Nu reſt mij niet, o ſchoone, als u t' aanbidden, en, ſoo gij 't dult, u voeten te omhelſen. O pronk, o praal van twee gebroeders, ſelſs waard' Jupijn,
46 ten ſij gij ſijn dogter waart! 'k ſal of met u na de Zigeeſſe zee keeren, of buiten 's lants hier in Lakonie begraven werden. Mijn borſt is niet pas beſchamſcheut van een ſchigt, maer tot 't gebeent en merg getroffen. Dit heeft mij ſuſter Kaſſandre met waarheit voorſpelt, dat de tijt aanſtaande was, dat ik met een hemels ſpits ſou getroffen werden. Ontſegt, Heleen, geen min, die mij den hemel toe ſtierde: ſoo wens ik dat u wenſſen van de Goden wert ingewilligt. Mij komt wel veel voor; maar om mont aen mont nader te ſpreken, waart dienſtig, dat gij mij in de ſtille nagt in u koets, liet ſluipen. Hoe! ſchaamt gij u? of vreeſt gij u egte bed te ſchenden, en u man tegens trouregt hoorens op te ſetten? og al te ſlegte Helene ('k ſei ſchier boerſe) meent gij dat ſoo ſchoone dieren ſonder ſluiken konnen ſijn? Gij moet, of u poſtuir vervormen, of niet ſtraf ſijn. *Tuſſen ſchoon en eerbaarheit is groot geſchil.* Self Jupiter, en de gulde [geelhairige]
47 Venus groejen ſpek in ſulke ſluikerijtjes: dees ſteelmin maakte u kint bij vader Jupijn gewonnen. Gij kont, indien de kragt van liefde blijft in 't ſaat, Jupiter en Leda's
48 dogter ſijnde, niet wel kuis blijven. Maar weeſt dan eerbaar, als gij in mijn Troje ſult gekomen ſijn: laat mij d'eenigſte ſijn die u tot onkuisheid vergt. Laat ons nu die miſdaat doen, die 't huwelijk beteren ſal: indien mij Venus anders geen rook beloofde. Maer dit raat u ſelfs u man, niet met woorden, maar metter daad, en hout ſig van kant om ſijn gaſt in 't ſluiken niet te verhinderen. Hij hadt quanshuis geen tijt bequamer om 't rijk van Krete te gaan beſien: o wonderlooſe man! Hij vertrok, en ſprak op 't ſcheiden: mijn vrou, 'k beveel u dees Trojaanſe gaſt gelijk als mijn ſelve te onthalen, als ik heb gedaan. 'K ſal nu getuigen, dat gij 't gebot van u man in de wind ſlaat: gij draagt met al geen ſorg voor u Troojaanſe gaſt. Meent gij, Heleen, dat die lompe kinkel de gaven van u ſchoonheid na waarde ondertaſt heeft? Dat's mis: hij kent ſe niet. Hielt hij ſe in grooter waaarde, hij hadt ſijn ſchat geen vreemde vink vertrout. Maar aangeſien nog ſmeeken, nog mijn gloed u bekoren kan, ſoo is 't nootſaaklijk dat ik mij van ſijn goetheid dien. Of wij ſullen gek ſijn, en ſmalſinniger als hij, indien wij ſoo veilige ſnoeptijt vrugt'loos laten glippen. Hij bragt mij als gallant ſchier met de hant bij u. Diendt u met d'eenvoudigheid van u vaatſe loer. Gij legt ſoo lange nagt alleen op 't eenſaem bed: ik ſlaap ook ſonder ga in 't doots ledekant. Laat ik met u, en gij met mij eens woelen. Dien nagt ſal klaarder ſijn, als oit de ſonneſchijn. Dan ſal ik u bij al de Goden ſweeren, die gij wilt, en my met onverbreeklijke eeden aan u trou verknogten. Dan ſal ik, ſoo mij mijns ſelfs vertrouwe niet bedriegt, dan ſal ik maken dat gij aanſtonts ſult jagten na mijn rijk. Soo gij u ſchaamt, en vreeſt dat gij mij mogt ſchijnen aan de hant gekomen te ſijn; al die ſchult ſal ik op mij nemen. Want dan ſal ik volgen 't voorbeeld van Theſeus en u broe- 49
ders; nader ſtalen konnen u tot geen medooge bekoren. Theſeus roofde u, ſij de twee dogters van Leucippus: ik 50
ſal de vierde op deſe rol ſtaan. 'K heb hier mijn Troiſe vloot wel verſien van geweer en volk. De wint en riem ſal ons haaſt over rukken. Gij ſult, als een trotſe Koningin door de Frigiaanſe ſteden treden, en 't volk doen gelooven dat gij een vremde Godin ſijt. Waar gij u heen went ſal kanneel geur ſmooken, en 't ſnikkend ſlagtvee in ſijn bloed ſpartelen. Mijn vader, moeder, broeders, ſuſters, al de juffers, en geheel Troje ſal u geſchenken vereeren. O bloet ik kan't minſte deel van u pragt niet ſpellen! Gij ſult meer heerlijkheit genieten als ik ſchrijven kan. Als gij ontſchaakt ſijt, hoeft gij voor geen wraak oorlog te ſchromen, of dat groot Grieken al ſijn kragt ſal bij een rukken. Wiert van ſoo veel ontſchaakte wel oit een met de wapenen weder gevordert? Weer vorderen? dat's maer wind en ijdele vrees. De Traciers roofden uit de naam van Boreas wel eer Erechteus dogter: 51
maar Tracie leedt daarom geen overlaſt van krijg. Jaſon 52 53
ver-

46. Sigeeſſe) *Boven*, 3 pag.

47. Sluikerytjes) *Siet die alle beknoptelijk opgeſteld en eierlijk afgebeeld op het weefſel van Arachne; by onſen* Ovidius, 6 B. der Herſchepp.

48. Ledaas) *Van haar is meermaalen geſprooken. Siet* 23 pag.

49. Theſeus) *Siet* 24 pag.

50. Leucippus) *Stedevoogd van Afidna; wiens beide dochteren, Febe en Elaira, ſijn geſchaakt van Helenes broeders Kaſtor, en Pollux. Doch* Idas *en Linceus, verloofd aan deeſe dochteren, vervolgden de ſchakers, wierden handgemeen, en doodden Kaſtor.* Ovidius, 5 B. van den Alm. Tzetzes, 2 Duiſendt. 48 Geſchied. Theokritus, *enz.*

51. Dochter) *Orithia, dochter van Erichteus, koning van Athenen. Deeſe wierd van Boreas, of de Noordewind, bemind, geſchaakt, en naar Tracien vervoerd.* Ovidius, 6 B. der Herſchepp. Apollonius, 1 B. der Argonaut. Propertius, 4 B. Virgilius, 4 B. der Landged. Pauſanias, in de At. Dionyſius, Moſchus, Nonnus, *enz.*

Hier kreegſe by deeſe windgod twee kinderen, geheeten Zethes en Kalais; van welke 55 pag.

52. Tracie) Biſtonis ora *in het Latijn;* de Biſtoniſche Landſtreek; *dat is Tracie; wegens de Biſtones, een volk; Biſtonis, een ſtaande waterpoel; en Biſtonia, een ſtad in dat landſchap. Siet* Plinius, 4 B. 11 H. Ovidius, 13 B. der Herſchepp. Lukanus, 7 B. van Farſal. Seneka, in Herk. op Et. Statius, Val. Flakkus, *enz.*

53. Jaſon) *In het Latijn bygenaamd* Pagaſæus, *wegens de ſtad Pagaſe; waar af* 28 pag.

54 vervoerde Medea met sijn nieu schip: daarom wiert Thes-
salie van geen Kolchers gekrenkt. Theseus, die u roofde,
55 roofde ook Ariadne, nogtans heeft Minos noit sijn Kre-
tensers ten oorlog vergadert. De schrik is hier gemeen-
lijk meer als 't gevaar: en 't geen men vreesen mag, soo
't euvel wert gevreest, verwekt namaals schaamte. Maar
neemt eens, soo gij wilt, dat daar een swaren oorlog uit
rees: ik heb ook wapenkragt, en geweer dat treffen kan.
Asie swigt in magt voor u lant niet: daar grimmelt het
56 van mannen en paarden. En Menelaus sal geen Paris
in moet en wapenen verbluffen. Nog pas een jonge,
ontjoeg ik de vijanden 't geroofde vee, en haktense in de
57 pan, waar van ik nog de naam van Alexander draag. Pas
een jonge versloeg ik in verscheide schermutselingen man-
58 59 bare borsten: waar onder waren Ilionëus en Dëifobus. En
denkt niet dat ik niet als van digte bij vervaarlijk ben;
ik tref met een schigt het doel dat ik begeer. Dees sikse 60
Wapenkonst kont gij Meneläus jeugt niet toepassen, en
geen lompert met mijn spitsvindige dapperheit kroonen,
Al gaft gij 't alles. Kont gij een man uitleveren, als mijn
broeder Hector? Hij sal alleen voor een geheel leger staan. 61
Mijn kragten kent gij niet; gij weet niet aan wat dapper
man gij sult komen te trouwen. Of gij sult dan door
geen krijg wederom gevordert werden, of 't Griekse le- 62
ger sal verstuiven voor mijn staal. En 'k agten 't ook dege-
lijk de pijne waart, voor soo grooten Prinses 't swaard
op te nemen. Soo destigen prijs lokt selfs tot strijd'. Soo
schoon de gantse werelt om u in 't harnas quam, wat sult
gij anders, als na u doot een eeuwige naem be-erven?
Treedt gij maar on-beschtoomt onder Godts segen van
hier, en eist dan met volkome vertrouwe de heerlijkheid,
die ik u beloofde.

54. Medea) Phasida *in het Latijn; wegens de rieviere Fasis; van welke* 29 pag.

55. Ariadne) Minois *in het Latijn; wegens haar vader Minos. Sie* 8 pag.

56. Paarden) *Bysonderlijk Trohs en Frigien, beide Landschappen van kleen Asien.* Klaudianus, in het Lofd. van Serena.

Dit bevestigen ons ook de Geldmunten *van Troas, by* Vaillant, *in dikmaals aangetogen* B. *waar op men een weidend paard siet afgebeeld.*

57. Alexander) *Welke naam hy verdiende noch by de herders en veehoeders in het gebergte; alwaar hy, nevens haar, het koninglyke vee de struikrovers ontweldigde, en deese alle verwon en nedersloeg.* Apollodorus, 3 B. *enz.*

So werd sijn suster Kassandra somwylen ook by de schryvers geheeten Alexandra. Sie de GALLERYE, 153 pag.

58. Ilionëus) *Soon van eene Forbas; na de verwoestinge van Trojen, de medegeselle van Eneas, in sijn omswerven. Wegens sijn welspreekenheid ook, van deese, in alle gesandschappen gebruikt.* Servius, over het 1 B. van En.

59. Deïfobus) *Van deese is gesproken,* 23 pag. *Doch sie 't gevecht van Paris en Deïfobus, wegens een ontweldigde stier; en de herkennis van den koninglijken herder, daar op volgende, by* Higinus, 91 Vertell.

60. Het doel) *Gelijk is gebleeken in verscheidene veldslagen tegens de Grieken voor Trojen.* Homerus, 11 Iliad. *behalven in het net treffen van Achilles; waar af,* 41 pag.

61. Hektor) *Van welke,* 2 pag.

62. Griekſche leger) Dorica castra, *in het Latijn. Doris is alleen een gedeelte van Griekenland, omtrent de Malëische bocht, tusschen den berg Eta, en de Egeesche zee. Wiens inwoonderen, so wegens hunne bysondere taal, als licht en luchtig gewaad, dikmaals sijn tot een spreekwoord geweest.* Plutarchus, in Lachet. Theokritus, Pausanias, Dionysius, *enz.*

SESTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Veele ſijn van gedachten, dat deeſe ſendbrief is van eenen Aulus Sabinus, en geenſins van Ovidius; vaſt ſtellende het ſelve uit ſijn eigene werken genoegſaam te konnen beweeſen worden. Doch andere gevoelen wederom het tegendeel, by welke wy ons ook voor deeſe tijd ſullen voegen.

Het is Helenes antwoord op de voorige brief; in haaren aanvang vol yver, gramſchap en hevigheid; doch die, in deeſe tochten allenskens ſlaauwer wordende, eindelijk met liefde en tederheid beſluit.

PARIS AAN HELENA.

Angeſien nu u brief mijn geſigt dorſt onteeren, dogt mij 't niet beantwoorden kleinen roem. Gij vremdling dorſt de Gaſtvrije Godheden honen, en aan de wet-lijke trou van een gehuwde vrou tornen. Sijt gij
1 daarom over de ſtormſieke zee kome ſtuiven, en te Lakonie op veile ree ontfangen: en, ſchoon gij uit een vremt geweſt hier over ſtakt, in ons Palais als vrient onthaalt, om onſe gedienſtigheit met ſchandaal te lonen? Waart gij, dus aankomende, gaſt of vijant? 'K en twijffel niet, of gij ſult dees mijn klagt, hoe billik ſij is, op u manier nog boers noemen. Laat ik vrij boers ſijn, als ik anders gedenk kuis te blijven, en mijn leve met geen ſchantvlek bemorſe. Schoon ik mottig nog nors van weſen ben: ik ſta ter goeder naam. 'k heb tot nog toe met eere gequinkeleert, en geen overſpeelder kan ſig van mijn oneer-baarheid beroemen. Weshalven ik te meer verwondert ſta; hoe gij dit ſtuk dorſt aanvangen, en wat rede u bewoog om op mijn huwelijk te vlammen. Is 't om dat Theſeus mij
met geweld weg-roofde? en ſchijn ik, eens ont-ſchaakt, u waard' een tweede roof? Het was ſpels loon geweeſt, was ik daar toe van hem bekoort. Maar nu ik ben gerooft, wat kan mijn anders toegeſchreve werden als on-willigheid. Hij koſt egter geen gewenſte vrugt van dien arbeit plukken: ik gink weer t'huis, en leedt pas enkele vrees. In 't worſt'len knipte dien baldadige ſlegts weinige kusjens: anders heeft hij van mij niet te bed gehadt. Maar, na ik ſie, ſoud 2

1. Lakonie) Tænaris ora *ſegt het Latijn.* *Sie* 67 pag.
2. Theſeus) Neptuniusheros *in het Latijn; ſijnde Neptunus ſijn vader, of voor het minſte ſijn grootvader: gelijk is geſegt,* 7 en 18 pag.

3. Sui-

ſoud u boosheid wille verdergaan. God ſegen ons! hij
3 was ſoo geil niet als gij. Hij gaf mij ſuiver weder : ſijn
heusheid verſchoonde ſijn misdrijf, en 't is klaar dat de
jongelink leet weſen van ſijn daat hadt. Roude het Theſeus,
om dat Paris in ſijn ſchoenen treden , en mijn naam over
al op de tong raken ſou? Dog 'k ſtoor mij egter niet: want
wie ſtoort ſig aan een vrijer! Soo maar de liefde, die gij
voorgeeſt, niet geveinſt werd. Want hier aan twijffel ik
ook: niet dat ik u mistrou, of dat ik niet en weet op een aas
hoe ſchoon ik ben: maar om dat ligtgelovigheid menig
vroumens in 't verdriet hielp, en dat, gelijk men ſegt, op
vrijers woorden geen ſtaat te makenis. Maar 't vrou-volk
heeft mee haar gebreken: *Selde vrou vaſt in trou*; maar
wie kan mij beletten onder dat ſchaars getal te ſijn. Want
dat mijn moeder u bequaam ſcheen, om mij na haar
voorbeeld te konnen ten val brengen : mijn moeder is
4 onverhoets misleid door een over-ſpeler in ſwane pluimen
verborgen. Soo ik miſdoe, 'k miſdoe met voordagt,
en kan geen vijgeblat vinden om mijn ſchande te bedek-
kan. Sij doolde wel, en veegde haar ſwart uit door de
grootheid van haar ſluiker. Maar met wat Jupiter kan ik 't
onſchuldig doen? Gij ſtuſt op ſtam, en huis, en konink-
lijk geſlagt. Ons huis is doorlugtig genoeg door ſijn al-
ouden adel. 'K wil nu niet ophalen dat Jupiter over-
5 6 grootvaar van mijn mans vader is; veel min hoe mij Pelops,
7 8 Tantalus ſoon, of Tyndarus veradelr. Vrou Leda ſchonk
mji tot vader Jupiter, die ſij in ſwanendons verſchole on-
wetend in haar ſchoot koeſterde. Gaat nu en haal vrij
9 op u Frigiaans geſlagt, en vader Priamus met groot-
10 vaar Laomedon. Die ik wel voor doorlugtig erken;
maar Jupiters, u wortelſtam, die gij in 't vijfde lid rekent,
is d'eerſte die ik optellen moet. Schoon ik wel kan denken
dat 't rijk van u Troje groot van vermogen is: 'k meen eg-
ter niet dat dit voor 't uwe hoeft te ſwigten. Kan dit ge-
weſt in pragt en volk niet bij 't uwe halen: denkt dan dat u
lant ook een barbaar oort is. U brief belooft ſoo rijke ga-
ven, dat die ſelfs Godinnen ſou bekoren. Maar ſoo ik nu
de palen van eerbaarheid wilde te buiren gaen: gij gaaft tot
mijn ſchult met u perſoon de diepſte ſpoor. Of ik ſal
eeuwig kuis en onbevlekt blijven, of eer van u, als door u
geſchenk vervoert werden. En gelijk ik dat niet laak,
ſoo is ook de gift altijt aengenamer na advenant de waar-
digheid des ſchenkers. Ik ſchat u liefde meer: dat gij om
mijnent wil op ſterke hoop ſoo verren weg over zee komt
ſukkelen. Ik verſta ook , ſtoutert, ſeer wel u quikgril-
len over tafel, ſchoon ik die ſal ſoeken te ontveinſen.
Dan ſtaat gij , Geil-aart, met die dartle lonkers ſoo
kragtig in mijn geſigt, dat ik 't flikkeren ſchier niet ver-
dragen kan. Dan ſugt gij : dan neemt gij 't glas voor
mij weg, en lerkt aan den rant daar ik geleppertheb.
Og hoe dikwijl ſag ik u vinger-grepen , en leuſen met de
wijnbraan die ſchier ſpraken. Ik vreeſde dikwijl dat mijn
man de vonken mogt merken, en ſchoot een hoge blos,
als 't guiglen buiten de tas gink. 'K heb dikmaal , of
binnens monts, of overluit geſeit : de karel heeft geen
ſchaamt. En 'k loog de helft niet. Ook las ik ſomtijts
op 't tafelblat mijn naam met wijn getrokken , en daar
onder: IK MIN. Ik wees u evenwel met een dwarſſe oog- 11
wenk, dar ik 't niet geloofde. Ha! nu heb ik u die
ſtomme taal al af-geleert. Door dir geeſtig pluimſtrij-
ken, ſoo ik tot ſonden moſt vervallen , was ik verleit,
en koſt mijn hart be-koort werden. Gij ſijt ook, ik be-
kent, ſchoon van leeſt, waar op wel een dier ſou konne
verlieven. Maar 'k heb liever dat een ander ſig met u
tot haar geluk vergrijpt , als dat mijn eerbaarheid door
een uitheems vrijer krak krijgt. Leert van mij ſchoone
te konnen miſſen. *Sig van behaaglijk goet te onthouwen is een
deugt.* Hoe veel ſnuggere jongelingen meent gij wel dat
begeeren 't geen gij begeert? Hoe na meent Paris dat hij
alleen keurlijke oogen heeft? Gij ſiet niet meer als d'an-
dere, maar durft loſſer toebijten. Gij hebt geen ſpitſer
geeſt, maar minder ſchaamt in 't lijf. 'K wou dat gij doen
met u vloot had komen aanſtooten, als duiſent vrijers om
mijn maagdom dongen. Had ik u doen geſien, uitdui-
ſent had ik u gekoren : deſe keur koſt ſelfs mijn man
niet vuil gekeurt hebben. Nu dingt gij te laat verkogt
vlees, een blom die reets geplukt is. U hoop quam veel
te traag : want 't geen gij ſoekt , heeft reets een ander
weg. En ſchoon ik nu wenſte u Troiſe vrou te werden:
nog is mij Menelāus ſoo niet ontſint. Laat af , mijn teere
borſt

3. Suiver.) *Andere willen nochtans beweeren dat ſy een kind, ja kinderen by Theſeus heeft gehad. Siet, wat we ſeggen* 24 pag.

4. Swaanepluimen) *Van deeſe ſachte boelagie ſprakenwe* 23 pag.

5. Mans vader) *Atreus; van welke* 39 pag.

6. Pelops) *Siet van deeſe ook,* 39 pag.

7. Tantalus) *Van deeſe,* 40 pag.

8. Tindarus) *Van wien,* 23 *en* 39 pag.

9. Laomedon) *Van welke* 36 pag.

10. Priamus) *Van wien* 2 pag.

11. Tafelblad) Orbe *in het Latijn; nademaal by de aaloulen de tafelen doorgaans ſijn rond geweeſt.* Virgilius, 7 En. *en* Lukanus, 10 Farſ. Martialis, 9 B. 13 Sneld. 14 B. 18 Sneld. Juvenalis, 11 Beriſpd. Atheneus, 11 B. 13 H. Varro, *enz.*

Alwaarom ook ſomwijlen haar tafelbed een halvemaanswijſe rondte heeft gehad; deswegen geheeten ſigma. Martialis 4 B. 97 Sneld. 10 B. 48 Sneld. *en* 14 B. 87. Sneld. Plinius, 5 B. 6 Br. Apulejus, 5 B. der Herſchepp. Sidonius, 17 en 22 D. *enz.*

Siet een afbeeldinge van aanleggen op dusdaanige ſtibadium *of halfronde* ſigma, *genoomen uit een oud* Marmer, *by* Fulv. Urſinus, over Petr. Ciakkonius, van den Triclin.

borst met vleien te doorgrieven, en queetst het hart niet van die gij segt te beminnen. Laat mij mijns levens lot, soo 't viel, met eere dragen, en soekt geen swarten roem van mijn geschonde kuisheid. Maar dit heeft u Venus belooft: en in de dalen van den hoogen Ida monster-
12 den voor u drie naakte Godinnen. Als d'een u rijken, d'ander lof van kloekheid wou schenken, soo sprak de derde: 'k sal u Helena tot een bruit vereeren. Waaragtig ik kan niet wel gelooven, dat die Godinnen 't oordeel over haar schoonheid aan u souden hebben verbleven. En neemt dit was al waar: gewis is het derde gelogen, dat ik u tot prijs van de keur sou wesen toegeleid. 'K ben noit soo waardig in mijn oog geweest, dat ik mij, na Venus getuigenis, sou schatten voor 't grootst geschenk ter wereld. Mijn schoonheid is vernoegt als sij slegs 't oog van de menssen behaagt: Venus ondermijnt deselve met prijsen. Maar 'k spreek 'er niets tegen: 'k groei spek in die loftuiting. Waarom soud' ik lognen te sijn 't geen ik gaarn was? Hout u niet qualijk dat ik u soo swaar geloofde: *Mirakelen werden gemeenlijk traag geloofst.* Dus is mijn eerste vreugt, dat ik schoon in Venus oog viel: de tweede dat gij mij voor u grootste prijs hielt, en de persoon van Helena, waar van gij slegts gehoort hadt, kooft voor de aangebode heerlijkheid van Pallas en Juno. Soo
ben ik u dan dapperheid? ik u doorlugt Koninkrijk? 'K was 13 14.
staal, soo mij dat hart niet tot wedermin bekoorde. 'K ben, gelooft mij, niet verstaalt; maar weer mij om niet te minnen een Prins die 'k meen dat schier mijn man niet werden kan. *Waar toe 't wellent strant beploegt, en een hoop gevoet, die geen vrugt kan genieten?* Ik ben in geen sluikerij bedreven; 'k neem den hemel tot getuige, dat ik met mijn trou man noit gekaidrait heb. Ja dat ik nu mijn sin in schrift aan u overbrief, is een werk dat ik noit voorheen gedaan heb. Gelukkig sijn sij die snoo in dit

12. Godinnen) *Van deese verschijninge voor Paris, en sijn oordeel, is gesproken,* 22 pag.

13. Dapperheid) *Van Pallas den oordelaar toegesegt.*

Voorts is deese godinne niet alleen de beschutster en voogdes der vrye konsten, opgeteld van Ovidius, 3 B. der Alm. *maar ook van krijg en oorlog.* Homerus, *in haar* Lofges. Ovidius, *op de gemelde plaats.* Virgilius, 11 B. van En. Statius, 4 B. der Mengeld. 5 D. Apollodorus, 3 B. Cicero, 3 B. van der Goden Nat. *enz.*

Alwaarom mense doorgaans siet gehelmd. Ausonius, 44 Sneld. Horatius, 1 B. 15 Lierges. Ovidius, 6 B. der Herschepp.

Voorts gewapend met een schild, Ovidius, *op de aangetogene plaats.* Virgilius, 2 *en* 8 B. van En. *enz.*

In wiens midden is gesteld het vervaarlijk en in steen verscheppend hoofd van Meduse. Seneka, in den Dollen Herk. 4 Bedr. *enz.*

Met een Spiets. Ovidius *en* Virgilius, *op de selve plaats.* Klaudianus, 2 B. van de Schaak, Silius, 9 B. der Pun. oorl. Apulejus, 10 B. der Herschepp. Het 6 en 19 de Priaapgesangen. *enz.*

En eindelijk, hebbende de borst besorgd met den Egis, of het leer van het geitjen, Amalthea; de voetster van Jupiter. Virgilius, 8 B. van En. Martialis. 7 B. 1 Sneld. Ovidius, *op deselve pl. en ook* 2 B. der Hersch.

Siet dit alles in haare afbeeldingen (behalven de Statuën) *op de* Marmerbrok. *by* P. S. Bartolus, *en op twee* Penningen, *alhier geplaatst.*

14. Koninkrijk) *Behalven dat Juno gesteld is over huwelijken en bruiloften; gelijk wy seggen* 15 pag. *so is sy ook de geefster en beschermster van rijkdommen en koningrijken.*

Alwaarom sy ook by Virgilius, 1 B. van En. *en* Ovidius 6 B. der Alm. Regina, *of* koninginne; *en by* Statius 10 B. van Theb. Sceptrifera, *of* stafdraagster, *word geroemd.*

Ja self vind ik deese naam nevens haar beeldtenis, op de Penningen *der Keiserinnen; gelijk wy u ook hier vertoonen.*

15. Etra.

dit werk ſijn. Ik ſlegte duif ben bedugt dat de weg tot ondeugt gevaarlijk is. Mijn vrees is mij ſelfs tot een plaag. Van nu af ben ik al ontſet van weſen, en beeld mij in dat al de werelt 't oog op mij ſlaat. En 't is geen ijdel meenen: 'k heb 't grauws quaat gemompel reets
15 gehoort, en Ethra wiſt mee al 't een en 't ander praatje mee te deelen. Ont-veinſt gij 't maar alles: ten waar gij 't werk liever wout ſtaken. Maar waarom ſtaken? daar gij 't ont-veinſen kont. Speel: maar bedekt. Dat Meneläus van huis is geeft ons wel groote, maar geen volſlage vryheid. Hij is wel ver van hier, na den eis der ſake, vertrokken: en d'oorſaak van ſijn ſpoedige reis was wigtig en beſcheide: of immers 't leek mij ſoo. Als hij ſtout en dutte of hij gaan ſou, of niet, ſei ik: gaat, maar komt ſpoedig weer. Dus kuſte hij mij blij-
16 moedig op dit voorteeken, en ſprak: ſlaat dog ons goet, huis, en Trojaanſe gaſt wel ga. Nau koſt ik mijn laghen inkroppen: 't welk terwijl ik tragt te verſwelgen, koſt ik niet anders antwoorden, als, 't is wel. Hij is wel met
17 een voorwint na Krete geſeilt; maar denkt niet dat u daarom alles vrij ſtaat. Mijn man is ſoo van huis, dat hij mij in ſijn afweſen egter ga ſlaat. *Weet gij niet dat Koningen lange armen hebben?* Mijn faam hindert mij ook. Want hoe gij mij meer volhart te loven, hoe hij meer reden van vrees heeft. Deſen lof, die mij nu ſoo wel gevalt, ſtrekt mij tot ſchade, en 't was mij nutter geweeſt dat mijn faam geſeilt hadt. Laat u niet vremd dunken, dat hij mij op ſijn vertrek bij u liet: hij heeft ſig op mijn deugt en eerbaarheid verlaten. Voor mijn ſchoonheid was hij bekommert, maar ſteunde op mijn kuis leven. Mijn deugtſaamheid maakte hem geruſt: mijn aanſigt bevreeſt. Gij laſt mij, dat ik waar nemen ſou de gelege tijt die hij ons uit ſig ſelve jonde, en 't goet van ſijn eenvoudigheid gebruiken. Dit luſt mij wel, maar 'k vrees, ik kan geen keurwil vormen: en hang in ballans van doen of laten. Mijn man is vaſt van huis, en gij ſlaapt ſonder wijf. En mijn gedaante lokt u, en u gedaante mij. De nagten vallen lang, nu voegde ons 't kouten mont aan mont: en gij (o bloet!) ſleemt ſoet, en ſijt bij mij in een huis. En ik wil ſterven ſoo mij al dees dingen niet tot ſchande lokken. 'K weet niet wat mij nog ophout, als alleen de vrees. Og koſt gij wel aandwingen, 't geen gij mij quaat aanraat! Met dwang moſt mijn boersheid uitgedreven werden. *'T gewelt was dikwijl nut voor die 't leedt.* Soo gelukkig wou ik wis ook wel gedwongen ſijn. Wat laat ons die min, terwijl ſij nog vers is, liever dempen: een nieuwe vlam wert door een lepel water gebluſt. Bij gaſten is geen vaſte min: ſij ſwerft als gaſten, en vervliegt, als gij meent dat 'er torens op te
bouwen waren. Tot getuige dien Hypſipyle, en Ariad- 18 19
ne: die beide klaagden dat ſij niet getrout wierden.
Ook ſegt men, dat gij, ontrouwe, u Enone, die gij 20
veel jaren hebt bemint, de ſchop gegeven hebt. Dog dit ontkent gij niet: en, of gij 't weten wilt, ik ondervraag uwen t'halve al wat ik kan of mag. Hier nevens, ſchoon gij wout ſtantvaſtig in min volharden; gij kont niet: want u volk maakt eerſtdaags de vloot ſeilree. Terwijl gij met mij praat, terwijl wij 't gewenſte nagje beramen, ſal 't u wint ſijn om na 't vaderlant te keeren. In 't heetſt van u geweld ſult gij u nieu vermaak afbreken: daar raakt ons liefde dan met de wint in 't wilt. Sal ik dan mee vaaren, gelijk gij mij raadt, u volpreſe
Troje komen beſigtigen, en agter-ſnaar werden van de 21
grooten Läomedon? 'K agt de trompet van de faam ſoo 22
geting niet, en wil liever mijden, dat ſij mijn ſchandaal
niet en galmt door al ons ſteden. Wat ſal Sparta, wat 23
heel Grieken-land, wat Troje, wat Aſie van mij niet al 24
we-

15. Etra) *Van welke* 53 pag.

16. Voorteeken) *De aaloude ook, in de geringſte ſaaken ſeer bygelovig en argwaanend, naamen acht op alle woorden, werken, en ontmoetingen; byſonderlijk in het ſcheiden van twee perſoonen.*

Het voorteeken in de woorden noemden ſy omen, *of liever* oremen; *om dat het ſelve met de* mond *wierd uitgeſprooken.*

Siet ſulke omina, *of mondelijke voorteekenen, by* Val. Maximus, 1 B. 5 H. Cicero, B. van de Voorſpell. *enz.*

Hoewel datſe dit woordeken meerendeels in een ruimer ſin betrokken; ſijnde dus ook omina

I. *Het ruiſſchen en tuiten van het oor; volgens het aardige* ſneldicht (*ſiet ook* Plautus, *enz.*) *by* Jak. Tollius; *ſchrijvende over* de Griph. van Auſonius.

II. *Het ſnieſen.* Plinius, 2 B. 7 H. *en* 28 B. 2 H. Homerus, 6 B. der Dool. Xenofon, 6 B. Apulejus, 9 B. der Herſchepp. Plutarchus, in Themiſt. Theokritus, 18 Herdersgeſ. Propertius, Petronius, *enz.*

III. *Het lillen van het opperſte ooglit.* Plautus, in Pſeudol. 1 Bedr. 1 Ton. Theokritus, 3 Herdersgeſ.

IV. *Het ſtooten tegens den drempel; waar af* 68 pag.

V. *Daar en boven het ontmoeten van eenige gediertens, als een ſpinnekop, weſeltjen, enz.*

Doch ſiet van deeſe, en honderd andere malle der aaloude grillen, Plinius, 28 B. 2 H.

17. Kreten) *Van dit eiland is geſegt,* 20 pag.

18. Hipſipile) *Van welke,* 26 pag.

19. Ariadne) *Dochter van koning Minos, van welke* 50 pag.

20. Enone) *Siet den inhoud van de* 21 Br.

21. Trojen) Pergama *in het Latijn. Siet de reden,* 36 pag.

22. Laomedon) *Van deeſe vorſt is geſprooken,* 24 pag.

23. Sparte) *De gelegenheid van deſe ſtad is aangeweeſen,* 2 pag.

24. Griekenland) Achaia *in het Latijn. Siet* 39 pag.

25 weten te feggen? Wat gedagten fal Priamus? fijn vrou
26 27 Hecuba, al u broeders, en Dardaanfe juffers van mij hebben? En op wat gront kont gij u felve verfekeren van mijn vafte trou, en niet bekommert fijn door u eigen voorbeelt? Wat vremdeling in Trojaanfche havens komt in loopen, die fal u oorfaak fijn van onruftige kommer. Hoe dikwijl fult gij mij nog verftoort uit fchelden voor een overfpeelfter, niet eens gedagtig dat die misdaat ons even na raakt! Gij fult felfs doender en doemer van 't fchennis fijn. Eer, bid ik, dat my d'aard' verfwelge. maar ik fal Trojaanfe rijkdommen, Koninklijke pragt, en grooter fchatten in de fchoot krijgen, als mij nog belooft is: buiten twijffel purperen dos, koftlijk borduir en blomftof, en foo veel gout van alle kanten als ik flepen kan. Vergeeft mij dat ik 't feg: u gift agt ik fo groot niet. Ik weet fchier niet; dat lokt mij wonder na fig. Werd ik beledigt, wie fal mij in Frigie bij-fpringen? Waar kan ik vaders, waar broeders hooft en trooft foe-
28 ken? De valfe Jafon beloofde Medea alles: evenwel wierd
29 30 fij nog uit Efons hof verfchupt. Daar vont fij geen Eëtes
31 32 nog moeder Ipfea, nog fufter Chalciope, om bij defelve dus gehoont haar toevlugt te nemen. Diergelijk vrees ik niet. Medea vreesden 't ook niet. Goede hoop bedriegt dikwijl fijn wikker. Gij fult bevinden, dat alle fchepen die nu in zee flingeren, uit de have geftoken vaarbaar
33 weder hadden. Die bloedige fakkel verftelt mij ook, die u moeder Hekuba voor den dag van u geboorte droomde gebaart te hebben. En 'k vrees voor 't vermaan der Wighelaars, die men fegt geprofeteert te hebben, dat Troje door Grieks vuir nog aan kolen foud gefet werden.

En gelijk u Venus begunftigt, om 't winnen van de prijs, en, door u keur, twee zegeteekens; foo vrees ik ook voor die twee, die, foo 't waar is, dat gij roemt, volgens u vonnis te leur vielen. Ik twijffel niet eens, foo ik u volg, of den oorlog fit ons op de hielen. Og ons 34
min fal door fwaarden moete danffen! was Hippodamia, Atrax dogter, d'oorfaak dat de Theffalier helden 't mudder mens-paarden fel op 't lijf vielen: en meent gij dat Menelâus in fo getergden toorn, mijn beide broeders, 35 36
en Tyndarus, foo met de hant in 't hair fullen blijven fit- 37
ten? Dat gij euvel fnorkt, en op u dappere daden ftoft, mag wat wefen, maar dat krielig poftuir lijkt na geen oorlogs roem. U lighaam is dienftiger tot een ledekants als velt-batalie. Laat hartvogtige mannen oorlogen, en Paris altijt minnen. Segt Hector, die gij roemt, 38
dat hij voor u vegt: u krijgs-manfchap dient beft in bloedeloofe krijg. Was ik niet te boers, en wat vrijpoftiger, hier van fou ik mij dienen; 't geen ijder meisjen, foo 't wijs wil fijn ook beproeven fal. Of ik fal 't nog miffchien doen, en trekken honts fchoenen aan, als ik metter tijt overwonnen d'handen faam fal leggen. Dat gij verfoekt, om ter fluik mondeling hier nader over te fpreken; ik merk wel wat gij foekt, en met 't woort faamfpraak bewimpelt. Maar gij fijt te voorbarig: u koorn is nog maar gras. Dit toeven kan miffchien u wens bevoorfpoedigen. Laat ons nu 't fchrijven afbreken, dewijl de vingers moe fijn, en de brief die onfe fluikmin behelft hier mede fluiten: de reft door mijn ftaatjuffers Klymene en Ethra fpreken, die mijn gefelfchap 39 40
en raat en daat fijn.

25. Priamus) *Van hem fprekenwe*, 2 pag.

26. Hekuba) *Dochter van Cifsëus, gelijk* Euripides *en* Virgilius; *of van Dimas, gelijk* Homerus *gevoeld; en vrouw van Priamus.*

Een groot voorwerp van aan-eengefchakelde elenden en rampfaligheden; hebbende, in het beleg en in de verweeftinge van Trojen, haar man, kinderen en kindskinderen door het Grieks *geweer deerlijk fien aantaften en wreedelijk ombrengen. Siet* Euripides *en* Seneka, *in hunne* Treurfp. Ovidius, 13 B. der Herfchepp. *behalven* Virgilius, Q. Smirnëus, Strabo, Juvenalis, Aufonius, *enz.*

27. Dardaanfe) *Dat is Troiaanfe; wegens Dardanus, van welke* 36 pag.

28. Jafon) *Van wiens uitgeblufchte liefde, en fcheiden van Medea*, 58 pag.

29. Efon) *Van welken* 58 pag.

30. Eëtes) *Van deefe is meermalen gefproken, als* 28 pag.

31. Ipfea) *Of Idya, dochter van den Oceaan.* Apollodorus, 1 B.

32. Chalciope) *Siet boven*, 61 pag.

33. Fakkel) *Van welke in den* Inhoud *van den* 5 Br. 21 pag.

34. Hippodamia) *Dochter van den riviergod Atrax; en bruid van Pirithous: van welken ook* 18 pag.
Vorders als de Centauren, of Menspaarden (*fie van deefe*, 8 pag.) *op haare bruiloft ook waaren verfocht, fo hebben deefe ondieren, door den drank fijnde aan 't hollen geraakt, de bruid willen fchaaken en overweldigen; doch fijn, door Herkules en Thefeus, of omgebrocht, of op de vlucht gedreven.* Ovidius, 12 B. der Herfchep. *en* Minned. 1 B. 4 D.
Word ook Deidamia, by Plutarchus, in Thef. *en Ifchomache, by* Propertius, 2 B. 2 D. *fo boven is gefegt*, 8 pag. *geheeten.*

35. Menelaus) *Siet* 67 pag.

36. Broeders) *Kaftor en Pollux; van welke* 23 pag.

37. Tindarus) *Van welke* 23 pag.

38. Hektor) *Van welke* 2 pag.

39. Klimene) *Van welke* 79 pag. *Was eigentlijk, gelijk ook Etre, een gevangene koninginne, door Kaftor en Pollux aan Heleene gefchonken; anders geheeten Tifadie.* Higinus, 92 vertell.

40. Etra) *Van deefe is* gefprooken, 53 pag.

SEVEN-

SEVENTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Leander, een iongeling van Abidus, in Asie, seker gewoonlyk iaarfeeft te Sestos, in Europe, bywoonende, wierd aldaar op eenen Hero verliefd. Ontdekt daar op sijn genegenheid. Word wel ontfangen, en sijn liefde met wederliefde beloond. Ondertusschen was hy gewoon, by nacht van Abidus af te steeken, den Hellespont over te swemmen, op die wijse sijn Hero te besoeken, en met het aanbreken van den dag vol genoegen weder naar Abidus te keeren. Maar eindelijk heeft het onweer en de zee deesen overtogt belet en tegengehouden, en hem vervolgens deesen brief doen schrijven; waar in hy wegens het onweer sich seer beklaagd, en besluit, veel liever sich midden in het gevaar te willen werpen, als van haar aangenaam gesicht en ommegang langer te zijn versteeken.

LEANDER AAN HERO.

3 2 Den Abydener sent u mitsdesen, Suster lief, sijn groet, die hij, soo d'ontstuime zee bedaarde, liever selfs brengen sou. Soo mij de Goden genadig in mijn min bevoorspoedigen, sult gij desen brief tegen de borst lesen. Maar sij zijn mij niet genadig. Want waarom sleepen sij mijn wens, en beletten mij 't swemmen over zee, die

1. Abydener) *Abydus was gelegen in Asien, aan den Hellespont, tegen over het stedeken Sestos; door toelatinge van de Lijdische koning Gyges, gebouwd door die van Miletus.* Strabo, 13 B. Mela, 2 B. 12 H. *Vermaard niet alleen door haar oestervangst.* Ennius, in Hedyphaget. Virgilius, 1 B. der Landged. Athenëus, 3 B. 13 H. *Maar ook door de aldaar geslagene schipbrug van den dwaasen Xerxes.* Lukanus, 2 *en* 6 B. van Farsal. Sidonius, *enz.*

2. Sestos) *Een stad in Europa, tegens over Abydus gelegen op den oever van Thracien: aldermeest vermaard door de minneryen van deesen Leander en sijn* Hero. Mela, 2 B. 9 H. Dionysius, in de Wereldbsch.

Mu-

die 'k meer als eens heb leere kennen. Selfs siet gij
wel, dat den hemel swarter als pek, en de zee door storm
soo onstuimig is, dat sij schier door geen schepen be-
vaarbaar is. Een schipper, en die vrij stout, brenger
deses, dorst alleen uit d'haven steken. Ik had mee scheep
getreden, ten waar op 't los maaken van 't meertou ge-
heel Abydus quam uitkijken. Bij al dit volk kost ik mijn
liefde, als voorheen, niet voor mijn ouders heelen, maar
wel ons gaarn bedekte min ontdekken. 'K schreef straks,
en sei: gelukkige brief, nu sal sij die schoone hant haast
na u uitsteken. Misschien raakt gij ook haar lipjens, als
3 sij de versegelde briefdraat met d'eivore tanden sal wil-
len afbijten. Dit binnens monts geneurt hebbende, sprak
ik de rest met de hant op 't papier. Og hoe liever had
ik, dat sij swom als schreef, en mij dienst-vlijtig, als
sij gewent is, door de golven rolde. Wel isse bequamer
in 't stil water te ploussen, maar ook een dienstige bode
van mijn harts togt. 'T sijn nu seven nagten, een tijt mij
langer als een jaer, dat d'onstuime zee met heesse gol-
ven brult. Soö mij, in al die tijt, eenige sagte slaap be-
kroop: moet 't water nog lang in dolheid volharden.
'K sit treurig op een klip en staar op uwe strant, vliegende
met hart en sin, daar ik met 't lighaam moet van daan
blijven. Ja'k sie ook boven op den tornen vuirbake vlam-
men, of beeld mij in dat ik 't sie. Driewerf heb ik mij
op 't drooge strant ontkleet: driewerf naakt getragt door
't hol water te swemmen. Maar de holbollige zee weer-
stont mijn fier voornemen, en kletste mij reis op reis
in 't swemmen de mont vol waters. Maar gij, baldadig-
ste der woeste winden, wat krijgt gij tegens mij met soo
vasten opset? Gij woet hier, soo gij 't weet, Boreas, niet
op de zee, maar tegens mij. Wat sout gij dan doen,
was u de liefde niet bekent? hoe kout gij sijt, wreed-aart,
gij kont niet ontkennen dat u 't Atheens vuir eens ont- 4
kleumde. Soo iemant u 's lugts doortogt wilde sluiten,
als gij op 't spoor waart om minnevreugt te smaken, hoe
sout gij u leet niet tot wraak doen uit-borsten? Verschoon
dog wat, blaast dien adem wat matiger: soo bid ik dat u
Eool niet droevig oplegt. Maar'k bid vergeefs, hij brult 5
en tiert tegen mijn smeeken in, en schaaft geen zee, die
die hij in 't rou helpt. Og gaf mij nu de stoute Dedalus 6
sijn wieken: schoon d'Ikarise kust hier niet ver van daan 7
is, om mij af te schrikken! 'K lijden watter viel, mogt
ik mijn lighaam maar in de lugt op-geven, dat dik-
wijl in zee op Godts genade dreef. Maar terwijl en wint
en zee, mij teegen is, herkau ik ons snoepvreugd van
't begin af. 'Twas in de voornagt (want dit geheugen
schaft mij verheugen) als ik, verhit van min, mijn va-
ders deur uittrat. Fluks schoot ik met mijn kleet de
vrees uit, en sweepte met de swakke armen in zee. De
maan schonk mij op de reis haar schemer-flikkering, als
een gedienstige versel-ster van mijn spoet. Ik keekse aan,
en sprak: verleen u gunst, blanke Godin, en gedenk 't
Latmis gebergt. Endymion dult niet dat gij een min- 8
naar

Museus, in het verhaal van Leand. Lukanus, 2 B. van Farsal. Seneka, in Theb. Plinius, Solinus, *enz.*

3. Briefdraad) *De brieven wierden by de aaloude toegebonden met een dunne draad; en als dan met den signetring gesloten en versegeld: deesen of met speeksel* (Juvenalis, 1 Berispd.) *of selver in traanen* (Ovidius, 9 B. der Herschepp. van Biblis) *sijnde vochtig gemaakt; om het was niet te doen kleven en den segelsteen vasthouden.* Plautus, in Amfitr. 2 Bedr. 2 Ton. Bacchid. 4 Bedr. 6 Ton, *en* Pseudol. 4 Bedr. 2 Ton.

4. Atheens vuir) *Orithia, dochter van den Attischen koning Erichteüs; geschaakt van Boreas.* Apollonius, 1 B. der Argonaut. Ovidius, 6 B. der Herschepp. Propertius, 3 B. 6 D. Virgilius, 4 B. der Landged. Museus, Nonnus, Dionisius, Apollodorus, *enz.*

5. Eool) Hippotades, *in het Latijn; als sijnde de soon van eenen Hippotas.* Ovidius, 11 B. der Herschepp. *enz. Siet van hem,* 51 pag.

6. Dedalus) *Een seer konstige werkbaas, van Athenen afkomstig, en, om een begaane manslacht naar Kreten gevlucht.* Pausanias, in de Attisch. *uitvinder en bouwer van het Labirinth of doolhof. Wierd, nevens sijn soon Ikarus, gevangen geset van koning Minos, wegens het toestellen van de koe; waar af ook,* 16 pag.

Doch hy, sich selven en sijn soon van was en veeren vleugelen maakende, is weggevloogen uit Kreta naar Italien, alwaar hy te Kume een tempel, Apollo ter eeren heeft gesticht. Virgilius, 6 B. van En. Ovidius, 8 B. der Herschepp. Higinus, in de 40 vertell.

Hoewel dit alleen is een dichtkonstige versieringe; ons betoonende dat hy de vinder van het seiltuyg is geweest. Siet Pausanias *by* Natalis Komes, *enz.*

7. Ikarische) *Soo genaamd van gemelde Ikarus; die, in het weg vluchten met sijn vader uit Kreta, vermaak in het vliegen scheppende, en, door de hoogte te verkiesen, de son te seer naderende, is verongelukt, en door de hitte 't was versmeltende, van boven neder in de zee gevallen; naar hem sedert de Ikarische geheeten.* Ovidius, 8 B. der Herschepp. 2 B. der Minnek. *en* 4 Alman. Apollodorus, 2 B. Lucianus, *enz.*

8. Endimion) *Een schoone veehoeder, van Jupiter in den hemel opgenoomen. Doch aldaar Juno beminnende en aansoekende, is by weder op het aardrijk neergesmeten, en op Latmus (een berg in Karien, niet verre van Miletus) met een langduirige slaap gestraft.*

Na-

naar ſtraf valt. Buig goetgunſtig u helder aanſchijn na
mijn ſteelmin. Denkt hoe gij om een mens Godin ter
aarden daalde. Mag ik de waarheid ſeggen, 't is ook een
Godin die 'k ſoek. Om nu haar hemelſe deugtſaamheid
niet op te halen: ſulke ſchoonheid viel noit als in ware
Godinnen. Geen dier ter werelt ſweemt nader aen u, en
Venus ſchoonheid, als deſe: dit ſiet gij ſelfs, en hoeft
geen woorden te gelooven. Soo ver gij, bij helder weeder,
met u ſilvere glants al 't ander geſtrante verbluſt; ſoo ver
overtreft dit dier al 't puik van ſchoone maagden. Twijf-
9 felt gij daer aan, Luna, ſoo ſijt gij ſeker blint. Sulke of
diergelijcke taal voerende, ſwom ik 's nagts voor tij over
zee. 'T water flikkerde door de weerſchijn van de maan,
en 't was 's middernagts ſoo ligt als bij klaar dag. Geen
ſtem van mens of vee quam mij ter ooren, als 't geſwalp
van 't water dat ik weg-roeide. Alleen dogt mij dat
10 d'Alcyones [ijsvogels] nog gedagtig aan de liefde tot Ceyx,
iets of wat ſoets queelden. Als mij d'armen begoſten
lam te werden, ſchoot ik met fiere moet lugt boven 't
water op, en van varre 't ligt ſiende, ſeid' ik: in dat ligt
is mijn vuir, op die ſtrant is mijn ligt. Strak voelde ik
weer ſterkte in d'armen: en 't water ſcheen mij bet be-
ſwembaer als voren. De min die vuirig in mijn grage borſt
gloeide maakt dat ik geen kou in 't kille peekel voel. Hoe
meer ik toeſchiet, en de ſtrant nadere, hoe korter
't water krimpt: hoe ik heftiger roei. Als ik in 't ſigt
raak, moedigt gij mij nog meer door u aenſchouwen,
en geeft mij nieuwe kragt. Dan tragt ik mijn matres
ook met ſwemmen te behagen, en ſlinger d'armen
op na u geſicht. U voedſter wederhoud u nau van in
zee te ſpringen: want dar heb ik klaar geſien, en 't was
geen mal geveins. Sij wrogt nogtans niet uit, hoe ſeer
ſij u mogt wederhouden, dat gij in de berning geen nat-
te voeten haalde. Gij greept mij in u armen, gij knip-
te ſoete kusjens, kusjens (o groote Goden!) wel waart
over zee te halen. Gij ſchoot u tabbaart uit, trokſe mij
aan, en droogde 't hair dat vol zee-dau ſat. De reſt kan de
nagt, en wij, den toren, en mijn vuirbake tuigen. De
vreugde van dien nagt kan niet ligter werden getelt, als
al 't wier van de Helleſpont. Hoe korter tijt ons gelaten 11
wiert tot ſnoepen, hoe meer wij ſorg droegen, dat die
niet onnut voorbij ſchoot. Als nu Auroor gereet ſtont om 12
de nagt van de lugt te vagen, en Lucifer [de dag-ſtar] haar 13
voor-bode vaſt verſchenen was, plakten wij ſteels-wijſe kus
op kus op neus en ooren, en beklaagden ons dat de nag-
ten ſoo kort vielen. Als eindlijk 't bitter woort van de voed-
ſter mij waerſchoude te ſcheiden, trad ik den toren af weer
na de koude ſtrant. Wij ſcheiden ſchreiende: ik tij weer
na

Naderhand is Diana of liever de Maan op hem verliefd geworden: het geen niet onaardig is verſierd, om dat hy, een groot liefhebber ſijnde van de ſterrekunde, de loop des Maans byſonderlijk heeft gadegeſlagen. Cicero, 1 B. der Tusk. Vr. Lucianus, *in het* Geſpr. van Venus en de Maan; *en* in het B. van de Sterrek. Theokritus, 3 Herdergeſ. Ovidius, 2 B. der Klaagd. *en* 3 B. der Minnek. Propertius, 2 B. 13 D. Pauſanias, 1 B. der Elid. Plinius, *enz.*

9. Luna) Cynthia *in het Latijn; wegens Cinthus, een ſeer hoog gebergte op het eiland Delós; op welke men ſegt Apollo en Diana van Latona ter wereld gebracht te ſijn.* Apollodorus, 1 B. Homerus, *in de* Lofſ. van Dian. Cicero, in de 3 Red. *tegens Verr.*

10. Ceix) *Deeſe, ſijnde de ſoon van Lucifer, was gegaan naar Klaros (een ſtad in Ionien) om aldaar de Kerk van Apollo te beſoeken: hebbende Alcione (dochter van Eolus, ſijn vrouw) die hem naulijks wilde oorlof geven, beloofd binnen korten tijd weder te keeren. Doch op de Egeeſche zee gekomen ſijnde, overviel hem een ſchrikkelijk onweer, die het ſchip in ſtukken ſtiet, en hem onder de golven dee verſmooren. Ondertuſſchen begon Alcione te vreeſen, door dien haar lieve man, op de geſtelde tijd, niet weder quam: als wanneer haar, in een droom ſijn ramſalige dood wierd geopenbaard. Dus vloog ſy, met het aanbreeken van den dag, naar het ſtrand, alwaar ſy het liechaam in zee vond drijvende. Doch ſy wierd daadelijk, nevens haaren beminde, in een ysvogel (zeemeeuw vertaalen 't andere) verſchept.* Ovidius, 11 B. der Herſchepp. Lucianus, *in het* Geſp. van Alcion. *enz. aangetrokken in de* GALERYE, *by het* 13 Taf.

Sie van deeſe vogelen Varro, *van de* Lat. T. 6 Bl. Pakuvius, in Teukr. Plautus in Kaſin. & Pſeudol. Ariſtoteles, *in de* H. der Dier. 9 B. 14 H. *en* 5 B. 8 H. Euripides, *in de* Ifigen. van Taur. *de* Kantteekenaaren *van* Apollon. *en* Ariſtophen. Plin. 10 B. 30 H. *enz.*

11. Helleſpont) *Is den engen hals of naauwe ſtraat, tuſſchen de Propontis en de Egeeſche zee, Aſie afſcheidende van Europa; heden geheeten Stretto di Gallipoli.* Solinus, 15 H. Mela, 2 B. 9. H. *Bequam haar naam van Helle; gelijk geſegt is,* 29 pag.

12. Auroor) Tithoni coniux *in het Latijn. Van deeſe, de man van Aurore, is geſprooken* 18 pag.

13. Lucifer) *Een dwaalende ſter, ook geheeten Venus; des avonds de ſon navolgende, met de naam van Heſperus; maar des ſmorgens voor uit vliegende, en de morgenſtond vergeſelſchappende (daarom ook geſegt de ſoon van Aurora) met den titel van Lucifer.* Virgilius, 8 B. van En.

Vliegende ſeg ik; om dat hem de Dichters en Konſtwerkers *vleugelen toevoegen.* Siet Val. Flakkus, 6 B. der Argon. *en het* 20 Marmer van P. S. Bartolus. *Hoewel hy daar, om wel te ſeggen, van een ſwierige en windvattende ſluijer word opgeheven.*

na d'Hellespont [na de maagt Helles gedoopt] omsien-
de na mijn matres, soo lang ik kost.. Soo waarheid gelt,
14 seg ik voor wis, dat ik in 't overkomen een swemmer,
in 't wederkomen een drenkeling schijn te wesen. Ge-
loof dit ook vrij, dat mij de weg t'uwaart aan schijnt meer
te hellen, en weer te rug swemmende een logge en steile
soutplas te wesen. Tegen de borst keer ik, wie sou 't
konnen gelooven, na mijn vader-lant. T'ondank toef
ik nu gewis hier in mijn stad. Og waarom scheidt de zee
twee verknogte harten? en waarom een ziel in twee lig-
hamen in twee bijsondere landen? Laat of mij u Sestus,
of u mijn Abydus innemen: want 'k woon soo gaarn in
u, als gij in mijn land. Waarom moet ik ont-roeren,
soo haast de zee ont-roert? Waaròm kan mij de wind,
soo ligten vijand, hinderen? De krol Dolfijnen en au-
15 dere zeevis heeft nu reets mijn vrijagie leeren kennen.
Nu staat het strantwed van mijn ordinair veer soo vereelt
betrapt, als een weg die veel bereden wert. 'K plagt voor
desen te klagen dat ik bij u geen andere toegank vont,
als dese: nu klaag ik dat mij die door de wind gesloten
wert. d'Hellespont schuimbekt soo verwoet, dat schier 16
de schepen in de havens niet veilig leggen. 'K geloof
dat dees zee even soo onstuimig was, doen sij, na 't ver-
drenken van de maagt Helles, Hellespont gedoopt wiert.
Dit rak is vuil genoeg berugt door 't omkomen van Hel-
les: en schoon 't mij spaart, 't heeft brant-merks genoeg
aan de naam. 'K benij Frixus, die van sijn gulden ram 17
veilig over d'holle zee gevoert wiert. Ik wil egter geen
dienst van ram of schip: als ik maar beswembaar water
mag hebben. 'K hoef niemants hulp: laat ik gelegent-
heid vinden om te swemmen: 'k sal selfs schip, schip-
per, en vragt wesen. 'K sal op geen kleine of groote beer 18
gestarnt houden, waar na de Tyriers seilen: ons liefde
past op geen gemeen gestarnt. Laat andere op Andro- 19
meda, de heldere kroon, en glinsterende noorder beer 20 21
t'seil gaan: de vodden die Perseus, Jupiter en Bacchus
min-

14. Swemmer) *Van welken heel sielroerend* Muséus; *behalven* Virgilius, 3 B. der Landged. Silius, 9 B. *enz.*

Ik vind hem ook by Morellius (*in het* 4 Taf.) *op een* Gedenkpenning *van Keiser Alexander Severus, om sijn schoonheid waardig hier ingelijfd te worden.*

15. Vryagie) *De natuurkenners bemerken in de dolfijnen een ingeboorne sucht en liefde tot de menschen* (*φιλανθρώποι desweegen geheeten*) *en bysonderlijk jonge en schoone kinderen.*

So word Theseus door die vrienden aan land geset; by Pausanias, *enz. sie* 18 pag. *het licchaam van Ariadne; by* Plutarchus, *in* Thes. *sie* 8 pag. *den luitenist, Arion; by* Ovidius, 2 B. der Herschepp. Herodotus, 1 B. Gellius, 16 B. 12 H. *en wat de kinderen* (*sietse dolfijnen berijdende op verscheidene* Gedenkpenningen *en* Segelsteenen *by* Spanheim., 166 *en* 199 pag. *enz.*) *aangaat, men vind seer vreemde gevallen by* Athenëus, Plinius 9 B. 1 H. *en sijn* Neef, 9 B. 33 Br. Gellius, 7 B. 8 H, *en* Solinus, 22 H. *behalven* Lucianus, Elianus, Plutarchus, *enz. doch bysonderlijk het opvangen van de kleene Palamon, by* Pausanias, 1 B. *enz. welk laatste geval ons verscheidene maalen op de Korintische* Gedenkpenningen *by* Vaillant, Patinus, *enz. voor oogen word gesteld.*

16. Hellespont) Athamantidos æquor *in het Latijn; aangesien Helle* (*van wien deese straat haar naam ontfing*) *was de dochter van Athamas, koning van Thebe.* Higinus, 1 Vertell. Apollodorus, 1 B. Ovidius, 3 B. van den Alm. *enz.*

17. Frixus) *Van deese sprakenwe*, 29 pag.

18. Groote Beer) Helice *in het Latijn*, ἀπὸ τοῦ ἕλικος, wegens het omdraaijen, *binnen* 24 *uuren, rondsom den noorder as. Dus is ook de kleene geheeten Cynosura*, *of* Hondsstaard. *Van welke de voorste op zee word aangemerkt en gaa geslaagen van de Grieksche; doch de laatste* (*kleene seg ik*) *van de Tirische en Sidonische stierlieden.* Ovidius, 4 B. der Alman. *en* Klaagd. 4 B. 3 D. Val Flakkus, 1 B. der Argonaut.

19. Andromeda) *Dochter van Ceféus, der Mooren koning, en Cassiopea; wiens deerlijk en onverdiend noodlot wy vertoonen in de* GALELERYE, *in het* 42 Taf.

Doch na haar wonderlijke verlossinge en huwelijk met Perseus, is sy, nevens haar man, vader en moeder, door toedoen van Minerva, onder de sterren geplaatst. Manilius, 5 B. der Sterrek. *behalven* Higinus, Klaudianus, *enz.*

20. Kroon) *Van Ariadne te weeten. Sie van deese kroon, onder het gesternte geplaatst*, 30 pag.

21. Noorder beer) *Van welke so even. Sy was te vooren een Kalisto, dochter van Likaon, koning* van

minden, behagen mij voor geen ſeil-ſtarren. Ik heb een
andere ſtar veel wiſſer als die, met wiens gelei mijn min
noit dolen ſal. Als ik die in 't ſigt heb, kan ik doorſtui-
22 23 ven tot Kolchi, 't eint van de Pont Euxin, ja de geheele
24 25 koers die Jaſons Argo ſeilde. 'K wil de jongeling Pale-
26 mon, en Glaukus, die ſchielijk door kragtig kruit knau-
wen een zeegod wiert, in 't ſwemmen verbluffen. Dik-
wijl hangen mij d'armen door geſtadig bewegen mat, ik
ſleepſe naulijks mee door de ruime peekel-plas; maar als
ik tot haar ſeg: 'k ſal u aanſtonts tot treflijk arbeitsloon
den hals van u mattes t'omarmen geven: ſtraks ſijn ſij ſterk,
en ſpoejen na haar ſwem-prijs, als een vlug Elees kamp-ros
27 uit ſijn ren-baan-ſtal. 'K neem dan mijn eige minne-vuir
waar, dat mij doet branden, en ſeil op u, mijn waarde
lief, wis en williger als op eenig teeken van den hemel,
waar aan gij waardiger ſout mogen glinſteren. Daar te flik-
keren ſijt gij wel waart: maar blijft nog wat op d'aarde:
of wijſt mij ook de koers om ten hemel op te ſnorren.

Gij ſijt hier, en kont u minnaar, helaas! pas een oogen-
blik bij ſijn, en met mijn ſinnen wert de zee mede ont-
roert. Wat baat het mij, dat ons geen breede plas ver-
ſchift? dit ſmalle watertjen hout ons evenwel van mal-
kander. Ik weet niet, of ik niet liever op 't eind van de
wereld wou treuren, en van hoop en matres even ver
verſchoven ſijn. Hoe gij nu nader ſijt, hoe mij u vuir
nader braat; u heb ik niet altijt, altijt een wiſſe hoop.
'T geen ik min, is ſoo na bij, dat ik 't ſchier met de
hant kan grijpen, maar dat *ſchier* koſt mij, og arm,
menigen traan. Wat is dit anders, als na wijkendt ooſt
te willen happen, en neer ſinkent water met de drooge
lippen te volgen? Kan ik u dan noit in d'armen krijgen,
als met believe van 't water? en mijn lief noit omhelſen
bij on-weer? Moet ik altijt op gena van de wind en wa-
ter leven, waar op gants geen ſtaat te maken is? Dog 't
ſtormt en roeſt nu nog: wat ſal 't dan worden, als de
zee, door 't regement van 't ſeven-ſtar, de beer-wagter 28
[Arcto

van Parrhaſis of Akadien; en medegeſellinne van Diana.

Deeſe, onnoſel van Jupiter ſijnde beſwangerd, wierd van gemelde jagereſſe uit haar eerbaar geſelſchap gejaagd, en van Juno deerlijk mishandeld, en eindelijk in een beer verſchept; doch daar op van Jupiter onder de ſterren geſteld. Ovidius, 2 B. der Herſchepp. *en* 2 B. der Alm. Apollodorus, 3 B. Propertius, 2 B. *enz.*

22. Kolchi) *Waar af* 59 pag.

23. Euxin) *Van welke* 60 pag.

24. Argo) *Sie* 28 pag.

25. Palemon) *Ook Melicerta genoemd; het ſoontje van koning Athamas; welke, door Junoos liſten, ſijnde krankſinnig geworden, ſijn vrouw en kinderen dreigende om te brengen, ſo heeft ſich Ino, met deeſe jongen in zee geſmeeten; alwaar, ſy ſijnde geſteld onder de zeegoden, de moeder Leukotea; en 't kleene ſoontjen, à* portubus, de havens, *Portumnus is geheeten.* Ovidius, 4 B. der Herſchepp. Homerus, 4 B. der Dool.

Op wat wijſe hy van de dolfijnen is opgevat en geborgen, ſchreven we 90 pag. *Doch ik vind een Korintiſche* Penning *van Keiſer Severus, by* Vaillant; *alwaar ſich Ino, met haar kind, aan de klip Moluris is vertoonende, nevens een ſittende Neptuin; terwijl een dolfijn ontrent haar voeten wemeld, en ſijn rug komt bieden.*

Siet Pauſanias, *in de* Att. *behalven* Euripides, Orfeus, Klaudianus, Statius, 't Griekſche Bloemhof, *enz.*

26. Glaukus) *Seker gering viſſcher in Beötien; welke, ſiende de gevangene en op het land geworpene viſſen ſchielijk, door ſeker aangeraakte kruiden, als herleven, ſpartelen en in het water ſpringen, gemelde kruiden ook heeft geknauwd en gegeeten. Waar op hy ook aanſtonds de viſſen in het water na volgende; aldaar onder de zeegodheden is geplaatſt.* Ovidius, 10 B. der Herſchepp. Strabo, 9 B.

Doch de verklaarders der verdichtſelen ſeggen dat het een uitneemende ſwemmer en onderduiker is geweeſt, die dikmaals ſich in het water dompelende, is endelyk achtergebleven, en deshalven een godheid toegeſchreven. Atheneüs, 7 B. Palefatus, *enz.*

27. Elees kampros) *Elis was een ſtad, ja ſelf een landſchap in Peloponneſus, tuſſchen Achajen en Arkadie, in het weſterdeel naar de kant van de Joniſche zee.*

Vermaard door de tempel en het beeld van Jupiter Olimpius, of de Hemelſche; doch allermeeſt wegens de Olimpiſche renſpeelen en wedloopen. Alwaarom ſeer dikmaals van de Eleiſche koetspaarden word gewag gemaakt; als by Propertius, 3 B. 7 D. Lukanus, 1 B. van Farſal, 1 B. der Landged. *en* Andere.

28. Sevenſtar) Plejas *in het Latijn; ſtaande in den Stiere kop. Van welke* 77 pag.

Doch diend niet overgeſlagen dat ſy van de Grieken ook worden geheeten Hyades, *ab* ὕειν, regenen; *om dat ſy, opkomende, by de ſcheep vaarende gewiſſe teekenen ſijn van regen.* Heſiodus, in 't Geſlacht der God, Euripides, in Ion. Treurſp. Ovidius, 5 B. der Alm. *enz.*

Even als van de Latijnen Suculæ; *dewijl ſy, regen aanbrengende, met ſlijk en modder, gelijk de verkens, ſchijnen vermaakt te ſijn.* Gellius, 13 B. 19 H. Plinius, 2 B. 41 H.

 29 Actor-

30 31 (Arcto Philax] en d'Oleenſe geit aan 't hollen raakt. Of ik ken mijn eige onbeſuiſtheid niet, of ik ſal mij dan ook door ſterke min te water begeven. En om niet te denken, dat ik de toekomende ſtormen miſſchien meen te laten overwajen, ſijt verſekert, gij ſult mij om die belofte niet lang hoeven te manen. Wil de zee nog weinige nagten hollen, 'k ſal tegen 't weerbarſtig nat ſoeken in te ſwemmen. Dan ſal, ſoo ik heelhuits overkom, mijn ſtoutheid of met geluk gekroont werden; of de doot een einde maken van dees kommerlike min. 'K ſal egter wenſſen op u ſtrant aan te ſpoelen, en dat mijn verdronke lighaam in u haven drijft. Want daar ſult gij mij beweenen, mijn lijk verwaardigen te handelen, en ſeggen: ik was d'oorſaak van ſijn dood. Wis ſtoot gij u aan dit voor-bedietſel van mijn omkomen, en keurt mijn brief in dien deele voor onaangenaam. Maar, klaagt niet, 'k ſtaak die taal; bid ſlegts met mij een-parig dat de zee bedaar. 'K heb maar een korte ſtilte van noode om over te ſwemmen: als ik de voet op u ſtrant geſet heb, laat het weer wajen dat het krijt. Daar is een bequame [werf] have voor mijn ſchip, in geen have ter werelt kan het beter leggen. Daar mag mij Boreas beſluiten, daar 't ſoet is, mooi weer te verwagten. Dan ſal ik traag in 't ſwemmen, en voorſigtig ſijn eer ik begin. Dan ſal ik de dove zee niet meer ſchelden, nog klagen dat ſij de ſwemmer weerbarſtig is. Laat mij dan de wint en mijn afgematte armen weerhouden, en door twee oorſaken 't wederkeeren beletten. Als 't de ſtorm eenigſints toelaat ſal ik mijn arm-riemen weer te werk ſtellen: hout gij u vuirbake maar altijd op mijn geſigt. Laat ondertuſſe deſe brief, in plaats van mij, in u boeſem ſlapen: die ik bid, dat ik in 't kort mag op de hakken ſijn.

29. Arctophilax) *Een ſterre ſtaande nevens den grooten Beer; ook Arcturus, of* Bootes *geheeten.* Ovidius, 3 B. der Alm. *behalven* Aratus, Cicero, *enz.*

Bootes *ſeg ik, dat is* oſſehoeder; *om dat deeſe ſterre, gelijk een boer ſijn wagen, den grooten beer (de wagen by ſommige geheeten) ſchijnt na te volgen.* Higinus, 3 B. der Sterrekund. *behalven* Manilius, Gellius, Juvenalis, *en de* Genoemde.

30. Oleenſe) *Olenos is een ſtad van Achajen, in Peloponneſus, tuſſchen Patren en Cillene.* Plinius, 5 B. 4 H. *of van Etolien, tuſſchen Kalidon en Chalcis. Doch mede van Beotien; by welke men ſegt de geit, naderhand onder de ſterren geplaatſt, geworpen en opgebracht te zijn.* Ovidius, 5 B. des Alm. Strabo, 8 B. *enz.*

31. Geit) *Amaltea, voedſter van Jupiter, boven 52* pag. *op een Keiſerlijke* Gedenkpenning *vertoond; onder 't geſternte naderhand geplaatſt, terwijl haar hoorn den overvloed is toegewijd.* Ovidius, 5 B. der Alm. Diodorus, 4 B. 5 H. en 5 B. 2 H.

Doch verſta liever hier de Hoedi, *of* geitjes, *in het geſternte, de ſchouder van de voerman beklimmende; van welke, behalven gemelde* Ovidius, Virgilius, 1 B. der Landged. Higinus, 3 B. der Sterrekund. Manil. 1 B. der Sterrekund.

ACHT-

ACHTTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Het is niet al te wel bekend, of eigentlijk Ovidius *de waare opstelder en maaker van deesen sendbrief is geweest, ja self of se wel van* Aulus Sabinus *ooit is uitgevonden. Doch laat en we ons tot den inhoud keeren.*

Hero, de brief van Leander hebbende ontfangen, send hem deesen tot antwoord; hem versoekende (aangesien eenige vreemde droomen en nachtgesichten haar iets quaats schijnen voor te spellen) dat hy acht op sijn welvaaren gelieve te neemen, en niet, als met stil weder begunstigd over te koomen.

HERO AAN LEANDER.

Leander, op dat ik de groet, laatst in u brief vermelt
mondeling mag genieten: komt selfs. Alle uitstel,
dat ons geneugte verwijdert, valt mij lang. Vergeef mij
dat ik 't seg: ik min onverduldig. 'T vuir dat ons braat
is even heet: maar 'k swigt voor u in kragten. 'K geloof
dat de mans van sterker stof sijn opgeleit. De meisjes
sijn, gelijk van lighaam, teer van sinnen. Ik beswijk,
soo gij nog weinig tijts agter blijft. Gij manvolk kort
de langen tijt met jagen, in 't opschikken van u hoeven,
en verscheide andere uitspanningen. Of 't pleithof 1
hout u op, of de palm van beolijde worstelaars, of 2
gy

1. Pleithof) Forum *in het Latijn. Was eigentlijk, by de Romeinen een openbaare plaats, waar in de rechtbank wierd gespannen en allerhande soort van rechtsplegingen geoefend.*

Was voor met een groot plein vercierd; waar op dagelijks de kooplieden, wisselaars, en andere quamen wandelen. Doch dit weder met verscheidene winkelen en kraamen; waar in by naar alles wierd te koop geset. Plautus, in Kurkul. 4 Bedr. 1 Ton. Terentius, 4 Bedr. 6 Ton. *enz.*

Dit pleithof word, wegens het onophoudend gekijf en geraas der twistende pleiters clamosum *en* verbosum *gesegt by de dichters; als* Ovidius, 4 B. der Alm. en in de Klaagd. 4B. 10 D. Statius, 1 en 4B. der Mengeld. Martialis, *enz.*

2. Worstelaars) *De oefeninge der jongelingen bestond by de Grieken ook onder andere in het worstelen,*

3 of gij bereidt snel dravende rossen. Dan vogelt gij met
de strik, dan vist gij met den hoek: den avont spoelt
gij met een glaasjen door. Maar ik, van dit alles ver-
steken, schoon ik wat flauwer brande, vind geen ander
tijt-verdrijf als minnen. Dus doe ik 't geen ik kan,
4 en min u, o mijn eenig vermaak, meer als mij iemant
kan weer minnen. Of ik prevel van u met mijn waarde
voedster, en verwonder mij wat u soo lang mag op-
houden: of over zee siende, die nu over-eind staat door
boosen storm, scheld ik 't water schier met u woorden:
of als de barre zee haar verbolgentheid wat bedaart, soo
klaag ik, dat dat gij wel kont, maar niet wilt over ko-
men. Dus klagende rollen mij de tranen vast over de wan-
gen, die d'oude vrou, den handel kundig, met de beven-
den duim afwist. Ik ga dikwijl kijken, of ik op strand u
voetstappen vind, als of het sand d'eens ingedrukte vor-
men immer hielt: en, om na u te vernemen, en ant- 5
woort te schrijven, of er iemant van Abydos aangekomen
is, of na Abydos vaart. Wat sal ik ophalen, hoe dikwijl
ik u kleet kus, dat gij op 't asswemmen uit-schiet op de
strand van d'Hellespont. Als met dit geprevel den dag
door-gebragt is, en de lieflijke nagt, na 't verkragten van
't ligt, den hemel met heldere starren borduirt: plant ik
aanstonts op den top des torens 't vuirbaken, een ordinai- 6
re seil-star voor u schip. Midlerwijl passeer ik de lange
nagt met spinnen en webwerk. Wilt gij weten wat ik in 7
die lange tijt al praat? niet anders, als dat Leanders naam
in mijn mont besturven is. Dunkt u niet, voedster,
dat mijn ziel nu al uitten huis gegaan is? Of soud 't nog
alles wakker sijn, en hij sijn volk in huis ontsien? Meent
gij wel dat hij nu 't kleet vast uit-schiet, en 't lighaam
vast met olij smeert? Sij knikt staag ja: niet dat haar mijn 8
kus-

op een bequaame plaats; sijnde genaamd gymnasium (*van γύμνος*) *om dat men* naakt *in het perk verscheen; of* palæstra (*van πάλη*) *van de* worsteling *alsoo geheeten.* Virgilius, 3 B. van En. Lukanus, 7 B. van Farsal. Terentius, *in de* Kamerl. 3 B. 2 Ton. Katullus, 64 D. van Athis, Horatius, 1 D. 8 Liergef. *behalven* Plutarchus, Lucianus, Cicero, Prudentius, Symmachus, *enz.*

In dese wedstrijd bestreek men alle de leeden met olie, om niet gevat te konnen worden. Lukanus 4 B. van Farsal. sprekende van Antëus. Atheneus, 5 B. van konink Ant. Epifanes; *behalven* Hippokrates, Galenus, *en gemelde* Lucianus.

Doch de worstelaars wierpen malkanderen met sand, om de gladde leeden weder vatbaar en tot het aangrijpen bequaam te maaken. Ovidius, 9 B. der Herschep. *behalven* Plinius, *enz.*

Vorders heette de plaats in de worstelbaan, alwaar het smeeren geschiedde, alipterium *of* ceroma. Martialis, 4 B. 19 Sneld. 6 B. 66 Sneld. en 7 B. 32 Sneld. *hoewel* ceroma *ook wel genoomen word voor een mengsel van stof, was en olie, waar ook de smeering mede geschiede.* Plinius 11 B. 41 H. en 15 B. 4 H.

Ik seg dat se geheel naakt worstelden; welverstaande dat het middellijf met een kleedje (campestre *noemd het* Horatius, 1 B. 11 Br.) *bewaard was en gedekt.*

Eindelijk was het oogwit van dit worstelen, eensdeels om door de selve een vast en sterk licchaam te maaken; en anderdeels om sich tot de Olimpische strijdspelen dagelijks te bereiden; met de hoop van de olijfkrans en den palmtak, als verwinnaar, aldaar te verdienen.

Ik vind dusdaanige worstelaars op het 146 Steentje *van het* 1 D. *by* Leon. Agostini, *en op een Grieksche* Gedenkpenning *van Keiser Eliogabalus, te waardig om hier niet geplaatst te worden.*

3. Rossen) *Behalven het worstelen maakten de jonge borsten, by de Grieken, ook bysonderlijk haar werk van het rijden.* Horatius, 1 B. 8 Liergef. *en in de* Dichtk. aan de Pisoos.

4. Voetster) *Van de voetsters, de vertrouwelingen der verlegene princessen by de Grieken, is gesprooken* 55 pag.

5. Abidus) *Van deeze stad hebben we* 87 pag.

6. Tooren) *Sie van dese tooren* Theopompus; *spreekende van Sestos.*

7. Spinnen) *De dagelijksche oeffeninge der eerlijke dochters, en huysselijke vrouwen.* Terentius, *in de* Eigenselfsquell. 2 Bedr. 3 Ton. *self van groote personagien, gelijk we seggen* 4 pag.

8. Olie) Pallas *in het Latijn. Aangesien de olijfboom Pallas is toegewijd; sedert sy deselve dede uit het aardrijk opkoomen, in de wedstrijd tegens Neptunus, wegens de naam en bescherminge van Athenen.* Ovidius, 6 B. der Herschepp. Virgilius, 1 B. der Landged. Rutilius, *in sijn* Reisbeschr. Arno-
bius,

kusjens moejen: maar klaas vaak verknikt het bessen-hooft. En na een korte wijl seg ik, nu komt hij wis aanroejen, en met de swakke armen door de golven majen. Een slag vijf ses gewerkt hebbende, vraag ik, of gij nu niet wel half wege wesen kost. Dan oog ik eens: dan bid ik met angstvalligheid, dat u een voorwint gemaklijk overblaast. Wij steken dikwijl 't oor in de wint, en meenen dat ijder geruis u landing melden moet. 'T meeste gedeelte van de nagt soo doorgebragt hebbende, besluipt de slaap allengs mijn loddere oogen. Gij linkert moet misschien niet gaarn bij mij slapen, en segt dat gij komt, schoon gij 't niet eens in 't sin hebt. Want dan droom ik eens, dat gij digt aan strand sijt; dan dat gij de natte armen om mijn hals slaat; dan dat ik u na gewoonte den rok om 't natte lijf schiet; dan weder dat wij borst tegen boesem koesteren, en veel andere dingen die een kuisse tong moet swijgen, en beter gedaen, als verpraat werden. Helaas! dat's korte en ijdele vreugde: want met de slaap verdwijnt gij gemeenlijk ook. Laat ons, grage lievelingen, laat ons eens met vaster kragt vergaren, en daat voor droom gevoelen. Waarom most ik dus koel en eensaam soo veel nagten doorbrengen? Waarom sijt gij, seg trage swemmer, soo dikwijl van mij? 'k beken 't wel, de zee gaat nu te hol om te swemmen: maar gistere nagt woeit soo hart niet. Waarom liet gij die voorbij slippen? waarom geen harder weder gevreest? waarom soo schoonen kans verkeken, en niet gevat? quam u weer aanstonts soo schoonen gelegentheid voor om te swemmen, die hoorde gij de eerste voor de beste waar te nemen. Maar d'onstuimigheid bestak de zee weer haast. Gij roeit, als gij haast hebt, dikwijl in korter tijt bij mij. 'K meen laagt gij hier verwaait, gij vont geen klagens reden: geen storm zou my licht uit u armen wajen. Voorwaar ik hoorde dan de storm met blijtschap brullen, en sou bidden dat 't water immer onstuimig was. Maar wat mag u overkomen sijn, dat gij nu meer schrikt voor 't water, en de zee, die gij eerst veragte, nu ontsiet? Want 't heugt mij wel, dat ze op u overkomst niet te min, of immers niet veel minder plagt te woeden. Als ik u toeriep: soo, komt gij soo 't leven wagen? siet toe dat ik u stoutheid niet eens met tranen moet beklagen. Van waar komt u die nieuwe vrees her? waar is die stoutheid nu vervlogen? waar is die kloeke swemmer, die zee nog golf ontsag? Weest egter liever soo, als 't geen gij plagt te wesen, en swemt dog veilig als de zee aan 't bedaren is. Soo gij slegts deselve sijt, soo gij mij soo lief hebt, als gij schrijft, en dat vuir in geen koude as versmoort is. Ik vrees soo seer niet voor de wint, die mijn verlange opschort, als wel dat uwe liefde mogt soo wispeltuerig werden als de wint selfs: dat ik u soo waard' niet ben, om voor mij wat gevaars uit te staan, en slegter prijs schijn, als 't werk dat gij onderneemt. Somtijts vrees ik, dat u mijn vaderlant mag mishagen, dat ik, een Sestus meisje, niet en pas by een Abydener jonkman. Dit en diergelijke kan ik egter geduldiger over komen, als dat gij bij d'een of d'andere snol verrukt u tijt verspilt: dat andere armen sig om uwen hals vlogten, en nieuwe min ons min verstikte. Og 'k wou liever sterven, als met dat vergift gewont te werden: en wens eer na de doot, als u ontrou te sien. Dit seg ik niet, om dat gij mij sout voorteeken van droefheid getoont hebben, of om dat mij qua gerugte ontrusten; maar ik vrees alles (*want wie heeft oit kommerloos gemint*) en 't affijn dwingt twee lieven meer te vreesen. Gelukkig sijn andere deerns, die in haar bijwesen de ware misdaden van haar lief konnen kennen, en valse gerugten niet behoeven te vreesen. Maar ons treft d'ijdele smaat soo wel als de bedreve ons schent, en 't misverstant van elk wondt ons even diep. Og quamt gij maar, en was 't geen storm, geen vader, of nieuwe bijsit, die u ophout. Want soo ik'er van een hoor, sal ik van hart-seer sterven. Soekt gij mijn doot, soo hebt gij al over lang gesondigt. Maar gij sult niet misdoen; dit 's mij maar een bulbak; 't is 't nijdig onweer, dat u met geweld wederhout. O bloet! hoe wert de strand beklest met felle baren, en de son met donkere wolken betogen! Misschien dat Helles moeder met kinder-liefde bewogen 8
aan zee gekomen is, en haar verdronke dogter beschreit: 9
of dat de stief-moer Leucothée, in een zee-godin veranderr, dees baren op haar schoon-dogter, na wiens naam 't water gedoopt is, verbolge roegolft. Dese plas, soo die nu is, gunt geen teere meisjens goet. Hier in is Helles verdronken: hier uit spruit mijn ongenugt. Maar waart gij, Neptuin, u geile min nog indagtig, gij sout ons liefde door geen wint hooren te verhinderen: soo anders u

bius, 1 B. Fedrus, 3 B. 11 Vertell. *behalven* Pausanias, Eusebius, *enz.*

Alwaar om sy deselve, op de Keiserlyke Geldmunten, *of voerd op haar helmet, of draagd in haar rechterhand; als dan aldaar geheeten (sijnde de olijf het sinnebeeld van Vreede)* MINERVA PACIFERA, de vrede aanbrengende Pallas. *Sie dit bevestigd door* Eene *uit de mijne; te weeten van Klodius Albinus.*

8. Helle) *Van deese rampsalige spreekenwe*, 29 pag.
9. Stiefmoer) *Sie van deese*, 29 pag.

10. Ami-

10 11 u fluiken met Amymone en d'overschoone Tyro , met de
12 13 glants-rijke Alcyone, Efimedia, dogter van Circe en A-
14 lymon , Medusa eerse nog een slangparuik op 't hooft
15 16 had, de blonde Laodice, de vergode Celeno, en ande-
re dieren , eylaas , geen ijdele praatjens sijn. Dese
17 en meer andere , Neptuin , singen de digters dat van u
bekropen sijn. Waarom dan, die soo dikwijl de minne-
vlam voelde, ons door onweer de gewoone vryweg afge-
sneden? Bedaar, o vinnige, toon u kragt op de groote
zee. Dit smalle rak scheit Asie van Europe. 'T past u,
groote Koning, of groote schepen te verslingeren, of op
geheele vloten te vergrimmen. Schande is 't voor een
zee-god, een jonkman in 't swemmen te verschrikken,
en minder roem, als de geringste poel-god kan bejagen.
Leander is wel edel, en van een doorlugtig geslagt; maar
18 is egter niet afkomstig van Ulysses die gij hate. Geef
genade, en behout twee zielen. Hij swemt wel, maar op
de genade van 't selve water drijft Leanders lighaam en
19 mijn hoop. Mijn vuirbaak kriste, (want 'k schrijf nu bij
dat ligt) sij kriste, en geeft mij een goet voorteeken.

Siet, mijn voedster plengde wat wijns in de geluk duidende 20
vlam, seggende: morgen sijn wij drie sterk ; en dronk op 't goet succes. Maakt ons soo sterk met 't haspelen over zee, mijn lief die 'k heb in 't binnenst van mijn hart geprent. Keer na u legerplaats, verlooper van u min-bannier. Waarom strek ik mijn leden in 't midden van het bed? Gij hoeft niet te vreesen: schep moet, Venus sal u helpen, en selfs uit zee geteelt de zeebaan vlak maken. 'K schep selfs dikwijl mijn vermaak in 't water te baden: maar deze zee was van outs veiliger voor man-volk. Want doen Frixus met sijn suster Helles hier over gevoert wierden, waarom moest 't meisjen alleen de woeste zee benamen? Misschien vreest gij, dat gij tot wederkeeren niet tijts genoeg sult hebben, en dat gij tot over en weer swemmen niet sterk genoeg sult sijn. Maar laat ons van weder-sijde ter halver zee bij een komen, en kusjens knippen met 't hoofd boven de plas. En laat ons dan ijder weer te rug keeren. Dit sal wel korte vreugde, maar beter, als niet, sijn. Og of dees schaamte, die ons nootsaakt ter sluik te minnen, of ons bevreesde lief-

de

10. Amimone) *Eene der dochteren van Danaus, broeder van Egiptus. Afgesonden sijnde om ergens water te haalen, en een slapende Sater, met haar schicht (op een hert uitgeworpen) treffende, wierd sy van dit ondier na geloopen; doch ter goeder uure ontset van Neptunus: welke haar heeft overweldigd, en gemaakt de moeder van Nauplius.* Apollodorus, 2 B. Higinus, 16 Vertell.

Aanmerkelijk is het dat Alexander de Groot deese Amimone droeg in een esmeraud. Strabo, 8 B.

11. Tiro) *Dochter van Salmoneüs; van Sidero haar stiefmoeder gehaat en seer qualijk bejegend. Sy ondertusschen sijnde verliefd op de rieviergod Enipeus, bleef onophoudelijk aan sijn oever waaren. Doch Neptunus, aanneemende de gedaante van Enipeus, onteerde deese vrijster.* Apollodorus, 1 B. Diodorus, 4 B. 7. H. Propertius. 1 B. 13 D. en 3 B. 19 D. Ovidius, in de Minned. 3 B. 5 D.

12. Alcione) *Eene der bovengemelde Pleïades, dochter van Atlas; by welken Neptunus teelde Likaon, en Hiriëus.* Higinus, 157 Vertell. Apollodorus, 3 B.

13. Efimedia) *Liever Ifimedia, dochter van Triopis; of van Alimon en Circe; wegens Neptunus, de moeder van Otus en Efialtes.* Homerus, 5 B. der Iliad. Apollodorus, 1 B.

14. Medusa) *Dochter van Forkus en het watergedrocht Cetho; van Neptunus bemind, vervolgd, achterhaald, en in de tempel van Minerva verkracht: welke godinne deswegen haare hairlokken in kronkelende slangen heeft verwisseld; gevende daarenboven haar gelaat de kracht van al het geen haar aansag in steen te verscheppen.* Ovidius, 6 B. der Herschepp. *en* Pontusk. 1 B. Lukan. 9 B. der Farsal. Propertius, 4 B. Apollodorus, 2 B.

15. Laodice) *Dochter van meergenoemde koning Priamus; van Neptunus bemind; naderhand getrouwd met de koning van Thracien.* Apollodorus, 3 B. *enz.*

16. Celeno) *Dochter van Atlas, en suster van genoemde Alcione; wegens Neptunus, moeder van Euripilus en Triton.* Tzetzes. *over* Likofr. *hoewel andere geloovendatse van Jupiter is beslapen.* Ovidius, 4 B. der Alm. Apollodorus, 3 B.

17. Meer) *Gelijk als Libia, door hem de moeder van Busiris; Peribëa, de moeder van Nausitheus; Thoosa; de moeder van Polifemus: Theofane, enz.* Siet Ovidius, 6 B. der Herschepp. Diodorus, Apollodorus, Higinus, *en* Andere.

18. Ulisses) *Geweldig in den haat van Neptunus, wegens het snood betichten, en schandelijk vonnissen van den onnoosselen Palamedes, sijn neef.* Higinus, 105 Vertell. Ovidius, 13 B. der Herschepp. *enz. doch ook wegens het blinden van sijn soon, den een oog Polifemus.* Higinus, 125. Vertell. Ovidius, 13 B. der Herschepp. Euripides, in Cyclop. Virgilius, 3 B. van En. *enz.*

19. Vuurbaak kriste) *Geensins;* het kaarslicht in haar slaapkamer geset, *segt het Latijn. Want dit behoorde onder de voorteekenen (waar af* 85 pag.*) onder de naam van* Sternutatio lucernæ.

20. Plengde) *Van het plengen in alderhande soorten van offerhanden, en heilige plechtigheden, is gesprooken,* 68 pag.

21. Ge-

X

de de faam wat toe wilde geven! Nu strijt de schaamt en liefde, twee vijanden in 't hart. Ik twijffel, wat ik kiesen wil: dit 's eerlyk, dat 's soet. Doen Jason de
21 22 Pagaseer eens te Colchi quam, voerde hy Medea met
23 sijn vlug schip 't lant uit. D'overspelige Paris quam maar eens te Lacedemon, en keerde fluks weerom met sijn geroofde buit. Gij moet van die gij mint, en vaak besoekt, dikwijl scheiden, en swemmen als u de scheepvaart gevaarlyk schijnt. Dog maakt dat gij, die over houbollige baren weet te dobberen, 't zeewater soo veragt, dat gij 't ook vreest. De zee vernielt wel hegte schepen: meent gij, dat u armen sterker zyn als riemen? 'T swemmen, dat gij soekt, Leander, doet schippers sidderen: dees uitvlugt volgt gemeenlyk na 't vergaan der schepen. Helaas! 'k wenste u wel niet te bewilligen tot 't geen ik u aanstook, en bid dat gij moediger sijt als mijn aanmaning. Als gij maar over komt, en u armen, moe van 't swemmen, op mijn schouderen laat rusten. Maar soo haast ik my keer na de blauwe zee, doorgrilt ik weet niet wat kou mijn lillent hart. Niet min ben ik ontstelt door mijn droom van gistere nagt, schoon ik om 't quaat te voorkomen gesoen-offert heb. Want ontrent de dageraat, als mijn lamp in de pijp
brande, op welke tijt ware droomen plegen gedroomt 24
te werden, liet ik den draat, van slaap verwonnen, uit de hant, en 't hooft in 't kusse vallen. Daar droomde ik, dat ik een dolfijn door d'onstuimige zee, wel klaarlijk, sag swemmen; die, na dat hij door de baren op 't strand geworpen was, droog en doot bleef leggen. Dit sij soo 't wil, ik vrees: spot niet om mijn droomen, en begeeft u niet, als met stil water, ter zee. Wilt gij u selfs niet ontsien, spaar u uitverkore lief: dat nooit welvaren kan, als 't u qualyk gaat. 'K sie egter hoop, dat sig de zee haast sal bedaren. Swemt dan veilig door 't stille water. En terwijl de plas nog onbeswembaar is, sult gy u tijt-verdriet met dese brief versagten.

21. Pagaseer) *Waarom Jason so bygenaamd, is verklaard*, 28 pag.
22. Medea) Phasias *in het Latijn; wegens Fasis: waar af* 29 pag.
23. Paris) Idæus *in het Latijn; wegens de berg Ida: waar af* 16 pag.
24. Brande) *Wel gesegt; alsoo deselve, volgens de bygeloovigheid van die tijden, geensins mogt uitgeblasen worden. Siet* 71 pag.

NEGENTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

A*Kontius, en jongeling afkomstig van het eiland Cea (eene der Cykladen) was naar het gebuirige Delos vertroken, om aldaar het jaarlijksche feestoffer by te woonen. Hier siet hy Cydippe, een edele en* wel-

welgeboorene dochter. Doch haar in deese toestand van saaken niet dervende ten huwelijk versoeken, bediend sich van een list. Hy snijd op een schoonen appel quansuis deesen eed:

Ik sweer u by Diaan en haar verborgheên.
Dat ik in 't huwelijk alleen met u sal treên.

Deesen werpt hy voor de voeten van het meisje. De nieusgierige raapt dien op, leest het geschrevene, en doet aldus onnosel en eenvoudig, in den tempel van Diane, een onverbreekelijken eed. Dit niet tegenstaande wilde de vader haar aan een ander jongeling uitbyliken. Doch hier uit rijst een schielijke schrik, en uit die schrik een koorts. Akontius, dit ongeval verstaande, soekt haar diets te maaken, dat deese siekte haar van Diana was toegesonden, wegens het aarselen in het nakomen en voltrekken van gemelden eed, in haaren tempel so vrywillig uitgesprooken.

AKONTIUS AAN CYDIPPE.

Vrees niet: gij sult hier niet weer iets voor u minnaar te sweren vinden: 't is genoeg, dat gij eens aan mij verlooft sijt. Doorleest mijn brief: soo moet u de siekte, die, waarse u smert, mijn pijn is, van 't lijf schieten. Hoe! wert gij schaamroot? want ik meen dat u eerbare wangen nu soo blosen, als voor desen in den Tempel van Diana. 'K versoek u egt en beloofde trou; geen vuile ranken. 'K vrij u als verbonde man, niet als overspeler. Herdenk vrij de woorden eens, die den appel, van mij geworpen, u kuisse handen toerolde. Op die vrugt sult gij vinden, dat gij u aan mij verloofde, waar aan ik wenste dat gij eer gedagt, als de Godinne. Nu vrees ik dit ook: ja die selve vrees wert heviger, als ook mijn vuir dat door u marren blaakt. Mijn liefde, die wel noit klein was, verheft sig meer door hoop die gij mij gaft, en lankwijlig uitstellen. Gij gaft mij hoop: en dees mijn vuirige liefde deed mijn trou-belofte gelooven. Dit kont gij niet ontkennen, dewijl 't Diana selfs getuigen kan. Sij was'er bij, drukte u woorden in haar geheugenis, en scheen met knikhoofden u eet voor bondig te keuren. Seg vrij, dat ik u met list bedroog, als maar mijn liefde d'oorsaak van die list genoemt wert. Wat sogt mijn arglist anders als met u alleen te paren? Dees rede van u klagt maakt mij u weermin waart. Ik ben, gelooft mij, meisjen, van natuire nog oeffening soo behendig: maar gij sijt het die mij schrander maakt. Mijn schrandere min heeft u met klem van geestige woorden, soo 'k anders geestig schreef, aan mij verknogt. Ik grifte u trouwoorden, na sijn voorseggen, en was doortrapt op mijn stuk door 't ingeven van sulken raatsman. Laat dan dit stuk bedrog, en ik bedrieglyk heeten, soo 't anders bedrog is, te willen houden 't geen men lief heeft. Nu schrijf ik weer, en send u dit smeekschrift. Dit's weer een tweede list, en geeft u weer klagens rede. Misdoe ik met minnen, 'k bekent soo sal ik immer misdoen, en op u tornen, hoe seer g' u wagten moogt. Andere haalden haar liefjens door 't swaart: en sal mij een voorsigtig schrift doemen? God geef, dat ik u met meer knoopen verstrikken mag, op dat gij u trou in genen deele vrij moogt hebben. 'K heb nog duisent soorten van strikken: dit 's pas een eenige proef. Mijn min sal al sijn listen te werk stellen. Schoon 't kampel is of ik u vange: 'k sal u wis grijpen. D'uitkomst staat aan den hemel. Maar, 'k wed gij wert mijn gevange. Gij sult, met eens te ontgaan, niet al mijn netten ontslippen, die u de min meer gespannen heeft, als gij wel denkt. Komt mij geen list te sta, 'k grijp den degen in de vuist, en draag u weg gerooft op den schoot die na u snakt. Ik ben de man niet die Paris daat plagt te straffen, nog iemant die sig dapper droeg om een man te konnen werden. Soo sal ik ook: maar 'k swijg. Schoon ik dien roof mee met de doot most besuiren, 'k agt die soo veel niet, als u te moeten missen. Waart gij soo schoon niet, men sou u matig vrijen. U braaf postuir dwingt mij om stout te sijn: gij doet dit, en u oogen die 't starre-schitteren verdooven, en dese borst ontstaken. Dit doet u blonde bol, en elpenbeenen hals, u poesle handen die ik wens mijn hals te omgrijpen: u goelijkheid, u blos, waar in geen boersheid woont: u voeten, als ik meer dat Thetis naulijks heeft. Kost ik 1 u vordere leden prisen, 'k was gelukkiger; maar 'k twijfel niet of 't een lit is soo schoon als 't ander. Dus is 't geen wonder, dat ik door dese schoonheid ontsteken, sogt 't ja-woort uit u mont te halen. In 't kort, als gij bekennen moet, van mij gevangen te sijn, weest dan een hind gevangen in mijn net. 'k draag gaarn den haat, mag ik met lijden mijn prijs genieten. Waarom krijgt soo stouten stuk sijn regte loon niet? Telamon 2 roofde

1. Voeten) Homerus *geeft, in sijn* Ilias, *doorgaans aan* Thetis *silvere voeten te kennen gevende haar blanke suiverheid; als sijnde deselve geduirig met het zeewater afgespoeld.*

Behalven dat een voet bynaar het schoonste der vrouwen leeden word geoordeed, en deswegen van het dichterdom vereerd met de bynaamen, tener, *teder;* mollis, *sacht;* nitidus, *helder;* niveus, *sneeuwit;* eburnus, *van yvoor; en eindelijk* aureolus, *van goud.*

Doch ik hoor ook de schilders en beeldhouwers van dit litmaat roemen by S. Hoogstraten, in het B. van de Schilderk.

2. Telamon) *Soon van Eakus, en koning van het eiland Salamis; eene der Argonauten, en des de medegeselle van Herkules; aan wien deesen held, in de verovering van Trojen,* Hesione, *Laomedons dochter*

gaf,

3 roofde Hesione, Achilles Briseïs: en ijder volgde haar
schaker. Graut, en sijt soo gram als gij wilt, als ik u
maar soo gram mag in de klauwe krijgen. Ik, die dien
toorn verwek, salse ook versagten: vergun mij maar een
kleine tijt om u te versoenen. Laat mij maar wenende
voor u vergrimde troonij staan, ootmoedige taal slaan
onder 't schreien: en als de slaven, als sij sidderen voor
de geessel, mijn handen met ootmoet neerbuigen na u
4 knijen. Gij kent nog u regt niet. Roept mij voor 't
gerigt. Waarom werd ik ongehoort gedoemt? Ontbiet
mij hoe eer hoe liever voor u vuirschaar. Schoon gij
als magt hebbende mij 't hair van 't hooft rukte, en 't
aangesigt blau en bont beukte: 'k sou 't alles lijden, en
misschien niet anders vreesen, als dat die poesle hant sig
op mijn vel mogt quetsen. Maar knel mij met boei nog
ketens: 'k zal vast genoeg geboeir blijven met de keten
van u min. Als dan u gramschap sig na wens sal hebben
gequeten, sult gij bij u selve seggen: hoe verduldig
mint hij! selfs sult gij seggen, als gij siet dat ik alles
verdraag: die soo verduldig dient, is waardig dat hij mij
dient. Nu werd ik, helaas, in mijn afwesen aange-
klaagt, en mijn saak, hoe regtvaardig die is, van voor-
spraak versteken, verwaarloost. Dat ik schreef, 't geen
mij de min laste, is mijn misdaat: dit's 't eenigst' dat
gij mij alleen kont te last leggen. Maar Diana verdiende
voor al niet mede uitgestreken te werden. Wilt gij mij
geen woort houden, hout het de Godin. Sij was'er bij,
sij sag 't doen gij bedroge schaam-root wierdt, en nam
u woorden met geheugsame ooren aan. 'K wil u geen
wraak voorspellen. Maar daar is geen vinniger, als dese
Godin, wanneer sij, 't geen ik niet en hoop, haar eer
verkort siet. Tot tuige kan sijn 't Kalidonier everswijn.
Want 't is kenbaar, dat daar door moeder Althea wreeder 5
op haar soon Meleager woede. Dit tuigt Acteon, die 6
wel eer voor een hart wiert verscheurt van sijn honden,
door welke hij te voren 't wilt verscheuren liet. Ook
die opgeblase moeder [Niobe] die nog ten hedigen da- 7
ge, in een steene beelt verandert, in 't land van Bithy- 8 9
nie ten toon staat. Og, Cydippe! 'k schroom u de waar-
heit te melden, om niet te schijnen dat ik mijn saak op
valse gronden bou. Dit moet ik egter seggen: dit's de
rede, gelooft mij, dat gij dikwijl selfs op de tijt van u
trou-

gaf, tot belooninge van sijn krijgsbedrijven. By deese teelde hy Teucer, de broeder van den kloeken Aiax; sijnde echter van een andere moeder. Hyginus, 14, 89 en 97 Vertell. Apollodorus, 2 B. *enz.*

3. Briseïs) *Siet den* Inhoud *van den derden Brief.*

4. Knijen) *De knijen sijnde het Medelijden toegewijd, waaren de ootmoedige gewoon de knijen, van die sy quaamen smeeken, aan te raaken en ombelsen.* Virgilius, 3 B. van En. (*behalven* 10 B.) sprekende van Achemenides. Senec. in Med. 2 Bedr. Klaudianus. 2 B. van de Schaak. Euripides, in Andromach. Homerus, 24 B. van Il. Trifiodorus, in de Verwoest. van Troj. *doch bysonderlijk* Plinius, 11 B. 45 H.

Alwaarom ook, in de tempelen, de versoeken, gebeeden en beloften aan de knyen der sittende beelden wierden gehangen, of met was daar opgeplakt. Juvenalis, 10 Berispd.

5. Althea) *Van haar wreedheid begaan aan Meleager, is gesprooken,* 12 en 49 pag.

6. Akteon) *Een kloek en onvermoeid jager; welke by toeval komende aan een afgelegen water, alwaar juist Diane sich met haar geselschap vermaakte; soo heeft die wreede godheid dien onnooselen in een hert veranderd, en van sijn eigen honden doen verscheuren.* Ovidius, 3 B. der Herscbepp. en 2 B. der Klaagd. Silius, 14 B. der Pun. Klaudianus, in sijn D. tegens Ruff. Seneka, in Theb. *en eindelijk* Apollodorus, 3 B.

De uitleggers verstaan door het verscheuren en opvreeten, dat hy met alteveel honden te houden en te bekostigen, alle sijne goederen verspilde. Fulgentius, 3 B. *enz.*

7. Niobe) *Dochter van der Frygiaanen koning Tantalus, en gemaalinne van Amfion, koning van Theben, was so trots en hoogmoedig op het groot getal haarer kinderen, dat se sich stelde boven Latona, welke alleen moeder van twee kinderen was. Wilde deswegen dat men haar, en niet Latona, godlijke eer sou aandoen. De godin, door een menschelijke spijt ontsteeken, klaagd dit aan haar soon Apollo, en dochter Diana. Deese stellen de wraak daadelijk in het werk. De soonen wierden, in een oogenblik, in het loopveld voor Theben, doorschooten. Maar de dochters ontfingen, in de lijkstaatzy, een en 't selve lot. Welke kinderloosheid doet den vader sich selven doorsteeken, en de moeder, van droefheid overstelpt, in marmersteen verkeeren. Siet* Ovidius, 6 B. der Herschep. *behalven verscheidene andere, so nieuwe als oude* schrijvers, *by het* 25 Taf. *van de* GALLERYE.

8. Veranderd) Palefatus *meend dat men geloofde Niobe in steen hetvormd te sijn, dewijl sy haar beeld van marmer op het graf haarer kinderen had doen setten. Maar* Cicero *is van gevoelen dat deese steenwordinge is versierd, om het gedurig stilswijgen in haar droefheid. Daarentegen verhaald* Pausanias (*in sijn* Att. Verhandel.) *dat hy Niobe boven op den berg Sipilus self gesien heeft: van naarby (so spreekt hy) heeft de steen noch wesen noch gelijkenisse; maar van verre vertoont die een schreijend vrouwebeeld.*

9. Bithinie) *Lydien liever; aangesien de berg Sipilus (op welke wy gesegt hebben het beeld van Niobe noch te schreijen) is gelegen aan de rievier Meander, in Magnesia, een gedeelte van Lydien.* Statius, 6 B. van Theb. Propertius, 2 B. 17 D. *enz.*

trouwen ſoo ſiek te bed legt. Sij ſoekt u nu: ſij wil u voor meineed bevrijden, en wenſt dat met u trou u lighaam onbeſmet blijft. Hier komt het van daan, dat, ſoo dikwijl gij poogt trouloos te ſijn, ſij u miſdaat met
10 ſtraf te huis ſoekt. Wagt u de felle boog van die fiere maagt te ſarren. Sij is nog verſoenbaar, wilt gij maar rekkelyk werden. Hou op u teere leden met koortſen te verſwakken. Bewaar dat braaf poſtuir tot mijn gebruik. Bewaar dat ſchoon aanſigt, gevormt om mij te ontſteken, en die vrolijke blos op u ſneeuwitte wangen. Mijn vijanden, en die mij u trou miſgunnen, wens ik de ſmert, die mij u ſiekre veroorſaakt. 'K heb 't even bang, of gij ſiek ſijt; of op 't trouwen ſtaat: en 'k ſou niet konnen ſeggen welk van beiden ik nooder ſag. Dikwijl eet ik 't hart op, dat ik u ſtof tot ellende gaf, en denk hoe ik u door mijn liſt in verdriet hielp. 'K bid, dat de meineed van mijn matres mij op 't hooft druipe, en ſij door mijn ſtraf mag verſchoont werden. Dog om te weten hoe 'r met u is, ſwerf ik dikwijl in 't verborge gints en weder angſtvallig om u huis. Heimlijk volg ik u dienſtboden, als ſij uitkomen, en vraag, of gij wel iets eet of ſlaapt. Ellendige, dat ik niet als Arts u handen betaſten, en voor 't bed ſitten mag? Ellendige weer, dat, terwijl ik ver van u ben, ligt een ander, dien ik 't gants niet gun, u geſelſchap hout. Hij kneet die poeſele handen, hij ſit bij 't ſiekbed, tot ſpijt der Goden en mij. Terwijl hij met den duim de ſlaande pols komt te taſten, bemokkelt hij, quanſuis of 't hoorde, dikwijl die blanke bouten. Hij benippelt haar boeſem, en knipt miſſchien kusjens: een werk dat verder gaat als 't ampt der Artſen raakt. Wie gaf u verlof mijn oogſt voorheen te plukken, en een anders thuin te berooven? Die boeſem is mijn: gij ſteelt mijn kusjens als een roover. Hant af van 't lighaam dat mij is verlooft. Hant af, ſchelm, 't ſal het mijne werden dat gij raakt. Soo gij 't hier na doet, ſult gij een overſpeler ſijn. Kieſt uit de vrije een dier, daar niemant op heeft te pretenderen. Deſe waar, of gij 't niet en wiſt, heeft haar eigenaar. Wilt gij mij niet gelooven: leeſt ons contract, en laat 't haar ſelfs leſen, ſoo gij meent dat het verdigt is. Voort, ſeg ik, voort uit een anders bruitkamer. Wat doet gij hier? voort uit: dit bed en is niet vrij. Want ſchoon gij een menſſe-verbont met haar hebt aangegaan, daarom ſtaat egter u ſaak ſoo ſchoon niet als mijn. Sij heeft ſig aan mij verlooft: haar vader, d'eerſte na deſe, aan u; maar ſij is ſig ſelve nader als haar vader. De vader heeft u haar belooft: maar ſij heeft haar aan mij verſworen. Hij nam menſſen, ſij een Godin tot getuige. Deſe vreeſt leugenagtig, ſij meineedig te werden. Kont gij twijfelen, welke vrees de grootſte ſij? In 't kort, om beidts gevaar eens bij een af te meten, ſoo let op d'uitkomſt. Deſe leit ſiek, en hij is fris. Wij ſtrijden hier ook met verſcheide oogmerken. Onſe hoop en vreeſe is niet van een natuir. Gij ſoekt haar aan, pas met gevaar van een blauwe ſcheen: ſtoot ik 't hooft, 'k ben meer als een doot man. En ik min nu 't geen gij miſſchien ook beminnen ſult. Had gij na regt en rede willen te werk gaan, gij had voor mijn min van ſelfs hooren te ſwigten. Terwijl nu, Cydippe, deſe geweldiger een onregtvaardige ſaak beweert: wat of u deſe brief wil te verſtaan geven? Hij maakt, dat gij in 't ſiek-bed legt, en Diana's haat op den hals haalt. Wilt gij wijs ſijn, boent die karel ten huis uit. Hij is d'oorſaak dat gij in ſoo ellendigen levensgevaar raakt. Og! ſturf hij voor u, die u dit kruis aandoet! wien ſoo gij voort helpt, en bemint dien Diana niet verwees: ſult gij, en ik gewis terſtont geſont werden. Staak u vrees, maagt, gij ſult eens voor al geſontheit winnen, ſoo gij eerbiedigheid bewijſt aan den tempel, die getuige is van ons verbont. De hemel-goden ſcheppen geen welbehage in ſlagtoffer; maar in trou, die ſelfs ſonder eet moet voldaan werden. Vele lijden, om geſont te werden, vlijm, brant-ijſer, en bittere dranken. Dit alles hoeft gij niet: wagt u maar voor meineedigheid, ſo ſult gij te gelijk u ſelve, mij, en u beloſte bewaren. D'onkundigheid ſal u begane ſchult bedekken: ons trouverbont was u ſlegts uit het hooft gewaait. Nu wert gij 't indagtig door mijn brief, dan door de nijpſtrikken, die u, ſoo dikwijl gij die tragt te ontſlippen, plegen te drukken. Schoon gij die al ontſnapte, ſult gij dog de Godin in 't kramen 11
moeten bidden, dat ſij u gelukkig wil verloſſen. Sij ſal u hooren, en, herkauwende 't geen ſij voor deſen hoorde, vragen, bij wat man gij baren ſout. Doet gij haar beloſte: ſij weet dat gij valſe beloſte doet. Sweert gij: 12
ſij weet dat gij Goden kont uitſtrijken. Na mij vraag ik niet veel: 'k heb grooter ſwarigheid, en ben voor u leven bekommert. Waarom beweenden u leſt, als gij ſterven wout, u ouders, die gij geen kennis geeft van u altaar-

Mygdonia humus *ſegt hier het Latijn, verſtaande Lydien, eigentlijk ſijnde een deel van groot Frygien.* Val. Flakkus, 3 en 8 B. der Argen. *en* Klaudianus, in het Lof van Burgem. Manl. Theodor. ſprekende van Cybele.

10. Boog) *Van Diana en haar boog is geſprooken*, 62 pag. *ſijnde ſy ook aldaar met een boog vertoond.*

11. Kraamen) *Hoe Diana, onaangeſien haar maagdelijke ſuiverheid, de baarende vrouwen ook behulpſaam is, verklaarden wy*, 56 pag.

12. Beloften) *Van diergelijke beloften ſpreeken ook* Ovidius, 7 B. der Herſchep. Manilius, 1 B. der Sterrek. Silius, 7 B. der Pun. *behalven* Tibullus, Horatius, *enz.*

Op de Keiſerlijke Gedenkpenningen (*ik wil juiſt de* Zegeboog *van Konſtantinus niet aanroeren*) *by* Choul. Oudaan, *enz.*) *leeſt men dikmaals, van gedaane beloften aldus:* VOT. X. VOT. XX. VOT. XXX. *ſomwijlen ſijnde daar by gevoegd*, MULTIPLICATA, Verdubbelde; *ofwel* QUINQUENNALIA Vijfjaarige; DECENNALIA, Thienjaarige, *enz. of eindelijk* PUBLICA, Algemeene *beloften; wegens de welſtand van het rijk, inſonderheid der burgeren, en het heil der vorſten. Siet de* jonge Plinius, in het Lof. van Trajaan.

13. Cea)

taar-misdrijf? En waarom heelt gij 't haar? Melt u moeder vrij alles, Cydippe, gij hoeft u dienthalve niet te schamen. Verhaalt moeder ordentelyk, hoe gij mij eerst leerde kennen, terwijl gij 't feest van de geboogde jagt-godin vierde. Hoe ik u in 't oog krijgende, (soo gij 't gemerkt hebt.) straks stont verstelt, en op u schoonheid staarde; en, terwijl ik u met te groote verwondering begaap, (een teeken van wisse dolheid) mijn mantel van de schouderen viel. Dat daar na, onseker waar van daan, een appel quam aanrollen, die u arge en slimme woorden te lesen bragt: welke, om dat gij die in tegenwoordigheid van de heilige Diana last, u trou aan mij door 's Godheits naam-eet verbonden. En op dat sij 't begrijp van 't appel-schrift mag beseffen, soo leest haar deselve woorden voor, die gij in den tempel laast. Trout dog, sal sij seggen, dien de goede Goden u beschoren: die gij u trou swoert, laat die mijn schoonsoon werden. 'T behaagt mij, wie 't ook sij, dewijl 't Diana eerst behaagde. Soo sal u moeder sijn, soo sij u moeder is. Indien sij vraagt, wie, en van wat staat ik ben: siet wat gij antwoort: gij sult bevinden, dat de Godin uit
13 was om ons te segenen. Het eilant Cea, van de Egeese
14 zee omspoelt, wel eer vermaart door de Corycier Nymfen, is mijn vaderland; en soo gij eedele loten agt, soo is mijn stam niet slegt veradelt. Ook heb ik middelen, een goede naam en faam: en had ik anders niet, de min paart mij met u. Gij hoorde na sulken man, schoon onbeswore, te wenssen: en reets verswore, schoon hij soodanig niet en was, aan te nemen. Dit laste mij in den droom Diana de boog-schutteres, en wakende, de min, te schrijven. Van welke dese mij reets met sijn schigten heeft doorgrieft: wagt u, dat gene u met haar geweer niet treffe. Ons beider heil is een. Ontferm u over mij en u. Wat draalt gij met een middel twee sieken te genesen? 'T welk soo 't gebeurt, als de slagtbasuin sal gesteken werden, en d'aard van Delos 15
door ons slagtoffer sal rootgeverft sijn; sal ik die gelukkigen appel in 't gout ophangen, en d'oorsaak van ons 16
egt met dees twee vaarsjens uitdrukken:

Akontius betuigt met 't appelbeelt, de vont
Volbragt te sijn, en 't geen daar op geschreven stont

'K wil u swakke leden met geen langer teem vermoejen, maar, 't gemeen brief-besluit doende, u wensen welvaart en gesontheit.

13. Cea) *Of Ceos; een eiland onder de so genaamde Cijkladen, in de Egeesche zee; vermaard wegens het jaarlijksche offer, waar mede sy (geplaagd door een alles versengende en onvruchtbaar maakende hitte) gewoon sijn jaarlijks de grimmige gooden verkoeling en winden af te bidden.* Hyginus, 2 B. der Sterrek. Apollonius, 2 B. der Argonaut. Diodorus, 4 B. 48 H. Aratus, in den Waterm. Cicero, 1 B. der Voorspell. *behalven* Theofrastus, Heraclides, *enz.*

14. Coricier) *Versta de Musen of Sanggodinnen; soo bygenaamd van hol in de voet van Corikus, de saffraandragende berg van Cilicien.* Strabo, 14 B. Ovidius, 1 B. der Herschepp.

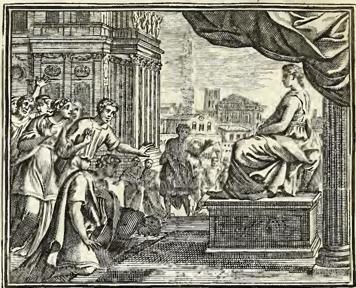
15. Slachtbasuin) *Hoewel* Suidas *de* Σάλπιγξ (tuba *of* trompet) *geliefd te noemen* ἱερατικὸν ὄργανον, *een* heilig speeltuyg, *so getuygd echter* Kalfurnius *in sijn* 1 Herdersgef. *datmen se in den heiligen dienst niet gewoon is geweest te hooren; te weeten by de Grieken. Wel de* tibiæ, *of de* pypen; *van welke* beneden 103 pag.

16. Ophangen) *Een gewoonte, seer gemeen, ook by de alderoudste Grieken; en wel bysonderlyk hing men voor der goden beelden op alles, waar door iemands iets tot sijn voordeel, heil en welstand had verworven.*

Want dus hingen de Dichteren hunne lauwerkranssen op, voor Apollo; de Treurspeelers hunne maskers, voor Bacchus; de Herders hunne rietfluitjes, voor Pan; de soldaaten, hunne ontslage degens, voor Mars, en eindelijk de schermers, hunne uitgediende pook, voor Herkules. Tibullus, 2 B. 5 en 6 D. *behalven* Statius Kaudianus, 't Griekſche Bloemhof, *enz.*

Siet deese gewoonte op de Gesteentens, *en* Marmere brokken, *by* Begerus, Bartolus, *enz. Volgens deese plechtigheid, wierden ook geheiligd, gewijd, en opgehangen, de werktuygen, waar mede de wraak iemand had aan kant geholpen; gelijk, by voorbeeld, de degen van Pausanias.* Justinus, 9 B. 7 H. *en de spiets van Alexander de Fereër.* Plutarchus, in Pelopid.

En deese gewoonte is tot de Romeinen overgegaan; by de welke men ook heeft opgehangen de degens der t'saamen geswoorene. Suetonius, in Calig. 24 H. *de pook van Otho.* Suetonius, in Vitell. 10 H. *de degen van de broedermoorder Karakalla,* Dio, 78 B. *Siet* Tacitus, 15 *der* Jaarb. 74 H. *en* Tertullianus, *van de* Verrijsenis.

TWINTIGSTE BRIEF.

INHOUD.

D*Eese sendbrief werd van alle Oversienders en Uitleggers, niet verder als twaalf regelen aangenoomen. Want, seggen sy, was de geheele brief van* Ovidius *gedicht en geschreven, hy sou in sijn andere werken daar af gewag gemaakt hebben. Maar misschien is sy, gelijk eenige voorige, van* Aulus Sabinus? *Men geloofd neen, terwijl sy, van de overaardige nettigheid van* Ovidius *versteeken sijnde, ook van de stijl van gemelde* Sabinus *geheellijk is beroofd.*

Niettemin oordeeld Kabeljau, *Puikdichter en Rechtsgeleerde, het wel de pijne waard deselve te vertaalen, en by den geheelen hoop te voegen, alleen om dit Briefje by de voorige geen monster te doen gelijken. Doch elk heb sijn oordeel vrij, en wy sullen deselve ook laaten, gelijkse ons van* Valentyn *is opgedischt.*

Het is dan quansuis een antwoord van de verliefde Cydippe, op het schrijven van den arglistigen Akontius.

CYDIPPE AAN AKONTIUS.

K was hooftschou van u brief, en overlas die stilswijgende, om niet weer onverhoets soo snoo te sweeren. 'K meen, gij sout mij weer verstrikt hebben: ten waar gij, na u eigen voorgeven, wel wist, genoeg te sijn, dat ik eens aan u verlooft was. 'K had se ook niet willen lesen; maar vreesde, soo ik u hart viel, dat misschien den toorn van de wreede Godin op mij mogt komen te groejen. Wat ik ook doe: al soen-offer ik: 1
sij blijft u egter meer begunstigen als 't hoort. Nu geloof ik eerst, dat sij u saak met haar gramschap handhaaft.
Soo

1. Soenoffer) Dem thura, ik wierooke, *in het Latijn. Van de wierook (welken de aaloude alleenlijk in het offervuur wierpen, en niet in kopere of silvere vaaten heen en weer swaaiden; gelijk heden geschied) is gesprooken,* 68 pag.

2. Hyp-

2 Soo goetgunstig was sij schier haaren Hippolytus niet. Maar beter had de maagt de jaren van een jonge maagt verschoont, die ik dugt dat sij mij in 't kort sal willen af-snijden.

2. Hippolytus) *Siet van deesen jongeling den vierden* Br. *nevens haar* Inhoud *en* Aanteekeningen. *Doch hoor hier het overige van sijn rampsaligheden.*

Fedra, sich siende van Hippolytus veracht, versmaat, en afgeweesen, betigt dien kuischen by den wederkeerenden Theseus. Deese vervloekt sijn lieve soon. De soon begeeft sich daar op uit de stad; doch sijn paarden, verschrikt door seker zeegedrocht, raaken aan 't hollen; hy, verward sijnde in de leizeelen en garelen, word in het gebergte, tusschen de klippen, aan stukken gescheurd, en deerlijk van een gereeten.

Dit speet Diana, wien hy (sijnde een onvermoeiden jager) gelijk als toegewijd was. Alwaarom sy de brokkelen weder doet t'zaamen koomen, en door de wonderlijke geneeskonst van Eskulapius herleven. Dus wierd hy Virbius *(dat is* tweemaal man*) geheeten, in Latium (een deel van Italien) vervoerd, en aldaar in het bosch van Aricia versteeken; als wanneer de toegang aldaar alle paarden strengelijk is ontsegt.* Ovidius, 15 B. der Herschep. *en* 3 B. der Alm. Virgilius, 7 B. van En. Higinus, 251 vertell.

EEN-EN-TWINTIGSTE BRIEF.

INHOUD.

Saffo een Dichteresse, vermaard, wegens het uitvinden (volgens sommige) der Liergesangen; was afkomstig van Mitilene, een welbekende stad by de ouden op het eiland Lesbos. Ontstak in hevige liefde op eene Faon; een jongeling van Venus, wegens seker geval, met een ongemeene schoonheid begiftigd. Doch vruchteloos. De jongeling vertrok uit Lesbos, en begaf sich naar Sicilien. Sy schrijft hem deese briefachter na, gevende haar brand, met een sonderlinge geilheid, te kennen. Maar ondertusschen, in deese liefde vol ongeduld en wanhoop, trekt sy naar Epirus, alwaar sy sich van de klip Leukas (om alsoo dat brandend minnevuur uitteblusschen) van boven neder heeft in zee gesmeeten.

SAF-

SAFFO AAN FAON.

Kont gij, ſoo ras gij 't ſchrift van mijn geleerde pen
ſaagt, bevroeden dat ſe van mij quam? of, ſoo gij
1 de naam van Saffo niet geleſen had, niet ſien van wie
deſe korte brief quam? Ligt vraagt gij waaarom ik kreu-
pel-digt gebruik, daar ik bequamer ben tot lier-digt.
Mijn min is treurig, en hoort met treur-digt bejammert.
2 Geen lier-toon dient om mijn geklag te galmen. Ik brand
gelijk een weldragenden akker, wiens oegſtvuir door
vinnige wint aan 't blaken raakt. Faon onthout ſig nu 3
over zee in Sicilie bij den Etna, waar uit Tifeus ſijn vui- 4 5
rigen adem blaaſt: en ik blaak niet min als Etna's ſul-
fer-gloet. Ik kan geen digten meer op mijn geſtelde
ſnaaren uit-vinden. Digt vereiſt een onbeknelden geeſt.
Geen juffers van Pyrrhe en Methymne, nog ander Les- 6 7 8
bos

1. Saffo) *Behalven dat die van Leſbos by de aaloude van ongeoorlofde minneluſten en niet noemens waardige vuyligheden ſijn berucht geweeſt (want hier af komt* Λεσβιάζειν, ſchandelijke luſten plegen. Ariſtofanes, *enz.*) *ſo had Saffo byſonderlijk de naam, datſe niet alleen de mannen beeſtelijk beminde, maar ook de jonge maagden met haare onkuisheid wiſt te gerieven. Dus wordſe* mascula, de mannelijke, *genoemd, van* Horatius, 1 B. 19 Br. *en* Auſonius, in ſijn Gekruiſte Liefde.

2. Liertoon) Barbiton *in het Latijn. Was eigentlijk een veelſnaarig ſpeeltuyg, ene en grovere ſoort van een* Χέλυς, teſtudo *of van een* ſchilpadſchors *gemaakte* luyt. *Want dat de dichters, bykans alle werktuygen der ſnaaren ſpeelders vermengende, het eene voor het andere neemen, is geſegt,* 12 pag.

Wat nu Saffo aangaat, die wierd, om het uitvinden van het ſlagpennetje, en een vreemde treurtoon, (Suidas *en* Plutarchus, in het B. van de Sangk.) *by die van Mitilene ſo gewaardeerd en hoog geacht, dat ſij haar beeldenis by naar op alle haare geldmunten hebben geſtempeld en afgedrukt.* Pollux, 9 B. 6 H. *Siet eene van die ſoort by* Seguinus, *op de* 61 pag.

3. Faon) *Deeſe, ſijn koſtje winnende met de reiſigers over de rivier te ſetten, had eens het geluk van Venus te mogen over voeren. Doch hier voor van haar geen werkloon begeerende, gaf ſy hem een albaſte ſalfbus; met welke hy ſich eens hebbende beſmeerd, ſo ſchoon en bevallig is geworden, dat al het jofferdom van Lesbos op hem in liefde ontſtak.* Elianus, 12 B. 18 H. Palefatus, 4 B. 9 H. *enz.*

4. Etna) *Een berg van het wijdberuchte eiland Sicilien; van wiens geduurigen brand* Juſtinus, 4 B. 1 H. Corn. Severus, *in ſijn* Beſchrijv. Virgilius, 1 B. der Landged. 3 B. van En. Ovidius, 15 B. der Herſchep. *Hoewel op ſijn toppen alom beſneeuwd.* Silius, 4 B. der Pun. Klaudianus, 1 B. van de Schaak, *en weder aan ſijn voet vermaakelijk door ſijn ſchoon aardgewas en aangenaame ſpringbronnen.* Juſtinus, op de gemelde plaats, *enz.*

5. Tifeus) *of Tifon, een reus, gebooren uit het aardrijk, alleenlijk ſijnde van Juno met de vuyſt geſlagen; teweeten uit weerwraak, om dat Jupiter, ſonder het toedoen van een vrouw, Minerva had weeten uit ſijn kruin te ſtooten, en in de wereld te brengen.* Homerus, in het lof van Apoll. Seneka, in Octav. 1 Bedr.

Naderhand, nevens de andere gigantes *of reuſen, den hemel beſtormende, is hy, gelijk ſijn vloekverwanten, geblikſemd, en onder den Etna begraven; terwijl hy evenwel, door ſijn grof ſwoegen en ademhaalen, genoemde brand veroorſaakt. Doch dit vertellen andere van de reus Enceladus.* Virgilius, in gemelde 3 B. der Landged. Klaudianus, 1 B. van de Schaak. Statius, 3 B. van Theb. Corn. Severus, Q. Smyrnëus, *enz.*

Diodorus ſteld deeſe Tifon in Egipten, en maakt hem een onmenſchelijke broedermoorder. Siet ſijn 1 B. 21 H.

6. Pyrrhe) *Eene der 8 ſteden van het eiland Lesbos; naderhand door een hooge watervloed verdronken en weggerukt.* Plinius, 5 B. 31 H. Strabo, 13 B. *enz.*

7. Metymne) *De voornaamſte ſtad naaſt Mitilene, op het gemelde Lesbos; vermaard, ſoo door de ſnaarenſpeelder Arion; van welke* 90 pag. *als door ſeer goede wijn.* Ovidius, 1 B. der Minnek. *behalven* Virgilius, Propertius, Silius, *enz.*

8. Lesbos) *Is een ſchoon eiland, in de Egeeſche zee gelegen, tegen over Aſſum, de voorberg van het landſchap Troas. Beroemd door ſyn goede wijn, treffelijke dichters en ſnaarenſpeelders, en luſtige vrouwen.* Strabo 13 B. Mela, 2 B. 14 H. Horatius, 1 B. 1 Liergeſ. *en* 9 Toeſang. Suidas, Zenodotus, *enz.*

9. Ami-

9 bis goetje ſmaakt mij meer. 'K veragt nu Amythone,
en de blanke Gydno: geen Atthis bekoort mijn oog als
voor deſen: en hondert andere, die ik niet ſonder vuil
miſdrijf minde. 'T geen ik eerſt vele gaf, ſteelt gij mij,
linker, alleen. Gij ſijt ſeer ſchoon van leeſt, en regt
in u ſpeeljaren. O trooni, die mijn geſigt ſoo wis be-
toovert! Neemt lier en boog, gij ſult Apollo: ſet ho- 10
rens op, gij ſult een Bacchus gelijken. Febus vrijde 11
Daſne, Bacchus Ariadne, daar geen van beide lieven ſig 12 13
op lier-toon verſtonden. Maar ik ſuig lieflijke digtvogt
uit de hengſtebron: ik ben de wijde werelt over roem- 14
rugtig

9. Amithone) *Deeſe, gelijk Cidno en Attis, was eendertel meisje; van Saffo gebeeſigd in haare onreedelijke en vuile luſten.* Suidas; *welke echter haar Teleſippa, gelijk de tweede Megara is noemende.*

Dit ſchandelijk misbruiken der jonge maagden is te ſien, by meergenoemde Goltzius (*in het* 13 Taf. der Eiland.) *op een Lesbiaanſche* Gedenkpenning; *waardig, gelijk alle die van de Priaapen en Kabiren, om uit de hoogachtbaare* Muntkaſſen *der Geleerde gedreeven te worden.*

10. Apollo) *Deeſen, de broeder van Diana, en ſoon van Jupiter en Latona, worden ook, gelijk een Schutter, pijlen boog toegevoegd; wijl hy met deſelve het wanſchepſel Pyton heeft doorſchoten.* Ovidius, 1 B. der Herſchepp. Kallimachus; in ſijn Lofgeſ. *gelijk ook de reus Tifon.* Homerus, in ſijn Lofgeſ.

Alwaarom hem ook de Keiſerlyke Gedenkpenningen, *met die wapenen vertoonen, te weeten als Schutter: want, als Voerman van de Sonnewagen, doen deſelve hem een ſweep voeren; als Snaarenſpeelder de lier, nevens een langen ſleep en afhangſel; als waarſegger en Voorſpeller, de laurier, en den drievoet; als Geneesmeeſter, de kruiden: gelijk wy toonen,* 23 pag. *eindelijk als Veehoeder (van welk amp.* 25 pag.) *een kromme ſtaf.*

Sietſe hier alle byeengevoegd, om het geſchrevene te beveſtigen.

Doch dat door de pijlen en ſchichten de ſonneſtraalen beteekend worden, verklaard ons Fulgentius, 1 B. der Vertellingen.

11. Bacchus) *Van ſijn hoornen; en waarom hy met deſelve is opgeſchikt, hebbenwe genoegſaam aangeteekend,* 67 pag.

12. Dafne) *Dochter van de riviere Ladon, of liever Peneus; welke voor den verliefden Apollo vluchtende, in den loop eindelijk is in een laurier veranderd.*

Na welken tijd Apollo den laurier onophoudentlijk heeft bemind; ſo dat hy ook met deſelve ſijn hoofd en ſijn tuygen heeft vercierd. Ovidius, 1 B. der Herſchep. Higinus, 203 Vertell. *en (behalven* Filoſtratus, Aftonius *enz.*) Fulgentius, *op de gemelde* B. *Welke ons leerd dat men ſe de dochter van Peneus noemd; om dat ontrent den oever van die rievier veel laurieren groeijen: en dat haar Apollo, de god der voorſpellingen, bemind; om dat de lauwerbladen ontrent het hoofd van een ſlapende neergelegt, deſelve waare droomen in ſijn ſlaap doen ſien.*

Siet ook Plinius, 15 B. 30 H. Lukretius, 6 B. Tibullus, 2 B. 5 D. Seneka, in Edip. 1 Bedr. Likofron, in Kaſſandr. Euſebius *in de* Bereid. van het Euang. *enz.*

13. Ariadne) *Van deeſe, de minnaares van Bacchus, is geſprooken,* 8 en 30 pag. *behalven* 50 pag. *in den* Inhoud *van den thienden* Brief.

Hengſtebron) *Het Latijn ſegt:* Pegaſides dictant carmina mihi; de Sanggodinnen ſeggen my toe, en zijn my behulpig in mijn dichten.

Men noemd de Muſen of Sanggodinnen Pegaſides; *wegens het vliegend paard Pegaſus; gebooren uit het geſtorte bloed van de onthalſde Meduſa.* Ovidius, 4 B. der Herſchepp.

Voerd ſijn naam, van Πηγη, een fontein; *aangeſien hy, drenkende aan de* Fontein *Pirene, gevangen is van* Bellerofon. Strabo 8 B. *Alwaarom ook die van Korinthen (welke naderhand Pirene binnen haar ringmuur hadden) dit paard doorgaans op haar* Geldmunten *hebben geplaatſt.* Pollux, 9 B. 6 H.

Siet hem by Goltzius, Paruta, Vailland, Spanhemius, Patinus, *en andere* Verſaamelaars *der* Gedenkpenningen *van Korinthen, en haare volkplantingen in Sicilien.*

 15. Al-

15 rugtig. Selfs Alcëus, mijn lantsman en lier-verwant,
schoon hij grover bas dreunt, bereikt geen grooter lof.
Schoon mij de schrale natuir niet schoon gekneed heeft:
ik veeg mijn leelijk uit met geestigheid. Ik ben een
kort-gat: maar draag een naam die den aartkloot over
klinkt, en ben soo groot als de maat van mijn roem-
16 rugtigheid. Ben ik niet blank: let hoe Perseus op Androme-
da, een land-aardige bruinet, verliefde. Soo paren ook
dikwijl witte met geverfde duiven; een swarte torteldui
met een groene papegai. Kan u niemant als door schoon-
heid na proportie bekoren, soo wert'er geen u gaai.
Maar doen gij mijn digt laaft, scheen ik u schoon in 't
oog. Gij swoert, dat ik alleen eeuwig hoorde te galmen.
Ik song, 't gedenkt mij (*want verliefde onthouden alles*)
en gij knipte mij onder 't quelen kus op kus. Dit preest
gij ook: ik viel u in allen deelen soet; maar dan in-
sonderheid, als 't liefde-werk aanging. Dan kost u
mijn geile dartelheid meer als natuirlyk vermaken in
't kitlig wippen en suiker soete praat; en als, na weder-
sijts los branden, 't lighaam lag vermat als een vis op 't
droog. Nu vint gij een nieuwe bruit onder de Sici-
liaanse juffers. Wat gaat mij Lesbos aan? 'k wil een Si-
ciliaan sijn. Past maar, Siciliaanse vrouwen en juffers, 17 18
dat gij mijn swerveling niet in u lant aanhout; en dat
sijn schijn-schoon valse tong u niet verstrik. Want 't geen
hij u seit, heeft hij mij ook voor desen geseit. En gij,
Erycijnse Venus, die 't Siciliaans gebergt bewoont, draag 19 20
sorg voor u digteres, want 'k ben u troetelkint. Wil
dan de snoo fortuin mijn quaat begin voltoojen, en even
bitter in haar loop volharden? 'K was pas ses jaren oud,
als ik d'as van vaders gebeent, die in de blom van sijn 21
jaren sturf, met tranen heb genat. Mijn broeder, arm en 22
kaal

15. Alcëus) *Een Lesbiaansche Lierdichter.* Eustathius, over Dionys. *Wegens sijn grootsheid, nevens een aangenaame kortheid, geroemd van* Cicero, Quintilianus, *en* Diog. Laërtius; *die hem verhaald een bitteren vyand van de wijsgeer Pittakus geweest te sijn. Van wiens dreigende bitterheid ook* Horatius *gedenkt*, 4 B. 9 Lierges.

Sijn weesen en gelaat uit een steen *getrokken, vertoond ons* Begerus, *in den* Palatijnschen Schatk.

16. Andromeda) *Van haar is gesproken*, 90 pag. *Doch hier leeren we dat se, als sijnde een Ethiopische prinses, is swart, of ten minsten bruin geweest; het geen ook is aangemerkt in de* Gallerye, *nevens het* 42 Taf.

17. Siciliaanse) *Van Sicilien sprekenwe*, 63 pag.

18. Vrouwen en Juffers) Nisiades, *in het Latijn; te weeten die van Nisëa, dat is Megara, of liever een van haar; sijnde een zeehaven; een bekende stad in het oostelijk deel van Sicilien.* Strabo, 9 B. Thucidides, 1 B. *behalven* Pausanias, Stefanus, *enz.*

19. Ericynsche) *Erix is een hooge berg in Sicilien, ontrent de stad Drepanum.* Lukanus, 2 B. van Fars. Silius, 14 B. der Pun. Virgilius 5 en 12 B. van En. Ovidius, 2 B. der Minned.

Op wiens hoogste top was gesteld de tempel van Venus, bygenaamd de Ericijnsche. Virgilius 5 B. van En. Polybius, 1 B. Diodorus, 4 B. 85 H. Strabo, 6 B. Tacitus, Jaarb. 4 B. 43 H. Cicero, in sijn Red. voor Kluent. *en* tegens Verr. Suetonius, in Klaud. 25 H. *nevens welke de roemens waardige* Torrentius, *in sijn Aanteekeningen, een Afbeeldinge set, getrokken uit een* Gedenkpenning *van de Konsulien.*

Ja deese Ericijnsche Venus heeft ook te Romen, ontrent de Kollijnsche poort, een tempel gehad. Ovidius, 4 B. der Alm. Livius, *enz.*

20. Siciliaans gebergt) Sicani montes, *in het Latijn. De Sicani waaren eigentlijk Spanjaarden, woonende ontrent de rieviere Sicoris. Doch van daar opbreekende hebben sy sich naar Italien begeven, de Aborigines verdreven, en Latium ingenoomen. Doch weder van deese sijnde uitgejaagd, is het naaste eiland van haar bemachtigd, het geen se ook naar haar hebben Sicanien genoemd.* Servius. over het 7 B. van En. Silius, 16 B. van Pun. behalven Diodorus, *enz.*

21. Gebeente) *Van het verbranden der dooden is gesegt*, 57 pag. *gelijk ook van de doodbussen op de selve* pag. *Doch van het versaamelen der beenderen, welke men in deselve voornam te bewaaren, heb dit volgende:*

Het doode lichaam, genoegsaam tot aan het gebeente, door de vlammen, verteerd sijnde, schikte men sich tot de versaamelinge der overgeblevene beenderen; het vuur bluſſende en uitgietende met wijn. Homerus, 23 B. der Il. Smyrnëus, 3 B. Virgilius, 5 B. van En. Statius, 2 B. der Meng. 6 D. *En als dan viel men aan het opsoeken en leesen van het gebeente.* Apuleius, 3 B. van sijn Bloemh. Martialis, 8 B. 57 Sneld. Tibullus, 3 B. 2 D. *behalven* Homerus, Propertius, Seneka, Diodorus, Plutarchus, *enz.*

22. Broeder) *Charaxus, welke, op de vermaarde hoer Rodope sijnde verslingerd, alle sijn vermoogen met deselve verspilde; so dat hy eindelijk, tot armoede sijnde geraakt, op zee met kaapen en vrijbuyten sich heeft moeten erneeren.* Herodotus, 2 B. *en* Atheneus, 13 B.

Doch, behalven deese, had sy noch andere twee, naamentlijk Larichus, en Eurigius; van welke Herodotus, in gemelde B.

23. Doch

kaal, verslonger sig met een hoer tot schande en schade.
Nu rocit hij arm en berooit door de blauwe zee, en
soekt nu qualijk 't geen hij qualijk heeft verquist.
Mij haat hij nog, om dat ik hem troulijk tot deugtsaam-
heid vermaande. Dit was den loon van mijn vrijheid en
trouwe taal. En even of mij nog aan gedurige quellagie
23 iets ont-brak, hoopt mijn dogterrjen nog staag mijn kom-
mer op. Gij komt tot toegift mijn druk overladen. Mijn
lukschip dobbert staag tegen weer en wind. Siet hier
mijn tuiten los en woest over hals en schouders hangen,
24 mijn vingers sonder steenringen. 'K ga slegt gekleet:
25 ik heb in 't hair geen goude doppen: mijn vlegren rie-
ken na geen Myrre of Arabis Ladaan. Voor wie, og
arm! sou ik mij opquikken? wien sou ik soeken te
behagen? Hij, die d'eenigste oorsaak is van mijn siersel,
is nu weg. Mijn weeger hart kan ligt door ligte schig-
ten verwont werden, en 'k vin altijt oorsaken om altijt
te minnen: 't sij de Schik-godinnen mij op mijn ge- 26
boorte daar toe nootsaakten, en mij soo strengen levens-
draat sponnen: 't sij dat de studien, waar in wij ons be-
ijveren, seden en konsten vormen. Thalia maakte mij 27
weegerharrig. Wat wonder is 't, soo mij u levens len-
te, en jaren, waar op een man kan vlammen, verruk-
te? Dit puik, vreesde ik, Auroor, dat gij voor Cefalus 28
sout gesnoept hebben: en 't was geschiet, ten waar u
d'eerste schaking weerhieldt. Kreeg hem Febe, die 't
al doorsiet, in 't oog, sij wiegde Faon sonder eind in
slaap. Venus voerde hem in haar eivoiren wagen weg, 29 30
ten

23. Dochtertje) *Geheeten Kleïs, na de dood van Cercilas van Andros, haar echtgenoot, ter wereld gebracht.* De Genoemde.

24. Steenringen) *Van het dragen der ringen valt vry wat te seggen. Siet, voor alle*, Plinius, 33 B. 1 H. *en* 37 B. 1 H. *welke, in het eerst aangetrokken* B. *ons leerd, dat in de tijden van den Trojaanschen oorlog, geen ringen in gebruik schijnen geweest te sijn. Ook dat deselve in haar aanvang slecht, glad en sonder steenen sijn gedraagen. Ja, dat se, by de grootste Romeinen, langen tijd niet als van ijser sijn gebeesigd.*

Toch evenwel naderhand dat gering ijser in heerlijk goud sijnde veranderd, sijn daar ook kostelijke steenen bygevoegd; tot dat eindelijk de weelde en dertelheid is tot soo ver overgeslagen, dat men niet alleen met een eenige, maar met veele en verscheidene steenringen alle sijn vingeren heeft overladen. Martialis, 5 B. 11, 12 *en* 42 Sneld. *en* 11 B. 60 Sneld. *so dat ook eenige teere en laffe zaalet-rekels winter en somerringetjes aan haar vingertjes hebben gehad.* Juvenalis, 1 Berispd.

25. Rieken) *Dat de aalouden hun hoofdhairen met kostelijke reukwerken en salven begooten en besprengden, is gesegt*, 71 pag.

Doch het Latijn segt: rore Arabo, *met een Arabische dauw, dat is, myrrhe. Arabien is een landschap in Asien (gelijk ook Sabeën, een gedeelte van het selve) tusschen Syrien en Egipten, wegens haar wierook, mijrrhe, en andere dierbaare reukwerken, doorgaans beroemd.* Propertius, 3 B, 11 D. Tibullus, 2; 2 Kurtius, 5 B. 11 H. Plinius, 5 H. 11 B. Mela. 1 B. 5 H. Solinus, 46 H. *behalven* Dionysius, Plautus, Statius, *enz.*

Alwaarom ik ook onder de mijne deselve vind afgebeeld, met een wierook takjen in de hand, op een kopere Gedenkpenning *van Keiser Traianus.*

26. Schikgodinnen) *Of Parken; van welke* 52 pag.

27. Thalia) *Eene der negen Musen of Sanggodinnen, patrones en opsienster der Liergesangen; en des* arguta, *schelle genaamd van* Horatius, 4 B. 6 Lierges. *gelijk* lasciva, *dertele, van* Statius, 2 B. der Mengelding. 1 D.

28. Cefalus) *Van Aurora bemind en geschaakt; gelijk wy seggen*, 17 pag.

29. Slaap) *Gelijk Endimion; van welke* 88 pag.

30. Wagen) *Gelijk men Diana, of Luna, een silvere wagen toevoegd; om dat het silver gelijk als haar geheiligd en toegewijd is.* Eustathius, over den Il. *So geeft men een wagen van ijvoor aan Venus.* Herodotus, 6 B.

Doch voortgetrokken, of van Kupidoos. Siet 33 pag. *of van swaanen.* Ovidius, 13 B. der Herschepp. Statius, 3 B. der Meng. 4 D. *of loever van duiven.* Ovidius, 15 B. der Herschepp. *of eindelijk van kleene mossen.* Saffo, in haar Lierges. *enz.*

Siet haar, op sulk een wagen, in de volgende afbeeldingen, de Keiserlijke Gedenkpenningen *en Griekse* Geldmunten *ontleend.*

31. Brand-

ten waar ſij ſag dat hij haren Mars bevallen koſt. O nog
geen jongeling, nog kint! bequame jaren! o pronk,
en luiſter van u eeu! keer herwaarts, mijn ſchoone, kom
val weer op mijn ſchoot. 'K bid niet dat gij mint, maar
dat gij laat beminnen. Terwijl ik ſchrijf, ſtort een tra-
nen-dau over mijn wangen. Siet eens, hoe menige vlek
op deſe plaats gekladt is. Stond u reis ſoo vaſt, gij
koſt fatſoenlijker vertokken, en ten minſten geſegt
hebben: adieu Lesbis meisjen. Gij hebt nog tranen
nog ſoet trekbekken mee genomen. In 't kort, ik
was niet bekommert dat ik om u ſou treuren. Bij
mij is niet van u, als ongelijk: en gij namt van mij
geen gedenkgift tot onderpand van min. Ik gaf u geen
les: en 'k ſou u geen ander les gegeven hebben, als dat
gij mij noit wout vergeten. 'K ſweer u bij mijn liefde,
die noit ver afſwerve, en bij de negen Sang-goddin-
nen, dat, als mij van 'k weet niet wie wiert geſeit, u
vreugde heeft uit, ik lang nog ſchreien, nog ſpreken
koſt. Mijn tranen waren verdroogt, mijn tong aan 't
gehemelt gekleeft, mijn hart door felle kil bevroſen.
Doe 'k ſmert gevoelen koſt, ſchaamde ik mij niet op
de borſt te kloppen, 't hair af te rukken, en te huilen,
min nog meer als een mewaardige moeder die 't ziel-
31 loos lijk van haar ſoon ten brantſtapel brengt. Om de-
ſe droefheid lagt mijn broer Charaxus in de vuiſt;
ſweeft dus ſpekgroejende heen en weder voor mijn ge-
ſigt; en ſegt, om d'oorſaak van mijn leet tot ſchande
te wenden: waarom treurt dit wijf? haar dogter leeft
immers nog. *Schaamte en min verſellen nergens malkan-
der.* Al 't graau ſag, hoe ik door 't oprijten van den boe-
ſem de geheelen hutſpot ontblooте. Ik pas op niemant,
Faon, als op u: 'k vind u weder in mijn droomen;
droomen bet beluiſtert als den helderen dag. Daar vind
ik u, ſchoon gij ver van kant ſijt. Maar die ſlaap ver-
heugt mij niet lang genoeg. Dikwijl dunkt mij dat gij
mij, dikwijl dat ik u in d'armen geladen heb. Ik voel die
kusjens, die gij met tong-ſchermutſel ſoet plagt te geven 32
en te krijgen. Vaak vlei ik u met onfeilbare ſchijn van
woorden, en ſpreek door ziel-drift even of ik waakte.
De reſt ſchaam ik mij te verhalen: maar 'k voel alles,
en 't ſmaakt mij; en ik kan niet langer van Faon duren.
Maar als de heldere ſon haar aanſchijn en alle dingen ver-
toont, klaag ik dat mij de ſlaap ſoo haaſtig ontſchiet. Ik 33
loop in holen en boſſen, even of ik daar als voor deſen
bij u nog vreugde vinden koſt. Daar bies ik harſſenloos
met den hairbos over nek en ſchouder, even of ik door
de tooveres Erichto aan 't hollen was geraakt. Ik bekeek 34
de ſpelonke, met ruwe tuffteen overwulft, die in mijn
oogen blonk als Mygdonis marmer. Ik vondt boſſcha-
gie, die ons vaak tot ruſt-plaats ſtrekte, en met digt 35
loof overlommerde. Maar dien bos-geweldiger en mijn
heer vind ik niet. Die plaats was ſlegte gront: hij was
de vrugt van 't wout. Ik kende nog de moet van 't neer-
gedrukte gras. De klaver was geknikt door de wigt van
onſe lighamen. Hier viel ik neer, en drukte de plaats,
die gij voor deſe drukte. Die groente, weleer mijn troe-
tel-bed, moet nu mijn tranen drinken. De boomen ſelfs
ſchijnen met 't afſchudden van haar loof te treuren. 'T gevo-
gelt queelt geen lieflijke toon meer. Alleen het Dau-
lis dier [Filomela of de nagtegaal] de droeve moeder, 36
die

31. Brandſtapel) *Van deeſen ſtapel en het hout daar toe gebeeſigd, ſprakenwe* 57 pag.

32. Tongſchermutſel) *Van het dertel en oneerlijk gebruik der tonge in het kuſſen by de aaloude gewaagen*, Plautus, in Aſin. (*behalven in* Penul. Pſeudol. *en* Stich.) 3 Bedr. 3 Ton. Apulejus, 2 B. der Herſchepp. *behalven* Tibullus, Lucianus, *enz. Doch behalven deeſe buitenſpoorige waarenſe gewoon in het kuſſen, malkanderen by de ooren te vatten en vaſt te houden: het geen de Grieken* Χύτρα, *een* potjen met oren *noemden.* Pollux, 10 B. Plautus, *in* Aſinar. (*behalven in* Penul.) 3 Bedr. 3 Ton. Juvenalis, 11 Schimpd. Plutarchus, Theokritus, *enz.*

Siet vorders van de kusjes Achilles Tatius, 2 B. der Minner. *behalven* Plato, *by* Laërt. Bion, Petronius, Katullus, Lucianus, Ariſtenétus, Theokritus, *enz.*

33. Son) Titan *in het Latijn. Word doorgaans genoomen voor de Son.* Ovidius, 1 B. der Herſchepp. Juvenalis, 14 Beriſp. *hoewel in een andere ſin; aangeſien hy is eigentlijk de broeder van Saturnus; welke verſtaande dat hy, door de liſten van Ops of Rëa, nevens ſijn kinderen, ook Titanes geheeten, van de regeeringe verſteeken was, ſo heeft hy, met de ſijne, ſich gewapend, Saturnus geſlagen, gevangen, en geſet in een kerker; waar uit hy eindelijk van Jupiter, de Titanes vermeeſterende, is verloſt. Andere vertellen van Titan en de Titanes wederom heel wat anders. Siet* Heſiodus, Homerus, Orfeus, Apollonius, Eſcilus, Nikander, Diodorus, Suidas, *enz.*

34. Erichto) *Eene der drie Furien of wraakgodinnen; van welke* 9 *en* 28 pag.

Hoewel Lukanus (*in* het 6 B.) *een Theſſaalſche tovereſſe deeſe naam geeft, quanſuis in ſijn tijd door toveryen en beſweeringen berucht.*

35. Mygdonis) *Of Frygiaanſch. Van Migdonien is geſprooken*, 100 pag. *Het Frigiaanſche marmer word gepreeſen van* Plinius, *en verſcheidene andere.*

36. Daulis) *Daulis was een ſtedeken van Focis in Achaja; een deel van Griekenland; eertijds onder het gebied van Tereus, der Traken koning.* Strabo, 9 B. Livius, *enz.*

Na deeſe word Filomela geheeten Daulias; welke wy vertoonen in het 6 Taf. *van onſe* PICTURA LOQUENS.

die aan haar man [Thereus] godlooſe wraak pleegde ,
37 38 ſingt treur-liederen om 't ombrengen van haar ſoon Itys.
Sij neurt om Itys: Saffo om 't opſcheeren van haar minnaar, ſoo lang tot s'midder-nagts als alles legt in ruſt. Daar loopt een heldere beek, klaarder als kriſtalijn, een heilige bron, waar in vele ſeggen dat een Godheid woont:
39
40 waar over de waterwelige Lotos ſijn lommer ſpreiende een bosjen uit maakt: de kant is met fijne gras-ſooden geſoomt. Als ik hier afgeſlooft al wenende neer gehoken lag, ſchoot mij een vliet-maagt voor 't geſigt. Sij 41
ſtont en ſprak: nadien een al te felle vlam u braat, ſoo moet gij na Ambracie trekken. Febus ſiet uit den hooge 42
de geheele zee-plas, die 't volk d'Acteeſe en Leukadier 43 44
zee noemt. Hier in heeft ſig Deukalion, op Pyrrha in 45
liefde ontſteken, neer geſtort, en is ongeſchent in 't 46
water gevallen. Terſtont ontvonkte Pyrrha's onverhitbare borſt,

37. Soon) Iſmarium *voegd'er het Latijn noch aan; dat is*, Traciſch. *Want Ismarus was een berg in Thracien, ontrent de rievier Hebrus; door ſeer goeden wijn alom befaamd.* Virgilius, 1 B. der Landged. Homerus, 9 B. der Dool. Propertius, 2 B. 33 D. Archilochus, *enz.*

38. Itis) *Of Itylus, gelijk* Propertius (3 B. 4 D.) *wil, was de ſoon van gemelde Tereus, gewonnen by Prochne, princeſs van Athenen. Van de moeder gedood, gekookt, en den vader opgediſcht, uit een onmenſchelijke wraak, om dat haar ſuſter Filomela, van dien dwingeland was onteerd.* Ovidius, 6 B. der Herſchepp. *behalven* Virgilius, Apollodorus, *en* andere.

39. Godheid) Sacer fons, een heilige fontein; *in het Latijn. De fonteinen waren alle geheiligd by de ouden; welke ook geloofden dat ſich eenige godheid by deſelve was onthoudende. Siet de oude* Opſchriften *by* Gruterus, Reineſius; *en het geen wy ſeggen*, 21 pag.

40. Letos) *Een gewas, in Afrika en Egipten byſonderlijk bekend; de Son geheiligd om dat het, met het rijſen en daalen van de ſon, ſijn bladeren opend en toeſluit.* Plinius, 13 B. 17 H. Dioskorides, 4 B. 114 H. Theofraſtus, 4 B. 10 H. Jamblichus, 7 Verdeel. 2 H. *enz.*

Met deſelve kroonen en vercieren doorgaans de Egiptenaaren het hoofd van hunne gooden; Iſis, Oſiris, Harpokrates, Kanopus, Apis, Serapis, Antinous, de Slangen; ja ſelfs van haare koningen en koninginnen. Plutarchus, in het B. van Iſ. en Oſir. *behalven ontallijke* Gedenkpenningen, *by* Triſtanus, Patinus, *en* andere.

Doch van deſelve wierden ook pijpen en fluyten gemaakt, by de Grieken, Atheneus, 4 B. Plinius; op de gemelde plaats. Martialis, 8 B. 51 H. Silius, 8 *en* 11 B. der Pun.

Eindelijk haar vrucht by de ſo genaamde Lotofagi in Afrika gegeeten ſijnde, word geloofd een vergetelheid iemand aan te brengen. Homerus, 9 B. der Dool.

41. Vlietmaagd) Naïas, *in het Latijn. Van welke*, 16 *en* 20 *en* 21 pag.

42. Ambracia) *Een welbekende ſtad in Theſprotia, een deel van Epieren, ontrent de rievier Acheron; het hof van koning Pyrrhus.* Plinius, 4 B. 1 H. Mela, 2 B. 3 H. Strabo, 10 B. *behalven* Polybius, *enz. Naderhand Nikopolis geheeten, van Auguſtus, ſijnde Antonius en Kleopatra aldaar geſlagen en verjaagd.* Plinius, op de geſeide plaats. Suetonius, in Aug. 18 H. Dio, 51 B. *enz.*

In de bocht van de zee, ontrent deeſe ſtad, was een hooge klip of ſteenrots; van welke indien een ongelukkige verliefde ſich in zee nederſtorte, ſo wierd hy bevrijd en ontſlagen van ſijn quellende minnetogt. Strabo, 10 B. Servius, over het 3 B. van En. *en* het 6 Herdersgeſ.

43. Akteeſe) *Actium was een voorberg en te gelijk een ſtad in Epieren, gebouwd naar gemelde verwinninge.* Plinius, 4 B. 1 H.

Hier wierd Apollo, bygenaamd de Acteeſe, gevierd, en met vijfjaarige wedſpeelen (de Olimpiſche t'eenemaal gelijk) plechtelijk geëerd. Suetonius, op de aangetrokkene plaats. Virgilius, 3 B. der Landged. Strabo, Suidas, *enz.*

Van deeſe Apollo gewaagen Virgilius, 8 B. van En. Propertius, 4 B. 6 D. *en* 2 B. 34 D. Silius, 15 B. der Pun. *enz. behalven de* Penningen *van Auguſtus; by de* Verſaamelaars.

44. Leukadier) *Leukas is geweeſt een Eilandeken in de Ioniſche Zee, aan het weſtelijke deel van Epieren, ſo na aan 't vaſte land gelegen, dat het daar aan ſchijnt gehecht te ſijn.* Statius, 4 Thebaid. Ovidius, 15 B. der Herſchepp.

Ontrent welke plaats de vloot van Antonius en Kleopatra is verwonnen, geſlagen, verſtrooit, en op de vlucht gedreven. Florus. 4 B. 11 H. Virgilius, 8 B. van En. Lukanus, 4 B. van Farſal. Juvenalis, 8 Beriſpd.

45. Deukalion) *Met hem en Pirrha, ſijn echtgenoot, oopenen wy het ſchouwtoneel van onſe* PICTURA LOQUENS.

46. Ongeſchend) *Het in zee werpen, waar boven is geſprooken, geſchiedde jaarlijks op de gemelde plaats van Epieren; als wanneer ſich derwaars begaven uit geheel Griekenland de minnaars, (byſonderlijk was dee-*

borst, en verkoelde Deukalions brand. Die kragt heeft
dat rak. Spoeit u fluks na 't klippig Leukadie, en schroomt
niet van een rots te springen. Mit dat sij sprak, vervloog
sij. Maar ik verrees vol schrikken, en mijn dik beswangerde oogen kosten sig van tranen niet onthouden. 'K sal
gaan, o Nymfen, na de rots die gij mij aanweest: swigt
vrees en schrik voor mijn dolle min. 'T gaat soo 't wil, 't
sal beter gaan als nu. Kom wintje, vervangt mij: mijn lijf
heeft kleine wigt: en gij, tengere Kupido, onderschept
mij op u wieken, op dat ik verdrinkende 't water met
geen schandelijke naam doop. Dan sal ik, Febus ter eere,
47 ons gemeene gift, de lier, ophangen, en daar onder
schrijven dees twee vaarsen:

De dankb're Digteres, die Saffo, schenk de lier
Aan u, Apol; dit 's Febus snaar en Saffoos swier.

Maar waarom sendt gij mij ellendig dier na d'Acteese
kust, daar gij ligt uit Sicilie kont weder-keeren? Gij kont
mij beter verkoelen als 't Leukadis water, en om u schoonheid mijn Febus sijn. Kont gij, die wreeder sijt als die
klippen en zee, soo ik verdrink, den tijtel van mijn
doot verdragen? Maar hoe veel beter wast mijn borst aan
d'u te kleven, als van de rots gestooten te werden? Dit
is die borst, Faon, die gij plagt te beloftuiten, en soo
dikwijl in u oog vernuftig scheen. Nu wenste ik welsprekent te sijn: maar mijn droefheid verdooft mijn konst,
en bedwelmt mijn geest. Ik kan mijn voorgaande digtkragt tot rijm niet meer toonen. Mijn kam is stom van 48
rou, mijn lier door hartseer doof. Lesbiden, zeekroos,
getroude en nog te trouwen: Lesbiden, die u naam krijgt
van de Eoolse lier: Lesbiden, die mij tot mijn schande 49
hebt doen minnen, komt nu noit meer met een stoet
op mijn lier-toon aan. Al wat u wel eer behaagde, heeft 50
nu Faon weg; o bloet, hoe na sei ik, mijn Faon! Maakt
dat hij weder komt: soo wil u Sangster ook weder keeren. Hij geeft, en steelt mijn digt-kragt. Helpt ook mijn
bidden iets? vermurwt sijn boers hert eenigsints? of blijft
hij even hart, en stuift de wint mijn woorden in 't wilt?
'K wenste dat de wint, die u mijn woorden toewaait, u selfs
wederom woei. Dit was een pligt, traag-aart, die gij,
waart gij wijs, hoorde waar te nemen. 'T sij gij weer
komt, en 't reis-offer voor u vaartuig bereit, waarom
scheurt gij mijn hart met lang sammelen? Ligt anker:
Venus, een zee-telg, vlakt de zee voor de minnaars: de 51
wint sal 't voort blasen, ligt gij het anker maar. Kupido 52
sal op 't plegt selfs aan 't roer staan. Hij sal met de tengere hant selfs de schoot vieren en aanhalen. Hebt gij
enkel voorgenomen de Lesbier Saffo te ontvlugten: gij
vint nogtans geen reden om mij te schuwen. Laat slegts
u wreede brief mij in desen druk dit gebieden, dat ik
mij in 't Leukadier water verdrenk.

se sprong de mannen heilsaam en voordeelig) in haar liefde vol wanhoop en mistroostigheid, Strabo, 10 B. Fotius, 190 Verdeeling. Ptolem. Hefestions soon, *enz.*

Van deese rots dan, om van haar quellingen ontslagen te werden, heeft sich ook Saffo neergesmeeten. Ausonius, in de Gekruiste Liefd. Statius, 5 B. der Mengeling. 3 D. Strabo, *enz.*

47. Lier) Chelijs *in het Latijn; als sijnde een* testudo, *te weeten door Merkuur allereerst gemaakt van de korst van een schildpad.* Higinus, 1 B. der Sterrek. 7 H. Tibullus, 4 B. 2 H. *enz. Siet* 104 pag.

48. Kam) Plectrum *in het Latijn; dat is het veertjen of* pennetje; *waar mee men gewoon was de snaaren te beweegen.* Propertius, 4 B. 2 H. Statius, 1 B. der Achilleid. *enz.*

Siet sulk eene afgebeeld op het 54 Marmer *by* P. S. Bartolus.

49. Eoolse) *Dat is Lesbiaanse: want Eolia word gesegt een voornaam gedeelte van Kleen Asien, tusschen Troas en Ionien; waar onder ook het eiland Lesbos was behoorig.* Mela, 1 B. 11 H. Plinius, 5 B. 30 H. Ptolemëus, Strabo, *enz. Van het eiland Lesbos is gesegt*, 11 pag.

50. Liertoon) Cithara, *in het Latijn. Doch wegens het verwerren en onder een mengen van* lyra, cithara *en* testudo *is gesprooken*, 12 pag.

51. Zeetelg) *Dat Venus uit het zeeschuym is voortgekomen seggen wy*, 34 pag.

52. Kupido) *Hier mede schijnt over een te koomen seker* Segelsteen, *de* 83ste *by meergenoemde* Gorlëus; *alwaar Kupido, met een aartig seiltuyg, is over zee vaarende.*

E I N D E.

RE-

REGISTER

DER

HELDINNEBRIEVEN,

Geschikt naar de rang der tijden in de Geschiedenis.

KANACE, aan MAKAREUS. XI Br. 54 pag.
HIPERMNESTRA, aan LYNCEUS. XIV. 70.
HIPSIPILE, aan JASON. VI. 26.
MEDEA, aan JASON. XII. 58.
ARIADNE, aan THESEUS. X. 50.
FEDRA, haar suster; aan HIPPOLITUS. IV. 14.
DEIANIRE, aan HERKULES. IX. 42.
LEANDER, aan HERO. XVII. 87.
HERO, aan LEANDER. XVIII. 93.
PARIS, aan HELENE. XV. 74.
HELENE, aan PARIS. XVI. 82.
ENONE, aan PARIS. V. 21.
LAODAMIA, aan PROTESILAUS. XIII. 65.
FILLIS, aan DEMOFOON. II. 6.
HERMIONE, aan ORESTES. VIII. 38.
PENELOPE, aan ULISSES. I. 1.
DIDO, aan ENEAS. VII. 31.
AKONTIUS, aan CIDIPPE. XIX. 97.
CIDIPPE, aan AKONTIUS. XX. 102.
SAFFO, aan FAON. XXI. 103.

DE

DE

MINNEDICHTEN

VAN

PUBL. OVIDIUS NASO.

DE MINNEDICHTEN VAN PUBL. OVIDIUS NASO.

EERSTE BOEK.

OPSCHRIFT.

Wij, die eerſt vijf boekjens van Naſo waren, ſijn nu in drie gekrompen: dit begrijp keurde onſen ſchrijver voor 't ander. Want ſchoon iemant in ons te leſen geen vermaak mogt ſcheppen; ſal hij evenwel, door 't affnijden van twee boekjens, met overleſen minder weſpen in 't hooft getrokken hebben.

EERSTE DICHT.

Dat hij, van voornemen oorlogen te beſchrijven, door de Min-god genootſaakt wierd minne-digten te ſchrijven.

Ik had voorgenomen met een grove bas krijg en felle oorlogen te dreunen, ſoodanig dat de vaarſen met de ſtof over een ſouden gekomen hebben; maar het tweede vaars ſchoot te kort: de min-god, ſegt-men, ſtak den draak met mij, en brak daar een voet af. Wie
gaf u, wreede min, in digten dit vermoge? Wij digters
ſijn immers der ſang-godinnen, niet uwe dienſtbare geeſ- 1
ten. Genome Venus rukte de blonde Minerva de ſpeer 2
uit de vuiſt, en Minerva ſwankte de blakende minnetoors: 3
wie

1. Sanggodinnen) Piërides *in het Latijn, wegens de berg Piërius, of liever het landſchap Piëria, een gedeelte van Macedonien, tuſſchen de rievieren Axius, en Peneus.*

Want ſo noemd men deſelve Pimpleïdes; Horatius, 1 B. 26 Liergeſ. Statius, 4 B. der Mengel. *enz. van Pimpla, een berg, mede in Macedonien gelegen.*

Libethrides; Virgilius, 7 Herderg. *enz. wegens* Libethrus, *een ſpring-bron in Màgneſien; of wel een berg in Thracien.*

Theſpiades; *van Teſpie, een ſtad in Beötien, ontrent Theben, en niet verre van Platëa.*

Pegaſides; *wegens de ſpringbron op den berg Helikon, door het gevleugeld paard geopend en ontdekt.*

Helikoniades; *en* Parnaſſides, *wegens Helikon en Parnas; vermaarde bergen in Beötien en Focis.*

Olympiades; *wegens den hemelhoogen berg* Olympus, *tuſſchen Macedonien en Theſſalien geleegen.*

En eindelijk Palæſtinæ; *van Paleſte, een dorp in Epieren, ontrent de ſtad Orilum. Siet* Ovidius, Lukanus, Virgilius, Statius, Martialis, Klaudianus, *enz.*

2. Speer) Arma *in het Latijn. Want dat ſy, een krijgsgodinne ſijnde, gewapend te voorſchijn komt, is geſegt,* 84 pag.

3. Minnetoorts) *Van Venus is reeds geſprooken,* 33, en 34 pag. *Doch de Keiſerlijke* Gedenkpenningen *vertoonen haar nooit, mijnes wetens, met ſulk een fakkel; maar alleenlyk een appel in haar hand houdende (ſiet* 22 pag.) *of ſomwijlen, leunende op een ſchild.*

Schild ſeg ik; om dat ſe deſelve heeft uitgevonden, en ook leeren maaken; volgens Homerus, in ſijn Lofgeſ.

4 wie kan 't vôor billijk keuren, dat de graan-godin op
5 berg-en heuvel-bos heerst, en de jagt-godin over 't saailand 't seggen heeft? Wie sou Febus met sijn sierlijk
6 7 krolhooft een scherpe speer, en d'oorlogs-god een
8 9 bëootse-lier in de vuist geven? U heerschappij, o wigt, strekt sig immers ver, en vrij te wijd en sijd: waarom soo heersfugtig den klau geslagen in een werk dat u noit aanging? Komt u dan alles toe wat in de wijde wereltis? Hebt
gij dan het woud Tempe op Helicon, den berg der sang- 10
godinnen, onder u gewelt? Soo kan Apollo ook sijn lier naulijks veilig houden. Soo haast ik gelukkelijk 't eerste vaars op 't blat geset heb, verslapt hij terstont mijn senuwen en kragt. Maar 'k heb geen bequame stof tot lugte digjes, nog troetel-jongen, nog een meisjen met

gef. *alhoewel ook Juno koninginne der Schilden word geheeten van* Koluthus, in sijn B. van Helenas Schaak. *Siet* Vaillant, *in het dikmaals aangetogen* B. de Numism. Colon. 8. Municip.

4. Graangodin) *Van welke ook* 7 *en* 17 pag. *Sy vond het kooren uit, en leerde de stervelingen ploegen en saaijen, maalen en broodbakken; welke te vooren, gelijk de beesten, alleen met ruuwe kruiden en boomgewassen sich onderhielden.* Ovidius, 5 B. der Herschepp. Kallimachus *en* Orfeus, *in hunn* Lofgef. *enz.*

Alwaarom sy, niet alleenlijk met koorenairen gekroond, maar ook deselve in haar hand houdende, ons ontmoet op een Penning *van de Keiserinne Faustina; welken wy u hier doen sien.*

5. Jagtgodin) Pharetrata virgo *segt het Latijn. Wy hebben haar* 62 pag. *met boog en pijl, en een koker op den schouder vertoond.*

6. Krolhoofd) *Het vindingrijk dichterdom heeft twee braave godheden, Apollo en Bacchus, gemeenlijk een jeugdig gelaat, en onveranderlijke jongelingschap toegevoegd, gelijk elders sal beweesen worden.*

Doch Apollo daar en boven (ongetwijffeld om sijn sonnestraalen) met lang en schoon hoofdhair opgeschikt. Siet, onder andere, Propertius, 4 B. 6 D. *gelijk ook het* 36 der Priaapgefang.

7. Oorlogsgod) *Mars, gemeenlijk met een speer gewaapend; welken alleen ook de alleroudste Romeinen, in de plaats van deese krijgsgod self, hebben aangebeeden, en in hunne tempelen ten toon gesteld.* Arnobius, 1 B.

Vorders gewagen van sijn speer Ovidius, 3 B. der Alman. Klaudianus, *in sijn* Sneld. van de Seilsteen, *enz.*

Sie hem met deselve vertoond op deese Gedenkpenning.

8. Beootse) Aônia *in het Latijn. Aangesien Beötien, nevens haaren Helikon, de Sanggodinnen toegewijd, alwaarse bergachteg is, Aonia word genoemd. Dus heeten de Sanggodinnen Aönides, by* Juvenalis, 7 berispd. *Siet ook* Virgilius, 3 B. der Landged. Klaudianus, 2 B. *tegens* Rufin. *enz.*

9. Lier) *Sie Febus, deesen by sich hebbende,* 105 pag.

10. Tempe) *Het bosrijk en vermaakelijk gedeelte van Thessalien, gelegen in het daalen tusschen het gebergte van Olimpus, Ossa en Pelion, en doorsneden van de rieviere Peneus.* Elianus, 3 B. 1 H. Plinius, 31 B. 2 H. Ovidius, 1 B. der Herschepp. *behalven* Virgilius, Horatius, Statius, Lukanus, *enz.*

11. Pyl-

met opgequikte-hairlokken. Soo haaſt ik dit beklag o-
11 ver de min-god gedaan had, rukte hij terſtont den pijl-
koker op, daar uit een ſchigt, die tot mijn verderf ge-
maakt was, en ſpande den boog ſtrak op de knie, ſeg-
gende: hou daar hebt gij ſtof, digter, om te neuren. O
wee! met een wiſſe ſchigt trof mij dat wigt: ik brande,
en voel de min tot verwondering in mijn borſt heerſ-
ſen. 'K wil dan mijn digt met ſes vers-lederen opheffen,
met vijf doen dalen. Weg wreede oorlogen met u maat.
Bekrans, o ſang-godin, wie ter eere ik op een maat van
elfvoeten galmen ſal, 't blonde hooft met ſtrand-myrt. 12

11. Pylkooker) *Dat'er meer en verſcheidene Kupidoos zijn; bewijſen wy*, 78 pag.

Doch van ſijn wapenen gewagen alle dichters: te weeten ſoo van ſijn pijlen als minnetoorts, Ovidius, Tibullus en Propertius, *doorgaans.* Orfeus, *in ſijn* Lofgeſ. Palladas, *in het* Grieks Bloemh. Anakreon. *het* 8 D. *der* Priaap. *en ontelbaare* Andere.

Wy vinden hem op een Griekſche Gedenkpenning, *by* Goltzius, *in het* 26 Taf. van de Eiland. *op deeſe wijſe afgebeeld:*

12. Strandmirt) *De friſſe en lieffelijke Mirteboom is Venus geheiligd.* Virgilius, 7 Herdersgeſ. en 2 B. der Landg. *Van deeſe geſegt Myrtia en Murtia.* Feſtus. Plutarchus, *in de* Roomſche Vraagſt. Plinius, 15 B. 29 H. *met welke ſy ook was gekroond, toen ſy, nevens Juno en Pallas, ſich voor den rechter vertoonde.* Nikander, in de Geneesmid.

Deeſe was dan ook het vercierſel der Minnedichteren. Tibullus, 1 B. 9 D. *enz. ja van alle, die met ſpijs en wijn ſich by een ruſtige ſchoone poogden te vermaaken.* Horatius, 1 B. 4 Liergeſ. *behalven dat, die over tafel vroolijke deunen ſongen, deſelve ook droegen in haare handen.* Plutarchus in ſijn B. van de Sangk. *Eindelijk waaren in de bruiloften de poſten van de deur met myrtetakken omvlochten.* Klaudianus, *in het* Bruiloftsd. van Honor. *en* Mar. *en in het* Sneld. van den ſeilſt.

TWEEDE DICHT.

De dichter, voor 't eerſt door min verrukt, lijd dat hy door de Min-god ten ſegepraal werd omgevoerd.

Wat ſal ik ſeggen dat dit te beduiden heeft, dat mijn
bed ſoo hart ſchijnt, en de mantel niet op mijn
lijf blijft leggen? Daarenboven heb ik den heelen nagt,
bloet hoe lang viel hij! ſonder ſlapen doorgebragt; ſoo
dat mij de bonken door 't wenden en keeren ſeer doen.
Want 'k denk ik ſou 't merken, ſoo mij eenige min
quelde. Hoe na bekruipt hy, en treft mij looslijk met
ſijn bedekt geweer? Dat was 't: ſijn dunne ſchigt ſtak mij
in 't hart: en de min woelde verwoet in mijn vermeeſ-
terde borſt. Wat raat hier? ſwigten wij? of blaſen wij 't
ſchielijk ontſteken vuir met tegen-woelen aan? Swigten
wij: ligt wert een pak, dat wel geduldig gedragen wert.
'K heb wel geſien, dat geſwankte fakkels heftiger opvlam-
den, en, ſtil gehouden, van ſelfs uitgingen. D'oſſen,
die in 't eerſt niet voor de ploeg willen, werden meer
af-geroſt, als die ſig willig onder 't jok begeven. 'T paart,
dat hart in den bek is, krijgt een nijpendt dwang-gebit
tuſſchen de tanden: dat tot de krijg gewillig is, voelt 't ge-
bit ſoo hart niet. Soo pijnigt de min feller en verwoe-
der ſijn onwillige, als gewillige ſlaven. Siet, ik neem u jok
gewillig op, minne-god, want ik ben onlangs u gevange
ſlaaf geworden, en beken met 't opſteken van geboeide
handen dat ik onder u gebiet buige. Gij hoeft mij niet te
bevegten; 'k bid om gena en vrede: wat lof ſult gij be-
halen mij ongewapent met geweer vermeeſtert te hebben?
Bekrans 't hooft met myrt, ſpant moeders duive-geſpan 1
in:

1. Duiveſpan.) *Siet* Ovidius, 1 B. der Herſchepp. *behalven het geen wy ſeggen* 107 pag.

Sy ſijn wegens haare vruchtbaarheid Venus byſonderlijk toegewijd. En des ſiet men deſelve ook op de Siciliaanſche Gedenkpenningen *van die van Erix (Venus had hier een tempel.* Atheneus, 9 B. *en* Elianus, 1 B. 15 H. *en* van de Dier. 4 B. 2 H.) *by* Paruta.

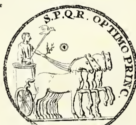
Om welke reden Saffo, *in haar* Liergeſ. *de wagen van moſſen, haar ook geheiligd, voort laat trekken.*

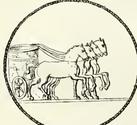
in: uſchoonvaar Mars ſal u ſijn wagen, die u dient, ſelfs
2 leenen. Op dien wagen ſult gij ſtaan, terwijl't volk triumf
3 roept, en 't geſpan van duiven geeſtig voort-jaagt. Ge-
vange jongelingen en meisjens ſullen geketent voor uit 4
geleit werden: die ſtatie ſal u een heerlijke ſegepraal ſijn. 5
Ik, u jongſt gevange, ſal een verſſe wont hebben, en een
nieu-

2. Staan) *De zegepraalende Krijgsoverſten hebben op den yvooren of gulden (ſiet van beide*, Ovidius, Klaagd. 4 B. 2 D. Pontusk. 3 B. 4 D. Trooſtd. *aan* Liv. Tibullus, 1 B. 8 D. Horatius, 9 Toez. Propertius, 1 B. 16 D. *enz.) zegewagen geenſins geſeeten ; gelijk dat ſomwijlen de onervaarene ſchilders al te reukeloos afbeelden: maar geſtaan.* Ovidius, Pontusk. 2 B. 8 D. Juvenalis, 8 Beriſpd.

Hebbende de toomen voor ſich leggen, om de paarden ſelf te mennen en te regeeren.

Sulks bewijſen, behalven Val. Maximus, 4 B. 4 H. 5 Voorb. *ſprekende van Serranus, de Keiſerlijke* Munten, *by* Vaillant, Morellius, Patinus, Sambukus, *en andere* Verſaamelaars, *van welke wy deeſe uitgekipte ontleenen.*

3. Duiven) *In de zegepraal wierd gemeenlijk (ik rep nu van geen leeuwen en olifanten; herten en honden: ſie* Plinius, 8 B. 2 *en* 16 H. Suetonius, *in* Jul. 37 H. Lampridius, *in* Elagab. Vopiskus, in Aurelian. *enz.) van vier witte paarden denſtaatzywagen getrokken.* Propertius, 4 B. 1 D. Ovidius, 1 B. der Minnek. *en* Pontusk. 2 B. 8 D. Klaudianus, in ſijn D. over het 6 Borgem. van Honor. *gelijk ook* 1 en 2 B. van Stilich. *enz.*

4. Gevange) *Welke wierden nooit achter, maar altijd voor den zegenpraalenden geleid.* Ovidius, Klaagd. 4 B. 2 D *en* 3 B. der Minnek. *behalven* Plutarchus *en* Appianus, *in de* zegeſtaatſyen van Emil. Paulus, Scipio, *en* Pompejus.

5. Statie) *De geheele zegepraal verdeeldmen bequaamelijk in de Cieraaden, de Staatſie, het Offer, en het Maal. Tot de Cieraaden behooren*

I. *Kroonen, van allerhande ſlag: van welke* Gellius, 5 B. 6 H. Plinius, 16 B. 4 H. Klaudianus, *in* het Borgem. van Olibr. *en* 2 B. van Stilich. *behalven* Livius, Appianus, Plutarchus, *enz.*

II. *Wagen. Van welke is geſegt* 117 pag.

III. *Paarden. Van welke kort boven.*

IV. *De* Toga *en* Tunica, *of de tabbaard en rok van ſtaat: ſijnde deſelve van purper, heerelijk met goud geſtikt, en over al met geborduurde palmtakken beſtrooid.* Florus, 1 B. 5 H. Plinius, 3 B. 3 H. Feſtus. Makrobius, 1 B. 6 H. *behalven* Ovidius, Lukanus, Juvenalis, Martialis, Auſonius, Sidonius, *enz. en eindelijk, den*

V. *Scepter; ſijnde van yvoor, en voerende een adelaar op ſijn punt.* Appianus, in de Afrik. oorl. Juvenalis, 10 Beriſpd. *en* Prudentius, in het Lof van Roman, *enz.*

Weder waaren in de Staatſye, wegens haare prachtige toeruſtinge het oog der Romeinen byſonder aangenaam, aan te merken

I. *Wagens, karren en ſelf draagbaaren, waar op vertoond wierden afbeeldingen van landſchappen, ſteden, bergen en rievieren, ſtormtuygen, vyandlyke wapenen, helmen en ſchilden, borſtſtukken, enz. genoomene ſchepen; gewrocht goud en ſilver, geld, en allerhande ſeldſaamheden, en eindelijk ook*

II. *Gevangene gebieders en krijgsoverſten; van welke* boven.

III. *Sangers, ſnaarenſpeelders, en trompetters.* Appianus; in het aangetoogen B. Juvenalis, *in 't* gemelde Schimpd. *enz.*

IV. *Schildknaapen, dienaaren, en gijſelaars.* Appianus, Livius, *enz.*

V. *Olifanten.* Florus, 1 B. 18 H. Plinius, 8. B. 6 H. Seneka, van des Levens korth. 13 H. Vopiskus, in Aurelian. *enz.*

V. *Spotter, de gevangene plagende en beſchimpende.* Feſtus, Livius *en* Appianus, in gemelde boeken.

En dit nu was het geen voor de zegewagen wierd aangeſchoud; want achter deſelve ſagmen

VII. *Raa-*

6 nieuwe keten om mijn verwonne ziel dragen. 'T goet
vernuft ſal met de handen op den rug gevleugelt werden
omgevoert: de ſchaamte, en al wat de min vijandig is,
ſal voor u ſidderen, en ootmoedig de handen uitſteken.
7 Al 't gros ſal luit-keels ſingen: Iö trumf. De lieſkooſerijen,
dwalingen, en uitſinnigheden, een troep die gedurig u
trawanten ſijn, ſullen u ſegepraal bij-wonen. Met die
ſoldaten verwint gij goden en menſſen: kaſſeert gij dat
leger, ſoo ſijt gij veltheer ſonder krijgsvolk. U moe-
der ſal u ſegepralende uit den hoogen hemel vrolijk toe-
8 juighen, en uit haar korven roſen in 't aanſigt ſtroojen.
Gij ſult met u witte wiekjes, opgeſteken langs de ſierlijke
krol-bol, heerlijk op u gulde wagen ſegepralen. Dan ſult
gij ook (ſoo ik u te regt ken) veel harten in 't voorbij
rijden ontſteken en verwonden: want u ſchigten, al
wout gij u ruſt houden, konnen niet in de koker blijven.
U heeten brand bluſt ſelfs door ſijn aanwaaſſemen. Soo
bralde den wijn-godt doen hij Indie vermeeſtert had. Hij 9
praalde met ſijn tijgers, gij met u duiven. Dewijl ik dan
onder anderen u ſegepraal kan bij-wonen, ſoo treſme,
o helt, niet reukloos met u geweer. Spiegelt u aan de
gelukkige victorien van u neef Ceſar; *die de verwon-* 10
*ne volkeren beſchut met de ſelve magt waar mede hy ſe
verwon.*

VII. *Raaden.* Dio, 51 B. *enz.*

VIII. *Verloſte en vrygemaakte burgers.* Val. Maximus, 5 B. 2 H. 5 en 6 Voorb. Livius, 33 B 8 H. *enz.*

IX. *Soldaaten, te voet en te paard; doch alle gelaurierd.* Klaudianus, 3 B. van Stilich. Martialis, 7 B. 7 Sneld. *behalven* Livius, *enz.*

X. *Hooge en laage legerhoofden en hoofdmannen.* Suetonius, in Tiber. 20 H. *en ten allerlaatſten*

XI. *Offeraars, en hunne bediende, benevens het groot, welgeſteld en opgepronkt offervee.*

Wat nu het Offer ſelf en de Maaltijd aangaat, van deeſe ſtoffen meenen we elders te ſpreeken.

6. Keeten) *Die de gevangene wierden geworpen, of om haar hals en ſchouders.* Ovidius, 4 B. der Klaagd. 2 D. *en* Pontuſk. 2 B. 1 D. Klaudianus, van de Get. Oorl. *of om de handen; ſijnde deſelve achter op de rug t'zaamengevoegd.* Virgilius, 2 B, van En. Tibullus, 1 B. 17 D. Horatius 3 B. 5 Liergeſ. *en* 2 B. 1 Br. Propertius, 5 B. 10 D. *en* Ovidius, 1 B. der Minned. 7 D. *of eindelijk aan de voeten.* Sidonius, 2 D. *behalven* Plautus, Ovidius, Klaudianus, *enz. Sijnde deſelve meerendeels van yſer.* Feſtus. Plautus, in Kurkul. 5 Bedr. 3 Ton. *enz. doch ook, in byſondere gevallen, van ſilver.* Ammianus, 27 B. 11 H. *of ook van goud.* Herodotus, 3 B. Heliodorus, 9 B. der Moorſche Geſchied. Juſtinus, 5 B. 11 H. *en* 11 B. 15 H. Kurtius, 5 B. 12 H. Vopiskus, in Aurelian. Treb. Pollio, in Zenob. Paterkulus, 2 B. 82 H. Appianus, in Mitridat. Seneka, in Troad. 1 Rey. Propertius, 2 B. 1 D. Silius, 17 B. der Pun. *en eindelijk* Auſonius, in de VII Wijsg.

Alwaarom men ook ſegt de Verwinninge Victoria *te heeten*, quod victi vincirentur; om dat de overheerde wierden gebonden *en geboeid.* Varro, van de Lat. taal. 4 B.

7. Luitkeels) *De zegepraalende veldheer reed met alle ſijn ſtoet en omſlag naar de tempel van den Kapitolijnſchen Jupiter, onder een groot geroep der juychende krijgslieden.* Ovidius, 4 B. der Klaagd. 1 D. Horatius, 2 B. 4 Liergeſ. *en* 9 Toeſ. Livius, *enz.*

8. Rooſen) *Want gemeenlijk wierden in het voortrijden allerhande ſlag van bloemen op en rondſom den zegepraalenden geworpen.* Ovidius, 4 B. der Klaagd. 2 D. en Pontuſk. 1 B. 2 Kurtius, 9 B. 10 H. Elianus, 9 B. 8 en 9 H. *enz.*

9. Bralde) *De Dichters willen dat Bacchus allereerſt, naar het overheeren der Indianen, de zegepraalen heeft aangevangen, en gelijk als ingeſteld; doende ſich op een wagen omvoeren, van panters en tigers (andere ſeggen ook leeuwen en lochſen) voortgetrokken.* Plinius, 8 B. 56 H. Statius, 4 B. der Theb. Silius, 17 B. der Pun. Oorl. *behalven* Diodorus, Virgilius, Martialis, *enz.*

Sie hem op ſijn wagen op Gedenkpenningen, Segelſteenen *en* Brokken marmers, *by* Patinus, Begerus, Spanhemius *en* P. S. Bartolus.

10. Neef) *De Keiſer Auguſtus, vermaagſchapt aan Venus en Kupido, door het geſlacht der Julien; welke met Julus of Aſkanius, wegens Eneas, kindskind van vrouw Venus, haar heerlijken aanvang is neemende; gelijk ook* 33 pag. *is aangeweeſen.*

DERDE DICHT.

Aan een vrient.

Mijn verſoek is billik: laat 't meisjen, dat mij onlangs 't hart ſtal, mij weerminnen, of oorſaak geven om haar altijt lief te hebben. Og! 'k heb te veel verſogt. Laat ſij maar gehengen dat ſij bemint wert, en Venus mijn gebeden verhooren. Neemt mij aan als een vrient, die veel jaren lang u ſlaaf ſal weſen, en met

sui-

ſuivere trou weet te beminnen. Schoon mij geen out a-
1 delijk geſlagt van voor-ouderen, als ſijnde van een Rid-
der af-komſtig, kan ſmaaklijk maken: ſchoon ik ſoo veel
lants niet bebou, als 't oog niet bereiken kan, en mijn
deune ouders weinig aan mij te koſt hangen; ſoo kan
mij Febus, de ſang-godinnen, de wijn en minne-god,
die mij u ſchenkt, mijn onberiſpelijk leven, dat voor nie-
2 mant, als voor de Goden, ſwigten wil, mijn naakte een-
voudigheit, en purpere ſchaamte u bevallijk maken. Ik
minne niet in 't wilt. 'K ſpring niet van d'een op d'ander.
Gij ſult altijt (wilt gij mij gelooven) in 't hart ſtaan. Met
u wens ik al mijn levens-tijt te leven, met u te ſterven.
Verleent mij u weder-min tot gelukkige digt-ſtof; gij ſult
mij rede geven na waarde een toon te galmen. Door digt
kreeg Iö, die van haar koe-hoorns ſchrikte; Leda, die Ju- 3 4
piter in ſwane-vederen bekroop; Europa, die, door een 5
valſche ſtier over zee vervoert, met haar maagdelijke hant
de hoorens vaſt hielt, een onſterflijken naam. Soo ſal
van ons ook de geheele werelt over gegalmt werden, en
mijn naam altijt bij d'uwe vervoegt ſijn.

1. Ridder) *Dat onſen Minnedichter uit Ridderlijken huyſe geſprooten is vertoond by doorgaans in deeſe ſijn werken, als* Klaagd. 4 B. 10 D. Pontuſk. *enz.*

2. Leven) *Het Latijn ſpreekt van* Sororum fila, de levensdraaden der Suſteren *ſchikgodinnen; van welke* 59 pag.

3. Jo) *Van Jo, en haar geſtaltverwiſſelingen is geſegt* 72 pag.

4. Ledas) *Van haar ſprakenwe* 23 *en* 40 pag.

5. Europa) *Van haare ontſchaakinge, in de gedaante van een ſtier door Jupiter geſchied, ſie* 16 pag.

VIERDE DICHT.

Hij boekſtraafd ſijn vrijſter. wat kunsjes en wenken ſij over tafel in 't bij ſijn van haar man ſal waar neemen.

U man ſal ter ſelve plaats te gaſt komen, daar wij ge-
noodigt ſijn. 'K wens, dat hij op dat maal aan de
brokken ſtikt. Sal ik dan niet anders als een gaſt mijn
uit-verkore lief mogen aanſien, en een ander moeten on-
der d'oogen hebben, die op u groene ſijde ſal ſitten?
Sult gij in een anders arm ſitten, die, als 't hem luſt, u
1 ſal omhelſen? Verwondert u niet, dat de blanke Hippo-
damie de menſpaarden bij de wijn tot plukhairen verwek-
te. Ik woon in geen bos-ſpelonk, nog ben uit mens en
paart aan een gegroeit; maar mij dunkt evenwel, dat ik
de handen naulijks van u ſal konnen houden. Let ſlegts
wat u te doen ſtaat, en ſlaat mijn les niet rukloos in de
wind. Komt voor u man te gaſt: en, ſchoon ik niet
niet en ſie, wat'er dan ſou konnen geſchieden, komt gij
2 evenwel eer. Als hij ſal gaan aanſitten, ſult gij u nevens hem
met een ſtatig gelaat vleien, en mij ter ſluik met de voet
aanſtooten. Let op mijn aanſigt, wenken, en ſtil ſpre-
kende troonij: neemt mijn heimelijk knik-leuſen waar,
en geeft ſe weer. 'K ſal u met de wijnbraan een ſtomme
taal toe-ſpreken: woorden ſult gij uit mijn vinger-roe-
ren, woorden met wijn-trekken op tafel leſen. Als u te 3
voore komt ons dartele lief kooſerij, ſoo taſt met de ten-
gere duim op u roode wangen. Denkt gij iets van mij
by u ſelve, trekt met de ſagte vingers aan d'oor-lel. Als
gij behage ſchept, mijn ziel, in mijn doen en reden,
ſoo drait den ring dikwijl om de vinger. Als gij u man
na verdienſt aan de galg wenſt, ſoo grijpt het tafel-blad,
gelijk de bidders d'altaren grijpen. De wijn, die hij u 4
ſchenkt, belaſt hem, wilt gij wijs ſijn, ſelfs uit te drinken; 5
en gebiet de knegt ſelfs ſoo weinig in te ſchenken als u luſt.

'T glas,

1. Hippodamie) Atracis *in het Latijn; als ſijnde de dochter van de rieviergod Atrax; van wiens bruiloft is geſprooken,* 86 pag.

2 Aan ſitten) Premet torum *ſegt het Latijn*; ſich op het tafelbed ſal leggen: *van welke gewoonte ſiet* 60 pag.

3. Wijntrekken) *Sijnde der aalouden tafelen bloot en ongedekt; ſo vertoond is* 3 pag.

4. Bidders) *Een aanmerkelijke plechtigheid van de aalouden; welke met geboogene knien, onder het offeren, bidden en beloven, de altaaren raakten en omhelsden.* Plautus, in Rud. 3 Bedr. 2 Ton. Apulejus, 6 B. der Herſchepp. Seneka, in den Raſend. Herk. 3 Bedr. in de Rey. Virgilius, 6 B. van En. Ovidius, 9 B. der Herſchepp.

Ja men onderhield deeſe gewoonte in de Vredehandelingen en het oprechten der verbonden; als wanneer de ſweerende ook, onder het uitſpreeken van den eed, het altaar anraakten. Virgilius, 12 B. *ſpreekende* van den Koning Latinus, *enz.*

5. Schenkt) Miscuerit, ſal mengen: *ſegt het Latijn. Aangeſien geen* merum, *puire en ſuivere, maar alleen* temperatum, *gemaatigde en met water gemengde wijn by de aalouden is gebruikt.* Plinius, 14 B. 12, *enz,* H. Tibullus, 2 B. 1 D, *en* 2 B. 7 D. *behalven* Martialis, *enz.*

In

'T glas, dat gij van de mont set, sal ik eerst aangrijpen, en aan de selfde sijde drinken, daar gij de mont aan sette. Bij aldien hij u de kost voordient, waar aan hij eerst gebeten heeft, legt hem aan een kant. Laat hem niet toe, u te omhelsen; en legt hem 't poesel hooft niet op de rouwe borst. Laat hem de vinger niet in den boesem, of op de poesle borsjens steken, immers geen kusjens knippen. Soo gij hem kust, sal ik opentlijk melden dat ik u minnaar ben, en seggen; mij gaat 't koetjen aan, en sal'er de hant aan slaan, als mijn eigen. Dit alles sal ik wel met goede oogen aansien, maar innerlijk bekom-
6 mert sijn voor 't geen gij onder den rok verbergt. Drukt hem niet dije tegen dije, scheen op scheen, nog u sagte tegen sijn harde voeten. 'K ben geweldig voor veel dingen bevreest, om dat ik selfs veel dartelheid bedreven heb, en pijnige mij selve door 't staal van eige geilheid. 'K heb dikwijl met mijn matres onder de lappen met vermaak gesluikt. Dit, hoop ik, sult gij niet doen; maar evenwel, om niet te schijnen dat gij 't gedaan mogt hebben, schiet de lange vlieger, die mede kennis van 't werk mogt hebben [daar 't in geschiet mogt sijn] uit. Vergt u man veel wijns, maar kust hem niet onder 't vergen; en lapt hem, sooge kont, ter sluik onder 't drinken suivere onder de gewaterde wijn. Als hij dan wel beschonken gerust sal leggen ronken, sal ons saak en gelegentheid selfs weg wijsen. Als gij van tafel sult oprijsen om t'huis te gaan, en wij alle sullen scheiden, soo onthout dat gij in 't midden van den trein gaat, al waar gij mij, of ik u sal vinden. Al wat gij daar kont raken, laat dat van mij sijn. Og arm! 'k heb iets bevolen voor weinig uren vermaaks; maar werde door nagts-dwang van mijn matres gescheiden. 'S nagts sal haar de man in 't hok sluiten, en ik met de tranen op den dam haar vervolgen, soo ver 't mij vrij staat, tot d'opgesloote deur. Dan sal hij kusjens, en meer als kusjens, knippen: en 't geen gij mij steels-wijs geeft, sult gij hem door 't huwlijks regt genoot-saakt moeten geven. Maar gunt het hem tegen wil en dank, en, soo gij kont, gelijk als gedwonge: snijt alle liefkooserij af, en laat 't woelen geen aart hebben. Soo mijn gebed kragt heeft, wens ik dat hij geen vermaak in 't werk schept: soo niet, dat gij daar in immers geen genugte vint. Maar de nagt loope door soo hij wil, loghent morge voor mij stijf en sterk dat gij met hem hebt te doen gehadt.

In welke menginge sy verscheidene so gelijke als ongelijke proportien of maaten waarnamen, te vinden by Atheneüs, 10 B. *en* Plutarchus, 3 B. der Dischred.

6. Rok) Pallia, omhangrok, *in het Latijn. De kledinge en het gewaad der vrouwen bestond meerendeels in een* stola, *een lang opperkleed met mouwen, seer wijd en vloeijende: in de bedaagde en getrouwde vrouwen, onder rond en gesloote*n, *gelijk heden alle de rokken van dit geslacht: maar in de jonge dochters en gerieffelijke vrijsters, gelijk by ons de mans hemden oopen, en van een gescheiden; so dat sy in het gaan en voortstappen haare naakte knijen ondekten. Siet van deese* stola (*der* matroonen, *en gehuwde vrouwen sijnde een kuisch en eerbaar sinnebeeld*) Martialis, 3 B. 93 Sneld. Ovidius, 1 B. der Minnek. en Klaagd. 2 B. Horatius, 1 B. 2 Berispd. Tertullianus, van den Manteldr. 4 H.

Doch over deese stola, *of* lange rok, *sloegen sy haar* pallium, *of* omhangrok; *gelijk dat, behalven de* Marmere standbeelden, *bevestigen de Keiserlijke* Gedenkpenningen; *welke wy ook hier doen stellen, nevens een* Segelsteen, Begerus *ontleend, ons vertoonende de gespleetene rok der jonge dochteren.*

Siet van dit pallium, *of ook* palla, Ovidius, 1 B. der Minnek. Varro, 4 B. van de Lat. T. Nonius, *enz.*

VYFDE DICHT.

De byeenkomst en minnestrijd van Ovidius en Corinna.

'T was heet weder, en middag, als ik mij loom op 't rust-bed neer vlijdde. Mijn kamer-vensters waren deels gesloten, deels open, en schaften soodanigen ligt als 't wilt in 't lomrig bos heeft, even als d'avont of morge-schemering. Soodanigen ligt moet een beschaamde bloodaart, om sijn blos te verbergen, voor beschaamde meis-

meisjens maken. Als wanneer ſchielijk Korinna met de
1 2 onderſcharp ['t hemd] voor open, en de lokken weerſijts
ſwierende op den blanken hals, in mijn ſlaapkamer komt:
3 in ſulk poſtuir, als men ſegt dat de ſchoone Semiramis,
4 en Laïs, die veel beſoeks had, in haar ſlaapkamer te bed
quam. Ik rukte haar 't hemt uit, 't welk, om dat het
ſeer dun was, weinig ſchutten koſt: maar ſij weerde haar
niet te min, om haar ſchaamte daar mede te bedekken:
dan aangeſien ſij ſoo vogt, als of ſij niet wilde bove leg-
gen, is ſij ligtelijk door haar eige overgeven vermeeſtert.

Dus moeder-naakt voor mijn geſigt ſtaande, kon ik 't geheel lighaam over niet een fout gewaar werden. Wat ſchoone ſchouderen, wat bouten ſag en taſten ik! hoe ſagt waren haar ſulpe borsjes te handelen! wat glad en effen buik had ſij onder dien keurlijken boeſem! hoe ranke en poesle lenden! hoe jeugdige dijen! wat hoef ik ſtuk voor ſtuk te beſchrijven? 'K ſag noit iets dat ſoo keurlijk ſchoon was. Dus naakt plukhairden wij. Wie denkt niet wat hier op volgde? Daar na ruſten wij beide af-geſlooft. Og! vont ik veel ſulke middagen!

1. Onderſcharp) Tunica *in het Latijn. Dit was eigentlijk een onderkleed, ſo mannen als vrouwen gemeen.* Varro, 9 B. van de Lat. T. *doch hier in onderſcheiden, dat die van de mannen waaren ſonder, en die van de vrouwen met lange mouwen: terwijl dit laatſte gewaad, geheel de mannen onbetaamlijk, ſomwijlen van weeke en laffe pollen en hoerejagers wierd aangenoomen.* Virgilius, 9 B. van En. Plautus, (*ſiet ook in* Pſeudol.) Penul. 5 Bedr. 2 Ton. Gellius, 7 B. 12 H. *behalven* Seneka, *enz.*

Doch onder deeſe was noch een induſium, ſupparus, *of* ſubucula; *ſijnde een linnen onderkleedtje. Siet* Varro, Feſtus, Nonnus, *enz.*

2. Lokken) *De Vrouwen hadden haar hoofdhairen*

I. Los en ongehavend neerhangende, gelijk hier, en elders: doch wel meeſt ten tijde van rouw en lijkplicht; ſo geſegt is 53 pag.

II. Met een gemaakte knoop in de nek alleen t'ſamen gebonden, en geſtrikt. Ovidius, 3 en B. der Herſchep. Horatius, 2 B. 11 Lierges. en 11 Toes. Seneka, in Herk. op Eta, 4 Bed. in de Rei, *enz.*

III. Gevlochten, en, niet ſonder konſt, cierlijk rontſom of boven op het hoofd gelegt. Manilius, 5 B. der Sterrekund. Gallus 5 Minned. *behalven* Martialis, Juvenalis, 6 Beriſpd. Apuleius, 2 B. der Herſchepp. Varro, Tertullianus, *enz.*

IV. Overdekt met ſluijers, kuiven, en allerhande ſoort van hoofddekſelen. Siet Ovidius, 1 B. der Herſchep. *van de* Vitta: Feſtus, *van de* Rica; Nonius *van het geele* Flammeum: Virgilius, Ovidius, *en andere van de* Mitra. *enz.*

Deeſe verſcheidenheden ontmoeten ons, behalven, in allerhande Gedenkteeekenen, *op de* Geldmunten, *in de beelden der Keiſerinnen, en andere vorſtelijke Princeſſen; van welke drie, uit mijn verſaamelinge opgeſocht, ik hier ter nederſtelle.*

3. Semiramis) *Vrouw van de Aſſyriſche koning Ninus, wegens haare ſchoonheid, doch ook haar onverſaadlijke geilheid, weergadeloos; de kloekſte van haare ſoldaaten dertel aanlokkende, en na voldaane luſt deerlijk ombrengende,* Diodorus. 2 B. 13. H. *Self op een paard, wegens ſijn moedige ſchoonheid, ſchandelyk verlievende.* Plinius, 8 B. 43 H. *tot dat eindelyk haar ſoon, mede tot ongeoorlooft de luſten door haar aangeſocht ſijnde, haar het leven heeft benoomen.* Juſtinus. 1 B 2 H.

4. Laïs) *De allerſchoonſte en roemruchtigeſte hoer van Griekenland, tot welken (hoewel een Siciliaanſche krijgs ſlavin, te Korinten ſich hebbende neergeſet) alle het manſchap van dat land quam toegeſchooten, terwijl ſy niemand aannam, als ſijnde van deeſen ſeer rykelyk betaald, en in haar onbeſchaamden eiſch vergenoegd.* Propertius, 2 B. 6 D. Plutarchus, in Nicias. Gellius. 1 B. 8 H. ſprekende van Demoſthen. *Het geen oorſaak en gelegenheid tot een ſpreekwoord heeft gegeven, te weeten: T'is alle mans werk niet naar Korinten te gaan.*

Doch eindelijk is ſy beſprongen en doorſteken in de tempel van Venus, van de vrouwen van Theſſalien; welke haare mannen en jongelingen ſaagen van deeſe toverhoer bedorven en vervoerd. Pauſanias, in de Corinth. de Kanteekenaar, over de Plutus van Ariſtofanes *enz.*

SESDE DICHT.

Aan een deurwagter, dat hij hem de deur opene.

Deurwagter, die tot u onſchult als een bant-rekel,
1 met een ijſre keten aan de ſtijl legt, doet de deur
2 op die mij voor 't hooft geſlooten is. Mijn verſoek is
gering: ſet de deur ſoo nau met een ſcheur open, dat
ik'er over ſijd kan doordringen. 'T langdurig minnen
heeft mij 't vlees ſoo van 't lighaam geſleeten, dat het
ligtlijk door enge reeten inſluipt. De min leert mij ſoet-
jes door de wagt der lijf-trawanten gaan, en ſtiert mijn
voeten dat ſij nergens ſtooten. Maar voor deſen vreeſde
ik bij nagt voor ijle bullebakken, en ſtont verwondert,
als iemant door den donker wilde gaan. Hierom lagte de
min-god met ſijn dartele moeder ſoo ſchel, dat ik't ſchate-
ren hoorde, en ſprak ſoetjes: gij ſult ook nog ſtout wer-
den. Kort daat aan beving mij de min: ſoo dat ik nu
nog nagt-geeſten, nog moordenaars vrees. Voor u traag-
heit ben ik alleen vervaart: u alleen ſmeek ik: gij hebt
een blikſem in de vuiſt, waar mee gij mij kont doot-
ſlaan. Siet eens, en op dat gij 't ſien moogt, ontgren-
delt de geſloote deur, hoe nat die bedaut is door mijn
tranen. 'K heb waaragtig, doen gij met den blooten rug
ſtont om gegeeſſelt te werden, en vaſt ſidderde, een
goet woort voor u bij me-juffrou geſproken. Helaas! nu
wert de vriendſchap, die u verbad, ſchendig geloont.
Loon nu mijn dienſt. Nu kont gij na wens dankbaarheid
betoonen. De nagt ſchiet vaſt voorbij: wringt 't ſlot-
3 knip uit de ſtijl. Dit doende, wens ik dat u de lange
keten eens af-genomen werde, dat gij niet altijt als een
ſlaaf moet water drinken. Onbarmhartige deurwagter,
ſlaat gij mijn bede in de wind, en blijft d'eike deur ge-
ſlooten? Belegerde ſteden houden tot ſchutting de poor-
ten toe. Maar waarom vreeſt gij in tijt van ſtille vrede ver-
raat? Sluit gij ſoo een vriend buite, wat ſult gij dan een
vijant doen? De nagt ſchiet voorbij, doet de deur ope.
Ik kom hier niet met een troep ſoldaten, of geweer.
'K was alleen, ſoo mij de min niet verſelde. Die kon
ik, ſchoon ik wilde, niet weg ſtieren. Eer ſou ik arm
of been van 't lijf konnen ſcheuren. Soo weet dan, dat
ik niemant bij mij heb als de min, weinig wijn in 't hooft,
en een krans die mij op 't vogtig hair geſlopt ſtaat. Wie 4
ſou voor dit geweer verſchrikt ſijn? wie 't ſelve niet ge-
ruſt inhalen? De nagt ſchiet voorbij, doet de deur ope.
Hebt gij al willens de gigt in de kneukelen? of kaatſt u
ſlaapſugt mijn minlijke woorden van u betoverde ooren
in de wint? Maar 't heugt mij wel, doen ik in 't eerſt u
tragte voorbij te ſluipen, dat gij ſelfs tot middernagt op-
paſte als een vink. Miſſchien legt gij nu met u vrijſter
in den arm. Og! wat beter luk valt u te beurt als mij!
Is 't ſoo geſchapen, wens ik dien ijſre keten om den hals
te hebben. De nagt ſchiet voorbij, doet de deur ope.
Heb ik 't qualijk, of hoord' ik d'opgaende deur over de
hangſelduimen kraken? 'T is mis: de deur bromde door 5
een ſterke wind. Helaas! hoe woeſt heeft de wind mijn
hoop verijdelt! Soo't u nog heugt, Boreas, hoe gij u Ori- 6
thya ſchaakte, komt herwaarts, bonſt met u ſtormen op
de doove deur. Men legt nu de geheele ſtat door in ſtil-
le ruſt, en den dau-nagt ſchiet voorbij: doet de deur op;
of anders ſal ik dit trots huis met geweer of vuir, dat
ik hier gereder, als gij de ſleutel, in mijn fakkel draag,
aan- 7

1. Bant-rekel) *Een ſlaaf, en deswegen ook geboeid, om niet weg te vluchten. Siet* Terentius, *of liever* Plautus, *doorgaans* in hune Kluchtſpeelen.

2. Deur) Forem *in het Latyn, om dat men wel eer deſelve* foràs *dat is*, naar buiten, *en naar de ſtraat plag open te ſlooten. Dit is de reden dat men ſo dikmaals, in de Latijnſche blijſpeelen, hoord van* crepant fores; *de* voordeur geeft geluid. *Want die uit den huis wilden gaan, klopten en ſtieten aan de ſelve, om dat de voorbygaande, dit hoorende op de ſtraat, ſich konnen hoeden en ter ſijden gaan.* Plautus, in de Verwaande Krijghm. 2 Bedr. 1 Ton. Terentius, in de Gebroed. 3 Bedr. 2 Ton. *enz.* Seneka in Med. 2 Bedr. 1 Ton. Ariſtofanes, in Nub. *enz.*

3. Slotknip.) Sera *in het Latyn: eigentlijk by de aloude een houte boom; welke men, als heden, van binnen voor de deuren ſchoof, en met* clauſtrum, *een hangſlot, verſekerde, Siet* Martialis, 10 B. 28 Sneld. *en* 2 B. 33 Snel. Plautus, Terentius, *enz. by de diepgeleerde* Salmaſius, *ſchryvende over* Solinus.

4. Krans) *Van de bloem kranſſen en ſalven, waar mede de aloude op hunne gaſtmaalen pronkten, is geſegt,* 71 pag.

5. Bromde) *Het was een algemeene gewoonte by de verlegene minnaars, de deuren van hunne vrijſters en byſitten, te vleijen, te ſtreelen, aan te roepen, te bidden, met kranſſen en takken te behangen, en met water, wijn, ja traanen, te vereeren en te begieten.* Plautus in Kurkul. 1 Bedr. 1 Ton. Perſius, 5 Beriſpd. Horatius, 1 B. 25 *D.* Ovidius, 14 B. der Herſchepp. ſpreekende van Iſis.

6. Boreas) *Van de ſchaking van Orithya, door deeſen windgod uitgevoerd, is geſprooken* 80 *en* 88 pag.

7. Fakkel) *Gemelde minnaars gingen in den laaten avond tot haare bemindens met een brandende toorts (gelijk ook andere jonge lieden tot hunne nachtbanketten) met welke ſy ook wederom naar huys keerden.* Atheneüs, Petronius, *enz.*

aantasten. *De nagt, wijn, en min stoken tot ongebondentheit. De nagt kent geen schaamte: de wijn en min geen vrees.* 'K heb uitgesmeekt, o deurwagter, die harder sijt als de deur selfs, en u nog met gebeden nog dreigementen konnen vermorwen. Gij sijt de man niet, om de deur van een schoon dier, maar om een kerker nau te bewaren. Nu begint het reets te rijpen, en den haan d'arbeiders tot haar werk op te krajen. Nu wens ik, aangesien ik tot
9 mijn ongenugte de krans van 't hooft most rukken, dat gij den heele nagt op den harden drempel leggen moet. Dan sult gij u juffrou, als sij u 's morgens sal sien gestrekt leggen, blijk geven, hoe qualijk gij u waakrijd doorbragt. Wat boef of sijn man gij sijn moogt, vaar wel, en wert gewaar hoe de minnaar, die weg most, te moe was: vaar wel loome draffak, die schandelijk mij minnaar buiten hield. Vaar ook wel gij wreede stijlen en norssen drempel met u gesponde deur en harde planken.

Deese blusten sy aan de deur, onder het singen van een liedtje. Plautus, in Kurk. 1 Bedr. 2 Ton. Plutarchus, in sijn Minneryen; Persius, 5 Sat.

Doch niet binnen gelaaten sijnde, schreven sy de deur, met de geblusle toorts, vol vuile lasteringen en vinnige schimpscheuten. Plautus, in den Koopm. 2 Bedr. 3 Ton. *en* Pers. 4 Bedr. 4 Ton.

8. Lucifer) *Van deese sterre en sijn beide bedieningen sprakenwe*, 89 pag.

9. Krans) *Ook quamen de minnaars, met bloemkranssen om het hoofd by hunne vrijsters, doch, niet in gelaaten sijnde, hingen sy de selve, ontrent den drempel, aan de posten van de voordeur.* Ovidius, *in gemeld* B. der Herschepp. van Isis.

SEVENDE DICHT.

Om sijn vrijster te versoenen, die hij geslagen hadt.

Kluister mij de handen, Vrijgenoot, soo gij hier ontrent sijt, nu d'oploopentheid over is: sij hebben 't ketenen verdient. Want 'k heb ontsint met een dolle kop de handen aan mijn matres soo geschent, dat 't dier geblutst schreit. 'K was doen soo gesteld, dat ik selfs mijn lieve ouders, en heilige Goden kost gesuffletteert heb-
1 ben. Maar hoe! heeft van gelijke Ajax, die 't seven-
2 dik schild voerde, niet verwoet d'onnoosle schapen van Ulysses hier en daar in de weiden ter neer gekneust; en
3 Orestes, die, om sijn vaders moord te wreeken, sijn moeder godloos ombragt, niet durven geweer eissen om de rasernij-godinnen, die hij alleen sag, op 't lijf te komen? 4
Ik kost dan quansuis haar gehult hair uitplukken, 't welk mijn matres dus gewart niet misstont. Dus verwaaid wasze schoon. In suik postuir segt men dat Atalante, op 5
't bos-gebergt Menalus, 't wilt met den boog agter her sat. 6
In dat postuir schreide de Cretenser Ariadne, doen de fel- 7
le suider-wint de beloften en 't schip van den meineedigen Theseus weg blies. Soo viel Cassandre in u tempel, kuis- 8
se Minerva, ter neder, uitgesonderd dat sij een huif op 9
't hooft

1. Ajax) *Sie van deese*, 11 pag.

Doch hier word van sijn dolheid en buitensporige rasernye gesprooken: van welke hy wierd bevangen, toen de nagelaatene wapenen van Achilles den loosen Ulisses wierden toegeweesen.

Want toen is hy verwoed en kranksinnig in een kudde verkens gevallen; welke hy, meenende Grieken voor te hebben, met sijn degen heeft gewond, doorstooken, en omgebracht. Onder andere ook twee van de grootste, quansuis Agamemnon en Ulisses, ophangende, en deerlijk met roeden geesselende. Sofokles, in Aiax, de Geesselaar. Horatius, 2 B. 3 Berisp. Seneka, van de Gramsch. 2 B. 36 H. *by* Klaud. Minos, over het 175 Sinneb. van Alciatus. Apulejus, 3 B. Herschepp. *enz.*

2. Schild) *Gemaakt van seven op een gehechte stierevellen.* Homerus, 7 B. der Iliad. Ovidius, 14 B. der Herschepp. *behalven* Sofokles, *enz.*

3. Orestes) *Van sijn dolheid en uitsinnigheid is gesprooken*, 39 pag.

4. Raserny-godinnen) *Van deese is gesegt* 9 pag.

Doch wegens haar verschijnen, in een dreigende gestalte, ontrent deesen sinneloosen, sie Horatius, 2 B. 3 Berispd. Higinus 219 en 220 Vertell. Pausanias, in de Arkad. *behalvende bovengenoemde.*

5. Atalante) Scoeneïs *in het Latijn; naamentlijk de dochter van Scheneus; een weergadeloose jageres, naar het leven afgeschilderd van* Elianus, *en* andere, *boven* 18 pag. *aangeweesen.*

6. Menalus) *Een hooge berg in Arkadien, de bosgod Pan geheiligd.* Virgilius, 1 B. der Landged. *met pijnboomen beplant.* Virgilius, 8 Herdersgesp. *vol wild.* Ovidius, 1 B. der Herschepp. *en des wegen tot de jagt bequaam, gelijk, wegens haare talrijke bosschen en bergen, geheel Arkadien. Siet* Strabo, *enz.*

7. Cretenser) *Ariadne; van welke* 8 pag. *doch allermeest in den* Inhoud *van den* 10 Brief.

8. Kassandra) *Van welke ook* 24, 77, *en* 81 pag.

In

't hooft had. Al't gepeupel schreeude mij na: o uitsinnige woesten beest. Maar sij kikte niet, en had door schrik de klem in de mond. Evenwel schold sij mij stilswijgend met een grijns, en tranen op de wangen. 'K mogt willen dat mij eer d'armen van de schouderen gevallen waren; die leden had ik fatsoenlijker konnen missen. 'K was verkeert sterk tot mijn nadeel, en toonde kragt tot mijn straf. Wat heb ik met u te schaffen, moorddaadige en schelmse werktuigen! voort in de boejen, die
gij waart sijt, schensieke handen. Sou ik niemant uit 't
slegtste grau niet ongestraft hebben mogen slaan, en mijn 10
matres met meer regt meenen afgerost te hebben? Dio- 11
medes heeft een seer snood staal van schelmstukken nagelaten. Hij beledigde een Godin allereerst, ik de tweede. Maar hij had minder schuld, om dat hij sel tegen sijn vijandin was: ik beleedigde een dier, dat ik openbaar beminde. Wel aan nu, triumfeer pragtig als ver-
winner: bekrans 't hooft met laurier & doet Jupiter 12
dank-

In de beklaaghelijke nacht van Trojes verwoesting, wierd sy van de Grieken, bysonderlijk van Aiax, den Oïler, gevangen, gebonden, en by de hairen uit den tempel van Minerva gescheurd. Virgilius, 2 B. van En. *enz.*

Doch dit wierd die schender naderhand, van deese wraakgierige godheid betaald; toen sy in een vreeslijk onweder, op zee met den bliksem hem heeft doodgeslagen. Virgilius, 1 B, van En. Seneka, in Agamem. 3 Bedr. Higinus, 116 Vertell. Q Kalaber, 14 B. *enz.*

9. Huyf) Vitta, *in het Latijn; sijnde alleen een witte band of hoofdsnoer, waar mede de priesters, en priesterinnen (selfs ook de Vestaalsche maagden) waaren vercierd.* Virgilius, 7 B. van En. Ovidius, 5 B. der Herschepp. *en* Klaagd. 4 B. 4 D. Prudentius, in de Loffang. van Roman. Lukanus, 1 B. *van* Farsal. Juvenalis, 6 Berispd. *behalven* Seneka, Lukretius, Plautus, *enz.*

Ja self de hoofden en hoornen der Offerhanden waaren met deese vitta, *of* infulæ, *behangen en gekroond.* Virgilius, 2 B. der Landged. 2 B. van En. sprekende van Sinon. Ovidius, 3 B. der Alm. sprekende van Frixus en Helle, *behalven* 7 *en* 15 B. der Herschepp. Juvenalis, 12 Berisp. Seneka, in Thyest 4 Bedr. 1 Ton. *enz.*

10. Grau) Minimum Quiritem *in het Latijn;* de geringste Romein *te weeten. Welke weleer die naam ontfing van de Sabijnsche stad Kures; na dat koning Romulus, volgens het verbond met Tit. Tatius, de Sabynen te Romen had ingenoomen, en deselve met sijn Romeinen gemengd.* Livius, 1 B. 13 H.

Ten sy men wil dat de Romeinen worden Quiriten geheeten naar gemelde koning Romulus; welke sy Quirinus noemen, naar eenspiets (die hy als koning, en ook als de soon van Mars, gewoon was te dragen) gesegt by de Sabynen quiris. Ovidius, 2 B. der Alm. *en* 14 B. der Herschepp.

Hier afkomt by de Latijnen Quiritare, *dat is,* Quirites implorare, den burger te hulp roepen *en over geweld klagen; aangesien de Quirijt of Romein, ergens sijnde aangerand of overweldigd, daadelijk uitriep:* Hæc vis est; dit is kracht *en geweld.* Suetonius, in Jul. 72 H. Plautus, in de Gevang. 3 Bedr. 5 Ton. en in Kurk. 5 Bedr. 2 Ton. Donatus, over de Gebroed. van Terent. 2 Bedr. 1 Ton. Tertullianus, tegens de Valent. 14 H. Petronius, *enz.*

11. Diomedes) Tydides. *soon van Tideus, in het Latijn. Een der voornaamste Koningen en Bevelhebberen onder de Grieken voor Troje.*

Deese heeft, onder andere heldedaaden, vrouw Venus, op het aardrijk neerdaalende om Eneas in sijn gevaar te ontsetten, in de rechterhand gequetst. Homerus, 5 B. van Il. Virgilius, 11 B. *enz. doch siet* Firmikus, in sijn B. van de Heid. Dool.

Venus evenwel, niet minder wraakgierig als andere godheden, betaalde hem dit bestaan in sijn wijf Egiale, met deselve tot hoererye en overspel te vervoeren: het geen Diomedes sijn land dée verlaaten, en elders in ballingschap omswerven. Virgilius, in gemelde 11 B. Ovidius, 11 B. der Herschepp. *enz.*

12. Laurier) *Het eigene en onafscheidelijk teeken en sinnebeeld van verwinninge; waar mede in gelegenheid van overwinninge waaren vercierd de*

I. *Brieven; waar mede de verwinninge aan de Roomsche Raad wierd bekend gemaakt.* Plinius, 15 B. 30 H. Lampridius, in Alexandr. Sev. Kapitolinus, in Maximin. Ammianus, 6 B. 13 H. *behalven* Ovidius, Cicero, Livius, *enz.*

II. *Veldheer, in sijn segepraal.* Plinius, in 't aangetoogen B. Virgilius, 8 Herdersgef. Ovidius, Minned. 2 B. 12 D. *behalven* Martialis, Livius, Tertullianus, *enz. houdende ook een laurier tak in sijne handen, om op het Kapitool deselve op de schoot van Jupiter neer te leggen.* Obsequens, 112 H. Plinius, in gemeld B. *sijn Neef, in het* Lof van Trajaan. Seneka, in de Vertroost. aan Helv. 10 H. Silius, 15 B. der Pun. Oorl. Statius, *enz.*

III. *Soldaaten, achter en rondsom den wagen gaande.* Klaudianus, 2 B. van Stilich. Appianus, in meergem. B. van Scipioos zegepraal. Livius, *enz.*

IV. *Paar-*

13 14 15 dankoffer: en laat den ſtacij-trein, die den praal-wage vol-
16 gen ſal, uitroepen: lang leef den held die een meisjen
17 vegtenderhand vermeeſterde. Laat de gevange duif be-
18 drukt met hangende lokken heel blank, ſoo de wangen
niet blaau geſlagen waren, voor uit treden. 'T was ſat-
ſoenlijker geweeſt, dat haar aanſigt blaau en blond ge-
weeſt hadt door lip-nippelen, en de moet der tanden
van 't kuſſen in den hals geſtaan hadden. Koſt ik dan,
als ik gelijk een ruisbeek neer ſtortte, en mij de blinde
gramſchap in haar geweld had gekregen, niet vernoegt
ſijn, 't bloode meisjen toe-gegraut, en vrij wat uitgelate
met felle dreigementen de koors op 't lijf gejaagt te heb-
ben? of 't hembt van boven af tot de middel toe ſchan-
19 delijk op te rijten? De gordel had 't voorder ſcheuren
weerhouden. Maar nu heb ik haar wreedelijk 't hair uit 't
hooft getrokken, en met de nagels de ſchoone wangen
opgekrabt. Sij ſtont bekait en beſturve als een doode,
of een witte marmer-ſteen uit 't gebergt van 't eilant Pa- 20
ros gehouwen. 'K ſag dat haar de leden beſturven en tril-
den, als 't boomloof door een ſoes-wint, 't dun riet door
een weſter koelrje, en de boven water-vlakte door een
ſoel ſuider-wintje overſtoven. 'K ſag haar de tranen lang
op den dam geſtegen over de wangen biggelen, even als
de druppelen van ſmeltende ſneeu. Doen begoſt ik eerſt
te beſeffen, dat ik mij vergreep: ijder traan, die ſij liet,
was een drup bloet uit mijn aderen. Driewerf wilde ik
evenwel met ootmoet voor haar op de knien vallen, drie-
werf ſloeg ſij mijn uitgeſtoke handen nog vol ſchriks weg.
Spoeit u maar hoe eer hoe liever (want de wraak ſal u
de ſmert verligten) en ſit mij met de nagels in 't aanſigt.
Ontſiet nog geſigt nog hair: u grimmigheid ſal de han-
den, al ſijnſe nog ſoo ſwak, kragt geven. Maar verhult
u verwarde vlegten, op dat ſoo droeve teekenen van mijn
ſchelms vergryp niet meer overig mogen ſijn.

IV. *Paarden, den wagen voorttrekkende.* Martialis, 7 B. 7 Sneld. *enz. ja ſelf de Wagen.* Lukanus, 5 B. van Farſ. Klaudianus, 3 Stilich. *en van het* 3 Burgm. van Honor. *enz.*

V. *Bundelbijlen, van de* lictores *of ſteeboden den verwinnaar voorgedragen.* Plinius, 15 B. 30 H. *en* 35 B. 18 H. Tacitus, 13 Jaarb. 9 H. Cicero, *doorgaans; als,* 1 B. der Voorſp. ſprekende van Marius, Plutarchus, in Lukull. *enz.*

Doch de laurier des zegepraalenden veldheers was niet ergens ſonder onderſcheid by toeval afgeſneeden of geplukt; maar juiſt gehaald uit het laurierboſch van den Aventijnſchen heuvel. Dionyſius, 3 B. 56 H. Plinius, 16 B. 30 H. *enz.*

Hoewel naderhand uit het boſch van Auguſtus; alwaar ieder veldheer, na het wegneemen van ſijn gerijf, weder een nieuwen telg moeſt planten. Suetonius, in Galb. 1 H.

Dit laurierbos was gelegen op ſijn hofſtede, aan den Flaminiſchen weg, ontrent den Tyber; geheeten Ad Gallinas, de Hennen. *Sie de reden van deeſe benaaminge, voorts het opgroeijen, verdorren en te niet gaan van deeſe Keiſerlijke laurieren, by* Suetonius, *en* Plinius, in aangetrokken B. Dio, 48 B.

Eindelijk ſtonden ook laurieren voor den hofpoort van den Keiſer; te weeten aan weerſijden van een ſchaduwrijken eik. Ovidius, 1 B. der Herſchepp. Plinius, in gemelde 15 B. *doch ſiet ook dit algemeen teeken van verwinninge op de volgende* Penningen *vertoond.*

13. Dankoffer) Redde vota, volvoer uw' beloften, *in het Latijn. Aangeſien de Veldheeren, voor den uittogt, op het Kapitolium, de goden het een en 't ander beloofden en toeſeiden; by aldien ſy hen begunſtigden, en een gelukkigen uitſlag gaven aan den oorlog. Welk plechtelijk beloven in het Latijn* votum nuncupare *word genoemd.* Livius, 42 B. 49 H. *en elders. Sie van de beloften ook* 100 pag.

14. Staatſytrein) *Van deeſe ſpraken we,* 118 pag.

15. Praalwaagen) *Van deeſe weder* 118 pag.

16. Uitroepen) *Van ſulk uitroepen is geſegt,* 119 pag.

17. Gevange) *Van het vooruitgaan der gevangene ſie* 118 pag.

18. Lokken) *Het ſelve getuygd onſe* Ovidius, *beneden* Klaagd. 4 B. 2 H. *van het beeld van Germanje, of Duitſchland.*

19. Gordel) *Van dit vercierſel der jonge maagden is geſchreeven,* 46 pag.

20. Paros) *Een eiland in de Egeeſche zee.* Strabo, 10 B. *enz. te weeten eene der Cijkladen; alom berucht door het hagelwitte marmer, byſonderlijk tot de beelden der Goden begeerd.* Virgilius, 3 B. der Landged. Horatius, 1 B. 19 Liergeſ. Ovidius, 7 B. der Herſchep. *behalven* Seneka, Sidonius, Plinius, *enz.*

ACHT-

ACHTSTE DICHT.

Hij vervloekt een hoerewaardin, die ſijn vrijſter de hoerekonſt leerde.

Daaris ſekere (iſſer iemant die een geraffineerde hoe-
rewaardin wil kennen) daar is een ſekere bes genaamt
droogje. Sij hiet na haar doen : want ſij ſag noit nug-
1 2 3 teren 't opkomen van den dageraat. Sij verſtaat'er op too-
verij, en ſwarte belees-konſten. Sij doet de heldere ſtroo-
men door konſt te rug na haar bron opſchieten. Sij
weet opeen prik wat kragt de kruiden, de bewolde draat-
4 drommen, 't vergiftig meren-mijg, als ſij tugtig ſijn, in
5 heeft. Als 't haar beliefde, beſloeg de lugt met dikke wol-
ken: als 't haar beliefde, was 't helder weder. Gelooft
mij 'k heb geſien dat het bloed regende, en de maan
met bloed in 't aanſigt was geverft. 'K geloof anders niet
of ſij ſchiet vederen over den ouden romp, en vliegt in een
6 vogel verandert bij nagt door den donker. Dit vermoe-
de ik, gelijk de ſpraak ook gaat. Benevens dit heeft ſij
7 in ijder oog dubbele appelen flikkeren en glummen. Sij
8 verwekt uit d'oude graven beſchimmelde voorouderen,
en doet door een lange tooverſang 't hard aartrijk op-ſplij-
ten. Dit juweel is van opſet om kuiſſe huwelijken met
overſpel te beſoedelen, gebruikende daar toe een peſti-
ge welſprekendheid. Bij geval heb ik haar loktaal aange-
hoort. Sij gaf een meisje deſe les, daar ik agter een dubble
deur ſchool. Gij weet, me-juffer, mijn ſieltje, dat gij giſteren 't oog van een rijk jonkman wel bevielt. Hij ſtont op u en ſtaroogde, en koſt 't geſigt van u lonkers niet verdragen. Geen wonder dat gij hem 't oog bekoorde: want ſchoonder dier wert'er niet gevonden. Og! dit ſchoon ſtuk vlees hoort na den eis in den dos te weſen. 'K wenſte, dat gij ſoo rijk waart, als met ſchoonheid begaaſt: want als gij rijk wert, ſal ik geen armoe lijden. Tot nog toe is u de dwaalſtar Mars vijandig in de weeg geweeſt. Nu is Mars rijk uit, nu dient u Venus planeet. Siet eens, hoe ſij u in haar eerſte opkomen begunſtigt. Een rijk vrijer is op u verlieft, en laat ſijn gedagten ernſtig gaan over 't geen gij van nooden hebt. Hij is ook ſoo ſchoon van leeſt, dat hij tegen u ſou konnen monſteren. Was hij niet geſint u vrij te koopen, hij was ſoo ſchoon, dat hij ſelfs hoorde door gelt verlokt te werden. Hier op ſchoot 't meisjen een blos. Die blos, [ſprak de heks] paſt wel op een blank aanſigt: maar gemaakte ſchaamte geeft voordeel: natuirlijke plagt hinderlijk te ſijn. Als gij keurlijk 't geſigt in u ſchoot ſlaat, moet gij een vrijer min of meer vriendelijk aanſien, na advenant 't gelt dat hij in

1. Dageraat) Parens nigri Memnonis, Moeder van de ſwarte Memnon; *in het Latijn. Welke uit het Ooſten de Trojaaanen te hulp komende, door Achilles is omgekomen.* Ovidius, 13 B. der Herſchepp. Pauſanias, in de Fociſch. Q. Kalaber, 2 B. Plinius, 10 B. 26 H.
Sie van ſijn wonderbaarlijk ſteenen (of, volgens andere, koperen) beeld, Tacitus, 2 jaarb. 61 H. Juvenalis, 15 Beriſpd. Lucianus, in Toxar. Dionyſius, in ſijn Wereldbeſchr. Strabo, 17 B. Pauſanias, in de Atti. Filoſtratus in het lev. van Apollon. *enz.*

2. Opkoomen) Equis, met paarden; *ſegt het Latijn. Aangeſien haar de Dichters een wagen toevoegen; dan van twee, en dan weder van vier, daar beneven dan van roode en dan van witte paarden getrokken.* Virgilius, 6 en 7 B. van En. Theocritus, in Hyl. *uitgenoomen* Lykofron; die (*in* Kaſſandr.) *haar van het vliegende paard Pegaſus doet omvoeren.*

3. Tovery) Ææa carmina, beſweeringen van Circe, *in het Latijn. Van deeſe wijdvermaarde toveres is meer geſprooken.*

4. Draaddrommen) Rhombus *in het Latijn; van welke, in toverſangen nodig*, *ook* Propertius, 3 B. 5 D. *gelijk van de* licia, *of ongelijk geverfde* draaden, Virgilius, in de Ceir. *en* 8 Herdersgeſ. Plinius, 28 B. Horatius, Petronius, *enz.*

5. Meren-myg) Virus amantis equæ, 't vergif van een hitſige merrie, *ſegt het Latijn; verſtaat hier door Hippomanes, groeijende op het voorhoofd van een jonge veulen; gelijk* Plinius *daar af verteld*, 28 B. 11 H. *Doch* Servius *geloofd in tegendeel het een ritſige meer te ontſchieten en af te loopen. Wat'er af ſy, by de alouden is het meermaalen, volgens* Ariſtoteles, *in toveryen gebruikt.*

6. Vogel) *Door wat geval de nieuwsgierige* Apulejus, *ook in een vogel meenende te verkeeren, van ſijn lieve Fotis deerlijk in een eſel is verſchept, hoor hem dat vertellen in* het 3 B. der Herſch.

7. Appelen) *Siet van de Scitiſche en andere tover-wijven*, Plinius, 7 B. 2 H. *en* Cicero *by den ſelven.*

8. Verwekt) *Van dit opwekken der dooden (voorwaar een ſotte en buitenſporige beuſelpraat) ſchrijven ook* Lucanus, 4 B. van Farſal. ſprekende van Erichto. Tibullus, 1 B. 2 D. Propertius, 4 B. 1 D. Prudentius, 1 B. tegens Symm. ſprekende van Merkurius. Laktantius, 7 B. 13 H. Tertullianus, van de Siel, *enz.*

9. Sa-

9 in u ſchoot wierp. 'T mogt, dat wel eer de Sabijn-
ſe vuile teven, doen Tatius Konink was, ſig pretbij een
man wilden houden. Nu vlamt het volk tot uitlantſe krij-
gen; maar Venus heerſt te Rome, in haar ſoons Eneas
ſtad. Schoone dieren ſtrijken de vrijers uit. Dat's een
kuiſſe maagt, die 't noit gevraagt is, of die 't ſelfs vraagt,
ſoo haar geen boerſſe ſchaamt verhindert. Die rimpels,
die gij in 't voorhoofd trekt, moet gij ook uitperſſen:
want op die kreuken ſal veel ſchimps vallen. Penelope
proefde eerſt de kragt der jonge pollen met boog ſpan-
10 nen: een kornoelien boog waſt, daar ſij haar lendekragt
aan proefde. De ſnelle tijt ſluipt heimlijk voorbij, en
ſchiet voort als een berg-ſtroom. 'T koper-werk blinkt
door 't gebruik: een mooi kleet ongedragen verweert:
een huis ſchimmelt als 't niet bewoont wert. Soo ſal u
ſchoone jeugt, van niemant gebeſigt en behandelt, ver-
ſlenſſen: die een vrijer of twee niet genoeg kan uit de
rimpel houden. Uit een groote koppel valt wiſſer en on-
opſpraaklijker roof te halen. Uit een geheele kudde haalt
de grijſe wolf buit na wens. Let eens wat u dog dien dig-
ter, u vrijer, anders vereert als nieuwe lietjes? Vrijers moet
gij duiſenden aftroonen. Selfs Apollo, der digteren God,
11 knipt, uitmuntent in ſijn goude tabbaart, de geſtelde
ſnaren van ſijn vergulde lier. Die ſchilfert, moet gij
meer agten als den grooten Homerus. Geloofſt mij, 't
geven is een vermaaklijk kunsje. Weeſt niet vies van een
vrijer, die geldig ſig uit ſlavernij heeft vrij gekoft, en
12 met hart-ſeer 't verwijt moet hooren, dat hij met gewitte
voeten te koop ſtont. Vergaapt u daar-en-tegen niet aan
13 hanſſen van kalen adel en beſchimmelde wapens der voor-
ouderen. Neemt eer-beelden van u voorvaders uit 't ſa-
let, minnaar, dan ſal 't een ijd'le ſchuir ſijn. Ja maar
om dat hij ſchoon is, ſal hij u een nagje ſonder loon af-
vergen, en ſelfs ſijn bogger eerſt arbeits-loon afperſſen.
Eiſt, terwijl gij u netten ſpant, weinig, om 't wilt niet te
verjagen: die gij in 't net hebt, vilt of braat ſoo 't u goet
dunkt. 'T ſchade noit min te veinſen: laat hij ſig kon-
nen inbeelden dat gij hem lief hebt; maar ſiet toe dat
die geveinſde min niet onbetaalt blijft. Weigert dik-
wijl 't bijſlapen: ſegt dan, dat gij pijn in 't hooft hebt,
dan, dat de maan agter de kerk ſtaat. Een wijl daar na 14
hout hem weer aan, op dat 's minnaars lijdſaamheid niet
vereele, of ſijn dikwijl geſtutte minne-drift niet verflaau-
we. Sluit u deur voor een ſleemer, opentſe voor een ge-
ver, en laat d'ingelate 't janken van d'uitgeſlote vrijer
hooren. Kijſt ſomtijts op de vrijer, die gij beledigde,
quansuis of hij u eerſt affronteerde, op dat ſijn beklag
verijdele, en 't uwe met duimkruit bijgelegt werde;
maar hout hem noit lang verſtoort: want dikwijl ver-
wekte lange gramſchap verwijdering. Leer ook gemaakte
tranen drukken, en quansuis om deſe of gene te ſchreien.
Schroom niet, wilt gij iemant uitſtrijken, vals te ſwee-
ren. De Min-godin verhoort noit 't gebed van bedro-
ge vrijers. Om u rol na behoore te ſpelen, moet gij
een ſnedige knaap en kamenier ſien te krijgen, tot on-
derrigting, wat voor u hoort gemaakt te werden. Laat
ſij ook voor haar ſelve een kleinigheit eiſſen: want als ſij
van vele veel kleintjes ſullen gebedelt hebben, ſullen al
die kleintjes daar na een grootje werden. Laat ſuſter,
moeder, en min van gelijke de minnaar plukken: dus
ſullen metter haaſt veel klauwen ſamen een gewenſte buit
uitmaken. Hebt gij geen reden meer om giften te eiſ-
ſen, tuigt dat gij verjaart, door 't vertoonen van de ver-
jaar-koek. Wagt u voorſigtig, dat hij ſig inbeelde on- 15
beſchroomt

9. Sabijnſche) *Sijnde wel gehouden voor boerſch, onbeſleepen, en qualijk gemanierd, doch ſuiver, kuyſch, in ſpel en wellust onervaaren, en alleen met de beſigheden van de huishoudinge ſich bemoeijende.* Horatius, 2 Toeſang. Statius, 5 B. der Mengeld. 1 D. Virgilius, 2 B. der Landged. Martialis, 1 B. 62 Sneld. Juvenalis, 6 en 10 Beriſpd.

10. Boog) *Van Penelopes gewaande kuisheid, en haar geſpanne boog, ſprakenwe,* 4 pag. *Doch van haar vermenginge met Merkurius, in de gedaante van een bok, gewaagd ook* Herodotus, 2 B.

11. Tabbaart) *Febus toegepaſt, als dichter en ſnaarenſpeelder.* Tibullus, 3 B. 4 D. Propertius, 2 B. 23 D. Ovidius, 2 B. der Herſchepp. *en* Albinovanus.

Want de lange ſleep wierd, op het toneel, en elders, gemeenlijk gevoegd by het ſnaarenſpel. Cicero, 4 B. der Rhet. aan K. Herenn. Ovidius, 2 B. der Alm. ſpreekende van Arion. *enz.*

Siet vorders 105 pag.

12. Gewitte) *De gevangene ſlaven, ſullende opentlijk worden verkocht, ſtonden niet alleen op de merkt met ontbloote voeten; maar welke ook met krijt of gips waren witgemaakt.* Plinius, 35 B. 16 H. Juvenalis, 1 Beriſpd. Tibullus, 2 B. 3 D. Propertius, 4 B. 5 D.

13. Wapens) Ceræ, waſſebeelden, *in het Latijn. Van welke, in de* atria, *of voorhoven, ten toon geſet, geſprooken is,* 69 pag.

14. Maan) *Het Latijn ſegt heel wat anders, te weeten:* Iſis, *dat is, het feeſt van die godin,* ſal u wel een reden geven. *Want ſo de Griekſche als Romeinſche vrouwen waaren gewoon, op ſekere feeſtdagen en hoogtijden, ſich met geen mannen te vermengen, en voor eenige dagen alleen te ſlapen.* Ovidius, 10 B. der Herſchepp. ſprekende van de hoogtijd van Ceres. *Van welke wy ook* 17 pag.

Vorders, wat Iſis aangaat, ſie 72 pag.

15. Verjaarkoek) *De geboortedag vierden de ouden ter eeren van Juno.* Juvenalis, 12 Beriſpd. *of te Genius, dat is de geboorte geeſt.* Horatius, 3 B. 17 Liergeſ. *en* 2 B. 1 Br. *offerende op een altaar van levendige en groene ſooden.* Horatius, 1 B. 19 Liergeſ. en 3 B. 19 Liergeſ. Ovidius, 4 en 7 B. der
Her-

beschroomt te vrijen sonder vrijgenoot. Noit duirde 't minnen na wens sonder krakkeel. Maakt dat hij op u rust-bed in 't oog krijg de teekenen die uitwijsen dat'er een ander bij u geweest is; uwen hals, hoe blond en blau
16 die genippelt is in liefkoserij. Toont hem insonderheid de vereeringen, die u andere sonden. Heeft hij u niets vereert, soo moet gij hem vragen wat'er in de juweelstraat moois te koop is. Als gij hem dan veel, maar nog niet kaal geplukt hebt; sult gij wakker leentje-buir spelen, die noit weer gaf. Hout de tong tot u voordeel, en een veinstuig van u hart. Fleemt en klaut. 'T vervloekt vergift is in soeten honig gemuirt. Kont gij die les opseggen, en niet in de wint slaan, dat ik door lange ervarentheid geleert heb, soo sult gij mij dikwijl toewenssen een vrolijk leven: dikwijl bidden, na mijn dood, dat 't gebrand gebeente in lugte aarde ruste. Dese taal was haar nog in de mond, doe mij mijn schadu verriet. Maar ik kost mijn handen qualijk t' huis houden, of 'k rukte haar 't dun gesait grijs hair, en d'oogen, die haar door dronkenschap leekten, uit de kop, en krabde de rimpelige wangen op. God verleen u nergens huisvesting, een behoeftigen ouderdom, lange winters, en eeuwigen dorst.

Herschepp. Juvenalis, in gemeld Berispd. Apulejus, 7 B. der Herschepp. Prudentius, in de Vergood. Kapitolinus, in Max. en Balbin. *enz. bloemen, wierook, wijn, warme pap, en wel bysonderlijk soete koek.* Kalfurnius, 5 Herdersgef. Tibullus, 4 B. 5 D. Persius, 6 Berispd. Lampridius, in Sever. Vopiskus, in Tacit. *en* Ovidius, Treurd. 4 B. 10 D. *Het gebruik deeser verjaarkoek op de verjaarmaalen heeft* Varro, *enz.*

16. Genippeld) *Het liefkoosen en versaamelen der oude moet waarelijk een kattespel sijn geweest; terwijl 'er, buiten het kussen en trekkebekken, daar vanslaan, stooten, bijten en krabben, de ooren wrijven en de hairen losrukken, word gehoord.* Juvenalis, 11 Berispd. Suetonius, in August. 69 H. *en in* Kalig. 36 H. Plautus, in Pseudol. 1 B. 1 Ton. *enz.*

Behalven dat sy, achter de gordijnen, gaarne het hoofdhair los, en op de gladde schouderen uitgespreid, saagen leggen. Apulejus, 2 B. der Herschepp. sprekende van sijn schoone Folis, *enz.*

NEGENDE DICHT.

Aan Atticus, dat een vrijer, gelijk een soldaat, niet hoort ledig te sijn.

Alle vrijers (gelooft mij Atticus) alle vrijers sijn soldaten onder de bannier van de Min-god. De jeugt, die ten oorlog dient, past ook onder Venus vaan. Een grijsaart misstaat 't harnas, een grijsaart voegt geen min. Den ouder, die de veltheeren in kloekke soldaten vereissen, vereist een hupse maagt tot haar ledekants batalie. Sij staan beide op schiltwagt: slapen beide op de vloer. Dese past op de deur van sijn vrijster, gene van de veltheer. Een soldaat moet een groot stuk weegs marsseeren. Sent een deern van kant; de vrijer salse happig volgen, soo ver hem de beenen dragen. Hij sal ten steilen berg op slenderen; rivieren, schoon dubbelt geswollen door stortregen, overstuiven; door diepe sneeu kneeden; geen storm ontsien om over zee te sukkelen, nog mooi weer verwagten om 't seil te gaan. Wie kan hartvugtig de nagtkou, hagel, sneeu en stortvlagen uitstaan, of 't moet een soldaat of vrijer sijn. Den eene wert als verspieder na 's vijants leger gesonden: den andere loert op sijn vrijgenoot, als op een vijand. D'een plant sig voor vaste steden; d'ander op een harden dorpel van sijn lief. D'een bonst de poort, d'ander de deur in spaanders. 'T gaf somtijts voordeel den vijand in sijn nagtrust te verkloeken, en 't weerloos volk gewapender hand te matsen. Soo sneuvelde 't
woest leger van Resus den Tracier, en wiert de voerman 1
van sijn paarden in de pekel gelaten. Van gelijke dienen sig de vrijers van 't ronken der egt-genoten, en reppen 't rappier als haar vijand in slaap is. Door sentinel en schiltwagt te sluipen, is altijt 't werk van een soldaat en ellendige minnaar geweest. 'T gevegt is kampel, en Venus werk een teerlink. Die onder de knie was kan weer oprijsen; en die gij noit hoopte te konnen onderleggen, raken in 't voet-sant. Die dau 't vrijen lanterfanten noemt, mag vrij den bek snoeren. Een vrijer is een afgeregt soldaat. Achilles blaakt vol druks op sijn ontgrieu- 2
de Briseïs. Pler nu, Trojanen, terwijl gij kont, der Grieken magt. Hector schoot 't harnas aan, als hij eerst 3
sijn Andromache omhelst had, die hem dan 't helmet op 't hooft sette. Agamemnon, d'Opper-velt-heer, segt men, 4
stont

1. Resus) *Van het overrompelen en ombrengen van deesen koning, en het wegvoeren sijner paarden, is gesprooken*, 3 pag.

2. Achilles) *Sie wegens het ontschaaken van sijn lieve Briseïs, den* Inhoud *van den* Derden Br. *en van sijn gramschap en oplopentheid*, 11 *en* 13 pag.

3. Hektor) *Van hem is gesegt* 2 *en* 23 pag; *gelijk van Andromache, sijn gemaalin (sie meede van hem en haar*, Homerus, 6 B. van Il.) 24 pag.

4. Agamemnon) *Sie van deesen opperveldheer* 11 pag.

5 6 stont verstelt over de schoonheid van Kassandre de Pro-
feters, die hij in 't oog kreeg, soo als haar de lokken
ongehult op de schouderen hingen. Van gelijke wiert
7 Mars gewaar, dat hij met Venus op overspel betrapt in
Vulcaans net warde. Bekender klugt was'er niet onder
't Godendom in den hemel. Ik was self eerst vaddig
en tot straatslijpen gebooren': 't bed en de schadu had 8
mij verweegert. Maar doen ik na de hielen begost om
te sien, en aan 't vrijen rogt, wierd' ik fluks, en ge-
noorsaakt onder Venus bannier te dienen. Hier door is
't dat gij my soo rap en bij nagt siet krijg voeren. Die niet
lui wil werden, moet vrijen.

5. Kassandre) *Van haar naamen spraakenwe* 24 pag. *gelijk van haare verworpene voorspellingen* 77 pag. *Doch wat haar eind aangaat, deselve was dusdaanig:*

Na 't verbranden en verwoesten van het rampsalig Troje volgde het deelen der gevangene; bysonderlijk der vrouwen. Ieder ontfing deese of geene, volgens den uitslag van de looting. Behalven Agamemnon, die Kassandra, buiten gemelde looting, voor de sijne verkoos. Sy ging dan mede naar Griekenland. Doch komende binnen Micenen, wierdse, door de t'saamensweeringe van de koninginne Klitemnestra, nevens Agamemnon, omgebracht. Escylus *en* Seneka *in hunne* Treursp. Filostratus, 2 B. Higinus, 117 Vertell. *enz.*

Achterblijvende Halesus, geteeld van Agamemnon by deese ongelukkige priesterinne; welke sich naderhand in Italien, ontrent den berg Massikus, gelegen in Kampanien, heeft neergeset, Virgilius, 7 B. van En.

6. Profeters) Mænas, rasende, *segt het Latijn; om dat de waarseggende, gelijk als door een rasernye verrukt, gewoon waaren te voorspellen. Siet* 24 pag. *Deese naam geeft haar deswegen ook* Propertius, 3 B. 11 D.

Doch van de Menaden, dolle priesterinnen van vader Bacchus, siet 15 pag.

7. Betrapt) *Sie van deese lieve godheden, op het verklikken van de alsiende Apollo, van Vulkanus betrapt; en in een konstig net alle andere goden ten schouwspel voorgesteld,* Homerus, 8 B. der Dool. Ovidius, 2 B. der Vryk. *en* 4 B. der Herschepp. Nonnus, 5 B. van Bacch. Lofz. *behalven* Lucianus, Arnobius, Fulgentius, *enz.*

8. Straatslijpen) Discincta otia, ongegorde ledigheid; *in het Latijn. Aangesien onopgeschort en sonder gordel te gaan, binnen Romen seer opspraakelijk was; so dat Sylla, de jonge Cesar in dusdanige eengewaad beschouwende, sich niet ontsag te seggen, dat men sich wachten moest voor dien qualijk gegorden jongen.* Suetonius, in Jul. 45 H. *en* Makrobius, 2 B. 3 H. sprekende van Ciceroos spotredenen. *behalven* Servius, over het 1 B. van En. Seneka, 92 Br. sprekende van Menecas. Plautus, *enz.*

Ja self by de soldaaten was het gorden een eerlijk en noodsaakelijk kenteeken; gelijk het ontgorden eene der straffen was van misdoende, en in den krijgshandel hunne plicht vergeetende. Herodianus, 2 B. 13 H. *en* 7 B. 11 Treb. Pollio, in Gallien. Vulk. Gallikanus, in Avid. Kass. Val. Maximus, 2 B. 7 H. spreekende van Piso. Suetonius, in August. 24 H. *behalven* Livius, *enz.*

THIENDE DICHT.

Aan sijn vrijster, om geen vrij-schenkagien af te vorderen.

1 Gelijk Helena met de Trojaanse vloot uit Europa ver-
voert haar eerste en tweede man oorlog veroorsaak-
2 te: gelijk Leda, die Jupiter, looslijk onder swane-plui-
3 men verborgen, bekroop: en Amymone, doe sij op 't dor-
re velt swervende een kruik water op 't hooft droeg: soo
waart gij eerst in mijn oog, en ik bekommert dat u de
4 5 groote Jupiter, in een arent, stier, of in wat postuir door
min vervormt, bekruipen mogt. Maar nu ben ik son-
der sorg: nu sijn die schellen van mijn oogen geligt, en
't gesigt opgeklaart. Wilt gij weten, waarom ik van sin
veranderde? Om dat gij na mijn handen omsiet. Dat's
d'oorsaak dat ik u niet kan lief hebben. Soo lang gij een-
voudig waart, minde ik u lijf en ziel: nu is u ziel door
vuile hartstogten bevlekt. De min is een kint, bloot,
on-

1. Helene) *Van haare vervoeringe spreekt de* 15 *en* 16 Heldinnebr. 74 pag.
2. Swaanepluimen) *Van Leda met de Swaan boeleerende, sprakenwe* 23 *en* 40 pag.
3. Amimone) *Van haar rampsaaligheid is gesegt* 96 pag.
4. Arend) *In wiens gedaante Ganimedes van Jupiter wierd geschaakt. Siet* 78 pag.
5. Stier) *Welke Europa vervoerde. Siet* 16 pag.

6. Tra-

onbevlekt, en, om sijn suiverheid te toonen, moedernaakt. Waarom wilt gij de min voor gelt uit-veilen? die heeft immers geen beurs om gelt te bergen. Venus nog haar soon sijn bequaam tot felle oorlogen. Onstrijdbare Goden mistaat het soldij te trekken. Een hoer wert ijder voor gesette prijs geveilt, en soekt klein gelt voor de Roffiaan te verdienen. Dit staal vervloekt nog de gierige kogghel, die haar dwingt gelt te eissen; en doet door dwang, dat gij uit eige vuiligheid. Spiegelt u aan d'onvernuftige dieren: 't sal schandelijk luiden dat de beesten van eeler inborst sijn. De meer eiste noit den hengst, de koe noit stier springloon: noit wipt den ram op d'ooi, sijn ga, voor giften. De vrou alleen haalt 't hart op, als sij de man mag plukken: alleen verhuirt sij haar tuig: alleen hangt sij een brief voor de kamer, verhuirende iets daar in verhuirster en huirman gading en vermaak heeft; en set een vaste prijs op 't geen daar sij selfs geneugt in schept. Waarom de mingeneugte, die wedersijts even aangenaam sal wesen, bij d'een verkoft, bij d'ander gekoft? Waarom moet 't plaisier, dat man en wijf door onderlinge behulpsaamheit genieten, mij gelt kosten, en u winst geven? 'T is schant, sig te laten omkoopen tot valse getuige: schant voor een regter en middelaar goude schellen op 't gesigt te laten groeijen: schant, door gelt vervalst, misdadigers te verdedigen; schant,

dat de vuirschaar veel gelt trekt: schant, sijn erfgoet
door bijslapen te verrijken, en de billen blank te setten
om proffijt. Gegeven goet is dank waart; een vuile snoep-
reis niet: want den huirman betaalt u sijn huir, en
blijft u voor gerief vorder niets schuldig. Wagt u
schoone deerns, geld voor een nagje te vorderen: die
winst bedijt niet. 'T bedingen van Sabijnse armringen
stont Tarpeïa, de Non van Vesta, vrij wat te dier, doe sij 6
onder s' vijants schilden verplet wierdt. Alcmeon door-
reeg met den degen den buik, die hem baarde, daar toe 7
geport door een goud hals-cieraat. 'T is wel niet schan-
delijk een rijke fokker wat af te vorderen, om dat die
splint heeft, en geven kan als gij 't eist. Lees druiven
van weldragende wijnstokken, appelen uit een vrugtba- 8
re boomgaart: maar laat u een kalis pajen met gedien-
stigheid, ijverige roegenegentheid, en trou; en alsoo ij-
der sijn matres toebrengen 't geen hij heeft. Onder mijn
gaven tellen de deerns, als sij 't waardig sijn, digten 't
haarder lof, en werden, als 't mij belieft, door mijn digt-
konst roemrugtig. Kleenodien, juweelen, en gout sal
slijten; maar de faam, door digteren verbreit, sal eeu-
wig duren. Geven wil ik gaarn; maar 't spijt mij dat gij
't vergt: en ik versoei u onbeschoftheid. 'T geen gij
eist, en ik u weiger, sal u gewerden, als gij 't eissen
verleert hebt.

6. Tarpeja) *De dochter van eenen Spurius Tarpejus; welke op de gouden armringen (waar mede de Sabijnen volgens gewoonte sich vercierden, verslingerd sijnde, beloofde aan Titus Tatius, hunne koning, het slot te leveren, voor het geene de krijgslieden aan haar slinker arm droegen. Opend daar op de poort, en laat de Sabijnen binnen. Deese (de last van Tatius volgende) wierpen Tarpeja toe al het geene van hun slinker arm gedraagen wierd; dat is, so wel schilden als armringen: waar mede sy de verraderes bedekten en genoegsaam begroeven.* Dionisius, 2 B. 40 H. Plutarchus, in Romul. 40 H. Livius 1 B. 11 H. Florus, 1 B. 1 H. Val. Maximus, 9 B. 6 H. Propertius, 4 B. 4 D. Silius, 13 Pun. Oorl. *enz. aangetrokken by* het 38 Taf. *van de* PICT. LOQUENS, *en by het* 6 Taf. *van de* GALLERYE. *In welke beide ik, nevens* Rykius, *getracht heb te toonen uit gemelde* Dionysius, Plutarchus, Livius *en* Florus, *nevens twee Burgemeesterlijke* Gedenkpenningen (*te weeten van het Geslacht der* Petronien *en der* Titurien) *dat Tarpeja geen verradereſſe, maar eerder en voorstandster en verdeedigster is geweest.*

7. Baarde) *Te weeten Erifile, suster van koning Adrastus, en vrouw van den voorspeller Amfiaraus; welke ontfangen hebbende een goude kropboot van Polinices, haar man ontdekte; die sich had verborgen om niet naar Theben te gaan, alwaar hy wist sijn leven te sullen moeten eindigen.*

Naderhand heeft de soon (volgens bevel van sijn vader) het feit gewrooken, en die eervergetene moeder ook met het staal het leven benoomen. Cicero, 1 B. van de Vinding. *en* 1 Red. tegens Verr. Propertius, 2 B. 16 D. *en* 3 B. 13 D. Statius, 4 B. der Theb. Higinus, 73 Vertell. Apollodorus. 3 lib. *enz.*

8. Vruchtbaar) Alcinoï *voegt 'er het Latijn by. Want Alcinous, koning van het eiland Feäcien of Korcyra, was een groot liefhebber van vruchtdragende thuinen en boomgaarden; soo dat ook de sijne, in weelde en vruchtbaarheid, alomwaaren bekend en vermaard.* Homerus, 7 B. der Dool. Virgilius, 2 B. der Landged. Statius, 1 B. der Mengeld. 1 D. Plinius, 19 B. 4 H. Ovidius, 15 B. der Herschepp. Martialis, 8 B. 68 Sneld. Juvenalis, 5 Berispd. Propertius 3 B. 2 H. *enz.*

ELFDE DICHT.

Aan Nape, datſe ſijn minne-brief aan Korinna ſoude behandigen.

Nape, die verwarde hoofden geeſtig weet te hullen, en
1 hair te ſcheelen; die te eel ſijt, om onder dienſt-
boden gerekent te werden; hantſaam en dienſtig bevon-
den in nagt-ſluikerijtjes, en erg op minne-leuſen te ge-
ven; die dikwil Corinna, niet te graag om bij mij te
komen, bewilligde; die ik vaak trou bevont als mij de
2 noot drong: hou daar een brief, die ik in de morgeſtont
ſchreef, brengt die u juffrou, en rept u ijverig ſonder uit-
ſtel. U hart is immers niet verſteent of verſtaalt;
en gij ſijt immers niet fijnhartiger als andere van
uwen rang. 'T is wel te geloven, dat u mede wel een min-
ne-ſchigt trof. Strijd dan voor mij die onder deſelve
bannier ſoldaat ben. Vraagtſe hoe ik vaar; ſegt dat ik
3 vlam op een nagje. De reſt ſalſe uit mijn minne-brief
verſtaan. Veel ſprekens quiſt hier tijt. Behandigt haar
den brief abel, als ſij een goede luim heeft; maar paſt
evenwel dat ſij hem aanſtonts leeſt. Let wel, als ſij leeſt,
op haar oogen en troonje: uit een ſpraak-loos aanſigt
kont gij wikken wat ſij doen wil. Als ſij den brief gele-
ſen heeft, ſult gij haar porren terſtont in 't breet te ant-
woorden, en moeilijk werden als ſij veel papiers in haar
brief onbeſchreven laat. Laat ſij de regels digt op een
ſchrijven, en 't oog ſlaan op mijn dwars-kant-ſchrift.
Maar waar toe met veel ſchrijvens de vingers krampig ge- 4
maakt? Laat den geheelen inhoud niet anders ſijn als,
KOMT. Soo 't luk mij dient, ſal ik die victorijbrief
aanſtonts met laurier bekranſſen, midden in Venus tem- 5 6
pel brengen, en daar onder ſchrijven: *Naſo offert Venus* 7
op een brief, ſijn trouwe dienares, die nog flus niet anders als
ſlegte ahorne baſt was. 8

1. Hair) *De jonge Juffrouwen hadden haar kapſters en opvlechters, gelijk heden; ja ſelfs als vertrouwelingen en geheime raaden, in alles wat ſchoonheid ſou kunnen byſetten, of vermeerderen.* Petronius, in ſijn Beriſpſchr. Juvenalis, 6 Beriſpd. Suetonius, in Klaud. 40 H. Klemens, de Alexandrin. 3 B. 4 H. Feſtus, Plautus, Heſichius. *enz.*

Behalven dat ſe ook ſlaven hadden, ciniflones *en* cinerarii *geheeten; welke met heet gemaaakte bouten en naalden het hoofdhair deden krinkelen en opkrullen.* Akron, over Horat. 1 B. 2 Beriſp. Varro, 4 B. van de Lat. T. Plautus, Seneka, Tertullianus, *enz. of met bereide aſſchen (loogen ſeggen wy) het ſelve een blonde verf deeden hebben.* Plautus, in de Krijgsm. 4 Bedr. 2 Ton. Arnobius, 7 B. Val. Maximus, 2 B. 1 H. 5 Voorb. *Want het blonde en geele hair, wierd van de lichte meisjes gelijk het ſwarte van deftige vrouwen bemind,* Petronius, Apuleius, 11 B. der Herſchepp. Tibullus, 1 B. 5 D. Horatius, 1 B. 5 Liergeſ. *behalven* Katullus, Val. Flakkus, 5 B. van de Argon. Virgilius, Auſonius, Suetonius, de Kanttekenaar over het 6 Beriſpd. van Juvenal.

Alwaarom de Venus hartjes, ſwart hair hebbende, doorgaands van vreemd hair blonde paruikjes droegen. Juvenalis, 6 Beriſpd. ſprekende van Meſſalina. *te weeten van hair, uit Duitſchland, en de Noorder landen (alwaar het geele en blonde gemeen is, volgens* Lukanus, Klaudianus, Avienus, Auſonius, *enz.) niet ſonder onkoſten gehaald.* Ovidius, Minned. 1 B. 14 D. Martialis, 5 B. 69 Sneld. *Gelijk ſy ook al het geene, waar van haar de natuur beroofde, met andere gemaakte prullen poogden te vergoeden; hebbende in ontelbaare dooſen haare parruiken, oogſcheelen, tanden, enz.* Petronius, in gemeld. Beriſpſchr. Martialis, 9 B. 38 Sneld.

2. Brief) Tabellæ, bordekens, *in het Latijn; van welke* 54 pag.

3. Minnebrief) Cera, het was; *in het Latijn: want ſy met een ſtiletjen in het was ſchreven, even als nu de kopere plaaten worden geëtſt. Sie* 54 pag.

4. Veel ſchrijvens) Graphio, met de griffie; *in het Latijn. Sie de ſelve* 54 pag.

5. Laurier) *Van de verwinningbrieven, en de laurieren om deſelve geſlingerd, is geſprooken,* 125 pag.

6. Tempel) *Te weeten van Venus de Teelſter ofte Voortbrengſter; een prachtig gebouw van vorſt Julius.* Suetonius, in Jul. 61, 78 *en* 84 H. Appianus, 2 B. der Burg. Oorl. Plinius, 35 B. 12 H. *Hebbende geſtaan midden op de Roomſche markt, alwaar, ſo geloofd word, men heden ſiet de kerk van de H. Maria* Liberatrix, *of de verloſſende.*

Van haar verbranden, onder de regeeringe van keiſer Klaudius, ſpreekt Plinius, 39 B. 8 H.

7. Offerd) *Siet in het Griekſche Bloemb.* 4 B. 3, 4, 8, 11, 15, en volgende H. *verſcheidene opſchriften en toewijdingen van diergelijke ſchenkagien, in der goden tempelen opgehangen.*

Doch byſonderlijk van de overrijke geſchenken der vreemde koningen en volkeren aan den Delfiſchen Apollo, in grooten overvloed opgehangen, Herodotus, 1 B. Juſtinus, 24 B. 6 H. *Siet ook van den koſtelijken buit, opgehangen in de kerk van Romulus of Quirinus,* Livius, 10 B. 46 H. *enz. behalven* Strabo, Dio, Pauſanias, *enz. van andere tempelen met geſchenken opgepropt.*

Deese bestonden of, in goude kroonen, prachtige klederen, en allerhande tuygen en vaaten van dierbare stoffe. Vitruvius, 8 B. Cicero, 3 B. van de Nat. der Goden; sprekende van koning Dionysius, 5 *en* 6 Verrin. Pausanias, 2 B. Lampridius, *in* Alexander. Achill. Tatius, 1 B. der Minner. van Leucip. en Klit. Arrianus, in de Beschr. van den Euxinus, *en ontelbaare andere Roomsche en Grieksche* schrijvers. *of in kostelijke beelden en schilderyen; waar door ook de tempelen en kapellen der aaloude waaren konstkamers en vertoonplaatsen van onwaardeerlijke rijkdom, pracht en heerlijkheid.* Tibullus, 1 B. 3 D. Juvenalis, 12 Berispd. sprekende van de tempel van Isis, binnen Romen. *Doch voor alle* Plinius, 35 B. 10 H. van de tempelen van den Kapitolijnschen Jupiter, Venus, de vergode Julius, de Eendracht, de Vrede, Deugt en Eere, en self van Juno de Koninginne binnen Ardea; Cicero, 3 B. van de Nat. der God. spreekende van die kerk der Samothraciers, *enz.*

8. Ahorne bast) Acer *in het Latijn; een boom gelijkende bykans de linde. Sy schreven anders op borden van bosboom of, so men segt, palmhout; citroenhout, of yvoor. Siet boven* 54 pag. *behalven* Martialis, 14 B. 3 *en* 5 Sneld. *enz.*

TWAALFDE DICHT.

Hy vervloekt sijn brief, die hy gesonden had, om 't afslaan van sijn versoek.

Beschrei mijn ongeluk: mijn brief is met quaat antwoord wederom gekomen, en melt, og arm! dat het van daag me-juffer niet gelege komt. Voorspook heeft wis bediet in. Doen Nape flus met den brief meen-
1 de heen te gaan, stiet sij de teenen regen den drempel. Siet toe op een ander tijt, als gij uitgesonden wert, dat gij voorsigtiger over den dorpel stapt, en als een nugtere deern de voeten hups van d'aarde ligt. Voort uit mijn
2 oogen vervloekte brief-bast, waart dat gij lijken verbrant, op u overstreeke was volgrieft met weiger-letteren: was, die ik geloof door bijen uit Korsika van lang-geschoote
3 4 wilde kervel-bloemen geraapt, tot bittere honig-raten gemaakt, en herwaart versonden te sijn. Wat! gij waart
5 immers soo root beschildert als meny en vermeillioen. Maar die verf was waarlijk bloedig. Legt nu op straat geworpen, als een onnutte spaan, en plet onder de wielen van gelade wagens, 'K wil ook de man, die u van binne-boomschors tot schrijf-gebruik bereidde, overtuigen dat hij onrein van handen was. 'T hout, waarom gij wiest, is verbruikt tot galgen en mikken. Den boom gaf vervloekte lommer voor heesse uilen, en was vol gie- 6
re en bijtebauwe nesten. Was ik dol, dat ik op sulken schors mijn vrijagie vertroude, en, daar van een minnebrief gemaakt, aan mijn matres deed bestellen? Bequamer waart gij om beschreven te werden met mandamenten en snaterige daag-brieven, om van d'een of d'ander partij-pleiter met een onbeschaamr bakhuis gelesen te werden. Nutter hadt gij hooren te leggen onder de dagregisters, en schult-boeken, waar in een vrek sijn verlies berekenende mogt staan huilen. Men noemt u dubbele schors, en 'k heb bevonden dat gij waarlijk dubbelt sijt: dat getal kost niet veel geluks voorduiden. Wat wil ik verstoort anders wenssen, als dat u *een rottende ouderdom knagen, en de was verduft beschimmelen moet.*

1. Drempel) *Van dit ongelukkig voorteeken seggen we* 68 pag.

2. Brief-bast) Bordeken *liever; aangesien het vierkante plankjes waren, even als heden onse tafelboekjes van lei of schalien, met hunne houte lijsten.*

3. Honigraaten) *Van den honig van Korsika spreken de schrijvers tegenstrijdelijk.* Atheneüs (3 B.) *schrijft dat die van Korsika, wegens het nuttigen van hunnen honig in de spijsen, lang leven en hoog van jaaren worden.*

En ondertusschen willen andere dat hunne honig, terwijl de byen op de quaadaardige taxus *of ypen aasen, sou vergiftig sijn.* Virgilius, 9 Herdersges. Martialis, 11 B. 43 Sneld. *Ten minsten datse (wegens de* buxus, *of palmhout, waar op haare byën sitten) bitter is, getuigd* Plinius, 16 B. 16 H. *en* 21 B. 14 H

Van de Korsischen honing sie ook Livius, 40 B. 34 H. Diodorus, 5 B. 13 H. *enz.*

4. Wilde kervel) Cicuta *geheeten; waar mede niet alleen die van Massilien, en Ceos, maar ook die van Athenen de openbaare misdaaders (waar onder ook somwijlen onschuldige, als Sokrates, enz.) ter dood brachten.* Plinius, 25 B. 13 H.

5. Menie) *Een gemeen verciersel van boeken en papierrollen.* Ovidius, Klaagd. 1 B. 1 D.

6. Uilen) *Gelijk de vogelen, welke met hunne vlucht of stemme goede voorteeken gaven, waaren den arend, de raaf, de kraai, de specht, enz. so sijn de kiekendief of sperwer, de swaluwe, den uil, enz. vogelen van ramp en ongeluk geweest.* Siet Gellius, 6 B. 6 H. Servius, over het 2 B. van En. Plinius, 10 B. 13 *en* 15 H. *behalven* Cicero, Plutarchus, Dio, Justinus, *enz.*

DERTHIENDE DICHT.

Aan den dageraat dat sij niet haastig aanligte.

De blonde Auroor, die met haar berijpt gespan den
dag aanvoert, is nu reets, van haar egtgenoot, den
1 ouden Tithon, gescheiden, boven de kimmen gestegen.
2 Hoe dus haastig, Auroor? hout stant. Soo wens ik, dat
3 Memnons vogels, alle jaar presijs, de ziel van u gesneu-
velt kind met haar bloet verquikken. Nu leg ik soo vol
vreugts in de poesle bouten van mijn lief, nu soo ge-
makkelijk aan haar sijde, als oit mijn dagen. Nu mest
ons't slapen, nu rijpt het nog, en't gevogelt quinkeleert
een helderen sang door 't enge strotje. Hoe dus haastig,
Godin, haatelijk bij jonk-mans en meisjens? ruk de be-
daude lei met u purpere hant strak op. Voor u opkomst,
kan de stuirman sijn gestarnt beter waarnemen, en dwaalt
soo spoorloos niet op zee. Den reiser, schoon nog af-
geslooft, rijst op, als gij voor den dag komt: dan schiet
de krijgsman de wapens aan. Gij drijft eerst den akker-
man na 't velt, en de trage ploegossen onder 't juk. Gij stoort
de kinderen de slaap, en stuirtse na school om de teere
handen uit te steken voor de harde plak. Gij sijt het die
borgen [bruidegoms] na de Regtsgeleerden stuirt, om
door een woort groote schade te lijden. Gij sijt nog van
Advocaten, nog van Redenaars bemint: want dese beide
sijn om uwent wil genootsaakt op te staan om nieuwe sa-
ken te beweeren. Gij port t'elkens 't vrouvolk, op dat
haar d'arm-schroeven niet mogten verstrammen, tot haar
wolwerk-taaken. 'K verdroeg dit alles: maar wie kan lij-
den dat sijn lief vroeg 's morgens opstaat, of hij most
geen vrijster bij sig hebben? Hoe dikwijl wenste ik, dat
de nagt niet voor u swigten, en 't gestarnt niet voor u
vlugten mogt! Hoe dikwijl wenste ik, dat of de wint u
karros in flarden wajen, of u rossen in donkere wolken
verbijstert neer storten mogten! Waar heen dus haastig,
nijdige Godin? Dat gij een moor baarde, was om dat gij
een swart en nijdig hart had. 'T had beter geweest, in-
dien gij niet voor desen op Cefalus waart verslingert ge- 4
weest. Meent gij, dat wij u sluikerij niet weten? 'K wenste
dat ik Tithon u treken mogt vertellen: geen vuilder
gildeken lieper onder de Goden. Om u egtgenoot t'
ontloopen, juist om dat hij een out lulletje is, stijgt
gij 's morgens vroeg op de wagen, die bestevaar niet
sien mag. Maar als gij een Cefalus, die gij liever hebt,
in d'armen kreegt, sout gij roepen, staag aan nagt-
rossen. Waarom werd ik gestraft, om dat gij een ou-
de sul hebt? heb ik u aan die schuddebol gekoppelt?
Let eens hoe langen slaap de maan, die voor u schoon- 5
heid niet te wijken heeft, Endymion, haar minnaar,
verleende. Selfs Jupiter, der Goden vader, knoopte,
om u soo dikwijl niet te sien, tot 't boeten van sijn lust,
twee nagten aan malkanderen. 'K hield' op van kijven, 6
en sij (een wis teeken datse 't hoorde) schoot een blos.
Maar 't daagde evenwel niet later als voorheen.

1. Titon) *Sie van Titonus* 18 pag.
2. Auroor) *Van welke mede*, 127 pag.
3. Vogels) *Memnon (van welke* 127 pag.) *sijnde van Achilles voor Trojen gedood, en sijn licchaam; volgens de seede van die tijden, op den houdstapel geset om tot asch verbrand te worden, so quaam self uit het vuur seker slag van vogelen voort, die malkanderen daadelijk aanvielen, bestreden, ombrochten, en, op die wijse een lijkoffer voor dien krijgsheld aanstelden.* Ovidius, 13 B. der Herschepp. Q. Smirnëus, *enz.*

Ja men heeft geloofd dat van dit slag van vogelen naderhand eenige uit Moorenland jaarlijks overquamen, en in het veld voor Trojen, by Memnons graf, sich in twee slagordens verdeelden, en so malkanderen bevochten. Plinius, 10 B. 26 H. Pausanias, in de Phocisch. *enz.*

4. Cefalus) *Sie van deese* 17 pag.
5. Maan) *Of Diana, op Endimion verslingerd, so gesegt is*, 89 pag.
6. Nachten) *Van dit in eensmelten der nachten is gesprooken.* 43 pag.

VEERTHIENDE DICHT.

Hy vertroost sijn vrijster, die 't hair door 't quikken was uitgevallen.

1 Ik seid' 't u wel, dat gij 't hair niet meer sout salven. Nu
hebt gij geen lokken meer, om blont te verwen. Had
gij 't hair met vree gelaten, wat kostet schoonder uit ko-
men? 'T hing u immers over rug en billen. Daar be-
ne-

1. Salven) *Smeeren en verven, om het hair door een gesochte blondigheid schooner en bekoorlijker te maaken; van welke lichtvaardige opschikkings*, 132 *pag.*

nevens wast soo fijn, dat het in 't opquikken prijkel liep
2 van breken: soo fijn als de sijdraat der swarte mooren:
soo fijn als de web, die de spinnekop met de dunne
pooten aan ongeraagde balken weeft. 'T was trouwens
niet swart, nog ook gout-geel: maar uit beide verwen
vermengt, gelijk d'ontschorste hooge cederen die in de
3 waterige dalen van den bultigen berg Ida wassen. Ook
wast gemoe, bequaam tot ontallijke krullen, en deed
4 5 u gants geen seer. Nog hairpriem nog randige kam ruk-
6 ten 't in stuk: en de kamenier bleef altijt vrij van straf.
Mijn lief is dikwijl in mijn bijwesen gehult, maar prikte
7 haar hulster noit met den hairpriem in de armen. Dik-
wijl lagse ook 's morgens vroeg, nog ongehult, op den
elboog op 't purpere rustbed. In dat lodder postuir was-
8 se ook soo bevallijk, als een Tracier wijnpaapin, wan-
neer sij afgerent loom in 't groene velt ter neer legt.
Schoon 't hair nog soo fijn, en gelijk nest-veeren was,
og! wat most het evenwel tornen uitstaan! Hoe geduldig
verdroeg het vuir en ijser, om in krollen om te krim-
9 pen! Ik riep: 'T is sond en schant dat hair te sengen.
'T is van nature schoon: spaar, onbarmhartige, u eigen
hair. Doet hier geen kragt en gewelt: 't heeft geen ver-
branden verdient: 't hair selfs is soo aardig gewassen,
dat het kan de schiftpriem beschamen. Dat schoone hair
is uitgevallen: dat Apollo en Baechus wel mogten willen 10 11
op 't hooft te hebben: dat ik kost vergelijken bij 't hair
van de naakte Venus, die de schilders wel eer asmaalden 12
soo lang van lokken, dat sij die met de natte hand most op- 13
schorten. Wat klaagt gij, dat u 't qualijk opgequikt hair is
uitgevallen? waarom, slegthooft, bedroeft de spiegel
weg geset? De spiegel toont u een mismaakter hooft als
voor desen. Wilt ge u selve mooi schijnen, soo vergeet u
voorig postuir. U heeft geen tooversnol met haar krui-
den beschadigt, geen valse heks met Tessalis water ge- 14
wassen: geen selle siekte heeft u bestroopt (daar behoe
u God voor) geen nijdige vijandin heeft u den hairbos 15
geplukt. Maar u verlies hebt gij niemant als u eigen sel-
ve te wijten: selfs bestreekt gij 't hair met toegemaakt
vergist. Nu sal u den gevangen Duitser sijn blont hair
tot een paruik leenen, en gij pronken met een gift van
ver-

2. Mooren) Seres *segt het Latijn; en dit is een volk in Indien, tusschende rievieren Indus en Hidaspes: vermaard door de sijde, welke sy, so men meende, van de boomen haalen, versaamelen en bereiden.* Dionysius, in de Landbeschr. Ammianus, 23 B. 11 H. Plinius, 6 B. 17 H. Solinus, 23 H. Virgilius, 2 B. der Landged. Seneka, Klaudianus, *enz.*

3. Ida) *Van welken Trojaanschen berg* 16 pag. *Ten waar hy sag op een anderen Ida, gelegen in Kreta; wegens sijn bosrykheid hebbende deese naam ontfangen.* Strabo, Hesichius, Eustathius, *ez.*

4. Hairpriem) Acus, een naald, *in het Latijn; waar meede men toen als heden de hairen plag op te winden en vast te hechten.* Martialis, 2 B. 66 Sneld. *en* 14 B. 24 Sneld.

Sulk een hairnaald meend men te sien op een Burgermeesterlijke Gedenkpenning *van het Gesl. der Aurelien*, by Oudaan; 49 Tat. 8 Penn.

5. Kam) Vallum pectinis, de wal der kammen, *in het Latijn. Heel aardig vergeleeken. Want gelijk de tanden der selve even hoog, en evenverre van malkanderen staan verheeven, so waaren ook de* valla *en borstweeringen der legers, by de aalouden.* Varro, Livius, 10 B. 25 H. 44 B. 33 H. *en elders meer.* Klaudianus, 2 B. tegens Rufin. Juvenalis, 16. Berispd. *enz.*

Dusdaanigen vallum *of borstweer ontmoet ons by* Spanheim, *op een bysondere* Penning *van Keiser Licinius.*

6. Kamenier) Ornatrix *in het Latijn; van welke is gesprooken,* 132 pag.

7. Armen) *Van diergelijke wreedheid, tegens het kameniertje Psekas, spreekt ook* Juvenalis, in sijn 6 Berispd. *handelende van sulk kemmen en opvlechten.*

8. Wijnpaapin) *Van het uitgespreid hair der wijnpaapinnen is gesegt,* 15 pag.

9 Sengen) *Van het hairkrullen door vuur en yser is ook gesprooken,* 132 pag.

10. Apollo) *Gemeenlijk, gelijk we* 116 pag. *seggen, met schoon en lang hoofdhair vercierd. Siet de marmere* Beelden *by* Bisschop, Sandrart *en andere* Versaamelaars *van diergelijke aaloudheden.*

11. Bacchus) *Ook doorgaans jong en met schoone hairlokken vertoond by* Bartolus, Leonard Agostini, *en reedsgemelde* Versaamelaars.

11. Venus) Dione *segt het Latijn. Welke eigentlijk de moeder is van Venus* Homerus, 5 B. der Il. Higinus, 1 Vert. *hoewel de moeder en de dochter, aangaande haare naam, meerendeels worden in een gesmolten.* Ovidius, 5 B. der Alm. Virgilius, 9 Herdersgef. en 3 B. van En. *enz.*

13. Natte) *Van de* Venus emergens, *of uit het water oprijsende, is gesegt* 34 pag.

14. Tessalis) Hæmoniæ *segt het Latijn. Siet* 63 *en* 66 pag.

Vorders word de Toverkonst gesegt by die van Thessalien gevonden en voortgeset te sijn; sedert sy van de vermaarde Medea daar in sijn onderweesen, Plinius, 30 B. 1 H. Klaudianus, 1 B. tegens Rufin. *behalven* Aristofanes, Apulejus, Plautus, Horatius, *enz.*

Sijnde self haar landschap vol vergiftige kruiden, en deswegen dienstig en bequaam tot deese konst. Lukanus, 6 B. van Fars. Tibullus, 2 B. 4 H. *en ontelbaare* Andere.

15. Nijdige) *In Westfaalen en haare omliggende landschappen geloofd men hertnekkelijk, dat men iemand met*

vermeeftert volk. Og! hoe dikwijl fult gij een blos fchie-
ten, als iemant op u paruik verwondert ftaart, en feg-
gen: nu werd ik fchoon gekeurt om mijn gekoft hair!
16 Wat mag hij nu voor een Sicamber of Duitfe deern in
plaats van mij prijfen! 'T heugt mij wel, dat ik felfs met
die lof gink ftrijken. Helaas! fij kan fig naulijks van
fchreien ont-houden. Sij bedekt 't aangefigt met de
hant, en de kaken, met een natuirlijk fchaamte-blos be-
fchildert. Sij durft haar uitgevalle lokken in haar fchoot
befien: og! geen fiertuig om op die plaats te pronken.
Set 't bedrukt hart en tronij weer in plooi. U verlies kan
weer gevonden werden. In 't kort fult gij weer met u eige
hairgewas pronken.

met te veel prijfen kan quetfen, hinderen, en nadeelig fijn. Des de meiden, een kind op haare armen dragende, en dat in het voorbygaan of anderfins hoorende wegens fijn fchoonheid prijfen, daadelijk fullen feggen; God bewaar het kind. *Dit noemenfe verfchieren.*

Op defelfde wijfe vreesden de aaloude te grooten lof en roem; des fy gemeenlijk by het prijfen voegden: præfifcine dixerim; ik feg het fonder fafcinum, *dat is,* fonder u, met mijn woorden of geficht te deeren. *Siet* Petronius, in fijn Berifpfchr. Plautus, in de Efelk. 2 Bedr. 4 Ton. Katullus, 5 D. Gellius, 10 B. 24 H.

Gefícht feg ik, om datfe meenden ook met een quaadaardig gefícht beledigd te konnen worden; het geen de Grieken noemen βασκάνειν. Paulus, tot die van Galat. 3 H. 1 vers. Virgilius, 3 Herdersgef. *enz.*

16. Duitfer) *Van het geele en blonde hair der Duitfchers is reeds gefproken,* 132 pag.

Doch Ovidius *fiet hier ook op een gewoonte, dat de overwonnene en gevangene het hoofdhair wierd afgefneeden.* Propertius, 4 B. 12 D. fpreekende van Afrika. Klaudianus, 1 D. tegens Eutrop. *en* Sidonius, 8 B. 9 B. *beide* fpreekende van Sicambria of Gelderland. Ennius, *enz.*

VYFTHIENDE DICHT.

Aan de knagende benijders, dat den roem der dichters eeuwig duurt.

Hoe durft gij, bitfe nijt, mij fchelden voor een
ftraat-flijper, en mijn geeftig werk fufdigt noemen?
Dat ik niet, volgens gewoonte der voorouderen, terwijl mijn
friffe jeugt vol pit fit, in ftof en fweet vegt om de krijgs-
palm: dat ik geen regten en pleit-gefwets leer, nog mijn
tong fchandelijk verhuir als redenaar voor de vuirfchaar.
'T is verganklijk dat gij foekt. Ik fnak na een eeuwige naam,
die de geheele werelt over gegalmt werde. Homerus fal 1
leven, foo lang Tenedos en 't gebergt Ida in wefen is: foo 2 3
lang de Simois haar fterke ftroom in zee fal gieten. He- 4
fiodus fal leven, foo lang de druif rijpen, en 't koorn met 5 6
de

1. Homerus) Maeonides *fegt het Latijn; wegens* Mæonia, *dat is Lijdien, gelegen tuffchen Karien en Ionien, in kleen Afien.* Strabo, Stefanus, Dionyfius, Herodotus, *enz.*

Voorts was Homerus een Lijdier, of ten minften eeng van Ionien; aangefien fijn vaderland onfeker is, en feven fteden, Smirna, Kuma, enz. des wegen hebben getwift. Strabo, 14 B.

Byfonderlijk word hy van die van Smirna, voor hunnen burger aangenoomen. Cicero, in de Red. voor Archias; Strabo, in gemeld 14 B. Statius, 3 B. der Meng. 3 D. *alwaarom men ook op haaren* Gedenkpenning, *by* Spanhemius, *deefen hoofddichter vind, ftaatelijk neder gefeeten.*

Wat fijn dichtkonft aangaat, fekere konft fchilder verbeeldde hem, felf by de aaloude, midden in een drom mindere dichteren; welke opflobberden en infwolgden het geen die overladene grijfaard had uitgebraakt. Elianus, 13 B. 22 H.

2. Tenedos) *Sie van dit eiland,* 67 pag.

3. Ida) *Van deefe berg is meermaalen gefprooken. Sie* 16 pag.

4. Simois) *Sie van deefe rievier,* 3 pag

5. Hefiodus) Afcræus *in het Latijn; te weeten fijnde afkomftig van Afkra, een gering dorp of vlek in Beötien. Deefe is al droomende een dichter geworden, na dat hy, lauwerbladen gekauwd hebbende, fich ontrent fijn vee te flapen had neergelegt.* Hefiodus felf, in de Geflachtb. der G.

Sijn beeld, van marmer, vind men by Fulv. Urfinus, *onder de* Afbeeldingen *van verfcheide andere roemruchtige Perfonagien. Doch lees ook van fijn beeld* Paufanias, in de Beöt.

6. Druyf) *Terwijl fijn voornaamfte werk in de Akkerbou, en wat daar aan is klevende, beftaat; fijnde naderhand van* Virgilius, *in die ftoffe wonderbaarlijk nagevolgd.*

7. Kal-

7 de kromme ſeis ſal gemaait werden. Kallimachus naam
ſal eeuwig de heele werelt over verbreit werden; wanr al
ſchort het hem aan geeſt, ſijn digt-konſt ſal volſtaan.
8 9 10 Sofocles grove bas ſal altijt doordreunen. Aratus ſal ſon
en maan verduren. Soo lang'er bedrieglijke ſlaven, ſtraſ-
ſe vaders, vuile roffianen, en fleemende hoeren ſullen
11 12 13 ſijn, ſal Menander leven. D'onkunſtige Ennius, en ſtraf-
14 dreunende Accius ſullen nimmer ſterven. Wat eeu ſou
niet wagen van Varro, van 't eerſte ſchip Argo, en de 15
zee-voogt Jaſon, die 't gulde vlies te Kolchi haalde? De 16
digten van Lucretius ſullen dan verbranden, als de heele 17
werelt in vlam ſal ſtaan. Virgilius harders-kout, lant- 18 19
bou, en Eneas krijgen ſullen geleſen werden, ſoo lang
Rome als 't hooſt des werelts rriumfeeren ſal. Soo lang
de min-god ſijn geweer van toors en boog handelt, Ti- 20
bullus, ſullen u ſuivere minne-digten geleert werden.
De

7. Kallimachus) Battiades *in het Latijn; naamentlijk de ſoon van Battus, ten tijde van koning Ptolemëus, Filadelf; een geeſtrijke loſſang-ſchrijver by die van Egipten. Sie* Katullus, Martialis, *enz.*

8. Sofokles) *Een groot Treurſpeldichter by die van Athenen, ten tijden van Perikles; wiens onnavolgelijke hoogdravendheid roemen* Virgilius, 8 Herdersgeſ. Martialis, 5 B. 31 Sneld. Juvenalis, 6 Beriſpd. *en ontelbaare* Andere.

Sijn afbeeldinge ontmoet ons by Fulv. Urſinus, *onder de gemelde Hoofdperſonagien.*

9. Bas) Cothurnus *ſegt het Latijn; welke is eigentlijk een* ſchoen, *leers of broose, de voet en beenen tot aan den kuit bedekkende; van de toneelſpeelders in een treurſpel gebruikt.* Tertullianus, van de Schouwſpel. 23 H. Plutarchus, in het leven van Nic. ſpreekende van Theramenes, *enz.*

Doch word deswegen, op een verbloemende wijſe, voor den hoogen ſtijl en toon van het Treurſpel, by de ſchrijvers meermaalen geſteld. Virgilius, 8 Herdergeſ. Juvenalis, 7 Beriſpd. Martialis, 3 B. 20. Sneld. Horatius, Propertius, *enz.*

10. Aratus) *Een puikdichter, afkomſtig van Solos, een ſtad in Cilicien. Schreef van de gelegenheid, opgang en ondergang der ſichtbaaren ſterren en hemellichten. Van welke, behalven andere, ook* Theokritus, in het 6 Herdersgeſ. *Ik vind hem afgebeeld by meergemeldelde* Spanhemius, *op een* Gedenkpenning *van de Ciliciſche ſtad Pompeiopolis.*

11. Menander) *Een beroemd blijſſpeldichter by die van Athenen, ten tijden van koning Ptolemëus; die van hem groot werk maakte, en met groote beloften naar Egipten poogde te lokken;* Suidas, enz. *Wiens vroutje van Andros, Kamerling, Eigenſelfsqueller, en Gebroeders,* Terentius *uit het Griekſch, in het Latijn, loffelijk heeft overgebracht. Sie ſijn lof by* Ovidius, Klaagd. 2 B. 1 D. Propertius, 3 en 4 B. *behalven* Auſonius, Statius, *enz.*

12. Leven) *Teweeten door ſijne ſlaaven, als Davus, en Parmeno; vaders, als Demea; roffiaanen, als Sannio; en hoeren, als Bacchis; by* Terentius, *ſijn vertaalder en navolger, vereeuwigd en onſterffelijk.*

13. Ennius) *Een oud dichter by de Latijnen, oorſprongkelijk van Rudie, een ſtedeken in Kalabrien van Scipio de Afrikaaner ſo gemind en geacht, dat men ſelf ſijn beeld van marmer nevens het graf van deeſen krijgsheld heeft ſien ſtaan.* Cicero, in de Red. voor Archias. Val. Maximus, 8 B. 15 H. Solinus, 7 H. Ovidius, Horatius, Lukretius, *enz.*

14. Akcius) *Een uitneemend doch ruw en hard Treurſpeldichter, ten tijde van Decim. Brutus, bygenaamd Kallaicus.* Cicero, in de Red. voor Arch. en in de Br. aan Attik. Quintilianus, *enz.*

15. Varro) *Bygenaamd de Atacyner, van Atace, een vlekjen in het Narboneeſche Gallien. Brocht uit het Grieks in het Latijn over de Vliestogt der Argonauten van* Apollonius, *de Rhodianer.*

16. Jaſon) Æſonius *in het Latijn; wegens ſijn vader Eſon, van welke* 58 pag.

17. Lukretius) *Tijdgenood van* Varro *en* Mark. Tull. Cicero; *welke geſchreven heeft van de natuur, en hoofdſtoffen van alle ſichtbaare en onſichtbaare ſchepſelen. Sie* Quintilianus, *enz.*

18. Vlam) *Dat het Heel-al naderhand, in ſijn laatſte geſtalt verwiſſelinge, door het vuur verbrand en vernietigd ſal worden, beveſtigd* Laktantius, van de Gramſch. Gods, 23 H. met een Sibillijnſche Voorſpellinge. *Siet ook* Seneka, in ſijn Nat. Vraag. 3 B. 28 H. *en* in de Trooſtred. aan Martia, 26 H. *en eindelijk* Ovidius, 1 B. der Herſchepp.

19 Virgilius) *Der dichteren (ook in alle taalen) hoofd en aanleider; afkomſtig van Andes, een onvermaard dorpje by de ſtad Mantua in Italien. Van welkers woorden en ſtoffe, taal en toon naar waarde niet genoeg kan geſegt worden. Die met ſijn Herdersgeſangen de ſoete* Theokritus, *met ſijn Landgedichten, de ſedige* Heſiodus, *en met ſijn Eneas, de grootſche* Homerus *verby ſtreeft en verwind. Diemaar keeren we ons liever tot de verdere dichteren.*

20. Tibullus) *Tijdgenoot van* Ovidius; *een dichter in tedere* elegien *of treurige minneklachten voorwaar weergadeloos. Van welke* Horatius, Quintilianus, *enz.*

21 De naam van Gallus, en fijn Lycoris, fal de wijde werelt
over verbreit werden. Dus fal het digten nog leven, als
al de fteen en ploeg-ijfers metter tijt fullen vergaan fijn.
Laat Koningen met hun fegepralen, en d'oevers van de
goutrijke Taag voor digters fwigten: laat 't flegt grau
22 fig aan ijdelheid vergapen: de blonde Appollo mij vol
23 op digt-vugt infchenken: een mirte-krans, voor kou
24
befchroomt, bepronk mijn hoofd-hair: en de minnaar lees mij vaak in fijn kommerlijk vrijen. De nijt groeit in levenden, en fterft als 't lighaam valt. Dan draagt ijder na verdienft, voor nijt befchut, fijn lofweg. Soo fal ik, als 't lijkvuir dit lighaam fal verbranden, nog leven, en met 't grootfte deel altijt roemrugtig fweven.

21. Gallus) *Afkomftig van Friuli, in Italien; minnaar van Citheris, de vrygemaakte van eenen Volumnius, welke hy, onder de naam van Lykoris in fijn treurdichten, heeft gevryd. Sie van hem* Virgilius, 10 Herdersgef.

22. Taag) *De vermaardfte rievier in Spanjen, heden Taio geheeten, fpruitende uit den berg Orofpeda, en eindelijk in den wefter oceaan fich ontlaftende. Van fijn goud fchrijven* Plinius, 4 B. 22 H. Solinus, 26 H. Mela, 3 B. 1 H. Ovidius, 15 B. der Herfchep. Katullus, Virgilius, Martialis, Seneka, Silius, Juvenalis, Klaudianus, *enz.*

23. Blonde) *Wegens fijn hairen, of liever gulde ftraalen, des ook* χρυσόκομος *geheeten. Sie* 116 pag.

24. Dichtvocht) Aquæ Caftaliæ *fegt het Latijn; fijnde defelve een fpringbron aan de voet van den berg Parnas, de Sanggodinnen geheiligd.* Virgilius, 3 B. der Landged. *en in* het Lykd. van de Mug. *behalven* Nonius, Lucianus, *en* andere.

Einde van 't eerfte Boek.

DE

DE MINNEDICHTEN VAN PUBL. OVIDIUS NASO.

TWEEDE BOEK.

EERSTE DICHT.

Dat den dichter, in plaats van den reuſenkrijg, genootſaakt wierd minnedichten te ſchrijven.

Dit boekje heb ik Naſo, die digter van mijn dar-
1 tele boeverijtjes, in 't water-rijk Peligne geboor
tig, nevens 't andere mede gemaakt. Dit laſte
mij de Min-god ook: weg, weg hier van daan norſſe frons-
hoofden, gij dient in dit dartel ſchouſpel niet te gapen.
Laat dit een geile deern voor haar bruidegom leſen, en
groentjens die eerſt beginnen te krol-ſtaarten. Laat hier
uit een jong borſt, getroffen met deſelve ſchigten die
mij verwonden, erkennen de teekenen van de min daar
wij gelijkelijk onder dienen, en, na een wijl verwonde-
rens, ſeggen: wie mag dien digter mijn min-gevallen
ſoo nau gemelt hebben, die hij galmt. 'K had mij,
't heugt mij nog, verſtout, den hemel-krijg [reuſen-ſtrijd]
den hondert-handigen Gyas te donderen, (daar toe had 2
ik ſtems genoeg) doen ſig 't aartrijk ongelukkelijk ſogt
te wreken, en den berg Pelius op den Oſſa en Olympus 3 4 5
wiert

1. Peligne) Peligni *ſegt het Latijn; welke is een volk in Italien, grenſende aan de Marſen en Samniters; hebbende Sulmo tot haar hoofdſtad.* Ceſar, 1 B. der Burg. Oorl. 4 H. Livius, 26 B. 11 H. *berucht wegens ſeer ſlechte wijnen.* Martialis, 1 B. 27 Sneld. *en* 14 B. 121 Sneld.

Dit Sulmo was eigentlijk de geboorteſtad van onſen puikdichter; wel kleen doch waterrijk, en ſeer geſond. Ovidius, 4 B. der Alm. Minned. 2 B. 16 D. Klaagd. 4 B. 10 D. Pontuſk. 4 B. 14 D.

2. Gyas) *Gijges ſchrijven andere; welke was de ſoon van Hemel en Aarde, en de broeder van Briareus; een ſterke reus met honderd, of liever duiſend handen gewaapend.* Ovidius, Klaagd. 4 B. 7 D. *doch ook* 4 *en* 5 B. der Alm. Heſiodus, in de Geſlachtb. der God. Seneka, *enz.*

3. Pelius) *Of Pelion; een berg in Theſſalien, leggende aan de bocht van de Pelasgiſche zeeſtrand, met allerhande ſoort van boomen genoegelijk bewaſſen.* Ovidius, 5 B. det Alm. Virgilius, 3 B. der Landged. Statius, 1 B. van d'Achil. Katullus, Val. Flakkus, Cicero, *en eindelijk* Fedrus, ſpreekende van het ſchip Argo.

4. Oſſa) *Mede een berg, gelegen op de grenſen van Theſſalien: de woonplaats der Centauren of menspaarden, eerſt met den berg Olympus ſaamengevoegd; tot dat Herkules, de rieviere Peneus doorlaatende, deſelve van een deê ſcheiden.* Seneka, *in den* Doll. Herk. 2 Bedr. 1 Ton. Diodorus, 4 B. 18 H. Katullus, *enz. het geen echter Neptunus word toegeſchreven van* Herodotus, 7 B. *en* Klaudianus, 2 B. der Schaak.

Deeſe bergen wierden op malkanderen geſtapeld van de reuſen, wanneer ſy, den hemel beklimmende, het godendom uit de ſelve wilden verdrijven. Ovidius, 1 B. der Herſchepp. en 1 B. der Alm. Homerus, 11 B. der Dool. Virgilius, 1 B. der Landged. Horatius, 3 B. 4 Liergeſ. Seneka, in den Doll. Herk. 4 Bedr. 1 Ton. en Agamemn. 2 Bedr. in de Rey. Sidonius, aan Magn. Felix.

5. Olympus) *Een vermaarde berg tuſſchen Macedonien en Theſſalien, ſoo hoog dat ſelf geen vogel ſich*

wiert gestapelt. Terwijl ik onder handen had de stort-
6 regens, donder en bliksem, die Jupiter, tot beschutting van den hemel, op sijn vijand sou neer-schieten, sloot mij mijn matres de deur voor 't hooft. Daarom liet ik Jupiter met sijn bliksem varen, en den hemel-strijd uit mijn gedagten drijven. Vergeeft mij, Jupiter, (want u geweer quam mij hier niet te sta) het sluiten van die deur ontsette mij meer als uwen bliksem. 'K behielp mij weder met mijn voorig geweer, en bevont dat fleem-digt en sagte liederen de harde deur vermurwden. Vaarsen trekken de bloet-verwige maan van den hemel, en doen 7
de son te rug deinsen. Door vaarsen barsten de slangen, 8
en stroomen de rievieren te rug na haar bronnen. Door 9
vaarsen sprong de deur op, hoe vast die met slot en grendel was gesloten. Wat voordeel had ik gevonden bij 't galmen van Achilles daden, of 't verrigten van Atreus 10 11
soo-

boven de selve kon verheffen. Apulejus, in het B. van de god van Sokr. Lukanus, 2 B. van Fars. Klaudianus, in het Lof. van Mal. Theod.

Alwaarom de schrijvers ook dikmaals, met sijn naam den hemel willen beteekenen. Apulejus, in het B. van de Wereld. Ovidius, Minned. 1 B. 2 D.

6 Bliksem) *Het geweldig geweer van Jupiter; een konstwerk van Vulkanus, der goden wapensmid.* Virgilius, 8. B. van En. *gemeenlijk aan weersijden, wegens haare drievoudige werkingen, met drie punten.* Virgilius, op de gemeld. pl. Seneka, 2 B. der Natuurl. Vrag. 14 H. Seneka, de Treurspeld. in Herk. op Et. 5 Bedr. in de Rey. *en, om haar onnaspoorlijke snelheid, met vleugelen afgebeeld.* Klaudianus, 2 B. van de Schaak. van Proserpina.

Word dikmaals afgeschilderd in de pooten van een adelaar; sijnde Jupiters trauwant en wapendrager. Cicero, in sijn D. van Marius. Virgilius, 5 B. van En. Klaudianus, in de Gild. Oorl. Silius, 10 B. der Panic. Oorl. Statius, 2 B. van Theb. *ja sijn voetster; en deswegen van hem onder de sterrengeplaatst.* Mero, by Natal. Komes, 2 B.

Siet hier drie Keiserlijke Gedenkpenningen, *welke 't verhaalde bewaarheden.*

Doch, wat deesen adelaar angaat, die is, volgens Elianus (van de Dier. 9 B. 10 H.) *van die soort, welke alleen van kruiden leven, en geen bloed of vlees van eenig gedierte aanroeren.*

Hy word hem toegevoegd, om dat de bliksem nooit adelaaren treft of hinderd. Plinius, 2 B. 55 H. *of liever, om dat hy, gelijk een gelukkig voorteeken van verwinninge, tot Jupiter quam vliegen, wanneer deselve, sullende de reusen beoorloogen, offerde op het eiland Naxos.* Laktantius, 1 B. 11 H.

7. Maan) *By de aalouden wierd geloofd dat hexsen en toveressen de maan, met haare besweeringen, konden in bloed veranderen; ja self van den hemel en uit de locht haalen. Om welk treurig ongemak te verhoeden men by gelegenheid van maanswijm (want die meenden sy door toverkonst te geschieden) geduurig op kopere bekkens en vaten klopte; op dat het toversang, door die geraas belet, de maan moogelijk niet mogt ter ooren komen.* Tibullus, 1 B. 9 D. Seneka, in Hippolyt. 2 Bedr. 1 Ton en in de Rey. Martialis, 9 B. 30 Sneld. Petronius. Horatius, 1 B. 8 Berispd. Juvenalis, 6 Berispd. Virgilius, 8 Herdersgef. *en* 4 B. van En. Ovidius, 4 en 7 B. der Herschepp. Plutarchus, in Paul. Emil. *en* in Perikl. *en wie niet al?*

8. Slangen) *Dit geloofd ook* Virgilius, 8 Herdersgef. Tibullus, 1 B. 9 D.

9. Rievieren) *Siet dit ook by* Tibullus, *op meergemelde* pl.

10. Achilles) *Van hem spraken we,* 11 en 40 pag. *Doch het Latijn noemd hem* velox, snel ter been; *welke hoedanigheid hem ook van het Grieks, by* Homerus, *doorgaans word toegevoegd.*

Voorwaar een deugd en hoedanigheid van geen gering belangen; terwijl de aalouden, bysonderlijk de Grieken, soo veel werk van de wedloop in hunne speelen maakten. Homerus, 23 B. der Il. Virgilius, 5 B. van En. Statius, 6 B. der Theb. *en* Ovidius, 10 B. der Herschepp. sprekende van Atalanta.

11. Atreus soonen) *Agamemnon en Menelaus, van den eersten is gesegt,* 11 pag. *van den tweeden* 67 pag. *en van Atreus, den vader,* 39 pag.

12. U-

12 foonen? Wat dienst kost mij hier Ulysses doen, die tien
jaar met oorlogen, tien jaar met omswerven doorbragt;
13 of Hector, die deerlijk agter aan Achilles wagen gesleurt
wiert? Maar een poesle deern, wiens schoonheid t'elkens
met digt beloftuit wert, komt den digter, tot loon van sijn digt, selfs aan de hand. Hier valt groot arbeits-loon. Vaar wel doorlugte helden. U vrientschap dient mij niet. Kom schoone diertjens, sit voor mij, terwijl ik besig ben met 't schilder werk dat mij de blosende Min-god leert.

12. Ulisses) *Van hem, en sijn thienjaarig omswerven, is gesprooken in den* Inhoud *van de* 1 *Br.* 1 pag.

13. Hektor) *Van sijn dood, en deerlijk sleepen rontsom Trojes muuren, is gesegt,* 2 pag.

TWEEDE DICHT.

Aan Bagöus, om sijn vrijster, die hij oppaste, losser toom te geven.

1 Bagöus, die de sorg bevolen is van u juffer op te passen, kont gij 't wagten, 'k heb weinig, maar ernstige praat met u te wisselen. Gisteren sag ik u juffer spans-
2 seeren in de wandel-galerij, daar Belus kroos, vijftig in 't getal, staat uitgebeelt. Soo haast viel 't oog niet, of ik sond haar mijn knaap met een nagt-requeste, waar op sij bedeest voor apostil gaf: *'t mag niet wesen.* 'K vraagde waarom? en kreeg tot antwoort: dat gij u juffrou te kort in 't sog sat. Wilt gij wijs sijn, oppasser, volgt mijn raat, en maakt u niet langer hatelijk: want ijder wenst na de doot van die hij vreest. Haar man is 't stuk ook niet wijs: want wat baat het dat men soekt te bewaren, 't geen onbewaart niets verlieft? Maar laat hem 't malle hooft in sijn onbesuist minnen volgen, en sig inbeelden, dat mooje waar, die velen behaagt, onbehandelt blijft. Geef dit dier, wilt gij wel doen, den vrijen sluiktoom, op dat sij u tot belooning vrijheid verschaffe. Wilt gij van haar sluik-handel mee kennis hebben: soo moet u juffer haar slaaf na d'oogen sien. Sijt gij beschroomt om van 't kaidrajen kennis te hebben: t'ontveinsen staat u vrij. Leest sij minne-brieven in haar eenigheid: weet quansuis niet beter of sij quamen van haar moeder. Quam 'er een onbekend vrient: segt dat hij daar na kennis deed. Komt hij 't min-koorssig lam besoeken: weet slegts niet beter of 't is krank. Hoetelt hij wat te lang: laat u dat niet verdrieten: gij kunt met 't hooft in de schoot sitten ronken. Doet geen nau ondersoek, watter in Isis 3
kerk

1. Bagöus) *De gesneedene kamerling van sijn vrijster.*

Want ook by de aaloude wierden, onder lieden van vermogen, de jonge maagden van gesnedene en ontmande bewaard, en in hunne slaapplaatsen gade geslagen; gelijk dat het woord van eunuchus (*van* εὐνὴ, een bed; *en* ἔχειν, houden *en* bewaaren; *afkomstig*) *mede is brengende. Siet* Terentius, in sijn *gewaande* Eunuchus, *of* Kamerling, 1 Bedr. 2 Ton. Korippus, 3 B. spreekende van haare ampten en bedieningen.

Bysonderlijk sijn deese gesneedene by die van Persien en Indien in gebruik geweest. Hellanikus, *by* Donatus, *over de gemelde* pl. van Terent. *enz.*

Siet ook, van der vrouwen ongeregelde geilheid, en leelijk misbruik van deese ontmande kamerlingen, Juvenalis, 1 en 6 Berispd. Martialis, 6 B. 39 en 67 Sneld. *en* Andere.

2. Wandelgallery) *Teweeten van Apollo, op den Palatijnschen berg, binnen Roomen: aldaar, nevens sijn tempel en de boekzaal, van de Keiser Augustus geplaatst.* Dio, 53 B. Suetonius, 29 H. Ovidius, Klaagd. 3 B. 1 D. *van welke ook gedenken* Plinius, 34 B. 3 H. en Andere.

Danaï agmen habens, *segt het Latijn; om dat de beelden der vijftig dochteren van Danaus hier gesteld waaren.* Propertius, 2 B. 23 D. Ovidius, Klaagd. *op de gemelde* pl.

Wat nu de dochteren van Danaus aangaat, van deese is gesprooken, in den Inhoud *van den* 14 Br. 70 pag.

3. Isis) Linigera *voegt 'er het Latijn by; dewijl het priesterschap van deese Egiptische godin was kennelijk aan een gewaad van wit linnen.* Herodotus, 2 B. Apulejus, 2 *en* 11 B. der Herschepp. Suetonius, in Oth. 12 H. *en* in Domitian. 1 H. Seneka, van het Gelukf. Leven, 27 H. Juvenalis, 6 Berispd. Lukanus, 9 *en* 10 B. van Farf. Martialis, 12 B. 29 Sneld. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Appianus, 4 B. der Burg. Oorl. *en* Valer. Maximus, 8 B. 38 H.

Behalven dat de priesteren, van meest alle goden, en by alle volken, in linne klederen uitmunteden. Tibullus. 1 B. 3 D, *en* 2 B. 1 D. Persius, 2 Berispd. Lampridius, in Alexandr. Sever. Cicero, 2 B. van de Wett. Plutarchus, in de 26 Vrag. der Rom. Plinius, 16 B. 44 H. spreekende van de Druiden. Ovidius, 2, 3 en 4 B. der Alm. 3 B. 13 D. der Minned. 3 B. 13 D. der Klaagd. *en* 12 B. der Herschepp.

4 kerk sou konnen omgaan. Vrees ook niets, al is sij in schou-
5 burgen. De slaaf, die van 't kaidrajen weet, kan hij swij
gen, dat immers ligt om doen is, sal doorgaans voor 't
puikje van 't convent gehouden werden. Dat 's een knaap
die 't hart steelt, die 't gants klein huisgesin na sijn hand
stelt, en noit slag of stoot krijgt: dits een karel die vrij
wat te seggen heeft: den anderen bogt sijn maar slegte
jak-halsen. Dit 's een flink, die een leugen om besten wil
weet te liegen, en met sijn juffer saken overwegende be-
ament dat sij voor goet keurt. Als haar man wel genorkt en
greinsfrons getrokken heeft, dan doet hij nog eindelyk 't
geen sijn vleiendt lief begeert. Maar laat haar somtijts eens
op u parlementen, drooge tranen schreien, en u beul en
banthont noemen. Wrijft gij haar daar en tegen iets on-
der de neus, dat sij veilig kan wederleggen, en smoort
den lak van haar failen in de doof-pot van opgeraapt ver-
wijt. Soo doende sal u eer en gaargoetje geweldig toe-
nemen: soo doende sult gij in 't kort een vrij man wer-
den. Gij siet immers wel, dat verklikkers ijsere ketenen
om den hals geklonken, en trouloose klappers in stink-
kerkers geworpen werden. Dat Tantalus na water in 't wa- 6
ter dorst, en vergeefs na 't ooft hapt 't geen hem boven
de neus hangt, moet hij sijn lange tong dank weten. Doen
Argus al te fiks op Iö paste, sneuvelde hij in de blom 7
sijns levens; maar sij wiert een Godin. 'K heb een slaaf 8
gesien, die blauwe boei-beenen had, om dat hij sijn heer
tegen 't hart in 't oor lelde, hoe 't wijf gesluikt had.
Vrij swaarder straf was hij waardt: want die snoode tong
hinderde 't paar wedersijts. De man quelde sig, en
't wijf kreeg een krak in haar eerbaarheid. 'T verklik-
ken, gelooft mij, is noit man aangenaam: want is 't een
koelen troever, 't gaat hem niet aan de koude kleeren:
is 't een rottevanger, hij quijnt om u verklikken. Ook
kont gij u aanbrengen, al waar 't al klaar, soo ligt niet
bewijsen; want sij heeft de gunst van haar regter te baat.
Schoon hij 't voor sijn oogen sag, hiet sij 't liegen: hij
sal haar gelooven, en sig inbeelden, dat hem 't kervel-
moes twee voor een deedt sien. Siet hij sijn matres
traanoogen, hij sal selfs mede schreien, en seggen: die
lang-tong sal van de leepen hebben. Waarom u tegen
soo

Aangesien, volgens de leere van Orfeus en Pithagoras, de wolle klederen hun waaren onbetaamlijk, en daarom verboden; als sijnde de wolle van een doodlichaam, het geen onrein wierd gereekend. Plutarchus, in het B. van Isis en Osir. en Apulejus, in sijn Verantw. beide voorwaar opmerkens waardige plaatsen, Pausanias, *enz.*

Gelijk, om deselve reden, hunne schoenen ook van geen leer (uit een dieren huid bestaande) mogten werden gemaakt. Ovidius, 1 B. der Alman. Servius, *enz.*

4. Kerk) *Deese tempel stond, ten tijde van Augustus, buiten Romen; te weeten in het veld van Mars; niet verre van Agrippaas Pantheon, en het* Ovile *of de* Septa, *Vergaderplaatsen van het Roomsche volk.* Martialis, 2 B. 19 Sneld. Josefus, 7 B. 24 H. van Jerusalems verwoest. spreekende van de zegepraal der Vespasiaanen.

Ontrent welke plaats gebeurden veel onbetaamlijke saamenkomsten, sluikeryen, overspel, en onteeringen. Juvenalis, *6* Berispd. *enz.*

5. Schouwburgen) *In welke de Roomsche jeugd ook malkanderen quam vinden, sien en spreeken.* Juvenalis, 6 Berispd. Ovidius, 1 B. der Vryk. *enz.*

Curva *noemdse 't Latijn; aangesien sy waaren* kroomgeboogen *en by naar rond; sijnde de plaats van het spel en de vertooningen een langwerpig vierkant.*

Vorders in getalle drie; te weeten, dat van

I. *Marcellus; van den keiser Augustus gesticht tusschen den Tyber en het Kapitolium, op die plaats, daar men heden het hof van de Sabelli siet.* Suetonius, 25 *en* 44 H. Dio, 54 B. *en* Plutarchus, in Marcell.

Van deese spreeken Ovidius, Klaagd. 3 B. 1 D. Tacitus, 3 B. 64 H. der Jaarb. Plinius, 7 B. 30 H. Lampridius, in Alexandr. Sever.

II. *Balbus, te weeten de jonge; op het aanraden van Augustus geboud.* Dio, 54 B. Suetonius, in Aug. 29 H.

III. *Pompejus de groote; leggende heden, met sijn bouvalligheden, ontrent het veld van Flora, onder het hof der Ursynen:* Dio. 39 *en* 63 B. Plutarchus, in Pomp.

Van deese laatste schrijven ook Suetonius, *in* Klaud. 11 *en* 21 H. in Neron. 13 H. Appianus, 2 B. der Burg. Oorl. Plinius, 7 B. 13 H. 33 B. 3 H. *en* 36 B. 5 *en* 15 H. Vitruvius, 5 B. 9 H. *en* Tertullianus, van de Schouspel. *enz.*

De Afbeeldingen van deese drie vermaarde schouplaatsen vind men by Donatus, Laurus, *en andere* uitgevers *der Romeinsche Hoofdgebouwen.*

6. Tantalus) *Van sijn misdaad en straf is gesegt* 40 pag.

7. Argus) *Sie van deesen veehoeder, en bewaarder van het koetjen, of de verschepte Io,* 72 pag.

8. Slaaf) *Dit soort van menschen wierd by de aaloude somwijlen (dikwijls ook niet sonderschuld) onmenschelijk gehandeld; sijnde gedwongen haar werk meerendeels geketend af te doen, en met yser om de*

bee-

soo ongelijke partij gekant? krijgt gij den bout op 't hooft, een geesseling past'er op. Sij sit op de schoot van haar regter. [man] Wij hebben niet schelms voor, wij ko-
9 men niet by een om gift-dranken te brouwen, en komen met geen flikkerent moord-staal in de vuist: maar versoeken, datwe, met u believen, veilig mogen vrijen. Wat kan'er redelijker uitkomen, als ons versoek?

beenen te graaven, enz. Plautus, en Terentius, doorgaans, als; in des eersten Gevang. 3 Bedr. 4 Ton. *en* de Form. van den tweeden, 2 Bedr. 1 Ton. Juvenalis, 5 Berispd. Ovidius, Pontusk. 1 B. 7 D. *en* Tibullus, 2 B. 7 D. spreekende beide van de hoop, *enz.*

9. Giftdranken) Toxica *in het Latijn; herkoomende dit woord of van* Τόξος, een pijl; *om dat eenige wilde en woeste volkeren waaren gewoon hunne schichten met vergif te bestrijken.* Seneka, in Med. 4 Bedr. 1 Ton. Ovidius, Pontusk. 1 B. 1 D. Virgilius, 9 *en* 10 B. van En. Justinus, 12 B. 10 H. *enz of van* taxus, een ypenboom; *wiens sap ook word geoordeeld vergiftig te sijn van* Galenus, Dioskorides, Theofrastus, en Nikander, by Dodonëus, 30 B. 10 H. *Siet* Lukanus *ook* 9 B. van Fars.

DERDE DICHT.

Aan een gesnedene juffer-oppasser.

Bloet! hoe moeit het mij dat gij kappoen, nog man nog wijf, u juffer oppast, die niet kont weten hoe 't Venusspel wedersijts smaakt! Den eerste knaap-lubber hoorde selfs 't lolmes op sijn sak geproeft te hebben. Gij sout meewaardig en rekkelijk wesen om minnaars versoek in te willigen, had gij oit voorheen een vonkje minnevuir in 't hart gehad. Gij sijt geen man om ruiter te werden, nog bequaam om krijgs-geweer te handelen. Dat 's manne-werk. Matig u geen manne-werk aan; maar helpt u juffer Venus standaart voeren. Doet haar heldendienst, dient u van haar vrientschap. Want raakt gij haar quijt, waar toe sult gij anders bequaam sijn? Sij is immers goelijk van troonje, en jeugdig van gelaat; 't sou jammer sijn, dat dit schoone beeld onbehandeld verschimmelde. Schoon gij gehouden werd voor een fiksen oppasser, nog had sij u konnen bedriegen. Dat vrijer en vrijster eens werden, blijft niet ongedaan. Maar aangesien 't ons gevoeglijker schijnt een proef op u te nemen met smeeken, soo bidden wij om u gunst: terwijl gij nu tijd hebt om u weldaad aan dankbare harten te besteden.

VIERDE DICHT.

Dat hij vrouvolk van alderhande leest mint.

Ik sou 't hart niet hebben mijn quade seden en ziel-gebreken met valse verdediging te bewimpelen. 'Kbeken mijn feilen gaarne, soo dees belijdenis baten mag, en ga mijn belede misdaden dwaaslijk selfs ophalen. Ik haat 't geen ik genootsaakt wert te beminnen. Helaas! hoe swaar valt een pak te dragen, dat gij gaarn quijt waart! Want ik ben nog sterk nog magtig om mijn hartstogten te regeeren. Ik drijf als een schip in zee op Godts genade. 'T fatsoen van 't geen ik min, is niet eenderhande: honderr-der-lei oorsaken doen mij gedurig min-
1 nen. Slaat'er een dier sedig 't gesigt op mijn neder, ik vlam'er op, en soek dat eerbaar lam te bekruipen. Ontmoet mij een fiere rommel, 'k verlief, om dat sij niet boers is, en hoop geeft van quikken onder 't vlas. Lijkt sij een houtteklaas en onvermurwbare staak, ik beeld mij 2
in, dat de wil wel goet is, maar dat sij 't diepsinnig ontveinst. Sijt gij geleerd en geestig, gij bekoort mij om u uitnemende gaven: sijt gij ruig en lomp, om u eenvoudigheid. Isser een die Kallimachus digten, bij de mijne, boere-deunen noemt, en mij met eer kroont; 3
die heb ik aanstonds lief. Isser daarentegen een, die mij en mijn digten voor leuren agt, 'k wens dadelijk dat staal eens op mijn dijen te stuit-aarsen. Gaat sij rijffelen langs straat, sij betooverd mij met haar trippelen. Gaat sij soo stijf of sij een spit geslikt had, 't ros sal wel swak werden, als 't wat onder de man gegaan heeft. Dese wens ik, om dat sij lieflijk queeld, en mollig weet na de konst te quinkeleeren, onder 't singe kusjens te ontdie-

1. Gesicht) *Sie, van de neergeslagen ooogen, en met eene van de roode wangen, der eerbaaren schoonheden,* Virgilius, 11 B. van En. Val. Flakkus, 7 B. van Argon. Statius, 2 B. van Theb. *enz.*

2. Staak) Sabinas imitata, de seden der Sabijnsche vrouwen navolgende, *segt het Latijn. Van welke is gesproken,* 128 pag.

3. Kallimachus) *Van deese dichter sie* 137 pag.

4. Duym)

4 dieven. Deſe knipt met den rappen duim op 't ſnaar-
tuig (ſpeelt konſtig ſnaarſpel) wie zouden ſoo konſtige
handjes konnen niet verrukken? Geene weet geeſtig te
5 danſſen en dans gebaarde na de maat te maken: om van
mijn ſelve te ſwijgen, die door allerlei oorſaken gekit-
6 telt werde; al ſag dit een koelen Hippolytus, 't ſou
7 aanſtonds een Priapus werden. Om dat gij ſoo lank
ſijt, gelijkt gij d'oude heldinnen, en ſult niet ligt
voor een vloo in 't vlas verlooren werden. Dit 's een
ſnarig diertje om haar kortheid. Op beide ben ik ver-
ſlingert, kort of lang 't is al mijn gading. Is ſij niet
opgequikt: 'k bedenk hoe veel ſchoonder ſij, opgeſchikt,
ſou konnen weſen. Is den aap vergult: ſij vertoont
haar gaven. Is 't meisjen blank, ſaluw, of bruin,
't ſcheelt mij niet ik heb 'er bek op. Hangen haar de
ſwarte lokken langs den ſneeu-witten hals: Leda pronkte
ook met ſwarte vlegten. Is ſij geelhairig: d'oranje vleg- 8
ten misſtonden Auroor niet. Ik min al wat mij voor- 9
komt. Oude trujen of jonge ſnottolven, 't is al mijn
aas: dit ſlag valt ſchoonder van leeſt, dat weet hoe
't ſig drajen en ſwajen moet. Om te beſluiten, ik
vlam op al 't vrouvolk, dat iemand in de geheele ſtad
Rome kan beminnen.

4. Duim) *Dat men het ſnaarenſpel ſo wel met de vingeren als met het ſlagpennetje roerde, bewee-ſenwe* 110 pag.

5. Gebaarde) *Aanmerkelijk is het dat de aaloude in hunne danſſeryen meer hunne ermen als de voeten draaiden en beweegden.* Ovidius, Vryk. 1 B. *en* in Minnebaat. Heſiodus, in het Schild van Herk. Homerus, 23 B. van Il. Horatius, 2 B, 12 Lierſ.

En dit danſſen was eene der voornaamſte plechtigheden, in hunnen godendienſt en offerfeeſten; voornaamelijk by de Frygiaanen, Joners, Lydiers, en andere Grieken. Prudentius, in het Lof van Roman. Seneka, in de Troad. 3 Bedr. 3 Ton. *en* den dollen Herk. 3 Bedr. 3 Ton.

Echter was het in de eerſte tijden de Romeinen ſchandelijk en ongeoorloofd. Nepos in, ſijn Voorred. Cicero, 1 B. van de Plicht. *en* in de Red. voor Milo. Saluſtius, in de Katilin. ſprekende van Sempronia. Horatius, 3 B. 6 Lierſ.

Siet dit danſſen op het 72 Marmer, *by meergemelde* P. S. Bartolus, *en op een Griekſche* Gedenkpenning *waardig om hier vertoond te worden.*

6. Hippolytus) *Wiens koelheid en onthoudentheid, ontrent ſijn ſtiefmoer, is alom berucht. Siet den* Inhoud *van den vierden Br.* 14 pag.

7. Priapus) *Eigentlijk het weelig kind, en medegeſelle van vader Bacchus; in den Helleſpont, van die van Lampſakus, ſijn geboorte ſtad, voornaamlijk geëerd en aangebeden.* Virgilius, Ovidius, Sidonius, Petronius, Arnobius, Strabo, Diodorus, Pauſanias, *en* Andere.

Doch ſomwijlen word ook Bacchus voor Priapus, gelijk weder Priapus voor Bacchus aangeſien en gevierd. Dus ontfangt Bacchus de vuile bynaam van Orthagoras, *by* Ariſtofanes, *in de* Eccleſ. *of* 9 Blyſp. *Alwaarom ook, in den plechtigen ommegang van Ptolemëus, Priapus ſtont nevens Bacchus, op een en denſelfden wagen.* Athenëus, 5 B.

Hy is geſteld om thuinen en luſthoven te bewaaren, en voor overlaſt van dieven te verdedigen; doch met wat geille en ontuchtige dreigementen ſy hem deſelve doen te rugge drijven, vertoonen ons de dertele en onleesbaare Priaapgeſangen.

Hem word van ſijn prieſterdom een eſel geſlacht en opgeofferd; gelijk dat een oud ſtuk Marmer, *by* Boiſſardus, *aanwijſt, en* Ovidius, 1 B. der Alm. *de oorſaak daar nevens voegende, met een geeſtige vertellinge beveſtigd. Of ook wel, gelijk aan Bacchus, een bok of geitje, volgens* Petronius, in ſijn Schimpſch.

Hy ontmoet ons by Begerus, *op een ſchoone* Segelſteen, *willende ſijn makker Bacchus overlaſt aandoen; gelijk* Lucianus *daar af gewaagd, in* der Goden ſamenſpraak.

8. Leda) *Van Leda ſprakenwe meermalen, als* 23 pag. *enz.*

9. Auroor) *Van deeſe is geſegt* 137 pag.

VYF-

VYFDE DIGHT.

Op sijn ont-troont meisjen.

1 Geen min hoeft mij soo dier te staan (weg liever gepijl-kokerde min-god) dat soo dikwijl mijn besten wens sou sijn, te sterven. Ik wens te sterven, als ik op u failgreep denk, o! deern, gebooren om mij sonder ophouden te doen quijnen. Ik rook u sluiken niet uit
2 onderschepte minne-brieven, of vereering heimlijk aan u gesonden. Og! of ik u opstreed, dat ik niet bewijsen kost! Helaas! waarom heb ik soo regtvaardigen saak tegen u! Gelukkig is hij die sijn lief kloeklijk durft verdedigen, en wiens deern kan seggen: ik heb het niet gedaan. 'T is een onbarmhartigen stiers-kop, en hij geeft sijn jalousij te nors den toom, die, door 't overtuigen van sijn lief, wraakgierig woed. 'K heb, og arm! nugteren met mijn eigen oogen, toen gij niet beter wist of ik lag aan tafel bij de wijn en ronkte, u vuiligheid verspied. 'K heb u over en weer veel stomme staal met 't nijpen van de wijnbraan, en knikken, sien slaan. 'T wen-
3 ken met d'oogen, 't letter trekken met wijn op tafel, en 't vinger-schrift, speelde geensints de stommen. Nog vorste ik u sluiktaal uit, die iets beduide, dat niet gesien kost werden, bestaande uit vreemde quakken die gij wedersijds uit leusen wist wat se bedieden. Als de gasten, van tafel opgeresen, meest vertrokken, en twee of drie beschonke jongelingen nog post hielden: doe sag ik u, snoep-vink, mond aan jans-kint spelen; en weet voor seker, dat gij in 't kussen tong tegen tong schermde. Dat waren kus-knippen, die geen suster haar heelen broeder, maar een geile deern haar gretigen minnaar plagt te geven; gelijk geloofllijk is, dat Febus noit Diana; maar Venus dikwijl haren Mars heeft toegebeten. Toen riep 4
ik: wat hebt gij voor? waar heen met de vreugd, die gij mij verschuld sijt? 'K sal, uit kragte van eigendom, de hand slaan aan mijn goed, [mijn goed naderen] dese vreugd heb ik met u, en gij met mij gemeen: waarom slaat een derde den klau in ons goed? Dus sprak ik, en 't geen mij vorder 't hartseer leerde snauwen. Maar sij, dus

1. Gepijlkokerde) *Hy word ons vertoond en beschreven somwijlen met een brandende fakkel; doch meerendeels met pijl en boog gewapend; sijnde sijn pijlen van een dubbelen en verscheidenen aart: te weeten, hebbende de kracht en het vermoogen om met de eene liefde en toeneiginge, en met de andere haat en afkeer te verwekken.* Tibullus, 2 B. 4 D. Ovidius Minned. 1 B. 10 D. *en* Herschep. 2 B. *enz.*

Siet van hem, het geen wy seggen 78 pag. *en voeg daar by* Theokritus, Bion, Saffo, Mosschus, Anakreon, Hesiodus, Orfeus, Oppianus, het Bloemhof, *en andere* Grieksche *dichters; van welke de* Latijnen *haare gedachten voor het grootste gedeelte ontfingen.*

Wy sullen hem hier vertoonen op een Grieksche Gedenkpenning, *meergemelde* Goltzius *ontleend.*

2. Minnebrieven) Tabellæ; bordekens *in het Latijn. siet de reden*, 54 pag.

3. Lettertrekken) *Van het schrijven met wijn op de tafel, is gesprooken*, 3 pag.

4. Febus) *Febus word gehouden niet alleenlijk voor den broeder van Diana; maar ook haar in alle trekken van weesen en gedaante, gelijkende.* Klaudianus, 2 B. der Schaak. *aangetrokken by twee schoone* Steenen *van meergenoemde* Begerus, *Behalven dat ook selden op eenige plaatsen de broeder sonder de suster in tempelen is geëerd.* Strabo, 16 B. spreekende van Dafne, de schoone en vermaakelijke voorstad van het Syrische Antiochien; *en* Andere.

5. Venus) *Van de minplegingen van Venus met den wapengod is gesprooken*, 130 pag.

Men sietse by malkanderen, op de Keiserlijke Geldmunten, *by* Oudaan, 52. Taf. 8 Pen. *met den titel van* VENUS VICTRIX, de verwinster *met welk sinnebeeld men geloofd de Keiser te kennen gegeven te* heb-

dus op de daad betrapt en overtuigd, ſchoot een ſchaam-
6 te-blos op de wangen: gelijk Auroor 'smorgens de he-
mel verft: of als een bruid die haar bruidegom voor
d'eerſte reis in 't oog krijgt: gelijk de roosen gloejen tuſ-
ſen witte lelijen: en de maan gerood ſtaat, als haar roſ-
7 8 ſen door toovenſang werden in haar koers belet: of 't In-
9 10 dis evoir, dat 't lijdier vrou-volk karmoſijn verft, eer
het door outheid vergeelt. Sulk of diergelijken blos
ſchoot ſij op de kaaken, en was noit bij geval ſoo ſchoon
als toen ſij 't geſigt na de vloer ſloeg, en trok een be-
drukte troonje: maar 't ſtond haar even mooi. Sij dreig-
de 't hair, ſoo 't was, en 't was juiſt gehult, uit 't hoofd
te rukken, en 't aanſigt op te krabben. Maar ſoo haaſt
ſag ik dit poſtuir niet, of mijn kloeke armen ſlabakten,
en mijn lam was door haar wol voor de wolf bevrijd. Ik,
die even ſoo fel was, bad haar nog van ſelfs ootmoe-
dig, dat ſij mij geen vijſer kusjens wilde geven, als hem.
Toen louden 't, ſij lagte, en kuſte mij ſoo hartelijk, dat
daarom ſelfs den grimmigen Jupiter ſijn bliksem uit de
vuiſt ſou laten glippen. Ik ſorg mijn hart in ſtuk, dat 11
dien anderen vink ſoo ſoete kusjens kreeg, en wenſte wel
dat hij uit een andere doos was beregt geweeſt. Ook was
dit trekbekken veel beter als ik u geleerd heb, ſoo dat
gij ſchijnt wat nieus bij 't oud geleerd te hebben. 'T ſtaat
mij niet aan, dat u kusjens al te ſoet waren: dat gij u
heele tong in mijne, en ik de mijne in u montje ſtak. 12
Dit is 't alleen niet dat ik beklaag: 't moeit mij niet al-
leen dat gij trek-bekte, ſchoon mij dat ook moeit: maar
dat kunsje koſt nergens als onder 't lijwaat geleerd wer-
den. Wat meeſter mag 't weſen die u dit lieflijk kuſſen
leerde?

hebben, dat ſy, door de bekoorlijkheden van hunne gemaalinnen, eens van een velttocht waaren te huis gehouden; of dat ſy uit deſelve, nevens haare vrouwen, waaren wedergekoomen.

6. Auroor) Tithoni coniux *in het Latijn. Sie van deeſe* 18 pag. *en haar,* 127 pag.

7. Toverſangen) *Hier af is geſprooken,* 140 pag.

8. Lydier) Mæonis *in het Latijn, gelijk boven geſegt is.*

3. Indiſch) Aſſyrium *ſegt het Latijn; ſijnde Indien niet heel verre van* Aſſyrien. *Doch dit is, volgens gewoonte der Dichteren, vry wat ruym genoomen.*

Want wat Aſſyrien aangaat, dat was een landſchap in Aſien, ongelijk van de ſchrijvers omtrokken en bepaald; aangeſien hier Syrien ook onder het ſelve word gevoegd. Juſtinus, 1 B. 1 H. Herodotus, *enz. daar weder ſelf Kappadocien word ondergeſlooken: te weeten ontrent de rievieren Iris en Thermodoon; alwaar de inwoonders* Leucoſyri, *de blanke Syriers, worden genoemd.* Heſichius, Apollonius, 3 B. der Argon. Val. Flakkus, 5 B. ſpreekende van Sinope. Herodotus, *enz.*

10. Evoir) *Of elpenbeen, ſijnde de tand van een olifant, welk onbeſuiſt gedierte, ook by de aalouden, meerendeels wierd gehaald uit Indien.* Plinius, 8 B. 2 en 3 H. *deshalven dikmaals naar dat landſchap bygenaamd.* Ovidius, Klaagd. 4 B. 6 D. *enz.*

Alwaarom deſelve nevens Bacchus ſomwijlen word gevoegd, gelijk een ſinnebeeld van het overheerde Indien; als by voorbeeld in het 53 Marmer by P. S. Bartolus: *behalven dat by* Triſtanus, *op een* Penning *van keiſer Kommodus, vier olifanten den wagen voort trekken; volgens het geen* Plinius, *op de gemelde plaatſe, van hem is ſchrijvende.*

11. Blikſem) Triſulca, driewerf geſpouwen, *word 'er in het Latijn by gevoegd; waar af is geſprooken,* 20 pag.

12. Tong) *Van dit ſoort van kuſſen is geſegt,* 168 pag.

SESDE DICHT.

Op de doot van ſijn papegaai.

1 De papegaai, een tatewaalſter uit Ooſt-Indien, is ge-
ſtorven. Kom digt te graaf, pluim-gediert. Kom,
2 mewaardig gevogelt: klopt van druk met de wieken voor
3 de borſten, en krabt met de harde klaauwen de tengere
wangen op. Rukt van rou, in plaats van hair, de ver- 4
weende vederen uit den kop, en bromt met u kelen, in
plaats van trompetten. Wat betreur-queelt gij, Filome-
la, 5 6

1. Ooſtindie) Eoi Indi, *in het Latijn; dewijl Eos, of liever* Ἠὼς, *is Aurora of den* Dageraat; *in het Ooſten by de Indiaanen opgaande.*

2. Klopt) *Van dit kloppen op de borſt is geſprooken,* 50 pag.

3. Krapt) *Van het opkrabben der wangen,* 56 pag.

4. Ruk) *Van het hairuittrekken,* 51 pag.

5. Trompett) *Van de trompett, gebruykt in lijkſtaatſyen,* 64 pag.

6. Filomela) *Sie van Filomela,* 169 pag.

7. Te-

7 la, [nagtegaal] 't schendig misdrijf van Teteus? Die
treurklagt heeft eens lang genoeg geduird. Kom nu in
't sterfhuis van een ongemeene vogel treuren, Prohne
8 [swalu] want 't omkomen van u soon Itis veroorsaakte
u wel grooten rou, maar dat 's nu lang vergeten. Treur
alle slag van pluim-gediert, dat de heldere lugt door-
9 vliegt, en gij, insonderheid tortel-duif, vriendinne van
dit lijk. Gij leefde altijd seer eendragtig met malkan-
der, en bleeft den anderen getrou tot de dood toe. Soo
10 trou Pylades den Focenser Orestes den Argief was, soo
vasten man had gij, papegaai, soo lang 't u beuren mogt,
aan de tortelduif. Maar wat baat die trou? wat helpt die
ongemeene vederverf, en 't geestig klappen? Wat geeft
het dat gij mijn matres, die ik u vereerde, vermaak aan-
deed, nu gij, 't puik der vogelen, ongelukkelijk den
geest gaft? Gij kost met u vederen de brosse smaragden
verdooven, en had een oranje bek soo glimmende als 't
punis root. Ter wereld was geen vogel, die soo naklap-
pen kost: soo aardig wist gij de woorden na te lispen;
[te tatewalen] door nijt quamt gij om hals. Gij waart geen
krijgeldier; maar een klappei, en liefhebster van rust en
vrede. Siet de quakkels, die leven nog, schoon sij
plukveeren: misschien mogen sij daarom wel dikwijl seer
oud werden. Gij waart met een kleintje versadigt, en
kost u, uit spreek-gierigheid, tot veel eetens niet ver-
ledigen. Noten en slaap-verwekkende mankop-bol was
u aas: enkel water uwen drank. De gulsige gier leeft;
de kiekendief scheert nog ringen in de lugt; en de kaau,
die regen-profeters, rept de snater nog. Nog leeft de
kraai, een vijandin van de strijdbare Minerva, die ruim 11 12
negen eeuwen leeft: en dees papegaai, die na-aapster van
mensse-spraak, mij uit 't eind van de wereld tot een ver-
eering toegesonden, is gestorven. 'T best wert ons ge-
meenlijk eerst ontgrient, en 't quaetst groeit ons onder
de hant. Thersites, dat mismaakt uitschot, bleef in 't le- 13
ven, daar Protesilaus deerlijk omquam: en Hector was
lang om seep, daar sijn broeders nog leefden. Wat wil ik 14 15
ophalen, hoe hartelijk u mewaardige juffer voor u leven
badt, en de wind haar gebeden over zee verstoof? Op de
sevenden dag van u siekte, als gij den agtste niet stont te
halen, en u schik-godin vast den rokken afgesponnen had,
kost gij evenwel u loerien niet laten; maar riept met een 16
besturve tong nog: sijt gegroet [vaarwel] Corinna. On-
trent den teen van den vreugden-heuvel hebt gij een don- 17
ker-schaduwig eiken-bos, wiens vogtige gront altijt be-
graast is. Mag men twijffelagtige dingen gelooven:
dit 's, segt men, de vertrek-plaats van 't deugtsaam ge-
vogelte, daar 't onrein pluim-gediert niet naderen mag
Hier-

7. Tereus) Ismarius *segt het Latijn, wegens den berg Ismarus, van welken*, 109 pag.

8. Itijs) *Van welken mede*, 109 pag.

9. Tortelduyf) *Eigentlijk het sinnebeeld van trouw en eendragt; alwaarom, by de aaloude, de versgetroude wierd toegewenscht der tortelduiven eendragt.* Plinius, 10 B. 34 H. *behalven dat, gelijk wy hier, en, in de* Br. van Saffo *aanmerken, tusschen den tortel en den papegai een bysondere liefde en vriendschap word vernoomen. Siet weder* Aristoteles, van de Dier. 7 B.

Dus sienWe in het 70 Marmer van P. S. Bartolus, *desen tortel, gedragen onder het vereenigen van twee verloofde.*

Hoewel eenige seggen dit een kraai te weesen: welke ook, volgens Elianus, *in de* Hist. der Dier. 2 B. 9 H. *het sinnebeeld is van liefde en huwlijkstrouw. En hierom vindmen deselve niet alleen op een fraaije* Penning *van de Keiserinne Domitia; maar ook meermaalen op de Marmere Lijkbussen by* Jo. Jak. Boissardus, in Topog. Rom. *gelijk op die van Acilia Tertulla, by* Oudaan, *ontrent* het 85 Taf. van sijn Roomsche Mogentheid.

10. Pylades) *De waare boesemvriend van Orestes; en trouwe medegeselle van dien mistroostigen en uitsinnigen swerver in alle sijne rampen en onheilen. Welke ook in Taurus sich niet heeft ontsien, aan het barbarisch altaar van Diane, sijn hals voor Orestes aan te bieden.* Ovidius, Pontusk. 2 B. 3 D. *en* 3 B. 2 D. *en elders; behalven* Seneka, Martialis, *en de meeste* puikdichters.

11. Vyandin) *Siet van deese vogel en haar geklap*, Ovidius, 2 B. der Herschepp.

12. Strijdbaare) *So wel als oorlog en wapen beschermende en bestierende; so gesegt is*, 84 pag.

13. Thersites) *Een wanschikkelijke lompe en onverstandige kakelaar onder de Grieken, voor Trojen; van alle de vorsten en krijgsoversten gehaat, en daarom ook van Achilles met een vuistslag gedood. Siet* Homerus, 2 B. van Il. Smirneus, 1 B. Juvenalis, 8 Sat. Ovidius, Pontusk. 4 B. 13 D. Lycofron, *enz.*

14. Protesilaus) Phylacides *noemt hem het Latijn, wegens de stad Filace. Siet* 67 pag.

15. Hektor) *Van deese is gesprooken*, 2 pag.

16. Schikgodin) *Van deese Parken of Levensdraad-spinsters sprakenwe*, 59 pag.

17. Vreugdenheuvel) Elysii campi, de Eliseesche velden, *in het Latijn. Een afgesonderde plaats, voor de vroome overledene; met roosen en allerhande bloemen beplant; alle soort van blijdschap in sijne bewooneren verwekkende.* Homerus, 4 B. der Dool. Virgilius, 6 B. van En. Plutarchus, in sijn Trooftred. aan Apollon. *en* in Sertor. *behalven* Pindarus, *enz. Van eenige gesteld in Beötien, een gedeelte van Griekenland.* Virgilius, 1 B. der Landged. *Weder van eenige in Fenicien; of ten minsten in het oosten.* Tibullus, 1 B. 4 D. Propertius, 4 B. 7 D. *enz.*

18 Hier gaan d'onnoosele swanen, en lang-levende Fenix, een altijt eenige vogel in de wereld, in graasduinen.
19 Hier pronkt de paau met uitgestrekte vederen, en trekbekt de piksieke duif met haar geilen doffer. Onder dit gros sit de papegaai in 't onderaarts woud vervaren, en verrukt het deugtsaam gevogelt door sijn spraak tot verwondering. Het lighaam rust in 't graf, een klein graf na advenant het lighaampje, waar op een klein sarkje legt met dit graf-schrifje behouwen: 20

DAT LOERY WON U GUNST, CORIN, BLYKT UIT DIT GRAF,
ZY LISPTE EEN TAAL, DIE NOIT HET PLUIMGEVOGELT GAF.

18. Fenix) *Deese schoone doch vreemde vogel seggen sommige ten eenemaal verdicht te sijn; wederom in tegendeel seggen sommige dat sy in Egipten gesien is, ten tijde van Keiser Tiberius.* Dio, 58 lib. Tacitus, Jaarb. 6 B. 28 H. *of in Arabien, onder Klaudius.* Plinius, 10 B. 2 H. en Solinus, 46 H.

Wat 'er af mag weesen, sy is en blijft het sinnebeeld van Onsterflijkheid, 500 jaaren ten minsten levende, en eindelijk gelijk als uit haar eigenselven weder verrijsende en voortspruytende. Mela, 3 B. 18 H.

Weshalven sy ons ook op de keiserlijke Gedenkpenningen *ontmoet. Want ik bewaar eene van de jonge Faustina, in welke sy op een kloot rustende word op de hand gedragen; binnen deese letteren:* AETERNITAS, Eeuwigheid.

Weder op eene, van keiser Konstans, staat sy mede boven op een kloot, tusschen deese woorden: FEL. TEMP. REPARATIO; Gelukkige herstellinge der tijden. *Siet ook* Oudaan, *in het* 61 Tafer. *alwaar de afbeeldinge van deesen onsterfelijken vogel de plaatsen verklaard van* Klaudianus, in sijn Sneld. Martialis, 5 B. 7 Sneld. Laktantius, Alcimus Avitus, *enz.*

19. Pauw) Junonia avis, *in het Latijn: sijnde Juno gewijd en geheiligd.* Fedrus, 3 B. 19 Fab. Juvenalis, 7 Berispd. Martialis, 14 B. 73 Sneld. Klaudianus, tegens Eutrop. 2 B. Elianus, van de Dier. 5 B. 21 H. Albrikus, van der Goden afbeeld. Pausanias, in Korinth. van de goude pauw, het offergeschenk van keiser Hadrianus, *enz. T'zedert sy sijn staart met de oogen van Argus heeft vercierd. Siet* Ovidius, 1 B. der Herschepp.

Alwaarwaarom men, op de keiserlijke Legpenningen, *deese vogel of aan haar sijde siet staan, als op die van Faustina, Scantilla, enz. of haar wagen trekken, als op die van Antoninus Pius; of ook somwijlen gelijk een sinnebeeld alleen, sonder deese goden; als op die van Julia, Titus dochter, Domitia, enz. Siet* Angelonus, Tristanus, Patinus, Oudaan; *en andere* Versaamelaars; *uit welke wy boven*, 84 pag. *eenige hebben vertoond.*

20. Grafschrifje) *Van welke* 73 pag.

SEVENDE DICHT.

Hy verschoont sig voor sijn vrijster, en verklaart, dat hy haar dienstmaagt niet en mint.

Heb ik dan altijt de lever gegeten om t'elkens nieuwbetigtingen te wederleggen? Schoon ik 't pleit doorgaans win, 't stoot mij tegen de borst so dikwijl te hairreepen. Sloeg ik 't oog na 't vrou-volk boven in de
1 marmere schou-burgen, gij pikt'er uit 't gros eenige om oorsaak van klagt te hebben. Siet mij een blank [heus] vrou-mens stilswijgend onder d'oogen, gij drijft, dat die stomme troonje stilswijgend sluikwenkt. Prees ik een deern, gij trekt u hair uit 't hooft: laak ikse, gij beelt u in, dat ik u blaau bloempjes wijs maak. Bloos ik, gij segt, dat ik bij u een koelen troever ben: ben ik bleek, dat ik quijn door 't minnen van een andere snol. Maar ik wenste wel van misdrijf in mijn gewisse overtuigd te sijn: want misdadigers dragen goets moets de straf, diese verdienden. Nu betigt gij mij sonder slot of reden, en wilt selfs niet dat u gramschap klem krijge, om dat gij van mij alles sonder oordeel gelooft. Siet eens op den oorigen esel, die beklaaglijken arbeider, hoe traag hij voort gaat, om dat 't slaan sijn dagelijks broot is. Al weer wat nieus, hier wert Cypassis, die geestige kamenier, betigt, dat sij haar juffers bed onteert heeft. God geef, dat ik beter sinnen hou, soo 't geviel dat mij een sluikbui over quam, als dat ik mij verloopen sou met een vuil slet. Wat vrijgeboore man sou belust sijn met een slavin te doen te hebben, en geessel-striemige-vellen te omarmen? Hier-en-boven was dit u kamenier, die gij 2
beminde om haar geestige hulkonst. Hoe! sou ik u dienstmaagt, die u so trou is, dit durven vergen? Wat 3
kost ik soo doende anders verwagten, als, na 't stooten van een blaautje, bij u verklikt te werden? Ik sweer u bij Venus, en den boog van haar vlug wigt, dat ik aan dit stuk geen schult hebbe.

1. Schouburgen) *Van welke* 142 pag.

2. Geesselstriemige) *Van de meedogenloose strafheid aan de slaven en slavinnen gepleegd, is gesprooken*, 52 pag.

3. Hulkonst) *Van de konsten ontrent het hoofdhair aangewend, sie* 132 pag.

ACHT-

ACHTSTE DICHT.

Aan Cypassis, kamenier van Corinna.

Cypassis, geestig dier, om 't hooft op duisent-der-
lei wijsen te kappen, maar waardt niemant te hullen
als Godinnen: deern, die ik in 't soet sluiken bevont
geen lijs te zijn, wel dienstig voor u juffer, maar nog
dienstiger voor mij: wie mag ons snoepen verklikt heb-
ben? waar uit heeft Corinna gerooken, dat gij bij
mij geslapen hebt? Wierd ik daarom schaamroot? heb
ik mij wel ergens mispraat, en eenig teeken van sluike-
rij gegeven? Ter contrarie heb ik gedreven, dat het geen
regtschape karel is, die zig met een dienstmaagt belust is
1 te vergrijpen. Achilles, den Thessalier, verliesde op
2 3 zijn slavin Hippodamia; Agamemnon op zijn gevange
4 Cassandre. Ik heb geen hand-water bij Agamemnon of
Achilles: waarom sou ik 't dan voor schande rekenen,
dat Koningen niet misvoegde? Dan, toen zij u een paar
felle blikjes toesloeg, sag ik dat gij soo root wiert als
bloet. Hoe veel stouter was ik, die, of 't eens weer te
praten quam, eeden swoer bij de groote min-goden,
datter niet aan was? Last-godin, last dat mijn valse ee-
den door de wind over zee verstuiven. Voor welke
dienst hoort gij mij, bruinet Cypassis, arbeits-loon te 5
geven, en van daag eens goets te laten hebben. Wat zijt
gij weigerig, ondankbare, en schildert weder op nieus
een valsen bulbak? 'T is spuls genoeg, als gij een heer
met dienst kont verpligten. Sijt gij soo sot, dat gij mij
ditmaal togt weigert; dan sal ik den heelen bommel doen
uitbreeken, en mijn eige schande aan den dag brengen.
Dan sal ik, Cypassis, u juffer verhalen, waar, hoe
dikwijl, op hoe veel en op wat wijsen ik met u te doen
gehad heb.

1. Achilles) Thessalus *in het Latijn; als sijnde in Thessalien gebooren, en naderhand over hetselve heerschende. Sie van hem* 11 pag.

2. Hippodamia) Briseis *segt het Latijn. Van deese schoone slavinne spreekt den Inhoud van den* 3 *Brief,* 10 pag.

3. Agamemnon) Mycenæus dux, *in het Latijn. Van welke, sijnde koning van Argos en Mijcenen,* 11 pag.

4. Kassandre) Phoebas *in het Latijn. Siet de reeden*, boven.

5. Zee) Carpathium *voegt 'er het Latijn nevens; neemende hec bysondere voor het algemeene. Want Karpatus, heden* Scarpanto, *is een welbekend eiland in de Middellandsche zee, tusschen Rhodus en Kreta, beneden de vaste kust van Karien.* Strabo, 10 lib. *op het einde.* Plinius, 4 lib. 12 cap. Solinus, 21 H.

NEGENDE DICHT.

Aan de min-god.

O min-god, noit genoeg op mij gebeten, o wigt,
dat onwrikbaar in mijn hart verworteld zit! Waarom
queest gij mij? waarom werd ik in mijn leger-vesting ver-
wont, daar ik onder u beleit nooit voor schelm uit 't vaan-
1 del liep? Waarom brant u fakkel, en treft u boog vrien-
den? Vyanden vegtender hand te verwinnen sou immers
2 meer roem baren. Wel hoe! genas Achilles, den Thes-
salier helt, Telefus naderhant niet weder met deselve
3 speer, die hem trof? Een jager zit 't vlugtent wild agter
her: zijn vangst vervolgt hij niet meer, maar maakt al-
tijt jagt op 't geen hij niet en ving. Wij u overgeve-
lingen en onderdanen voelen de scherpte van u ge-
weer; daar wrevelmoedige vijanden u slappe boogpees uit-
jouwen. Wat baat het geweerhaakte schigten op bloot ge-
beente bot te schieten? de min liet mij niets overig als
een geraamt. Daar zijn immers soo veel minloose man-
nen en vrouwen: soekt daar onder stof van heerlijk sege-
pralen. Had Rome geen geweldige kragten binnen stadts
wallen

1. Fakkel) *Van deese gelijk mede van de boog is gesprooken,* 117 pag.

2. Tessalier) Hæmonius, *in het Latijn; wegens Emonien, van welke* 63 en 66 pag.

3. Telefus) *Van wiens afkomst*, 44 pag.

Wanneer deese naderhand de Grieken, naar Trojen trekkende, de togt door Misien, sijn koningrijk, wilde beletten, is hy van Achilles getroffen en gequetst. Tot welke quetsuur, volgens gegevene Godspraak, deselve spiets moest worden aangewend, welke de quetsing had veroorsaakt.

Dus met den Griek versoend sijnde, is hy door het afgeschrapte roest van gemelde spiets geneesen. Propertius, 2 B. 2 D. Seneka, in Troad. 2 Bedr. 2 Ton. Horatius, 7 Toesang. Klaudianus, in de Br.

 aan

wallen aangefokt, 't was nog ten hedigen dage met stroo-
4 hutten betimmert. Een uitgedient soldaat wert op 't ver-
5 meestert landt tot rust geplant; een af-gerent paart in de
6 wei gejaagt; oude schepen in de lange werven opgelegt;
7 en veilig 't stokje van ontslaging versogt, als de swaart-
8 schermer-dienst uit is. Soo hoorde ik nu ook, die soo
menigen togt onder u beleit heb helpen doen, als een uitgediende rust en stilte te erlangen. Algunde mij een God gerust leven sonder minne-plaag, ik sou 't af-bidden.: soo euvel soeten quaat is een meisjen. Ik weet niet, wat verbraste tuimelgeest mij nog gaande maakt, daar ik de min lang sad, en 't kittel-vuir lang quijt ben. Gelijk een hard-gebekt paart sijn ruiter, die vergeefs den beseeverden toom strak op houd, in 't santweipt; gelijk een rukwind 't vaartuig, dat genoegsaam aan land en in behouden haven is, weer in zee sleept: soo rukt mij dikwijl de wispelturige minnewind weer te rug, en grijpt de blosende min-god weer sijn oud geweer in de vuist. Tref mij, wigt, ik stau naakt en weerloos schoon. Hier kontge kragt op doen, en u kloekheid toonen. Op desen romp snorren nu u schigten van selfs, even of sij geschoten waren: haar eigen pijlkoker kennense niet beter, als mijn ingewant. Ongelukkig is hij, die heele nagten over kan leggen ronken, en segt, dat den slaap een groote gave is. Maar dwaas, wat is dog den slaap anders als een schets van de kille dood? Als gij in 't graf legt, hebt gij tijts genoeg om den buik vol te slapen. Laat mij 't bedrieglijk meisjen dan met valse woorden uitstrijken: 'k sal wis door hoop groot arbeits-loon weg dragen. Laatse dan eens lief-koosen, dan kijven, dan ja, dan neen seggen. Dat Mars [de gevegten] wisselvallig zijn, komt door u, minne-god: u schoonvaar neemt in zijn oorlogen een staal na zijn stiefsoon. Gij zijt een ligt-draais quikje, lugter als u wiekjes, en geeft en neemt ongestadig 't min-vermaak. Maar wilt gij met u schoone moeder mijn gebed verhooren, soo blijft tot mijn doot toe dit hart beheersen. Doe nevens dien de meisjens, dat euvel wispelturig goetje, onder u rijksstaf bukken: soo doende sult gij in beide kunne ontsag en eerbiedigheid bejagen.

aan den hopman Hadrianus: *waar in hy schijnt te geloven dat Achilles, van jongs op in het geneesen sijnde afgerecht, met kruyden deesen gequetsten koning heeft hersteld.*

4. Stroohutten) *Gelijk noch langen tijd op den Kapitolijnschen berg is geweest de hutt van koning Romulus. Aangesien het den priesteren was aanbevoolen deselve geduurig met versch stroo te vernieuwen, en dus gelijk als te vereeuwigen.* Ovidius, 1 en 3 B. des Alm. Seneka, in de Troostred. aan Helvia, 9 H. Makrobius, 1 B. 15 D.

5. Vermeesterd) *Men was by de Romeinen gewoon de uitgediende en loflijk ontslagene soldaaten eenig saailand toe te voegen, om op het selve in rust en vrede haar verdere leven te verslijten; waar uit ook de meeste volk-plantingen in de wingewesten (by voorbeeld Emerita, nu* Merida, *in Spanjen) sijn ontstaan.* Lukanus, 7 Farsal. Suetonius, in Aug. 13 H. *en* elders. Sidonius, *enz.*

6. Afgerend) *in het Latijn,* Carcere liber; vry van de renperken. *Waaren de plaatsen in de Circus of renbaan, waar uit de wagens allereerst te voorschijn quamen.* Servius (*behalven* Varro) over de 5 Eneid. Mandra *geheeten van de* Onbekende, in sijn D. aan Piso; spreekende van het Schaakb. *Met deuren of tralien van de baan afgescheiden.* Kapitolinus, in Elagab. Ennius, *enz.*

7. Schepen) Pinus *in het Latijn; aangesien het pijnboomhout tot de scheepsbouw wel eer wierd gebruikt. Sie* 76 pag.

8. Stokje) *Dit ontfingen van de Keiser, in de ronde Schouburg, de loflijk ontslagene schermers en kampvechters.* Suetonius, in Klaud. 21 H. Horatius, 11 B. 1 Br. Martialis, Schousp. 29 Sneld. *en* 3 B. 36 D. Juvenalis, 7 Berispd. Lampridius, in Kommod. Cicero, *en* Andere.

Doch ook de soldaaten naar een trouwen en dapperen dienst in de veldtochten. Ovidius, Klaagd. 4 B. 8 D. *enz.*

THIENDE DICHT.

Aan Grecinus: dat hij op eene tijt twee vrijsters minde.

Gij sijt, Grecijn, gij sijt (want 't heugt mij nog) de man, die seide, dat niemant op eene tijt twee vrijsters kost minnen. Door u seggen ben ik bedroogen; door u, weerloos gevangen: want siet, ik minne op eene tijt schandelijk twee liefsjens. Beide sijn sij schoon, beide sierlijk opgequikt, onseeker wie van haar 't geestigste is. Dese is schoonder als gene, gene is weer schoonder als dese: d'een behaagt mij meer, d'ander staat mij beter aan. 'K ben op dit en dat dier verslingert, even als een schuitjen dat door wervelwinden hier en daar verrukt 1

1. Schuytje) Phaselus, *in het Latijn. Eigentlijk een jachtje, welke de welgegoedde in en ontrent haare hofsteden gebruikten; volgens* Nonius, *spreekende van die van Kampanien.*

Van

rukt wert. Waarom verdubbelt gij, Venus, sondet ophouden mijn smerten? kost mij een deern niet spels genoeg maken? Waarom loof in 't bos, starren aan 't beset hemel-welf, en water in zee gebragt? Maar dit 's evenwel nog beter, als dat ik minloos hangstaarte. Soo triestigen leven wens ik mijn vijanden. Mijn vijanden wens ik, dat sij alleen mogen slapen, en de leden in 't ruime bed wijd mogen uitrekken. Mij, wens ik, dat de min 't loom slapen belet, en niet alleen in mijn bed laat woelen. Laat mij mijn meisjen vrij plukken en plunderen: is'er een niet mans genoeg, laat er twee komen. 'K sal sterk genoeg voor een paar sijn: mijn tengere leden sijn niet kragteloos, wel onvleisig, maar niet senuloos. 'T soet vermaak sal ook mijn lenden wel stijving geven. Noit beklaagde sich deern, dat ik te ligt voor 't gelt viel. 'K ben dikwijl 's morgens, na dat ik de voorgaande nagt met dartel mal-spel had doorgebragt, fris en sterk opgestaan. Gelukkig sijn sij, die in Venuskamp verslagen werden. God geef, dat ik soo sterven mag. Laat een krijgs-man 't harnas tegens den vijand aanschieten, en een eeuwigen naam met sijn bloet koopen: laat een geelsugtig koop-man gelt soeken te garen, en, schip-breuk lijdende, de zee, die hij soo bekruiste, met sijn mijneedige tong opslabben: *Mij aangaande, 'k wens gedurig door Venusspel te werden afgemat; als mijn tijt daar is, midden in 't werk te sterven; en dat iemant* 3 *die mijn lijk beschreidt, mag seggen: soo lustig hij leefde stierf hij.*

Van sulk een snel vaartuyg gewaagen Horatius, 3 B, 2 Liersf. Katullus 4 Sneld. *sijnde doorgaands konstelijk geschilderd en vercierd.* Virgilius, 4 B. der Landged.

2. Venus) Erycina *noemd haar het Latijn, wegens den berg Erix; van welke* 106 pag.

3. Sterven) *Een seer slechte ja gruwsaame en versoejelijke dood. Doch op die wijse is gesturven (gelijk* Textor *aanteekend uit* Valer. Maximus, 12 B. 12 H.) *den onvergelijkelijken Lierdichter, by de Grieken, Pindarus; de dichter Korn. Gallus, en de ridder Tit. Haterius binnen Romen: naar het schrijven van* Plinius, 7 B. 54 H. *en eindelijk, volgens* Jovian. Pontanus, in sijn B. van de Gehoorsaamh. *binnen Barcelone in Spanje, sekere Beltrandus Ferrerius.*

By deese geile wensch voegd seer wel een diergelijke van sekeren loskop in het Griekſche Bloemh. *welke overpeinsende de rampsaligheid van het menschelyke leven, voornam Venus en Bacchus voor paarden te gebruiken, om te sneller uit het selve te konnen rijden.*

ELFDE DICHT.

Aan sijn vrijster die weg voer.

1 Aſchip Argo, getimmert van 't hout dat op Pelions kruin gehouwen wiert, wees, tot ontsteltenis der zeebaren, aldereerst quade wegen aan; toen het onversaagt tussen de knikbollende Symplegades rotsen 't kost-
2 lijk gulde rams-vlies van Colchi vervoerde. Og! was 't
3 schip Argo in den grondloosen buik der zee verswolgen geweest: dan had'er na dien niemant den pekelplas meer overroeit! Siet hier, Corinna ontvliet haar bekende bed, en huisgenoot, voorhebbende zig op bedrieglijke wegen te begeven. [op zee.] Waarom sal ik, eilaas! om uwent wil moeten vreesen voor wester, ooster, scherpe noorder, en overlaauwe suider winden? Gij sult daar nog steden, nog bosschagien te begapen vinden. D'onredelijke zee-plas heeft niet als een blaauwe gedaante. In den buik der zee sult gij ook geen gladde schelpen, nog geverfde pikkelen vinden. Dat goetje kont gy op 't dorstig strand gaan soeken. Spansseert op 't strand, meisjens, 4
met u marmere voetjens: soo ver mag 't geen quaat: gaat ge verder, gij kiest een gevaarlijke weg. Laat u ook andere verhalen 't bulderen der druiswinden: wat zeestreek

1. Argo) *Van het Schip Argo, en het hout van den berg Pelion is gesprooken,* 28 pag.

2. Simplegades) *Of Cianeën: van welke knikkebollende rotsen wy spraken,* 63 pag.

3. Ramsvlies) *Sie van het Gulde vlies,* 26 pag.

4. Goetje) *Het schijnt dat die liefhebberye, gelijk veel andere, oud en niet van heden of gisteren is. Want ik vind by* Cicero (*in sijn* 2 B. van de Redenaar) *en by* Val Maximus, (8 B. 8 H.) *dat Publius Scipio Emilianus (ook de Numantijner bygenaamd) met Cajus Lelius, sijn vertrouweling, gewoon was ontrent de steden Cajeta en Laurens, aan strand te gaan en schelpen en navelen op te soeken.*

En het is aanmerkelijk by Suetonius (46 H.) *en* Sext. Aur. Viktor, *dat de keiser Kaius, toegenaamd Kaligula, sijn krijgsmagt op den oever ontrent de middelste mond des Rhijns in slagorder geset hebbende, de soldaaten bevoolen heeft, in plaats van te vechten, schelpen in haare boesemen en helmetten te versaamelen; noemende deselve de krijgsbuit des oceaans, waardig om op het Kapitool, en in het keiserlijk hof, opgesloten te worden.*

Dit is wel een geringe en overdwaase daad, by lieden die al het geene verachten en berispen dat sy noch

5 6 ſtreek Scylla, wat Charybdis onveilig maakt: wat ſcherpe
7 punten de felle bliksem-klippen [Ceraunia] opſteken:
8 in wat bogt de groote en kleine ſlik-en draaiſtroomen ſchuilen. Laat u dit andere vertellen: maar gelooft vrij, 't geen u ijder verhaalt: die 't gelooft, hoeft voor geen vlagen te ſchroomen. Men ſiet te laat na 't lant om, als 't meertou los gemaakt, en 't krom ſchip in de bare zee bruiſt. Den ſchipper ſchroomt voor tegenſpoedige ſtorm, en ſiet de doot ſoo na als 't water. Soo Triton eens 9
d'opſtuivende baren doet tegen een kletſen, bloet' hoe wilt gij als een doode beſterven! Dan ſult gij Caſtor en 10
Pollux, 't edel ſtarkroos van de vrugtbare Leda, om genade aanroepen, en ſeggen: gelukkig is ſij, die 't land onder de voeten heeft. 'T is veiliger in 't bed te kruilen, boekjes te leſen, en op de lier te ſchrompen. Is 11
't, dat mijn waarſchouwing bij u wert in de wint geſlagen; ſoo

noch kennen noch beſitten: maar volmondig gepreeſen en geroemd by die geene, welke met groote koſten deeſe nietigheden, aan alle ſtranden, door de viſſers laten opſoeken.

Niettemin worden ook de kammen, ſchelpen en hoornen ſtrandbeuſeleryen geheeten by Apulejus, *in* ſijn Verantwoordinge.

5. Scilla) *Van deeſe is geſprooken* 63 pag.

6. Charibdis) *Sie van deeſen draaikolk*, 63 pag.

7. Ceraunia) *Of* Acroceraunia; *een hemelhoog en lang uitgeſtrekt gebergte op de grenzen van Epieren; op zee ſiende, alwaar de Joniſche en den Hadria ſamenkoomen. Draagt ſijn naam van den bliksem, waar mede het dikmaals word getroffen.* Strabo, 7 B. Lukanus, 5 Farſal. Horatius, 1 B. 3 Lierſ. Ovidius, 15 B. der Herſchepp. *en* Pontusk. 2 B. 6 D. Virgilius, 3 B. van En. *heden geheeten* Monti della chimera.

8. Draaiſtroomen) Syrtes *ſegt het Latijn: want dat ſijn droogtens en ſandplaaten in de Middellantſche zee, onder de kuſt van Afrika, ontrent Leptis, Cyrene en Berenice; van de ſcheepvaarende ſeer gevreeſt en wel ſorgvuldig gemijd.* Strabo, 17 *en* (*behalven* Mela *en* Plinius) Solinus, 50 H. Saluſtius, in Jugurth. Lukanus, 9 B. van Farſal. Virgilius, 1 B. van En. Horatius, 2 B. 6 Lierſ. *en veele* Andere.

9. Triton) *Van deeſe alarmmaaker en trompetterſprakenwe*, 34 pag.

10. Kaſtor) *van Kaſtor en Pollux is geſprooken*, 80 pag. Ledæ ſidera *heeft het Latijn: aangeſien ſy, ſijnde kinderen van Leda, nevens Helena, haar ſuſter, geplaatſt zijn onder de ſterren; waarom ze alle drie van de ter zee vaarende worden geeerd en aangebeeden.* Silius, 15 B. der Pun. Oorl.

Doch niet ſonder onderſcheid; want deeſe een eenige ſiende ſich vertoonen, gelooven het Helene, en daarom een quaad voorſpellende ſterre te ſijn; gelijk twee, de gebroedert beteekenende, haar heil en zegen ſchijnen te beloven. Seneka, in de Natuurl. Vrag. 1 B. 1 H. Plinius 2 B. 37 H. Statius, 3 B. 2 Mengeld.

Alwaarom ook de meeſte zeeplaatſen en ſteden deeſe godheden ontſien en aanbidden; ja ſelf ook eenige van deeſe Tindarida, neven van Tindarus, *of Dioſcuri*, Jupijns kinderen, *haar naam ſijn draagende. By voorbeeld: Tindaris, in Sicilien.* Cicero, in de Verrin. Strabo, 6 lib. Plinius, 3 B. 8 H. Silius, 14 B. der Pun. Oorl. *Dioskuron, in Pontus.* Plinius, 6 B. 5 H. Solinus, 25 H. *Dioſciron, in Lijbien.* Stefanus, in ſijn Stedeb. *Dioskuron, ſtad en eiland in de Roode zee.* Plinius, 6 B. 28 H. Ptolomeus, 6 B. 15 H. *Dioskurias, in Italien, enz. Dus ſien we, op de* Gedenkpenningen *van diergelijke zeeplaatſen, of haare hoofden, of ten minſten haare hoedekens en mutſen, op haar toppunt met een ſterre vercierd. Siet hier eenige die 't geſegde bewaarheden.*

11. Lier) Threjiciam *ſtelt 'er het Latijn nevens, even als in de* Br. van Briſeïs; *te weeten wegens Orfeus, een* Thraciſch *ſpeelder: welke was de ſoon van Apollo en Kalliope, eene der negen Sanggodinnen.* Virgilius, 4 Herdersgeſ. *groot meeſter in de Sterrekunde.* Lucianus, in het B. van de Sterrek. *en ſoo wonderlijk ervaaren in de ſpeel-en ſangkonſt, dat hy ſelf de boomen en bergen, met alle haare dieren tot ſich dede loopen.* Ovidius, 10 B. der Herſchepp. Martialis, in het B. der Schouſp. 21 Sneld. *behalven* Virgilius, Manilius, Seneka, *en eindelijk een Griekſche* Legpenning *van Keiſer Marcus Aurelius, by* Joh. Sambukus. *Doch*

12 ſoo bid ik evenwel, dat Galathea u ſchip wil genadig zijn.
Komt dit waarde pand te verongelukken, 'k ſal 't u wij-
13 ten, Nereus, en Nereus kroos. Gaat dan, mijns gedag-
14 tig, om met eén voorwind wederom te komen: dan wens
ik, dat gij een ſtijve ſtoker in de doeken krijgt: dat den
groote Nereus de zee op deſe kuſt doe aanſtroomen: dat
het herwaart aan goe wint ſij, en 't water op deſe ſtrand
aankabbele. Datge ſelfs alleen om weſte wind bidden,
dan ſelfs de geſwolle ſchooten vieren moogt: dat ik 't
eerſt van 't ſtrand 't bekent ſchip weer mag in 't ſigt krij-
gen, en ſeggen; daar komt mijn welvaren in: dat ik u
omhelſende, duiſent ſommelkusjens knippen mag. Dan ſal
ik, om u gelukkige wederkomſt, 't beloofde dankoffer
ſlagten; 't gulle ſand als tafelbanken ſpreien; en d'een of 15
d'ander duin als een tafel dekken. Daar ſult gij onder
digte glaasjens wijn vertellen, hoe na u ſchip midden in 61
zee vergaan was: hoe gij nog vervaarlijke nagten, nog
felle ſtorm ontſaagt, om weer ſpoedig bij mij te komen.
Ik ſal alles voor waarheid aannemen, al waar 't gelogen.
Waaaom ſou ik mij ſelven niet kittelen, dat ik lagte?
Dien dag wenſte ik dat mij Lucifer, de helderſte flon- 17
ker-ſtar aan den hoogen hemel, hoe eer hoe liever te
runs quam aanligten.

Doch welke verſiēringe wil ſeggen dat hy wilde en woeſte menſchen, en gelijk halve beeſten, heeft konſtelijk weeten te vermurwen en van aart te verwiſſelen. Horatius, in de Dichtk. Pauſanias, in de Beöt.

12. Galatea) *Eene der Nereïden; van welke* 43 pag. *de minnaareſſe van den ongelukkigen Acis.* Ovidius, 13 B. der Herſchepp. *Van haar gewaagd ook* Klaudianus, in het Lof van Serena, ſpreekende van den rei der zeegoden.

13. Wijten) *Onder de aaloude geloofden eenige dat 'er godheden en oppermagten waaren, ſo lang ſy ſagen dat het haar en de haare welke ſy achtinge toedroegen, bloeiden, en in een geduurigen welſtand bleven.* Martialis, 2 B. 91 Sneld. en 1 B. 1 Sneld. Statius, 1 B. 4 Mengeld.

Maar indien iemand van deſelve te ontijdig en buiten verwachtinge quam te verongelukken of te overlijden, ſoo ontkenden ſy daatelijk alle godheden; ten minſten ſy beſchuldigden deſelve van wanorder en onachtſaamheid. Ovidius, 3 B. 8 Minned. Seneka, in Octav. 5 Bedr. 2 Ton. Martialis, 10 B. 61 Sneld, Statius, 5 B. 2 Mengeld.

Ja de goden wierden van deeſe gevloekt; hunne kerken en altaaren geſteenigd; de beelden ter aarden getrokken, en langs de ſtraaten geſleept. Suetonius, in Kalig. 5 H. vertellende de droefheid over Germanikus. Seneka, van het Geluki. Leven, 26 H. Arrianus, over Epiktetus, 2 B. 22 H. Siet ook Suetonius, in Aug. 16 H. van de wraak over het beeld van Neptunus.

14. Nereus) *Van Nereus is geſprooken.* 43 pag *gelijk ook aldaar van de Nereiden.*

15. Slachten) *Niet alleen aan Neptunus; maar ſelf ook ſomwijlen aan Storm en Onweer.* Cicero, 3 B. van de Nat. der God. Ammianus, 19 B. 2 H. *te weeten voor haar een lam.* Virgilius, 3 B. van En. en Horatius, 10 Toezang.

Doch voor Neptunus een ſtier. Virgilius, 3 B. van En. Statius, 2 B. van Achill. Makrobius, 3 B. 10 H. Arrianus, 6 B. ſpreekende van Alexander, werpende, by de mond van den Indus, geſlachte ſtieren in zee; ter eeren van Neptunus.

16. Wijn) Lyæo, *ſegt het Latijn; verſtaande Bacchus, en neemende voor een ſaak de telder en voortplanter van een ſaak.*

Voorts komt deeſe naam van λύειν, los maken *en ontbinden; dewijl de wijn 's menſchen hert en tong, ſinnen en gedachten ontbind, en, gelijk als buiten ſorg en kommer op vrye voeten ſteld.*

Doch van alle de bynaamen van Bacchus (die bykans ſijn talleloos) meenen we elders meer te ſeggen. Siet deeſe van Lyæus *by* Horatius, 9 Toez. Propertius, 3 B. 5 D. *enz.*

17. Lucifer) *Van deeſen dag aanbrenger ſpreekenwe*, 89 *bl. Doch het Latijn geeft hem hier geen vleugelen, gelijk elders, maar een paard onder het lijf: te weeten gelijk by* Tibullus, 1 B. D. *en* Andere.

TWAALFDE DICHT.

Hy is verheugt om 't bekomen van Corinna.

1 Krans mij 't hooft, triumf-laurieren. Victorij! Sie hier Corinna op mijn ſchoot. Corinna, die door haar man, oppaſſer, en vaſt geſloote deur, ſoo veel vijanden, bewaart wiert, om door geen kusjens bekroopen te mogen werden. Dit s' een victorij, daar bijſondere ſe-ge-

1. Triumflaurieren) *Van deeſe is geſprooken*, 125 pa

2. Bloed

2 gepraal op paſt, als 'er buit, hoeſe valt, ſonder bloetſtorten gehaalt wert. Door mijn beleit zijn geen ſteedtjens, met lage veſten en ſmalle gragten omringt, ingenomen; maar
3 4 een meisjen verovert. Toen Troje na een tienjarige be-
5 legering overging, hoe ſmal viel den lof, die Agamemnon, onder ſoo veel helden, koſt werden toegeſchreven? Maar, mijn eer raakt mij alleen, ſonder dat die aan eenige ſoldaten kan werden mee-gedeelt; en mijn loſtijtel anderen kan toegeſchreven werden. 'K was ſelfs veltheer, ſoldaat, ruiter, voet-knegt, en vaandrig, toen 6
ik

2. Bloedſtorten) *Want de zegepraal moeſt, by de Romeinen, niet al te veel bloed koſten.* Livius, *ſprekende van de Gallen, verwonnen door Valerius.*

Alwaarom de zegepraal voornaamlijk in de Burgerlijke oorloogen wierd verbygegaan; als in welke geen bloed als dat van Romeinen is geſtort.

Dus heeft Sylla niet over Marius en Cinna; C. Antonius over Katilina; Ceſar over Pompejus; Oktavius en Antonius over Brutus en Kaſſius; Vitellius over Otho; Veſpaſianus over Vitellius; en eindelijk Severus over Albinus en Peſcennius, niet gezegepraald. Siet Livius, Suetonius, Val. Maximus, 2 B. 8 H. *en de verdere* Schrijvers.

3. Troje) Pergama *in het Latijn; van welke* 36 pag.

4. Thienjaarige) Biluſtri bello *ſegt wederom het Latijn. Gelijk in Elis, een deel van Peloponneſus, by de ſtad Piſa, ontrent het vijfde jaar, met grooten toeloop, wedſpeelen wierden gehouden: en wegens deeſe ſpeelen de tijd van vijf jaaren Olijmpias wierd genoemd. Even ſoo wierd te Roomen alle vijf jaaren, met groote plechtigheden van offeren en bidden, de ſtad* geluſtreerd, *dat is gewijd en geſuivert: en des wegen de gemelde vijfjaarige ruymte* luſtrum *geheeten.* Ovidius, 4 B. der Alm. ſpreekende van den jongen Arkas. Martialis, 4 B. 45 Sneld. van den jongen Parthenias.

Vorders geſchiedde deeſe vijfjaarige ſuiveringe, door de Tuchtmeeſters, in het veld van Mars, op alle de burgeren en ingeſetenen van Romen, nevens het offeren van een verken, ſchaap *en* ſtier: *het geene deeſe plechtigheid gaf de naam van* Suovetaurilia. Dionyſius, 4 B. 26 H. Livius, 1 B. 44 H. Feſtus, Alkonius, *enz.*

Sietſe vertoond by P. S. Bartolus. in het 17 Marmer, Choul, 326 pag. *in een ander: en* Paffenrode, Krijshand. 6 B. 4 H. *in een ſtuk* Marmer, *genoomen uit de wonderlijke ſuil van Trajanus.*

5. Agamemnon) Atrides *in het Latijn; van welke* 11 pag.

6. Vaandrig) *Dat by de Romeinen geen vliegende vaandelen, of ſwaajende wimpels, in haare veldſlagen ſijn geſien geweeſt, weetenwe uit hunne dichters en geſchicht ſchrijvers: by de welke ons ontmoet*

I. *Een bundel hooi; doch in de allereerſte tijden en onder koning Romulus.* Ovidius, 3 B. der Alm.

II. *Wolf, Everſwijn, Paard, en allerhande Dieren, van Kajus Marius allenskens afgeſchaft.* Plinius, 10 B. 4 H. Feſtus. Vegetius, 3 B. 6 H. *Van ſilver, gelijk alle andere veldteekenen.* Plinius, 33 B. 3 H.

III. *Een Adelaar, van goud.* Dio, 40 B. *of ſilver.* Cicero, 2 Red. en Porcius Latro, tegens Katilin. *de vleugelen uitſpreidende, en een blikſem met ſijn klauwen vaſt houdende.* Dio, 43 B. *gedragen op een ſpiets.* Florus, 4 B. 12 H. *behalven* Suetonius, Silius, Klaudianus, *enz.*

IV. *Een Rechterhand. Siet, by* Spanhemius, *behalven* de 5 Penning van Oudaans 89 Taf. Tacitus, 16 Geſchichtb. 45 H.

V. *Een ronde bol; volgens* Iſidorus, 18 B. 3 H. ſpreekende van den keiſer Auguſtus; *en de* 10 Penning *van* Oudaans 109 Taf.

VI Draco, *of liever, van purper gewevene, ſlang; in de legers ſo laat eerſt geſien, dat voor de tijd van Konſtantinus van deſelve niemand gewaagd. Siet* Ammianus 16 B. 5 H. Klaudianus, van het 3 en 6 Burg. van Honorius; *en in het* 2 *B. tegens* Rufin. Sidonius, in het 5 D. *op* keiſer Maiorian. *en de* Marmers *van Trajaans eereſuil.*

VII. Labarum (*het geene* Stewechius *op de* Legpenningjes, *der Konſtantijnen, aanſag voor het huisjen, en de kas van den adelaar) een vierkante wimpel, geteekend met de naam van Chriſtus, en des van boogen waarde, en groot ontſag in het heir.* Prudentius, 1 D. tegens Symm. Paul. Diakonus, 11 B. Sozomenus, *enz.*

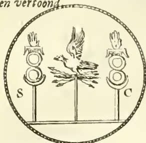
Het ontmoet ons op de meeſte Penningen *der keiſeren na Konſtantinus, in de rechterhand der vorſten, of alleen overend ſtaande tuſſchen twee krijgsknechten. Siet* Oudaan, 109 Taf. *behalven* Choul, *enz.*

Hoewel men niet kan ontkennen dat ſy (ſonder gemelde naam) ook gevonden werden by Goltzius, *op de*

Bur-

7 ik deſe victorij bevogt. Ook diende mij de fortuin niet
8 bij geval: maar 'k won de ſegepraal door kloek beleidt.
'K verſon ook geen nieuwe krijgs-vond; want was Hele-
9 na niet geſchaakt geweeſt, Europa had tegen Aſia 't har-
nas niet aangeſchooten. Een vroumens [Hippodamia] 10
was d'oorſaak, dat de woeſte Lapithen tegen de mens- 11
paarden over 't maal ſchandelijk plukhairden. Een vrou-
mens [Lavinia] was d'oorſaak, regtvaardige Latinus, dat 12
de

Burgermeeſterlijke Gedenkpenningen, *ontrent het jaar van Rome* 593. *Ondertuſſchen ſie hier eenige Veldtekenen vertoond.*

7. Fortuin) *De vermogendſte onder de godheden der alouden; en heerſchende, ſo te water als te lande.* Horatius, 1 B. 35 Lierſ. *Voerende dus in de rechterhand een fruythoorn.* Pauſanias, in de Achaïſch. Prudentius, 1 B. tegens Symm. Petronius, in meergemeld B. *en in de ſlinker het roer van een ſchip.* Lactantius, 3 B. 27 H. Galenus, in het B. der Aanraad.

Haar kracht en mogenheid achtte men ſo groot, dat, al het geene de Vorſten in de krijgstochten uitvoerden, haar alleen wierd toegeſchreven. Klaudianus, in het B. van de Gild. oorl. Mamertinus, in het lof van keiſer Maximiaan. Cicero in de Reden, voor Marcell. *enz.*

Alwaar om ſy ook in de binnenkameren en *ſlaapſaaletten der keiſeren wierd geplaatſt.* Kapitolinus, *in Antonin. en in Markus.*

Siet haare bynaamen by Plutarchus, in het B. van de Fort. der Rom. *en* Oudaan, *by ſijn* 56 Taf. *uit welke wy de volgende twee tot ons oogmerk uitgekooſen hebben.*

18. Zegepraal) Triumphus *in het Latijn, ſijnde het ook de bynaam van Bacchus; de allereerſte zegepraalder, gelijk wy ſeggen* 119 pag.

Alwaarom, volgens Pighius, *op de Burgermeeſterlijke* Gedenkpenningen, *by* Goltzius, *word geſien, niet Roome, maar Triumphus, met een gewiekten helm verceerd.*

9. Helena) Tijndaris *in het Latijn: van welke in den* Inhoud *van* den 15 en 16 Br. 74 en volg. pag.

10. Hippodamia) Sie 86 pag.

11. Lapithen) *Van deeſe ſpreeken we elders.*

12. Lavinia) *Dochter van koning Latinus en Amata, eerſt wel verloofd aan Turnus; doch naderhand, op het aanraaden van de godſpraak van Faunus, gegeven aan een vreemdeling, te weeten aan den Frygiaanſchen Eneas. Waar uit tuſſchen deeſen en Turnus, een bloedigen oorlog is ontſtaan; welke niet als met de dood van den laatſten een eind genoomen heeft.* Virgilius, 7 en volg. B. van En.

Deeſe Lavinia, na de dood van Eneas, beſwangerd overblijvende, en de trotsheid van Askanius haar ſtiefſoon vreeſende, heeft de vlucht genoomen naar de boſſchen; alwaar ſe by den herder Tirrhenus, een ſoon, Sylvius geheeten, heeft ter wereld gebrocht. Mafeus, in het 13 B. van den En. Dionyſius, 1 B. 60 en volg. H.

13 de Trojanen andermaal in u Koninkrijk oorloogden. 'T vrouvolk was d'oorſaak, dat de Sabijnſe ſchoonvaders de Romeinen vijandig aantaſten, toen Rome pas geſtigt was. Ik heb ſtieren om haar witte vaars ſien ſtoot-koppen, te brusker om dat de vaars 't kampen beſchoude. Soo heeft mij de min-god nevens andere, maar mij ſonder lijfsgevaar, zijn krijgs-banier op den vijand doen aanvoeren.

13. Sabijnſche) *Siet van deeſen oorlog tuſſchen de Romeinen en de Sabijnen, dat is, tuſſchen de ſchoonſoonen en hunne ſchoon-vaderen, door het tuſſchenkomen der vrouwen geeindigd en geeffend*; Plutarchus, in het leven van Romul. Dionyſius, 2 B. 1 H. en Ovidius, 3 B. der Alm.

DARTHIENDE DICHT.

Aan Iſis, om Corinna in den arbeid by te ſtaan.

Terwijl Corinna de geſette vrugt ſoekt af te ſetten, leit ſij afgeſlooft in levens gevaar. Sij geeft mij reden van ſtoornis, om datſe ſoo gevaarlijken ſtuk werks buiten mijn kennis onderſtaan heeft: maar mijn vrees verdrijft de ſtoornis. Evenwel wierd ſij of bij mij ſwanger, of ik beeldent mij in. Ik geloof dikwijl
iets, dat gebeurlijk is. Iſis, die in Paretonie, 'twelig 12
land

1, Iſis) *Van Iſis is geſprooken 72 en 128 pag. Haar word mede de geneeskonſt toegeſchreven.* Tibullus, 1 B. 3 D. ſprekende van haar opgehangene kerkbeloften.

Ook byſonderlijk het beſorgen en gelukkig verloſſen der kraamvrouwen. Ovidius, 9 B. der Herſchepp. ſpreekende van Telethuſa. *Siet ook* Dionorus, 1 B. 25 H.

En wat wonder, terwijl men ook van haar is maakende, dan Juno, en dan eens weder Diana; beide mede van de kramende aangeroepen, gelijk is geſegt, 56 pag. *ja liever eene die, alles ſijnde, was, is, en ſal ſijn; volgens een dwaas geſchrift, by* Plutarchus, in het B. van Iſ. en Oſir. *Doch ſie* Diodorus, 1 B. 27 H. *en* Apulejus, 11 B. der Herſchepp.

Op de Keiſerlijke Legpenningen *komt ſy ons meerendeels voor, met beide haar handen een ſeil uitſpreidende: nademaal ſy ook over de zee gebied.* Statius, Meng. 3 B. 2 D. Pelagia *deswegen geheeten.* Pauſanias in de Korinth. 2 B. *hebbende ook ſelver het zeil uitgevonden, in het ſoeken van haar ſoon.* Higinus, 277 Vertell. *enz. alwaarom, haar ter eeren, een geheiligd ſchip op haaren feeſtdag word omgedragen.* Apulejus, 11 B. der Herſchepp. Auſonius, in het D. van de Feeſtdagen der Romeinen. Kaſſiodorus, 4 B. 17 Br.

En hier uit komt voort, dat de goden, gelijk ſy by de Grieken op wagens worden afgebeeld, by die van Egipten doorgaans in ſcheepen worden vertoond. Plutarchus, in aangetrokken B. van Is. en Oſir.

Doch op deeſe wijſe ſiet men Iſis op de gemelde Geldmunten.

2. Paretonie) *Een ſtad in Marmarika, een deel van Afrika, tuſſchen Apollonia en Alexandrien.* Strabo, 17 B. Mela, Plinius, *enz.*

3. Ca-

3 4 5 land van Canops, Memfis, het dadelrijk Faros, en in de geheele lantstreek gedient werd, daar de snel-stroo-
6 mende Nijl, weder in sijn breede stroomgraft gesakt, sijn water door seven strotten in zee braakt; 'k bid u, om u rinkelbommen, om 't aanbidlijk hooft van Anubis, so

3. Canops) *Een stad in Egipten; so geheeten naar den Amikleeschen Kanopus, stierman van vorst Menelaus, aldaar door een slangebeet omgekomen, en ter aarden besteld.* Strabo, 17 B. Mela, Plinius, Solinus, Ammianus, *enz.*

Van haarer burgeren weelde en dertelheid spreeken Juvenalis 6 en 15 Berispd. Statius, Mengel. 3 B. 2 D.

Doch anders is ook Kanopus een godheid by de Egiptenaaren; *te weetende gemelde opperstierman, aldaar vergodet.* Ruffinus, Kerk. Geschied. 11 B. 26. H. spreekende van de strijd tusschen de Chaldeën en Egyptenaars, wegens de grootmogentheid van haare goden. het Vuur en het Water.

Siet hem hier afgebeeld (Boissardus *vertoond hem ook geestig, onder sijn oude* Marmers*) genoomen uit een Egiptische* Legpenning *van keiser Trajanus.*

4. Memfis) *Een stad in Egipten, heden niet in weesen, tegen over Babilon, aan de Delta; dat is, het drie-hoekig uitspreiden van de Nijl.* Strabo, 17 B. Mela, 1 B. 9 H. Plinius, *enz.*

Berucht wegens het papier; een watergewas, waar op men plag te schrijven. Martialis, 13 B. 1 en 38 Sneld. Lukanus, 4 Pharf. Apulejus, Plinius, *enz.*

Doch voornaamlijk wegens de hemelhooge Piramiden of grafnaalden; aldaar heden noch te sien. Martialis, in het B. van de Schouwsp. 1 D. Plinius, 36 B. 12 H. Diodorus, 1 B. 16 en volg. H. Herodotus, *en* Andere.

5. Faros) *Een eiland van Egipten, leggende in de Kanopische mond van den Nijl.* Homerus, 4 B. der Dool. Ammianus, 22 B. 16 H. *gehecht aan de stad Alexandryen.* Lukanus, 10 B. van Farf. Mela, 3 B. 17 H. Cesar, van den Burg. oorl. 3 B. 21 H. Strabo, 17 B.

Op dit eiland stond weleer een hooge toorn van marmer, gebouد uit last van koning Ptolemeus, de Filadelf, door Sostratus de Gnydier. Strabo, en de reeds genoemde. *in welke des nachts wierd vuur gemaakt, om de scheepvaarende op de zee te lichten, en haar loop te doen volvoeren: na welke ook alle vuirbaakens en wachttoorens aan zee worden* Phari *genoemd,* Statius. Meng. 3 B. 5 B. *Siet sulk eene by* Goltzius, in Griekenl. 24 Taf. *op een P. van Torone.*

Dadelrijk word hier het eiland bygenaamd, wegens de veelheid der palmboomen, waar mede sy (doch ook geheel Egipten, is vercierd. Strabo, 17 B. Plinius, 13 B. 4 H. Theofrastus, 2 B. 8 H.

Het geen de seer gemeene kopere Penning *(sijnde ook onder de mijne) van de Nemausische volkplantinge, bevestigd; waar op een Egiptische Krokodill aan een palmboom met een keten is vast geklonken.*

9. Nyl) *Van welke* 73 pag. *Doch die meer van sijn eigenschappen begeert te weten, leese de* Wonderen des Nyls, *van* Frid. Wendelinus.

7. Rinkelbommen) Sistra *in het Latijn: geen bom of* tympanum, *maar eer een ratel, die men doorgaands siet gedragen van Isis, Anubis, en andere Egiptische godheden.* Virgilius, in het 8 B. van En. spreekende van Koningin Kleopatra. Juvenalis, 13 Berispd. spreekende van Isis; *behalven* Martialis, Statius, Propertius, Manilius, *en veele* Andere.

Volgens Apulejus (in het 11 B. der Herschepp.) *was sy van koper, silver, goud; bestaande uit drie of vier rijsjes, gesteoken door een ei-ronde ring; welke geschud sijnde een naar en treurig geraas maakten.* Lukanus, 8 B. van Farsal. *en wel met voordacht, om dat der Egiptenaaren meeste feesten doods en rouwig waaren.* Jul. Firmikus, in het B. der Dwaal. Laktantius, 1 B. 21 H. *behalven* Plutarchus, *enz. of liever om het getjeuter der swaluwen na te bootsen; terwijl sy seggen dat Isis in een swaluwe is veranderd, om de dood van Osiris te voeglijker te betreuren.* Minuc. Felix, in Octav. *by* Laur. Pignorius.

8. Anubis) *Een Hond, in wiens gedaante by die van Egipten, Mercurius wierd gevierd (en als dan Her-*

8 9 so gaarn gij had dat de godvrugte Osiris u ingevoerde Godts-
10 diensten altijt in waarde hielt, de slang traag om u heilig-
11 dommen kroop, en de gehoornden Apis in u kerkstatijen
mede omging: keert u vriendlijk aansigt herwaarts, en spaart twee zielen in een; want gij kont mijn matres, en sij mij, 't leven geven. Dikwijl heeftse u immers op u hei-

Herm-anubis geheeten.) Plutarchus, in het B. van Is. en Osir. Apulejus, 11 B. van gemelde Herschepp. Virgilius, 8 B. van En. Juvenalis, 6 Berispd. Lukanus, 8 B. van Fars. Strabo, 9 B. Ovidius, 9 B. der Herschepp. Propertius, *en* Andere.

Aangesien Mercurius is de god der welspreekenheid, vernuft, geest en schranderheid; en ook een hond met vernuft, om so te seggen, bysonder is begaaft. Servius, over den En., *of liever om dat hy Isis, naar Egipten sich begevende, is voorgeswommen.* Lucianus *in het* Zee-Gespr. k van de Suyde en Weste-wind. *Of ook (gelijk* Diodorus, 1 B. 18 H. *wil) omdat hy die gedaante voerd, terwijl hy een schild van hondeleer plag te dragen.*

Men vind hem afgebeeld, dan met een rinkel tuyg, en dan weder met een vredestaf, op de Keizerlijke Legpenningen *by* Oudaan, 46 Taf. 232 pag. Tristanus, *enz. gelijk ook op een mooi* Marmer *by* Boissardus.

9. Osiris) *Eigentlijk de Son. Siet* Plutarchus in het B. van Is. en Osir. *doch by welke hy mede word genoomen voor de Nijl, of het Water; gelijk men door Isis Egipten, of het Aardrijk (en daarom in het swart gekleed) beteekend.* Macrobius, 2 B. 20 H Servius, *enz. word echter meerendeels genomen voor de soon van an Isis, welke de Egiptenaaren leerde de akkerbou.* Tibullus, 1 B. 7 D. *die hem deswegen ter eeuwiger geheugenis onder de Goden stelden; na dat hy van sijn broeder Tifon was vermoord, en deerlijk mishandeld.* Diodorus, 1 B. 21 H.

Sijn rouwig feest bestaat hier in, dat men (gelijk sijn moeder Isis) hem verliest, eenige daagen soekt, en eindelijk, na veel krijten en schreeuwen, met groote vreugde wedervind. Lukanus 8 B. van Fars. Juvenalis, 8 Berispd. Minut. Felix *en* Laktantius, op boven gemelde plaatsen.

Dus, even gelijk het feest van Adonis, by die van Fenicie; welke ook de dood van deesen jongeling met een algemeene rouw, misbaar, en jammerklacht een dag betreuren, en daar op, des anderen daags over sijn herleven sich verheugen. Theokritus, 15 Herdersges. Lucianus van de Syrische Godin. Ammianus, 22 B. 10 H. Plutarchus, in Alcibiad. en in Nicias.

10. Slang) *Welke het hoofd van Isis is kroonende, by* Val. Flakkus, 4 B. der Vliest. *en* Elianus, van de Dier. 10 B. 31 H.

Behalven dat de Egiptenaaren ook andere godheden met deese dieren kroonen. Horapollo, van de Heilige Sinneb. 1 B. 1 H. *self deese kruypende gedrochtens heiligende en aanbiddende.* Herodotus, 2 B. 72 H. Elianus, in gemeld werk, 11 B. 17 H. *Siet ook* Eusebius. 1 B. sijner Bereiding. Diodorus Sikulus, *enz.*

Sulk een krans van slangen kreeg Bacchus ook om sijn hoofd, so ras hy quam ter wereld; volgens Euripides, in Bacch. Treursp. Nonnus, *enz.*

Alwaarom sich de wijnpaapinnen, in haare plechtige ommegangen, ook met deselve mooi maakten. Horatius, 2 B. 19 Liers. Katullus, 65 D. Arnobius, 5 B. Klemens, de Alexandryner, in sijn Protrept.

Ik vindse, dus opgeschikt, by Oudaan, *op een Keiserlijke* Legpenning, *in* het 50 Taf.

11. Apis) *Eigentlijk bovengemelde Osiris, onder de gedaante van een os aangebeden.* Cicero, van de Nat. der God. 1 B. Lukanus, 8 en 6 B. van Fars. Tibullus, 1 B. 8 D.

Sijnde dit beest een sinnebeeld van den akkerbouw, door hem, so gesegt is, ondekt en aangeweesen. Athenagoras, in sijn Red. voor de Christ.

Van sijn opsoeken, vinden en ontfangen, gelijk van sijn gedaante, merken en kenteeekenen, siet Herodotus 73 B. Diodorus, 1 Br. 85 H. *enz. en met een sijn afbeeldinge op een* Penning *van keiser Julianus, by* Oudaan. *in sijn* 46 Taf. *van welke ook* Sokrates *gedenkt, in sijn* Kerk. Geschied.

Deese gehoornde god wierd eens moetwillig doorsteeken van de Persische koning Kambises, volgens het verhaal van Herodotus, 3 B.

En wederom van een anderen koning Ochus; doch deese wierd wederom van sijn kamerling, sijnde een Egiptenaar, omgebrocht en de katten voorgeworpen. Juist om door dat gedierte, aan Isis geheiligd, het ongelijk, Isis door de moord van Apis aangedaan, godsdienstelijk te wreeken.

12. Prie-

12 u heilige dagen gedient, ter plaatse daar u gesnede priesters de hoofden u ter eeren met laurier bekranssen. En
13 gij, Juno Lucina, die u ontfermt over swangere vroutjens, die 't blind pak dik en traag maakt, kom u genade verleenen, en mijn gebed goedertier verhooren: want sij is wel waart om door u gunst 't leven te behouden. Ik sal u selfs met dese handen, in wit gewaat, reukoffer op u berookte autaars toebrengen, en mijn 14
beloofde offergaven aan u voeten leggen, daar bij voe- 15
gende dit offerschrift: *Dit schenkt* NASO *om de behoudenis van* CORINNA: geeft mij maar stof tot offergaven en opschrift. Maar soo 't anders bestaan mag, dat ik u in soo groote vrees een les geve, Corinna, waagt in toekomende soo kampelen gevegt nooit meer.

12. Priesters) Gallica turma *segt het Latijn; verstaande de* Galli, *priesteren van der goden moeder of Cybele (doch met eene van Isis) welke in Frygien uit de rieviere Gallus hebbende gedronken, tot sekere dolligheid sijnde vervoerd, sich selven ontmanden met een mes.* Juvenalis, 2 Berisp. Martialis, 3 B. 24 Sneld. Klaudianus, tegens Eutrop. Petronius, *enz. of wel meest met een potscherf van Samische aarde.* Martialis, 3 B. 81 H. Juvenalis, 6 Berispd. Plinius, 35; 12. Ovidius, 4 B. der Alman. *enz.*

Eindelijk haddense ook in haar dolle plechtigheden en ommegangen de gewoonte van het hoofd ijslijk te schudden en omtedraaijen. Lukanus 1 B. van Fars. *even als de Menaden, Thyaden, Bassarides, Eleleïdes, en andere Bacchanten, van welke* Ovidius, 3 B. der Herschepp. Katullus, in meermaalen aangetrokken 65 D. Tacitus, Jaarb. 11 B. 31 H. spreekende van de Vorstinne Messalina. *Siet ook boven 15 pag.*

13. Juno) Ilithya *in het Latijn: gelijk haar ook dus noemen* Horatius, in het Eeuwgesang; Ovidius, 4 B. der Herschepp. *enz. Sie van deese Juno*, 56 pag.

13. Reukoffer) *Het alleroudste gebruik van offeren, was alleenlijk* θύειν rooken; *van welke afkomt* thus, wijrook; *als of men seide* facere fumus. Synesius, 7 Lofges. van de Magi of Wijsen. *Naderhand is dit woord ook gebruikt in het offeren en opdragen van allerhande saaken, vruchten, enz. Eindelijk ook in het slachten der beesten.* Porfirius, 2 B. van de Onthoudenheid der Gediert.

Doch siet van de wijrook boven, 68 pag.

14. Wit) *Want gelijk het kleed der priesteren was van linnen en wit, gelijk* 141 pag. *is gesegt, soo was ook dat van die het offeren aanging, of ten minsten bywoonden, wit en blinkend.* Tibullus, 1 B. 3 D. Persius, 2 Berisp. Ovidius, 2, 3 en 4 B. des Alm. 10 B. der Herschep. *en* Klaagd. 3 B. 13 D. Lampridius, in Alexandr.

15. Voeten) *Ter nedersittende beelden van de goden; aan wiens knyen de aloude ook waaren gewoon hunne gebeden en beloften met was vast te plakken.* Juvenalis, 10 Berispd.

Sijnde de knyen het sinnebeeld van ontferming en mededoogen. Plinus, 11 B. 45 H. *en deswegen ook van de biddende omvangen en omhelst.* Seneka, in Med. 2 Bedr. 2 Ton. *en* in de Troad. 3 Bedr. 2 Ton. Virgilius, 3 en 10 B. van En. Klaudianus van de Schaak, 1 B. spreekende van de Parken, *en veel* Andere.

VEERTHIENDE DICHT.

Aan sijn vrijster, om dat sy haar vrugt af-sette.

Wat helpt het, dat 't vrou-volk, krijg-vrij, sig uit den oorlog hout, en niet en volgt den brusken trein der gemaanschilde Amazonen, als sij buiten gevegt door haar eigen wapens gequetst werden, en rukkeloos geweer in de vuist grijpen, om haar selven te vernielen? Die aldereerst de vrugt leerde af-setten, hoor-

1. Gemaanschild) *Van de Amazonen en haare wapenen, is gesprooken*, 19 pag.

Doch haar schild, pelta *doorgaans geheeten, was een halve maan verbeeldende.* Virgilius, 1 en 11 B. van En. Seneka, in Hip. 2. Bedr. 1 Ton. Kapella, 6 B. spreekende van Italien. Q. Smirnëus, spreekende van Penthasilea. Plutarchus, in Numa; Dionysius, 2 B. 72 H. beide spreekende van de Hemelschilden.

Andere evenwel meenen dat sy geleeek een blad van veil of klimop; andere weder datse ruitgewijs vierkant waar. Siet Pollux, Pausanias, Suidas, *en* Plutarchus, *by boven aangetrokkene* Petitus.

2. Bleed-

hoorde na verdienst door haar eige moord-geweer om-
2 gekomen te sijn. Hoe na vint gij goet een deerlijk bloed-
bad te maken, om de schandelijke dragtrimpels uit
den buik te houden? Bij aldien de moeders in voortij-
den dit in 't werk hadden willen stellen, soo waar het
menslijk geslagt moordadig uitgeroeit geweest: soo was
3 'er een ander Deucalion op te speuren geweest, om met
't werpen van steenen over 't hooft d'uitgestorve werelt
op nieus met mens-saat te besajen. Wie sou Priamus
rijk verdelgt hebben, soo Thetis, de zeegodin, haar
4 vrugt [Achilles] gelijk sij was verpligt, niet had willen
5 dragen? Had Ilia haar tweelingen in den swangeren buik
6 vermoort, soo was Romulus, den bouheer van dees
7 heersende stad, omgekomen geweest. Had Venus Eneas
8 in haar ingewant verbrodt, soo waren noit Cesars in de
werelt geweest. Had u moeder 't selve werk willen doen,
dat gij doet, soo waart gij, Corinna, hoe schoon gij
kost gebooren werden, vermorst geweest. Was mijn
moeder een brodster geweest, ik had noit 's hemels ligt
aanschout, daar ik beter door 't minnen had konnen
omkomen. Waarom suire druiven van een weldragende
wijnstok, en onrijp ooft doldriftig van 't geboomt
gerukt? Laat de gesette vrugt groejen, en, rijp sijnde,
van selfs af-schieten: een levende vrugt is immers een
grooten loon voor een wijl dragens. Wat doorgriefstge
u eigen ingewand, en vergeeft ijslijk het ongeboorene?
Men swart Medea om haar kinder-moorden, en Prochne 9
om 't ombrengen van haar soon Itys. Beide waren 't 10
wreede moeders: maar beide namen sij om droevige
oorsaken wraak over haar mans met 't vermoorden van
haar kroos. Segt mij eens, wat Tereus, of wat Jason 11 12
u soo prikt, dat gij u eigen ingewant en buikvrugt kom-
merlijk doorgrieft? Dat deed noit tijgerin in haar Ar-
menisse spelonken: noit dorst de leeuwin haar vrugt 13
om

2. Bloedbad) Arena *in het Latijn; sinspeelende op de ronde Schouwburgen, die men met nat sand bestrooide, om in het uitgestorte bloed niet te slibberen noch uitte spatten. Het geene deshalven ook geduurig wierd vernieuwd en omgeharkt.* Martialis, 2 B. 25 Sneld.

Dus word ook de Schouburg der schermers en kampvechters arena *geheeten van* Martialis, 2 B. 75 Sneld. Horatius, 1 B. 1 Br. Juvenalis, 4 Berispd. *behalven* Tacitus, Kapitolinus, Justinianus, *en* Andere.

3. Deukalion) *Van Deukalion is gesprooken*, 19 pag. *dog men sal meer van hem seggen, als wy sullen komen tot de herstelling van het menschelijk geslacht; in het* 8 B. der Herschepp.

4. Achilles) 11, 13, 40 *en* 41 pag.

5. Ilia) *Rhea Silvia mede genoemd, dochter van Numitor, Albaansch koning; welken Amulius, de oom, na 't verdrijven van haar vader, een Vestaalse nonne maakte; om op die wijse haar, en mogelijk haare nasaaten, van de kroon te versteeken.*

Doch deese Maagd van Mars (dat is, seker onbekend krijgsman) gesien sijnde, te weeten daar sy ontrent den Tiber was in slaap gevallen, is aldaar onteerd en daadelijk bevrucht.

Dus geworden de moeder van Romulus en Remus: welke Amulius dede wegwerpen in het bosch ontrent den Tiber; alwaar sy van een sogende wolvinne zijn opgeraapt. Dionysius, 1 B. 77 H. Livius, 1 B. 4 H. Justinus, 43 B. 2 H. Ovidius, 3 en 2 B. van den Alm. Plutarchus, in Romul. *en duysend andere.*

Dit komen van Mars tot Ilia sien wy, by Oudaan, *in het* 42 Taf. *op een* Legpenning *van keiser Antoninus de Deugdsaame; gelijk de kinderen by de wolvin, in sijn* 99 Taf. *op een* Penning *van Filippus.*

6. Bouheer) *Volgens het algemeen gevoelen der geschichtschrijveren en dichteren.*

Echter vinden we dat Romen (dus, gelijk ook Valentia, om haar sterkte en kracht, genoemd) al onder Evander van de Grieken en Arkaders is geboud: ja dat ook haar waare naam onder haar heiligdommen verborgen, niet ondekt noch genoemd mogt worden. Solinus, 1 H. Strabo, 5 B. Festus, by Donatus, in de Beschr. van Rom. 1 B. 1 H. Kluverus, enz.

Tochsiet van Romulus, Virgilius, 1 B. van En. Prudentius, in het lof van Romanus. Manilius, 5 B. B. der Sterrek. *en* Andere.

7. Eneas) *Soon van Venus en Anchises, soon van Kapijs; Trojaansch koning, en soon van Assarakus. Sie van hem* 37 pag. *en van haar, gelijk Eneas, haar soon* 33 pag.

8. Cesars) *Uit Venus, door Eneas, afkomstig, gelijk is aangeweesen*, 33 pag.

9. Medea) Colchis *in het Latijn; wegens Kolchos, een landschap in Asien, waar af* 59 pag. *doch van het moorden haarer kinderen*, siet 64 pag.

10. Itys) *Van het ombrengen van dit kind door sijn moeder Prochne is gesprooken*, 109 pag.

11. Tereus) *Siet* 108 pag.

12. Jason) *Siet van deese* 58 en volgende pag.

13. Armenise) *Armenie was een groot en veruitgestrekt landschap in Asien, door den Eufrates in het meerdere en het mindere verdeeld, grenssende hier aan Kappadocien en daar aan Mesopotamien.* Strabo. 11 B. Mela, Plinius. 6 B. 9 H.

Van

ombrengen. Maar dit doen de weekmoedige deerns, ſchoon niet ſonder ſtraf: want dikwijl gebeurt het, dat de moorderes van haar vrugt ſelfs omkomt. Sij ſneuvelt ſelfs, en wert met loshangende vlegten na 't lijkhout gebragt; terwijl ijder, die haer in 't oog krijgt, uitſchreeut: ſij heeft ſpels loon. Maar ik wens, dat dit ſeggen ijdel ſij, en niet dienen mag tot een quaat voorſpook. 14 Genade, o Goden! ſiet dog d' eerſte miſdaat over 't hooft: dat 's genoeg. Maar ſtraftſe, als 't de tweede maal gebeurt.

Van haar tigers ſpreeken ook Virgilius, 5 Hardersgeſ.
14. Voorſpook) *Van welke, en haare ſoorten,* 68 *en* 85 pag

VYFTHIENDE DICHT.

Op een ring, die hy ſijn vrijſter vereert hadt.

1 Ring, die den vinger van mijn ſchoon dier ſult bewoelen; waar in niet anders is te ſchatten, als de liefde van de ſchenker; gaat en verſtrek tot een aangename gift: laatſe u blijmoedig ontfangen, en aanſtonts aan haar vinger ſteken. Paſt haar ſoo wel, als ſij mij; en omhelſt haar 't lid ſoo net, of'er 't goud om gegoten was. Gelukkige ring, gij ſult van mijn matres behandelt werden. 'K miſgun nu, eilaas! mijn eigen gift dat luk. Og! koſt ik ſchielijk, door de vervorm-konſt
2 3 van Circe of den ouden Proteus, in mijn ring veranderen! Dan mogt ik 't veelen, dat gij, met de linker hand in den boeſem van mijn matres geſteken, de poesle tetjens taſte. Dan ſou ik, ſchoon nog ſoo vaſt aangewrongen, door wondere konſt los van haar vinger in den boeſem vallen. Dan ſou ik, om geheime minnebrieven te konnen ſegelen, en niet met 't droog en 4
klevend ſignet de lak mee te trekken, eerſt aan de 5
lipjens van mijn ſchoen dier genet werden: als ik maar geen brieven ſegelde, die priemen in mijn hart waren.
Wiert ik gegeven om in een doosjen geſlooten te werden; 6 'k ſou mij enger om haar vinger wringen, en niet willen afgetrokken ſijn. 'K ſou u, mijn ziel, niet misſtaan, nog te ſwaar aan de vinger hangen. Draagt mij vrij, als gij de handen in 't heet water ſult ſteken, en ſtaat die hitte door onder beſchutting van mijn juweel. Maar 'k meen, dat, als gij naakt waart, mijn vlees verrijſen, en ik, dien ring, mans werk waarnemen ſou. Wat mag ik vergeefs wenſſen! Gaat heen, klein geſchenk. Laat ſij beſeffen, dat haar, nevens u, liefdens trou geſchonken is.

1. Ring) *Van de ringen der ouden is geſprooken,* 107 *pag.*
2. Circe) *Æa in het Latijn; wegens Eä, hoofdſtad van Kolchos, aan den Faſis.*
Deeſe, met vergift haar man, de Koning der Sarmaaten omgebracht, en dus de rijksſtaf hem ſchandelijk ontrukt hebbende, is van haare onderdaanen, (haar wreede dwinglandye niet willende verdragen) verdreven en uit het rijk gejaagt. Doch ſy vluchtte naar Italie, en ſette ſich aldaar neder by den berg Circeum, weleer de grens van Latium. Alwaar ſy ook naderhand Uliſſes ontfing, wanneer die ſwerver in die landſtreek door ſtorm en onweder aan quam drijven.
Van haar ſal meerder worden geſproken, by het 14 B. der Herſchepp. *Ondertuſſchen ſie van Circeum,* Strabo, 5 B. Servius, over het 3 B. van den En. Prokopius, van den Goth. oorl. 1 B. 9 H.
3. Proteus) *Een voorſeggende Zeegod, de ſoon van Neptunus; welke Egipten, en Faros, ſijn woonplaats, verlaatende, ſich naar Griekenland begaf, en aldaar ſich ſettede te Pallene, in Macedonien, aan de Thermaiſche zeeboeſem.*
De dichteren (behalven Higinus, 118 Vertell.) Homerus 4 B. der Dool. Virgilius, 4 B. der Landged. Horatius, 2 B. 3 Beriſpd. Silius, 7 B. der Pun. oorl. *en* Andere, *getuygen van hem, dat hy nooit eenige dingen voorſpelde, dan geketend, en vaſt gebonden: anders in allerhande vervarelijke dieren en gedrochten ſich verſcheppende. Doch ſiet hoe dat verſtaan word, by* Plato, Diodorus, Lucianus, enz.
Het Latijn noemd hem Senex Carpathius, den ouden van Karpathus; *om dat hy, gemeld Pallene moe ſijnde, ſich eindelijk heeft begeven naar het eiland van Karpathos: van welke boven,* 49 pag.
4. Minnebrieven) Tabella *in het Latijn. Siet de reden* 54 en 133 pag.
5. Signet) Gemma, *in het Latijn; van welke* 88 pag.
6. Doosje) *Van ſulk een doosje (welke ſomwijlen van goud en ſomwijlen is van yvoor geweeſt) ſpreeken* Martialis, 14 B. 123 Sneld. Juvenalis, 3 Beriſpd. de Rechtgeleerde Ulpianus, 21 B. aan Sab. en 52 B. van de legaaten. Celſus, 67 B. Paulus, 53 B. *en eindelijk* Plinius, 37 B. 1 H. *ſpreekende* van die van Scaurus, en weder van die door Pompejus, Jul. Ceſar, en de jonge Marcellus, ſijn opgedragen en geheiligd in de tempelen, de Kapitolijnſche Jupiter, Venus de voortbrengſter, en de Palatijnſche Apollo.
Vorders hadden de aaloude deeſe wel van nooden, terwijl ſy bykans aan ieder lit der vingeren een ring droegen, en die noch by winter en ſomertijden verwiſſelden: gelijk geſegt is, 107 pag.

ZESTHIENDE DICHT.

Aan sijn vrijster, om op sijn hoef te komen.

1 Ik kruil te Sulmo, een derdendeel van 't lant Pe-
ligne, wel een kleine lantstreek, maar gesont om
sijn waterlugt. Schoon de son schier op den kruin neer-
2 stralende 't aardrijk opklieft, en de verwate hondstar
3 meester speelt: 't lant van Peligne wert met waterbeeken
doorkoelt, en blijft immer weelig groen. Dit land
4 draagt koorn, druiven overvloediger, en geeft ook
5 rijkelijk olijf-vrugten. De vlietjens, die door de
klaverweiden stroomen, doen d'opgeschoote groente
haar vogt overlommeren. Maar mijn vuir [Corinna]
ontbreekt 'er. In een woort vergiste ik mij: mijn
stookebrant is ver van hier; maar mijn brant is bij
mij. Al kost ik tussen Castor en Pollux ten hemel 6
verheven werden, 'k liet den hemel varen, als ik u
derven most. 'K wens, dat sij in 't graf niet rusten
konnen, en sware aardt op 't gebeent dragen, die de
werelt met lange wegen gescheift hebben; of, soo 't
aartrijk met lange wegen most werden afgestreept, dat
sij met eenen verordineert hadden, dat vrijer en vrij-
ster samen gingen. Dan had mij de weg, al most ik
rillende de winderige Alpen over keujeren, makkelijk 7
gevallen, als ik maar mijn matres op sij had. Met
mijn

1. Sulmo) *Het vaderland van onsen dichter, waar van* 139 pag. en Klaagd. 4 B. 10 D.

2. Hondstar) Ikarius canis *in het Latijn.*

Ikarius was de soon van eenen Ebalus; welke van vader Bacchus een lederen sak vol wijn gekreegen hebbende om die by de menschen om te deelen, sich begaf naar Attika, alwaar hy de boulieden, op het land, die gaf te proeven.

Deese, sich van een vreemde beweging siende aangetast, geloofden vergif genoomen te hebben, vielen op den schenker aan, brochten hem om, en wierpen het lichaam in een put.

Doch sijn hondje, geheeten Mera, liep daadelijk naar Erigone, dochter van den omgebrochten, vatte haar by het kleed, en trok haar tot aan de plaats, daar de vader lag gedompeld. Waar op sich deese dochter, in haare mistroostigheid, met een strop heeft verworgd. Doch de goede goden hebben haar en het hondje opgenoomen, en geplaatst onder de sterren; alwaar sy, in de Dierriem de Maagd, en het dier den Hond geheeten is. Higinus, in de 130 Vertell. Tibullus aan Messala, 4 B. 1 D. Virgilius, 1 B. der Landged. Statius, 11 B. der Theb. oorl. *enz.*

Hier word noch van onsen dichter, in het 6 B. der Herschepp., *bygevoegd, dat deese Erigone van Bacchus, onder de gedaante van een Wijndruyf, is overweldigd en onteerd.*

3. Meester speeld) *Te weeten in de soo genoemde Hondsdagen; met onlijdelijke hitten, en schadelijke droogtens, en vervolgens ongemakken en siektens te verwekken.*

Deese onheilen schrijft men gemeenlijk toe den Sirius; *welke is een quaadaardige sterre, staande in het hoofd (of den bek, volgens eenige) van gemelden Hond.* Higinus, in het 1 B. van de Sterrek. Homerus, Hesiodus, Oppianus, Apollonius, *en ontallijke* Andere.

Doch Sirius *is by de geleerde niet die sterre. maar eigentlijk self de Son.* Suidas. Likofron, in Kassandra, sprekende van het lyk van Aiax, Archilochus; *enz. Siet* Virgilius, 4 B. der Landged. *Behalven dat ons* Hesichius *uit* Ibikus *onderrecht, dat dus alle gesterntens worden geheeten: so dat ook self het Latijnsche woord* Sidus *daar af oorsprongkelijk sou konnen sijn.*

4. Kooren) Ceres *in het Latijn; nemende konstelijk de vinder voor het gevondene. Siet van Ceres,* 116. pag.

5. Olijf) Pallas *in het Latijn; volgens deselfde konst en spreekwijse. Van Palla en haar olijfboom is gesegt* 94 pag.

6. Castor) *Twee gebroeders, malkanderen so verre beminnende; dat de eene, Pollux, sijnde onsterflijk en in den hemel, van Jupiter versocht, sijn onsterflijkheid met sijn broeder te mogen deelen; en dus te saamen, overhands, te sterven en onsterflijk te zijn.* Virgilius, 6 B. van En. Homerus, 11 B. der Dooling. Pindarus, 10 Lierf. der Nem.

Te weeten, in de Dierriem, aan den hemel, aangemerkt als Tweelingen. Manilius, 1. en volgende B. der Sterrek. *en niet als de sterren, of liever vlammen en lichtjes, die sich ontrent de scheepen op Zee vertoonen: van welke* 152 pag.

7. Alpen) *Het wijdvermaard gebergte, in Europa; Italien asscheidende van de Gallien, nu Frankrijk,*

8 mijn matres ſou ik niet ontſien de gevaarlijkſte zee-
rakken te doorbruiſen, en met een ſtorm voor de
ſteven 't ſeil te gaan: 'k ſou niet eens ſchroomen
9 voor 't ijſlijk hont-gedrogt van Scylla, nog krommen
10 11 inham van Malea: veel min voor Charybdis, die vol
geſlikte ſchepen 't water uitbraakt, en weder inſlin-
gert. Al woei het water uit water. Al verkragte Eool
Neptuin, en Neptuin de Goden die ons ſchip behou-
den wilden; ik ſchatten 't voorſpelen varen, als gij mij
12 met die ſneeuwitte armen omhelſde. Leander ſwom
dikwijl na ſijn Hero over de Helleſpont, en had op 't
leſt nog over geſwommen, ten waar hem 't bakenligt
was uitgewaait. Maar ſonder u, ſchoon mij de ſier-
lijk bearbeide wijn-bergen, en bewaterde landerijen
bekoorden, ſchoon den akkerman door ſloot en grip
't water in de beeken trok, en lieflijke koeltjens de
boomlommer ſtreelden, ſou ik mij laten voorſtaan,
dat ik niet ſpanſſeerde in 't geſonde oort van Peligne, 13
of op mijn erflant daar ik gekipt ben; maar in 't woeſt
Scytie, Cilicie, onder de groen-geverfde Engelſen, of 14,15,16
op 't gebergt Caucaſus, dat met Prometheus bloet-beſpat 17 18
is. Den olm bemint ſijn wijn-ſtok, de wijn-ſtok omarmt
ſijn olm ſonder los laten: waarom moet ik ſoo dikwijl
van mijn lief geſcheiden ſijn? Gij ſwoert immers bij
mijn, en bij u oogen, mijn ſtar-flonkers, dat gij mij
doorgaans ſout verſelſchappen. Vrijſters eeden ſijn lig-
ter

rijk, en Germanje, nu Duitſland. Hebbende verſcheidene bynaamen naar de geweſten, en landſchappen, ontrent haar gelegen. Strabo, 4 B. Mela, 2 B. 4 H. Plinius, *enz.*

Doch byſonderlijk merken de beſchrijvers aan haar hoogte. Katullus, 11 D. *en* Silius. 1. der Pun. oorl. *ſo dat ſelf* Servius, *over het* 10 B. *van den En. ſchrijvende aanteekend, dat alle hoogtens* Alpen *van de Gallen ſijn genoemd. Deswegen ook met ys en ſneeuw geduurig overdekt.* Horatius, 2 B. 5 Beriſpd. Juvenalis, 10 Beriſpd. Klaudianus, 2 B. der Schaak. *en elders.* 't Griekſche Bloemhof, *enz.*

8. Zeerakken) Syrtes *ſegt het Latijn; van welke* 152 pag.

9. Scylla) *Een ſteenklip in de Siciliaanſche ſtraat; van welke,* 63 pag.

10. Malea) *Een* Kaap *of voorberg van Lakonien, in het ſuider gedeelte van Peloponneſus, ſeer diep in Zee ſich uitſtrekkende; en des de vaart aldaar by ſtorm en onweder ten hoogſten gevaarlijk maakende.* Statius, 7 B. der Theb. oorl. Val. Flakkus 4 B. der Vlies-T. *behalven* Propertius, Virgilius, en andere.

Het geen ook tot eenige ſpreekwoorden oorſaak en gelegenheid heeft verſchaft.

11. Charybdis) *Van deeſe draaikolk ſpraken wy* 63 pag.

12. Leander) *Van welke overvloedig, in den* Inhoud *en* Aantekeningen *van den* 17 Brief, *op* 87 pag.

13. Peligne) *Van deeſe,* 139 pag.

14. Scytie) *Waar af,* 60 pag.

15. Cilicie) *Een welbekend landſchap in Aſien: hebbende ten Weſten Pamfilien, ten Ooſten Syrien, ten Suiden de Zee; gelijk ten Noorden den berg Kaukaſus; door welke ſy van Kappadocien word afgeſcheiden.* Strabo, 14 B. Mela, 1 B. 13 H. Plinius, Solinus, *enz.*

Werd gemeenlijk verdeeld en onderſcheiden, in het vlakke en veldige, en weder in het ſcherpe, en klippige Cilicien. Silius, 13 B. der P. oorl. Nonnus, 34 B. van Bacch.

Voorts byſonderlijk berucht door haar crocus, *of ſaffraan, in de Roomſche ſchouwſpelen begeerd.* Lukretius, 2 B. Propertius, 4 B. 6 D. Ovidius, tegens Ibis. Plinius, 21 B. 16 H. *enz.*

En door haar wilde en ruwe landaard; behelpende haare bewooners ſich heel ſeer met zeerooven en vrybuyten. Lukanus, 3 B. van Farſ. Florus, 3 B. 6 H. ſprekende van Pompejus, hen beoorlogende en verwinnende *enz.*

16. Engelſe) *Of* Britanni; *een volk, heden, door haar mogenheid, rijkdom, en wapenen, aan alle de hoeken des werelds bekend. Waaren eertijds, ten aanſien van het Roomſche gebied, de alleruiterſte, engelijk als door een andere wereld afgeſcheiden.* Virgilius, 1 Herdersgeſ. Katullus, 11 en 30. D. Horatius, 4 B. 14 Lierſ. Klaudianus, *enz.*

Dragen haar naam van Brit, *dat is, volgens de oude moedertaale van dit volk,* geverfd: *terwijl ſy met allerhande verven hunne lichaamen plachten te beſtrijken en te bemaalen; des* picti, de geſchilderde, *geheeten van Martialis,* 4 B. 99 Sneld. *en weder* cærulei, *naar de* blauwe *verf die ſy gemeenlijk gebruikten; volgens* Mela, 3 B. 6 H. Plinius, 4 B. 16 H. Solinus, 25 H. Ceſar, *enz. even gelijk hier* virides, de groen-geverfde.

So dat in de meeſte Naamen der oude Brittanners, een beteekening van de een of de andere verwe word gevonden; gelijk byſonderlijk in de OVERTOGT 18 *pag. is aangeweeſen en getoond.*

17. Kaukaſus) *Een veruitgeſtrekte berg in het noorderdeel van Aſie, Scytien afſcheidende van Indien: byſonderlijk ſich verheffende boven Iberien en Albanien.* Strabo, 11 B. *Van ſijn hoogte, ſijn boſſchen, en ſijn gevogelte, gewaagen* Filoſtratus, in het Leven van Apollonius, 2 B. Kurtius, 7 B. 3 H. Virgilius, 2 B. der Landged. en 6 Herdersgeſ. Propertius, Martialis, Horatius, Seneka, *enz.*

18. Prometheus) *De ſoon van Japetus.* Heſiodus, in de Geſlachtb. Horatius, 1 B. 3 Lierſ. *De va-*

ter als vallend loof, en verstuiven vrugtloos als een damp. Maar hebt gij mij verlatene nog eenigsints lief; komt betaalt dan u beloften: komt hoe eer hoe liever aanrennen met noortse paartjens voor de kales, en ringelt selfs de lei op de manen van 't flutterend 19
gespan. Sak dan hooge heuvels, en rijs tot een vlak spoor, gij holle dalen, daar sij over rijden sal.

der, of ten minsten de bootseerder van het menschelijk geslacht; maakende een menschenbeeld van potaarde. Ovidius, 1 B. der Herschep. Pausanias, in de Focisc. spreekende van de reliquien, of overblyfsel van dit leem. *Doch het selve een levengevende, door de bystand van Minerva, die hem met een rijsjen het vuur van het rad des Sonnewagens af dee haalen; met welke hy sijn geschapen beeld besielde. Doch tot beider onherstelbaare elende en eeuwig ongeluk. Want Jupiter, deswegen in toorn ontstooken sijnde, strafte den nieuwen mensch met ontelbaare quaalen, rampen, en ongemakken.* Pausanias in de Attisc. Horatius, in boven gemeld Liers. *Maar den vuurdief deed hy door Merkurius, naar bovengenoemden Kaukasus brengen, aldaar vastmaaken, en door sijnen arend onophoudelijk verscheuren, knagen en mishandelen.* Escilus, in het Treursp. van Prometh. Lucianus, in Prometh. Martialis, in de Schouwsp. 7 D. *behalven* Virgilius, Seneka. Katullus, Propertius, Klaudianus, Ausonius, *en Wie niet al?*

19. Kales) Effeda *in het Latijn. Eigentlijk een soort van wagenen, in gebruik by de Gallen, en gebuirige Britannen: van welke de Romeinen deselve overnamen, en ook somwijlen self in de veldslagen, met deselve, den vyand te keer gingen.* Klaudianus, in het sneld. van de Gallische muilen. Propertius, 2 B. 2 D. Virgilius, 3 B. der Land-ged. *en eindelik* Cicero, 7 B. 6 Br. onder de Gemeensaame; sprekende van Britanje.

ZEVENTHIENDE DICHT.

Dat hy Corinna alleen sal dienen.

Ister iemant, die 't voor schande oordeelt een meisjen te dienen, die doemt mij door sijn vonnis voor een schant-brok. Die schande sal mij geen seer doen, als
1 mij Venus maar wat sagter handelt. Og! was ik ook een genadiger matres ten prooi gevallen, aangesien ik een schoon dier most ten buit werden! Schoonheid vertrotst: Corinna's schoonheid is dwinglandij. Helaas! waarom kent sij haar selven soo op een draat! 't Schijnt, daat haar 't spiegel-beeld verhoovaardigt, en sij haar postuir noit eer siet, als dat sij is opgequikt. Schoon u dat braaf postuir (o schoonheid geboren om mijn oog te betooveren!) te euvelen heerschappij over alles geeft; evenwel dient gij mij, bij u vergeleeken, niet te veragten. 'T klein mag wel tot sieraat bij 't groot ver-
voegt werden. Men gelooft, dat de Nimf Calypso wel 2
op een sterflijk mens [Ulysses] verslingerde, en tegen
wil en dank aanhielt. Men hout voor gewis, dat Thetis 3
met

1. Venus) *Het Latijn segt:* quæ tenet Paphon & Cythera; die tempelen heeft binnen Pafos, en op Cithera.

Pafos was een zeestad op het eiland Ciprus, Venus bysonderlijk toegewijd. Virgilius, 1 B. van En. Horatius, 1 B. 30 Liers. Justinus, 18 B. 5 H. spreekende van de Maagderoof der Tiriers, ontrent deese stad; *en meer* Andere.

Van Cithera is gesprooken, 34 pag.

2. Kalipso) *Dochter van Atlas, of Oceanus liever en Thethys; sich onthoudende ontrent Italien, op het eiland Ea, of Ogigia: alwaar sy den rampsaligen swerver, Ulisses, hebbende schipbreuk geleden, herbergde; aan haar tafel, en op haar bed ontfing; doch welke eenige jaaren hier sich hebbende opgehouden, eindelijk deese beleefde waardinne moede wierd, en steelsgewijs verliet.* Filostratus, in Apollon. 8 B. Homerus, 5 B. der Doorl. Ovidius, Pontusk. 4 B. 10 D. Propertius, 3 B. 11 D. Higinus, Mela, Plinius, *enz.*

3. Peleus) Rex Phthius, *in het Latijn; sijnde Ftia een stad in Thessalien, van welke* 12 pag.
Vorders was deese Peleus de soon van Eakus en Egina; de bedgenoot van Thetis; en de vader van den meergenoemden krijgsheld Achilles; welke, te Ftie sijnde gebooren, ook, in het Latijn, word Pthius *geheeten.* Horatius, 4 B. 6 Liers.

4. Ege-

4 5 met Peleus, Egeria met den regtvaardigen Numa, en
6 Venus met Vulkaan te doen had, schoon hij vers uit de
smis komende, met sijn scheef been mismaakt hinkte.
Selfs dese soort van vaarsen is lang en kort: nogtans wert
een lang heldevaars bequamelijk met een kort vijf-voet-
jen vervoegt. Ontfangt gij mij ook, mijn ziel, na 't
u wel gevalt, en toont me u heerschappij op den throon
van 't ledekant. Over mij sult gij u niet hoeven te scha-
men, nog blij te sijn als gij mij quijt zijt. Dese onder-
linge min sult gij niet hoeven te ontkennen. Ik heb,
in plaats van groote middelen, een gelukkige digtgeest:
en veel deerns vlammen om door mij een roemrugtigen
naam te krijgen. Ik ken een staal, dat sig uitgeeft voor 7
mijn Corinna. Wat sou sij niet wel willen geven, om
die Corinna te werden? Maar gelijk de kille Eurotas en 8
populierrijke Po, ver verscheiden, geen een kil door- 9
stroomen, soo sal ook niemant als gij door mijn digt
belostuit werden. Gij sult het sijn, die stof sult schaffen
tot voetsel van mijn digt-geest.

4. Egeria) *Een veldnimf buiten Romen in het heilig bosch van Aricia, met welke Numa (de tweede koning van Romen) veinsde nachtgesprek te houden, en geestelijk sich te vermengen; om dat sijne willekeuren en instellingen van het volk, met een meerder vertrouwen, ontfangen en gehoorsaamt souden worden.* Plutarchus, in Num. Livius, 1 B. 19 H. Dionysius, 2 B. 61 en 62 H. Ovidius 3 B. des Alm. en 15 B. der Herschepp. Florus, Juvenalis, *enz.*

5. Numa) *Van welke wy meerder meenen te spreeken, gekoomen sijnde tot den Almanak van onsen Dichter.*

6. Vulkaan) *Van hem is gesprooken* 28 pag. *was de bedgenoot van Venus. welken hy eens by Mars te bed vindende, in een konstig net gekerkerd, aan alle goden kijken liet, gelijk vermeld is,* 131 pag. *Anders in sijn lot seer geduldig, en sijn wijf in alles gedienstig; self steekvrye wapenen aan haar soon Eneas verleenende.* Virgilius, 8 B. van den En. *enz.*

7. Uitgeeft) *Wie Korinne by onsen minnedichter is, kan men gissen, doch geensins iemand versekeren.* Martialis, 5 B. 10 Sneld. Sidonius *geloofd dat men Julia, de dochter van Augustus, hier onder moet verstaan; welke, in dat gevoelen ook van* Angl. Politianus *word nagevolgd.*

Voor deese tijden was'er een Korinna, in Griekenland, afkomstig van Theben of Tanagra; die Pindarus, de prins der Lierdichteren, vijfmaalen den prijs ontweldigde: van welke spreeken Propertius, 2 B. 3 D. Statius, 5 D. der Mengeld. 3 D. *Gelijk ook eene andere aldaar, van Thespis geboortig, niet minder als de eerste van de schrijveren geroemd.*

8. Eurotas) *Een bekende rievier in Lakonien, een gedeelte van Peloponnesus, vloeijende verby de stad Sparte, met laurierboomen, myrten en olijven, op haar oever bewassen en gedekt.* Livius, 34 en volg. B. Virgilius, 6 Herdersgef. Statius, 4 B. der Theb. oorl. Katullus, 65 D. *Siet ook van deese* Propertius, 3 B. 14 D. Virgilius, 1 B. van En. *enz.*

9. Po) Padus *in het Latijn, of ook* Eridanus *geheeten. Een rievier, alom bekend wegens het rampsalig nederstorten van Faëton in deselve. Siet* Ovidius, 2 B. der Herschepp. *enz.*

Draagd sijn naam van den denneboom, ontrent sijn oorsprong groeijende. Plinius, 3 B. 16 H. *Welke is ontrent den voet van het gebergte Vesulus.* Mela, 2 B. 4 H. *dat is een deel der Alpen, op de grenssen van Ligurien, een gedeelte van Italien.* Kapella, 6 B. van Polybius, 2 B. Solinus, 8 H.

Populierrijk noemd hem hier den dichter; sijnde de susteren van Faëton, omtrent sijn oever aan sijn grafstede, van druk en rouw in popelboomen (elsen, ja larices, *of harsboomen seggen* Andere. *Siet se op den* Gedenkpenning *der Akkolejen vertoond, by* Fulv. Ursinus) *verschept.* Higinus, 154 vertell. Ovidius, Pontusk. 18. 2 D.

Vorders is ook deese rievier, onder het gesternte, by den Ram geplaatst. Cicero, in de vertaal. van Aratus; Klaudianus, Manilius, *enz.*

ACHTHIENDE DICHT.

Aan Macer, dat hy minne-digten schrijft.

1 2 Terwijl gij, Macer, de daden van den grimmigen
Achilles begint te trompetten, en de saamgeswoore
3 grieken eerst in 't harnas steekt, schuilen wij verfarst in
Venus schaduwe, en werden, iets groots onderstaande,
door de weelderige min ont seenuwt. 'K heb dik tegen
mijn meisjen gesegt: 'k geef u eindlijk de sak: maar
aanstonts vleide sij sig weer op mijn schoot. Dikwijl sprak
ik: ik schaamt mij langer. Maar sij antwoorde met de
tranen op den dam: helaas! schaamt gij u nu mij te
minnen! met viel sij mij om den hals, en gaf mij dui-
sent kusjens, kusjens die mijn moordereffen sijn. Dus
werd ik overmant, en mijn digt-geest van mijn aange-
vange reusen-strijdt afgetroont, soo dat ik tegenwoordig
niet als mijn ledekant-battaljes galm. Evenwel taste ik
4 5 nog scepter-werk aan, en gaf mijn treur-digt [Medea]
sijnen eis, waar toe ik ongemeen bequaam was. Maar
de mingod kost sig van laghen niet onthouden, om dat
ik, pas te vooren een jakhals, soo schielijk konings-gewaat
en laarsen aantrok, en een rijks-staf in de vuist greep [mij
van een kat keiser maakte] Van dit statig digt trok mij
ook de Godheid van mijn dwinglandes; en triumfeert
de min over mij, treur-spel-digter. Dus maken wij ons
werk van 't geen ons vrij staat: of in 't leeren van de dar-
tele min-konst: (og! mijn eige lessen schaften mij quel-
lagie!) of in 't digten van heldinnebrieven: van Pene- 6
lope om aan Ulysses, van de verlate Fillis om aan De- 7
mofoon bestelt te werden: om aan Paris, Macareus, den 8 9
ondankbaren Jason, Theseus, en sijn soon Hippolytus 10 11 12
behandigt te werden. De laatste taal, die de erbarmlijke
Dido met 't blank moord-staal in de vuist; en Saffo, die 13 14
Lesbi-

1. Macer) *Een puikdichter; sijnde een Veronees van afkomst, halsvriend van Ovidius, die, naar Sicilien en Asien reisende, deesen Emilius Macer tot sijn geselschap mede nam. Hy schreef van der kruiden krachten; gelijk ook van Trojes ondergang en verwoesting.* Ovidius, Klaagd. 4 B. 10 D. en Pontusk. 2 B. 10 D.

2. Grimmige) *Van de oplopenheid en gramschap van Achillis is gesegt* 11 *en* 13 pag.

3. Saamgeswoore) *In Aulis vergaderende om naar Troas over te steeken: gelijk wy seggen* 65 *en* 66 pag.

4. Scepterwerk) *Drie praaltuigen en cieraaden geven de schrijvers gemeenlijk aan den batsen Treurspeldichter; te weeten*

1. Sceptrum, *of staf, dien sy, onder het opseggen voor den volke, hielden, en naar eisch van saaken swaaiden en beweegden.* Suetonius, in Nero. 24 H. *sijnde een weinig krom gebogen; en van yzer, of eenig hout, so laurier als andere.* Plutarchus, in het B. der Kindert. Apulejus, 2 B. der Verantw. spreekende van Ruffinus.

2. Palla, *omhangrok of afhangsel; die van de schouderen af het aardrijk raakende voeglijk nasleepte, en sekere grootsheid en pracht in de speelderen op het toneel vertoonde.* Cicero, aan Herenn. in het 4 B. sprekende van Apolloos tooiselen. Tibullus, 3 B. 4 D. sprekende van den selven. Horatius, in de Dichtk. sprekende van Escilus. *behalven* Juvenalis, Ovidius, in den Alman. en in de Herschepp. *enz.*

3. Cothurnus, *of hooge schoen; te weeten wel niet hooger als andere van de grond verheven; maar vry hoog en tot de kuiten toe de beenen bedekkende. Van welke boven,* 137 pag.

5. Medea) *Uit welk Treurspel van* Ovidius. *maar alleenlijk een eenige regel bewaard is by* Quintilianus, in sijn Onderw. 8 B. 5 H. en *noch een ander by* Seneka, in de Aanraad. 3 B.

Evenwel geloofd Dan. Heinsius *(in sijn* B. van het Treursp.*) de* heldinne-brief van Medea *tot sijn bewijs neemende, dat de* Medea van Ovidius *van een meerder bedaardheid en gelijkheid van hertstochten als die van* Euripides *moet sijn geweest,*

6. Penelope) *Deese brief hebben we, als sijnde de eerste,* 1 pag.

7. Fillis) *Is de* 2 *Brief,* 6 pag.

8. Paris) *De* 16 *Br.* 82 pag.

9. Makareus) *De* 11 *Br.* 54 pag.

10. Jason) *De* 6. *Br.* 26 pag. *gelijk ook de* 11 *Br.* 58 pag.

11. Theseus) *De* 10 *Br.* 50 pag.

12. Hippolitus) *De* 4 *Br.* 14 pag.

13. Dido) *De* 7 *Br.* 31 pag.

14. Saffo) *De* 21 *Br.* 103 pag. Æolia lyra, *segt het Latijn. Siet de reden,* 110 pag.

15. Sa-

15 Lesbise liersvaan floeg. Hoe gesvint quam mijnen Sabinus uit alle gewesten des werelts weder met antwoord op de heldinne-brieven! De eerbare duif Penelope kende 't seegel van Ulysses: Fedra leest een brief van haar stief-soon Hippolytus: nu heeft eindlijk de godvrugte Eneas sijn deerlijke Dido antwoord geschreven: nu heeft Fillis, was sij in 't leven gebleven, antwoord van Demofoon. Van Jason quam een droevigen brief aan Hypsipyle: aan Saffo van Faon soo bits, dat sij haar vrij verdrenken, en de lier, volgens haar belofte, Febus opofferen mogt. Van gelijke schuwt gij, Macer, in 't krijg-trompetten nergens 't werk van de gulde min, selfs in 't midden van 't gevegt, daar 't maar pas geeft. Daar hebt gij Paris met sijn wijtberugte overspeelster [Helena] en Laodamia die met haar dooden Protesilaus ter hellen ging. Ken ik u anders te regt, gij dreunt geen heldendaden liever als dit werk, en komt uit de paarde-voeten in mijn leger over.

15. Sabinus) *Te weeten Aulus, een Roomsch Ridder; welke, sijnde een boesemvriend en konstgenoot van Ovidius, de voornaamste sendbrieven der Treurende Vorstinnen heeft beantwoord. Doch of van alle deese iets heden in weesen is, word onder de Lettersifters hard getwijfeld; dewijl eenige onwettig, valsch en verdicht houden, het geene, onder sijn naam, gemeenlijk nevens de werken van Ovidius word geplaatst; andere wederom ten minsten eenige weinige goedkeuren en aanneemen.* Siet 82, 93 en 102 pag.
Dat hy noch voor onsen Dichter is overleden blijkt in de Pontusk. 4 B. 16.

NEGENTHIENDE DICHT.

Aan sijn medevryer, die geen werk maakte, om sijn wijf te bewaren.

Dunkt het u niet te pijne waart, malle gek, dat gij u wijf bewaart? Sluitse ten minsten voor mij, om mij des te hittiger te ontsteken. Dat ligt te bekomen is, is onaangenaam: een gestoole beetjen smaakt alderbest. 'T is een onbeschoften beest, die een dier bemint, dat een ander, genoegsaam moe, ten besten geeft. Laat ons in 't minnen gelijk hopen en vreesen, en somtijts een blaautje oorsaak tot smeeken geven. Wat vraag ik na fortuin, die nooit wil veranderen? Ik min niets, dat niet t'eeniger tijt en bijt. Dit gebrek hak de doortrapte Corinna in mij gemerkt, en looslijk lok-aas weten te maken om my te vangen. Og! hoe dikwijl hielt sy haar of sij hoofstpijn had, en liet mij vast schoorvootende heen gaan! Og! hoe dikwijl wierp sij mij een versierde lak op, en hielt haar, selfs schuldig, of sij onnoosel wiert verongelijkt! Als sij dan door dien blaasbalk mijn slap minne-vuir weer had aangeblasen, was sij weder soo vrindelijk en schikkelijk, als ik wenssen kost. Hoe streelde en liefkoosde! bloet; hoe veel en hoe lekkere kusjens gaf sij mij! Klaart gij 't ook soo, die onlangs mijn oog verrukt hebt: beluipt mij dikwijl; slaat dikwijl mijn versoek af; en laat my vaak voor u deur op den drempel, 1
lange nagten over, de harde kou van de vogtige nagt op 't vel afschutten. Soo doende duirt mijn min, en groeit om lang stant te houden: dat's al mijn vreugde, en 't voetsel van mijn geest. Minne die te rijf is, en de vrije pluk geeft, verwekt mij, gelijk soete spijs, walging en braken. Was Danaë nooit in den koperen burg op- 2
geslooten geweest, sij had noit bij Jupiter bevrugt geworden. Toen Juno Io in een vaars verandert liet gaa-slaan, 3
wiert sij bevallijker in Jupiters oog als voorheen. Die belust is na iets dat vrij staat, en ligt te bekomen is, mag boomloof plukken, en water slabben uit een groote stroom. Een deern, die lang heerschappy wil voeren, moet haar minnaar uitstrijken. O bloet! mijn eigen raat helpt mij voorwaar selfs in 't war-net. Te veel wils in 't minnen te hebben hindert ons minnaars, wie wij ook sijn. Ik ontloop 't geen mij volgt, en volg immer 't geen voor mij schuw is. Derhalve hoort gy, die al te slof sijt in 't gadeslaan van u schoon dier, nu eindelijk tegen donker-avond u deur te sluiten. Begin eens te onderstaan, wie soo dikwijl ter sluik op uwen drempel stampt; waarom de honden

1. Drempel) *Van dit sot nachtloopen en swerven ontrent het huys en de stoep van haare vrijsters, is gesprooken* 123 pag.
2. Danaë) *Dochter van Akrisius, der Argiven koning; welke sijnde gewaarschouwd, dat hy noch t'eeniger tijd door de hand van sijn kinds kind sou omkomen, sijn dochter in een sterken tooren opsloot, en met allerhande soort van wachten liet versekeren en bewaaren. Doch Jupiter op deese, gelijk op veel andere, misschien op het eerste gesicht, sijnde verslingerd, is, gelijk een gulde regen, in die wachttooren nedergedaald, en heeft, in de gedaante van het alverlokkend goud, die jonge spruyt onteerd en beswangerd.* Ovidius, 4 B. der Hersch. Horatius, 3 B. 16 Lierf. Paul. Silentiarius, in het Gr. Bloemhof; Higinus.
3. Io) *Van het onteeren van Io, en van haar verscheppinge in een koe, sprakenwe,* 72 pag.

den in de voornagt baſſen mogen ; aan wien u geſleepe
4 dienſtmaagt de brieven over en weer beſtelt ; waarom ſij
5 ſoo dikwijl alleen gaat ſlapen. Laat u die jalouſij eindlijk
eens 't merg doen verteeren; en ſchaf mij gelegentheid
en ſtoffe om bedriegkonſt in't werk te ſtellen. Die een
ſots wijf kan minnen, kan ook vrij ſant van 't ſtrant ſte-
len. Ik waarſchou u nu te voore : ſoo gij u deern niet be-
gint te waren, ſoo ſal ſij beginnen op te houden mijn pop te
ſijn. 'K heb u ſloſheit lang tegen de borſt verdragen, en
dikwijl gewenſt na gelegentheid, om u, als gij fiks oppaſte,
fiks door de neus te booren. Maar gij ſijt een jan gat, die
verdraagt dat geen regtſchape karel lijden kan, en mij die ingewilligde vrijagie ſult doen kerven. Wel hoe! ſal ik nooit belet werden bij haar te komen? nooit 's nagts verhindert werden haar te bekruipen? nergens voor beteutert ſijn? nooit nagt ongeruſt met ſugten doorbrengen? Sult gij nooit iets doen, waarom ik u aan de galg wenſſe? Wat heb ik met een koghel te ſchaffen, die ſijn wijf ten beſten geeft? Gij vervalſt mijn vreugde door u inwilligen. Wat, ſoekt een ander op, die vermaak ſchept in ſoo euvelen lijden. Wilt gij mij tot u min-genoot hebben, ſchiet me een ſchot voor de neus.

4. Brieven) *Gemeenlijk gegeven aan de dienſtmeiden en vertouwelingen van de vrijſter.* Ovidius 14 B. der Herſchepp. ſprekende van den ongelukkigen Iſis. *Die deſelve doorgaans heimelijk droegen en bewaarden in haar boeſem.* Ovidius, Minnek., 2 B. Tibullus, 2 B. 7 D.

5. Alleenſlapen) *Men was, ſo wel by de vroege Grieken als de laatere Romeinen, gewoon een of meerdere nachten voor een hoogtijd of groote feeſtdag, alleen te leggen, en ſich van den man te onthouden: quanſuis om op die tijd met grooter reinigheid voor de goden in den tempel te verſchijnen.* Ovidius, 2 B. des Alm. ſprekende van Herkules en Omfale, en 10 B. der Herſch. ſprekende van koning Ciniras. *en weder der* Minned. 3 B. 10 D. Tibullus, 2 B. 1 D, Juvenalis, 6 Beriſpd. *enz.*

Einde van 't tweede Boek.

DE

DE MINNEDICHTEN van PUBL. OVIDIUS NASO.

DERDE BOEK.

EERSTE DICHT.

Den digter beraad sich, of hy liever minne-digten of treur-spelen maken wilde.

Daat is een out bos, dat in lange jaren niet behouwen
1 is; waar in welte gelooven is, dat sig eenige God-
2 heid onthout. In 't midde hebt gij een heilige bron, met
een spelonk uit een puim-steen-rots geholt: allenthalve
van 't gevogelt bequeelt. Terwijl ik daar onder 't lom-
mer ga spansseeren, en overlegge wat slag van digt mijn
digt-godin voortaan diende bij de hant te nemen, quam
3 de dartele Digt-godin met haar geurig vlegthulsel aan tre-
den, wiens eene been, na mij dogt, langer als 't ander was.
Schoon was sij van leest, in seer fijnen dos, opgequikt
als een vrijster: en 't hinken stont haar mooi. Nevens
dese quam de Treur-digt-godin, sel van greins, met wijde
schreden aan stappen: de voor-vlegt hing haar op 't stuirs
voorhoost, de vlieger vaagde de vloer: met de linker- 4
hand swaaide sij een koninklijke rijks-staf, aan de bee- 5
nen hadse hooge Toskaanse laarsen. Dese sprak mij eerst 6 7
aldus aan: wel vaddig digter, immer in lijmstof besig,
sult gij dan nooit een eind maken van mindigten? in kot
en kroegen loltmen u boeverijtjes: steeg en straat heeft 'er
de mont van vol. Dikwijl wijst u 't volk met de vinger na,
en segt: dat is den digter, dien de min soo pijnigt. De
heele stat door sijtge op de tong, en ruikt het niet, ter-
wijl

1. Godheid) *Eenige geloven dat onse dichter hier beschrijft het woud van Aricia, toegewijd aan Diana: van welke wy lesen in het* 3 B. van sijn Alm.

Niettemin is het bekend dat de aaloude geloofden in de wouden en bosschen (die daarom met den bijl niet mogten aangeraakt worden) een godheid sich te onthouden; behalven dat deselve somwijlen een hoogen boom hebben godlijke eer aangedaan. Klaudianus, 1 Lofr. aan Stilich. *enz.*

Alwaarom de beschrijvers van het oude Duitsland willen dat de stad Basel (Robur, *dat is*, eikenboom, *geheeten by* Ammianus, 30 B. 4 H.) *sijn naam is draagende van een oude en groote eike; aldaar by die lieden* Basil *genoemd. So seidense*, zum Bazil; *evens als, by Jupiter, by Merkurius, enz.* Kluverus, 2 B. 5 H.

Ja, so word ook in den Elsas seker dorp zum drybuchen *(dat is beukeboomen) geheeten. Siet ook boven* 61. pag.

2. Bron) *Misschien van Egerie, konink Numaas heimelijke bysit: welke was buiten de Kapeensche poort, ontrent de stad Romen. Sie van dese het* 15 B. der Herschepp. *en* Laktantius, 1 B. 22 H.

3. Geurig) *Sijnde haar hairen met kostelijke salven genettet: van welken dertelen overdaad wy spreeken* 71 pag.

4. Vaagde) *Van de* Syrma, *of sleep der Toneelspeelders is gesegt*, 166 pag.

5. Rijksstaf) *Van deese staf is ook gesegt* 166 pag.

6. Hooge) Cothurni. *Van welke mede*, 137 en 166 pag.

7. Toskaanse) Lydius *in het Latyn*; *alsoo die van Hetrurien, Thuscien of Toskaanen, van afkomst sijn Lydiers, herwaars aangedreven uit Asien.* Servius, over het 1 B. van En.

Uit

wijl gij onbeſchaamt u daden melt. 'T was eens tijt, dat
8 ge hoogdravender digt bij de hand namt. 'T is lang genoeg geleſſelt. Vangt wat grooters aan. Gij verdrukt u digt-geeſt, die gij aan ſlegte ſtof ſpilt. Trompet helden-digt: dan ſult gij ſeggen: dit 's 't regte velt, daar mijn verheven geeſt moſt draven. U Sang-godin galmde niet als liederen voor dartele meiſjens; en u groene jeugt ſloeg een maat na advenant u jaren. Laat mij nu door u den naam van Rooms Treur-digt-godin dragen: die hoogſwevende geeſtigheid ſal mijn werk ſijn eis wel geven. Dus geſproken hebbende, ſlonger de heldin, ruſtig in haar geſchilderde laarſen tredende, den langen hairbos drie vier maal om 't hooft. Ondertuſſchen ſtont d'ander, ſoo ik 't wel onthielt, met dwarſſe lonkers en grij-lagte, na mijn onthout met een mirtentak in de regterhand, en ſprak: wat overſnoeft gij mij, opgeblaſe Treur-digt-godin
9 met u ſtelt-woorden! Kont gij dan noit ſijnder toon als baſſen ſlaan? Gij hebt het nogtans wel eer voor geen ſchand gerekent met kreupeldigt te ſpelen, en mij met mijn vaarſen te beſtormen. Ik wil geen hoogdravent digt bij 't mijne vergelijken: u Palais verbluſt mijn gering hok. Ik ben een ligte kooi, gelijk de min, mijn doel, een ligte vogel is: 'k weeg niet ſwaarder als mijn digt-ſtof. De moeder van de dartele min wert ſonder mij een boerin: ik ben gebooren om haat als leer-meeſtres te verſellen. De deur, die gij met u harden klik niet kont oploopen, ontgrendelt door mijn fleemen. Boven dien heb ik verdient, meer te vermogen als gij, door groote verdraagſaamheid van veel rampen, die u trotſe wijnbraan niet konden lijden. Ik leerde Corinna haar deurwagter blinden, de deur te ontgrendelen, ontregen uit 't bed te kruipen, en bij nagt op de teenen gaan. Wierd ik in de harde deur geſneden, 'k ſchaamde mij niet van de voorbij gaande man geleſen te werden. Dat meer is, ſchool ik, aan deerns geſonden, na mijn onthout, tuſſen de borſten
van dienſtmaagden, tot dat de fikſe oppaſſers van honk 10
waren. Wat wil ik ſeggen, dat ik, aan een deern op haar
geboorten-dag tot een vereering geſonden, van 't grimmig 11
wigt in flarden gerukt, en verbrant wiert? Ik heb, dig- 12
ter, u geeft aldereerſt tot digten verwekt; ſoo dat dees Godin mij dank moet weten, dat ſij u nu aanſoekt. Als ſij beide uit hadden, antwoorde ik: ik bid u beide bij u Godheid, dat mijn beklemt vonnis liever met de wind vervliege, als u ſtoore. Gij biedt mij een rijks-ſtaf en hooge laars aan, en vormt mijn mont reets om baſſen te dreunen: gij belooft mij een eeuwige naam door min-digt: wel aan kom ſegen mij, en hegt dan korte aan lange vaarſen. Verleen, treur-digt-godin, u digter een korten tijt. Gij ſijt een eeuwig werk; 't ander is nog maar voor een vlugt. De treur-digt-godin, hier door verbeden, gaf mij verlof. Rol af nu, dartel min-digt, terwijl 't gelegen komt: na dit fluitſpel ſal trompetten volgen.

Uit dit landſchap (andere ſeggen Hiſtria) ſijn alleerſt te Romen gekomen de Hiſtriones, *toneelſpeelders en potſemaakers.* Tacitus, 14 Jaarb. 34 H. Feſtus, *enz. lange voor Pylades, die, ſijnde een* pantomimus, *of konſtige poſtuurmaaker, uit Aſien naar Romen trok.* Suetonius, in Auguſt. 45 H. Lucianus, *enz.*

8. Hoogdravener) Thyrſo graviore *ſegt het Latijn, neemende het teken voor het geteekende. Aangeſien Bacchus is de vader en beſchutsheer der Dichtkonſt, en byſonderlijk van de* Tragedie, *of het Treurſpel. Want dat bekomt haar naam van* τράγος, een bok (*ſijn toegewijd offer.* Varro) *enz. die men gewoon was te verwedden, als men over twee welgemaakte ſpellen verſchilde wegens de voorſte rang in deftigheid en cieraaden.* Horatius, in de Dichtk. Laërtius, in het leven van Plato. Diomedes, Grammat. 3 B.
Van den thyrſus, *of wijnrankſtaf, ſijn gewoon wapen en vercierſel, ſprakenwy,* 66 pag.

9 Mirtetak) *Venus ſijnde gewijd; gelijk wy ſeggen* 117 pag.

10. Dienſtmaagden) *Hoe deeſe de minnebrieven in haar boeſem verborgen, is geſegt,* 168 pag.

11. Vereeringe) *Van de geboortedagen ſpraken wy,* 128 pag. *Doch van de giften en vereeringen, onder het verjaaren van iemands geboorte, geſonden; ſiet* Terentius. in Form. 1 Bedr. 1 Ton. Symmachus, 6 B. 49 Br.

12. Verbrand) *Het Latijn ſpreekt van* aqua, *water; alſoo men gewoon was een quaadgeſchrift in het water te werpen, en op die wijſe te vernietigen.* Martialis, 1 B. 6 Sneld. 3 B. 100 Sneld. en 5 B. 53 Sneld.

TWEEDE DIGT.

Aan ſijn vrijſter, die het toernoojen beſchoude.

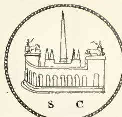
3 K ben hier niet gekomen om 't renkampen der fiere 1 roſſen te beſchouwen; maar wens evenwel, dien gij

1. Renkampen) *Welke men binnen Romen gewoon was te vertoonen, in de* Circi, *of renbaanen, te weeten de Agonaale, de Flaminiſche, en de Groote: langwerpige en ſeer ruime timmeragien; gelijk ſy op de Keiſerlijke* penningen *by* Onufrius, Oudaan, *enz. ons worden vertoont; welke ſchrijvers deeſe beide ſijn ontleend.*

Doch

2 gij begunstigt, den palm. Dat ik hier quam, was alleen om bij u te sitten praten, en u de minnevlam, die gij in mij ontsteekt, te openbaren. Gij hebt 't oog op 't rennen, ik op u: verklarenwe beide d'oogen op 't geen wij gaarn sien. Hoe gelukkig is den rosmeester, dien gij jonst draagt! Most hij 't luk hebben om u gunst te trekken? Mogt dit mij beuren, 'k sweepte fier en moedig de rossen van de schutboomen in 't heilig toernooi-spel. Dan 3
sou ik se den lossen toom geeven, streepen op den rug slaan, 4, 5
dan

Doch in deese sijn te sien en aan te merken

I. *De* Carceres; *uit welke verblijfplaatsen de wagens te voorschijn kwamen, gelijk gesegt is*, 150 pag.

II. *Een middelschot; de baan midden van een scheidende*, spina *of ruggegraat genoemd van* Kassiodorus, 1 B. sijner Br.

III. *Op deese graat, onder, andere, een Egiptische* obelisk *of steenspits.* Plinius, 36 B. 9 H. Ammianus, 1 B. 3 H. *behalven gemelde* Kassiodorus, *enz.*

IV. *Aan ieder eind de* Metæ *of Merkpaalen; om welke, op het gegeven teeken, de wagens sevenmaal wierden omgedreven; terwijl ieder reis een eitje van de seven merkpaalen wierd afgenoomen.* Suetonius, in Jul. 39 H. en Klaud. 21 H. Varro, 1 B. van den Akkerb. Livius, 41 B. 27 H.

V. *Eindelijk de trappen of sitbanken, gaande rondsom de baan, beneden aan de ringmuur; sijnde met een gracht (men noemt hem* Euripus*) van het renperk versekerd en afgescheiden.* Suetonius, in Jul. 39 H. Plinius, 7 B. 7 H. spreekende ook van Julius Cesar.

Voorts wierden hier ieder reis vier wagens vertoond; doch sijnde de voerluiden ieder van een bysondere verf; te weeten uit een witte, een geele, een blaauwe, en een groene veem. Kassiodorus, *enz. welke laatste niet alleen de gemeente, maar ook de Keisers bysonderlijk waaren toegedaan.* Martialis, 10 B. 48 Sneld. *en elders.* Juvenalis, 11 Berispd. Suetonius, in Kalig. 55 H. Kapitolinus, in keiser Ver. Dio, 61 B. in Nero; en 73 B. in Pertinax.

Ondertusschen was dit een spel, waar op het gemeene volk bysonderlijk was verslingerd en versot. Juvenalis, 10 en 11 Berispd. *doch de Keisers selve alsoo seer.* Dio, 59 en 61 B.

2. Begunstigd) *Sie van het begunstigen en verachten van dit of dat veem,* Suetonius, in Vitell. 14 cap. Kapitolinus, in Ver. Juvenalis, 11 Berispd. Silius, 16 B. der Pun. oorl. *enz.*

3. Tournooispel) *Voorwaar een slechte vertaaling.* Naso *spreekt hier van den wedloop der wagenmenners in een beslooten renbaan; en Tournooien is eigentlijk, in een perk, te paard, malkanderen met lancien, uit den sadel lichten, en deselve op malkanders borst aanstukken te stooten: het geen so qualijk is bekoomen Hendrik de Tweede, Koning van Frankrijk; die, sijn helmet niet wel geslooten hebbende, een splinter in sijn aansicht ontfing: aan welke wond hy overleed, in het jaar* 1559. And. Brunerus, *en* Andere.

4. Toom) *Die sy, recht overend staande, om haar midden wonden om te sterker de paarden te konnen beweegen, en bestieren; doch het geen ook haar somwijlen de de verongelukken, als sy by toeval in de zeelen en toomen wierden verstrikt.* Seneka, in Hippolyt. 4 Bed. 1 Ton. Euripides, *enz.*

Alwaar om haar hoofd ook met een koperen hellemet was versekerd en beschermd. Dio, 93 B. in Nero. en 79 B. in Elagab.

5. Slaan) *Met een sweep, welke de menners gemeenlijk in de hand houden, op de* Legpenningen *der Keiseren; gelijk wy betuygen met die nevensgaande.*

6. Snor-

6 dan met 't gierwiel rakens aan de perk-palen heen snorren.
Kreeg ik u in 't rennen in 't sigt, 'k hielt halte, en liet de
7 lei uit de de handen glippen. Og! hoe na sneuvelde Pelops
door Enomäus speer, doen hij op Hippodamia star-oogen-
de bij na wiert onderhaalt! Gewis triumfeerde hij evenwel
nog door gunst van sijn lief. Laat ons ijder soo door toe-
genegentheid van onse voogdes segepralen. Hoe dus schuw
8 van mij? 't is vergeefs geaarselt: 't plaats lot dwingt ons
nevens malkander te sitten: dat gemak schaft ons hier de
toernooi-baan in 't beschikken van sit-plaatsen. Maar gij,
die aan de hooger hand sit, wie gij sijt, besëer dit dier
niet: want gij vrijft het met u sijde blaauwe plekken. En
gij, kameraat, die agter ons sit, trek de schenkels in,
hebt gij schaamt, en duwt haar de harde knien niet in de
9 lenden. Hoe! u vlieger hangt te seer in 't stof, schort
hem op, siet daar, of ik ligt se met mijn handen uit de
vuilnis. Gij benijde mij 't gesigt, kleet, dat soo schoone
beenen bedekte, daarom te nijdiger, om 't gesigt langer
alleen te hebben. Soo schoone beenen van de vlugge
20 Atalanta wenste Melanion met sijn handen op te heffen:
met sulke beenen schildert men de jagt-godin, als sij met
11 opgeschorten vlieger fluks op 't sterk wilt afgaat. 'K verlief-
de op dees beenen eer ik se sag: wat sal 't nu werden, nu ik se
gesien heb? Gij giet olij in 't vuir, en water in zee. Uit
die beenen maak ik gissing, dat d'andere leden, die on-
der u sijn kleet gevoeglijk schuilen, mede niet mismaakt
en sijn. Maar wilt gij ondertussen, dat ik u met de wajer 12
een koeltje in 't aangesigt soes; Of hoe na ontstaat dees hitte
meer uit mijn minne-vuir, als uit de warme lugt; en braat
u liefde dees bevange borst? Terwijl ik praat, bestuift u
wit kleet vast. Weg, vuil stof, wat bemorst gij een sneeu-
wit lighaam? Maar daar komt de toernooistacij voor af:
sus, merk op met schuldige eerbiedigheid en jonst: 't
wort tijt van juig-geschal: de gulde toernooi-stacij komt 13
aan. Voor af wert gedragen de victorie met uitgestrekte 14
wieken: verleen u gunst, Godin, en segen hier mijn
min, dat sij boven drijft. Juigt ter eeren van Neptuin,
die op 't zee-water te sterk bout. Ik heb met de zee niet
te schaffen; want ik hou 't op droog. Bejuig u krijgs-
god, soldaat: wij hebben een afkeer van den oorlog.
Na vrede snakken wij: in 't hart van de vrede is de min
gevonden. Febus mag de wikkers, Febe de jagers be-
gunstigen: Minerva mag de konstenaars, Ceres en Bac-
chus

6. Snorren) *Te weeten aan de slinkerhand; waar in de geheele verwinninge was bestaande. Waarom ook het sterkste en best geoeffend paard gesteld was, niet in het midden, maar aan het slinker gareel. Siet de geleerde* Salmasius, Gronovius *en* Schefferus, over het 35 Sneld. van Ausonius: seer oneenig en verschillend in het renpaard Fosforus sijn rechte plaats toe te voegen.

7. Pelops) *Die door konstig wagenmennen sijn bruid moest bekoomen; gelijk wy vertelden*, 39 pag.

8. Plaats-lot) Linea *segt het Latijn. Aangesien, in de Schouburgen de Raad, de lieden van aansien, en het gemeen, door* cuneis, et zonis, *doorsnijdingen en afscheidingen, waaren afgedeeld; het geen niet geschiede in de Renbaanen, alwaar de trappen of sitplaatsen, rontsom deselve liepen, en sonder onderscheid bynaar alle de kijkers ontfingen. Siet* Suetonius. in August. 44 H.

9. Vlieger) Pallia *in het Latijn; van welke, der vrouwen omhangsel, is gesprooken*, 121 pag.

10. Atalante) *Van deese, de minnaaresse van Meleager of Melanion*, 18 pag.

11. Opgeschort) *Van Diane, en haar op geschorte rokken spraken wy*, 62 pag.

12. Wajer) *Welke by de dertele en brooddronkene rijkaarts was een bereide pauwestaart.* Propertius, 2 B. 18 D. Klaudianus 3 B. tegens Eutrop. Martialis, 14 B. 67 Sneld. *Siet het gebruik van de waajer by* Terentius, *in den* Kamerl. 3 B. 5 Ton. *enz.*

13. Toernooistaatzy) *In welke de beelden van verscheidene godheden wierden omgedragen, met een groote staatzy, cierlijken rang, en langen nasleep.* Livius, 30 B. 38 H. Varro, Ovidius, 4 en 6 b. van de Alm. Seneka, *enz. waar op dan volgde het geseide loopen van de paarden.* Dionysius, 2 B. 72 H.

14. Victorie) *De verwinninge; welke word afgebeeld in de gedaante van jonge maagd, gevleugeld, en dragende in de eene hand een palmtak, en in de andere een laurierkroon.* Prudentius, tegens Symm. 1 B. Martialis, 10 B. 50 Sneld. Ovidius, Klaagd. 2 B. *behalven* Silius, Klaudianus, *enz.*

En in die stand vertoonen wy haar ook hier; hebbende de Gedenkpenningen *der Roomsche Keiseren haar beeldtenis ontleend.*

15. Kamp-

15 chus den akkerman, Pollux de kampvegters, Castor de
16 ruiters tot jonst gejuig trekken: Wij juighen u toe, vrind-
lijke Venus met u seeghaftig schutter-wigt, en bidden,
dat gij dees nieuwe min segenen, en mijn nieuwe voog-
des soo vermurwen wilt, dat sij mijn liefde niet versma.
Sij kniktent toe, en gaf met wenken teekenen van ver-
hoor. 'K versoek dan, dat gij mij toesegt, 't geen de
Min-godin beloofde; soo sultge mij (met Venus verlof)
grooter Godin sijn als dese. 'K sweer u in tegenwoor-
digheid van soo veel getuigen, en bij dees Goden-statie,
dat ik u versoek tot mijn voogdes voor al mijn leven.
Maar u beenen hangen te ongemakkelijk: gij kont, of
17 't helpen mogt, de teenen wel op de tralien setten. Den
18 schout heeft nu reets de gespannen van vier rossen, sijn
voornaamste hagenevelden, gelijkelijk van de schutboo-
men in de ruime baan laten rennen. Ik sie wel, wie gij
jonst draagt. Die gij toegedaan sijt, sal de palm strijken:
want selfs de paarden schijnen te weten wat gij gaarn hadt,
O bloet! hij omrent de perkpaal met te ruimen swier.
Hoe rijtge dus? dien naasten snort u tussen de wielen en
perkpaal in, en snijt u de loef af. Hoe rijt gij dus, on-
gelukkige? gij brengt den wens van dit dier te schande.
Ruk dog stijf en schaats bij de perkpaal ter linkerhant
om. Wij begunstigden een loer: maar last haat 't ren-
nen eens te hervatten, mannen, en toon allenthalven u
goetvinden, met 't wemelen van u tabbaarden. Siet daar,
men doetse 't hervatten. Maar wilt gij u hussel door 't
slingeren der tabbaarden niet uit 't fatsoen laten mosselen, 19
soo berg u vrij tot genoege onder mijn kleet. Nu staan
de schutboomen weer open, en sweept het verschillendt 20
gros der kampioenen weer heftig voort. Haal nu ten
minsten den palm: quijt u als een held in de ruime 21
baan: en maakt, dat mijn en mijn matressen wens haar
oog-wit bereiken. Mijn matres kreeg 't na wens: nu ha-
pert het nog aan de mijne. Hij strijkt met de palm heen:
die staat mij nog te krijgen. Hiet op lagtense, en gaf
eenige hoop met haar flikkerende lonkers. Dat's hier bij
provisie genoeg. Geest de rest op een ander plaats.

15. Kampvechters) Pugiles *in het Latijn, by de Grieken in gebruik, gelijk by de Romeinen de* Gladiatores, *of schermers. Doch deese vochten* cæstibus, *dat is met handschoenen van ruuw leer; met loode of ysere knobbelen en knoopen gewapent en gesterkt. Voorwaar een seer vinnig en bloedig wapentuyg.* Servius, *over* Virgilius, 5 B. van En. Statius, 6 B. van Theb. Arnobius, 7 B. Apollonius, 2 B. der Vlieft. *enz.*

16. Ruiters) *Gelijk Pollux het met de* Pugiles *of kampvechters was houdende; so nam Kastor sijn vermaak in het paarderijden.* Horatius, 1 B. 12 Lierf. en 2 B. 1 Berisp. Ovidius, 5 B. der Alm. *behalven* Homerus, Propertius, Seneka, *enz.*

Alwaar ik hem ook vind, nevens een paard staande, op een Penning *van Keiser Geta, by* Oudaan, *in het* 45 Taf. *ja, op eene van den opgeworpenen Magnentius, staan beide de broeders met een paard aan de hand, by denselven* Oudaan, *in het* 104 Taf.

Behalven dat ook de jongelingen, beide een ongetemd paard vasthoudende, voor eenige jaaren uit de Baden van keiser Konstantinus opgedolven, en naderhand opgerecht voor het Pausselijk paleis, op den Quirinaal of Monte Kavallo, *worden geoordeeld geen beelden van Alexander met sijn Bucefal, maar die van Kastor en Pollux te zijn. Siet* Donatus, in O. Rom. 3 B. 15 H. Nardinus, *enz.*

17. Tralien) *Gaande rondsom de renbaan; door welke die van de benedenste sitbank versekerd waaren voor den aanval der wilde beesten, die somwijlen in deese baan wierden vertoond, gejaagd, en gedood.* Plinius, 7 B. 7 H. *enz. Want deshalven waaren, in de ronde Schouburg, ook de benedenste bewaard met ysere netgewijs geschakelde tralien.* Plinius, 27 B. 3 H. Kalfurnius, 7 Herders gez.

18. Schout) *Dit was by de Romeinen in vrye tijden, het werk der Burgemeesteren, en naderhand onder de Keiseren, van den* Prætor *of opperschout.* Ennius, in sijn Jaarb. by Cicero, in de Voorsp. 1 B. 48 H. Livius, 55 B. 10 Berisp. Martialis, 12 B. 26 Sneld. Juvenalis, *enz.*

Voorts het gegevene sein of teeken, op welke de wagenen voortliepen, was in de eerste tijden een brandende toorts. Solinus, 45 H. *Doch sedert de keiser Nero (welke so sommige meenen allereerst dat selve heeft aangevangen.* Kassiodorus, 3 B. 51 Br.) *een witte servet, uitgeworpen of uitgestooken van eene der* Moeniana, *het hoofdgebouw van de renbaan.* Quintilianus, 1 B. 10 H. Tertullianus, in het B. van de Schouwsp. 16 H. Suetonius, in Neron. 22 H. Juvenalis, 11 Berispd. Chrysostomus, in de Red. wegens de Renbaan. Cedrenus, *enz.*

Alwaarom het woordeken Mappa *Renspelen beteekend by* Justinianus, in sijn Constit. tit. 105. van de Burgem.

19. Tabbaarden) *Dit swaajen met de staatrokken geschiede, wanneer men een wagen wilde te rugge roepen, die onwettig en voor sijn beurt was uitgelopen. Siet* Plutarchus, in Sull. *enz.*

20. Verschillend) Discolor *in het Latijn, wegens de vier verwen, (beteekenende de vier getijden des jaars) van welke boven,* 171 pag.

21. Palm) *Het gewoonlijk zegeteeken der Wagenmenners.* Martialis, 11 B. 50 Sneld. Livius 10 B. 47 H. Suetonius, in Ner. 5 *en* 22 H. *welke sy in de hand houdende, door het perk wandelden.* Kallistenes, in Alexand. Suetonius, in Kalig. 32 H.

Behalven dat, by de Grieken, ook in hunne ſtrijdſpelen de verwinnaars met palmtakken wierden gekroond.

Doch de palm is een algemeen teeken van verwinninge. Plinius, 3; 16. Plutarchus, in de Diſchred. 8 Vr. Tibullus, 1 B. 10 D. Quintilianus, *enz. met de welke deeſe, gelijk een godheid aangemerkt ſijnde, ook word afgebeeld.* Apulejus, 2 B. der Herſchep. Klaudianus, 3 B. van Stilich.

So dat ſelf het woord palma *voor een zege en verwinninge genoomen word.* Martialis, 10 B. 54 Sneld. Kurtius, 9 B. 2 H.

Siet vorders deeſe takken in de handen der verwinnaars, op de Keiſerlijke Gedenkpenningen, *geſteld* 171 pag.

DERDE DICHT.

Op ſijn vrijſter, die vals geſwooren had.

Kan ikgeloven, datter Goden ſijn? 't ſtaal heeft ha-
ren eed met mij gebrooken, ſonder daatom in
haar voorige ſchoonheid ſtraf geleden te hebben.
'T lang hair, dat ſij had voor haar meinedigheid, heeft ſij
nog na't hoonen der Goden. Te voore had ſij een rooſe-
blos op een blank vel: nog heeft ſij een roode glants op
haar ſneeu-witte kaaken. Kleine voetjens had ſij: nog
ſijnſe klein. Lang en ſchoon was ſij: nog is ſij lang en
braaf van leeſt. Flikkerende lonkers had ſij, waar bij
mij die trou-looſe ſoo dikwijl vals geſwooren heeft: nog
ſchitterenſe als ſtarren. Gewis geeſt 't Godendom het vrou-
volk mee verlof om vals te ſweeren, en ſchuilt'er God-
heid in ſchoonheid: want 't ſtaat mij voor, dat ſij onlangs
bij haar en mijn oogen ſwoer, en dat mijne oogen mij
ſeer deden. Segt mij eens, Goden, waarom ik een
anders miſdaad boeten moſt, als gij immers haare meinee-
digheid al ongeſtraft liet? Immers rekent gij het u tot geen
1 ſchand, dat gij Andromeda, om 't ſnorken van moeder
Caſſiopea op haar ſchoonheid, laſte van kant te helpen.
Is 't niet genoeg, dat ik aan u glippers van getuigen had:
dat ſij u en mij uitgeſtreken vrij en vrank begekt? Moet
ik dan bedroge een offerhande van dit bedrieglijk ſtaal
ſijn, om haar meineedigheid door mijn ſtraf te verſoenen.
Gewis is God of een ijdele naam, die vergeefs gevreeſt
wert, en de volkeren door dwaſe ligtgeloovigheid tot
ſijnen dienſt trekt: of ſoo 'er een God is, die mint 't poe-
ſel vrou-volk, en geeft haar alleen te veel vermogen in
alles. Om ons leven is 't te doen, dat Mars 't doodlijk 2
rappier op ſij hangt: op ons mikt d'onwinbare Pallas met 3
haar piek: op ons doelt Apollo met ſijn tajen boog: om 4
ons te treffen heeft Jupiter in den hemel ſijn blikſem in 5
de vuiſt. Maar de gehoonde Goden ontſien ſchoone dier.
tenjs te beledigen, ja vreeſen daar-en-boven nog die
haar niet en vreeſden. Hoe iſſer dan nog iemant, die 't
Godendom godvrugtig offeren wil? Waaragtig, regtſcha- 6
pe mannen hooren meer pits agter d'ooren te hebben.
Jupiter ſlaat heilige wouden en kerken met ſijn blikſem,
en laſt deſelve geen mein-eedige ſtalen te blutſen? On-
tallijke verdienden met den blikſem getroffen te werden,
maar d'arme Semele viel dien brand alleen te beurt. Die 7
ſtraf ontfing ſij voor haar gerief. Dan had ſij haar min-
naar in ſijn aankomſt ontſchoolen, vader Jupiter had ſijn
ſoon Bacchus, uit 's moeders buik gerukt, niet in ſijn
dije konnen voldragen. Maar waarom dus geklaagt, en 8
't heel Godendom gelaſtert? De Goden hebben ook oo-
gen en harten. Was ik ſelfs een God, 't vrou-volk mogt
mij-

1. Andromeda) Cepheïa *in het Latijn, wegens Koning Ceſeus, haar vader. Hoe ſy, om haar moeders hoogmoed, lijden moeſt, verhaald onſe dichter in het* 4 B. der Herſchepp. *Siet ook boven*, 90 en 106 pag.

2. Mars) *Van ſijn wapenen is geſprooken*, 116 pag.

3. Pallas) *Van haar piek ſpraken wy*, 84 pag.

4. Apollo) *Van ſijn boog is geſegt*, 105 pag.

5. Jupiter) *Van ſijn blikſem ſie*, 20 pag.

6. Offeren) Thura focis imponere, *in het Latijn; te weeten, wyrook op het altaar leggen: van welke* 68 pag.

7. Semele) *Dochter van koning Kadmus; welke van Jupiter, haaren minnaar, verſoekende, met een godlijke heerlijkheid beſocht te mogen worden; ſo is ſy door het geweld des vuurs, waar mede Jupiter quanſuis ſijn majeſteit vertoonde, deerlijk omgekoomen. Doch haar ontfange vrucht bewaarde en voldroeg hy op een wijſe, die* Ovidius *vertoond in het* 3 B. der Herſchepp. *Siet* ook Euripides, in de Bacch. Propertius, 2 B. Apollodorus, 3 B. Higinus, in de 167 *en* 179 Vertell. Orfeus, *enz.*

8. Dye) *Gelijk* Ovidius *in het gemelde* B. der Herſchepp. *verteld. Doch het komt nader aan de waarheid, dat de jonge Bacchus, van de Nimfen is opgebracht, in Indien, ontrent de ſtad Niſa; gelegen aan den*

mijnenthalven fonder hinder mijn Godheid met meineedigheid wel hoonen. 'k Sou felfs fweeren, dat de deerns waaragtig fwoeren, en geenfints onder de ftraffe Goden genoemt willen werden. Maar dient gij evenwel u felve wat matiger van die Goden-gift, meisjen, of verfchoon immers mijn oogen.

den berg μηρον, *dat is*, Dye; *op welken ook daarom (en nergens anders in Indien.* Plinius, 16 B. 34 H. Theofraftus, *enz.) de veil of klimop, gewijd aan Bacchus, waft en groeid in overvloed.* Arrianus, in Alexanders Veldt. 5 B. *en in het* B. van Ind. Kurtius, 8 B. 10 H.

VIERDE DICHT.

Aan een man die fijn wijf bewaaren liet.

Verftaalde vent, 't is verlooten een oppaffer bij u
poefel wijf te planten, Yder vrou-mes moet door
haar eigen aart befchut werden. Iffer een kind buiten
vrees of dwang, die is eerft regt kuis: maer die niet en
fluikt, om dat 't haar belet wert, die fluikt. Schoon 't lighaam
fiks wert bewaart; haar geeft doet overfpel: die niet
kan ga-geflagen werden, of hij wil felfs. Sluit wat gij
wilt: den geeft kont gy niet opfluiten. Als 't alles wel gegrendelt
is, fult gij den overfpeler felfs binnen gefloten
hebben. Die 't fondigen vrij ftaat, fondigt minder. 'T
vrij vermogen om te fondigen doet 't faat van ondeugt
metter tijt verftikken. Laat af (geloofft mij) dat quaat
te tergen door 't kort teugelen: volgt het in, gij fult het
beter verwinnen. 'K fag left een paart, dat, hart in den
bek, na geen toom korten luifterende, als een blikfem
doorftak; en, foo haaft het de loffe lei op de manen voelde
leggen, ftant hielt. Wij pogen altijt te doen, dat ons
niet vrij ftaat, en fnakken na 't geen ons verboden is,
gelijk een waterfugtige na ontfeide vogt. Argus had voor
1 en agter in 't hooft hondert oogen: nog blinthokte hem
2 dikwil de min alleen. Schoon Danaë in een fteenen en
ijfferen burgt, die eeuwen verduren koft, maagt was op-
3 geflooten, nog wiert fij moeder; maar Penelope bleef,
hoewel niet ga-geflagen, onder foo veel jonge vrijers onbevleckt.
Wij vlammen 't meeft op iets, dat weg geflooten
wert. *Naauwe forg is dieven wenk. Weinige beminnen iets,
dat een ander, moe, ten beften geeft.* Niemant vlamt op u
wijf om haar fchoonheid; maer om dat gij haar foo lieft.
De borften meenen, dat het vrij wat bijfonders wefen
moet, 't geen u foo bekoorde. Is fij onkuis, die van
de man bewaart wert, foo is 't diere waar: want die kommer
is waardiger als 't geheel ftuk vlees. Al barfte gij van
fpijt: ongeoorlofde vreugt is evenwel klokfpijs: dat 's alleen
een aangenaam dier, dat feggen kan: og! 'k ben vervaart.
Behalven dit, is 't ook onregtmatig, dat gij een
vrij geboorene deern kerkert: laat daar uitheemfe volkeren
voor fidderen. Wilt gy haar dan kuis houden ter
eeren van u flaaf, haar oppaffer, op dat hy feggen mag:
ik alleen heb dees bot vergalt? 't Is een plomp van ftompwijk,
die 't fmert met een ligtekooi gepaart te fijn; want
hij verftaat fig op ftats mode niet, waar in Romulus en
Remus, Mars kroos, bij Ilia niet fonder fluiken fijn 4
geraapt. Tot wat einde namt gij een fchoon dier, foo
u anders geen aanftont, als een kuiffe? *Schoon en kuis
konnen op geenderlei wijfe wel gepaart fijn.* Wilt gij wijs
fijn, flaak u wijf: ontrimpel die norffe frons, en gebruik
geen magt van een ftraf man. Hout vrintfchap met de
vrienden, die u 't wijf als fwarmen fal verfchaffen. Soo
doende kont gij al flapende fterk in gunft-verwanten werden:
foo doende kont gij altijt bij 't jong gefelfchap vergaften,
en veel huifraat t'huis vinden, dat u fweet nog
gelt kofte.

1. Argus) *Van deefe veehoeder is gefegt,* 72 *pag. Hy had in fijn hoofd honderd oogen; van welke ten minften eenige altijd de wacht hadden, en wakker bleven.* Ovidius, 1 B. der Herfchepp. Plautus, in den Pot-bewaarder, 3 Bedr. 6 Ton.

Doch de uitleggers ftellen Argus den gefternden hemel te fijn; gelijk Mercurius de Son: welke alsdan Argus fchijnt te dooden, wanneer hy met fijn licht de mindere verdoofd, en haar ons gesicht onttrekt. Makrobius, 1 B. 19 H.

2. Danäe) *Van haar is gefprooken,* 167 pag.

3. Penelope) *Haar eerbaarheid en onthoudentheid word alom volmondig uitgefproken en geroemd; doch het tegendeel toonen wy,* 4 pag. *uit fchrijvers, by welke noch* Herodotus *gevoegd kan worden.*

So dat het gaat met deefe Griekfche princeffen als met eenige der Roomfche Keiferinnen; van welke de allergeilfte overfpeelfters op haare Gedenkpenningen, *hebben het beeld van* PUDICITIA, *Kuysheid, Siet* Oudaan, in het 87 en 83 Taf.

4. Ilia) *Van deefe Veftaalfche maagd, van Mars bekroopen, is gefegt* 160 pag.

VYFDE DIGT.

Een Droom.

SNagts, als mij den ſlaap de loddere oogen geloken had, verſchrikte mijn geeſt dusdanigen droom. In 't hangen van een kruilheuvel was een digt eikenwout, wiens lommer krioelde van gevogelte: de grond was groen begraaſt, en met ſagt ruiſſende bronvogt genet. Ik ſchool onder de lommer voor 't ſteken der ſonne, maar bleef onder de ſchaduw even heet. Terwijl ik beſig ben met een rieker van veel-verwige bloemen en kruideren te plukken, ſag ik ſchielijk een witte koe voor mij ſtaan: een koe witter als de ſneeu, die, eerſt gevalle, nog metter tijt niet ontlaten is: witter als vers gemolke ſchapemelk, daar 't ſpeenſchuim nog op ſtaat en krikkelt. Bij dees koe was een ſtier, die, gelukkig met ſoo ſchoonen wijf gepaart, nevens deſelve in 't mollig groen neerſeeg. Terwijl ſij daar lag, en d'eens gekaaude groente herkaaude, dogt mij, dat het hoornbeeſt, van vaak overwonnen, 't hooft in de klaver liet ſakken: als wanneer een ſnaterige kraai uit de lugt op 't groen ſtreek, de witte koe driemaal ſtout in de borſt pikte, en 't wit hair uitplukte. De koe verliet een lange wijl daar na den ſtier, en vertrok van de plaats, maar had ſwarte vlekken op de borſt ſtaan. Als ſij een ſtuk weegs daar van daan ſtieren ſag graſen, ſette ſij derwaart, vlijde ſig onder 't gros, en ſogt weeliger klaver. Segt mij nu, droombedieder wie 1
gij ſijt, ſoo droomen iets bedieden, wat dien droom bediet. Hier op antwoorde een droombedieder, na rijp overleg van ijder ſtuk in 't bijſonder: de hitte, die gij onder 't ritſelent lommer wout ontſchuilen, maar niet ontſchuilen koſt, was de minne-brant: die koe is u meisjen: die witheid paſt haar: den ſtier en koe-voogt ſijt gij. Dat de kraai de koe in de borſt pikte, bediet, dat een oude bordeel-teefu matres ſal verbaſteren. Dat de koe na lang byblijvens haar ſtier verliet, wil, dat gij, opgeſchoore, alleen ſult moeten ſlapen. Die ſwarte vlakken op de borſt bedieden ſmetten van overſpel. Uit had den droombedieder. Maar ik beſturf als een doek, en wiert ſoo blint als een pier in d'aardt.

1. Droombedieder) *Het uitleggen der droomen is allereerſt in het licht gekoomen door Amfiktion.* Plinius, 7 B. 57 H. *of liever door den aartsvader Joſef.* Juſtinus, 36 B. 2 H.
Doch naderhand heeft men dit de besjes en oude wijven, gemeenlijk bygelovig, toegevoegd. Propertius, 2 B. 3 D. *ten minſten men ging vooreerſt de* Penates *en huysgoden ſijn droom vertellen.* Deſelve dichter, 2 B. 23 D. *Siet verder van het Uitleggen,* Euripides in Hekub. Treurſp. Heliodorus, 2 B. der Moorſche Vertell. *en voor alle*, Artemidorus, in ſijn Droomb.
Voorts komen deeſe uit, en gaan door twee verſcheidene poorten, te weeten de yvoore (verſta de tanden, en het ſpreeken en melden met deſelve) en die van hoorn (te weeten de oogen, en het ſien door deeſe) Servius, over Virgilius, 6 B. van En. Horatius, 3 B. 37 Lierſ. Statius. Mengeling 5 B. 3 D. Auſonius, in de Gekruiſte Liefd. *en in* het Dagregiſt. *enz.*

SESTE DICHT.

Aan een rivier, terwijl hy na ſijn vrijſter trok.

1 Rievier, die op u flikkerige oevers met riet-ruigte begroeit ſijt, ſtaak u ſtroomen; want ik jagt na mijn matres. Gij ſult niet gebrugt, nog van ponten verſien, die ſonder riem-plenſſen met een reep konnen over halen. 'T heugt mij wel, dat gij kleinder waart; dat ik u dorſt overwaden, en mij qualijk tot de enkelen nat maakte. Nu ſtroomt gij ſterk af, geſwollen door 't ſneeu water, dat van u gebuir-berg leekt, en ſpoelt u vuile kil met dik opperwater. Wat baat mij 't jagten, wat 't vroeg opſtaan, en voor dag in de weer geweeſt te ſijn, ſoo ik hier geſtut werd, en op geenderlei wijſe op den overkant komen kan? Nu wens ik om Perſeus wieken, die hem dienden, als hij 2
met

1. Rievier) *Loopende ontrent de veſting van de ſtad Sulmo; tegenwoordig, volgens* Ciofanus, *geheeten* Vella.
2. Perſeus) Danaeïs heros, *in het Latijn. Van Danaë, ſijn moeder, is geſprooken* 167 pag.
Deeſe, ſullende den ſtrijd tegens de Gorgones beginnen, gelijk hy van Pallas haar ægis, *of ſchild ontfing, ſo kreeg hy van Merkurius, (nevens een* harpe *of ſlagſwaard) ſijn vleugelen.* Apollodorus, 2 B. *enz. of, ſo de uitleggers willen, een welbeſeild ſchip.* Fulgentius, 1 B.

3 met 't vervaarlijk ſlangen-hooft van Meduſa heen ſchoot.
4 Nu wens ik na de wagen van Ttiptolemns, wiens voerman
aldereerſt leerde koorn ſajen in 't onbeboude aartrijk.
Maar 'k verhaal u mirakelen, bij d'oude digters verſiert,
die nooit geſchied ſijn, gebeurt, of gebeuren ſullen.
Trekt gij liever u nat, dat over de boorden heen ſtroomt,
binnen 't peil van u oevers: ſoo wens ik, dat gij eeuwig
vlieten moogt. Gij ſult een onverdraaglijken haat op den
hals halen, ſoo 't gevalt, dat ik minnaer geſegt werde
door u van 't ſchaap gehouden te ſijn. De rivieren hoo-
ren de jonge borſten in 't vrijen behulpſaam te ſijn: de ri-
vieren wierden ſelfs wel eer gewaar, wat min in had. Men
5 6 ſegt, dat Inachus, op de Bithyniſe Melie verlieft, bleek
afſtroomde, en in ſijn kil water verhitte. Ttoje was nog
7 geen tien jaren belegert geweeſt, doen gij, Xanthus,
op Neëra verſlingerde. Hoe! noopte Alfeus geen wiſſe 8 9
min-prikkel, doen hij Atethuſa door onderaardſe holen
van Arcadie tot in Sicilie vervolgde? Ook ſegtmen, dat
gij, Peneus, Creuſa, Xanthus bruid, in 't land van Phtia 10, 11, 12
weg moffelde. Wat hoef ik Aſopus op te halen, die op 13
Thebe, Mars troetelwigt, verſot was; op Thebe, die hem vijf 14
kinderen ſtont te baren? Vraagde ik u nu, Achelöus, waar 15
u hoorns gebleven waren, gij ſour u beklag doen, datſe
n Hercules verwoet van de kop rukte. Kalidon, nog geheel 16
Etolie, was u 't verlies der hoornen niet waart geweeſt:
maar Deianira alleen dwong u die te wagen. Dien rijken
Nijl, die ſijn ſtroom door ſeven ſtrotten in zee braakt, die
ſijn bron en oorſpronk van ſoo grooten ſtroom ſoo voor- 17
ſigtig verbergt, koſt, ſegt men, de minne-vlam, die hem
Evadne, Aſopus kroos verwekte, met al ſijn water niet 18
uit-

3. Meduſa) *Van het ſlangenhoofd, van dit gedrocht ſpraken wy*, 69 pag.

4. Triptolemus) *Soon van eenen Celeus, koningsken van Eleuſis, welke van Ceres haar wagen ontfangen hebbende, is uitgeſonden om de ſtervelingen den akkerbouw te leeren, en in het kooren-ſaajen te onderrechten*, Diodorus, 6 B. 18 H. Higinus, 277 Vertell. Ovidius, Klaagd. 3 B. 8 D. 5 der Herſchep. en 4 B. der Alm. Statius, 4 B. der Mengel. 2 D. Kallimachus, Pauſanius, Laktantius, *enz.*

5. Inachus) *Sie van deeſe rievier god*, 69 pag.

6. Melie) *Een waternimf in Bebricien, of Bithynien; ook bemind van Neptunus; die den kampvechter Amykus by haar heeft geteeld.* Servius, over het 5 B. van En.

7. Xanthus) *Van deeſe Frygiaanſche rivier ſpraken wy*, 22 pag.

8. Neëra) *Van welke niets te vinden is. Doch van de ſelve naam was de byſit van de Son of Febus; welke by haar teelde twee dochteren, die aan den ſwervenden Ulyſſes het groote vee van haar vader toonen; by* Homerus, 12 B. der Dool.

9. Alfeus) *Een rievier van Elis in Arkadien, die verby Piſa lopende, eindelijk in Achaje van het aardrijk word opgeſlokt; als wanneer hy ſijn loop, onder de zee door, neemt naar Sicilien: alwaar hy in de ſtad Sirakuſe boven komt, en met de ſpringbron Arethuſe, weder in zee valt.* Ammianus, 15 B. 3 H. Plinius, 2 B. 103 H. Mela, 2 B. 7 H, Strabo, 6 B. *en* Andere.

Het geen gelegenheid heeft gegeven aan de dichters om eene verliefde rieviergod te verſieren, boven en onder het aardrijk ſijn beminde vervolgende. Ovidius, 5 B. der Herſch. Virgilius, 3 B. van En. Statius, 1 B. der Mengeld. 3 D. Pauſanias, *enz.*

10. Pencus) *Een rievier in Theſſalien, uit den berg Pindus nederdalende, en door het vermakelijke Tempe, tuſſchen de bergen Olimpus en Oſſa, ſich in de Pagaſiſche zeebogt ontlaſtende.* Ovidius, 1 B. der Herſch. Seneka, Katullus, Strabo, Mela, Plinius, *enz.*

Sijn dochter was Dafne, in een laurierboom herſchept; van welke 105 pag.

11. Kreüſa) *Neëra leeſen hier eenige. Doch* Pindarus *gewaagd van eenen Hipſeus, koning der Lapiten, ſijnde een ſoon van de riviergod Peneus, en de waternimf Kreuſa.* 2 B. der Pyth. 9 Lierſ.

12. Ftye) *Het ſuidelijk deel van Theſſalien; ſo genoemd naar de ſtad Ftye; waar af* 12 pag.

13. Aſopus) *Een rievier in Beötien, een deel van Griekenland, ſpruitende uit den berg Citheron, loopende verby Thebe, Platea en Tanagra, en eindelijk, tuſſchen de ſtad Oropus en de voorberg Cinoſura ſich ontlaſtende.* Strabo, 8 B. Mela, Oppianus, *enz.*

Van deſelve naam is ook geweeſt een rievier in Aſie, nevens de Likus, vloeijende verby Laodicea. Wederom een derde in Theſſalien; een vierde in Macedonien, en een vijfde in Peloponneſus. Strabo, Livius, *enz.*

14. Thebe) *Van welke* Pauſanias, *en voornaamlijk* Pindarus, 1 B. der Olymp. 6 Lierſ. *te weeten als ſijnde de moeder van vijf dochteren; hoewel deeſe laatſte haar is Metope, en niet Thebe, noemende.*

15. Acheloüs) *Van deeſe riviergod, de medeminnaar van Herkules, by Deianire, is geſproken*, 48 pag.

16. Kalidon) *Een ſtad in Etolien, een deel van het weſtelijk Griekenland, het hof van koning Eneus, door welken de Evenus loopende ſich in de ioniſche zee ontlaſt.* Ovidius, 8 en 9 B. der Herſch. Lukanus, 6 B. van Farſ.

17. Nijl) *Van ſijn ſeven monden, gelijk ook ſijn rijkheid, is geſegt* 73 pag.

18. Evadne) *Dochter van Mars; en Thebe, het wijf van bovengemelde Aſopus; welkers weergalooſe*

19 uitbluſſen. Enipeus laſte ſijn water af te ſtroomen; en
't ſtroomde tot de grond af, op dat hij droogshuits ſijn
20 Tyro mogt omhelſen. 'K ga u ook niet voorbij, Anie,
met u ooſtboom-oevers, die door ſteenige guilen
21 neer-buitelende doorſtroomt 't land van Tibur, een
22 ſtad van Tiburtus den Argief geſtigt: die op Ilia verlief-
de, ſchoon s'erbleelijk uitſag, door dien ſij haar wangen
opgekrabt, en 't hair uit 't hooft gerukt hadt. Sij beween-
de 't miſdrijf van oom Amulius, en 't ſluiken van Mars,
ſworſ barvoets in haar eenigheid; als wanneer haar die moe-
dige ſtroom uit ſijn ſterk vlietent water in 't oog kreeg,
't hooft midden uit ſijn plas opſtak, en aldus met een ſchor-
23 24 re ſtem toeſprak: Ilia, ſpruit van Laomedon den Frigier,
waarom dus vol druks langs mijn oever gewandelt? Hoe
dus ontſiert? Hoe dus in eenigheid geſworven? Waarom,
25 o maagt, 't wit nonne-hair-ſnoer van de vlegten gerukt?
Waarom ſchreit gij? Waarom vrijſt gij de betraande oog-
jens root, en klopt ontſint op den blooten boeſem? Hij
moet een verſteent en verſtaalt hert in 't lijf hebben, die
ſonder medoogen een tengere maagt ſiet ſchreien. Sijt
geruſt, Ilia: mijn Palais ſal voor u open ſtaan. Staak u
vrees, Ilia: de ſtroomen ſullen u eer bewijſen. Gij ſult
Koningin ſijn over hondert of meer vliet-maagden, die
ſig in mijn ſtroom onthouden. Ai lieve, verſma mijn
groote Godheid niet, Troiſe tuk, 'k ſal u meer ſchen-
ken als ik beloofde. Uit had hij: maar ſij ſloeg 't geſigt
ſedig na d'aarde, en nette den warmen boeſem met een
ſtort-regen van tranen. Driewerf poogdeſe te ontvlug-
ten, driewerf bleefſe bij de diepe rivier ſtaan; want de
vrees benam haar loopens kragt, Ten langen leſten
neepſe met den duim 't hair uit 't hooft, en gaf met be-
vende lippen dit droevig beſcheit. Og! was mijn ge-
beent in mijn maagden-ſtaat in de lijkbus geſamelt, en
in vaders graf begraven, doen mij 't ſterven vrij ſtond! 26
Waarom werd ik, ſchandvlek, en niet waard den naam van
Veſta's non te dragen, van iemant ten huwlijk verſogt? 27 28
Wat

liefde, gepleegt ontrent het lijk van Kapaneus, har echtgenoot, wy vertoonen, in onſe GALLERYE, *op* het 12 Taf. *en in de* PICT. LOQUENS. *in het* 20 Taf.

19. Enipeus) *Een rievier in Theſſalien, loopende door de velden van Farſalos; eerſt loom en langſaam, doch, met den Apidanus vereenigd ſijnde, ſnel en voortvarend.* Lukanus, 2 B. van Farſ. Val. Flakkus, 1 B. der Vlieſt.

Een andere was'er ook in Elis, een deel van Achaje: wiens rieviergod van Tiro, vorſt Salmoneus dochter, hevig wierd bemind; doch welke princeſſe Neptunus onteerde, ſich hebbende in de gedaante van Enipeus verſchept. Uit welke verſaameling ſprooten twee ſoonen, Pelias en Neleus. Propertius, 1 B. 13 D. 3 B. 19 D. Higinus, 157 Vertell. Apollodorus, 1 B. *Siet boven*, 96 pag.

20. Anio) *Nu* Teverone *geheeten; een rievier, in Italien, by de ſtad Tibur ſich van een ongemeene ſteilte nederſtortende, en dus allengskens met den Tiber ſich vereenigende.* Statius, 1 B. der Mengeld. 3 D. Horatius, 1 B. 7 Lierſ. Silius, 12 B. der Pun. oorl. Strabo, 5 B. *enz.*

21. Tibur) *Een ſtad van de Sabijnen in Latium, een deel van Italien; door ſijn waterrijkheid, en ſuivere lucht alom vermaard.* Ovidius, 4 B. der Alm. Horatius, 1 B. 7 Lierſ. *Sijnde van een Griekſche afkomſt; te weeten geboud door drie broeders, kinderen van Amfiaraus (voor Thebe verongelukt) Tiburtus, Koras en Katillus.* Virgilius, 7 B. van En. Horatius, in genoemd Lierſ. Silius, 8 B. der Pun. Oorl. Strabo, 4 B. Mela, enz.

22. Ilia) *Of Rhea Sylvia; van welke ook* 160 pag.

Sy wierd, naar het onwijden van haar maagdelijkenſtaat, uit laſt van koning Numitor, haar oom, in den Tiber geſmeeten. Doch andere daar en tegen ſeggen das ſy begraven is aan den oever van Anio; welke haar aſſchen, in een hoogen vloed met ſich ſlepende, deſelve in den Tiber nederſtorte. Alwaarom de Dichters vertellen, dat ſy met den Tiber is in echt getreden en gepaard. Akron, over het 2 Lierſ. des 3 B. van Horatius.

23. Laomedon) *Van welke* 24 pag.

24. Frygier) *Koning van Frygien; waar in de beruchte berg Ida; van welke* 16 pag.

25. Hairſnoer) *Van de* vittæ *of hairſnoeren der Veſtaalſche maagden (onder welke ook Ilia was) ſiet* 125 pag.

26. Begraaven) *Het Latijn meld van* Oſſa legere, *de beenderen verſaamelen; het geen wy boven aanteekenen*, 106 pag.

27. Veſta) *Eigentlijk geen beeld; maar een eeuwigduurend vuur, van Eneas, nevens het Palladium, uit Troas herwaars overgevoerd.* Virgilius, 2 B. van En. Ovidius, 6 B. der Alm. Klaudianus, 1 B. tegens Eutrop. Silius, 1 B. der P. Oorl. Prudentius, 2 B. tegens Symm. *en geplaatſt binnen Lavinium; doch door Askanius, of Iulus, na's vaders dood verplaatſt binnen Alba: en weder eindelijk naar Romen verbrocht, door koning Romulus.* Cicero, in de Red. wegens het aantw. der Ingewandſchouw. Propertius, 4 B. 4 D. *of liever, door koning Numa.* Dionyſius, 2 B. 67 D. Plutarchus, in Num. Livius, 1 B. 20 D.

So nochtans, dat ook binnen Alba de bewaaring van het heilig vuur is blijven duuren. De Kantteekenaar, *over* Juvenal. 4 Beriſpd.

Het

Wat ſta ik in beraat? Siet, ik wert van 't volk als een ſnol met vingeren nagewesſen. Weg, weg, vuile ſchaamte, die mijn wangen lang genoeg geverſt hebt. Dus geſproken hebbende, hout ſij haar kleet voor de geſwolle oogen, en ſpringt los in 't ſterk ſtromend water. De ſlibberige Anio, ſegtmen, onderſchepte haar borſt met de handen, en maakte haar tot ſijn vrou. 'T is ook wel te gelooven, dat gij op 't een of 't ander dier verliefde: maar beemd en bos verheelen u ſluikerijen. Terwijl ik deſe taal voer, ſwelt de rivier, en ſchuimt ſijn overtollige wateren over de lippen. Wat hebt gij uitgelate met mij te ſchaffen? Waarom verhindert gij mijn vreugde? Waarom ſnijt gij, lompen boer, mij de pas af? Wat ſout gij dan doen, als gij een fatſoenlijke en roemruchtige ſtroom waart? Gij ſijt ſonder naam en faam, om dat gij uit vergankelijke beekjens groeit, bron nog vaſte ſtroom-oirſpronk hebt; maar, 26
in plaats van bronnen, uit regen en verſmolte ſneeu beſtaat, die u de kleume winter rijkelijk bijſet. 'S winters ſtroomt gij modderig, of legt plat op u ſandige grond verdroogt. Wat dorſtige reiſer koſt doen u water drinken, en dankbaar ſeggen: vliet eeuwig? Nu gaat gij in grasduinen tot nadeel van 't vee, en grooter nadeel van 't lant. Deſe ſchade mag miſſchien anderen treffen: mij treft de mijne. Gut, wat mogt ik ſots-kap deſen bok 't ſtroom-min-boekje open doen! 'K ſchaam mij, dat ik dien loer ſoo roemrugtige naamen ophaalde. Waar mag mijn oog verdoolt ſijn geweeſt, doen ik op u ſtink-ſtroom ſtarrende gelijkeniſſen bijbragt van Achelöus, Inachus, en Nijl. 'K wens u dan na waarde, vuile ſlik-ſtroom, dat gij ſtaag door heete ſomers en drooge winters moogt uitteeren.

Het ontmoet ons, op een altaar leggende, op een Penning *van de keiſerinne Fauſtina, gelijk wy hier toonen, om het geſegde met een afbeeldinge te vercieren en te verrijken.*

28. Huwelijk) *Hoewel na een dienſt van dertig jaaren de Veſtaalen mogten uitgaan, en vry trouwen; ſe wierd echter dat huwelijk rampſalig, en niet voorſpoedig geoordeeld.* Prudentius, 2 B. tegens Symm. Dionyſius, 2 B. 68 H. Plutarchus in Num.

Alwaarom ſy meerendeels bleven tot aan het eind haares levens. Tacitus, 2 Jaarb. 86 H. ſprekende van de Veſtaale Occia.

26. Stroomoorſpronk) Domus *ſegt het Latijn; even als* Horatius, 1 B. 7 Lierſ. ſpreekende van Tibur, het huis van de ſpringbron Albunea. en Pindarus, 2 Lierſ. der Olim. ſpreekende van Akragas, en van ſijn huis, de ſtad Agrigentum; welken ſy doorſnijd. en eindelijk Auſonius; die Alexandrien het huys en de wooning van de rievier Nilus ook is noemende.

SEVENDE DICHT.

Hy doet ſijn beklag, dat hy, van ſijn matres ontfangen, niet ſchrap koſt raken.

Wat! was 't meisjen niet ſchoon? niet mooi genoeg opgequikt? of heb ik miſſchien op 't ſelve niet dikwijls genoeg gevlamt? Evenwel greep ik 't te euvel ſlapſtaartig ſonder iets uit te regten in de armen, en lag ſchandelijk als een houten blok in 't bed. Schoon wij 't ſtuk eens waren om ſlag te leveren, ik koſt d'ontſonken moet van mijn helper niet opwekken. Sij ſloeg mij wel om den hals een paar bouten witter als ivoor en
1 2 ſneeu: ſij likte en kuſte wel, en drukte geil dije tegen dije: ſij ſtreelde wel met ſuikere woortjes, noemende mij, mijn heer, en 't geen voorts tot aankitteling gemeenlijk wert geneurt. Maar egter liet mijn ſchiltknaap, even of hij kil wilde-kervelſap had ingenomen, ſlaauhartig 't 3
voorgenomen werk ſteken. 'K lag als een blok en onnut houte beelt, onſeker of ik een lighaam of ſchaduw was. Val ik dus te leur in mijn jeugt, wat ſal 't dan worden in mijn ouderdom, ſoo mij ouderdom beſchooren is? Bloet! ik ſchaam mij, dat mijn matres in de kragt van mijn

1. Sneeuw) Sithonia nive *in het Latijn; ſijnde in Sithoniſ of Thracien* (*ſiet* 6 pag.) *het gebergte met een geduurige ſneeuw overdekt.*

2. Likte) *Van dit tongſchermutſel is geſproken*, 108 pag.

3. Wildkervelſap) *Een verdovend kruid, van welke*, 133 pag.

4. Chie)

mijn jaren, tussen jongeling en man, nog jongeling nog
man aan mij bespeuren kost! Sij stont van mij op, soo
veel gedeert als een Vesta 's non, die oprijst om haar
vuirheiligdom te gaan waarnemen, en als een waarde
broeder van sijn eerbare suster. Maar onlangs vereerde ik
4 5 6 de blonde Chie twee, de blanke Pitho en Libas drie
eerschooten. 'T staat mij voor, dat ik op 't versoek van
7 Corinna op een korte nagt-wagt negenmaal op mijn vijand
8 losbrande. Hoe is 't! heeft mij nu Thessalis vergift 't lidt
verslapt? of tooversang en kruideren doen slapen? Heeft
een heks mijn naam of beeltenis in roode was gedrukt,
9 of dunne naalden midden in mijn lever gestoken? Door
10 tooversang versengt het koorn, en wert onvrugtbaar:
door tooversang stikken bronnen, vallen d'akelen van d'eiken, de druiven van de wijnstok, en 't ooft van de bomen,
sonder dat sij geschud werden. Waarom sou dan ook door
11 tooverij van leer geen seem gemaakt konnen werden?
Misschien was ik daar door ook soo slaplendig. Hier bij
quam schaamte: selfs de schaamte van mijn daat hinderde.
Dat was de tweede oorsaak van mijn fail. Maar wat schoonder dier sag en voelde ik alleenlijk, soo als 't selve van
't hemt geraakt wert. Op 't betasten van dit dier had de grijse Nestor konnen hergroenen, en den stok-ouden Ti- 12
thonus pit in 't gebeente krijgen. Ik kreeg haar tot mijn 13
wil; maar sij geen manne-kragt. Wat gebeden sal ik nu smeden, om haar op nieus te bekooren? 'K geloof, dat het self de groote Goden speet mij haar gunst verleent te hebben, die ik soo schandelijk misbruikte. Gewis, wenste ik acces, 'k wiert ingelaten; een kus, ik kuste; viervoetig te werden, 't geschiede. Waar toe diende mij al dit luk? waar toe soo groot vermogen sonder gebruik? Wat heb ik anders als middelen gehad gelijk een rijken wrek? Soo dorst Tantalus, dien geheim-ontdekker, tot
de kin in 't water staande, en heeft appelen die hij nooit be- 14
happen kan. Die soo van een poesele maagt 's morgens
opstaat, mag wel op staande voet sonder suivering ten of-
fer gaan. Maar misschien was sij niet vriendlijk genoeg, 15
gaf sij geen kusjens uit de beste doos, of deed sij haar uiterste best niet wel tot verrijsenis. Wat! sij had logge blokken, harde diamanten, ja doove steenen door haar liefkoosen konnen vermurwen. Sij was waaragtig waart om levenden en mannen te verlokken; maar toen was ik leeveloos, en geen man, als voorheen. Wat vermaak schept
een doove in konstig snaren-spel? en een blinde in gee- 16 17
stig

4. Chie) *Van het woord* χίων, sneeuw, *wegens haar blankheid so genoemd; even als by* Martialis 1 B. 35 D. 3; 34 D. *de dertele Chione.*

5. Pitho) *Een hoertjen, om haar lieftallige welsprekenheid so genoemd; te weeten van* πείθω; ik overrede, met een aangenaamheid.

6. Libas) *Een derde; dragende haar naam van* λείβω, ik proef; *te weeten, raakende pas, in het kussen, de lippen van den minnaar.*

7. Corinna) *Sie van deese,* 167 pag.

8. Thessalisch) *Van Thessalien, en haare vergiftige toverkruiden spreeken wy* 135 pag.

9. Naalden) *Op wat wijse de heksen, met een naald door een wassen beeld te steeken, haare gehaate vyanden plaagen, is* gesegt, 29 pag.

10. Toversang) Carmine *in het Latijn. Nademaal de tovertaal en besweeringen meerendeels in sekere maat en trant van vaersen bestonden.* Virgilius, 9 Herdergeś. *enz.*
Gelijk men daarom ook in de schriften der aaloude Geneesmeesteren, Latijnsche en Griekschevaersen vind; welke, om den hals gehangen, of in de hand gehouden, een onfeilbaar middel sijn in de koorts, bloedvliet, buykpijn, voet-euvel, en andere groote quaalen en plaagen. Siet Rob. Keuchenius, over Sammonikus Serenus, Fromannus, Freitagh, *enz.*

11. Seem) *Gelijk als door een sogenaamde nestel-knoop; van welke de* versamelaars der Geneeskundige Aanmerkingen, *en onder deese* Borellius, 4 Hond. 65 Aanm. Montagne, *enz.*

12. *Nestor)* Pylius *in het Latijn; sijnde koning van Pilos.* Juvenalis, in het 10 Berispd. *Van sijn hooge jaaren is gesprooken,* 3 pag.

13. Titonus) *Van deesen uitgedroogden grysaard is dikwijls gesprooken. Siet* 18 pag.

14. Tantalus) *Van deesen snapper, en sijn straf by de onderaartsche spreeken wy,* 40 pag.

15. Suivering) *Die op de Feestdagen van Ceres, Isis, enz. wilden hunne godvruchtigheid plegen, onthielden sich een of meer nachten van den echtelijken byslaap, so gesegt is,* 170 pag.
Doch niettemin waarende vrouwen gewoon, naar afgedaane Venuswerk, haare teeldeelen met water te suyveren en af te vagen, so gesondheids halven, als om niet onrein in haare godevaarten en feesthoudingen te verschijnen. Suetonius, in August. 94 H. Cicero, in de Red. voor Celius. Elianus, in sijn Mengeling. 4 B. 1 H. het 31 der Priaapd. *behalven* Klaudianus, Martialis. *enz.*

16. Snaarenspel) *Te weeten, volgens het Latijn, van* Femius, *de leermeester van* Homerus. *Welke dankbaarlijk sijn gedachtenis willende vereeuwigen, over het maal van Penelopes minnaars, een luitenist invoerd, quansuis een Ithakois, die selve naam dragende,* in het 1 B. der Dool.

17. Blinde) *Te weeten* Thamiras, *volgens het Latijn; een onder soort voor een soort konstelijk gebruikende.*

ſtig ſchilderwerk? Bloet! wat overpeinſde ik al vreugde
bij mijn ſelve! wat ſchilderde ik al knip-ſatſoentjes in
18 mijn hooft! Evenwel hing 't ſlet of 't dood genepen was,
verflenſter als een roos die giſteren wiert geplukt.
Nu, als 't minſt te pas komt, ſteekt het d'ooren op, en
ſtaat ſchrap om te plukhairen. Kniel, ſtinkent lid, en kruip
in u ſchelpen: want ſoo hebt gij mij te voore met groo-
te beloſten ook uitgeſtreken. Gij bedriegt u heer: 't is
u ſchult dat ik, weerloos gegrepen, tot mijn groote ſchan-
de beklaaglijke ſchade heb moeten lijden. Dat meer is,
verontwaardigde ſig mijn matres ook niet deſen knaap
met ſtrijk en ſtreel aan te moedigen: maar als ſij merkte,
dat hij door geen kusjens moet grijpen koſt, en, ongeagt
haar aanmoediging, bleeſ druiloorcn, ſprak ſij: wat
ſteekt ge, loer, den draak met mij? Wie laſt e u, ſlegt-
hooft, ongereet, in mijn bed te roeſten? 'T moet we-
ſen, dat u een kol met draatdrommen betoovert heeft, of 19
dat gij op een ander afgeroſt ſijt. Met ſpringt ſij in 't
open hemt uit 't bed, en toonde een ſchilderwerkje in
't barvoets weg huppelen. Maar om voor haar dienſtbo-
den niet te laten blijken, dat ſij ongedeert was, ontveinſ-
de ſij die ſchande door 't gebruik van water. 20

Deeſe Thamiras dan, een Thracier, gaande van Echalien, een ſtad in Eubea, naar Dorium, ontmoete de Sanggodinnen, op de weg; welke hy beriep tot een wedſtryd in de ſangkonſt. Sy ſijn trotſen hoogmoed niet konnende verdragen, beroofden hem van ſijn konſt (anders uitſtekend ſijnde) en te gelijk van ſijn geſicht. Apollodorus, 1 B. Homerus, 2 B. van den II. Pauſanias, *enz.*

18. Roos) *Of liever een kroon van rooſen, over tafel gebruikt. Van deeſe gewoonte ſpreeken wy,* 71 pag.

19. Draaddrommen) *Of liever een beeld van wolle lappen gemaakt, waar mede, gelijk met eene van was, de hekſen jemand nadeelig waaren: gelijk geſegt is,* 29 pag.

20. Waater) *Om quanſuis ſich daar mede te reinigen, en haare dienſtboden dus te misleiden. Siet boven,* 180 pag.

ACHTSTE DICHT.

Hy klaagt, dat hem ſijn vrijſter afwijſt.

HOe! breekt nog iemant 't hoofd met letter-kaauwen?
of denkt nog iemant, dat digt-konſt rijkdom is?
Wel eer wierd 't verſtant boven gout geſchat: maar nu is
d'armoede een woeſte onwetentheid. Schoon mijn boek-
jes ſeer ſmakelijk waren bij mijn matres, mogt ik even-
wel niet komen daar ſij welkom waren: ſchoon ſij mij ge-
weldig prees, ſloot ſij mij evenwel de deur voor 't hooft;
ſoo dat ik ſpits-hooft ſchandelijk hier en daar moet ſwer-
ven. Siet hier, een kortrijk ridder, die door houwen
en kerven ridders middelen won, wert voor mij ingela-
ten. Kont gij, mijn ziel, dien ruighaver met u ſchoone
bouten omhelſen, en lijden dat hij u omarmt? Weet ge niet,
dat op dat hooft een helmet ſtont? dat op de lenden, die
u ten dienſt ſijn, een rappier hing? dat ſijn linkerhand,
waar aen nu, vrij te laat, den ridderring misſtaat, een 1
ſchilt torſte? Taſt ſijn regterhand; maar denkt, ſij was
bebloet van 't moorden. Kont gij een hant aantaſten, die
een mens ombragt? Helaas! waar is weekhartigheid ver-
varen! Beſiet ſijn lijkteekens eens, ſtopſels van huitſcheu-
ren in voorgaande ſlagen. Met plukhairen heeft hij al ſijn
middelen gewonnen. Miſſchien ſal hij u ſelfs wel verha-
len, hoe veel vijanden hij den bek wel veegde. Verhaalt
hij dat, en taſt gij, geelſugtig dier, die moord-klaau-
wen aan? Ik, dien onbevlekte Febus en ſanggodinnen-
prieſter, galm een vrugtloos liet voor u harde deur. Leert
dan, die wijs ſijt, niet 't geen wij lompers weten, maer 't
ijſlijk ſchermutſelen, en de bloedige krijg volgen: leert,
in plaats van een goet vaars te knippen, Capitein majoor 2
wer-

1. Ridderring) *Van de yſere en kopere ringen, gedragen van het gemeene volk, gelijk ook ſoldaaten en ſlaven (ſiet* Plautus, in den Norſchen, 2 Bedr. 2 Ton. *en* Apulejus, 10 B. der Herſch.) *ſpreeken wy,* 107 pag.

Doch de goudene ring was byſonderlijk de dragt en het kenteeken van de ridderſchap. Makrobius, 1 B. 3 H. Cicero, 10 B. 32 Br. ſpreekende beide van twee geadelde Toneelſpeelders. Martialis, 8 B. 5 Sneld. Suetonius, *enz.*

Waar by moeſt ſijn ten minſten een Kapitaal, *gelijk wy ſeggen, van vierhonderd duiſend* ſeſtertien, *of* 25000 *guldens: ſo datſe waaren genoodſaakt by vermindering en verquiſting van deeſe hoofdſom, het adelijk teken, te weeten den ring, af te leggen, en ſonder deeſe in openbaare byeenkomſten te verſchijnen.* Juvenalis, 11 Beriſpd. Martialis, 8 B. 5 Sneld. ſprekende van Macer.

2. Kapitein Majoor) Brigadier *ſou ik ſeggen;* Primus pilus *in het Latijn.*

Pilum *was een getakte werpſchicht, byſonderlijk by de Romeinen eigen, en, en by hen in een geduurigh gebruik.* Polybius, van de Legermeet. 6 B. Appianus, van de Burg. Oorl. enz. Vegetius, 1 B. 20 H.

Voorts

werden. Door dat middel kan een braaf digter, als hij wil,
3 een deern tot sijn wil krijgen. Jupiter, wel wetende dat'er
niets magtiger was als't gout, veranderde sig in goud-drup-
pelen, om daar door Danaë te ontmaagden. Soo lang 't
geen goud regende, was de vader bars, de dogter spijtig,
de deur-stijlen koper, den burgt van ijser: toen de loose
sluiker geel quam schilfferen, hielt sij haar schoot op, en
4 gaf haar eer ten besten. Maar toen de grijse Saturnus hemel-
voogt was, lag al den rijkdom diep in d'aard verborgen.
'T koper, silver, ijser en goud had hij tot de hel toe be-
stemt; soo dat'er geen gelt ter werelt was. Dan hij ver-
leende iets beter: een onbewrogten oogst, ooft, en honig
in holle boomen. Niemant beploegde toen't aartrijk: geen
land-meeter schifte d'erven met scheipalen: men roeide
nog met geen vaar-tuig over zee: want toen quam de mens
niet verder als op strand. Spitsvindig sijt gij, o mens,
tegen u selven, en te geestig tot u nadeel geweest? Waar
toe steden met getoornde wallen omtogen? Waar toe
de krakeelige vuisten ten oorlog gewapent? Wat had
gij op zee verlooren? 'T aartrijk had u dienen te vernoe-
gen. Waarom stuift gij ook ten hemel niet, om 't der-
de rijk te bewoonen? Ja gij staat ook na 't hemelrijk, soo
ver 't toestaat; want den vergoden Quirijn, Bacchus, 5 6
Hercules, en onlangs Cesar, sijn tempelen gestigt. Wij 7
trekken, in plaats van koorn, goud uit 't aartrijk. Dien op-
gewroeten schat krijgt den krijgs-man door vel-scheuren
in de klaauwen. 'T stadhuis is voor een kalis geslooten. 'T
gelt geeft eer-ampten. Daar door hebt gij statige regters,
en straffe ridderen. Laat haar vrij alles besitten. Laat de-
se 't Mars-velt en rigt-huis vrij ten dienst staan; laat gene 8 9
vrij oorlogen en vrede maken; als die gieren maar de gee-
le klaauwen niet en slaan in 't geene wij lieven, en kalissen
iets laten eigen hebben. Maar nu doet een geltsak, die
rijklijk storten kan, een maagt, al wase soo bars als de
stuggere Sabijnen, na sijn pijpen danssen, als of 't sijn ge-
vange was. Mij hout den oppasser buiten: om mij is sij
voor haar man vervaart: maar had ik een geltbesem, ik
boende haar beide ten huis uit. Og! gaf 't een God, dat,
tot wraak van een versmaat minnaar, soo vuil gewonne
goet in stof veranderde.

Voorts bestond een legioen, *by deselve, uit thien benden of regimenten. Van welkers eerste de meeste en voornaamste krijgsknechten behelsde. In deese nu noemden sy het eerste honderdtal, of* kompagnie, *(deese* pila *of werpschichten handelende)* primum pilum. *en derselver* centurio *of hoofdman*, primipilus. Livius, 2 B. 41 H. Paterkulus, Suetonius, Tacitus, *enz.*

Bewaarde het eerste en voornaamste veld-teeken, te weeten den Adelaar, dien hy self uit de grond trekt en aan den standaartdrager overgeeft. Val. Maximus, 1 B. 6 H. spreekende van Krassus. *Verdedigd en strijd ook voor het selve.* Tacitus, Geschichtb. 3 B. 22 H. spreekende van Attilius Verus.

Eindelijk was het een waardig krijgsampt, tot welken de centuriones *of hoofdlieden seer langsaam, en niet als by trappen toegang hadden.* Juvenalis, 14 Berispd. Martialis, 1 B. 32 en 74 sneld. *Siet ook van haare opkomsten* Suetonius, in Kalig. 43 H. Papinianus, *enz.*

3. Jupiter) *Van sijn goud, regenende in de schoot van Danaë, is gesprooken*, 169 pag.

4. Saturnus) *Die welbekende opslokker van sijn kinderen; so geestig van sijn wijf Rhea bedrogen met een groote steen, in luijeren gewonden.* Ovidius, 4 B. der Alm. Hesiodus, in de Geslachtb. Laktantius *en* Andere.

Hem word de Gulden eeuw toegevoegd, in welke het aardrijk alles van selven voortbrocht, en de menschen vredigh en onverschillend (sonder het Mijn *en* Dijn, *en daar uit voortspruitende ongevallen) met malkanderen in het algemeen vrolijk waaren.* Ovidius. 1 B. der Herschepp. Virgilius, 2 B. der Landg. en 8 B. van den En. Tibullus, 1 B. 3 D. Hesiodus, Aratus, *enz.*

5. Quirijn) *Romulus, dus na sijn vergodinge genoemd. Siet* 125 pag. *doch van sijn dood en vergoding schrijven* Florus, 1 B. H. Ovidius, 2 B. des Alm. *behalven* Dionysius, Plutarchus, Cicero, Val. Maximus, *enz.*

6. Bacchus) Liber *in het Latijn, gelijk* Lyæus, *in het Grieks; waar af wy reden geven*, 153 pag. *Vorders is deese van het menschdom onder de goden geplaatst, wegens de gegevene wijn, en het onderwijs in het planten van den wijnstok.* Laktantius, 1 B. 10, 15 en 16 H.

7. Herkules) Alcides *in het Latijn; waar af wy elders reden geven. Sie van sijn vergoding* Ovidius, 9 B. der Hersch. Laktantius, 1 B. en 15 H.

8. Cesar) *Te weeten Julius; van Augustus, sijn aangenomene soon en navolger, in het getal der goden gesteld; na dat hy in den Raad, van sijn beste vrienden was aangetast en omgebracht.* Suetonius, 88 H. Plutarchus, in Ces. Dio, 45 B. Ovidius, 15 B. der Hersch. *enz.*

9. Mars-veld) *Het saailand van koning Tarquinius, de Trotse, tusschen de stad en den Tiber gelegen; naar het uitdrijven van dien koning en sijn aanhang den krijggod toegewijd.* Dionysius, 5 B. 13 H. Livius, 2 B. 5 H. *enz.*

In deese waaren de afgeschootene en gesloten plaatsen, genaamt Septa *(of* Ovilia, *schaaps-hokken, by* Lukanus, 1 B. enz. *) waar in de Roomsche gemeente t' saamenquam, om de* Comitia *of Vergaderingen, wegens saaken van staat en oorlogh, hier te plegen.* Ovidius, 1 B. der Alm. *behalven* Cicero, Askonius, Plu-

Plutarchus, Plinius, *enz. aangetrokken in mijn* ONTWERP, *in de* 17 Verdeel. 88 pag.

10. Richthuis) Forum *segt het Latijn; van welke*, 93 pag.

11. Sabijnen) *Van dit barsch en boersche vrouvolk spraken wy* 128 pag.

NEGENDE DICHT.

Hy beschreidt de dood van Tibullus.

1 2 Soo Auroor haar soon Memnon, soo Thetis haren Achil-
lles beschreide, en 't droevig afsterven groote Godin-
nen ontroert; moogt gij, Treur-digt, de vlegten van
droefheid wel los rukken. Og! nu hebt gij te wis u regten
3 naam! Dien galmer van u digt, u lof-tuiter, Tibullus, brant
vast ontstelt op sijn lijk-stapel. Siet hier brengt Venus wigt
4 sijn uitgeschudde pijl-koker, gebroken boog, en geblufte
toors. Siet eens, hoe deerlijk gaat hij met hangende
wieken, en klopt fel met de hand op de bloote borst. De
tranen biggelen hem in 't hair, dat hem om den hals krult;
en hij krijt dat hy snikt. Soo droevig, segt men, schoone
Iulus, trad hij bij 't afsterven van sijn broeder Eneas uit u 6 7
hof. Ook is Venus immers soo bedroeft om 't sterven
van Tibullus, als doen 't verwoet everswijn Adonis den 8
buik had opgescheurt. Maar wij sijn heilige digters, en
werden gunstelingen der Goden genoemt: sommige
meenen ook, dat wij met Gods geest sijn begaaft. 'T
schijnt, dat de lastige dood al wat heilig is ontheiligt, en
de swarte klaauwen slaat in alles watter leeft. Wat kost va-
der Febus en moeder Calliope Orfeus den Thracier te sta 9
komen?

1. Memnon) *Van welke* 127 pag. *doch wegens de droefheid van Aurora over sijn ontijdige dood siet* Ovidius, 13 B. der Hersch.

2. Achilles) *Van sijn dood is gesprooken*, 40 *en* 41 pag.

3. Tibullus) *Een voornaam klaagdichter binnen Romen, van ridderlijken huyse; onder andere ook seer bemind van sijne konstgenooten, Ovidius en Horatius. Doch stierf seer jong en in het bloeijenst van sijn leven; volgens* Krinitus, Giraldus, Vossius. *enz.*

4. Uitgeschudde) Eversa *in het Latijn*; *ook beteckenende* omgekeerd: *sinspelende de Dichter op de lijkstaatsyen der hooge amptenaaren van Romen; in welke de bundelen van de stadsdienaars averechts en omgekeerd wierden voorgedragen.* Tacitus, 3 Jaarb. 2 H. sprekende van de lijkstaatsy van Germanikus. Albinovanus, in het Rou-gedicht van Drusus.

Even als men ook is gewoon (ik heb het, self in onse tijden, binnen Groningen dikmaals aangekeken, by de krijgslieden; welke in de begravenis van hunne opperhoofden, met slepende pieken en omgekeerd handgeweer voor uit treden. Servius, over het 11 B. van Virgil. beschrijvende den uitvaard van Pallas. Statius, 4 B. der Theb.

5. Iulus) *Of Askanius, soon van Eneas; van welke, in Latium, na sijn vaders dood regeerende*, 35 pag.

6. Broeder) *Te weeten, gelijk Eneas, soon van Venus; gelijk gesegt is* 68 pag. *Van sijn toorts en pijlen spraken wy* 117 *en* 145 pag.

7. Adonis) *Van hem is ook gesprooken*, 18 pag. *Hy stierf op de jacht, zijnde gebeeten van een wild verken, of liever de nijdige krijgsgod, in dit woedend ondier verschept.* Theokritus, 30; en Bion, 1 Herdergef. Propertius, 2 B. 11 D. Ovidius, 10 B. der Herschepp.

Sie ook van sijn jaarlijkschen uitvaard en treurfeest by die van Fenicien, 158 pag.

8. Orfeus) *Van deesen Sangkonstenaar is gesprooken*, 152 pag.

Hy is, in het gebergte van Thracien, verscheurd en omgebracht van de hollende Bacchanten of wijnpaapinnen; door het beleid van Bacchus, welken hy had veronachtsaamd en overgeslagen, als hy, by de onderaardsche, het lof aller goden hadde opgesongen. Ovidius, 11 B. der Hersch. Virgilius, 4 B. der Landged. *enz.*

Hoewel andere meenen dat hem die ramp is overgekomen, om dat hy, na de dood van Euridice, met een algemeene verachtinge de vrouwen lasterde en overal haatelijk maakte.

Waar by weder sommige voegen, dat hy, het huwelijk verwerpende, de vinder van het besigen der schandjongens is geweest. Een gruwel, voorwaar waardig om nimmer van jemand beschreven, ik laat staan door eenig Konstpinceel uitgeschilderd te worden. Siet Ovidius, Apollodorus, Diodorus, Laktantius, *ende* aangetrokkene.

9. Thracier) Ismarius *in het Latijn, wegens den berg Ismarus; van welke* 109 pag.

10. Lu-

komen? wat baten 't hem, dat hij door lieflijken galm 't
wilt gediert verrukt had? Van gelijken ſegtmen, dat de
10 ſelve vader ſijn geſturve ſoon Linus onder droeve liertoon
11 in 't diepſt der boſſchagien betreurde. Voegt hier bij
Homerus, door wien de geeſten der digters, gelijk als
uit een eeuwig ſpringende bron, met digt-vogt aange-
queekt werden: deſe is ook op ſijn jongſten dag in de ſwarte
12 hel verſonken. Het digt alleen onſlipt den klaau des doots.
'T werk der digters, de roemrugtige belegering van
13 14 Troje, en het traag vorderen van de webbe, die Pene-
lope 's nagts looslijk weer ontweefde [Homerus Ilias en
15 Ulyſſes] verduirt den tijt. Soo ſal u Nemeſis en Delia,
deſe u eerſte, gene u tweede liefde, een onſterflijke naam
17 hebben. Wat helpt u Gods-dienſt, wat baat u nu den
dienſt van d'Egyptiſe Iſis, en 't byſlaap-ſpeenen op haar 18
jaarlijkſe vierdag? Aangeſien de ſnoode dood de goeden
weg rukt, krijg ik half gedagten (vergeef mijn biegt)
dat 'er geen Goden zijn. Leeſt god-vrugtig: gij ſult 19
god-vrugtig ſterven. Weeſt kerks: de ſtrenge doot ſal u
uit de kerk in 't holle graft trekken. Steunt op goet digt- 20
werk: ſiet Tibullus legt gevelt, en blijft van hem naaulijks
ſoo veel over, als een kleine lijkbus vatten kan. Heeft u, 21
heilige digter, 't lijk-vuir verſlonden, en ſig niet ontſien
te meſten met 't aas van u lighaam? De gulden tempel
van Jupiter Kapitolijn koſt ſelfs, ſulk droevig ſpectakel
aanſchouwende, gebrant hebben. D'Ericijnſe Venus 22
keerde 't aanſigt om, en koſt ſig, ſoo eenige willen, van
ſchreien niet onthouden. Maar dit 's evenwel nog beter
hier,

10. Linus) *Soon van Merkurius, of liever Apollo, gewonnen by Urania, een der 9 Sanggodinnen. Een groot Sangkonſtenaar, en onderwijſer in die konſt, van Thamyras, Orfeus, en Herkules. Welke laatſte hem, met de citer op het hoofd ſlaande, doodde; ſijnde ſijn domheid in het leeven van hem te ſpottelijk beſtraft.* Pauſanias, 9 B. Martialis, 9 B. 88 Sneld.

11. Homerus) Mæonides *in het Latijn, wegens Meönien, dat is, Lydien; gelijk geſegt is,* 136 pag.

12. Hel) Avernus *in het Latijn genoemd; wegens Avernus, een meir in Kampanien, ontrent de vermakelijke zeeplaats, Baje: alwaar men meende den drempel en ingang tot de onderaartſche te ſijn.* Silius, 11 B. *en in het Griekſch geheeten* ἄορνος, ſonder gevogeld; *om dat de vogelen, over dat meir vliegende, door de ſcherpe en ſwavelachtige uitwaſemingen worden weg gejaagd of omgebracht.* Virgilius, 6 B. van den En.

13. Troje) *Het geen* Homerus *in* 24 *boeken ten deelen beſchreef: te weeten, beginnende van het negende jaar, en het geſchil van Achilles met Agamemnon, en ſluytende met de dood van Hektor en het verkoopen van ſijn licchaam.*

Naderhand hebben Koluthus *in het Grieks, en* Statius *in het Latijn, verdicht het voorwerk; beginnende de eerſte met de ſchaking van Helene, en de tweede met het ondekken van Achilles op het eiland Sciros: Doch ſijn beide, of door de dood, of door eenig ander onraad in dit edel voorneemen opgehouden en geſtuit.*

Wat het achterwerk (te weeten Trojes verwoeſting) aangaat, het ſelve vinden wy, in het Griekſch by Kalaber Smirneus, Trifiodorus, *doch, in het Latijn, by* Virgilius, in het 2 B. *van ſijn* Eneas.

Ondertuſſchen vertoond ons Ovidius, *alles wat voor, in, en na deeſe beruchte belegeringe is voorgevallen, in het* 12, en 13 B. der Herſch. *en in de* 15, 16, 5, 13, 3, 2, 8, 1, en 7 der Heldinne-brieven, *dus na den rang der tijden geſchikt.*

14. Webbe) *Siet in de* allereerſte der heldinnebrieven, *de reden van dit dikmaals ontweefd weefwerk; te weeten op* 4 pag. *in de* 15 Aanteek.

15. Nemeſis) *De vrijſter van Tibullus; van welke hy ſelf, onder andere,* 2 B. 3 D. *en* Martialis. 8 B. 7 Sneld.

So was ook Delia, die hy beminde eer hy aan Nemeſis had kennis gekregen. Tibullus, 1 B. 1 D. *enz.*

16. Dienſt) *Het Latijn ſpreekt van* ſiſtra, den ratel; *in den dienſt van Iſis byſonderlijk gebruikt: waar van* 157 pag.

18. Byſlaap) *Van deeſe plechtigheid is geſprooken,* 17 en 128 pag.

19 Geen goden) *Hier af ſpreeken wy* 153 pag.

20. Graf) Buſtum *in het Latijn.*

De nette Latijnen hebben ſomwijlen veele benaamingen, waarmede ſy aardig een ſaak in haare deelen en tijden weeten te onderſcheiden.

Dus noemen ſy een houtſtapel, op ſijn plaats enkelijk toebereid, rogus; *doch aangeſtoken,* pyra; *en nu verbrand en in aſch leggende* buſtum. *Siet* Ovidius, Virgilius, Lukanus, Silius, *enz. Hoewel ſy ook, gelijk hier, doch ſeer oneigen,* buſtum *neemen voor een grafgewelf, waar in iemands licchaam is neergelegt.* Lukanus, 4 B. ſpreekende van Kurio. Silius, 14 B. Virgilius, Propertius, *enz.*

Vorders is van het verbranden en den rogus *geſproken,* 57 *en* 106 pag.

21. Lijkbus) *Waar af geſproken is,* 57 pag.

22. Erycijnſche) *Venus, naar den berg Erix ſoo bygenaamd, gelijk wy toonen,* 106 pag.

25. Kor-

23 hier, als onbekent in 't onroemrugtig eilant Korcyre be-
24 graven te sijn. Hier look u wis u moeder 't brekent ge-
sigt, en besclukte u as de laatste lijkgaven. Hier quam u
suster als treurgenoot met u bedrukte moeder, hebbende
25,26 't hair uit haar losse vlegren gerukt: en neven d'uwe kusten
Nemesis en Delia u doode mond, sonder u in 't uiterste
te begeven. Delia sprak op 't scheiden: gij minde mij
gelukkiger, want gij leefde soo lang ik u lief was. Waar
op Nemesis seide: waarom spijt u mijn verlies? Hij hielt
mij stervende in sijn armen. Maar bij aldien van ons iets
boven naam en schim over blijft, sal Tibullus in 't dal der 27
geluksalige wesen. Onthaalt hem daar, geleerde Catullus, 28 29
nevens uwen Calvus, met veil bekraanst om 't jeugdig 30
hooft. Insgelijks gij, Gallus, die u bloet en leven rustig 31
quiste, soo 't gelogen is dat gij aan u vriend [Augustus] on-
der anderen sogt de handen te schenden. Dit's 't gesel-
schap van u schim. Soo's lighaams schim maar iets is, hebt
gij, keurlijke Tibullus, 't getal der geluksaligen vermeer-
dert. Rust, gebeente, veilig in u lijkbus, bid ik, en
laat u stof lugte aarde drukken. 32

23. Korcyre) *Een eiland in de Iönische zee, by de vaste kust van Epirus.* Lukanus, 2 B. Strabo, 7 B. Plinius, 3 B. 26 H. *Vermaard door de boomgaarden van Alcinöus (siet van deese, 131 pag.) en de schipbreuk van den dolenden Ulisses.* Homerus, 9 B. der Dooling.

Het Latijn heeft Phæacia tellus *wegens de Feacers, die dat eiland wel eer hebben bezeeten. Een voorspoedig, en dierhalven trots, weelderig en dertel volk, sich nergens mede als met het besorgen van buik en keel bemoeijende.* Horatius, 1 B. 51 Br. Aristoteles, Hesichius, *enz.*

Naar dit eiland was Tibullus gegaan, onder het beleid van den konstminnaar Messala. Aldaar wierd hy siek, doch bequam weder, en keerde met gemelde liefhebber naar Romen, alwaar een tweede siekte hem de dood heeft aangebracht. Sie mede van deesen Dichter, 137 pag.

24. Look) *Van deese plechtigheid, ontrent een stervende lieveling waargenoomen, is gesprooken,* 52 pag.

25. Hair) *Hier af spraken wy,* 51 pag.

26. Kussen) *Een plechtigheid, mede by de stervende waargenoomen.* Seneka, in het B. van het Korte Lev. Ausonius, 23 D. der Uitvaard. Suetonius, in Aug. 91 H. *behalven* Virgilius, Albinovanus, *enz.*

27. Dal) *Van dit, het Eliseesche veld genoemd, spreeken wy,* 147 pag. *Ondertusschen vind ik het by den* Vertaalder *slordig en onachtsaam, dat hy dit salig veld aldaar een heuvel, en op deese plaats weder een dal is noemende. Doch diergelijke misgrepen in hem aan te teekenen is hier ons werk en oogwit niet.*

28. Calvus) *Een voornaam dichter, tijdgenood en vriend van Katullus, Tibullus, en andere Konstenaaren.* Propertius, 2 B. 25 D. sprekende van Quintilia, de vrijster van deese puykdichter. Katullus, 14 D. en Horatius, 1 B. 10 Berispd.

29. Veil) *Of klimop; waar mede de dichters waaren gekroond; als sijnde (gelijk ook dit gewas) Bacchus toegewijd.* Siet 175 pag. *of om dat het veil, altijd groen sijnde, de gedichten een onsterflijkheid beloofd.*

30. Katullus) *Een puikdichter van Verona, wel seer suiver Latijn schrijvende; doch meerendeels vry geil en ontuchtig: en wederom somwijlen, (selfs tegens Cesar) bits en vinnig stekende.*

Roemd, in sijn sneldichten, eene Clodia, doch onder de naam van Lesbia. Martialis, 7 B. 14 D. Ovidius, Klaagd. 2 B. aan den Keiser Augustus.

31. Gallus) *Van hem spraaken wy* 138 pag.

Voorts beschuldigde men deesen dichter dat hy, sijnde landvoogd van Egypten, in een eedgespan, onder de t'saamgesworene, tegens Augustus was geweest; waarom hy, de Roomsche Raad sijnde overgeleverd om geoordeeld te worden, sich selven heeft gedood.

32. Luchte) *Het was een plechtigheid (eene onder de alderlaatste) het begravene liechaam of de weggedolve asch toe te wenschen een luchte aarde.* Tibullus, 2 B. 4 D. Propertius, 1 B. 17 H. Martialis, 5 B. 34 D. *enz.*

Ja so datse ook haare vyanden een swaar en gewichtig aardrijk toewenschten. Tibullus, 1 B. *integendeel* 4 D. Propertius, 2 B. 20 D.

Hoewel dat gemelde Martialis (9 B. 30 D.) *de vuile hoer Filenis een weinige en luchtige aarde toewenscht, op dat haare beenderen te gemakkelijker van de honden daar uitgekrabbeld souden konnen worden.*

THIENDE DICHT.

Aan Ceres, dat hem op haar vierdag niet geoorloft was met ſijn vrijſter te doen te hebben.

De jaarlijkſe vierdag van de graan-godin is verſchenen:
en mijn matres ſlaapt alleen. Geele Ceres met u
1 koorn air-krans op 't hooft, waarom verhindert gij op u
2 vierdag ons vermaak? De wijde werelt waagt van u millda-
digheid. Geen Godin is'er in den hemel, die 's menſ-
3 ſchen geluk minder afgunſtig is. Wel eer rooſten de ruige
lant-lieden geen koorn werk, en was de naam van droog
4 of dorsvloer nergens bekent: maar d'eike, die eerſt God-
ſpraak uitten, ſchaften eikelen tot ſpijs, en klaver-groente
't bedt. Ceres leerde aldereerſt koorn winnen, en de
gelen akkervrugt met de ſeis majen. Sij dwong alder-
eerſt de ſtieren onder 't ploeg-gareel, en wroette 't ver-
wildert aartrijk met de kromme kouter op. Kan iemant
gelooven, dat deſe Godin vermaak ſchept in minnaars
tranen, en wel gedient wert met quellagien en bed-ſchif-
ting? Schoon haar 't hart hangt aan vrugtbare akkeren,
evenwel is ſij geen boerin die nooit van minne wiſt te
ſpreken, De Cretenſers ſullen 't getuigen (want 't is niet
al gelogen dat de Cretenſers ſeggen) de Cretenſers, een 5
groots volk om dat Jupiter daar is opgequeekt. Daar heeſt 6
dien hemel-voogt, pas gebooren, aldereerſt de borſt ge-
ſogen. Dit land is een ſeer geloofwaardige getuige, die
Jupiter ſelfs voor wettig keurt: daarom geloof ik, dat
Ceres haar bekende ſluikerij niet ſal ontkennen. Als de
Godin ontrent de Cretenſer Ida Jaſius ter jagt ſag wilt vel- 7 8
len, ontvonkte haar 't merg van minne, en wiert aan
d'eene

1. Slaapt. *Van dit heilig alleen ſlapen is geſprooken*, 128 pag.

2. Koornairkrans) *Van Ceres en dit hoofd-cieraad ſpraken wy*, 116 pag.

3. Rooſten) *Voor het gebruik van den oven (welke ook in het eerſte alleen diende om het koorn te rooſteren en te braden) bakte men het brood, in den haard onder de heete aſſche.* Seneka, 30 Br. en Virgilius, in ſijn Moretum, of Kruitkoek.

Dit rooſten ging toe omtrent het koorn, gelijk het heden by de boontjens (met een uitheemſche naam Kaffa *of* Koffy *geheeten) geſchied; te weeten om deſelve, dus bereid, bequaamlijker te konnen ſtampen, wrijven, of aan ſtukken maalen.*

Doch alleen eerſt met een ſtamper in ſteene vaten; ſijnde handmoolens. Lukretius, 1 B. Statius, 1 B. der Theb. oorl. Gellius, 3 B. 3 H. Servius, *enz. doch naderhand met molens, waar in omgedraaide ſteenen het kooren kneusde en morſelde.*

Dit omdraajen geſchiede door een geblinden eſel. Apulejus, 9 B. der Herſchepp. Suetonius, in Kalig. 39 H. Auſonius, in de Moeſelſtr., *of eindelijk door daar toegedoemde ſlaven.* Plautus. *in de* Eſelk. 1 B. 1 H. Terentius in Andr. 1 Bed. 2 Ton. *enz.*

Doch eindelijk door het middel van het ſnelſtroomend water der neerſakkende rievieren. Vitruvius, 10 B. 10 H. Palladius, van het Boerenl. 1 B. 42. H. *Welke allereerſt van Belliſarius, die groote veldheer van keiſer Juſtinianus, in den Tyber ſijn opgerecht.* Prokopius, Gott. oorl. 1 B. 16 H.

4. Eike) *Welke, Jupiter ſijnde gewijd, met haare akers allereerſt den ſtervelingen een hard en ruw voetſel verſtrekte.* Ovidius, 4 B. der Alm. Servius over het 1 Herdersgeſ. en 1 B. der Landged. van Virgilius.

Te weeten, in Epieren; alwaar Jupiter, by de ſtad Dodone, een eikenboſch hadde; wiens hout, of liever eenige duiven, hier in ſich onthoudende, aan de vragende godſpraaken en voorſpellingen gaaven. Siet 28 pag. *behalven* Virgilius, 2 B. der Landged.

5. Gelogen) *Het liegen word de Kretenſers toegeſchreven als eigen en onafſcheidelijk; byſonder terwijl ſy derven ſeggen en verſekeren dat Jupiter, van andere voor een onſterflijke Godheid gehouden, by haar is overleden; ſo dat ſy ook ſelf op den berg Jaſius ſijn grafſtede meenen te konnen aanwijſen.* Paulus, in de Br. aan Titus, 1 H. Ovidius, 1 B. der Minnek. Lukanus, 8 B. Kallimachus, Lucianus, *enz. Siet ook* 20 pag.

Behalven dat'er van deeſe by de geleerde, noch een ſpreekwoord is, met geen mindere logen beſwachteld; te weeten, Cretenſes mare neſciunt, de Kretenſes (*woonende op een eiland*) kennen geen zee. *Siet* Eraſmus, in ſijn ſpreekwoord.

6. Opgequeekt) *Van Jupiters geboorte op het eiland Kreta, is geſprooken*, 51 pag.

7. Ida) *Van deeſe Kretiſche berg ſpraken wy*, 135 pag.

8. Jaſius) *Soon van Jupiter, by Elektra, wegens ſijn ſchoonheid, van Ceres ſeer geliefd; die, om ſijnent wil, de bruiloft van ſijn ſuſter Hermione, aan Kadmus getrouw, met brood en kooren heeft verſien.*

Higi-

d'een e ſijde door ſchaamte, aan d'andere door de min verrukt; maar de min dreef boven, ſoo dat de akkers verſturven, en 't ſaat bijna geen vrugt gaf. Als 't lant al naarſtig beſpit en geploegt was, als 't ſaar al allenthalve egaal onder d'aardt was, viel den akkerman nog in ſijn hoop bedrogen. De Graangodin liſlaſte lang in bos-ruigte, en had haar graankrans onder weeg van 't hooſt laten vallen. Dus was 't in Crete alleen een vrugtbaar koorn-jaar: want al waar de Godin gegaan had, wies 't koorn. Selfs den lom-
9 merigen Ida ſtont geel van 't graan, en 't everſwijn knapte koorn in 't bos. Minos, de wetgever, wenſte wel om meer diergelijke jaren, en dat dienthalve Ceres min lang duren mogt. Soo bitter u doen 't alleen ſlapen, geele Graan-godin, ſou gevallen hebben, ſoo ſuir valt mij nu 't ſpeenen om u vierdag. Waarom moet ik druk lijden, daar u dogter weer gevonden is, en met Pluto als Koningin heerſt, door 't lot pas lager in rang als Juno? Vierdagen troonen immers tot Venus-ſpel, gequeel, en 't glaasje: dat ſijn de giften die groote Godheden behooren te werden opgeoffert.

Higinus, in de 270 vertell. Ovidius, 9 B. der Herſchepp. *enz. Hy won by haar Plutus; welke allereerſt het geld heeft leeren potten en bewaaren, en daar nevens bequaamelijk uitgeven. Eindelijk is hy van Jupiter (om ſekere reden toornig) geblikſemd en gedood.* Diodorus, 5 B. 77 H. Heſiodus, in de Geſlachtb. Apollodorus, *enz.*

9. Minos) *Sie van deeſen wetgever*, 52 pag.

10. Proſerpina) *Tochter van Jupiter en Ceres; die, in Sicilien, in de velden van Enna, ontrent het meer Pergus, met haare ſpeelnooten, bloemen verſaamelende, van haar oom Pluto is geſchaakt, en naar beneden vervoerd.* Ovidius, 5 B. der Herſch. Klaudianus, in ſijn B. van de Schaak. Kantteekenaar van Sofokles, *enz.*

Siet haar hier op een Gedenkpenning *van Fauſtina, door die van Niſa geſlagen; gelijk op een andere van Tranquillina, door die van Sardis gemunt; beide de Heeren* Seguinus *en* Morellius *ontleend.*

Voorts wierd ſy langen tijd geſocht van Ceres, (met ontſteeken toortslicht de geheele wereld doorſwervende, tot dat eindelijk Ciane haar heeft onderrecht, datſe by de onderaardſche en by haar oom Pluto was geraakt; en voorts nimmermeer daar uit ſou konnen worden weergehaald, indien ſy iets van de helſche vruchten had genuttigd. Ovidius, 4 B. der Alm. Diodorus, *behalven de bovengenoemde. Siet Ceres mistroostig, ſinneloos, en rouwig om haar dochter, op* het 5 Marmer, by P. S. Bartolus.

ELFDE DICHT.

Aan ſijn matres, die hij niet koſt verlaten.

'K heb veel en lang verdragen: door haar ſtreken is mijn verdraagſaamheid afgebroken: weg ſchandelijke min uit mijn afgeſloofde borſt. Gewis, heb ik mij nu ontſlaaſt, en ontboeit, mij ſchamende geleden te hebben 't geen ik mij ſeer ſchaamde te verdragen. Wij ſijn 't ſpel meeſter: wij ſetten de gevelde min den voet op de nek. Ten lange leſten kreeg ik ſterkte en moet. Lijd en verdraagt: dat verdriet ſal u t'eeniger tijt te ſta komen. Birtere vogt maakte ſiekten dikwijl geſont! Hoe! heb ik ſoo dikwijl verbeeten de deur voor 't hoofd te krijgen, en vrijgeboore op de harde vloer moeten leggen? om d'een of d'ander vink, die gij in d'armen had, als
1 een ſlaaf voor de deur op den drempel ſitten honkelen? 'K heb moeten ſien, dat u pol afgeroſt uit u huis quam. Maar dat was nog verdraaglijker, als dat ik van hem geſien wiert. Soo ſchaamrood moet onſe vijand werden. Hoe dikwijl feilde ik dog, om met u als oppaſſer, als man, of geſelſchap te gaan ſpanſſeeren? Immers leekt gij 't volk, met mij wandelende, ſchoon in 't oog, en verliefd'er menig om ons vrijagie. Wat hoef ik u ſchandelijke leugens, en valſe eeden tot mijn ſchade op te halen? wat 't ſtil wenken van jongelingen op gaſt malen, en averegtſe taal om ontveinsde ſluikerij te beramen? Kreeg ik tijding, dat ſij ſiek was, ik vloog ontſin na haar toe, en bevont, daar gekomen, dat ſij voor mijn medevrijer niet ſiek was. Dit, en 't geen ik vorder ſwijg, heb ik dikwijl gedul-dig

1. Honkelen) *Van dit waaren en oppaſſen aan de deuren van de vrijſters, is geſprooken*, 123 pag.

dig verdragen. Soekt een ander, die dat in mijn plaats
2 lijden kan. Nu bruist mijn schip, beponkt met segekranssen, onbenepen door de geswolle zee-golven. Quist nu geen gevlei, of wel eer bekoorende woorden meer; want 'k ben soo gek niet als voor desen. De min en haat worstelen taai in mijn wispelturig hart: maar 'k geloof de min sal boven leggen. 'K salse haten, kan ik: soo niet, gedwongen minnen. Den stier jookt ook niet in 't gareel, maar krijgt evenwel dat hij haat. Ik schuw haar vuiligheid: haar schoonheid lokt mij weder. 'K heb een afkeer van haar ondeugden: maar bemin 't vel. Dus kan ik nog met, nog sonder u leven; en schijn niet te weten, wat ik wenssen wil. 'K wilde wel, dat gij of soo schoon niet, of soo ondeugent niet en waart. U quade seden misstaan soo braaven postuir. U doen verwekt haat, u schoonheid lokt tot min. Helaas! die vermag op mij meer als haar gebreken. Og! handel mij beter, om 't regt van ons bed-genootschap; om al 't Godendom, dat sig dikwijl van u laat vals besweeren; om u goelijk aansigt, dat ik eer als waar 't een Godheid; en u oogen, die mijn gesigt betoovert hebben. Sijt soo gij wilt, gij sult altijt in mijn hart staan. Kiest maar wat gij liever wilt, of ik u met toegenegentheid of tegen de borst beminnen sal. Wat, laat ik liever wenden, en voor de wind af loopen; om, schoon ik niet en wil, nogtans genootsaakt te sijn u te beminnen.

2. Segekranssen) *De aloude hebben hunne schepen gekroond, bekranst, en met bloemen bestrooid (behalven, wanneer men deselve, nieuws getimmert sijnde, voor de eerste maal deede uitloopen en zee kiesen.* Atheneus, 5 B.) *doorgaans in gelegenheid van een lang gewenscht geluk, en overblijde voorspoed.* Virgilius, 1 B. der Landged. Aristofanes, in Acharn. 2 Bedr. 5 Ton. *enz. gelijk mede van een deftige en rijke verwinninge.* Suetonius, in Vitell. 10 H. Kurtius, 4 B. 4 H. sprekende van de Tiriers. Plutarchus, in Timol. *enz.*

TWAALFDE DICHT.

Hij beklaagt sig, dat sijn vrijster door sijn digt soo bekent geworden is, dat hij daar door veel vrij-genooten kreeg.

1 Wat was dat voor een dag, op welke gij, quaatkraaijent gevogelt, mij minnaar gedurig ongeluk voorspelde? Of wat gestarnt sal ik denken dat mijn geluk verhindert? Wat Goden sal ik klagen mijn vijandig te sijn? 'K vrees, dat het dier, 't geen ik te voore mijn lief noemde, dat ik begost alleen te minnen, meer reeders krijgen sal. Vergis ik mij? of wiert sij door mijn boekjes bekent? Sulk werk was 't: door mijn digt-konst rogt sij onder de man. 'K heb spels-loon: want waarom hing ik haar schoonheid aan de klok-reep? Mijn schult was 't, dat 't meisjen veil wiert. Ik ben de koghel die haar schoonheid aanprees, die minnaars aanlokte, en haar deur wijt op sette. Of mij mijn digt voordeel doet, weet ik niet; gewis hinderdent mij: mij verwektent nijt om op mijn goet te loeren. Daar ik Thebe, Troje, en Cesars daden had 2,3,4
konnen

1. Kwaadkraajend) *De vertaaling spreekt alleen van verf;* albæ aves, swarte vogelen. *Want in het algemeen was by de aalouden de witte verf een blijde en gelukkig, gelijk de swarte een treurig en rampsalig teeken. Sie van het wit,* Persius, 5 Berispd. Horatius, 3 B. 3 Berispd. Katullus, *enz. en van het swart,* Horatius, 1 B. 36 Liers. Ovidius, 1 B. des Alm. *enz.*

Alwaarom ook de keursteenen, by den Rechter, (in gelegenheid van een blijde quijtscheldinge, of een treurige verdoemenis) waaren wit en swart. Ovidius, 15 B. der Herschepp.

Voorts van de gelukkige of ongelukkige voorteekenen, uit der vogelen vlucht of geroep te haalen, is gesprooken, 133 pag.

2. Thebe) *Van deese stad sprakenwy,* 8 pag. *Voorts hebben van den oorlog en veldslagen, tusschen Etheokles en Polinices, voor deese vesting voorgevallen, dichtkonstige werken gemaakt, de Grieken,* Sofokles *en* Euripides; *en de Latijnen,* Statius, Seneka, *enz.*

3. Troje) *Van Trojen is gesegt,* 2 pag. *Doch van het strijden en kampen, voor deese stad gesien, hebben geschreven* Homerus, *de bovengenoemde; en andere, van welke* 184 pag.

4. Cesars) *Welke voornaamlijk bestaan in het bevechten, verwinnen, overheeren, en beteugelen van*

1. *Brutus en Kassius, de Keisermoorders; by de stad Filippi, in Macedonien.* Orosius, 6 B. 18 H. Florus, 4 B. 7 H. Dio, 47 B. *behalven* Plutarchus, Viktor, *en alle* andere.

2. *Sextus Pompejus, soon van Pompejus de Groote; het vaders goed eisschende; in de straat van Sicilien.* Dio, 48 B. Paterkulus, 2 B. 79 H. Florus, 4 B. 8 H. Viktor, *enz.*

3. *Markus Antonius, nevens de koninginne Kleopatra; in die roemruchtige zeeslag, onder de kust van Epieren, ontrent de stad Aktium* Propertius, 4 B. 6 H. Horatius, 1 B. 37 Liers. Dio, 50 B. Plutar-

5 konnen trompetten, nam ik uit sugt Corinna alleen tot
digt-stof. Og! hadden de sang-godinnen mijn digt niet
gesegent, en Febus 't aanvangen van mijn digten verbrod!
Het sij soo 't is: digters moeten na gewoonte soo niet ge-
looft werden als getuigen. 'K had liever, dat mijn seggen
geen wisheid had behelst. Wij digters versonnen, dat
6 Scilla haar ouden vader 't purper hair afsneed, en tot
7 d'eghenis in verwoede honden veranderde. Wij verdigtten
wieken aan de voeten, en slangen in 't hair. Wij schil- 8 9
derden een seeg-hastige Bellerofon op een vliegend ros. 10 11
Wij rekten Tityus negen bunderen lang, en verdigtten 12
een slang-harigen hel-hont met drie koppen. Wij maak- 13
ten een Enceladus, die sig met duisent armen weerde, 14
en mannen die door 't singen der tweeslagtige meer-min- 15
nen verrukt wierden. Wij slooten Eools winden in fles- 16 17
sen

tarchus, in Ant. Florus. 4 B. 11 H. Orosius, 6 B. 19 H. Viktor, Eutropius, *enz.*

4. *De Daciers en Germanjers, door Drusus, gelijk de Pannoniers, door Tiberius; beide sijn wijfs voorkinderen.* Florus, 4 B. 12 H. Horatius, 4 B. 4 Liers. Eutropius, *enz.*

5. *Suaben en Chatten; de Sikambers daar beneven overbrengende in de Gallien,* Viktor *enz. en voorts*

7. *De geheele wereld, door sijn lieutenanten, enz.* Florus, Viktor. *Te weeten aan het Roomsche rijk schakelende Egipten, Kantabrien, Dalmatien, Pannonien, Illyrikum, Galatien, Armenien; van de Parthen (toen deese de Arendstanders van Krassus wederbrachten) hernoomen; de Rhetii, de Vindelici, en de Salassi: dwingende ook de Geten en Basternen tot vrede en eendragt; en dus eindelijk*

8. *De tempel van Janus, tot teeken van een algemeene vreede, met sijn eigen hand toebonsende.* Suetonius, 22 H. Florus, 4 B. 12 H. Orosius. Viktor, Paterkulus, Horatius, *enz.*

5. Corinna) *Van dit lievertjen is gesprooken,* 165 pag.

6. Purperhair) *Nisus, Koning van Megara, in Griekenland, had een rode lok onder sijn hoofdhair, waar in het behoud en den ondergang van sijn koningrijk onvermijdelijk was gelegen.*

Ondertusschen quam Minos, koning van Kreta, deese stad belegeren en met wapenen omringen. Doch in dit beleg verliefd Scilla, dochter van Nisus, op deesen jongen en schoonen vyand. Snijd haaren vader, sijn nachtrust neemende, die lok af; brengt deselve in het leger. Minos neemt de stad in, dood den vader; doch krijgt een afkeer van die ontaarde, de oorsaak van des rijks en 's vaders ondergang. Siet Ovidius, 8 B. der Herschepp. *en dikmaalen elders.* Propertius, 3 B. 17 D. Virgilius, 1 B. der Landged. *en bysonderlijk* in sijn Ceiris. Apollodorus, 3 B. *enz.*

7. Honden) *Sie van deese Scilla,* 63 pag. *behalven het* 14 B. der Herschepp.

8. Wieken) *Van Perseus gebruikt, op sijn togt naar Medusa. Siet het* 4 B. der Herschepp. en boven, 176 pag.

9. Slangen) *Te weeten van Medusa. Siet* het gemelde B. der Herschepp. en boven, 96 pag.

10. Bellerofon) Abantiades *segt het Latijn; verstaande niet Bellerofon, soon van Glaukus; maar ongetwijfeld Perseus, soon van Danaë, wegens Jupiter; welkers princessen vader was Akrisius, soon van Abas, de twaalfde koning der Argiven.* Pausanias, in Phoc. *enz.*

11. Vliegend) *Pegasus; van welke boven,* 105 en 127 pag.

12. Tityus) *Soon van Jupiter, by Elara; welken sijnde beswangerd, hy heeft moeten in het aardrijk verbergen, om van Juno niet achterhaald te worden. Doch de wettige tijd van het baaren genaakende, heeft het aardrijk, van malkanderen splijtende, deesen reus ter wereld gebracht.*

Naderhand is hy van Jupiter gebliksemd en gedood; toen hy, op Junoos aanvoeren, Latona wilde overweldigen. Ondertusschen is de lever en het ingewand van dien onbeschoften grovaard, by de onderaardsche, geduurig, onder het weder aangroeijen, van een gier (slang seggen andere) opgegeoten. Virgilius, 6 B. van En. Lukretius, 1 B. Homerus, 4 B. der Dool. *behalven* Q. Kalaber, Apollonius, Tibullus, Seneka, Statius, Klaudianus, *enz.*

13. Helhond) *Cerberus, van welke,* 47 pag.

14. Enceladus) *De grootste der reusen, welke tegens Jupiter sich hebben opgeworpen. Siet* 104 pag.

15. Meerminnen) *Geensins meerminnen; maar wanschepselen, boven sijnde vrouwelijk; doch voor het overige hebbende de vleugelen, pluymen, beenen en voeten van een vogel. Want soo word de* Siren *vertoond op een burgemeesterlijke* Gedenkpenning *van het stamhuys Petronia; gelijk de* Nereïs *of meerminne te sien is op een* Penning *van het huys Kossutia, by de Heer* Ezech. Spanhemius. *Siet vorder* Ovidius, 5 B. der Herschep. Servius, over het 5 B. van den En. van Virgil. Fulgentius, 1 P. Porphyrius, *enz.*

16. Eool) *Van deese spreeken wy,* 51 pag.

17. Flessen) Utribus *in het Latijn,* ledere sakken; *welke Eolus gaf aan Ulisses, opgevuld met die winden, die sijn reis souden konnen staaken of ten minsten tegenhouden. Doch de maats van deesen swerver geloovende die selve volgoud te steeken, hebben die (terwijl Ulisses sliep) losgebonden, en dus de weldaad van*

17 ſen voor Ulyſſes: ſetten Tantalus den verklikker met
18 drooge keel tot de kin in't water. Van Niobe maakten
19, 20 wij een ſteen, van Calliſto een beerin, van Prochne een
ſwaluw, van haar ſoon Itys een faiſant. Door ons verkneed-
21 de ſig Jupiter of in gevogelte, of in goud, of ſwom in
een ſtier verborge met Europa over zee. Wat wil ik op-
22 23 halen van Proteus? de draakstanden, waar uit Cadmus
24 hulpgenoten won om Thebe te ſtigten? van d'oſſen die
vuir en vlam uitademden? hoe de ſonnelingen, u ſuſters, 25
Faëton, amber-traanen ſchreiden? hoe ſchepen in zee-maag- 26 27
den veranderden? hoe de ſon 't aanſigt afwende van Atreus
gruwel-diſch? en dat harde ſteenen ſig, door liergalm ver- 28 29
rukt, tot wallen vlijden? Digters vrijheid ſtrekt ſig oneindig
uit, ſonder dat daar uit hiſtoriſe waarheid mag getrokken
werden. Van gelijken hoorde mijn vrouwen-lof verdigt ge-
ſcheenen te hebben. Nu hindert mij u ligtgeloovigheid.

den windgod verydeld. Homerus, 10 B. der Dool. Ovidius, 14 B. der Herſchepp.

17. Tantalus) *Siet van deeſen rampſaligen*, 40 pag.

18. Niobe) *Van deeſe ongelukkige moeder is geſprooken*, 99 pag.

19. Kaliſto) *Siet van deeſe* het 2 B. van den Alm. en het 2 B. der Herſchep.

20. Procne) *Van haar wraak en geſtaltverwiſſelinge ſiet* het 6 B. der Herſchepp. en boven, 109 pag. *Het Latijn noemd haar ſoon Ithis*, Odryſius, *dat is, de Thracier, of van Thracien; wegens de Odryſii, een volk in Thracien, ontrent den Hebrus, volgens* Solinus; *of ontrent den Iſter of Donau, volgens* Thucidides, Klaudianus, in de Reuſenſt. Statius, in Achill. 1 B. Silius, Val. Flakkus, *enz.*

21. Gevogelte) *Van Jupiters ſluikeryen ſpreeken wy doorgaans; te weeten van de gepleegde by Leda*, 23 pag. *by Danaë*, 167 pag. *en by Europa*, 16 pag. *voorts by Antiopa. Elders. Alkmene*, 44 pag. *Io*, 72 pag. *Kaliſto.* 90 pag. *Semele*, 174 pag. *en eindelijk by Aſterie, Egina, en ontelbaare andere;* elders.

22. Proteus) *Van deeſe voorſpellende zeegod is geſprooken*, 161 pag.

23. Draaks-tanden) *Europa van Jupiter, uit Fenicien naar Kreten weggevoerd ſijnde, ſond Agenor nevens* Cilix *en Fenix, ook Kadmus uit, om die ſuſter alom over zee te ſoeken, en ſonder haar niet weder te keeren.*

Kadmus, wanhopende ooit ſijn ſuſter te vinden, ſet ſich neder in Griekenland, *en byſonderlijk in Beötien, hem door een oſſ aangeweeſen.*

Hier trof hy aan ſekeren boſchdraak, die ſijn makkers had omgebracht. by de ſpringbron van den Krijgsgod. Beſtreed en doode dien; ſaajende, op Minervaas aanraden, ſijn tanden. Het geſaaide bracht gewapende mannen voort, die malkanderen verſloegen; uitgenoomen vijf, die Kadmus, in het opbouwen van Theben, behulpig ſijn geweeſt. Apollonius, 3 B. des Vlieſt. Apollodorus, 3 B. 4 H. Higinus. in de 178 Verrell. Ovidius, 3 B. der Herſchepp. *enz. Siet ook boven*, 27 pag.

24. Oſſen) *Stieren liever; van Jaſon bedwongen en getemd, gelijk geſegt is* 27 pag.

25. Sonnelingen) *Suſteren van den verongelukten Faëton, in popelboomen verſchept. Sie boven*, 165 pag.

26. Ambertraanen) *Barnſteen liever; ſo geſegt om dat het ſeer licht aan het barnen of branden raakt, en ondertuſſchen met een lieffelijken geur de herſſenen vermaakt en het hert vervrolijkt. Siet de* Geneesheeren, Fernelius, *enz.*

De Latijnen noemen het ſuccinum *of* electrum, *en komen daar in overeen dat het van ſekere boomen afdruipt. Heden word het aan zee, en op den oever, in Pruiſſen, Lijfland en Churland, gevonden en opgeviſt; gevende jaarlijks goede inkomſten.* Agrikola, in het B. van het Gegraven. *enz.*

Men vind ſomwijlen beeſtjes, byen, vliegen, muggen, mieren, en adderſlangen; in de ſelve beſlooten en ſierlijk gelijk als in het ſelve begraven: een aangenaame ſtoffe tot Sneldichten, by Martialis, 4 B. 32 en 59 D. en 6 B. 15 D. *Siet ook* Plinius, 37 B. 3 H.

27. Schepen) *Van Eneas; in de brand geſtooken, gemelde vorſt elders heen getrokken ſijnde, door Turnus en ſijn Rutulers; doch door Cybele (om dat ſe in Frygien van heilig pijnhout waaren getimmerd) bewaard en in zeemaagden verſchept.* Virgilius, 9 B. van En. en Ovidius, 14 B. der Herſchepp.

28. Gruweldis) *Van Atreus, waar mede hy Thyeſtes, ſijn broeder, onthaalde; gelijk gemeld is*, 39 pag.

29. Liergalm) *Van Amfion; welke de ſoon van Jupiter en Antiopa, in de ſpeel-en ſangkonſt ſulken kracht hadde, dat hy de muuren van Theben, alleen op de maat van ſijn ſnarenſpel heeft opgeboud; terwijl de verlokte ſteenen van ſelver te ſaamen quamen, en ſich boukonſtig op malkanderen ſtapelden.* Apollodorus, 3 B. 5 H. Apollonius, 1 B. der Vlieſt. Homerus, 11 B. der Dool. Ovidius, 6 B. der Herſchepp. Horatius, in de Dichtk.

DER-

DERTHIENDE DICHT.

Van Junoos feest.

1 Aangesien ik een wijf troude, uit 't oostrijk Falisce
geboortig, ben ik aldaar in de stad gekomen, daar
2 sig Camillus plagt t'onthouden. Junoos priestereslen
maakten voorbereiding om 't feest van haar Godin god-
vrugtig te vieren met schou-spelen en 't offeren van in-
landse koejen t'haarder eere. 'K rekende mijn lange reis
voor groot gewin, door 't leeven van die feest-gewoon-
ten, hoewel de weg derwaarts houbollig is. Daar hebt
gij een oud wout, digt en donker belommert, dat, soo 3
gij het saagt, u aanstonts schijnen sou Godheid in te heb-
ben. Daar offeren de Gods-dienstigen haar gebeden en
wierook-vaten op een autaar, die d'ouden ruw gestigt 4
hadden. Als hier den fluitenist sijn gewoonlijk feest-liet 5
heeft gepijpt, gaat, na jaarlijkse gewoonte, den priester- 6
sleep

1. Faliska) *Of ook Falerii (haar naam ontfangende van Halesus, Agamemnons soon) een stad in Thuscien, boven Romen, aan de westsijde van den Tiber.* Servius over het 7 B. van den En. Ovidius, 4 B. des Alm. *beoorloogd, belegerd en tot overgaaf gedwongen door dien dapperen veldheer, Mark. Furius Kamillus: te weeten, toen hy dien trouloosen schoolmeester met sijn leerlingen, op een seer loffelijke wijse, weder had weggesonden,* Florus, 1 B. 12 H. Livius, 5 B. 27 H. Plutarchus, in Kamill. Victor, Val. Maximus, en Andere.

2. Junoos) *Seer geëerd en plechtelijk gevierd van de Faliscers.*

3. Woud) *Van de ingebeelde godheid, sich onthoudende in de wouden, is gesprooken* 169 pag. *doch siet ook van diergelijke, welke de aloude voor tempelen verstrekten,* 61 pag.

4. Autaar) *Van de altaarcn en der selver stoffe, is gesprooken,* 68 pag.

5. Fluitenist) *Van den* tibiæ *of fluiten in de bruilofts-en lijk staatsyen gebruikt, spraken wy* 64 pag. *Doch, behalven deese gevallen, wierden sy ook gebeesigd, in de tempelen ontrent het offeren.* Ovidius, 6 B. des Alm.

Sy waaren of van yvoor. Virgilius, 2 B. der Landgedicht. *of (bysonderlijk in de kerkdiensten van Bacchus of Cibele) van* buxus, *bosboom of so genaamd palmhout.* Statius, 9 B. der Theb. oorl. Virgilius, in de Ceiris. Sidonius, 9 D. Valer. Flakkus, Klaudianus, *enz.*

Daarenboven rechts of slinks; gevende de eene scherp, en de andere dovere en laagere klanken en geluiden. Varro, van de Landbouw. 1 B. 1 H. Plinius, 16 B. 36 H. de Titelen of Opschriften der Blyspelen van Terentius, *enz.*

Gy sult haar vinden afgebeeld by meergemelde P. S. Bartolus, *op de* 17 en 33 Marmerbrok: *doch hier vertoon ik de selve uit een Keiserlijke* Gedenkpenning, *de geleerde Sinnebeeldmaaker,* Sambukus *ontleend.*

6. Priestersleep) De Pompa, *of ommegang geschiede in veel gelegenheden, en ter eeren van verscheidene godheden.*

1. *Rontsom de stad (die men als dan* Amburbalia *noemde) of rondsom en over de saaiakkeren (die* Ambarvalia *wierden geheeten) om op die wijse met offers en gebeden alle ramp en onheil van het eene en het ander af te weeren.* Lukanus, 1 B. der Fars. oorl. Virgilius, 1 B. der Landged. Apulejus, Vopiskus, *enz.*

2. *Door de stad, en somwijlen van den eenen tot den anderen tempel.* Apulejus, 11 B. der Herschepp. sprekende van die van Isis. Cicero, in de 4 Red. tegens Verr. spreekende van die van de Segestaansche Diana in Sicilien. Arnobius, 5 B. Theodoretus, Tertullianus, spreekende van die van de Eleusische Ceres. *enz. welke soort hier* Ovidius *is vertoonende.*

3. *Langs*

fleep over befpreide wegen ; met fig drijvende , onder
7 't gejuig des volks , witte vaarfen in 't landt Falifce geweidt,
kalveren die nog om haar gehoornde koppen niet vreef-
8 lijk fijn , een verken , klein offer , uit een laag kotjen ten
9 autaar gehaalt , en een bok met agter over krommende
10 hoornen langs den harden flaap. Alleen van geiten heeft
Juno een afgrijfen. Want men fegt, dat de Godin, door
een geit verklikt, en in bos-fchuilwinkels gevonden , haar
vlugt had moeten ftaken. Nog heden wert die verklik-
fter van de jongens met worp-geweer na de huit gevlaft ,
en gefchonken aan den eerften treffer. De weg , daar
Junoos beeld over gedragen fal worden , wert door jon-
gelingen en Gods-dienftige meisjens wijd en fijd met klee- 11
deren befpreid. De maagden hebben 't hulffel met goud
en gefteente befteken ; dragen koftlijke tabbaarden , die
over de gulde fchoenen hangen ; en torffen , na ouder ge-
woonte , in witten dos gekleet , haar overgegeve heilig- 12
dommen op de hoofden. Als die gulde ftacij aankomt, 13
fwijgt

3. *Langs de Renbaan ; te weeten aleer men het wagenmennen doet beginnen. Deefen ommegang (Toornooisftaatfie feer qualijk geheeten van* Abr. Valentijn *) befchrijft onfen* Dichter, *boven in dit felve* B. 2 D. 172 pag. *Siet ook het geen van de ommegangen is gefegt in onfe* POESYE, 116 pag.

7. Witte) *Het offerbeeft , fullende dienen ter eeren eenig oppergod , moeft niet alleen fijn uit veel andere uitgelefen ; maar ook hagelwit ; en deswegen gehaald van de Falifcers ; by welke de rievier Klitumnus de eigenfchap heeft (gelijk felf het gras en de kruyden ontrent den felven groejende) van het vee een wondere wittigheid by te fetten.* Virgilius, 2 B. der Landged. Propertius, 2 B. 11 D. Juvelalis, 12 Berifpd. Plinius, 2 B. 106 H. en fijn neef, 8 B. 9 Br. Seneka, 3 B. 25 H. der Natuurl. Vr.

In tegendeel waaren de beeften pikfwart, in het offer voor de geeften en onderaardfche godheden. Virgilius. 5 en 6 B. van En. Tibullus, 3 B. 5 H. Seneka, in Edip. 3 Bedr. 1 Ton.

8. Verken) *Dit wierd geoffert en geflacht in veel voorvallen, en aan verfcheidene godheeden. Te weeten, aan*

1. *Jupiter ; in de fogenoemde* Suovetaurilia ; *van welke boven ,* 154 pag.

2. *Venus ; op de bruiloften (quanfuis , wegens haar vrucht baarheid , en veelvoudige voortteelinge hier noodfaakelijk) en , by de Argiven, op hunne feeftdag ,* Υ'στηρία. Varro , van de Akkerb. 1 B.

3. *Luna , of Diana ; en Liber , of Bacchus ; by die van Egipten.* Herodotus , 2 B.

4. *Ceres ; haar faailanden quanfuis omgewroet hebbende.* Ovidius , 1 , 4 en 6 B. van den Alm. en 15 B. der Herfchepp. Plautus, Prudentius , *enz.*

5. *Silvanus , den woudgod.* Juvenalis , 6 Berifpd.

6. Lares , *huysgoden* Horatius, 3 B. 23 Liergef. en 3 B. 3 Berifp.

7. Tellus, *of het Aardrijk.* Horatius, 2 B. 1 Br. *enz.*

8. Genus , *de Teel- of Geboortegeeft.* Horatius, 3 B. 17 Lierf. *welke hier, ter eeren drie verfcheidene goden een verken flachtende , ongetwijfeld ook een warme ham in de fchotel geerne moet hebben gehad.*

9. Bok) *Of liever ram ; hoewel beide beeften in de een en de ander geofferd fijn ; als aan*

1. *Bacchus ; quanfuis fijn wijnftokken befchadigende.* Virgilius, 2 B. der Lantged. Ovidius , 1 B. des Alm. en 15 B. der Herfchepp. Martialis, 3 B. 24 D. Petronius, Euripides , het Bloemhof, *enz.*

2. *Juno.* Ovidius, op deefe plaats ; *en*

3. (*Indien men hier ook* Aries, *een ram, wil verftaan*) *Janus* Ovidius, in het 1 B. des Alman.

Siet het offeren van een bokjen , op een Griekfche Penning by Choul, 300 pag. *en op een fchoone* Marmerbrok ; *waar van de* Afbeeldinge *by my word bewaard.*

10. Geit) Capella *fegt het Latijn. Wat aangaat Junoos afkeer van een geit , ik vind haar felf geheeten* Ægophaga , *geitevreefter , by die van Sparta ; welke haar een geit flachteden , federd haar Hercules had een geit geofferd.* Paufanius, in Lakon. *Ja by die van Lanuvium was de Juno Sifpita (fiet haar op de* Penningen *der Stamhuyfen Metia , Papia , Procilia , Rofcia en Thoria) het hoofd gedekt met een gehoorend geitevel.* Cicero, 1 B. van der God. Nat. *Siet ook , by* Goltzius, *in fijn* Griekenl. *op een* Penning *van die van de ftad Pylus , de gehoornde Juno Ammonia ; quanfuis de vrouw van den Africaanfchen Jupiter Ammon , met fijn ramshoornen.*

11. Klederen) *Defe gewoonte ontmoet ons felf in de* H. H. Bladeren : *te weeten by* Lukas in het 19 H. 36 verf. *uit welke weder naderhand is gefprooten een andere gewoonte van tapijten over den weg te leggen , waar over tet heerlijks fal paffeeren.*

12. Witte) *Van de witte klederen der priefteren en offeraaren is gefprooken ,* 141 *en* 159 pag.

13. Hoofden) *Even gelijk de maagden van Attika , in den ommegang van Pallas of Minerva.* Ovidius, 4 B. der Herfchepp. Horatius, 2 B. 8 Berifpd. *welke ook in koper en marmer gevonden wierden onder de voornaamfte konftwerken der gieters en beeldhouwers , onder de benaaminge van* Canephora. Feftus.
Pli-

14 swijgt 't volk eerbiedig ; en Junoos beeld volgt na haar
15 priester-sleep.Dat's een stacij-pragt op sijn grieks. Want Fa-
16 lesus vlugte , na de gruwlijke moort van Agamemnon,
uit sijn vaderland en erf , en stigte hier gelukkelijk, na lang omswerven te water en te land , de verheve stad Falesum. Dese leerde sijn Faliscen Junoos dienst ; die ik wens dat mijn , en haar volk altijdt wil segenen.

Plinius, 36 B. 5 H. Cicero , in de 4 Red. tegens Verr. *enz. sijnde ook gemelden ommegang geheeten* Canephoria.

Hoewel dit dragen der offermandekens en koffertjes plechtelijk geschiedde , niet alleen in de ommegangen van Minerva , maar ook in de Eleusinia , of Thesmophoria (siet boven , 17 *pag.) of die van Ceres ; in de Orgia (siet ,* 15 *pag.) of die van Bacchus.*

14. Swijgt) Ore favent *segt het Latijn ; met een seer gemeene spreekwijs , terwijl ook de roeper dus het volk vermaande :* Favete linguis , *sit stilswijgend.* Ovidius, 2 en 9 B. des Alm. Seneka , van het geluksal. Lev. 26 H. Festus, Cicero , Virgilius, Tibullus, Propertius ,*enz.*

Een plechtigheid , bysonderlijk waargenoomen by de Egiptenaaren ; stellende de god Harpokrates , hebbende de vinger op de mond , aan de kerkdeur van Isis en Serapis. Augustinus, van de Stad G. 18 B. 15 H.

15. Halesus) *Soon van Agamemnon, en de priesterinne Kassandra ; gelijk wy gesegt hebben ,* 130 pag. *Van hem ontfangen de Faliscers haare benaminge ; so gemeld is ,* 191 pag. *te weeten , sijnde allengskens een P gesteld voor Halesi ; en dus eindelijk gebogen tot Phalisci.* Servius, over het 7 B. van En.

16. Agamemnon) *Van sijn moord spraken wy ,* 11 pag. *gelijk van sijn moorders ,* 40 en 38 pag.

VEERTHIENDE DICHT.

Aan sijn matres , soo sij sluiken wil , dat het heimlijk mag geschieden.

'K verbie u 't misdoen niet , om dat gij schoon sijt ; maar dat ik ellendige niet genootsaakt sij 't selve te weten. 'K soek u niet kuis te schouwen ; maar bid , dat gij u sluiken maar ont-veinst. Sij misdoet niet, die haar misdaat kan loochenen: maar die is alleen een hoer, die haar feilen bekent. Wat dolheid is 't , 't geen bij nagt verborgen blijft , bij daag te belijden , en openbaar te melden 't geen in 't verborge gedaan is? Als een
1 straat-hoer met een van 't graau sal te doen hebben, sluit sij eerst haar deur voor 't oog van 't volk , en sour gij u schande op straat brengen, en u eige vuiligheit verklikken? Sijt beter besint: draagt u of gij kuis waart, en laat mij vermoeden dat gij deugtsaam sijt, al sijt gij ondeugent. Doet wat gij wilt : loochent maar datge 't deedt; en schaamt u niet bij mij heus en stemmig te spreken. Daar is plaats en gelegentheid om dartele taal te voeren: daar kont gij 't hart ophalen , daar onbeschaamt vuilbekken. Vint gij u daar buiten , staak aanstonts u geile reden, en spaar u pik-taal voor 't bed. Daar hoeft gij u niet te schamen 't hemt uit te schieten , nog minne-werk te plegen: daar kont gij roode tongen wisselen, en duisent min-posturen maken. Daar kont gij lif-laffen , en aartbeving in 't vlas maken. Maar trekt met 't hemt weer 2 3
schaamte aan , en ontsiet u 't vuile werk te melden. Bedriegt mij en 't volk : laat mij onkundig in mijn sotten waan. Waarom moet ik soo dikwjl u minnebrieven aan en weg sien brengen? Waarom kraakten beide bed-sponden? 4

1. Grauw) Ignoto Quiriti , *in het Latijn. Waarom men ook de Romeinen Quiriten heet , is gesegt ,* 115 pag.

2. Tongen) *Hier af is gesprooken,* 108 pag.

3. Minpostuuren) *Gelijk die noch heden door baatsuchtige Printverkopers , tot nadeel van de lichtverleide jeugd , worden verkocht en gemeen gemaakt , so sijn , by de aaloude ook eenige hier door bekend geworden. Onder andere eene* Elefantis ; *van welk wijf gedenkt* Martialis , 12 B. 43 D. het 3 en 63 der Priaapgesang.

Het gebruik van dese schilderyen bestond hier in , dat sy deselve in haare slaapkamers en legersteden ophingen , om sich met deselve te kittelen , en , volgens die voorbeelden , in Venus strijdperk te worstelen. Suetonius , in Tiber. 43 H. Propertius , 2 B. 5 D. Klemens, de Alexandryner , *enz.*

Dus gedyde ook Danaë , aan de wand hangende , de jonge Cherea tot aanprikkelinge , by Terentius in de Kamerl. 3 Bedr. 5 Ton.

4. Bedsponde) *De* sponda , *of sijde stukken van de bedstede waren , of de* interior *en binnenste ; te weeten naar de wand , en tegens de muur opgerecht , of de* exterior , *ende buitenste. Aan deese lagen de mannen in die tijden , gelijk toen het vrouvolk wierd achter in de wand gestommeld.* Suetonius , in Jul. 49 H. Martialis, 3 B. 91 D. spreekende van een schandjongen, Artemidorus , in sijn Droomb. Marcellus , in het B. der Geneeskunde , *enz.*

5. Hair,

5 den? Waarom moet ik sien, dat u hair meer als door 't
6 slapen verwart is, en dat de moet der minnebeten in u
hals staat? Gij melt ook genoegsaam u sluiken met de
loddere oogen. Wilt gij u eer niet ontsien, ontsiet mij.
'K meen mijn sinnen en leven te verliesen, en 't kout sweet
• leekt mij langs de leden, soo dikwijl gij u ranken melt. Dan
min ik, dan haat ik vergeefs dat ik moet beminnen. Dan wil-
de ik wel, maar met u, sterven. 'K sal waaragtig niets onderta-
sten, nog soeken uit te vorssen dat gij wilt verheelen, en 't
selve voor een vals verdigtsel houden. Schoon ik u op slui-
ken betrapte, en met mijn oogen u schande aanschoude;
segt vrij, dat ik door 't kervel-moes twee voor een sag:
'k sal mijn eige gesigt, om u te gelooven, niet vertrou-
wen. Gij kont mij ligtlijk overreden, die overreedt wil
sijn: gedenkt maar te seggen, 'k hebt niet gedaan. De-
wijl 't u schoon staat om met een woort twee drie boven te
drijven, schoon u saak vuil is, triumfeer evenwel door 't
vonnis van u regter.

5. Hair) *Van het losgemaakt hair achter de gordijnen is gesproken*, 129 pag.

6. Minnebeeten) *Van het krabben en bijten in het Venusspel, gewagen wy ook op deselve plaats.*

VYFTHIENDE DICHT.

Aan Venus, dat hy 't dartel-dicht afsnijdt.

Soekt een ander digter, moeder van de dartele minne-
1 wigten: hier bij laat ik 't weeldrig digt steken: een
3 digt dat ik, Peligner queekeling, maakte, en mijnent-
halve niet ontsierde: soo 't iets om 't lijf heeft van een
oud ridderlijk geslagt gesprooten, en niet vers, door
3 oorlogs troebelen, in de ridderschap gekomen te zijn.
4,5 Mantua post op Virgilius: Verona op Catullus: laat mij
de naam dragen van Peligne's roem, dat vrywillig 't har-
nas aanschoot, doen 't benepe Rome sidderde voor de
6 wapenen der gespiltste bontgenooten. Dat d'een of
d'ander vremdeling in 't aanschouwen van 't vlietrijk Sul-
mo klein in 't begrip, segge: hoe klein gij sijt, ik seg dat-
ge groot sijt, om dat gij soo grooten digter aanqueek-
te. Ruk, minne-god, onder wiens bannier ik tot nog
toe diende, ruk min-godin den gouden standaart uit mijn 7, 8
veld: want de gehoornde Bacchus heeft mij met een 9,10
wigtiger rankpiek hoogdravender digt-geest toegedreven.
'K moet nu een sware bas dreunen. Vaar wel, dartel
digt en vrolijke liederen, een werk dat na mijn doot in
wesen blijven sal.

1. Steeken) Meta raditur ultima, *in het Latijn: een spreekwijs genoomen van den* circus *of Renbaan: in welke de speelstrijd eindigd, wanneer de wagenmenner den laatsten Merkpaal raakte, en gelijk als daar tegen aansnorde. Sie boven*, 171 pag.

3. Peligner) *Sie van dit volk*, 139 pag.

3. Ridderschap) *Hier af is gesprooken*, 120 pag.

4. Mantua) *Doch bysonderlijk Andes, een dorp of vlek ontrent de stad Mantua.* Silius, 8 B. *welke in Italien was de voornaamste van die waren over de Po gelegen, niet verre van Kremona, in een vette en seer vrugtbaare landstreek.* Virgilius, 2 Herdetsgef. en 2 B. der Landgedicht.

5. Verona) *Een schoone stad in Italien, aan den rievier Athesis, tusschen Trenten en Ferrare; het vaderland van Katullus; een der drie mannen van vrouw Venus hoofdbende.* Katullus, 68 D. Martialis, 10 B. 103 Sneld. en 14 D. 195 D. *Siet verder* Strabo, 4 B. Prokopius, Goth. Oorl. 2 en 4 B. Ptoleměus, *enz.*

6. Bondgenooten) *Die alle Romen afvielen, en het harnas tegens deese stad aanschooten. Een swaren en gevaarlijken oorlog. In welke de Romeinen ook in de uiterste vrees en benaudheid sijn geweest, terwijl aan alle kanten vuur en swaard de meester speelden.* Livius, in den 71 en volgenden Inhoud. Appianus, 1 B. der Burg. Oorl. Florus, 3 B. 18 H. Orosius, *en ontallijke* Andere.

7. Mingoodin) Amathuntia *in het Latijn; wegens Amathus, een stad op het eiland Ciprus, dragende haar Syrische naam van de warme wateren, aldaar overvloedig.* Egesippus, in het B. van Jerusalems verwoest *is seer metaalrijk.* Ovidius, 10 B. der Herschepp. *en daarenboven Venus toegewijd.* Virgilius, 13 B. van En. *vierende deshalven ook haaren Adonis.* Stephanus in sijn stedeboek, *enz.*

8. Ruk uit) *Aangesien de veldteekenen en standaarden (van welke* 154 pag.*) onder een scherpe punt hadden (siet de* Penning *by* Oudaan, *in het* 109 Taf.) *Waar mede sy, by tijde van stil leggen, in de grond wierden gestooken; so had men somwijlen in het opbreken, moeite om deselve daar uit te trekken. Ja het is gebeurd dat men die teekenen, met graven heeft moeten uithaalen.* Val. Maximus, 1 B. 1 H. 6 Voorb. *enz. Het geen ook ook tot een rampsalig voorteeken strekte.* Florus, 2 B. 6 H. Appianus, in het B. van de Parsalisch. oorl. Silius, 5 B. Servius, Livius, Plutarchus, *enz.*

9. Gehoornde) *Waarom men Bachus ook hoornen heeft toegevoegd, is beweesen*, 67 pag.

10. Bacchus) Lyæus, *in het Latijn. Siet de reden*, 135 pag.

E I N D E.

DE

VRY-KONST

EN

MINNEBAAT

VAN

PUBL. OVIDIUS NASO.

DE

V R Y - K O N S T

van

PUBL. OVIDIUS NASO.

EERSTE BOEK.

INLEIDINGE.

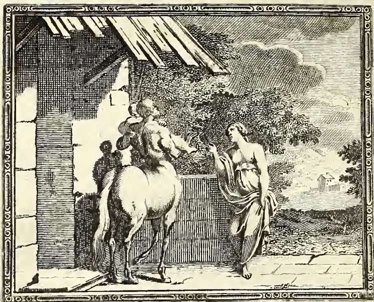
Is'er iemant in dees stad, die sig de vrij-konst niet
verstaat, die lees dit digt, en vrije na de konst. Door
konst snuist 't schip met seil en riem door zee: door
konst wert de wagen gement: door konst moet ook de
1 min bestiert werden. Automedon was bequaam om een
2 wagen te voeren: Tysis was stuur-man op Jasons schip:
mij heeft de Min-godin gestelt tot meester van de derde
min. Dus kan ik stuir-en voerman van de min genoemt
werden. Hij is wel wilt en woest, en kant sig dikwijl te-
gen mij; maar 't is evenwel een kind, wiens weeke jeugt
bequaamlijk kan gekneedt werden. Chiron leerde Achil- 3
les

1. Automedon) *De wagenmenner en voerman van den krijgsheld Achilles; wegens sijn vaardigheid in het mennen so vermaard, dat men, by de schrijvers,* tropicè, *gelijk men segt, een braaf voerman siet naar hem Automedon geheeten.* Cicero, in de Red. voor Rosc. van Ameria. Juvenalis, 1. Berispd.
Voorts gewagen van Automedon, Homerus, 16 B. van den Il. Virgilius, 2 B. van En. *enz.*

2. Tifis) *Van deesen stierman spraken wy,* 28 pag.

3. Chiron) *De soon van Filira, des Oceaans dochter, en Saturnus, welke, van Ops of Rhea, sijn wijf, achterhaald en betrapt sijnde, sich in een paard verschepte. En uit dusdanige vermenginge sproot deeses dubbelde gestalte.* Apollonius, 2 B. der Vlieft. Ovidius, 6 B. der Herschep.
Naderhand in het gebergte van Thessalien sich onthoudende, is hy geworden de sedemeester van den jongen Achilles; welken hy de geneeskunde, het handelen van het snaarenspel, doch boven al de krijgs-oeffening heeft geleerd. Klaudianus, van Hon. 3 Burgem. Homerus, Pindarus, Ausonius, Val. Flakkus, Horatius, Statius, *enz.*
Gelijk ook van Eskulapius, dien hy in de geneeskunde onderwees; en Herkules; welken hy maakte in het sterrekijken afgerecht. Ovidius, 2 B. der Herschepp.
Doch eindelijk is hy omgekomen; vallende een vergiftige pijl in sijn voet, terwijl hy de pijlkooker van Herkules onvoorsichtelijk handelde. Ovidius, 5 B. der Alm. Higinus, 1 B. van der Dichteren Sterrekunde, 38 H. *en in het suidelijk gesternte, onder de naam* Centaurus, *menspaard; of eer van* Sagittarius, *de schutter, in de Dier-riem geplaatst.* Ovidius, op de gemelde plaats. Seneka, in Thyest. in de Rei. van het 4 Bedr. Higinus, *by wien echter, in genoemde boek, het laatste word ontkend.*

4. Citer)

4 les konstig op de cijter spelen, en brak sijn bruksheid
door die aangename konst. Men gelooft dat den helt,
die soo dikwijl sijn makkers, soo dikwijl sijn vijanden
verschrikte, voor dien ouden grijsaart sidderde. De han-
5 den, die Hector nog stont te voelen, stak hij, als 't sijn
6 meester geboodt, voor de plak uit. Chiron was Achil-
les meester, ik van de Min. Beide sijn 't woeste jongens,
beide Godinne-kinderen. Maar gelijk sig de stier onder
't ploeg-jok bukt, en 't grootmoedig paart met 't gebit
laat breidelen: soo moet sig de Min onder mij buigen,
schoon hij mij de borst met sijn schigten, en 't swenken
van sijn kittel-toorssen treft. Hoe mij de Min meer trof,
en raauwer braadde, hoe beter ik mij over sijn quetsen wre-
ken sal. 'K wil niet verdigten, Febus, dat gij mij dese
konst leerde; of 't gequinkeleer der vogelen in de lugt 7
mij daar toe stof gaf. Nooit heb ik Clio, of d'andere 8
sang-godinnen, haar susters, gesien; gelijk Hesiodus, 9
doen hij in de dalen van Ascra 't vee hoede. D'onder-
vin-

4. Citer) *Of Lier; want deese speeltuygen worden van de dichters onder een gemengd; gelijk gesegt is*, 12 pag.

Doch van het speelen van Achilles, by tijde van der wapenen stilstand, ja bysonderlijk in sijn toorn, spijt en hertseer, toen hem Briseis, sijn bywijf, was ontroofd, gewagen Ovidius, in de 3 Br. van Briseis. Juvenalis, 7 Berispd. Homerus, 1 B. van den Il. *enz.*

Dit had hy, so gesegt is, geleerd van den deugdsaamen Chiron; doch dat alle de Centauren, *of Menspaarden in Thessalien (van welke boven*, 8 pag.) *op het snaarenspel sijn afgerecht geweest, bewijsen (behalven* Statius, in het 1 B. van Achill. ook van Chiron sprekende) het 52; ja ook het 54 der Basrelieven van P. S. Bartolus, *in welke, eene der menschpaarden, de wagen van Bacchus voorttrekkende, een lier in sijn handen houd; terwijl de andere twee pijpen aan sijn mond is settende.*

5. Hektor) *Van Hektor, door Achilles omgebracht en onmenschelijk mishandeld, is gesprooken*, 2 pag.

6. Achilles) *Æacides in het Latijn, gelijk sijn soon Pyrrhus*, 31 pag. *aangesien Eakus, koningske van het eiland Egina, de vader van Peleus is geweest.*

Siet van Eakus verder Ovidius, 7 B. der Herschep. Horatius, 2 B. 13 Lierf. Propertius, 4 B. 12 D. Statius, *enz.*

7. Vogelen) *Van de vogelen en het letten op haar stemme en vlucht, spraken wy*, 133 pag.

8. Sanggodinnen) *Van deese (de dochteren van Mnemosine) haare benaamingen wegens de een of de ander gebergte of landstreek, waar in sy geëerd en gevierd sijn, is gesegt*, 125 pag. *doch haar eigene naamen sijn deese, volgens* Kallimachus, in sijn Loff.

1. *Kalliope; uitvindster van heldedichten; gelijk*
2. *Klio, van den citer.*

3. *Eu-*

vinding galmt dit digt. Neemt dees les aan als van een
ervaren digter. 'K sal waarheid singen. Komt Min go-
10 dinne, en segen mijnen ophef. Wijk van hier, kuisse
11 maagden, die met u hairsnoeren, en lange tabbaarden
die tot de voeten hangen, u teere maagdom vertoont. Wij sullen van veile vrijagie, en geoorloofde sluikerijtjes singen, soodanig dat niemant mijn digt ergens sal konnen vuil schouwen.

3. *Euterpe, het Treurspel.*
4. *Melpomene, de* barbitus, *of grove luit: van welke* 104 pag.
5. *Thalia, het Blyspel.*
6. *Erato, der Goden lofsangen.*
7. *Terpsichore, de* tibia, *of pyp.*
8. *Polyhymnia, 't gesang en der selver maat.*
9. *Urania, het waarneemen van den loop des hemels.*

Doch, andere verschikken deese vindingen; heel tegenstrijdig, als Virgilius, in de Catalecta, *of versamelde Mengeldichten.* Ausonius, *enz. Siet eenige deser afgebeeld by* Fulv. Ursinus, *op de* Penningen *van het stamhuys der Pomponien.*

9. Hesiodus) *Van hem is gesegt*, 122 pag.

Hairsnoeren) *Bysonderlijk gebruikt van de Vestaalsche maagden: gelijk wy seggen*, 125 pag. *Siet ook* 122 pag.

11. Maagdom) *Geen geringe misslag; men spreekt hier van getroude vrouwen en huismoeders; want gelijk de* vitta *was het teeken der eerbaare en ongekreukte maagden, so was de* stola (*waar af de* instita, *gelijk hier het Latijn spreekt, was een goude of purpere stootkant, van onder aan deese rok genaaid.* Porfirio, over Horatius, 1 B. 2 Berispd.) *het sinnebeeld van den kuisschen staat der getrouden.*

Van de stola *is ook boven gesprooken*, 121 pag.

EERSTE HOOFDSTUK.

Waar en wanneer men een vrijster moet soeken.

Voor eerst sult gij u werk maken, die nu eerst dienst genomen hebt onder Venus bannier, om op te soeken die gij vrijen wil. U tweede werk is, 't liefje met lief-koosen 't hart te steelen. 'T derde, dat de minne lang mag duren. Dit 's mijn model, en sal
1 't bestek van mijn leering sijn. Terwijl 't u vrij staat, en den lossen toom van moes-koppen wert gegeven, verkiest een dier, daar gij moogt tegen seggen: gij steelt alleen mijn hart. Dit sal u niet plots uit de lugt toevallen. Met 't gesigt moet gij 't opspeuren, dat gij lieven wilt. De jager weet wel, waar hij sijn netten voor de harten sal spannen, en in wat dalen 't knerssel-tandent everswijn roest. De vogelaar weet sijn struiken, den hengelaar sijn visrijke killen wel te vinden. Soo moet gij, die ruime minnestof soekt, ook ondernemen waar 't meisjen dikwijl is. 'K wil u niet porren in 't soeken over zee te swerven, of een verre land-reis aan te nemen, om 't
selve te vinden; schoon Perseus Andromeda uit Moren- 2,3
lant haalde, en Paris den Trojaan Helene uit Grieken 4
schaakte. Soo veel en soo schoone deerns sal u Rome uitleveren, datge kont seggen: hier is het al wat ooit ter
werelt was. Soo veel koornairen Gargara, soo veel druif- 5
troffen 't eiland Lesbos draagt, soo veel vissen in zee, 6
vogelen in 't lommer, en sterren aan den hemel sijn, soo
veel deerns sijn in u Rome, daar Venus ook, als in een 7
stad

1. Bestek) *Het Latijn segt dit met een* allegoria, *of spreekwijs, genoomen van den* Circus, *of renbaan, en de wagens, daar in omloopende; waar af boven*, 171 pag.

2. Andromeda) *Waar af* 90 pag.

3. Moorenland) *Alwaarom men Andromeda swart, of bruin ten minsten, oordeeld geweest te sijn. Siet boven*, 106 pag. *Doch, gelijk hier* Ovidius *van Indiaanen spreekt, so gevoelen andere dat deese geschiedenis bysonderlijk te Joppe in Palestina (het Moorenland aldus vry breed genoomen sijnde) is voorgevallen. Siet* Plinius, 5 B. 13 H. en Solinus, 47 H. spreekende van de keetenen (*waar mede Andromede was geboeid geweest*) noch hangende, *ten tijde van de Romeinen*, aan één der zeeklippen.

4. Helena) *Van haar schaaking spreeken wy in* den inhoud van den 15 Heldinnebr. 74 pag. en elders.

5. Gargara) *Het hoogste van den berg Ida, in Frygien; van welke*, 16 pag.

6. Lesbos) *Methymna heeft het Latijn; van welke, sijnde een stad op Lesbos*, 104 pag.

7. Venus) *Sijnde, wegens Eneas en sijn soon* Iulus, *de koningen van Alba, Romulus, en eindelijk Julius Cesar, de moeder van alle Romeinen; siet* 33 pag.

Al-

stad van haar soon Eneas, huisvest. Hebt gij sin in een jonge en opgaande blom, u sal een ware maagt voor oogen komen. Soekt gij een volwasse, ontallijke sullen u oog bekooren, soo dat gij niet sult konnen weten wie
gij kiesen sult. Hebt gij lugt op een bejaarde agt-en-
twintig, gelooft mij, des volks sal ook te veel sijn.
Spansseert maar in Augustus op u gemak onder de lom- 8 9
mer van Pompejus-laan, of in de pragtige wandel galerij
met

Alwaarom sy binnen Romen veel tempelen en kerken had, onder verscheidene benaamingen, als van

1. Venus Calva, de kaalhoofdige; gebouwd van de Romeinen, toen, in het beleg van het Kapitolium, men tot de stormtuigen banden en koorden draaide van vrouwenhair. Vegetius, 4 B. H. Laktantius, 1 B. 10 H.

2. Venus Cluacina, Gewapende of de Bevechtende; van het oude cluere, vechten: beloofd en getimmerd van koning Tit. Tatius, toen de Romeinen en Sabijnen de wapenen afleiden en vrede maakten. Plinius, 15 B. 29 H.

3. Venus Cloacina, de Riool-Venus; weleer in een cloaca, vuyle watergeut of riool gevonden, en van gemelde Tit. Tatius plechtelijk geheiligd. Varro, 4 B. van de Lat. Taal. Plinius, 15 B. 29 H. Laktantius, 1 B. 20 H. Ovidius, in sijn Alm. enz.

4. Venus Ericyna, de Siciliaansche; gebouwd, op het Kapitolium, van Q. Fabius Maximus. Livius, 22 B H. of ook, ontrent de Kollijnsche poort; van welke boven, 106 pag.

5. Venus Genetrix, de Teelende en Voortbrengende; geboud van Julius Cesar, naar de slag van Farsalus, op sijn merkt. Suetonius, 61 H. Dio, 43 H. Appianus, 2 B. der Burg. oorl. enz.

6. Venus Libitina, de Lijkbesorgende; in wiens tempel (door koning Servius Tullius opgerecht) men een sekere penning voor de overledene betaalde; ja in welke ook alles, wat tot een begravenis diende, wierd verkocht. Dionysius, 4 B. 19 H. Plutarchus, in de 23 der Rom. Vrag.

7. Venus Murtia (Myrtia leesen andere, die toenaam van den mirteboom aftrekkende) de Loome en Vadsige; wiens tempel sich in de elfde wijk vertoonde.

Men noemde Murci en Murcidi, die sich den oorlog onttrokken; poltrons seggen de Fransche; om dat die luyaards, by de aloude, gewoon waren pollicem truncare, sich selven den duim af te knotten: sijnde dus onbequaam om geweer te konnen handelen. Plautus, in Epidic. 3 Bedr. 1 Ton. Suetonius, in Aug. 24 H. Plinius, 15 B. 29 H. Plutarchus, in de 20 der Rom. Vrag.

8. Venus Verticordia, Betere sinnen gevende; geboud buiten de Kollijnsche poort in de Soutstraat, toen eens op eenen tijd drie Vestaalsche nonnen een man hadden bekend. Ovidius, 4 B. van den Alm. Val. Maximus, 8 B. 15 H. Obsequens, van de Voorteek. enz.

9. Venus Victrix, de Overwinnende; van den grooten Pompejus geboud, en met ongemeenen pracht ingewijd. Plinius, 8 B. 7 H. Plutarchus, in Pomp. En eindelijk

10. Venus Placida, de Vredige; Capitolina, Romana, en eenige andere van een mindere waarde en aangelegenheid.

8. Augustus) Het Latijn segt, door een periphrasis of omschrijvinge, als de songaat in het hemels teeken van de Leeuw; het geen eigentlijk den 20 van Julius geschied.

Wat nu het teeken van den Leeuw aangaat, het is een gedachtenisse van de Nemeesche leeuw; van welke is gesprooken, 45 pag. Siet Higinus, in het 1 B. der Digteren Sterrekund. Manilius, de Vertaalders van Aratus, enz.

8. Lommer) De Romeinen hielden geweldig veel van galleryen ontrent de tempelen en andere hoofdgebouwen, om te wandelen, en by somertijden koelte te hebben. Onder welke wel deese de beroemste waaren.

1. Die van Pompejus de Groote, rustende op honderd kolomnen; welke stond, in het veld van Mars, ontrent sijn curia, of Vergaderhuis; seer aangenaam met schoon getopte boomen (te weeten, gelijk die van Livia met wijngaarden, die van Agrippa met laurieren, die van Europa met buxus, palmboom, soo deese met Platani, andoornen) overschaduwd en omringd. Plinius, 35 B. 9 H. Propertius, 4 B. 9 H. Martialis, misschien een goed wandelaar, dikmaals, als 2 B. 14 D. 3 B. 19 D. 5 B. 10 D. 11 B. 1 en 48 D.

2. Die so genoemde Oktavia, van Augustus, ter eeren van suster geboud, ontrent de schouburg van Marcellus; Plinius 34 B. 6 H. en 36 B. 5 H. Suetonius, in Aug. 19 H. Paterkulus, 1 B. 11 H.

3. De Livia, of ook Klaudia (sijnde, gelijk sy alle, met cierlijke beelden en konstige schilderyen, om het oog wat spelens te geven, opgepronkt) van Augustus, ontrent den Esquilijnschen berg en de merkt van Cesar, opgericht. Ovidius, 6 B. des Alm. Suetonius, in Aug. 29 H. Dio, 54 H. Plinius, 14 B. 1 H. Martiais, enz.

4. De

9 met de suilen van uit-lants marmer verrijkt, waar toe de moeder nevens haar soon 't bougelt vereerde. Gaat ook niet voorbij de wandelerij, die, van Livia gestigt, haar naam draagt, en met oud schilder-werk hier en daar ver-
10 siert is; nog Augustus wandel-galerij, daar Danaüs dogters, die dorsten voornemen ooms sonen, hare egt-genooten, te vermoorden, en haar felle vader met 't bloot lemmer in de vuist, staan uitgebeelt. Venus tempel, daar de Min-god in haren Adonis beschreit, en daar de Joden uit 11 12
Syrien hun Sabbath vieren, is mede geen haven om voorbij te seilen. Schuwt ook niet den tempel van d'Egyp- 13
tise Isis, die in een vaars veranderde. Dese maakt veel 14
dogters 't selve dat se voor Jupiter wierd. Selfs de rigthui- 15
sen (wie sou 't gelooven) zijn bequame vrij-plaatsen; en de

4. *De Palatijnsche, in welke de beelden der vijftig dochteren van Danäus geplaatst waren, gelijk ook is getoond*, 141 pag.

9. Uitlands Marmer) *Gevoerd en herwaarts gebracht uit de eilanden Paros.* Siet 126 pag. *en Karistos.* Siet beneden. *Voorts uit Lakonien, Frygien en Numidien.* Plinius, 36 B. 2 en volgende H.

10. Dochters) *Siet van de sogenaamde Belides en hun gruwsaam feit*, den inhoud van de 14 Heldinnebr. 70 pag.

11. Adonis) *Van hem, de geliefde van Venus, is gesprooken*, 18 pag. *gelijk van het jaarlijks weenen, by die van Fenicien, over sijn deerlijk omkoomen* (*siet ook* Jul. Firmikus) 158 pag. *van welke Venus self een voorspellinge doet, by* Ovidius, in het 10 B. der Herschepp.

12. Joden) *Vierende den sevenden dag, by haar den* Sabbath *geheeten, met een omsichtige plechtigheid; welken de Romeinen, uit nieuwsgierigheid, gaarne bywoonden.*

Wat aangaat de Joden, sy woonden over den Tiber, by de looijers, swavelgieters, enz. Martialis, 1 B. 42 D. 6 B. 39 D. *wiens godsdienst, plechtigheden, en gewoontens de keiser Tiberius de Roomsche burgers heeft bevolen af te leggen, te gelijk de Joden uit de stad verdrijvende.* Suetonius, 36 H. Tacitus, 2 Jaarb. 85 H. Josefus, in der Outh. 18 B. 5 H. *gelijk ook Klaudius*, Suetonius, 25 H. Lukas, in de Handeling. 18 H. 2 vers. Dio, 60 B. hoewel die slechts van het stooren hunner byeenkomsten is spreekende.

Merk ondertusschen aan, dat onder de Joden hier ook de Christene gelovigen worden verstaan; want sulks blijkt klaarlijk uit Sulpit. Severus, 1 B. 99 H. spreekende van keiser Hadrianus. Arrianus, schrijvende over Epiktet. 2 B. 10 H. *enz.*

Welke gemeenlijk wierden voor oproerig gehouden, niet alleen om dat sy de Goden niet wilden bewierooken; maar voornaamlijk om dat sy der Keiseren beelden in de signa, *of krijgsteekenen* (*siet* Herodianus, in Maximin. Tacitus, Hist. 1 B. 41 H. *enz. sprekende van Galba*) *weigerden te eeren, en godsdienstelijk aan te bidden.* Zozomenus, in Julian. Tertullianus, in sijn Apolog. of Verantw. 16 H. Dionysius, Tacitus, Ammianus, en de Lofredenaar aan keiser Maximianus.

13. Tempel) Memphitica *voegt 'er het Latijn by, wegens Memfis, een voornaame stad in Egipten; waar af* 157. pag.

14. Isis) Linigera juvenca, *in het Latijn. Van het linnen gewaad, eigen aan het priesterdom van Egipten, is gesprooken*, 141 pag. *gelijk ook van de onbetamelijke samenkomsten der jonge lieden in den tempel van Isis*, 142. pag. *Doch versta dit laatste mede van die van Serapis, in welke men quam, of om, gesondigheids halven, aldaar te vernachten, en, op een beestevel sich nederleggende, een gewenschte droom af te wachten; van welke gewoonte is gesprooken*, 35. pag. *of om ook aldaar een hoertje op te soeken.* Josephus, in der Oudh. 11 B. 4 H. spreekende van Mundus en Paulina.

Om deese wanorder, so wel als om de buitensporigheid in de seldsaame plechtigheden, sijn de Egiptenaars dikmaals met hunne kerkgeheimen uit Romen gejaagd, en de tempelen afgebrooken; als in het jaar 534, *van de Raad.* Val. Maximus, 1 B. 3 H. *en naderhand van Tiberius.* Josephus, op de voorgemelde plaats. Suetonius, in Tib. 36 H.

15. Richthuysen) Fora *in het Latijn, van welke* 39. pag. *welke waaren, binnen Romen, bysonderlyk,*

1. *De oude, of Roomsche; tusschen de Kapitolijnsche en Palatijnsche berg.* Dio, 43 B. Ovidius, 3 B. des Alm. Suetonius, Plinius, *enz.*

2. *Die van Julius Cesar; achter de tempelen van Faustina en de Vrede; met prachtige galderijen en konstige beelden omcingeld en vercierd.* Suetonius, in Jul. 26 H. Dio, 43 B. Appianus, B. oorl. 2 B. Plinins, *enz.*

3. *Augustus merkt; niet verre van die van Cesar, en het Kapitool; met allerhande cieraaden opgepronkt.* Suetonius, in Aug. 29 en 31 H. Makrobius, 2 B. 4 H. Ovidius, 5 B. des Alm. *en eindelyk.*

de min is dikwijl gevonden daar argliſtig wert gepleit.
16,17 Omtrent Venus marmere tempel, daar de bronnen, door
Appius geleid, in de lugt ſproejen, wert dikwijl den
pleiter door de min verraſt; ſoo dat hij, die andere be-
ſchut, ſig ſelfs niet hoeden kan. Op die plaats ontſchie-
ten dikwijl een welſprekent redenaar de woorden; ſoo
dat hem, door tuſſenval van nieuwe ſaken, ſijn eige ſtaat
te bepleiten. Deſe wert van Venus uit haar kerk, die naaſt
die vierſchaat is, uitgelagchen; aangeſien hij, pas te vooren
een beſchuts-heer, nu wenſt een ſchutteling te zijn. Maar
18 moes-kopt gij inſonderheit in de kromme ſchouburgen:
daar hebt gy meer verſchiets, als gij wenſſen kont. Daar
ſult gij vinden dat u dient om te vrijen; waar mede gij
mallen; dat gij eens taſten kont; dat gij gaarn houden
ſout. Gelijk de mieren, die volgens haar gewoonte 't graan
tot haar winter-koſt in den bek dragen, door een krioelen,
en in een langen trein dikwijl gints en weder marcheeeren;
of gelijk de bijen, als ſij bequaam geboomte, en riekende
velden beſchooren hebben, over de bloemen en tijmbloeſ-
ſem ſcheeren: ſoo ſcheert het vrou volk wel opgequikt
na de ſchouburg-ſpelen, dat mij haar menigte dikwijl de
keur belet heeft. Sij komen daar om te kijken, en om
ſelfs beſien te werden. Daar wert menig bloempje ge-
plukt. Gij hebt aldereerſt, Romulus, die ſpelen, tot
's minnaars onruſt, ingeſtelt; toen 't gerooft Sabijns 19
vrou-volk haar te voore vrou-looſe mannen te ſta quam. 20
Toen waren de marmere ſchouburgen nog met geen
ſchutſeilen overdekt, nog de tonneelen met ſaffraan,
in wijn gekleinſt, beverſt. Toen wierden de tonneelen 21,22
ſonder cierkonſt, en niet als met meien uit 't bos op den 23
berg

4. *De Osmerkt, de Verkenmerkt, de Vismerkt, de Fruitmerkt, enz. van welke, als mindere, en hier niet voegelijke, elders.*

16. Tempel) *Van Venus* Genitrix, *of de Teelende; van welke, op Ceſars merkt ſtaande,* 152 pag.

17. Bronnen) *Geenſins;* Aquaducten, *of Waterleidingen verſtaat hier* Ovidius; *in het jaar* 441, *door Appius Klaudius, ſijnde Tuchtmeeſter, tot aan het veld van Mars, in de ſtad geleid,* Livius, 9 B. 29 H. Kaſſiodorus, in ſijn Jaarb. Frontinus, Cicero, *enz.*

18. Kromme) *Soo noemd ook* Ovidius *de Schouburgen* in het 2 D. van het 2 B. *alwaar wy, te weeten* 142 pag. *de drie beruchte vertoonplaatſen hebben aangeweeſen en genoemd.*

19. Romulus) *Van wiens geboorte, en wondere opvoedinge,* 160 pag.

Deeſe Vorſt hebbende wel ſijn rijk en onderdaanen in order en ſtilſtand, ſag echter, dat ſijn volkplantinge, ſonder het gebruik van vrouwen, noodſaakelijk, binnen korten tijd, ſou moeten vervallen en te gronde gaan. Hy verſoekt dan van ſijn omliggende gebuuren hunne dochteren ten wettigen huwelijk. Sy, ſijne geſlagene vyanden, ontſeggen hem die bede en eiſch.

Wat raad? hy bediend ſich van behendigheid en liſt. Steld een renloop aan. Nodigd tot dit vermaak de aangrenſende volkeren. Sy koomen en ſien dien aangeſtelden ſpeelſtrijd. Doch, midden in dit tijdverdrijf geeft Romulus een ſein en teeken. Sijn Romeinen ſchieten toe, en ieder ſchaakt een vrijſter die hem behaagde. Livius, 1 B. 9 H. Dionyſius, 2 B. 31 H. Plutarchus, in Romul. Florus, *enz.*

20. Sabijns) *Die (behalven van Cenina, Kruſtumene, enz.) voornaamlijk met hunne ouders en bloedvrienden herwaarts gekoomen waaren om deeſe ſchouſpelen by te woonen.*

Voorts ſijn de Sabijnen geweeſt (uit Lakonien oorſpronkelijke) Plutarchus, in Kam. *volkeren naaſt aan Rome gelegen, ſo geheeten na haar godsdienſt en deugdſaamheid.* Plinius, 3 B. 12 H. Feſtus. *of liever naar eenen Sabus of Sabinus.* Dionyſius, 2 B. 51 H. Silius, 8 B. Kato, in het Boek van de Oorſpr. *Siet haar lof, wegens ſterkte en dapperheid by* Cicero, in ſijn Red. voor Ligar. *deugd en onthoudenheid, by* Livius, 1 B. 18 H. *byſonder aanmerkelijk in haare vrouwen; gelijk wy toonden,* 128 pag.

21. Schutſeilen) *Aangeſien alle ſchouburgen en vertoonplaatſen in de opene lucht waaren, ſo heeft men eindelijk uitgevonden, by heet weer, ſeilen daar over heen te ſpannen, om de ſonneſtraalen op die wijs af te keeren.* Plinius, 19 B. 1 H. Suetonius, in Kalig. 26 H. Martialis, 12 B. 29 D. Lukretius, 4 B. Propertius, *enz.*

Welke Nero dede ſpannen, hemelsblaauw, overal met gulde ſterren beſaaid. Plinius op de gemelde pl. Dio, in Ner. 63 B.

22. Saffraan) *Waar af geſprooken is,* 163 pag.

Met dit ſaffraan, in wijn gemengd (Plinius, 21 B. 6 H.) *wierd het nederſittend volk aan alle kanten gelijk als beregend, komende uit pijpen, ſomwijlen in konſtig beeldwerk verborgen. So nochtans dat die geele regen niet nederviel op de menſchen (welkers klederen dus ſouden gevlakt en bedorven worden) maar op de viæ, of wegen en toegangen.* Seneka, in de 60 Br. en Natuurl. Vrag. 2 B. 9 H. *enz.*

Voorts in plaats van ſaffraan heeft de keiſer Hadrianus koſtelijke balſemen en reukwerken langs de trappen en ſitplaatſen doen afvloeijen. Spartianus, in Hadr. 19 H.

23. Tooneelen) *Weleer by de boeren en veehoeders, eenvoudig en ſlecht, alleenlijk beſtaande uit een verheventheid, met groene takken van boomen overſchaduwd en gedekt.* Servius, over het 3 B. der Landged.

24 berg Palatium overlommert. 'T volk sat op trappen, van
aard-soden gemaakt, met alderhande loof-kranssen op 't
25 ruige hooft. Daar sag ijder om na een dier dat hem ge-
viel, en overdagt stilswijgend wat hem te doen stont. En
26 terwijl den Toscaansen pijper een ruwe boeren-toon dreunt,
28 en de kamer-speler sijn derde pas op de ge-effende deel
29 doet, gaf den Koning in 't midden van 't juig-geklap, dat
30 toen nog ruw toeging, aan de Borsten teeken van haar
31 prooi te grijpen. Thans sprongen sy schielijk op, uitten

't hart door geschreeu, en grepen 't vrou-volk gretig bij de lurven; 't welk soo verschrikte voor 't man-volk, dat in 't wilt op haar toeschoot, gelijk de overschichtige duiven voor arenden, of jonge lammeren voor de wolf. Geen van allen hielt haar verf; want een en deselve schrik bevingse alle: maar de ontsteltenis hielt haar in verscheide posturen. Sommige trokken 't hair uit 't hooft: sommige saten in haar sinnen verbijstert: dese heeft van droefheid de klem in de mond: gene roept vergeefs, o moeder, moeder:

ged. van Virgil. Cassiodorus, Augustinus, van de Stad Gods. *enz.* *Doch, in de steden, en bysonderlijk te Romen, naderhand met konstige schilderyen vercierd, door Klaudius de Schoone.* Plinius, 35 B. 4 H. *en met marmer aan weerzijden, door Markus Scaurus.* Deselve Plinius, 36 B. 6 H. *en eindelijk met silver, door Kajus Antonius; volgens die* schrijver, 33 B. 3 H.

24. Trappen) *Even gelijk als naderhand te Romen in de Schouburgen.* Kalfurnius, 7 Herdersgesl. Vitruvius, *enz.* *Sijnde deselve van steenen, of somwijlen hout.* Dio, 59 B. in Kalig. Laërtius, sprekende van de spreuk van Aristippus, *enz.* *en eindelijk ook, gemaks halven met kussens belegt.* Juvenalis, 3 Berispd. Dio, in gemelde 59 B.

25. Ruige hoofd) *Het is bekend dat te Romen de baard- en hairscheerders seer laat in gebruik gekoomen sijn.* Varro, van den Akkerb. laatste H. 2 B Plinius, 7 B. 59 H. Gellius, 3 B. 4 H.

Blijvende de aaloude ongeschooren en ruigh, aan hoofd en wangen. Cicero, in de Red. voor Murena. 12 H. en voor Coel. 14 H. Tibullus, 2 B. 1 H. Juvenalis, 4, 5, en 16 Berispd. Ovidius, 2 B. der Alm. *enz.* *Doch eindelijk heeft men de baard geheel weggenomen; gelijk dat onder andere genoegsaam aanwijsen de* 14 *voorste Keisers op hunne* Gedenkpenningen *afgebeeld.*

Of men heeft iets aan kin en lippen laaten staan; met welk cieraad sich de weelige wittebroots kinderen en saletjonkertjes mooi maakten. Cicero, in de Red. voor Coel. en 1 B. 14 H. der Br. aan Attik. Seneka, 114 Br. *enz.*

Wat aangaat het hoofdhair, dat wierd by de meesten kort gehouden, en onder de keiseren, dikwijls in een kort paruikjen (een abbeetjen *noemt men het heden) verwisseld; bestaande het selve uit een bereid geitevel.* Martialis, 12 B. 45 H. Avienus, 10 Fab. Tertullianus, van der Vrouw. Tooisel. 2 B. 7 H. *enz.*

26. Pijper) *De pijpers wierden te Romen gebruikt in de bruiloftsstaatsien, op de begravenissen, en onder de kerkplichten; volgens het geen wy aanteekenden,* 64 pag.

Doch ook in de schouwspelen, voor of onder het spreeken der tooneelisten en bedrijvers. Siet de Opschriften van alle de ses blyspeelen van Terentius; behalven Ovidius, 6 B. van de Alm. Donatus, Plinius, *enz.*

Eindelijk merkt men aan, dat men dese pijpers, even gelijk de speelders, uit Thuscien of Hetrurien haalde.

28. Kamerspeelder) Lydius *in het Latijn; sijnde de* Histrioness *geroepen uit het gemelde Thuscien, wiens inwoonderen van afkomst Lydiers waaren; so gesegt is,* 169 pag. *ten sy men hier verstaat de toon en klank by de aaloude Lydius geheeten, gelijk een andere Phrygius, en de derde Dorius word genoemd.* Donatus, over den Andria van Terentius.

29. Juyggeklap) *In de schouwburgen (gelijk als noch heden in eenige gevallen) gebruikelijk, bysonder in het eindigen en sluiten van den geheelen handel eenes blijspels. Siet de* laatste toneelen van Plautus en Terentius; behalven Horatius, in het B. van de Dichtk. en 2 B. 2 H. spreekende van den dwaasen Argyver. Cicero, in het B. van de Vriendsch. en meer Andere.

Welken de speelders van de aanschouwers eischten, en ook deselve daar in voorgingen. Plautus, in het eindigen van Asinar of het ve knochte Esel, *enz.*

Want die naar eisch en behooren, sijn rol niet had uitgevoerd, ontfing in de plaats van een roemer wijn onder de neus, de roede of geessel op sijn rug. Plautus, in het slot van de Cistelar. of het Weergevondene Koffertje; en in de Trinumn. of gehuurde Toneelspeelder, 3 Bedr. 2 Ton. en 4 Bedr. 2 Ton. *enz.*

30. Teeken) *Welke bestond in sijn purpere staatrok toe te vouwen, en weder uit te spreiden, en op sijn schouderen te haalen, volgens* Plutarchus, in Romul.

31. Sprongen op) *Met bloote degens in de vuist; gelijk* Plutarchus *verhaald.*

 31. Wel-

der: deſe doet haar beklag: gene ſtaat verplet: deſe blijft:
geene kieſt 't haſepad. Dus wiert 't geſchaakt vrou-volk,
een buit tot kinderteelt, getrout, die ſelfs de ſchaamte
heeft konnen wel voegen. Was'er een die haar ſchaker
fel bekrabbel vuiſte, en niet mede wilde, die greep de man
happig op, bragtſe daar ſij hoorde, en ſprakſe aldus aan:
wat bederft gij u teere oogen met ſchreien? 'k ſal bij u
ſijn, dat vader by moeder is. Gy wiſt alleen, Romulus,
31 u ſoldaaten weldaden te ſchenken: wilt gij mij dit ſelve ver-
gunnen, ik ſal dienſt neemen. Let wel, dat uit die ge-
woonte de ſchouburgen, waar in jaarlijks wert geſpeelt,
tot nog toe loer-hoeken gebleven ſijn tot 't belagen van
32 ſchoone deerns. Stapt ook de ren-perken niet voorbij,
in welker hollen buik onder 't gros groote gelegentheid
tot vrijen is. Hier hoeft gij met geen vingeren leus te
geven, nog door knikken te ontfangen. Gaat, ſonder ie-
33 mant aanſtoot te geven, vrij naaſt u matres ſitten. Schikt
u ſoo digt aan haar ſijde als gy kont: quanſuis of u d'order
van 't ſitten, en plaats-wet tegen wil en dank dwong kort
op haar aan te dringen. Dus geſeten, ſult gij een buir-
praatje uit de poot ſuigen, en eerſt beginnen op te heffen
een gemeen propooſt. Wiens roſſen in 't perk ſullen ren-
nen, moetge haar ernſtig afvraagen, en aanſtonts, wieſe
34 ook de kroon gunt, amen ſeggen. Maar als voor 't aan-
vangen der ren-ſpelen een lange ſtacij-ſleep met d'evoire 35
Goden ſal omgaan, ſult gy de Min-godin jonſtig toejuig-
chen. Stuiſt'er eenig ſtof, gelijk 't wel gebeurt, in u meis-
jens ſchoot, dat ſult gij met de vingers moeten uitſtuiven.
Stuiſt 'er niet in, ſchud gy evenwel dat niet daar uit: en
neemt alle gelegentheden waar, om gedienſtigheid te too-
nen. Hangt haar den tabbert te laag op de vloer, ſchort 36
hem op, en raapt die vlijtig uit de vuilnis. Dus ſult gij,
tot loon van u gedienſtigheid, met ſtilſwijgend ooglui-
ken van 't dier, haar beenen konnen ſien. Siet vorders 37
om, wie agter u ſittende miſſchien met de knie haar poeſle
lenden mogt ſtijven. *Kleine gedienſtigheden verrukken dit
wiſpelturig goetje.* Veele hebben 't ſig bedankt, dat ſij een
ſitkuſſen opgeſchud onderſtaken: veele, die met de wa- 38,39
jer een koeltje in 't aanſigt blieſen, en een voetbankje 40
onder de tengere voetjes ſetten. Deze aanleiding, tot u
eerſte vrijagie, ſal u 't ren-perk, en 't droeve ſand der
ſwaard-ſchermers, een ſchroom voor vele, over 't markt- 41
velt geſtrooit, verſchaffen. In dat ſant heeft Venus kind
dikwijl gekampt; en veel, die 't quetſen aanſagen, een
quetſuir gekregen. Terwijl d'aanſchouwer praat, de hand
grijpt, 't lotboekje vordert, en met 't inſetten van panden
wed, wie van beide ſchermers den kamp ſal winnen, voelt
hy ſig getroffen van een minne-ſchigt, ſtaat verwont en
kreunt,

31. Weldaaden) Commoda *in het Latijn; waar door men eigentlijk by de ſchrijvers verſtaat gegevene en verdeelde bouwlanden: op welke de afgedankte ſoldaaten geruſtelijk het overige haares levens mogten ſlyten.* Cicero, in de 12 Red. tegens M. Anton. Suetonius, in Auguſt. 49 H. Kalig. 44 H. en Vitell. 15 H.

32. Renperken) *Van de* Circi *of renbaanen en haare deelen is geſprooken*, 170 pag.

33. Schikt u) *Van het onafgeſcheiden ſitten in de Renbaanen (in de Schouburgen waaren afdeelingen) ſpraken wy*, 172 pag.

34. Gunt) *Van het begunſtigen en het houden met dit of dat veem van de voerlieden en wagenmenners, is ook geſegt*, 171 pag.

35. Staatſiſleep) *Siet van deeſe* pompa *of ommegang in de Renbaan*, 172 pag.

36. Tabbert) Pallium, *Omhangrok en mantel; gelijk wy toonen*, 121 pag.

37. Beenen) *Sijnde de rokken der jonge Venusdiertjens (niet der getroude vrouwen of eerbaare vrijſters) geſplecten, en van een geſcheiden. Siet gemelde* 121 pag.

38. Sitkuſſen) *Waar of*, 203 pag.

39. Wajer) *Van welke*, 172 pag.

Doch byſonderlijk wierd de wajer gebeeſigd ontrent de bedſteden en ruſtplaatſen; te weeten, ſijnde deſelve noch ſonder gordijnen of behangſelen. Terentius, op de aangetrokken plaats, 172 pag. *Doch naderhand is hier ontrent de gewoonte vernietigd, toen men een behangſel*, (conopëum *geſegt, om dat het ook de vliegen afweerde*) *begon te gebruiken.* Paul. Silentiarius, in het Gr. Bloemhof. Judith. in de vertaalinge van Hieronymus, 13 H. 10 verſ. *enz.*

40. Voetbankje) *Gemeenlijk geſteld tot een gemakkelijker ſitten, onder de ſtoelen, ſoo der goden en godinnen.* Pauſanias en Lucianus; ſprekende van het beeld van den Olimpiſchen Jupiter. Herodotus, 1 B. gewagende van het beeld van Jupiter, binnen Babel. behalven ontelbare Penningen der Roomſche keiſeren, by de meer genoemde verſamelaars. *als der koningen, vorſten, en andere vermogende perſonagien.* Kurtius, 5 B. 2 H. ſprekende van de tafel van Darius, gebruikt voor een voetbank. Dio, 17 B. Homerus, 4 en 10 B. der Dool. Varro, Pollux, Heſychius, varro, *enz.*

Heden neemd men in Holland een kouwe ſtoof, of by de winter eene met vuur gevuld; ſijnde niet als een voetbankje, vol gaaten; waar van ook Suidas *gewag maakt by* Lipſius, in de Br. 75 van het 8 Hondertal.

41. Merktveld) *Voor het aanleggen en optimmeren van den Rondenſchouburg (wiens onkennelijke bouvalligheden Romon heden het* Koliſeum *is noemende) bracht men de ſchermers op de oude of Roomſche merkt (ſie van deeſe*, 102 pag.) *om malkanderen te bevechten; ſijnde de geheele plaats ook met ſand beſtrooid;*
om.

kreunt, en was selfs mede een vertooning van 't schou-
42 spel. Wat was'er te verhakstukken, toen onlangs Augu-
43,44 stus, om sijn zeeslag na te bootsen, Persiaanse en Griekse
vlooten vertoonde? Van oost en west quamen jongelin-
gen en maagden soo digt aansakken, dat Rome een werelt
vol volks wierd. Wie was'er die onder dat gros geen lief-
je vont? Bloet! hoe menig wiert'er door uitheemse min
gepijnigt! Nu rust sig Cesar toe, om 't stuk, dat nog aan
de vermeesterde werelt gebrak, aan 't verminkt lighaam
te hegten. Nu sullen d'uiterste grensen van 't ooste in onse
hand vallen. Gij, Parther, sult arbeits-loon ontfangen: 45
verheugt u, gesneuvelde Crassen, en standaarden door 't 46
gewelt van dien ruigen hoop over-rompelt: u wreeker
sitse in 't sog; neemt 't ampt van veltoverste in sijn leer-
jaren aan; en waagt sig in krijgen, die door geen kind te
voeren sijn. Wagt u, bloohartigen, te berekenen hoe
oud Goden sijn: de manhaftigheid der Cesars groeide 47
voor haare jaren. Haar godlijk verstant neemt eer toe, als
de

om reden, gesegt 160 pag. *Siet* Plutarchus, in Gracch. Suetonius, in Ces. 10 en 39 H. Plinius, 19 B. 1 H. *enz.*

42. Augustus) *Vertoonende een scheepsstrijd aan het Roomsche volk, naar het verslaan der vloote van Antonius en Kleopatra, en het overheeren van Egipten.* Suetonius, in Aug. 43 H.

43. Zeeslag) *In het veld van Mars, ontrent den Tyber, hebbende aldaar het aardrijk uitgegraven, en het water ingelaaten, en dus dit tot een bequaam meir gemaakt.* Suetonius, in Aug. in gemelde H. Tacitus, 12 Jaarb. 56 H. *gelijk ook te vooren deed Julius Cesar.* Dio, 43 B. *en daar na Domitianus.* Suetonius, in Dom. 4 H.

Anders sijn te Romen ook hoofdgebouwen, gesegt Naumachiæ, *geweest; waar in men, op gestelde tijden, scheepsstrijden aanrechtte; als dat van*

1. *Augustus, over den Tyber; alwaar nu het klooster der Nonnen van de H. H. Kosmus en Damianus is.* Suetonius, in August. 72 H. Statius, 4 B. der Mengeld. 4 D. Frontinus, van de Waterleid. *enz.*

2. *Domitianus; in het veld van Mars; ter plaats, alwaar (tusschen de straat* del Corso, *en den berg Pincius of* de Trinita) *heden het Nonneklooster is van S. Silvester.* Suetonius, in Dom. 5 H.

Doch siet deese Naumachia *op de Grieksche* Gedenkpenningen, *by* Oudaan, in het 100 Taf. *en by* Schefferus, in het 3 B. van de Schepen der Aaloude, 2 H.

44. Persiaanse) *Te weeten uit de gevangene en overgeblevene van de zeeslag by Aktium; sijnde meerendeels uit Persien en andere Oostersche landstreeken; gelijk ook uit Atheners, welke de sijde van Antonius tegens Augustus hadden verkoosen.* Plutarchus, in Anton.

Vorders ontmoet ons deese groote verwinninge ter zee, op so Latijnse als Griekse Legpenningen *van keiser Augustus; door Verwinningbeelden, Wapenstanderds, Praalpoorten, enz. afgebeeld by meergenoemde* Goltzius, Patinus, Vaillant, en Andere.

45. Parther) *In den aanvang een gering, doch naderhand magtig volk, leggende tusschen Hirkanien, Karmanien en Ariane.* Strabo, 11 B. Kurtius, 6 B. 2 H. Justinus. 41 B. 1 H. Dio, 40 B. Dionysius, in de Werelb. *enz.*

Bestond meerendeels in ruiterye; bysonderlijk afgerecht op het handelen van de boog; haare pijlen uitschietende onder het vlieden en wegloopen. Virgilius, 3 B. der Landged. Horatius, 1 B. 19 Liers. en 2 B. 13 Liers. Propertius, Seneka, Lukanus, *enz.*

46. Krassen) *Markus Krassus, by genaamd de Rijke, en sijn soon; beide, ontrent de stad Karre, in Syrien, van Surena, der Parthen veldheer, geslagen, gevangen, gedood, en schandelijk bespot.* Plutarchus, in Krass. Appianus, in de Partisch. oorl. Florus, 3 B. 11 H. Lukanus, 1 B. Strabo, 6 B.

47. Cesar) *Cajus en Lucius, soonen van Markus Agrippa en Julia, naderhand tot kinderen aangenoomen en tot Burgemeesteren verklaard van Augustus. Naderhand door Livia, om Tiberius haar soon plaats te maaken, belaagd, en behendiglijk vergeven: stervende de eene tot Limira in Lycien, en de andere tot Massilien in de Gallien.* Suetonius, in Aug. 65 H. Paterkulus, 2 B. 102 H. Tacitus, 1 Jaarb. 3 H. Dio, *enz,*

Sy worden ons vertoond, staande nevens malkanderen, op een silvere Stampenning *van Augustus* (Oudaan, 7 Taf. 10 P.) *getabberd, rustende op beloofte schilden, en elk een spiets houdende, nevens wicchelstaf en drupvat (geteekend* C. L. CAESARES. AUGUSTI F. COS. DESIG. PRIN. JUVENT. Cajus en Lucius, Cesars, soonen van Augustus, gestemde Burgermeesteren, Vorsten des jeugds) *doch ook ieder bysonder, borstbeelds-gewijse, op de* Penningen *van de steden Julia Traducta, Tarraco, enz. by de* geleerde Noris, Patinus, en Andere *in hunne* Versamelingen.

 48. Her-

de jaren, en wroegt over de ſchade van de traag voort-
48 kruipende tyd. Een wigt was Hercules, toen hy twee
ſlangen dood wrong, en was reets in de wieg waardig Ju-
piters ſoon genoemt te werden. Bacchus, daar gy nu
49 nog een kind ſijt, wat een reus moet gy toen geweeſt
50,51 hebben, als 't verwonne Indie ſidderde voor u rankpieken!
Gij ſult, ſchoon nog een jonge, geſtijſt door vaders ſeeg-
duidende voorwikkerijen en jaren, 't lemmer ſwajen, en
door deſelve victorie bevegten. Sulken leerſtuk ſijt gij
ons in den naam van ſoo doorlugten heer verſchult;
52 die nu 't hooft van de jongen adel, en namaals 't hooft
des raads ſult werden. Dewijl gij broeders hebt, neemt
wraak over u beleedigde broeders: dewijl gij een vader 53
hebt, ſijt een voorſtander van vaders gerechtigheid. Hy,
die u en 's lants vader is, toog u 't harnas aan, wien
den vijand tegen wil en dank een brok van 't rijk ont-
rukt. Gij ſult godvrugtig 't geweer, den vijand ſchelm-
agtig den boog in de vuiſt grijpen. De regtvaardigheid
en godvruchtigheid ſal u ſtandaarden voorſtaan. Drijft
den Parther een onregtvaardige ſaak, ſoo bukke hij
onder u ſtaal, en mijn Veltheer hegte d'ooſterſe heer-
ſchappij aan de Roomſe. Verleen hem, vader Mars en
vader Auguſtus, uwe Godheid op ſijn togt; want een 54
van u nu reets een God is, en d'ander ſtaat het te wer- 55
den.

48. Herkules) Tirynthius, *in het Latijn, wegens Tirins, wel eer een ſtedeken by het rieviertje Tirinthus, niet verre van Argos of Mycenen in Peloponneſus; het vaderland van Herkules.* Heſichius. Strabo, 8 B. Plinius, 4 B. 5 H. *welke echter, volgens de meeſte ſchrijvers, Thebe tot ſijn geboorte-plaats heeft gehad.* Heſiodus, in der God. Geſlachtb. Statius, 10 B. van den Theb. ſpreekende van Kapaneus, Pauſanias in de Bëot. *enz.*

49. Kind) *Bacchus is by de dichters, ſchilders, en beeldhouwers, dan een teder kind, en dan een rechtſchapen jongman, en dan weder een ouden grijſaard.* Makrobius, 1 B. 18 H. *Dus ſiet men deeſen wijngod in de gedaante van*

1. *Een kind; by* Gorlëus, *op de* 31 Segelſteen van ſijn 1 D. *by* Boiſſardus, *op de* 53 Marmerbrok *van ſijn* 6 D. *en eindelijk, by* Choul, 141 pag.

2. *Een jongeling; op de meeſte* Gedenkpenningen *der Grieken; als onder andere op die, Mark. Aurelius ter eeren geſlagen, by de Heer* Morellius, *in de* 17 Taf. van het Specim. *en op de* 149 Marmerbrok van het 3 D. by Boiſſardus.

3. *Een oude beſtevaar; op een* Penning *van het eiland Naxos, by* Goltzius, in der Eil. 18 Taf. *en een* Verſegel-ſteen, *by* Begerus, *in ſijn* Palatijnſche Schatkamer, 30 pag. *Siet ook* Spanhemius *over de* keiſer. van Julianus, 30 pag.

Om welke drievoudigen ouderdom in ſijne proceſſien, *ſleepen of ommegangen ook geſien wierden reijen van kinderen, jongelingen en grijsaarden.* Diodorus, en Ulpianus over Demoſthenes, by Leonard Agoſtini; *by my*, 51 pag.

50. Indie) *Van Indie, door Bacchus overheerd, is geſprooken,* 66, 119 en 146 pag.

51. Rankſpiets) *Van deeſe bewondene piek ſpraken wy mede,* 66 pag.

52. 't Hoofd van den jongen adel) *Op de Keiſerlijke* Penningen *van de jonge vorſten Kajus en Lucius, Nero, Domitianus, Maximus, Filippus, enz.* PRINCEPS JUVENTUTIS; *en by Grieken geheeten,* ἐφηβάρχος; *gelijk by* Cicero (in de Red. voor Sulla) ſignifer Juventutis, *ſtanderdvoerder van de jeugd.*

Deeſe laatſte benaaminge komt overeen met de gemelde Penningen; *op welke* (*ſiet* Oudaan in het 106 en 110 Taf.) *de Keiſerlijke vorſten gemeenlijk of een veldteeken in haar hand houden, of eene ja twee ſomwijlen achter haar hebben ſtaan.*

Merk hier ondertuſſchen aan dat, onder de Keiſeren, hunne kinderen en bloedverwanten dit ampt bedienden; gelijk, ten tijden van den vryen Staat, het ſelve wierd gegeven aan den jongen adel onder de ridderſchap. Livius, 42 B. 6 H. Cicero, 3 B. der Gemeenſ. Briev. *enz.*

53. Beledigde) *Te weeten Lucius en Marcus Agrippa; indien hy hier van Kajus, doch weder Kajus en Lucius, indien hy hier van Tiberius (gelijk eenige uitleggers meenen) is ſpreekende. Siet* Herk. Cioſanus, *enz.*

54. Vader Auguſtus) *De toenaam van Vader wierd in alle gebeden en tempelplichten doorgaans by de Romeinen gebruikt.* Laktantius, 4 B. 3 H. Servius, over het 3 B. van den En.

Men leeſt deſelve op veele ſijner Penningen, *gelijk ook op ſommige der vergode Keiſeren, Trajanus en Pertinax. Siet het geen ik meergemelde* Spanhemius *heb ontleend, in het* Byvoegſ. *van mijn* KEISERINN. 64 pag.

55. Ander) *De Keiſer Auguſtus is niet alleen, na ſijn dood vergodet, en in het getal der hemellieden geſteld; maar ſelf ook by ſijn leven, gelijk een ſichtbaare godheid, aangebeden, en met tempelen en altaaren verheerlijkt.* Virgilius, 1 Herdergeſ. Horatius, 3 B. 5 Lierſ. Prudentius, 1 B. tegens Symm. Suetonius, Dio, *en ſeer veele* Andere.

Dus

den. Siet, ik voorspelle dat gij verwinnen sult, en sal
56 op 't goet succes een lossang t'uwer eere met een grove
bas dreunen. Gij sult in krijgs-vierschaar staan, en 't leger
tot vegten aanmoedigen op mijn woorden, Og! vielen
maar mijn digten bij u grootmoedigheid niet af! 'K
sal galmen, hoe de Parther vlugtte; den Romein najoeg;
en hoe 's vijants ruiterij agter uit schiet. Wat vlugt gij
om te verwinnen, Parther? wat sult gij u verwonne vijand
overlaten? Nu geeft gij reets met u averegtse wijse van
57 vegten een quaat voor-spraak. Dus is den dag aanstaande,
op welke gij, 't schoonst dat ter wereld is, met vier
58,59 witte rossen voor een gulde wagen sult segepralen: dat
's vijants krijgs-oversten met keetens om den hals voor 60
u heen sullen gaan, om niet als voorheen door 't vlugten
veilig te konnen sijn. Op dien dag sullen jongmans
en jonge dogters, onder een verheugt en uitgelaten, de
triumfstacie gaan kijken. En bijaldien 't een of 't ander
dier mogt vragen na de namen der Koningen, of de ste- 61
den, bergen, en rivieren, op de wagens vertoont, soo sult
gij op alles bescheit geven; en schoon sij iets vraagde,
dat gij niet en wist, so antwoort evenwel of gij 't wel
wist. Die dien riet-krans op 't hooft heeft, segt, is de
Eufrates; die 't blaau hair langs 't hooft hangt, de Tigris. 62,63
Noemt dit d'Armeniers, dat den Persiaan. Dat was, segt, 64,65
een

Dus word hy op ontelbaare Pennigen *by* Goltzius, *enz. niet alleen geheeten* Divus, de Vergode; *nevens een altaar hem en godinne Rome ter eeren opgerecht: maar men siet hem ook, op sekere* Munt*gestraalkroond, sittende in een stoel vanstaat, houdende een offerschaal: nevens dit trots en verwaand byschrift*: AUGUSTO DEO; ter eeren van God Augustus. *Siet* Goltzius, in sijn 80 Taf.

56. Lossang) Votiva carmina *in het Latijn, spreekende van plechtige kerkbeloften; van welke* 100 en 126 pag.

57. Voorspook) *Sie van deese averechtse wijse van vechten, of liever vluchten*, 205 pag.

58. Witte rossen) *Van de witte paarden, den zegepraalenden door de stad trekkende, is gesegt*, 118 pag.

59. Gulde wagen) *Die somwijlen ook was van yvoir; gelijk wy seggen*, 118 pag.

Doch wat deeses gedaante aangaat, ik vind deselve (volgens Zonaras) *by* Oudaan, in de 94 en 95 Taf. *toorenwijs rond; en selden vierkant of beneden schuins achteruitlopende, volgens (siet* Oudaan in gemeld Taf.) *de Keiserlijke* Penning *van Karakalla*; de achtste *by* Josef Monterchius; vertoonende en beschrijvende de uitgesonderde Gedenkmunten van den Kardinaal Karpegna.

Ook is in deesen gevalle, aanmerkelijk, by meergenoemde Joh. Sambukus, *een* Penning *van Domitianus; op welke men de zegewagen wel rond, doch van achteren open siet.*

60. Ketens) *Van de geboeide gevangene, voor de zegewagen voortgedreven, is gesprooken*, 119 pag.

61. Steden) *Van de steden, bergen en rievieren, konstig van hout of eenige andere stoffe gewrocht, en in den zegepraal, op wagens vertoond, spraken wy* 118 pag.

62. Euphrates) *Die groote en seer beruchte rivier van Mesopotamie, een binnenlands gedeelte van Asien, tusschen Syrien en Armenien, met dikwijls over te loopen de omliggende velden en landstreeken een wonderbaare vruchtbaarheid bysettende.* Strabo, 16 B. Cicero, van der God. Nat. 2 B. Lukanus, 3 B. van Fars.

Hier beschrijft hem Ovidius, *in menschlijke gestalte, gelijk een rieviergod. En dus komt deselve my mede voor, uit het water opkomende, aan de voeten van de stad Samosata, by* Tristan, *op een* Penning *van Antoninus Pius.*

63. Tigris) *Een rievier in Asie, van geen mindere roemruchtigheid als de vorige; sijn aanvang nemende in Armenien, voorts den berg Taurus doorboorende, en eindelijk sich in Mesopotamien met den Eufrates vermengende, en so tesamen in den Persiaanschen zeebocht nedervallende.* Justinus, 42 B. 3 H. Solinus, 40 H. Lukanus, 3 B. van Fars. en Boëtius, 5 B. der Wijsgier.

Ovidius *spreekt hier van sijn hoofdhairen, te weeten hem mede gelijk een rieviergod aanmerkende; hoedaanig hy ook op de Grieksche* Gedenkpenningen *word afgebeeld.*

64. Armeniers) *Van Armenien spraaken wy*, 106 pag.

65. Persiaan) Ovidius *spreekt van het landschap, seggende* Danaëia Persis. *Welke bynaam hy geeft aan Persien, wegens Perses, soon van Danaë.* Herodotus, 7 B. 91 H. Eustathius, over het 1 B. van den II. Kurtius, *enz.*

Een welbekend gewest, gelegen in Asien, tusschen Karmania, Susiana, Parthia, en de Persische zeebocht. Mela, 3 B. 8 H. Plinius, 6 B. 13 en volgende H. Strabo, *enz. voornaamlijk bericht en bekend, wegens*

1. *Het handelen van pijl en boogh.* Heliodorus, 6 en 9 B. Herodotus, 1 B. 136 H. Polibius, 5 B. Virgilius, 4 B. der Landged.

Het

66 een stad in de dalen van Persen. Dese en gene waren de
Krijgsoversten: en die sullense gelooven dat het waren.
Maar soo gij kont, segt waarlijk wie sij waren? kont gij
niet, waarschijnlijk. De maaltijden geven mede aanlei-
ding tot vrijagie: daar vint gij mede iets, na 't welke gij.
nevens de wijn, snakt. Daar heeft dikwijl de purper-
67 roode Min-god met sijn tengere armen Bacchus bruskheid
68 gebroken. Als de wijn op 's Min-gods drooge vlerkjens
gestort is, blijft hij pal en stijf op sijn plaats staan. Hy schud
sijn natte wiekjes wel happig af: maar 't is ook schadelijk
't hart met min-vogt te bestorten. De wijn geeft moet, en
vuir, die, veel gedronken, de sorg verdrijft en doet ver-
dwijnen. Dan raakt men aan 't laghen: dan is een bede-
laer een Koning: dan verdwijnt hart-seer, kommer, en
donkere greins: dan rukt God Bacchus 't mom-aansigt af,
en drukt d'eenvoudige waarheid, een seldsame vogel in
onse eeu, uit 't hart op de tong. Bij de wijn heeft dikwijl 't
meisjen 's jongmans hart gestoolen; is dikwijl Venus in 't
glas, en Cupidoos brant met Bacchus gloet vermengt
geweest. Hier sult gij 't bedrieglijk lamp-ligt niet te veel
betrouwen; want de nagt en dronkenschap hinderen de keur
van schoonheid. Paris sag de Godinnen bij daag onder den 69
blaauwen hemel onder d'oogen, doen hij tegen Venus
seide: gij sijt schoonder als een van beide. Bij nagt schij-
nen alle katjens even graau. Wilt gij gesteent, scharlaken,
troonjes, en leden keuren; neemt den dag waar. Sou ik
u 't bij een swermen van 't vrouvolk, u ter jagt bequaam,
gaan optellen; 't sant aan de zee vond soo veel korlen niet.
Wat wil ik u, 'Baje, 't strant dat met seilen is overtogen, en 70
't bad dat door heete swavel-airen rookt, aanwijsen? Die
uit dit badt-water komende een minne-wond medebragt,
sprak: dit water was soo gesont niet, als men seit. Bui-
ten de stad Aricie hebt gij in de warande een tempel van 71
Diana, daar de vlugtende slaven 't priesterdom en 't woud-
bewint verkreegen, die t'elken de voorsaten in duël
neer-maakten.

2. *Het wel regeeren en bestieren van een paard.* Herodotus, 1 B. 136 H. Xenofon, in het Onderw. 1 en 4 B. *het selve de son haaren God niet alleen toeeigenende en wyende.* Justinus, 1 B. 10 H. *maar ook hem slachtende en opofferende.* Ovidius, 1 B. der Alm.

3. *Wijsheid en geleerdheid; bysonder ontrent de wiskonst, en ondersoek van het bewegen der sterren, en gevallen daar uit spruitende.* Strabo, 7 B. en Cicero, 1 B. van de Voorspell. spreekende van de Chaldeen, hunne aangrensende gebuuren.

4. *De wilde beestejagt.* Nepos, in Alcibiad. 11 H. Xenofon, *enz.*

5. *Eindelijk weder, hunne pracht, weelde en dartelheid ontrent tafel en bed. Siet* Herodotus, in gemeld 1 B. *en* Ammianus, 23 B. 12 H.

66. Dalen) Valles Achæmeniæ *in het Latijn geheeten, wegens Achemenes; sijnde geweest sekere koning der Persen.* Horatius, 2 B. 12 Liers. *of sijnde alleenlijk hunner koningen toenaam.*

Want Ammianus *vertaald* Achemenes, rex regibus imperans; koning over koningen gebiedende. *En hier mede komt wonderlijk over een sekere* Penning *van koning Arsaces, genoomen uit het* 23 Taf. *van het prijswaardig* Specimen *van de Hr.* Andr. Morellius (*over wiens onvermoeiden arbeid en seldsaame bedrevenheid ontrent* Penningen *in het algemeen, ik heden, hem hier binnen Amsterdam besoekende, my geheellijk vond opgetoogen en verrukt*) *op welken deese woorden sijn te leesen:* ΒΑCΙΛΕΩC ΒΑCΙΛΕΩΝ ΑΡΣΑΚΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ, koning der koningen, Arsaces, de Weldaadige, Rechtvaardige, Roemruchtige, en Vriend der Grieken.

Dit is wel eigentlijk, ik beken het, een Partische Gedenkpenning: *doch dat de Parthen en Persiaanen van de schrijvers seer dikmaals sijn onder een gemengd, blijkt genoegsaam uit* Ammianus, 31 B. 2 H. Tertullianus, enz.

67. Bruskheid) *Het geen* Ovidius *noemt* Bacchi cornua, hoornen; *van welke is gesprooken,* 67 pag.

68. Vlerkjes) *Van Kupido en sijn vleugelen spraken wy,* 78, 117 en 145 pag.

69. Paris) *Sijn oordeel word (gelijk gesegt is* 22 pag. *) vertoond op een* Penning, *by de Hr.* Karel Spon; *doch ook in het* 11 Taf. *van bovengemeld* Specimen, *by de* Hr. Morellius; *en in een bysondere verhandelinge, by* Patinus.

70. Baje) *Een zeestad in Kampanien, het vetste en weeligste deel van Italien.* Strabo, 5 B. Silius, 12 B. der Pun. oorl.

Had warme waterbaden, en daar nevens een seer gemaatigde en gesonde locht: het geen de grootste en magtigste Romeinen aldaar dede saamenvloeijen, kostelijk timmeren, en met der landsdouwen overvloed en aangenaamheid sich verheugen en verquikken. Horatius, 1 B. 1 Br. Martialis, 6 B. 43 D. *en elders.* Juvenalis, 3 Berispd.

Doch alwaar sich ook de Roomsche schoonheden lieten vinden, en vervolgens gelegenheid gaven om in de genoeglijkheden van deese wonderlijke lustplaats tot hoererye en overspel te vervallen. Martialis, 1 B. 63 H. Propertius, 1 B. 11 D. Seneka, 52 Br. *enz.*

71. Aricie) *Een stedeken in Latium, een deel van Italien, gesticht op den Appischen weg, ontrent het gebergte van Alba.* Strabo, 5 B. *Hier*

Hier had Diana een tempel, *midden in een* nemus, *of heilig woud*, *bysonderlijk van de Roomsche vrouwen besocht*. Propertius, 2 B. 32 D. *het geen dikmaals*, *so aan de stad*, *als aan Diana*, *de bynaam*, *van* Nemoralis *is gevende*. Martialis, 13 B. 19 D. Lukanus, 6 B. van Farſ.

Hier wierd Hippolytus geëerd en aangeroepen met de nieuwe naam van Virbius; *gelyk wy gesegt hebben*, 103 pag. *welke ook dit stedeken boude*, *en naar sijn beminde*, *een Attische schoonheid*, *Aricie noemde*. *Siet hier af* Ovidius, 5 B. der Alm. Filoſtratus, in Apollon. 3 B. 12 H. Dionijſius, *enz*.

Wat aangaat Diana, *alhier aangebeden*; *wy bevinden dat de swervende Orestes het beeld van Diana*, *vervoerd uit het Scytische Tauris*, *hier gelaaten heeft*; *geheeten* Faſcelina, *om dat hy het selve*, *in* lignorum faſce, *een takkebos*, *gewonden*, *wegvoerde*. Higinus, in de 261 Vertell. Servius, over het 1 Herdergeſ. van Virg. Silius, 13 B. *enz*. *of ook Brauronia*; *wegens Brauron*, *een vlek ontrent Marathon*, *in Attika*; *alwaar Orestes en Ifigenie*, *met deese roof eerst sijn aan land getreden*. Pauſanias, in de Att.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Op welke wijsen de Vrijsters worden aangelokt en bekoord.

Die Godin, om dat ſy maagt is, en 's Min-gods ſchigten haat, heeft menig borſt verwont, en ſtaat 'er nog te blutſen. Tot hier toe heeft u mijn ſanggodin met onparige vaarſen geleert waar gij vrijſtof vinden, en u netten ſpannen kont. Nu wil ik u een konſtiger ſtuk inſcherpen: door wat treeken gij 't opgedaan en behaaglijk wilt ſult vangen. Leent nu, wilt gij leeren, mannen, waat gij ſijn moogt, aandagtig d'ooren; en luiſter, jonſtig volk, na 't geen ik u beloof. Beelt u ſelve voor eerſt ſtout in, dat gij alle jonge dogters ſout konnen vangen: gij ſult ſe vangen, ſpant u netten maar. Eer ſal 't gevogelt in de lente; de ſtapels ſomers ſtom ſijn; de 1 wind-hond den haas den rug toekeeren: eer een vrou-mens, lieftalig van een jongman gevrijd, weerſtreven ſal. Ja, die gij ſour konnen gelooven afkeerig te ſijn, ſal ſelfs genegen weſen. Hout het daar voor, dat d'avond-ſluikerijtjes 't meisjen ſoo aangenaam ſijn, als de jongmans. Een mans-perſoon kan 't niet wel ontveinſen: een vrou-mens is geveinſder in haar minne-luſt. Koſt 't manvolk gelijker hand malkander verſtaan om niemant eerſt te verſoeken; 't vrou-volk ſou, door hitte vermeeſtert, ſelfs eerſt verſoeken. In de klavere wei loeit de vaers den ſtier, runnikt de meer den hengſt toe. In ons is 't minne-vuir ſoo ſterk en uitgelate niet: in de mannen is 't wettelijk bepaalt. Wat wil ik Biblis voor den dag halen, die godloos op haar 2 broe-

1. Windhond) Mænalius *word'er in het Latijn bygevoegd*, *wegens den berg Menalius*; *van welke*, 124 pag.

2. Biblis) *Haar buitenspoorige liefde ontrent haar broeder Kaunus*, *beschrijft* Ovidius *omstandig in* het 9 B. der Herſchepp.

Hoe redeloos en afschuwelijk ook haare liefde schijnt geweest te sijn, *so hebben echter eenige volkeren sich niet ontsien dusdaanige huwelyken te lyden en voor goed te keuren*.

Dus was, *by die van Athene*, *Cimon getroud aan sijn suster Elpinice*. Nepos, in Cim. 1 H. *by die van Egipten*, *onder andere ook een Ptolemeus aan sijn suster Arsinoë*; *des wegens Philadelphus geheeten*. Atheneüs, 13 B. Strabo, 10 B. Pauſanias, in de Att.

Alwaarom men op de penningen van de gemelden koning, *by* Spanhemius (in het B. van het Gebr. en Miſbr. der Gedenkp. 404 en 406 pag.) *leest*, *nevens de beeldtenissen*; ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ. der Goden, broeder en ſuſter: *te weeten*, *op de selve wijse*, *als op een penning van die van het eiland Delos*, *by* Goltzius (in het 18. Taf.) *nevens de beelden van Apollo en Diana*.

Welke godheden de keiser Kaligula quansuis willende in hunne euveldaden gelijk sijn, *Agrippina*, *Drusilla en Julia*, *sijne drie susteren*, *heeft beslapen en onteerd*. Suetonius, in Kal. 24 H. Dio, in de uittrekſelen der Geleerde.

Het selve konnen wy seggen van de moederliefde; *welke*, *hoe gruwelijk sy ooit*, *ja selfs onmenschelyk*, *geschee-nen heeft aan Hippolytus*. Euripides en Seneka, in hunne Treurſp. *of aan de dappere Krispus*, *soon van Konstantijn*. Zonaras, *enz*. *soo heeft niettemin keiser Karakalla sijn moeder*, *volgens* Herodianus, 4 B. Dio, 78 B. Oppianus, (*en geensins stiefmoeder*) *Julia ten echt genomen*. Eutropius, 9 B. Viktor. *enz*. *behalven dat de koningen der Parthen* (*misschien der Persen*, *terwijl haare naamen onder een gemengd werden*) *uit moeder en soon meesten gebooren werden*. Lukanus, 8 B. van Farſal. Katullus, 91 D. Sextus Pijrrhonius, *enz*.

Voeg hier eindelyk by de dwaase, *en met eene doodelyke liefde*, *van keiser Klaudius*, *trouwende Agrippi-*

3 broeder verliefde, en 't vuile stuk met een strop kloek-
4 moedig wreekte? Myrra minde haar vader, doch anders als 't een dogter betaamde; maar is nu in een mirreboom verandert. Met haar tranen, diese uit den geurigen boom schreit, welke druppelen den naam mirre dragen, werden wij bestreken. 'T gebeurde eens, dat in de dalen van 5
de lommerrijken berg Ida een witten stier, de pronk der 6
geheele drift, graasde, hebbende voor den star een kleine swarte kol, uitgesondert welke vlak 't geheele vel melk-wit was. Desen wensten de Gnosier en Cydonier vaarsen graag 7 8
op

pina, de dochter van Germanikus, sijn broeder. Een huwelijk, by die van Romen voor deesen tijd, gelijk alle de voorige, voor vuil en bloedschandig gehouden. Tacitus, 12 Jaarb. 5 en volgende H. Suetonius, in Klaud. 26.

Ik seg by die van Romen; aangesien het de Atheners hadden in gewoonte. Plutarchus, in het leven van Lisias, Iseus, enz. *En dus had Herodes ten echt genoomen sijn broeders dochter; gelijk hy naderhand ook de sijne aan sijn broeder Feroras was gevende.* Josefus, Oudh. 16 B. 11 H. en 17 B. 1 H. *ja, dus was ook Andromeda aan haar oom Fineus beloofd, by onsen* Dichter, in het 5 B. der Herschepp.

3. Strop) *In gemeld* 9 B. der Herschepp. *segt onse* Dichter, *dat sy, na haar broeder langen tyd achter aan geloopen te hebben, eindelijk in een springbron is verschept. Siet* Konon, by Fotius, Anton. Liberalis, 30 Vertell. Strabo, 7 B. *enz.*

4. Mirra) *Dochter van Ciniras, koning van het eiland Cyprus. Deese op haar eigene vader sijnde verslingerd, raakte, door toedoen van een listige voetster, by hem te bed. Doch de vader, haar na gedaane saaken, komende te kennen, vervolgdese tot in Arabien; alwaar haar de goden in een mirre uitsweetend boomtjen hebben herschept. Te weeten, naar dat sy eerst Adonis had ter weereld gebracht; van welke,* 18 pag. *Siet* Apollodorus, 3 B. 13 H. 4 verdeel. Fulgentius, 3 B. Ovidius, 10 B. der Herschepp.

5. Bestreeken) *Deese gomme word, door de kracht der sonnestraalen uit gemelden boom, wassende in Indien en Arabien, getrokken; traangewijs; is van aart seer verhittende, en deswegen in minnedranken dienstig. Siet* Petronius, en Sutrius, *een blyspeldichter*, by gemelden Fulgentius; *eindelijk* Plinius, 12 B. 15 H. *enz.*

Vorders is van het dertel gebruik der salven en reukwerken gesprooken, 71 *en* 107 pag.

6. Ida) *Van welke, in het Kreta gelegen,* 134 pag.
7. Gnossier) *Of die van de Kretische stad Gnossos; Siet van deese* 17 pag.
8. Cidonier) *Die van Cidon, heden Kanea; een stad in het westelyk deel van Krete, siende naar* Pe-

9 op den rug te torssen. Hier op was Pasifaë mede soo verslin-
gert, dat sij in overspel verviel, en floers spon als sij een
mooje koe sag. 'K sing dat de wijde werelt bekent is; dat
10 Crete met al de hondert steden, hoe leugenagtig het is,
niet logenen kan. Sij sneed hem, seitmen, versse klaver, dat
sij niet gewent was, op 't mollig velt. Sij wandelde onder
de beesten, sloop t'elkens uit, sonder weerhouden te wer-
11 den door liefde van haar egtgenoot, soo dat Minos bij
haar slaauwer geliefkoost wiert als de stier. Waar toe, Pasi
faë, soo kostelijk in den dos? U boel verstaat sig op geen
pragtig opquikken. Waar toe een spiegel mede genomen,
als gij immers na beesten op 't gebergt tijde? Waarom,
malle trui, soo vaak het hooft verhult? Dog u spiegel
moogt gij vrij gelooven; want die wijst uit, dat gij geen
koebeest sijt. Hoe moet gij gewenst hebben na een paar
hoorens op 't hooft! Is Minos al u vermaak, soekt dan geen
pol. Wilt gij u man liever hoorens opsetten, doet dat door
een man. De Koningin ontliep haar egt-genoot, en rin-
12 kinkte door bos en beemt als een dolle wijn-papin. Og!
hoe dikwijl sloeg sij een overhoeks gesigt op een koe, en
sprak: waarom verlieft mijn heer op dat beest! Siet eens,
hoe sij voor hem in 't klavere veld huppelt, ongetwijffelt
haar sotlijk inbeeldende dat het mooi staat. Dus gesprooken
hebbende, liet sij 't beest uit de groote koppel weg drij-
ven, of om, tot haar onschult, voor de ploeg te hijgen,
of voor d'altaren tot haar verdigte offerhanden gebolt te
werden, alwaar sij met blijdschap 't ingewant der boe-
linne in de hand greep. Hoe menige soen-offer deedse
den Goden met geslagte koe-boelinnen, en sprak met 't
ingewand in de greep: loopt, behaagt nu mijn lief. Dan
wasse gaarne Europa, dan Iö geweest: dese, om dat sij 13,14
een koebeest was: gene, om dat sij op een stier sitten-
de vervoert wierd. Ten lange lesten wiert het staal nog, in
een houte koe verborgen, van de stier onwetend bevrugt,
en de vaar verklikt, door dien sij een mens-stier baarde. 15
Had de Cretenser Erope uit Thyëstes bed gehouden, (o! 16
wat is 't een groote saak, een man alleen te konnen be-
hagen!) Febus had ter halver baan sijn rossen niet kort 17
opgehouden, en, om 't vuil bedrijf niet te sien, den
wagen niet gekeert en weder na 't ooste gement. Scylla,
segtmen, die vader Nisus 't purper hair ontstal, viel van 18
't hoog pavilioen in zee, en veranderde in een vogel. Een
andere Scylla, door Circes kragtige kruiden in een zee- 19
monster vervormt, heeft woedende honden aan d'eghenis
hangen. Agamemnon, die Neptuins grimmigheid ter
zee, en Mars verbolgentheid te land ontglipte, wiert door
vervloekte treeken van sijn egt-genoot vermoort. Wie 20
beschreide niet 't verbranden van de Corintise Crëusa, 21,22
en Medea die bloetgierige moorderes van haare sonen?
Fenix, Amintors soon, schreide tranen uit sijn blinde oo- 23
gen.

Peloponnesus. Strabo, 10. B. Plinius, 4 B. 12. H. Florus, 3 B. 7 H. *welkers inwoonderen, gelyk alle de Kretensers, geweest sijn uitneemende boogschuters, volgens haar* Penning *by Goltzius*, in het 6. Taf. der Eiland. *vertoonende een boogspannenden schutter. Siet ook* Ovidius, 11 B. der Herschepp. *en andere.*

Vorders bysonderlijk toegedaan Diana, bygenaamd Britomartis of Diktinna. Strabo, in aangetrokken B. Diodorus, 5 B. 76. H. Virgilius, in den Ceiris.

9. Pasifaë) *Van haar dolle en onnatuurlyke lusten, met een stier gepleegd, is gesprooken*, 16 en 52. pag.

10. Leugenachtige) *Van het liegen, natuurlyk in de Kretensers, spreken wy* 20 *en* 186 pag.

11. Minos) *Man van Pasifaë; koning van Krete; van welke*, 19 *en* 32 pag.

12. Wijnpapin) *Het Latijn beschrijftse*, concita deo Aonio; *te weeten van Bacchus, soo bygenaamd wegen Aonia, dat is Beötia; gelyk wij bewysen*, 116 pag.

13. Europa) *Siet van deese*, 16 pag.

14. Iö) *Van deese rampsalige is gesproken*, 72 pag.

15. Mens-stier) *Minotaurus; van welke* 7 *en* 16 pag.

16. Erope) *Vrouw van Atreus, onteerd en verkracht van Thijestes; gelyk wy seggen*, 39 pag.

17. Febus) *Van sijn deinsen en te rug ryden, om het onmenslijk moordbanket van Atreus niet te aanschouwen, gewaagen* Seneka, in het sluiten van sijn Teursp. Ovidius, in de Klaagd. 2 B. sprekende van deese treurstoffe. Higinus, in de 258 vertell.

18. Purperhair) *Dit is verteld*, 189 pag.

19 Zeemonster) *Hier af is gesegt*, 63 pag.

20. Echtgenoot) *Klitemnestra dochter van Leda; welke, in onecht levende met Egistus (van welke*, 40 pag.) *Agamemnon, haare echtgenoot (Siet*, 11 pag.) *van het verwoeste en omgekeerde Trojen verwinnaar wederkeerende, en, onder andere, Kassandra (van welke*, 24, 77 en 81 pag.) *gevangen medebrengende, arglistelijk met sekere rok heeft bedroogen, en, self op sijn feestmaal, met de byl het leven nam.* Escilus, Seneka, *enz. aan getrokken, by* het 33. Taf. *van onse* PICT. LOQUENS.

21. Korintische) Efire *in het Latijn; gelijk is aangewesen*, 59 pag.

22. Kreusa) *Haar deerlyk omkoomen is verhaald*, 61 pag.

23. Fenix) *Rampsalig, om dat hy, uit s'moeders aanraden, sijn vaders boeltje had bekroopen. Siet* 11 pag.

24 gen. De ſchrikagtige roſſen ſleurden en ſcheurden Hippo-
25 lytus. Waarom wroet gij, Fineus, u onnooſle ſoonen d'oogen uit? gelijke ſtraf wil u tot wraak ook overkomen. Alle deſe rampen ontſtonden door 's wijſs geilheid, die vrij heftiger en doller is als d'onſe. Wel aan dan, twijffelt niet of gij kontſe alle bekomen. Daar ſal qualijk een dogter uit vele ſijn, die u afſlaan ſal. Wat ſij inwilligen of weigeren, evenwel ſijn ſij verblijt dat ſij verſoek hadden: en ſchoon gij al een blaautje liept, dat 's immers geen dood-wond. Maar waarom een blaautje? daar alle nieuwe vrijagie aangenaam is, en een anders vreugde haare harten meer verrukt als haar eige. Een ander mans akker is altijt vrugtbaarder: en buir-mans koe geeſt altijt meer melk als d'onſe.

24. Hippolitus) *Ook, door toedoen van een vrouw, ellendig; gelyk verhaald is,* 14 en 103 pag.
25. Fineus) *Koning van Arkadien; die, verſtootende Kleopatra, ſuſter van Kalaïs en Zethes, de Scytiſche Harpalice ten wyve nam, en, op ſtiefmoers aanporren, ſijn ſoonen de oogen uit liet ſteeken.*
Doch de Goden, dit dubbeld ſchelmſtuk wettig willende wreeken, hebben hem ook van ſijn geſicht beroofd, en daarenboven de Harpijen toegeſonden, die tot een langduurige plaag hem verſtrekten, met, op ſijn tafel, alle ſpijs en drank vuil en onbruikbaar te maaken. Apollodorus, 1 B. 9 H. 21 verdeel. Val. Flakkus, 4 B. en Apollonius. 2 B. der Vlieſt. Statius, 8 B. der Theb. oorl. *behalven* Virgilius, en Andere.

DERDE HOOFDSTUK.

Dat men de Kamenieren dienſtmaagden op ſijn ſyde moet ſien te krygen.

Maar draagt voor al ſorg, u vrijſters dienſt-maagt te kennen: die moet u eerſt den weg effen banen. Let wel, dat die den naaſten raat van u matres ſij, en u heimlijk mal geweldig wete te heelen. Die ſult gij met beloften en beden op u ſijde trekken: want wat gij verſoekt, ſult gij door haar willige behulpſaamheid bekomen. Laat haar bequame tijt waar nemen (d'Artſen nemen ook haar bequamen tijd waar) als 't meisjen een goede luim heeft, en ſchoon voor 't net komt. 'T hart ſult gij bekooren, als 't in blijtſchap uitgelaten, gelijk 't ſaat in een vrugtbaren akker, weelig weſen ſal. Als 't hart vrolijk is, en geen kommer voelt is 't open: dan ſluipt'er de min behendig in. Toen Troje in druk ſat, 1
wiert het met wapenen beſchermt: toen 't in blijtſchap 2
uitgelaten was, liet het 't paart in, dat den buik vol ijſers 3
had.

1. Troje) Ilium *in het* Latijn; *van welke tweede naam,* 26 pag. *Haar gelegentheid, en wat daar aan is kleevende, wijſen wy aan,* 2 pag.
2. Blydſchap) *Teweeten toen ſy, meenende dat haare belegeraars, als vermoeid en wanhoopend, waaren afgetrokken en deur gegaen, het Griekſche paard binnen haalden, het ſelve aan haar Pallas opofferden, en daar op tot in den laaten nacht by ſpijs en drank vroolijk waaren; toen, ſeg ik, is het verraaden, overrompeld, in brand geſtooken, en verwoeſt. Siet, behalven* Triofidorus, en Kalaber, Diktis en Dares, Petronius, *enz.* Virgilius, *dit alles, naar het leven afſchilderende,* in het 2 B. van den En.
3. Paard) *Gelijk het* Virgilius, in gemelde B. *beſchrijft, vry groot en kloek, en looſlyk met de bloem der Griekſche vorſten opgevuld; welke op deeſe wijſe binnen Troje raakten.*
Andere evenwel, ſegt Servius, *ſijn van gevoelen, dat, by* Virgilius, *iets anders moet worden verſtaan; teweeten.*
1. *De Griekſche ruyterij, in het algemeen, met hunne ſtrijdwagens; door de welke de Trojaanen ſijn vermeeſterd en verwonnen.*
2. *De berg* Hippius (*in het Grieks naar een* paard *ſo geheeten*) *achter welke de Grieken verſchuilden, toen men haar meende vertrokken te ſijn.*
3. *Seker groot ſtorm gereedſchap, gelyk den* aries, *of ſtormbok; toegeſteld om de ringmuur van Trojen om ver te bonſen.*
4. *De poort, dragende een paard in ſijn gevel; door welke Antenor de vyanden heeft binnen gelaaten.*
De meeſte dringen het egter door, dat het een houte paard geweeſt is, als Homerus, 8 B. der Dool. Horatius, 4 B. Liers. Lukretius, 1 B. en Andere. *behalven dat* Juſtinus *getuigd, dat het yſere werktuyg, met welke dit paard van Epeus is getimmerd (volgens* Virgilius, *enz.) noch in Minervaas tempel, binnen Metapontum, in Italie, wierd bewaard. Siet* het 2 H. van ſijn 20 B.

4. Hult)

had. Dan moet sij ook bestormt werden, als sij, door een andere snol gehoont, sal floers spinnen: dan moet gij 't goede best doen, dat sij niet ongewroke blijft. Laat
4 dan de kamenier, die haar 's morgens hult haar tegenhitsen, en onder 't seil van haar eige drift den riem reppen. Laat sij sugten, en 't dier stil in 't oor fluisteren: dat sultge hem, meen ik, niet konnen betaalt setten. Laat sij dan van u ophalen, u liefde kragtig indrukken, en sweeren dat gij, op haar verrukt, uitteert: maar hoe eer hoe liever, eer de wint van haar gelede hoon gaat leggen, en haar grimmigheid 't seil strijkt. Want die toorn slagt het ijs, dat, soo 't lang legt, versmelt. Vraagt gij, of 't u dienen kon, indien gij de kamenier bekroopt? Aan dat werk is grootelijks te twijffelen. Want d'eene wert voor u door 't bijkruipen vlijtig, d'andere traag: d'eene schikt u tot bruidegom voor haar juffer, d'andere voor haar selve. 'T eind leit d'eijeren na 't lukt. Schoon dese u stout versoek inwilligde, ik raade u nogtans datge daar hant van 't kint speelt. Ik wil u vrijagie niet in een gevaarlijke waagschaal hangen: en geen jongeling sal door mijn raat bedroogen vallen. Maar bij aldien de kamenier, terwijl sij
de minne-brieven over en weer brengt, u niet alleen om 5
haar vlijtigheid, maar ook om haar schoonheid bevalt; siet toe, dat gij de juffer eerst bepraat: de Kamenier sal u van 't selfs in de hant komen. Wagt u met een dienst-maagt u eerst te vergrijpen. Dit waarschou ik u alleen (wilt gij anders konst geloven, en mijn woorden niet in de wint slaan) dat gij nooit begint, of voleint. Gij sult haar 't verklikken benemen, als sij eens met u misdrijf gemeenschap sal gehad hebben. Een vogel ontvliegt vrugteloos de lijmstang, als de wieken belijmt sijn. 'T everswijn woelt vergeefs, als 't in 't ruime warnet is. Als 't visjen aan den angel bijt, wipt het: hebt gij eens getornt, tornt voort, en scheit 'er niet af, eer 't werk klaar is. Dan sal sij u niet verklikken, om dat gij aan een en 't selve schuldig sijt: en gij sult te weten komen al wat u matres doet of segt. Maar sijt malkanderen digt. Kan u verklikster nier rugtbaar werden; soo sult gij altijt weten wat u matres ter hand trekt.

4. Hult) *Van het hullen, vlechten, en optooijen van het hoofd-hair, bysonderlyk door Kamenieren, is gesprooken*, 122 en 135 pag.

5. Minnebrieven) *Gemeenlijk van voetsters en kamenieren aangenomen, gedragen, en besteld; gelijk wy aanteekenden*, 168. pag.

VIERDE HOOFDSTUK.

Op welke tyden men sijn vryster moet of bezoeken of myden.

Die meent, dat de bequame tijden alleen bij den akkerman en schipper moeten waar genomen worden, tast mis. Men moet niet altijt 't saad in bedrieglijke akkers, niet altijt 't schip op de groene golf betrouwen: soo is 't ook niet t'allen tijden veilig te vrijen. Want dikwijl sal bij tijts gelegentheid een en 't selve beter of er-
1 ger lukken. Is haar verjaar-dag aanstaande; of den eersten maart, op welke Mars en Venus te gelijk met vreug- 2
de geviert werden; of als de toernooi-perken, niet als 3
voorheen met kleine beeldjes versiert, maar met buit van verwonne Koningen bepromt werden: soo staak u vrijagie. Dan sijn de swarte buijen op handen, dan 't norsse noorden in de weer, dan de tengere bokstar aan 't onderduiken. Dan is 't de regte tijt van t'huis blijven: want 4.5
wie

1. Verjaardag) *Datmen op alle verjaardagen is gewoon geweest geschenken by gelukwenschingen te voegen, beweesen wy*, 170 pag.

2. Maart) *De maand van den krygsgod Mars, gelyk April van de vredelievende Venus.* Ovidius, 4 B. der Alm.

Vorders plag men, op den eersten van deesen dagh, allerhande geschenken sijn vrijster toe te senden, welke op dien dag, nevens alle het vrouvolk, met mirt gekroond, in de tempel van Venus, meest verscheenen. Plutarchus, in Numa.

3. Tornooiperken) *Renbaan meend de* Vertaalder. *Doch het geen in het Latijn word gesprooken van* regum opes, *meenen eenige, seer onnosel, de Egiptische naalden te sijn, over zee vervoerd, en in deese baanen geplaatst; die immers daar altijd en onbruikbaar stonden. Siet* 171 pag.

Wy verstaan hier enkelijk, met den Oversetter *en sijn* Voorgangers, *de buit der overheerde en geteugelde vorsten, alhier opgehangen, en des wegen veele aanschouwers herwaarts lokkende.*

4. Noorden) *Het Latijn spreekt van de* Pleiades, *of sevenstar, in April opkoomende; waar af*, 77 en 91 pag.

5. Bok-star) *De* Hædi *in het Latijn; doende sich aan den hemel sien, in September. Van deese spraken wy*, 29 pag.

6. Allia)

wie op die tijt't ſchip in zee waagde, greep ter naau-
wer noot een plank van't wrak. Dan werk begonnen, als
6,7 't verjaart dat d'Allia root geverſt was met Latijns bloet:
8 als Saturnus feeſt geviert wert; welken dag, als onnut om
9 ſaken te verhandelen, bij de Joden alle ſeven dagen wert
geviert. Wagt u als voor de peſt, op's vrijſters verjaar-
dag uit te komen: en hout het voor een treur-dag, op
welke gij iets ſout moeten vereeren. Want hoe naau gij
u ſult gewagt hebben, ſal ſij u evenwel plukken. 'T vrou-
volk vind liſten, om den gretigen minnaar 't gelt uit de
beurs te ligten. Terwijl gij ſit en vrijdt, ſal 'er een loo-
ſe kramer de mars voor u koop-ſiek-dier openen, en 't
lam u verſoeken, quanſuis of gij beter kennis van de
waren had, dat gij ſe eens beſiet, daar na kuſſen, en eind-
lijk bidden, dat gij koopt. Dit is, ſal ſij ſeggen, voor
lange jaren genoeg, 'k heb het nu van doen, koopt het nu
ter regter tijt. Segt gij dan: 'k heb tegenwoordig geen
gelt bij kas; men ſal een lettertjen van u hand eiſſen: ſoo
dat u't ſchrijven geleert te hebben ſchadelijk ſal ſijn. Hoe
wilt gij't maken, als ſij u ſchenkagien eiſt, quanſuis koek 10
op haat verjaar-dag, die ſij, ſoo dikwijl ſij iets gebrek
heeft, ſal ſeggen te verſchijnen? Wat wilt gij beginnen,
als ſij een pandant van 't gatig oor quijt ſijnde, ſtaat en 11
huilt om 't juweel dat ſij in haar tas verloor? Veel eiſſen
ſij

6. Allia) *Een rievier van Latium, in Italie, boven Romen, vallende in den Tiber. By welke de Romeinen deerlijk ſijn geſlagen, van de Gallen, bygenaamd* Senones, *onder het beleid van* Brennus. Ovidius, in het 6 B. des Alm. en het D. tegens Ibis. Lukanus, 7 B. van Farſ. *behalven* Virgilius, Silius, *en honderd andere, ſo* Dichteren als Geſchicht ſchryveren.

7. Bloed) *Om welke nederlage de 16 (of, gelijk andere ſtellen, de 18) dag van de maand Julius, met een ſwarte letter in den Almanak is geteekend; en vervolgens ſy ſo noodlottig en ſchandelijk gehouden, dat ook alles, wat men aanving op deeſen dag, een treurige en rampſalige uitſlag verkreeg.* Ovidius, *en alle de boven genoemde.*

Alwaar om het ook ten ergſten wierd geduydet, toen keiſer Vitellius, op deeſen dag het Opperhoogepriesterſchap ging bekleeden. Suetonius, in Vitell. 7. H. Tacitus, Geſchied. 2 B. 9 H.

8. Saturnus feeſt) *Welke een groven miſſlag!* Ovidius *ſpreekt hier van den Saterdag, hem toegewijd; en geenſins van een byſondere feeſtdag. Want dat de Joden hunnen Sabbath op deeſen dag, als de ſevende van de week vierden, (gelijk noch hedendaags) behoefd geen bewijs. Doch dat ſich de nieusgierige Romeinen gaarne in hunne plechtigheden lieten vinden, weeten wy uit* Horatius, 1 B. 9 Beriſpd. Juvenalis, 14 Beriſpd. Martialis, *enz.*

9. Joden) Palæſtini Syri *in het Latijn. Paleſtine was eigentlijk een deel van Sijrie, grenſende aan Arabie; in ſich bevattende de ſteden Gaza, Azotus, Aſkalon, enz.* Plinius, 5 B. 20 H.

Doch andere betrekken daar onder Judëa of het Joodſche land, en Idumea, nevens Samaria en Galilëa. Tacitus, Geſchied. 5 B. 6 H. Strabo, 16 B. Ammianus, 14 B. 7 H. Silius, 3. B. ſprekende van den keiſer Titus. *Andere, gelijk de* Dichters, *weder, breiden het wijd en ſijd uit, tot in Aſſyrien; ſelfs de rieviere Tigris daar in beſluytende.* Plinius 5 B. 12 H. ſprekende van het landſchap Sittacena. Ovidius, 2 B. des Alm.

10. Koek) *Van de verjaarkoek ſpraaken, wy* 128 pag.

11. Pandant) *Gegaate en doorboorde ooren te hebben, en in de ſelfde ringen, ſteenen, of vercierſelen te dragen, was by de aaloude gemeen, ſoo by de mannen als de vrouwen.*

Doch, wat aangaat de mannen, haar was het eerlyk, ja prijſſelijk, by de Kartaginenſers, en andere uitheemſche en overzeeſche; van de Romeinen doorgaans voor Barbaaren gehouden. Plinius, 11 B. 37 H. Kurtius, 9 B. 1 H. Plautus, in de Kartaag. 5 Bedr. 2 Ton. Juvenalis, 1 en 5 Beriſpd. Petronius, *enz.*

In tegendeel was het bygemelde Romeinen ongeoorlofd, eerloos, en opſpraakelijk. Ovidius, 3 B. der Vryk. Juvenalis, 6 Beriſpd. Klaudianus, in het ſeſde Borgem. van Keiser Hon.

Maar de vrouwen was het by deeſe en geene ſonder onderſcheit toegelaten. Homerus, 14 B. van den Il. ſpreekende van Juno. Plautus, in de Twee gelyken, 3 Bedr. 3 Ton. *Welke ook niet nalieten een ongemeene pracht en rykelykheid in dit vercierſel te vertoonen.* Plinius, 9 35. H. Makrobius, 3 B. 17 H. ſpreekende van de oorhangſels van Kleopatra. Suetonius, in Jul. 50. H. ſpreekende van Servilia. en in Vitell. 7 H. van Sextilia. Seneka, Tertullianus, Ciprianus, *enz.*

Dus ontmoet my de pandant in het oor van een man, te weeten ſeekere Koning; op een Gedenkpenning (*met Kartageeſche letteren geteekend*) *by* Kaſp. Bartholinus, in ſijn Verhand. van der Ouden Oorhangſelen: *en weder in de ooren der vrouwen, op de* Penningen, *by* Goltzius, in ſijn Griekenl. *te weeten, in het oor van Juno en Diana*, 4 Taf. *van* Pallas, *ſelfs onder den helm*, 5 Taf. *van Venus*, 13 en 18. Taf. *enz.*

11 Min-

sij te leen: als sij 't hebben, blijft het in haar klaauwen: gij sijt het quijt, en krijgt'er geen dank-heb voor. Al had ik tien monden en tongen, ik kost u de diesagtige treeken der hoeren niet na den eis verklaren. Peilt haar grond
12 met minne-briefjes, en maakt haar daar door u voornemen eerst bekent. Drukt daar in u suikere woortjes, vrijers liefkoosingen, en hattelijke gebeden. Achilles schonk,
13 door gebeden bewogen, aan Priamus Hectors lijk. Een toornige God vermurwt door 't gebed van ootmoedige. Belooft vrij goude bergen: want wat kan 't belooven hinderen? Self een bedelaar kan een koningrijk belooven. Wert aan 't mager been van hoop eens geknaagt, 't heeft envel lang werk aan eer 't op is. De hoop-godin is wel bedrieglijk, maar evenwel dienstig. Als gij iets sult gegeven hebben, kont gij met fatsoen de sak krijgen: want sij sal winst voor af hebben, en niets verliesen. Maar veinst altijt, 't geen gij nooit en gaft, dat gij 't geven sult. Soo heeft den onvrugtbaren akker sijn bouwer vaak bedroogen. Soo is den tiktakker, op hoop van winst sterk aan verliesende, dikwijl bluts gemaakt. Hier komt al 't werk op aan. Bekruipt eerge vereert. Verguntse 't u, loont dan; en sij sal u meer inwilligen.

12. Minnebriefje) *Het Latijn gebruikt een omschrijvinge met* cera, *wass, en* tabellæ, *bordekens. Van het schrijven der aaloude op een gewast bortje, met een stilet van yser, is gesprooken*, 54, 132 en 133 pag.

13. Hektors lijk) *Van Hektor, gelijk mede van Priamus, is meermaalen gesprooken*: 2 pag. *en elders: doch hoe deese oude Vorst, na het ombrengen van Hektor, sijn lijk, soo jammerlijk gesleept en geschonden, den trotsen verwinnaar af quam koopen, word ons verhaald van* Homerus, in het 24 en laatste B. van den Ilias. en van die hem volgen, Seneka, in sijn Troas. 3 Bedr. 2 Ton.

VYFDE HOOFDSTUK.

Van de Minnebrieven.

1 Dus moet gij aan 't minne-brieven, en eerst door de selve de pols tasten. Cydippe wiert door een minnevaers, gesneden in een appel, die haar gebragt wiert, bedroogen, en raakte, onnosel, door de woorden, die se lesende sprak, in de knip. Leert, rade ik u, Roomse jeugt, goede konsten; niet alleen om als advocaat gedaagden te verweeren. Gelijk 't volk, den agtbaren rigter, en verkoren raat, door welspreekentheid tot gunst getrokken wert; soo sal ook een maagt door u gesleepe tong verrukt werden. Maar bewimpelt u taal-konst soo, dat sij de kragt daar van niet merken kan. Sijt te vies om moeijelijke woorden in u brieven te schrijven. Want wie sal stat-huis woorden, of 't most een uil sijn, aan een jong dier schrijven? Een brief is dikwijl een voorname oorsaak van tegenheit geweest. Schrijst, dat gelooflijk is, gemeen van stijl, maar soo lieflijk, of gij met haar scheent te spreken. Wil sij u brief niet ontfangen, en ongelesen wederom senden? hoopt, dat sij die nog lesen sal, en hout aan. Metter tijt raken de sluggere stieren voor de ploeg, de paarden in toom. Door dagelijks handelen slijt een ijsere ring, 't kromme kouter door 't geduurig ploegen. Wat is'er harder als steen? wat weeker als water? Evenwel wert de harde steen door 't weeke water uitgeholt. Gij sult, soo gij aanhout, metter tijt selfs een Penelope vermurwen. Gij weet, dat Troje na lange jaren vermeestert wiert: evenwel wiert het vermeestert. 2, 3
Genomen sij las u brief, en wilde u niet antwoorden: 4
dwingtse niet; maar maakt alleen, dat sij u liefkoserij te met eens leest. Die den brief heeft willen lesen, sal ook willen antwoorden: dat sal alles bij trappen komen. Mischien sult gij in 't eerst een harden brief wederom krijgen, met versoek, dat gij haar ongemoeit sout laten. Maar dat sij versoekt, vreest sij: 't aanhouden, dat sij niet versoekt, wenst sij. Hout aan, en gij sult daar na u wens bekomen.

1. Cidippe) *Op wat wijse deese is bedrogen door een appel, verteld ons den inhoud van de* 10 Heldinnebr. 97 pag.

2. Penelope) *Van haar gewaagd de* inhoud van den 1 Br. *als ook de* Aanteekeningen, 4 pag.

3. Troje) *Dikwyls in het Latijn*, Pergama. *Siet de reden*, 36 pag.

4. Vermeesterd) *Na een belegering, geduurige veltslagen, en aldus den tijd van thien volle jaaren; volgens* Virgilius, Seneka, Statius, *en ontelbaare* Andere.

SESDE HOOFDSTUK.

Van geduurig haar geselschap te soeken.

Bij aldien sij ondertussen prat op 't kussen met de
1 rosbaar we t gedragen, treed 'er na toe, quansuis niet wetende wie 't is. En om 't oor van snoode luistervinken te mijden, sult gij, soo behendig als gij kont, stomme
2 taal spreeken. Spanseert sij in de wandel-galerij, keuijert met haar, en past dat gij dan voor uit, dan agter aan, dan geswint, dan langsaam treed. Schaamt u ook niet een ruim stukweegs mee te slenderen, of op haar sijde te gaan. Laat sij nooit sonder u in de kromme schouburg alleen prijken; maar laat het oog alleen weiden op 't geen sij tussen d'ooren op de schouderen mede breng: haar sult gij mogen onder d'oogen sien, over haar schoonheit verset sitten: haar dikwijl aanspreeken met stomme taal van wijnbaau en wenken. Juigt en klapt in de han- 3
den ter eeren van 't meisjen, dat de kamer-speler in 't danssen vertoont: en juigt den minnaar, wie 't sijn mag, 4
die vertoont wert, toe: staat op, als sij oprijst: soo lang sij blijft sitten, sult gij ook sitten: en tijt spillen, na 't welgevallen van u matres.

1. Rosbaar) *De aaloude hadden in gebruik Draagsetels* (sellæ *en* cathedræ *by de Latijnen*) *sijnde hoog, en aan alle sijden gesloten.* Suetonius, in Oth. 6 H. Juvenalis, 1 en 3 Berispd. Martialis 12 B. 38 D.
Rosbaaren, ook met gordijnen gesloolen, en gemakkelijk met kussens opgevuld; en daarbeneven met houte, ja somwijlen silvere voeten ondersteund. Katullus, 10 D. Suetonius, in Tit. 10 H. en Tiber. 64 H. Cicero, in de 5. Red. tegens Verr. spreekende van de gewoonte der Bithinische Koningen. Atheneus, spreekende van Athenion, Tacitus 1 Jaarb. 5 H. Martialis, 11 B. 98 D. Juvenalis, 3 Berispd. *enz.*
Gehecht aan lange stokken, en dus op de schouderen gedragen van 4 doch meerendeels 6 of 8 slaven, (Sirische gemeenlijk) en dienstknechten. Cicero, in de gemelde Red. Martialis, 2 B. 81 D. Juvenalis, 6 Berispd. Seneka, 81 Br. *sijnde met rode manteltjes omhangen.* Seneka, van de Weldaad. 3 B. 21 H. *enz.*
Waar in, soo mannen als vrouwen, gewoon waaren achter over te liggen; gelijk in de sellæ *en* cathedræ *overend te sitten.* Cicero, in de 3 Red. tegens Verr. Seneka, van de Weldaad. 3 B. 28 H.

2. Wandelgallerye) *Het Latijn spreekt van haare* columnæ, *of marmere pilaaren; die niet alleen deese openbaare plaatsen, maar ook de bysondere, ten cieraad verstrekten; sijnde van groote waarde, en daarenboven ook in sulk een menigte, dat daar op een belastinge en pacht heeft moeten gesteld worden, gesegt* columnarium. Cicero, 13 B. aan Att. Cesar, 3 B. van de Burgerkr. Ulpianus, *enz.*

3. Klapt) *In de Schouburgen was men gewoon, onder het aanhooren van een konstig bedrijver, niet alleen te juichen en in sijn handen te klappen; waar af wy spraaken,* 203 pag.
Maar ook, al juichende, potscherven en stukken aardwerk tegens malkanderen te slaan. Suetonius, in Neron. 20 H. Juvenalis, 11 Berispd.

4. Dansen) *Seg liever voortgaan en stappen; heen en weder treden, volgens toestand van saaken en eisch van hertstochten.*
Want dit willen doorgaans de Latinisten seggen met het woord saltare. *So word gesegt* saltare Turnum, Turnus *spelen en sijne rolle uitvoeren,* by Suetonius, in Neron. 54 H. saltare Cyclopem, by Horatius, 1 B. 5 Berisp. saltare Nioben, by Ausonius, 48 en 85 D.

SEVENDE HOOFDSTUK.

Van de betarmlijkheid, ontrent lijf en kledinge.

1 Schep geen vermaak in 't hair krullen, of de ruige beenen met de wrijfsteen af te schaven. Laat dat doen d'ontmande Cybele-priesters, die haar Godinne-moeder met een Frigise toon toeblaten. Schoon is een man,

1. Krollen) *Dat de Romeinen, in den aanvaag en eerste jaaren van hunne mogenheid, waaren ruig en ongeschooren, so aan hoofd als kin en lippen, is gesegt,* 203 pag.
Doch eindelijk is niet alleen het scheermes daar aangekomen, gelijk wy toonen, op de gemelde pag. *om het hair hier te korten, en daar geheellijk of meerendeels weg te neemen; maar daar is by gesteld de kam, de bout, en heet*

4 man, als hij niet opgequikt is. 'T krul-ijſer was nooit
5, 6 in Theſeus hair geſteken, doen hij Minos dogter kreeg.
7 Fedra verliefde op Hippolytus, ſchoon hij niet wel was
8 opgeſchikt: Venus op Adonis, een ruwe jager. Paſt
maar op 't havenen: bruint 't vel in 't velt. Draagt een 9
tabbert, die wel paſt, en ſonder plekken is. Laat u 10
tong niet dik verſlijmt, de tanden niet roeſtig ſijn, de 11
voe-

heet gemaakte naald, gelijk wy bewijſen, 132 pag. *om het ſelve (niet alleen by de vrouwen, maar ook by ſommige mannen) te kemmen, te ſcheelen en konſtig op te doen krullen.*

Dus hangt Juvenalis *de keiſer Otho, mede van dit laf opſmukken ſiek, ſelf in ſijn leger-tent, een ſpiegel op de ſijde; in het* 2 Beriſpd.

2. Wrijfſteen) *Gemelde Otho was gewoon ſich dagelijks te ſchrappen, en met nat gemaakt brood ſijn wangen en kaaken te beſtrijken, om al het hair van ſijn lichaam op die wijſe weg te neemen.* Suetonius, in Oth. 12 H. Juvenalis, *in het aangetogene* Beriſpd.

3. Onmanbaar) *Van dien laffen hoop, ſich ſelver ontmannende, en, gelijk de vrouwen, optooijende en blankettende, is geſprooken,* 159 pag.

4. Krulyſer) *Van welke wy ſpreeken,* 132 *of* 135 pag.

5. Theſeus) *Van hem ſpreeken wy* 8; 18 *en* 53 pag.

Deeſe, in den aanvang van ſijn jongelingſchap, naar Delfos trekkende, en aldaar ſijn hoofdhairen van de eerſte ſnede Apollo opofferende, heeft zedert altijd ſijn voorhoofd afgeſchooren, op de wijſe die men quanſuis na hem noemde Theſeis; het geen naderhand de Grieken navolgden, om in de veldſlagen niet by het hair gevat te worden. Plutarchus, in Theſ. Poliēnus. 1 B. der Krijgsliſt. Euſtathius, over het 2 B. van den Il.

Dus ontmoet hy ons by Kanini, *in de eerſte* Afbeeld.

6. Ariadne) *Van welke,* 8, 30 *en* 50 pag.

7. Hippolytus) *Sie van hem,* 14 *en* 103 pag. *gelijk van Fedra,* 14 pag.

8. Adonis) *Sie van deeſe,* 18 *en* 183 pag.

9. Veld) *De jeugd oefende ſich by de aaloude, byſonderlijk buiten de ſteden, in een daar toe bequaam gemaakt veld; gelijk als, by voorbeeld, het veld van Mars, buiten Romen. Te weeten in het* 1. *worſtelen; waar af wy hebben gehandeld,* 93 *en* 94 pag.

2. *Dewedloop.* Virgilius, 5 B. van den En. Iſidorus, 18 B. 20 H. Cicero, 2 B. der Tuskul. Vr.

3. *Het ſpringen.* Virgilius, 2 B. der Landged.

4. *Het opſchieten van den* Diſcus, *of ronde werpſchijf.* Ovidius, 10 B. der Herſchepp. Horatius, 1 B. 8 Lierd. *behalven* Propertius, Martialis, Statius, Silius, *enz.*

Welke oefeningen ſy uitvoerden, moedernaakt, ſijnde alleenlijk een kleen en dun windſel om het midden geſlingerd. Horatius, 1 B. 11 D. *alwaar om van het woord* γυμνὸς, naakt, *de oeffenſchoolen wierden geheeten* gymnaſia. Plautus, in Bacch. 3 Bedr. 3 Ton. *enz.*

10. Tabbert) Toga *in het Latijn; geenſins een tabbaart; maar een lange en wijde ſtaatrok, onder en boven open, en verder aan alle zijden geſlooten, leggende op den ſlinker ſchouder; terwijl de rechter arm en ſchouder geheellijk van de ſelve bevrijt ſijn en ontbloot.*

Doch ondertuſſchen lag alle de laſt van deeſen rok (beſtaande uit een wolle ſtoffe, Martialis, 8 B. 28 D. *en doorgaans hagelwit.* Martialis, 4 B. 2 D.) *op den rechter arm, gehouden krom en winkelhaakig; terwijl alsdan het bovenſte gedeelte, ruym met ploojen nederhangende, een* ſinus, *of boeſem is maakende.* Quintilianus, in het Onderw. 11 B. 3 H. Horatius, 1 B. 6 Br. *alwaar de Geleerden over de woorden,* trans pondera, *geweldig ſijn verlegen.*

Sy komt my ſeer kennelijk voor, (ik ga de ſtatuë, *of ſtokbeeld van* Rubenius *verby) op de* Penningen *der keiſeren, Otho, Veſpaſianus, Domitianus, Antoninus, en Alexander; gelijk ik ſe deshalven ook uit de ſelve heb doen by malkanderen ſtellen en afteekenen, door den Hr.* CHRISTOFF. LUBIENIETZKI DE LUBIENIETZ, *alhier voornaam konſtſchilder, en liefhebber der aaloudheden.*

Doch, ſiet deeſe ſtaatrok (waar af meerder elders) ook, op een Penning *afgebeeld,* 69 pag.

11. Tanden) *Byſonder net waaren ook de aloude op hare tanden, die ſy dagelijks ſuiverden, waſchten en afwreven.* Horatius, 1 B. 18 Br. Ovidius, 7 B. der Herſchepp. *en* Plinius, 8 B. 18 H. *en op de maaltijden reinigden met tandeſtookers; ſijnde van ſilver.* Petronius, in ſijn Beriſpd. ſpreekende van Trimalcion, *of gemaakt van een pen, doch liever een* lentiscus, *maſtikboom.* Martialis, 3 B. 72 D. 9 B. 74 D. en 14 B. 22 D.

Ja ſo, dat ſy vuile, uitgevreetene, en afgebrokkelde, ſich lieten afneemen en uitlichten, doende yvoire in der ſelver plaatſen konſtelijk ſtellen. Martialis, 5 B. 44 D.

13. Slop-

12 voeten niet in te ruime schoenen slobben. Past op den hair-
13 14 bos, dat hij niet lomp geschooren; op den baart, dat hij
na de konst geschrapt wert; op de nagels, dat sij tot 't vlees
gekort en sonder vuilnis sijn; op de holle neusgaten, dat
'er geen gras in wast: let op den adem, dat hij niet stinkt;
op d'okselen, dat sij geen bange bokke-stank uitwaassemen.
Wat de rest aangaat, laat dat de juffer tot quik, of
aan boggers over.

12. Slobben) *Van de schoenen, gelijk de onse, rondsom geslooten, by de staatrok passende, sal elders gesprooken worden.*
13. Hairbos) *Van de onschooren kruinen der aaloudste Romeinen, en de net geschoorene bollen van hunne nasaaten, is gesegt,* 216 pag.
14. Baart) *Van de baartjes der hovelingen en saletjonkers van Romen sullen wy beneden spreeken.*

AGTSTE HOOFDSTUK.

Hoe men sich op de maaltijden by de vrijster moet dragen.

1 Siet hier roept Bacchus sijn digter. Die God is de
vrijers mede behulpsaam, en 't vuir, waar door
2 hij selfs brant, jonstig. De Gnosier Ariadne doolde
3 ontsint op 't vremde strand van 'reilantdetje Dia; en ge-
4 lijk sij uit 't bed was opgestaan, met agter opgeschorten
5 onderrok, blootsvoets, 't gout-geel hair ongehult, riep
over de doove zee, terwijl d'onnoosle duif de kaken droo-
pen van tranen, dat Theseus een steenen hart had. Sij
schreeude, en schreide; maar dit beide misstont haar niet.
Terwijl sy op nieus op den poeslen boesem klopte, en
riep: dien trouloosen Theseus is voort: helaas! wat sal mij
6 overkomen, wat sal mij overkomen! begost trom en rin-
kelbom de heele strand over te brommen. Doen verstom-
de sij uit schrik, brak haar laatste woorden af, en bekaai-
de als een bloedeloos lighaam. Daar quamen aan rinkin-
ken de wijn-papinnen, met de vlegten over den rug; 7,8
de lugte boksvoetjes, den voortrein van de Wijn-god; den 9
ouden Silenus, die soo dronken was, dat hij op sijn 10
kromrugden esel sat en wiewaaude, en sig geestig wist aan
de maanen vast te houden. Terwijl dien tragen esel-rui-
ter, om 't inpalmen der wijn-papinnen, die af en aan
sworven, 't ros aan-sweept, valt hij voor over van 't oorig
paart. De Box-voeten riepen: rijs op, rijs op b,estevaar:
als wanneer de Wijn-god, sittende op sijn kales met wijn-
gaart

1. Bacchus) Liber, *in het Latijn; Siet de reden, gelijk Lyceus.* 153 pag.
2. Gnosier) *Kretenser, soo gesegt van de stad Gnosos; waar af* 17 pag.
3. Dia) *Of Naxos; van welk eiland,* 8 pag.
4. Opgestaan) *Siet hier af ook* 8 en 30 pag.
5. Onderrok) Tunica; *van welk vrouwengewaad,* 122 pag.
6. Trom) *Van deese trommen spraken wy,* 16 pag.
Merk ondertusschen aan, aaloudheids liefhebber, dat de trom oorsprongkelijk is van Bacchus; die, in sijn krijgstogt tegens Indien, deselve gebruikte. Poliënus, 1 B. 1 H. *Dus hebben de Indiaanen dien gehouden, en ook in hunne veldslagen gebesigd: bestaande uit een uitgehold blok van een palmboom, van binnen met kopere schelletjes omringd, en een stierevel daar over heengespannen.* Kurtius, 8 B. 11 en 14 H. Suidas, *enz. Hen sijn gevolgd de Parthen, ook de legers niet met trompetten of kromhoornen, maar trommen aanmoedigende.* Appianus, in de Parth. oorl.
7. Wijnpapinnen) Mimallonides; *so geheeten van den berg Mimas, in Thracien; op welke ook, gelijk op Rodope, de wijnpaapinnen haar dolle feestdagen vierden. Siet van deesen berg,* Ovidius, 2 B. der Herschepp. Silius, 4 B. Lukanus, 8 B. *te weeten een andere als die van Ionien, in kleen Asien, by het berucht Kolofon: van welke* Ammianus, 31 B. 15 H.
Siet vorders van de wijnpaapinnen, 15 en 159 pag.
8. Vlechten) *Van de losse, ongevlochtene en uitgespreide hairen der wijnpaapinnen spraken wy,* 15 pag.
9. Boksvoetjes) Satyri *in het Latijn; van welke,* 16 pag.
10. Silenus) *Die oude opvoeder en sedemeester van vader Bacchus; gemeenlijk beschreven en afgebeeld, met een kalen kop, ingebogen neus (hier in hem de wijs-geer Sokrates seer gelijkende; siet de Sokratische* Gesteentens, *by* Chifletius) *grof licchaam, en op een esel sittende.* Seneka, in Oedip. in de Rei van het 2 Bedr. Nemesianus, 10 Herdersgesang, en Ovidius, 4 B. der Herschepp. *Dus sie ik hem sitten op de* 53 Marmerbrok, by P. S. Bartholus. *Doch merendeels ontmoet die grysaard ons te voet, gelijk als op* sijn 54 Marmerbrok; *en daarenboven met een lederen wijnsak op de schouder; op de* Penningen, *der steden Samaria, Damaskus, Beritus, en Troas, by* Vaillant, Patinus, *en andere* Versamelaars.

11. Ti-

11 gaatt overtogen, 't gespan van sijn tijgers den gulden
lossen toom gaf. Hier door ontschoot Ariadne de verf,
sinnen, en stem: driewerf tijdese op 't loopen, drie-
werf hielt sij uit vrees stant. Sij lilde als een ijle koorn-
air, die van de wind verschud wert; als een ligt riet in
't waterig moeras. Maar God Bacchus sprakse moed in,
en seide: sijt gerust, mijn lam, hier hebt hij een trou-
wer man: nu sult gij 's Wijn gods egt-genoot sijn. 'K
schenk u den hemel, waar aan gij, in een gestarnt
verandert, sult flikkeren, en dikwijl 't swervent schip
12 door u stat kroon op de regte koers brengen. Dus ge-
sprooken hebbende, sprong hij, om dat hij voor de tij-
gers niet schrikken sou, uit de koets; soo dat 't sand
door sijn sware voeten neer-sakte. Doen voerde hijse,
om sijn hals geklist, (want krabbel-vuisten kost sij niet)
daar van daan: gelijk 't een God ligt valt alles te konnen
doen. Sommige van den trein songen: kom Hymen, 13
Hymene: andere blaten: o Evan, Evoë. Soo raakte de 14
Wijn-god met sijn bruid onder 't heilig laken. Als gij
derhalven wijn over tafel, en een vrou-mens aan den dis
krijgt, sult gij Bacchus den naghtbraker, en sijn nagt- 15
heiligdommen aanroepen, dat sij u geen wijn-wespen in
't hooft laten stijgen. In sulk geselschap moogt gij veel
bewimpelt seggen, dat sij merkt op haar gesegt te sijn:
knodderrijtjes uit een wijn-klad op tafel schrijven, waar 16
uit sij lese, dat sij u matres is: met 't gesigt op haar star-
oogen,

11. Tigers) *Siet van dit gespan*, 80 pag. *en voeg hier nog by, gevalt het u, tot verder bewijs, de* Penning *van keiser Decius, by* Tristan. *op welke twee panthers voor den wagen gaan.*

12. Starkoorn) *Van welke* 30 pag. *doch siet het verhaal in deeze nevensgaande print.*

13. Hymen) *Van deesen bruiloftsgod, en van het gesang, gesegt naar hem Hymenæum, spraken wy,* 64 pag.

14. Evöe) *Onder de veelvoudige toenaamen van Bacchus was ook die van* Euhijus, *of korter*, Evius, *dat is*, de braave soon. *Met welke naam hem Jupiter vereerde, na dat hy in den beruchte reusenstrijd, de vyanden in de gedaante van een leeuw (hierom is hem ook een leeuw gewijt; gelijk die sich om sijnent wil vertoond op een* Penning *van de jonge Filippus, de* 16 *by* Monterchius) *moedig had bestreden en afgekeerd.*

Andere evenwel verwerpen de reden van deese benaaminge, en trekken het liever af van Εὖ υἷ, *of* εὖ σοὶ, wel sy deese, *of* u. *Doch wederom halen andere dat woord elders van daan. Wat 'er af sy*, Evoë *is het gemeen geschreeuw der Bacchanten en wijnpapinnen; te weeten by* Katullus, 65 D. Horatius, 1 B. 19 Liers. Plautus, in de tweegelijk 5 Bedr. 2 Ton, Virgilius, *enz.*

15. Nachtbraker) Nyctelius *in het Latijn; een andere hoofdtitel van de wijngod hem toegevoegd, om dat sijn verfoeijelyke dienst by nacht geschiede; gelijk elders al is gesegt.*

16. Wijnklad) *Van dit schrijven op de tafel, by de aaloude bloot, en sonder dekkleed sijnde, is gesproken*, 3 pag.

17. Eu-

oogen, om uit u lonken 't minnevuir te scheppen. Dikwijl slaat een stom aansigt duidlijke taal en stem. Past, dat gij aldereerst 't glas, daar sij haar lipjens aangeset heeft, weg-grijpt, en aan die sijde drinkt, daar sij gedronken heeft. De spijs, die sij met de vingers aangeraakt heeft, sult gij eissen, en in 't eissen de hand drukken. Vorder sult gij bidden om de gunst van u vrijsters man, die, hier door u vriend geworden, geruster 't vordere sal inwilligen. Draagt hem, als gij drinken wilt, 't voorlot op: biedt hem de krans aan, die tot u kruin gesonden was. Is hij slegter, of van gelijken doen als gij; laat hem in alles 't hoogste woord voeren; en speelt gij ja en amen. 'T is een veilige weg, die veel begaan wert, onder dekmantel van vriend te sluiken. En schoon dit veilig en veel wert ter hand getrokken, sitter evenwel bedrog in. Daar na, als de man een slippert maakt, en gij als luitenant voor hem instaat, moogt gij ligtelijk 't glas veel ligten, en boven last gaan. Maar ik sal u peil van drinken setten:

maakt, dat hoofd en beenen in postuur blijven. Wagt u
insonderheid voor hair-reepen, dat den dronk verwak-
kert, en ligtvaardig plukhairen. Eurytion kosten 't le- 17
ven, dat hij de nappen wijn, die hem gebragt wierden,
onbesuist instorte. De maaltijden en wijn sijn dienstiger tot soet kortswijl. Hebt gij een goede stem, singt: sijn d'armen swak, danst: en toont u bevallig in alles, daar gij mede begaast sijt. Gelijk ware dronkenschap hindert, soo is geveinsde dienstig. Stamelt en lispt, of gij een neep weg had: soo sal, 't geen gij wat dartelder en ligvaardiger doet of spreekt als regt uit, gehouden werden door den dronk geschiet te sijn. En wenst u matres, en die met haar sal onder-kruipen, heil en segen; maar segt in u selven: hem galg en rat. Als de tafel sal opgenomen sijn, en de gasten scheiden, sult gij onder 't gros van 't selfs gelegentheid vinden om bij haar te komen. Dringt in den trop; rept u stil bij haar; nippelt se met de vingers in de sijde: en drukt voet te gen voet.

17. Eurition) *Of Eurytus, een onder de menspaarden, die de bruiloft van Pirithous ontrusteden, met de bruid te willen schaken; van welke*, 8 pag.
Doch deese wierd gedood van Theseus; te weeten sijnde tegens het hoofd geworpen met een kopere wyn kan. Ovidius, 12 B. der Herschepp.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van het gesprek met de vrijster.

Dan is 't tijt van praten. Weg dan met boersse schaamte. 'T geluk en Venus helpt de stouten. Voor welsprekentheid hoeft gij niet bekommert te sijn; daar stel ik u geen wet in. Begint maar werk, gij sult van 't selfs klappen als een exter. Gij moet de vrijer-spelen, u minnewonden met woorden uitdrukken, en 't selve met alle listen doen gelooven. Hier aan is weinig werk vast: want al 't vrou-volk laat sig voorstaan bevallig te sijn. Wat kruk 't ook is, 't is schoon in sijn eigen oog. Maar dikwijl begost een veinsaart ongeveinst te vrijen: dikwijl was hij in der daat, dat hij in 't eerst veinsde te sijn. Waarom gij, vrijsters, de veinsers met meer jonst hoort in te willigen: want die gemaakte vrijagie sal op een ernstige uitdraajen. Past nu 't meisjens hart met suikere woortjes te steelen, soo slurps-gewijs, als d'oevers door 't water onderkabbelt werden. Laat u niet verdrieten haar aansigt, hair, spigtige vingers, en kleine

voetjes te prijsen. Selfs kuisse vrouwen verheugen sig, als haar schoonheid gepresen wert. Deerns quikken sig op, en scheppen selfs in haar schoonherd behagen. Want waarom schamen sig Juno en Pallas nog tegenwoor-
dig, dat sij in 't Frigis bos in schoonheits keur de bout 1
op 't hooft kregen, anders als om dat sij nog meenen de
schoonsten te sijn? Een geprese paau pronkt met haar ve- 2
deren: siet gijse ongeprese, sij haalt haar schilder-werk in. De toernooi-rossen sijn fier, als sij in 't kamp rennen, de manen gekamt hebben, en op den hals geklopt sijn. Sijt niet bloo in 't belooven: beloften lokken 't meisjen. Bekragtigt 't beloofde met soo sware eeden, als gy wilt: want Ju-
piter lagt eens uit den hoogen hemel om minnaars valse ee-
den, en laat die door de wind vrugteloos verstuiven. Ju- 3
piter plagt selfs sijn Juno valslijk bij de jammerpoel te 4
sweeren: daarom lagt hij nu in de vuist om diergelijke stalen. 'T is de schepselen nut en dienstig, dat 'er Goden sijn:

1. Schoonheids keur) *Van Paris oordeel is gesprooken*, 22 en 208 pag.
2. Pauw) Junonia *voegt 'er het Latijn nevens, wegens Juno, wien die vogel is geheiligd; gelijk wy toonden*, 148 pag.
3. Wind) Æolius *set 'er* Ovidius *by, als sijnde deselve onder het gebied van Eolus, van welke* 51 en 88 pag.
4. Jammerpoel) *Stix; een rievier, by de onderaardsche en gedoemde (soo sijn ook de Cocitus, Flegeton en Acheron, van welke elders) doch by de hemellieden in sulk een waarde en achtinge, dat sy geen eed durfden breeken, waar in de naam van deese rievier was gebruikt.* Homerus, 14 en 15 B. van den Il. en 5 B. der Dool. Hesiodus, in der Goden Geslachtb. Apollonius, 2 B. der Vliest. Apulejus, 6 B. der Herschepp. Silius, 13 B. Ovidius, 3 B. der Herschepp.

Hoe?

ſijn : en gelijk 't nut is , moetmen ook denken dat'er
5 Goden ſijn. Offeren wij haar op oude altaren reukwerk
6 en wijn. Denkt niet, dat ſij ſtil ſitten , of loom ſluime-
ren : maar leeft onſondig, want Gods wraak is na bij.
Geeft weder 't verpande, en dat gij in bewaring hout :
eert en hebt lief die gij 't ſchuldig ſijt : weeſt onbedrieg-
lijk : en begaat geen manſlagt. Maar bedriegt, wilt gij
wijs ſijn, de vrijſters buiten vrees van ſtraf. In dit ſtuk
alleen hebt gij u meer te ſchamen over de trouwe beloften,
als ontrouwe. Bedriegt die u bedriegen : 't is meeſten-
deel een god-loos volkje. Striktſe in de ſtroppen, die
ſij u voorhingen. Egypte, ſegmen, dorde eens negen
7,8 jaren by gebrek van regen en water ; als wanneer Thraſius
9 na Buſiris trad , en vertoonde, dat Jupiters toorn door
't opofferen van buiten-vrienden koſt werden verſoent.
Hier op antwoorde Buſiris : dan ſult gij d'eerſte voor Jupi-
ter geſlagt werden , op dat Egypte daar door bewatert wer-
de. En den tiran Falaris braadde Perillus in den koperen 10
ſtier, dien hij tot ſtraf van anderen ſelfs gewrogt had. Bei-
de waren ſij regtvaardig : want daar is geen wet regtmatiger,
als waar door moord-konſtenaars door haar eige konſt om-
komen. Dus moet 't vrou-volk, volgens haar eige voor-
gangen bedroogen, op de tanden bijten, en gewaar wet-
den, dat haare meineedigheid te regt een averegtſen uitſlag
heeft. Tranen bieden ook winſt : met tranen ſult gij een
ſteenen hart vermurwen : paſt, dat ſij ſiet de tranen, ſooge
ſchreien kont, op de wangen. Hebt gij geen tranen ge-
reet, (want die konnen niet t'allen tijden voor den dam
ſtaan) ſtrijkt d'oogen met een natte vinger.

Hoe? die ſich hier in had te buiten gegaan, wierd, voor honderd jaaren, van ſijn godlijkheid beroofd, en van den nektar, *of hemeldrank verſteeken.* Heſiodus, in gemeld B.
Doch om wat reden dit ontſag en deeſe eerbiedigheid aan Stix gegeven wierd, hier in verſchillen de ſchrijveren. Siet Iſaacius, by Natal. Komes, 3 B. 2 H.

5. Reukwerk) *Wyrook; waar af* 68, 102, *en* 159 pag.

6. Wijn) *Van welke, in het ſlachtoffer gebruikt,* 68 pag.

7. Regen) *Die het ſaailand van Egipten ſoo ſeer niet ſcheen te behoeven (ſiet* Tibullus, 1 B. 8 D.*) terwijl haar de Nijl, op de vereiſchte tijd, alom bemodderde, en op die wijs vruchtbaar maakte; gelijk getoond is,* 73 pag.

8. Thraſius) *Een Egiptiſche wichelaar of voorſpeller, die, in ſekere ongemeene droogte en onvruchtbaarheid, deeſen Buſiris de vreemdelingen ried te ſlachten, en met hun bloed de goden een vruchtbaarheid af te praemen. Ondertuſſchen die wreede hoorende uit die vogel-ſchouwer, dat hy ook een vreemdeling was, ſo heeft hy dit godloos offerplengen met ſijn bloed aangevangen.* Ovidius, in de vloek tegens Ib.

9. Buſiris) *Van deeſe dwingelant ſpreeken wy,* 46 pag.

10. Falaris) *Een wreede dwingeland van Agrigentum, een ſtad in Sicilien. Tot deeſen ſchelm, veelvoudige wijſe van pijnigen en ombrengen uitvindende, bracht ſekere Perillus een koperen ſtier, waar in een gevonniſte geworpen ſijnde, boven een ontſtooken vuur, met ſijn jammeren het geloei van een os nabootſte. Falaris behaagde deeſen vond; doch liet den konſtenaar daar eerſt in werpen, om een proef van ſijn werk te neemen. Eindelijk is ook ſelf den dwingeland van ſijne onderdaanen, al dit woeden moede ſijnde, in deeſen ſtier geſmeeten, en alſoo gebraden en verbrand.* Cicero, in de 6 Red. tegens Verr. Silius, 1 B. Juvenalis, 6 Beriſd. *en* Andere.

THIENDE HOOFDSTUK.

Of men, in het vryen, mag geweld gebruiken?

Wat verſtandige minnaat ſou onder 't vleijen geen
kusjes knippen ? Schoon ſij geen kus weder-
om geeft ; neemt gij evenwel dat ſij niet en
geeft. Sij ſal miſſchien in 't eerſt weer doen , en ſeg-
gen : ſchelm en fielt ; maar ſal nogtans gaarn de kamp
willen verlieſen. Paſt maar, dat gij u wagt voor de paarde-
ſoenen, en dat ſij met regt niet klagen kan dat'er buil of
plek geſtooten is. Die gekuſt heeft, en 't vorder bijwerk
niet mede heeft uitgewrogt, is waardig de kusjens, die hij
heeft geknipt, voortaan te derven. Want wat kleine moei-
te gebrak'er nog om u volle luſt te boeten ! O bloet ! dit
was geen ſchaamte, die u weerhield, maar boersheid.
Schoon gij 't verkragten noemt, dat verkragten is de meis-
jens aangenaam : want daar ſij haar vermaak in ſcheppen,
geven ſij dikwijl gaarn gedwongen. 'T meisjen, dat ter
ſnoeps onteert is, verblijdſig ; en hout die boeverij voor
een ſchenkagie : maar die onaangeraakt aarſelt, daar ſij
ſoude konnen verkragt werden ; die ſal bedrukt ſien, om
haar blijdſchap te bewimpelen. Febe is verkragt met haar 1
ſuſter : maar beide ſchakers waren haar beiden aangenaam.
'T is

1. Febe) *Suſter van Elaïra; dochteren van Leucippus.* Stefanus, de Stede-beſchrijver, in Afidna. Higinus *enz.*, *beide geſchaakt van Kaſtor en Pollux; gelijk geſegt is,* 80 pag.

'T is wel een bekent praatje, maar evenwel verhalens waar-
2,3 dig, hoe Deïdamia, dogter van de Koning van Sciros,
4 aan Achilles den Theſſalier paarde. De Godin Venus, die
Paris op den berg Ida de ſchoonſte van driën gekeurt had,
had nu reets den loſtuiter van haar ſchoonheid de beloofde
vereering, die hem ſuir ſtont op te breken, gegeven.
Helena was reets uit Grieken binnen Troje in Priamus hof
vervoert. Heel Grieke ſwoer op 't punt van Menelâus,
haar gehoonde man: want de ſmert van hem alleen wiert
voor een gemeen affront opgenomen. Schandelijk had
5 ſig Achilles in lang juffer-gewaad vermomt gehad, ten
waar hij moeder Thetis had willen gehoorſamen. Wat ſal
't worden Achilles? u handen ſtaan na geen wolle-werk.
6 Soekt roem-rugtigheid door d'oorlog, Pallas tweede
7 konſt. Wat moeit gij u met wol bennen? daar u hand be-
quaam is om 't ſchilt te voeren. Waar toe een taakrokken
in de vuiſt, waar door Hector ſneuvelen moet? Werpt de
volle keeting-ſpoelen uit de hand: met die vuiſt moet gij
8 u ſware ſpeer ſwenken. Juiſt werkte met hem in deſelve
kamer Koning Lycomedes dogter, die door 't verkragten
gewaar wiert, dat hij een man was. Sij is wel door ge-
welt onteert (ſoo moetmen 't gelooven) maar heeft even-
wel met gewelt willen onderdrukt werden. Als nu A-
chilles op 't vertrek ſtont, (want hij had nu reets den
ſpinrok de ſak gegeven, en 't harnas aangeſchooten)
vraagde ſij dikwijl 's morgens: waar blijft gij nu met u
verkragten? Wat port u, Deïdamia, dien geweldenaar
met ſoet gevlei aan te houden? 'T is gewis, gelijk ſig 't
vrouvolk ſchaamt d'eerſte oorſaak van haar neer laag te ſijn;
ſoo ſchept het ook vermaak in verdrukking, als maar een
ander eerſt gewelt doet. Een jongeling heeft waarlijk
te grooten gevoelen van ſijn eige ſchoonheid, die wagt
dat het hem eerſt gevraagt wert. De vrijer moet eerſt 't
woort doen, eerſt ſmeeken, en ſij de minneklagt heus
aanhooren. Wilt gij opdoen, bidt: ſij wil maar enkel
gebeden ſijn. Maakt ten minſten een oorſaak en aanvang
van 't geen gij wenſt. Jupiter quam oo[r]moedig bij de hel- 9
dinnen van outs: maar geen maagt begraaude dien groo-
ten

2. Deidamia) *Dochter van koning Likomedes; gelijk wy ſeggen*, 13 pag.
3. Sciros) *Het ryk van gemelde Likomedes; van welke* 41 pag.
4. Theſſalier) Hæmonius *in het Latijn; wegens Emonien, dat is, Theſſalien; gelijk wy toonden*, 63 pag.
5. Achilles) Æacides *in het Latijn, wegens Eakus, ſijn grootvader. Siet* 38 pag.
6. Pallas) *Voogdeſſe en beſchermſter van het wolle ſpinnen en weeven.* Ovidius, 3 B. der Alm. en 6 B. der Herſchepp. Tibullus. 2 B 1 D. Klaudianus, 1 D. tegens Eutropius.
Alwaar om gy, by F. S. Bartolus, *op de* 62 en 63 Marmerbr. *niet alleen Pallas ſiet de wolleſpinſters onderwijſen en gebieden; maar ook, by* Triſtan, *op een* Gedenkpenning *van Domitianus (welken ik ook onder de mijne bewaar) deswegen een wollig ſchaap of ram vind afgebeeld.*
7. Wolbennen) *Spinkorven elders geſegt; van welke*, 46 pag.

8. Speer) *Geheeten Pelias; van welke*, 13 pag.
9. Heldinnen) *Van welke (ſijnde anders ontelbaar) de voornaamſte ſijn opgeteld*, 190 pag.

ten God. Merkt gij, dat sij door u gebeden vertrotst; weg met 't gebee-boek, snijdt't fleemen af. Veel dogters hebben trek na't aarselende, en tegenheid in 't naderende. Hout dan flaauwer aan, soo sult gij haar 't walgen benemen. Een vrijer moet niet altijt seggen, dat hy om paren uitkomt. Laat 't minnevuir slegts insluipen onder den naam van vrientschap. Onder schijn van vrientschap heb ik eens een stuggere seeks bedroogen gesien, en hem, die eerst vrientschap hielt, de maagt sien onderhouden.

ELFDE HOOFDSTUK.

Hoe men in het vryen sijn gelaat moet aanstellen.

Een schipper misstaat een blank vel. Insgelijks moet 't zee-water door de hitte der sonne swart sijn. Een blanken boer is mede leelijk, om'dat die gedurig onder den blaauwen hemel met ploegen en eggen in de weer is: leelijk een kamper, die in de ren of worstel-perken na d'eer van
1 den olijf-krans steekt. Maar een minnaar moet bleek sijn: dat 's de verf die een vrijer dient en mooi staat: die veele
2 gemeent hebben geen kragt gehad te hebben. Orion sworf en rotste in de bosschagien, doen hy besturven was, op Lyrice verliest. Dafnis was doots, op sijn taje Naïs vergen 3
slingert. Laat ook u quijnen door magerheid blijken, en rekent niet voor schandt een muts of kallot op 't hooft te 5
setten. 'T onrustig nagtbraken, kommer en harten-wee, uit sterke min ontstaan, verswakt en verteert de jongelingen tot geraamten. Siet'er erbarmlijk uit, wilt gij u doel schieten: soodanig, dat, wie u siet, kan seggen, gij mint.

1. Olijfkrans) Palladia *word'er in het Latijn bygevoegd; sijnde de olijfboom Pallas of Minerva toegewijd; gelijk wy aanteekenden*, 94 pag.

Voorders dat men deese krans, in de vijfjaarige strijd-spelen, de Olimpische by de Grieken genoemd, de verwinnaars toevoegde, bewijst men met Herodotus, 8 B. spreekende van de krijgstogt van Xerxes, 26 H. Pindarus, 3 Liers. der Olimp. Ovidius, Klaagd. 4 B. 10 D. behalven de Kantteekenaar over Aristofanes, Lucianus, Statius.

2. Orion) *Een welgeoefend jager, en deswegen een vriend en metgeselle van Diana. Deese, te seer op sijne krachten en snelheid stoffende, roemde geen dier te kennen of elders te weesen, dat hy niet sou konnen ombrengen. Het aardrijk, deesen snorkaard moe sijnde, baarde daadelijk een schorpioen; die hem stekende het leven benam; terwijl Diana sijn gedachtenis onder de sterren aan den hemel dede stellen.* Euforion, by Natal. Komes, 8 B. 12 H.

Doch andere schrijven weder heel anders van sijn omkomen; als Horatius, 3 B. 4. D. Lukanus, 9 B. Nikander in den Theriak. Higinus, *enz.*

Van sijn vreemde en koddige geboorte schrijven Ovidius, in het 4 B. der Alm. Palefatus, in Or. Laktantius, over het 7 B. der Theb. van Statius.

Wat eindelijk sijn kracht, nu een gesternte sijnde, aangaat ontrent het ondermaanige; sijn daalen en ondergaan in de maand November, verwekt onstuimige stormen en geweldige regenvlagen. Klaudianus, in het B. van de Gild. oorl. Virgilius, 7 B. van den En. Horatius, 3 B. 37 Lierd. en 15 Toesang, *enz.*

3. Dafnis) *Soon van Merkuur en sekere waternimf in Sicilien; een groot veehoeder, en, by die gelegenheid uitvinder der Herdersgesangen en veldliederen; somwijlen Diane op de jagt versellende, en haar met de rietfluit vermaakende.* Diodorus, 4 B. 86 H.

4. Hoofd) *Dit was, by de aaloude, so Grieken als Romeinen, in den daagelijkschen wandel en ommegang, doorgaans bloot en ontdekt.*

Dus was het doodelijk aan den Treurdichter Escilus, toen hy met sijn kaale kop in de oopen lucht sat te leesen, en een adelaar, waanende het een gladde klip te weesen, een schildpad op deselve liet aan stukken vallen. Valer. Maximus, 9 B. 12 H. 2 Voorb. der Uitheemsch.

Dus word koning Masinissa geroemd, om dat hy, sijnde een man van tachtig jaaren, op de jagt, het geweld van regen en wind, blootshoofds kon uitstaan. Cicero, by gemelde Valer. Maximus, 8 B. 13 H. 1 Voorb. der Uith.

Dus, seg ik, prijst men koning Pyrrhus, dat hy ook in een veldslag, met blooten hoofde rontsom de sijne reed, aanmoedigde, en sijn rechterhand toereikte. Plutarchus, in Pyrr.

En, uit die oorsaak quam het, dat men, na sekere veldslag, de lijken der Egiptenaaren en Persiaanen aan de weekheid en hardheid der hersenpannen kende; gaande de voorste ook in het heetste saisoen, geduurig bloot en ongedekt, en de laatste steeds bevonden met een sluijer of tullebant. Siet Herodotus, 3 B. 12 H.

Ein-

Eindelijk, om de selfde rede, was Julius Cesar in sijn schik, dat de Roomsche Raad, onder ander eerbewijsen, hem voor altijd vergunde het draagen van den lauwer-krans; te weeten, om daar mede sijn kaale kop te bedekken. Suetonius, in Jul. 45.

Doch, waar toe ook meer bewijs? behalven honderd gevallen, te vinden by de schrijvers, bevestigen ontelbaare Gedenkpenningen *de waarheid van deese gewoonte; vertoonende geduurig de keiseren, koningen, vorsten, en andere lieden van naam en aansien, bloot en sonder hoofddeksel.*

Niettemin hadden sy, in eenige voorvallen en gelegenheden het hoofd gedekt, met helmen, hoeden, mutsen, en sluijers; van welke in het bysonder elders.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Of men, in het vryen, een boesemvriend en raadsman kiesen moet.

Wat wil ik hier best, mijn beklag doen, of u waarschou-
wen, dat in dese gelegentheid vuil en schoon ver-
mujert is? Vrientschap en trou tussen medevrijers sijn pas
bloote naamen. Byloo, 't is onveilig voor een vriend te
loven 't geen gij bemint: want als hy u lof gelooft, on-
derkruipt hij u. Maar, sult gij seggen, Patroclus bekroop
1 Achilles Hippodamie niet; nog Perithöus Theseus Fedra.
2,3,4 Pylades had Hermione lief, gelijk Febus Pallas, en Pol-
5,6, lus Castor sijn tweeling broeder. Wil nu iemant 't selve
7 hopen, die kan op de selve voet hopen dat hy appelen in
de hei, en honig midden in de stroom gewassen, vinden
sal. Hier kan u niet als wat schandelijks vermaken. Ider
let op sijn eige wellust, en bijsonder 't vermaak; 't welk
ook kan met plaisier getrokken werden uit 't hart-seer van
u mede-vrijer, die gij onderkruipt. O schendig stuk! een
vrijer moet in sijn vrijagie geen vijand vreesen, maar, die
hy meent sijn trouwe vrienden te sijn, schuwen, en alsoo
buiten scheuts blijven. Wagt u voor neven, broeders,
en kameraden: dat rot sal u regte kamphanen uitleveren.
'K sou 't hek hier sluiten: maar bedenk nog, dat de hu-
meuren der vrijsters verscheide knippen vereissen. Ook
draagt een en 't selve land niet allerhande vrugt. Dit is
bequaam tot de wijn-stok, dat tot olijf, 't ander tot ko-
ren. 'S menssen hart heeft soo verscheide sinlijkheden,
als 'er posturen en vormen in de wereld sijn: maar die
wijs is, sal bequaam sijn om sig na allerhande slag te
schikken. Hy sal, Proteus, den vorm-veranderaar, slag- 8
tende, sig dan in water verdunnen, dan in een leeu, dan
in een boom, dan in een borstlig ever-swijn veranderen.
D'eene slag van vis wert met 't worp-net, gene met d'an-
gel-roe, d'andere met de sege gevangen. Scheert ook al-
derhanden ouder niet over eene kam. Een oud hert sal
veel eer en verder 's jagers lagen gewaar werden, als een
jong. Schijnt gij afgeregt bij een duif, en dartel bij een
beschaamde doos, soo sal sig 't dier terstont jammerlijk
verbluft oordeelen. Hier door komt het, dat een sloor,
die sig vreesde aan een jongman van fatsoen vrij in te wil-
ligen, dikwijl met slegter slag aan 't mallen raakt. Een stuk
van 't aangevange werk is afgedaan: nog een gedeelte ge-
breekt 'er. Met het eerste sullen wij hier 't hek sluiten.

1. Patroklus) Actorides *in het Latijn, wegens Aktor, sijn grootvader. Sie van deese boven* 2 pag.
2. Hippodamie) Briseis, *dat is, dochter van Briseus; van welke in den* Inhoud *van den* 3 B., 10 pag.
3. Pirithöus) *Halsvriend van Theseus; van welke* 18 pag.
4. Fedra) *Sie van deese overspeelige,* 14 pag.
5. Pilades) *Boesemvriend van Orestes; gelijk gesegt is,* 147 pag.
6. Hermione) *Siet van deese den* Inhoud *van den* 3 Br. 38 pag.
7. Pollux, Kastor) *Van deese tweelingbroeders is gesproken,* 80, 152, 162, *en* 171 pag.
8. Proteus) *Van wiens vreemde gestaltverwisselingen wy spraken* 161 pag.

Einde van het Eerste Boek.

DE

MINNEDICHTEN

van

PUBL. OVIDIUS NASO.

TWEEDE BOEK.

EERSTE HOOFDSTUK.

Dat men moet ſien te houden het geen in het vryen is gewonnen.

1 Juigt nu, maak blij geſchal, en ſingt:
De hindt, dus lang beloert,
Is arg en loos vervoert
Door knik-taal, met een ſet
Gewart in 't Jager-net.

2 Bekrans mij 't hooft, verheugde vrijers, met groen da-
3 del-loof: ik verbluf d'Aſcreeſen Heſiodus, en vader Ho-
4 5 merus. Soo verheugt ſeilde Paris van't ſtrijdtbaar Ami-
6 cle met ſijn geſchaakte Helena. Soo vol vreugde was Pe-
7 los, die u, Hippodamia, triumferende op ſijn uitheem-
ſe koets mee voerde. Hoe dus voorbarig, jongeling?
u ſchip hobbelt nog in den buik van de zee; en de haven, 8
daar 't op gemunt is, is nog ver te ſoeken. 'T is niet ge-
noeg, dat u 't meisjen door mijn digt-les aan de hand quam.
Gij greept het door mijn konſt, door mijn konſt moet gij
't ſien te houden. *'T gewonne te bewaren vereiſt geen minder*
kloekheid, als 't vergaren: dat is een vrugt van 't luk, dit
ſal door konſt gelukken. Verleen nu inſonderheid, ſoo 9
ik ooit u jonſt ſmaakte, gunſt en zegen, Venus en Minne- 10
god: ſterkt mij nu Erato, want gij ſijt na de min vernoemt.
Ik

1. Juygt) Dicite, *dat is, ſegt* io Pæan, *in het Latijn. Io was een woord van uitroepinge, allermeeſt van de juichende ſoldaaten, in de veldheers zegepraal, gebruikt.* Horatius, 9 Toeſang.

Dus vind gy, by Oudaan (*in het* 95 Taf.) *op een Keiſerlijken* Penning, *nevens een lauriertak, geſchreven:* 10, 10 TRIUMP. io! io verwinninge en zegepraal!

Doch Pæan was eigentlijk een lofſang ter eeren van Apollo, gelijk de Dithyrambus van vader Bacchus; hoewel ſy, tropicè *of redenkonſtelijk, genomen word voor aller goden lof en verheerlijkinge.* Suidas. de Kanttekenaar van Thucidides, Servius, over het 6 B. van den En. Pindarus.

Behalven dat ook ſelf Apollo Pæan, van Παίειν, ſchieten, treffen (*te weeten het gedrocht Python*) *word genoemd.* Suetonius, in Ner. 39 H. Juvenalis, 6 Beriſpd. Maktobius, 1 B. 17 H.

2. Dadeldoof) *De* Vertaalder *ſpreekt ſeer ongerijmd, van met ruuwe en ſcherpe palmtakken het hoofd te bekranſſen: daar* Ovidius *alleenlijk wil dat men* een palmtak toereike aan den gelukkigen vryer; *gelijk aan een verwinnaar in de ſpeelſtrijden; en met welke men de* Victoria *of het Verwinningbeeld ſiet vertoonen.* Siet 171, 172, 173 *en* 174 pag.

3. Aſcreeſſe) *Heſiodus; van welke, gelijk mede van Aſcra, ſijn geboorteplaats, aangeteekend is,* 136 pag.

4. Homerus) Moeonius, *of* Moenides *in het Latijn. Van Homerus, en Meönien, dat is, Lydien* (*waar uit hy was geſprooten*) *ſpraken wy,* 136 pag.

5. Paris) *Sie van hem en Helene het geen verhaald is in den* Inhoud *van de* 15 en 16 Br. 74 *enz.* pag.

6. Amikle) *Een ſtad in Lakonien; van welke,* 40 pag.

7. Hippodamia) *Gewonnene bruid van Pelops; gelijk wy verhaalen*, 39 pag.

8. Schip) *In het Latijn* pinus. *Siet de reden,* 76 en 150 pag.

9. Venus) Cythæræa, *in het Latijn, wegens het eiland Cithera; van welke,* 34 pag.

10. Erato) *Van welke,* 199 pag.

Haar naam komt af van Ἔρως, *dat is,* de liefde; *om dat ſy der helden bedrijven en minplegingen dicht en opſingt.* Virgilius, 7 B. van En. Statius, in de Bruiloff. van Stella. Apollonius, 3 B. der Vlieſt. Athenæus, 13 B.

11. Wie-

Ik heb wat groots voor te galmen: namentlijk, door wat
konſt de minne kan poſt houden, een kind dat ſoo wiſ-
pelturig de wijde werelt over ſwerſt. 'T is een ligte vo-
11 gel, die twee wieken heeft, om weg te ſcheeren, niet
12 13 ligtlijk te fnuiken. Minos ſogt Dedalus te water en te
land 't ontvlugten te beletten; maar hij verſtoutte ſig met
vlerken door de lugt te ontſnappen. Doen Dedalus den
14 mens os, door Paſifaës ſchandelijke geilheid geraapt, in
ſijn dool-hof had verbijſtert, bad hij: ontſlaa nu, regt-
vaardigſte Minos, mij buiten-ſwerveling: vergun mij 't
15 graft in mijn geboorte-ſtad, en in mijn vaderland te mo-
gen ſterven; dewijl ik daar, door ſlinks onheil beloopen,
niet leven mogt. Kan vader niets verwerven, gun 't kind
verlof van vertrek: wilt gij 't kind geen genade bewijſen,
bewijſt ſe den ouden vader. Dus ſprak hij, en mogt vrij
meer diergelijk verſoek doen; maar kreeg t'elkens nihil
op 't requeſt. 'T welk als hij merkte, ſprak hij: nu hebt
gij, Dedalus, nu hebt gij ſtof om u ſpitsvindigheit in 't
werk te ſtellen. Minos heeft 't land Krete en de zee in ſijn
gewelt: ik kan te water nog te land ontſlippen. Maar de lugt
is nog ongeſlooten: door de lugt zullen wij heen pogen
te ſtuiven. Vergeef, hooge Jupiter, dit ſtout voor-
nemen: want ik ſoek het ſtar-gewelf niet te beſcheeren.
'K vind anders geen weg om mijn dwingeland te ontſnap-
pen. Verſchaf mij togt over de jammer-poel, 'k ſal 't 16
helſſe modder-meer over-baden. Bewillig mij 't regt der
nature te verbuigen. *Ramp en armoede ſoekt dikwijl liſt.*
Wie ſou gelooven, dat ooit mens had door de lugt konnen
vliegen? Hij ſchakeert ſchagten tot wieken, hegt ſijn ligt 17
werk met gaarn, en lijmt de peuken onder aan met ge-
ſmolte was, ſoo dat ſijn nieu konſt-ſtuk nu reets vol-wrogt
was. Icarus ſpeelde blij-gelatig met de gelijmde vleugelen,
niet wetende, dat dit vliegtuig voor ſijn ſchouderen was
gemaakt; tot dat hem vader ſei: dit ſijn de riemen, om
na 't vaderland te roeijen: dit ſijn de hulpmiddelen, om
Minos te ontſlippen. Minos hielt ons te water en te land
gekerkert: de lugt koſt hij ons niet ſluiten: boor door
mijn vont door de lugt, die voor u open ſtaat. Neemt
geen

11. Wieken) *Van de Min en ſijn vleugelen is geſprooken*, 117 en 145 pag.

12. Minos) *Koning van Kreta, van welke* 19 en 52 pag. *Deeſe, verſtaande ſijn vrouw Paſifaë, door Dedalus, tot een redeloo ſe en ſeer ſchandelijke liefde en minpleginge geleid en aangevoerd te ſijn* (*ſie* 16 en 210 pag.) *heeft deeſen ondeugenden konſtenaar opgeſlooten en gekerkerd. Doch welke eindelijk, gelijk men hier hoord, door weg te vliegen, ſich uit die banden verloſte. Siet ook* het 8 B. der Herſchepp. Diodorus, 4 B. 79 H. *en* Andere.

13. Dedalus) *Van deeſen konſtenaar is, gelijk elders, geſproken*, 88 pag.

14. Mens-os) *Geſegt Minotaurus; van welke boven*, 7 en 8 pag.

15. Graf) *Een algemeene wenſch by de aalouden. Alwaarom men ook ſelf de beenderen van die buitens lands waaren overleden, in de lijkbus verſameld, gewoon was in het vaderland over te brengen; om aldaar, naar jeders vermogen, in een graf gewelf geſteld te worden.* Martialis, 3 B. 31 D. Tacitus, 3 Jaarb. 1 H. ſpreekende van de lijkaſch van Germanikus. Ovidius, 3 B. 3 Klaagd. Ammianus, 19 B. 2 H.

16. Jammerpoel) *Styx; van welke riev ier, of helſch modder-meer (volgens den* Vertaalder) 220 pag.

17. Schakeerd) *Dus vind ik deeſen werkbaas beſig ſitten op een fraaije* Verſegelſteen, *by de Hr.* Jacob de Wilde, in de Verſaamelinge van ſijne uitgepikte Verſegel-ring-ſteenen.

18. Bee-

18 geen vlieg-merk aan de beeren, of Orion met't swaart in
19 de vuist. Vliegt mij na, ik sal u voorscheeren: volg mij digt in'tsog, dan sult gij veilig na vliegen. Want steken wij te hoog na de son, soo sal't was smelten: strijken wij te laag aan zee, soo sullen de fikse wieken genet en onklaar werden. Scheer tussen beiden heen: ontsie ook de winden, soon, en set het altijt voor de wind om. Terwijl hij den jongen dese les geeft, hegt hij hem de vlerken aan; leertse hem reppen, gelijk 't wijfje van 't gevogelte de jonge kiekens. Doen bont hij de wieken aan sijn schouderen, en proefde eerst beschroomt sijn vlieg-konst. Als vader nu stont om weg te scheeren, kuste hij sijn soontje, en stortte tranen over de wangen. Daar is seker heuvel, lager als een berg, en verhevender als het vlakke veld: daar van daan schoot 't jammerlijk paar op, om Minos te ontglippen. Dedalus rept sijn wieken, siet om hoese Icarus rept, en staakt alle oogenblik sijn vaart. Nu verluste sig Dedalus met verwondering in de vlugt, verliet sig stouter op de wieken, en schoot geswinder voort, soo dat seker hengelaar, diese in 't sigt kreeg, 't vissen staakte, en 't riet uit de vuist liet slippen. Reets waren sij ter
linkerhand Samos, Naxos, Paros, en Delos, Appol- 20.21.22
loos troetel-eiland, voorbij gesnort, en hadden op de reg- 23.24
ter Lebytnhus, 't bos-lommerig Kalydne, en Astypalea, 25.26.27
met vis-rijke meiren omwatert: als wanneer den jonge, te reukeloos vermetel, hooger op schoor, en sijn voorvlieger verliet. Doen wierdt het hegt draat los, en smolt 't was door 't naderen aan de son: doen vatten d'uitgeslage armen geen dunne lugt: doen ijsde hij: doen schoot hem, beknelt door schrik, swarte donkerheid voor d'oogen, als hij uit den hoogen hemel na de zee keek. Doen hem was en wieken ontdroopen waren, repte hij, lillende, d'armen, maar vond geen stut om in de lugt te blijven hangen. Dus stortte hij neder, en schreeude: o vader, vader, ik ontval u! 't groene water sloot hem, dus schreeuwende, den mond. Maar d'ongelukkige vader, nu geen vader meer, riep: Icarus, Icarus, waar sijt gij? in wat oort sal ik u zoeken, Icarus? De pennen sag hij op de zee drijven, 't lijk raakte onder d'aard, en de zee wiert na sijn naam gedoopt. Minos kost geen menssen 't weg-vliegen beletten: en ik soek een swervende Wiek-god te doen post houden.

18. Beeren) Tegæa virgo, *in het Latijn; naar Tegëa, een stad in Arkadie, niet verre van Mantinea.* Strabo, 8 B. Solinus, 5 H. *sprekende van aldaar gevondene reusen schenkelen* Plutarchus, Propertius, *enz.*

Wy spreeken van de Arcadische Kalisto, in dit gesternte herschept, 90 en 91 pag. *; gelijk van Bootes (waar af het Latijn hier gewag maakt)* 92 pag.

19. Orion) *Van dit gesternte is gesprooken*, 223 pag.

20. Samos) *Van dit eiland is gesprooken*, 4 pag.

21. Naxos) *Mede een eiland; van welke*, 8 pag en elders.

22. Paros) *Wederom een eiland; gelijk wy seggen*, 126 pag.

23. Delos) *Een eiland in de Egeesche zee, 't beruchtste onder de soo genoemde Ciklades; voerende sijn naam van het woord* δῆλος, ontdekt en blijkbaar, *om dat, Latona in barensnood sijnde, en nergens verblijfplaats vindende, dit eiland schielijk uit het water is opgereesen; alwaar sy, sich aan een palmboom vasthoudende, is verlost van Apollo en Diana.* Strabo 10 B. Ovidius, 6 B. der Herschepp. Virgilius, in het 3 Herdersges. Homerus, in de Loff. van Apollo. Euripides, in Hekuba, Treursp. *Het was eertijds onvast, los herwaars en derwaars omdrijvende.* Plinius, 4 B. 12 H. Kallimachus, 1 Loff. Petronius, in het Schimpschr. Ovidius, in gemeld 6 B. der Herschepp. *behalven* Statius, Klaudianus, *enz. doch naderhand vast en onwrikbaar.* De Kantteekenaar, over Kallimach. Herodotus, 6 B. 98 H.

In dit eiland was de berg Cinthus; wegens welke (gelijk wy seggen, 89 pag.*) Apollo word geheeten Cinthius, en Diana, Cinthia: gelijk men se naar Delos noemd Delius en Delia.*

24. Apollo) Clarius deus, *segt het Latijn. Klaros was een stad in Ionien, ontrent Kolofon; berucht wegens Apolloos tempel, en beeld, dat aldaar de besoekers antwoordde.* Tacitus, 2 Jaarb. 54 H. Ovidius, 1 B. des Alm. *hoewel* Strabo, 4 B. *dit ontkent.*

Dit draagd sijn naam, so men segt van κλῆρος, *in het Dorisch*, κλᾶρος*; om dat, by* loting, *Apollo dit eiland is te beurt gevallen.*

Doch, in de Myrtoosche zee, tegens Asie over, is ook een eiland van deselve naam gelegen; hoewel minder bekend.

25. Lebintus) *Eene der Cycladen, in de Egeesche zee; niet heel seer berucht.* Strabo. 10 B. Plinius, 4; 17. Mela, 1 B. 7 H. *behalven* Ovidius, in het 8 B. der Herschepp.

26. Kalidne) *Een eilandeken, in de Mirtoosche zee; van andere ook Kalimne geheeten; en gesteld ontrent Rhodus.* Hesychius. *doch van andere, ontrent Tenedos.* Q. Kalaber, 10 B. *bekend door haar deugdsaamen honig, by naar soo goed als die van Attika.* Strabo, 10 B. Ovidius, 8 B. der Herschepp.

27. Astypalea) *Eene der meergenoemde Cycladen.* Strabo, 50 B. *hoewel in Griekenland meer eilandekens en steden deese naam hebben gevoerd; want so noemd men seker eiland tusschen Rhodus en Kreta, in de Karpatische zee; weder sekere steden op de eilanden Cos en Samos.* Strabo, 14 B. Ovidius, 7 B. der Herschepp. *en eindelijk een kaap en voorberg van Attika.* Strabo, 9 B.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Dat men geen toverkonst moet aanwenden.

Hij verstaat het sig niet, die sijn toevlugt neemt op
1 Thessalier toover-middelen, en sijn vrijster te rieken
2 geeft dat hij van 't volens voor hooft rukte [paarde gift-
3 Medea's toover kruideren, nog spook-sang onder 't be-
4 tooveren van marser-heksen, sal de min duir doen hou-
den. Had min door tooverij konnen verlengt werden,
5 6 Jason had Medea, en Ulysses Circe niet ontslipt. Verg
ook geen meisjens, tot u nadeel, doots verwende min-
ne-dranken. Minne-dranken krenken den geest, en ver-
wekken dolheid. Weg met dit toovertuig. Wilt gij ge-
mint werden, weest beminlijk: 't welk u nog schoon pos-
tuir, nog aansigt alleen sal verschaffen. Al waart gij soo
7 schoon als Nireus, bij den aalouden Homerus na 't leven
8 afgeschildert, en als de tengren Hylas, dien de verliefde
Nymfen listig vervoerden. Wilt gij u matres aan 't snoer
houden, en niet verset staan kijken als sij u opschiet, voegt
bij de gaven van 't lighaam snedig verstand. Schoonheid
is een gaaf, die haast verlooren is, en na 't verloop van
jaren allengs verkrimpt. De viool en hyacint-blom staan
niet immer op haar steelen: als de roos afgevallen is, hout
gij niet als steekle-doorn over. Denkt, goelijkert, dat
gij grijse hairen en rimpels te verwagten hebt, die u 't vel
sullen verschrompelen. Bewerk nu den geest om te kon-
nen stant houden, en vervangt daar mede u schoonheid.
Den geest is 't alleen die vast post houd tot de dood
toe. Past nevens dien ijverig goede konsten, en twee ta-
len te leeren. Ulysses was niet schoon, maar wel ter taal:
evenwel waren selfs zee-godinnen op hem verslingert.
Og! hoe dikwijl was 't Kalipso een dolk in 't hart, hoe dik- 9
wijl sei sij: 't is geen weer, daar gaat te hollen water, als
hij sijn zee-reis wilde vervorderen! Die Godin vergde
hem nu en dan t'elkens weder Troje's ondergang te ver-
haalen; en hij plagt een en de selve geschiedenis op ver-
scheide wijsen te ontvouwen. Sij spansseerde op 't strand:
daar vraagde hem Kalipso onder anderen hoe Rhesus den 10
Tracier om hals raakt. Hij trok met een dun rottinkjen, 11 12
dat hij doen bij geval in de hand had, een schets, tot
haare onderrigting in 't harde sand, en sei: dit 's Troje
(met

1. Thessalier) Hæmoniæ *in het Latijn; wegens Hemonien, dat is Thessalien; waar af*, 63 pag.

2. Paardegift) *Van dit bespottelijk tovermiddel spraken wy*, 127 bl.

3. Medea) *Van welke toveres siet den* inhoud *van de* 12 pag. 58 pag. *en elders.*

4. Marser-heksen) *De Marsi waaren volkeren van Latium in Italien, ontrent het meer Fucinus; op sekere tijd van adders en slangen alom geplaagd. Doch Medea, sijnde haren Jason uit Kolchos gevolgd, is eindelijk, na lang omswerven, hier aangekomen, en heeft dit schadelijk ongedierte verdreven en vernietigd. Alwaarom haar dit volk heeft vergodet, en onder de naam van Anguitia of Angitia, aangeroepen.* Solinus, 8 H. Servius, over het 7 B. van den En. Athenagoras. *enz.*

Ja self het toverkonstig beswееren en verdrijven der slangen is deese Marsi, lang na de dood van Medea, bygebleven. Horatius, 5 Toesang. Virgilius, 7 B. van En. *behalven* Lucilius, *enz.*

Hoewel andere meenen dat die weetenschap haar is aangëerft van sekere Marsus, soon van Circe. Gellius, 16 B. 11 H.

5. Medea) Phasias *in het Latijn, wegens de Fasis; van welke rievier*, 29 pag.

6. Circe) *Van deese toveresse is gesproken*, 161 pag.

7. Nireus) *Een der Griekische legerhoofden, voor Trojen, wegens sijn schoon en welgemaakt licchaam by ieder eengeroemd.* Homerus, 2 B. der Iliad. Propertius, 3 B. 18 D. Horatius, 3 B. 10 Liers. of 15 Toesang. Ovidius, Pontusk. 4 B. 13 D.

8. Hylas) *Soon van eenen Theodomas; welken Herkules, na het ombrengen van den vader, schaakte, en naderhand teder beminde; ja self op de vliestogt naar Kolchos met sich nam. Doch, om reden, met Herkules, in Mysien, aan land getreden sijnde, so is hy van sijn meester voor uit gesonden om ergens water voor den dorst op te soeken. Hy komt aan de rievier Askanius; alwaar hy met sijn waterkruik onvoorsichtelijk te werk gaande, deselve verliest, en daar op in het water valt en verdrinkt.*

Herkules sijn jongen overal soekende en nergens vindende, is soo mistroostig geworden, dat hy de vlieshelden vergat, en al soekende geheel het land door ging swerven. Apollonius, 3 B. der Vlieft. en Val. Flakkus, 1 B. Theokritus, Herdersgel. Propertius, 1 B. 20 D. Virgilius, 6 Herdersgel. *behalven* Juvenalis, Statius, Kalfurnius, Apollodorus, Higinus, *enz.*

9. Kalipso) *Van welke beleefde waardinne, ontrent Ulisses, is gesproken*, 164 pag.

10. Rhesus) *Van deesen koning, vergeefs Troje pogende te ontsetten, spraken wy*, 3 pag.

11. Thracier) Odrysius *segt het Latijn; sijnde de Odrysii volkeren van Thracien. Siet* 190 pag.

12. Rottinkje) *Een stokjen in de hand te houden en met de selve te wandelen is al van langer hand een gewoonte geweest; byſonderlijk van pronkers, en die op haar gewaad en kledinge waaren keurig en nau geset.* Herodotus, 1 B. 195 H. Theofrastus, in sijn Zedebeelden. *Dier-*

13 (met trok hij ftads wallen in 't fand) dat 's Simois, dit mijn quattier. Daar was een veld (met fchrapte hij een
14 veld) dat wij met Dolons bloet befproeiden, terwijl hij voor fijn nagt-fpieden om Achilles gefpan dingt. Ginder
15 ftont de tent van Rhefus den Thraciër. Defe weg quam ik bij nagt met 't gevange gefpan te rug rennen. Nog teekende hij meer in 't fand: maar fchielijk overftolpte een
16 golffijn Troje, en ging met Rhefus enfijn tent heen ftrijken. Hier op fprak de Godin: fiet gij nu wel, wat groote tijtels 't water, dat gij op u vertrek altijt meent trou te vinden, verfwolgen heeft? Wel aan dan, wie gij fijt, fteunt niet te geruft op fchoonheid, of hebt iets grooter als u lighaam.

Diergelijk een ftokje was die van Popilius; waarmede die Roomfche gefant een cirkel trok om den Syrifchen koning Antiochus, wanneer hy hem belafte op ftaande voet uit Egipten te vertrekken. Juftinus, 34 B. 3 H. Livius, 45 B. 12 H. Paterculus, 1 B. 10 H. behalven Florus, Plinius, Val. Maximus, *enz.*

Anders was het ook het behulp van een hoogbejaarden grijsaard, om daar op te leunen in het voortgaan. Statius, in het 11 B. der Theb. oorl. fpreekende van Edipus. Livius, 5 B. 40 H. fpreekende van het inneemen van Rome, door de Gallen.

En hierom noemen de Latijnen een fwak menfch imbecillis, *dat is, gaande fonder* bacillum *of ftokje.*

13. Simöis) *Een Trojaanfche rievier; van welke,* 3 pag.

14. Dolon) *Een Trojaanfche verfpieder, in het Grieks leger achterhaald en omgebracht van Diomedes en Ulifles; na dat hy de komft van koning Rhefus aan haar had ondekt; gelijk wy vertellen,* 3 pag. *Siet mede* Ovidius, 13 B. der Herfchepp. Plautus, in de Logenaar, 4 Bedr. 8 Ton.

15. Thracier) Sithonius, *in het Latijn; wegens Sithonia, een gedeelte van Thracien. Siet boven,* 6 pag.

16. Troje) Pergama *in het Latijn. Siet* 36 pag.

DERDE HOOFDSTUK.

Dat men met fijn vrijfter niet moet twiften.

Een fchrandere toegeving is 't digtfte vrijfter-net: bruske norsheid, en bits tege-kakelen, verwekt haat. Men heeft afkeer van een havik, om dat hij altijt op roof gefpits-klaaut leeft: van een wolf, om dat hij fcheur-fiek gewent is onder de bloode kudde te vallen. Maar de fwaluw wert nooit van menffen beloert,
1 om dat fij vreedfaam is: de duif vint om haar onnofelheid een kot. Weg hier met hair-reepen en bits gekijf: de weegere min moet met fuikere woortjes aangequeekt werden. Laat getroude vrouwen haare mannen, de mannen haare wijven ten huis uit kijven, en gelooven dat fij, tot loon van 't verftooten, altijt op vrije voeten ftaande, haar eigen faken hebben waar te nemen. Dat paft de vrouwen: krakeelen is vrouwen-werk: maar een vrijfter wil altijd lieflijke woortjes hooren. Smeek, fleem, en ftreel u dier, op dat fij u altijd gaarn fie komen. 'K heb hier niet voor, rijke hanffen de vrij-konft te leeren. Die geven kan, heeft mijn konft niet van doen. Hij draagt verftants genoeg in de fak, die, als hij wil, kan feggen: hou daar. Voor fulken fwigt ik, en beken, dat die konft de mijne befchaamt. Ik digt dit ten dienft van kaliffen, om dat ik felfs een kale vrijer was, en bij gebrek van gefchenken plagt woorden te geven. Een kalis moet een loofe vrijer fijn, een kalis moet den bek fnoeren, en veel doorfwelgen, dat een rijke niet fou verkroppen. 'T heugt mij, dat ik, narrig, mijn matres de kap eens verfette: bloet! hoe menigen dag kreeg ik, om die oploopentheid, de deur voor 't hooft! 'K gelooft niet; 'k weet 'er ook niet van dat ik haar hemt opfcheurde: maar fij ftreet 't mij op, en ik gaf haar geld tot een nieu. Dan wilt gij wijs fijn, mijd de feil-greep van u meefter, en vreeft voor fchade van diergelijk vertaften. Plukhairt met Parthers; maar ftreelt u opgekwikt dier met lieflijke korfwijl, en al wat min verwekken kan. Bejegent fij haar minnaar niet vriendelijk of heus genoeg, verdraagt dat, ftaat het door: op 't left fal fij mak en mewaardig vallen. Een krommen tak laat fig allengs regt verbuigen; en knapt, met gewelt gewreekt, in ftuk. Voor ftroom afdrijvende, kont gij een rivier overfwemmen: tegen tij op fult gij u vergeefs af-tobben. 'T involgen temt tijgers en leeuwen, en dwingt 2
den

1. Duyf) Chaonis ales *noemd haar het Latijn. Chaones waaren volkeren van Epieren, ook naar deefe genoemd Chaonia; hoewel eigentlijk, door dit woord het bergachtige deel van Epieren word verftaan.* Virgilius. 3 B. van En. Strabo, 7 B.

Hield veel duiven in haare wouden en bofchagien; byfonderlijk by Dodone; alwaar fy godfpraaken en voorfpellingen aan de vragende gaven. Virgilius, 9 Herdersgef. Propertius, 1 B. 9 D. *Siet ook boven,* 186 pag.

2. Leeuwen) Numidæ *word 'er bygevoegd in het Latijn; aangefien Afrika (van welke Numidie is een deel, gelijk Mauritanie, enz.* Mela, 1 B. 6 H.*) onder andere wilde dieren en bofchgedrochten ook leeuwen is voortbrengende en opvoedende.* Manilius, 4 B. der Sterrekund. Horatius, 1 B. 22 Lierf. Katullus, 46 D. Statius, 9 B. van Theb. Silius, 7 B. Seneka, in Edip. 5 Bedr. 1 Ton. Martialis, 1 B. 105 D, en Juvenalis 4 Berifpd. *by welke twee laatfte (gelijk ook by* Virgilius, in het 5 en 6 B. van En.*) de leeuw, door een onkundige fpreekwijfe (fo feggen de* Uitleggers*) een beer word geheeten.*

den ſtier allengs voor de ploeg te hijgen. Waar vontge
4 ſtuggerder dier, als de Arkadier Atalante? nog raakte dit
5 ſpijtig ſtaal allengs onder de man. Mimalion, ſegtmen,
beſchreide menigmaal in 't bos ſijn tegenſpoet, om haar
bits beſcheid. Dikwijl trok hij, op haar bevel, met
't jager-net boswaart in, en velde, op 't wilt gebeeten,
6 menig ever-ſwijn. Ook liet hij ſig gewillig met Hyleus
ſchigt quetſen; maat wiſt evenwel, hoe hem Kupidoos pijl
't hart bet doorgrieſt had. 'K jaag u niet gewapent in den
7 beeren-bijt ter jagt: 'k laſt u 't net niet te torſſen, nog de
borſt bloot te ſetten om gequetſt te werden: og neen:
den eis van mijn konſt ſal hier bij ſpelen gaan ſijn.
Swigt, als ſij tegen druiſt: met ſwigten ſult gij haar ver-
meeſteren. Paſt haar ſlegts na de mond te ſien, en te
volgen daar ſij weſen wil. Veragt ſij iets, verſoeit het:
prijſt ſij iets, looft het; bejaat ſij iets, ſegt amen; beneent
ſij iets, ſegt neen; lagt ſij, lagt haar toe; ſchreit ſij, huilt,
en plooit u frons altijt na haar aanſigt. 'T ſij dat ſij
ſpeelt, en met u in 't bort dobbelt, ſijt een ongelukkigen 8
dobbelaar, of ſet de ſchijf-ſlag ſchoon. Werpt gij den
teerling, en wilt gij haar tot u nadeel niet af winnen;
maakt, dat gij dikwijl aſen werpt. Speelt gij in 't ſchaak-
bort; maakt, dat u leger van u glaſe vijand geſlagen wert.

Hoe? ſpreekt Solinus, *in het* 20 H. *niet uitdrukkelijk van de Numidiſche beerinnen? maar in tegendeel geloofd* Plinius, 8 B. 58 H. *dat in Afrika nergens beeren gevonden worden. Wie ſal men hier geloven? wat aannemen? te meer aangeſien* Solinus *noch van* Herodotus *in ſijn ſchrijven word geſterkt; die mede* (*in* het 4 B. 191 H.) *onder andere Afrikaanſche dieren beeren teld.*

Alwaarom op een Legpenning *van keiſer Hadrianus, by* Oudaan (*in het* 35 Taf.) *neven een nederſittend wijf, verbeeldende Afrika, een leeuw is afgebeeld.*

Hier heeft ook gemelde keiſer een groote leeuw doorſtooten en omgebracht; gelijk dat (*behalven* Dio, 69 B. *en* Spartianus, 26 H.) *getuigd een Tripolitaanſche* Gedenkpenning, *by* Triſtan; *alwaar Hadrianus, op ſijn paard geſeten, een toeſchietende leeuw met een ſpiets doorſtoot.*

4. Arcadier) Nonacris, *in het Latijn, wegens de berg Nonakris; gelegen in Arkadie: uit welke de Stijx voortkomt; een ſeer kille, en deswegen in het drinken doodelijke rievier; met wiens water, alleenlijk in een paardehoef bevatbaar, men Alexander meent te ſijn vergeven.* Kurtius, 10 B. 10 H. Juſtinus, 12 B. 14 H. Vitruvius, 8 B. 3 H. Ovidius, 2 B. der Alm. en elders. Plinius, 30 B. 16 H. *behalven* Pauſanias, Plutarchus Seneka, *enz.*

Van Atalanta, ook geheeten Kleopatra, is geſprooken, 12, 18 en 124 pag.

5. Mimalion) *Een wichtige letterfout.* Melanion *heeft het Latijn; want ſo word Meleager mede geheeten by* Propertius, 1 B. 1 D. Muſeus, *enz.*

Van deeſen jager en oorlogsman ſpraken wy, 12 en 49 pag.

6. Hyleus) *Eene der* Centauren *of menspaarden, ſo geheeten van* ὕλη, woud, boſſchagie; *waar in dit ſlag van ruiters, op de bergen van Theſſalie, ſich onthield, gelijk wy ſeggen,* 8 pag.

Deeſe, van Pirothöus ter bruilofte genood, en door de wijn aan het hollen geraakt, verliefde daadelijk op de bruid; en poogde, nevens ſijne makkers, haar te ſchaaken, en weg te voeren; volgens het geene verhaald is, 8 en 86 pag. *en* Kallimachus, in de Loffang van Diana.

Of dit nu deſelve Hyleus is, die hier, nevens Meleager, Atalanta bemind, blijft twijffelachtig; hoewel ook Propertius *deeſen de medeminnaar van de Jagereſſe is maakende, op de* boven aangetoogene plaats.

7. Ter jagt) Scandere ſylvas Mænalias, ſich begeven in de boſſchen van den berg Menalus, *ſegt het Latijn. Siet van Menalus,* 124 pag.

8. Dobbeld) Eburnos numeros jactabit, yvoore ſteenen gooit, *in het Latijn. Drie ſpeelen waaren wel meeſt by de ouden, onder den dronk of naar het avondmaalen, in gebruik. Te weeten,*

1. Alea; *de kaart; de Romeinen ſcherp en op hooge boete verboden, en alleen in de vierdagen van Saturnus toegelaaten.* Horatius, 1 B. 24 Lierſ. Juvenalis, 24 D. Seneka, in de Vergood. van Klaudius.

2. Tali, *of* Teſſeræ, *de* teerling; *gemaakt of van kooten uit de knyſchijven van eenig dier; of wel konſtelijk gewrocht van yvoor.* Martialis, 13 B. 1 D. *ja ſomwijlen, onder de grooten, van goud.* Suetonius, in Tib. 14 H. *ook wel van liguſter hout.* Plinius, 16 B. 18 H.

Voorts gooiden ſy de ſteenen op het (*meeſt* buxea, palmhouten) *bort, niet met een loſſe hand, maar door een pijp* (fritillus, *of* pyrgus, tooren, *ſegt het Latijn*) *of ronde buys; by naar gelijk men heden ſomwijlen deſelve, door hoorntjes al rammelende uitſtort.* Horatius, 2 B. 7 Beriſpd. Martialis, 4 B. 14 D. Juvenalis, 14 Beriſpd. Seneka, in de Vergood. van Klaudius, *enz.*

Eindelijk het eerſte plat der ſteenen had een eenig oog; was, in de werp quaad en ongelukkig, en deshalven geheeten ὄνος, eſel; canis, hond; *of* vulturrius, een gier. Propertius, 4 B. 9 B. Horatius, 1 B. 4 Lierſ. Martialis, 13 B. 1, 15 en 17 D. Perſius, 3 Beriſpd. Suetonius, in Auguſt. 71 H. *het tweede, ſeven oogen, gaf een ſeer gelukkige gooi, en was deswegen ook Venus genoemd.* Ovidius, Treurd. 2 B. *enz. het derde*

derde drie oogen, gesegt Chius; *en het vierde vier oogen, met de naam van* Senio; *mede goed en voordeelig.* Suetonius, in de gemelde pl. Persius, 1 Berispd. *enz.*

3. Latrunculi, *het* Schaakspel, Vopiskus, in Proculo; Seneka, van het Geruft Gem. 14 H. *waar in de schijven of gewrochte beeldekens waaren van twee bysondere verwen; en in twee* bataillions *of slagordens, naar de wijsen der krijgsknechten, verdeeld.* Martialis, 7 B. 72 D. Manilius, 4 B. der Sterrekund. Klaudianus, op het 6 Burg. van Hon. Sidonius, 1 B. 2 Br.

Geoeffend self van koning Pyrrhus, die met deselve in het bord de nettigheid der krijgsoefeningen de sijne vertoonde, en in het selve onderrechte. Donatus, over de Kamerling van Terent. 4 Bedr. 7 Ton. Ammianus, 24 B. 1 H.

Sijnde de schijven gebootseerd van was. Plinius, 9 B. 54 H. *of wel meest van glas.* Ovidius. in het 3 B. der Vryk. de onbekende in het D. aan de Pisoos. *ja van eedele gesteenten.* Martialis, 14 B. 20 D.

Eindelijk is van dit spel de uitvinder geweest Palamedes, met deselve de krijgslieden, in het langsaam en verdrietig beleg van Troje, besig houdende. Pausanias, in Korint. Filostratus, in de Held. Sidonius, 23 D. Kassiodorus, 8 B. 31 Br. *behalven* Suidas, Gregor. Nazianzen. *enz.*

Wiens schaakbort, als een geschenk de goden geheiligd en in den tempel opgehangen, den nakomelingen langen tijd verwondering en eerbiedigheid heeft verschaft. Servius, over het 2 B. van den En.

VIERDE HOOFDSTUK.

Dat men in alles moet gedienstig sijn.

1 Hout haar selfs 't breet uitgerekt sonne-scherm boven 't hooft. Maakt gij haar, daar sij gaat, onder 't volk ruim
2 plaats. Suf niet haar een voet-bankje onder te steken,
3 en de schoenen van of aan de tengere voetjens te trekken. Ook moet gij dikwijl, al waart gij selfs huiverig, de koude hant van u matres in de schoot verwarmen. Agt het voor geen schant (al is 't schant, gij sult 'er deugt bij vinden) haar als een slaaf een spiegel voor te houden. Sel Her-

1. Sonnescherm) *Heden by de Fransse geheeten* Quitesol; *van welken ook gesprooken word by onsen* Dichter, in het 2 B. der Alm.

Ik sie het ook gebruikt op het 52 Marmer *van* P. S. Bartolus; *alwaar Bacchus en Ariadne, sittende op den wagen, met deselve worden overschaduwd.*

2. Voetbankje) *Waar af gesprooken is*, 204 pag.

3. Schoenen) *Welke, by de aaloude, niet ander waren als enkele soolen, hebbende aan wedersijden linten of banden, die sy boven op den blooten voet samenknoopten en vastbonden; so dat men ook by de dichters, dikmaals het woord* vincula, banden, *inplaats van* soleæ, *siet gebruiken.* Ovidius, 2 B. der Alm. Tibullus, 1 B. 6 D. *behalven* Manilius, Virgilius, *enz.*

Sie deese soolen en cierlijk toegestrikte banden by den Nederlandschen Polyhistor, Wilh. Goeree, *in het* 1 D. 5 B. der Joodsche Oudheden afgebeeld; *keuriglijk genoomen uit de Roomsche* Marmerbeelden.

Dit was de rede dat sy dagelijks de bestovene en bemorste voeten afwaschten; en deswegen hunne gasten en vreemdelingen daadelijk met die plicht verwellekoomden. Homerus, 3, 17 en 19 B. der Dool. *behalven* Martialis. Horatius, *enz.*

Ook lieten sy die van de voeten trekken, wanneer sy gingen eeten; quansuis om de tafelbedden, waar op sy gingen leggen (gelijk gesegt is, 60 pag.*) niet te besoedelen en te bederven.* Plautus, in de Norsche, 2 Bedr. 4 en 5 Ton. Martialis, 3 B. 49 D. *welke sy naar de maaltijd weder hunne knechten afeischten.* Plautus, in genoemd Spel, 2 Bedr. 8 Ton. Horatius, 2 B. 8 Berispd. en 1 B. 13 Br. Martialis, 8 B. 59 D. en 13 65 Petronius, *enz.*

In de vrouwen waaren deselve somwijlen van goud, en met paarlen en gesteentens alom besaaid. Plautus, in de Bacchid. 2 Bed. 3 Ton. Plinius, 9 B. 35 H. Suetonius, in Calig. 52 H. Manilius, 5 B. der Sterrekund.

Maar de mannen (te Romen, te weeten) gebruikten haar niet als by de tunica *of lijfrok; en binnens huys: want sy by hunne* toga, *of staatrok aandeeden* calcei; *eigentlijk schoenen, of liever laarsjes, komende tot aan de kuyten, de voet rondsom dekkende en besluytende.* Horatius, 1 B. 6 Berispd. Suetonius, in Kalig. 52 H. Martialis, 2 B. 29 D. en 7 B. 33 D.

4. Her-

4 Hercules, die door ſoo veel e wonder-daden ſijn ſtief-moer
Juno afmattende, den hemel verdiende, dien hij te vooren
op de ſchouderen torſte, ſat, meentmen, onder de
5 6 Joniſſe dienſt-maagden met de wol-ben op ſchoot en pluiſ-
7 de. Dien Tyrinthier held gehoorſaamde 't gebod van ſijn
Omſale: en ſoud gij u ſchamen te doen, dat hij gewillig
deedt? Belaſt ſij u op de mart [op 't rigthuis] te komen,
pas op voor 't beſtemde uir, en komt'er niet van daan,
als laat. Seit ſij: ei loop eens hier of daar na toe: ſchort
alles op, vlieg, en ſtoot al om ver wat u onder-weeg
voor den boeg komt. Komt ſij 's nagts van een gaſtmaal
t'huis: pas op, dat gij haar, des verſogt ſijnde, quanſuis
als lakkei, t'huis brengt. Moet ſij op 't land weſen, en
ſegt ſij, komt daar: (de min heeft een weerſin in log-
ge draf-ſakken) hebt gij geen wagen, tijt'er te voet na
8 toe. Suf voor geen bang weder, voor heete honts-da-
gen, nog diepe ſnee te kneden. 'T vrijen is een ſoort
van oorlogen: weg hier met traag-ſchroeven: dit ſijn geen
vaandelen daar bloode loeren onder vegten mogen. Die
't minne-leger wil volgen, moet onbeſchroomt ſijn voor
nagt, kou, land-loopen, en alderhande ongemakken.
Dikwijl moet gij een ſtort-bui op den romp afſchutten,
dikwijl kout en keſig onder den blaauwen hemel leggen.
Apollo, ſegtmen, hoedde Admetus des Theſſaliers run- 9 10 11
deren, en behielp ſig in een hutjen. Wien voegt het niet,
dat Febus voegt? Rui uit de vederen van grootsheid, wie
gij ſijt, die wil dat de min in vaſt poſtuir blijve. Kont gij
niet veilig en na wens inkomen, is de deur van u matres 12
gegrendelt, breek door 't dak, of ſluip ter ſluik door een
hoog venſter. Sij ſal verblijt ſijn, en 't houden voor een
wis teeken van vaſte min, als ſij merkt, dat gij u om ha-
rent wil in gevaar ſtelt. Dikwijl koſt gij, Leander, u 13
meisjen wel miſſen: maar gij quamt over ſwemmen, om
haar u trouwe min te betuigen.

4. Herkules) *Van hem is meermaalen geſprooken; als* 43, 44 *en volgende* pag.

5. Joniſche) *Of liever Lydiſche; ſijnde by Omfale, koninginne van Lydien, gelijk wy ſeggen,* 45 pag. *Doch, wat Jonien aangaat, ſy was een geſonde, rijke, en weelige landſtreek van kleen Aſie, tuſſchen Karie en Lydie gelegen; maakende haare inwoonderen wellustig, dartel, en ſwierig.* Plautus, in Stich. 5 Bedr. 7 Ton. Horatius, 3 B. 6 Lierſ. Atheneüs, 12 B. Ovidius, 6 B. der Alm. *enz.*

6. Wolbenne) *In het Latijn* calathus; *van welke boven,* 46 pag.

7. Tyrinthier) *Herkules, wegens de ſtad Tyrins; waar af geſprooken is,* 206 pag.

8. Hondsdagen) *Wanneer het teeken van de Hond, nevens dat van de Leeuw, ſich aan den hemel vertoond, Siet het aangeteekende,* 162 pag.

9. Apollo) Cynthius, *in het Latijn; wegens den berg Cynthus, van welke,* 69 pag.

10. Admetus) *Siet* 63 pag,

11. Theſſaliers) Pheræ *ſegt het Latijn, wegens Fere, een ſtad in Theſſalie, waar af boven.*

12. Gegrendeld) *En verſekerd met een ſluitboom, genoemd* Sera; *van welke,* 123 pag.

13. Leander) *Sie deeſe ſwemmer beſchreven en afgebeeld,* 90 pag.

YYF-

VYFDE HOOFDSTUK.

Dat men de dienstboden op sijn sijde moet sien te krijgen.

Schaamt u ook niet, de dienst-maagden, insonderheid die 't hoogste woort in 't vat hebben, insgelijks de slaven, door giften aan u snoer te krijgen. Groetse ijder (want wat schaat dat) bij haare namen, en geeftse de hand, of 't borger-meesters waren. Is 'er een slaaf die wat eist, die hand is haast gevult: duw hem iets in de vuist, dat gij missen kont. Geef ook wat aan de dienst-maagden op 't meissens- 1
feest, sijnde den dag dat 't Frans leger van de Romeinen, in 't rou-gewaat vermomt, in de pan gehakt wiert. Trek dit graau, wiltge wel doen, op u zijde, en onder andere altijd den deur-wagter, en die voor de slaap-kamer-deur 2
legt.

1. Meissens feest.) *Hier af vind ik by* Makrobius, 1 B. 2 H. *dit volgende verhaald.*

De Romeinen, door de Gallen t'eenemaal in het onderspit geraakt sijnde, so quamen de aangrenssende gebuuren haar plagen, eisschende, indien sy het gering overschot noch begeerden te behouden, hunne huisvrouwen en jonge dochteren voor rantsoen en losgeld. De Raad, de saak overwegende, komt sekere dienstmaagd in het midden van haar, belovende onder de schijn van haare vrouwen, nevens haar mede-dienstmeiden tot den vyand te gaan. Sy verkleedden sich dan, en worden, om alles een schijn te geven, met tranen ter stad uitgeleid. In het leger onder de maats verdeeld sijnde, maken sy met den vyand goede cier; den beker niet vergetende. Doch door de wijn en 't geduurig woelen bevangt de mannen de slaap. Sy geven aan een wilden vygeboom, even buiten het leger staande, de belegerden een teeken om af te koomen. Die gewapenderhand gelijkelijk binnen dringen, en alles in stukken hakken.

De Raad gaf hier op deese dienstmeiden niet alleen huwelijksgoed uit de gemeene landsmiddelen, maar heiligde ook op den 7 dag van Julius, (waar in deese list gelukte) een jaarlijkschen vierdag; op welke de meiden, prachtig opgeschikt, door Rome liepen, en in dit swieren al dat haar ontmoette, met schimpscheuten en spotredenen bejegenden.

2. Deurwachter) *Welke (gelijk ook,* 123 pag. *is gesegt) aan een keten lag, om niet heen te gaan en weg te vlugten.* Ovidius, 1 B. der Alm. Suetonius, in Vitell. 16 H. Kolumella, 1 B. *en* Petronius, in sijn Schimpschr.

Deese was doorgaans van een hond vergeselschapt; en of een levendige. Artemidorus, 2 B. Seneka, van de Gramsch. 3 B. 47 H. Plautus in het Spooksp. 3 Bedr. 2 T. *of ten minsten aan de wand geschilderd en uitgehouwen.* Petronius. Homerus, 7 B. der Dool. beschryvende het hof van koning Alcinöus.

SESDE HOOFDSTUK.

Van giften en geschenken.

Kwil niet, dat gij u matres kostlijke dingen, maar slegte leuren met snedige bevallijkheid vereert. Is 'er een vrugtbaart velt-of boom-gewas, laat haar de knaap een korfjen vrugten brengen, en segt vrij: dit sijn de vrugten 1
buiten van mijn hoef, al warense op de mart gekoft. Laat 2
hem druiven of kastanjen, Amaryllis klok-spijs, brengen: 3
maar

1. Korfje) calathus, *in het* Latijn; *van welke*, 46 pag.

2. De merkt) Via Sacra, *de Heilige weg in het* Latijn; *soo geheeten wegens het vreeverbond, op die plaats wel eer tusschen de koningen, Romulus en Tatius opgerecht.*

Voorts was sy ontrent de schouburg der Vespasianen en de praalpoort van Konstantinus, gaande van de straat, carina *(wegens haare scheepskielige kromten so gesegt) verby den tempel en van Quirinus, en van Kastor, dat is, langs de voet van den Palatijnschen heuvel, en dwers over de oude merkt (van welke* 101 pag.) *tot aan den tempel van Jupiter den Staandehouder.*

Van haar gedenken Varro, Festus, Aikonius, over de Red. voor Milo. Propertius, 3 B. 3 D. Ovidius, Klaagl. 3 B. 1 D. Horatius, 4 Toes.

3. Amarillis) *Dit siet quansuis op het Amarilletje van den kuisschen* Mantuaan; *sijnde een liefhebster van kastanjen, gelijk hy self verhaald in* het 2 Herdersges.

4. Lij-

maar sij heeft dan smaak in kastanjen, dan in nooten. Hier
nevens moogt gij haar ook, tot een teeken dat gij u basin
4 in gedagten houd, lijsters toesenden, soo sij in de boog-
jens verstrikt hangen. Schandelijk koopt men door gif-
ten erffenissen van bestuurvene en kinderloose krom-ruggen.
Fij, ik wens dat sij haar goed in 't water mogen werpen,
die met giften soo vuilen oogmerk hebben. Wat wil ik u
vergen, minne-digten te senden? Og! digt wert nu wei-
nig geagt. Digt wert wel gepresen, maar groote veree-
ringen gesogt. Als Plomp maar schijven heeft, Plomp is
een abele vent. Wij beleven nu regt de goude eeu.
'T goud is nu in de hoogste waarde: met goud wert min
gequeekt. Al quamt gij selfs, Homeer, met al u sang-
godinnen: bragt gij geen schijven mee, gij bleeft gewis niet
binnen. Vat wel, dat'er onder 't vrijster-gros van duisent
een snoo en afgeregt is; dat 't meeste rugt, schoon slegt-
hoofden, wat neus-wijs schijnen wil. Prijs bei dit slag met
lietjens, hoe slegt sij ook vallen, galmt sij geestig met
een lieflijke stem. Misschien sal dese of gene 't liet, dat
gij op haar beblokte, voor een aangenaam gaafje houden.
Maar past, dat gij altijt gevergt doet, 't geen gij anders
uit u selven doen soud, en tot een minne-stut dienstig
oordeelt. Schoon gij een slaaf had vrijheit toegesegt,
maakt evenwel, dat hij die door u matres versoekt.
Schelt gij een slaaf straf quijt, ontboeit gij hem; laat sij
u schuldig werden 't geen gij reets soud hebben door-ge-
schrapt. Trekt gij 't voordeel, schenkt haar dien tijtel, verliest
gij niets, en laat haar de basin spelen.

4. Lijsters) *Een kostje, seer begeerd op de tafelen der Romeinsche lekkerbekken.* Martialis, 13 B. 92 D. Plutarchus, in Pomp. Horatius, 1 B. 15 Br. Corona turdorum *segt het Latijn; of om datse, kroonsgewijs, in het rond, op de rand van de schotels lagen, of om datse aan een krom gebogen teentje geregen wierden bewaard.* Martialis, 3 B. 47 D. en 13 B, 51 D.

Self wierden sy, als een vereeringe van belang, van de vrienden en gunstelingen hunne meesters toe gesonden, in December, op de dagen van Saturnus. Martialis, 5 B. 58 D. *of ook aan de vrouwtjes, plechtelijk den eersten Maart.* Ovidius, B. der Alm.

SEVENDE HOOFDSTUK.

Dat men de vrijster in alles prijsen moet.

Wilt gij 't dier aan u snoer houden, maakt dat sij sig
inbeelt, dat gij over haar schoonheid verser staat.
1 Is sij in purperen dos, prijst 't bernende fulpe kleet. Steekt
2 sij in 't sijde, prijst 't cierlijk gewaat. Is den aap vergult t
segt: de voering is kostelijker als 't goude boven-stof. Sit
3 sij in een winter-dos gemokkelt, segt: 't is mij lief, dat
gij sorg voor de gesondheid daagt. Heeft sij een gemou-
den hemt-rok aan, schreeut: gij sult smelten van de hit-
te; maar bijt haar sagt in 't oor, dat sij haar dog voor de
kou wagt. Is sij gescheelhairt, prijst haar scheelen. Heeft 4
sij lokken gekrult, looft die schoone lokrankjes. Rept sij
d'armen in 't danssen, queelt sij een lietje, staat met ver- 5
wondering toe en siet, bedroeft dat sij u vreugt soo haa-
stig af-sneedt. Selfs 't bijslapen, en al wat kittelen kan,
sult gij als wat hemels houden, en 't worstel-piepen met
wondere vreugde aanhooren. Al was sij norsser, als de
wreede Medusa, sij sal haar minnaar als een lam aan de hand 6
komen. Past maat, dat gij 't veins-masker onder dat ge-
sel-

1. Purper) Amictus Tyrii *in het Latijn, wegens de stad Tyrus. Siet de rede hier van* 52 en 64 pag.

2. Syde) Coä *in het Latijn. Cos of Coos of mede somwylen Cea, was een eilandeken in de Egeesche zee, niet verre van Rhodos, gelegen tegen over Karien, eertyds wel bewoond, en sich uitter zee genoeglyk opdoende. Syjnde ook de voedsterplaats van onsen geneesheesheer Hippokrates, en den puikschilder Apelles.* Plinius, 5 B. 31 H. Strabo, 10 B. Solinus, 13 H.

Hier plagmen seer dunne en fyne syde stoffen tot vrouwe klederen te bereiden en te verhandelen; na dit eiland geheeten Coa. Propertius, 1 B. 2 D. Tibullus, 2 B. 6 D. Horatius. 1 B. 2 Berispd.

3. Winterdos) *In het Latijn* gausapa. *Dit was een ruyg en vlokkig gewaad, het geen sy, by winter tyden, voor de kou, droegen boven over den rok van staat of onderkleed.* Plinius, 8 B. 48 H. Martialis, 6 B. 59 D. Persius, 4 en 6 Berispd.

Ik sie met dit selve omhangen de jonge Kommodus op de 5 Penning *by de meergenoemde* Monterchius; *en weder Karakalla, op den* 8 Penning *by den selfden* Verklaarder der Penningen *van den Kard. Karpegna.*

4. Gescheelhairt) *Van het kammen, scheelen, vlechten, en krullen van het hoofdhair in de vrouwen spraken wy* 122 en 132 pag.

5. Armen) *Hoe de aalouden, in het danssen meer hunne armen en handen, als wel de voeten beweegden, is aangeteekend,* 144 pag.

6. Medusa) *Van haar wreed en yslyk gelaat, en de rede van haare mismaaktheid, is gesprooken,* 96 pag.

ACHT-

selschap niet onverhoets vertrekt, en 't aangesigt na de woorden weet te setten. Blijst de veinskonst bemaskert, 't is veel uitgehaalt: raakt sij eens bloot, het kost u schaamte, en maakt dat gij na die tijd met regt geen geloof meer vint.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Hoe men sich moet dragen in de siekte van sijn vrijster.

'T gebeurt dikwijl, ontrent den herfst, als 't jaar in sijn
besten dos, als de blaauwe druif van root sap ge-
swollen is, als men 's morgens huivert, en over dag smelt
van de hitte, dat de leden door warmte en huiver-kou ver-
loomen. Wenst vrij, dat sij fris blijt; maar soo 't gebeurt,
dat sij, wat onpaslijk, aan 't leggen raakt, en gewaar werd
dat sij d'ongesonde lugt t'harent niet wel verdragen kan,
dan moet gij eerst fiks toonen, hoe ver sig u min en lie-
vende gedienstigheit uit-strekt: dan moet gij saajen, om
namaals rijkelijk te maajen. Krijgt geen tegenheid in haare
gemelijke koorsjens, maar tast haar t'elkens de pols, en
bedrilt met de hand dat sij u inwilligt. Laat sij u bekreten
sien, en in 't kussen u tranen met de drooge lipjens af-dappen.
Belooft de Goden veel soo sij gesont wert, en soo dikwijl
gij wilt dat sij 't hoort: maar overlegt selfs, wat muggen
1 gij ten offer brengen wilt. Draagt sorg, dat 'er een bes
komt, om 't siek-bed en d'ongesonde kamer lugt met ber-
2 nende swavel in de bevende hand te suiveren. Dit alles
moet met bevallijke sorg waar-genomen werden: want met
dien inkt schreef 'er menig sijn naam in testamenten. Maar
op dat gij 't sieke schaap door te ijverige gedienstigheit niet
en stoort, moetge peil en maat houden. Verbiet haar
geen spijs, vergt haar geen bittere dranken: geest dat u
vrij-genoot over. Hier hebt gij nu reets in den buik der zee
geseilt: deselve wind niet ga te slaan, die gij waar namt in
't afsteken. De nieuwe min moet, terwijl se swerft, al-
lengs kragt krijgen, en door voorsigtig koesteren met-
ter rijt sterk werden. Den stier, die u nu vervaert, plagt-
ge, een kalf sijnde, te streelen. Den boom, onder
wiens loof-schaduw gij nu legt, was eerst een tengere loot.
Een rivier ontstaat uit dunne water-stralen, maar groeit in-
't vlieten, en gaart, daar se heen stroomt, van alle kanten
overvoedig nat. Maakt, dat se aan u gewent: dit 's een
groot voordeel. Schuwt geen ongenugte, om daar toe te
komen. Laat sij u altijd in 't oog hebben, u altijd 't oor
leenen, u postuir nagt en dag verbeelden. Als gij u sult
konnen versekeren, dat sij na u verlangen, en voor u, er-
gens heen vertrokken, bekommert wesen sou, rijd dan op
't pat: laat 't werk wat berusten: braak-land, wel besaait,
geest weelig koorn: en een droogen akker slikt gretig re-
gen-vogt. T'huis minde Fillis Demofoon tamelijk; in 3
zee gesteken, dol-driftiger. De schrandere Ulysses deed bui-
tens-land sijn Penelope van liefde quijnen. U Protesilâus 4 5
was van honk, Laodamia. Een korte uitspanning is hier 6
veilig;- maar 't verlange verslaaut metter tijt: de min, uit
't oog, verdwijnt, en nieuwe-sluipt 'er in.. Terwijl Mene- 7
läus van kant bleef, raakte Helene 's nagts, om niet alleen 8
te slapen, in Paris armen. Wat lompheid was dit, Me-
neläus? Gij vertrokt alleen, en liet 't wijf bij dien uit-
heemsen gast alleen in huis. Gij vertroude, ontsint, een
duif aan den havik, een volle schaapstal aan een hongerige
wolf. Hier vergreep sig Helene, nog den sluiker; want sij
deden beide, dat al de weereld doen sou. Gij porde haar
tot overspel, om dat gij haar tijt en plaats gaft: wat deed het
dier anders, als na u eigen raat leven? Wat kostse doen? haar
man was weg, geen slegte vink in de kooi, en sij was ver-
vaart alleen te slapen. Meneläus mag sig op 't stuk beden-
ken: ik oordeel, dat sig Helene niet vergreep; want sij
diende sig van 't gemak van een man-mens.

1. Bes) *Sie doorgaans by de* Schryvers, *hoe sy de toverkunde, en alle andere bygelovige wijdingen, beleesingen en geneesingen oude wijven en besjes toeschrijven.* Ovidius, Minned. 1 B. 8 D. Tibullus, 1 B. 2 D. *enz.*

2. Swavel) *Gemeenlijk in bygeloovige beleesingen en vreemde reukofferen, om iets of jemand te segenen,* (lustrare) *suiveren en te wijden.* Ovidius, 7 B. der Hersch. Juvenalis 2 Berisp. Apulejus, 12 B. der Herschepp. spreekende van den priester van Isis.

3. Fillis) *Siet van deese gelieven, den* inhoud *van den* 2 Br. 5 pag.

4. Penelope) *Lees haare klachten over het afweesen van haar bedgenoot, in den* 1 Br. 1 pag.

5. Protesilaus) Phylacides, *in het Latijn; wegens Fylace; van welke rijkstad,* 67 pag.

6. Laodamia) *Haar liefde en droefheid over haaren Prôtesilâus vertoond ons den* 13 Br. 65 pag.

7. Menelaus) *Van hem is gesproken,* 67 pag,

8. Helena) *Van wiens liefde tot den overzeeschen* Paris, *de* 15 Br. 74 pag. *genoegsaame blijken is gevende.*

NEGENDE HOOFDSTUK.

Hoe gevaarlijk het is een tweede vrijster op te wachten.

Dan sijt gewaarschout, dat geen bruin ever-swijn ooit
soo wreet vergrimt, terwijl 't de verwoede honden
1 met sijn tande-bliksem in de lugt omwipt; geen leeuwin,
die wulpen soogt; en geen adder, onverhoets getrapt,
soo fel is, als een vrou-mens ontsteekt, en blijkelijke tee-
kenen van bitse jalousij vertoont, wanneer 't gewaar wert
dat haar bed-genoot buiten de pot pist. Sij runt tegen
staal en vuir in, en holt, sonder tooi of quik, als een
2 3 dolle wijn-papin. Medea wreekte 't wan-bedrijf en over-
spel van haren Jason met 't mooorden van haar kroos.
Let eens op d'andere vervloekte moeder (dat is Prohne,
4 die in deese swaluw veranderde) siet eens hoe bebloet
haar borst is van haar soons moort. 'T sluiken slaakt vaste en
bondige minne-banden: dit moeten voorsigtige mannen
schuwen als de pest. Besluit hier uit niet, dat gij u bij
een dier houden moet: dat verhoe den hemel! sulk
geluk gebeurt naauwlijks een getroude. Quikstaart vrij:
maar hout u snoepen heus verhoolen, en soekt nooit
roem door u feil-grepen. Vereert ook geen geschenken,
die d'eene bij d'andere deern mogt kennen; en hout geen
vaste tijt van sluiken, nog een en de selve vrij-plaats, op
dat gij van u matres, ter plaatse daar sij u verspiedde, niet be-
trapt mogt werden. Soo dikwijl gij minne-brieven schrijft,
over-leestse eerst selfs omsigtig; want veel vrijsters lesen
meer brieven als aan haar werden gesonden. [D'eene laat
d'andere de brieven lesen.] 'T gehoont Venus-dier soekt
haar revenge: schiet weer van sig; en geeft u, na voorgaande
beklag over u trou-loosheid, stof van selfs te klagen. Soo
lang Agamemnon sig alleen vernoegde met Clytemne- 5
stra, bleef sij kuis; maar doen hij feilde, sloeg sij god-
loos agter uit. Want sij had verstaan, dat Chryses, Apol-
loos priester, met 't aanbieden van de huif en laurier-tak 6 7
haar sluiker niet had konnen bewegen tot ontslaging van
sijn dogter. Ook hadse van u droevig kirren gehoort,
verlate Hippodomia, en hoe den oorlog, door schandig 8
sammelen, wiert gerekt. Dit had sij maar gehoort: maar
Cassandre, Priam 's dogter, sagse selfs, en den verwin-
ner tot een schandelijke buit van sijn verwonne boel.
Hierom

1. Tande-bliksem) *Men segt dat de lucht en adem van het wildverken, tusschen de jagers en honden, in sijn woedende benaudheid, so heet en gloejend is, dat sijn houwers, al het geen sy raaken, schijnen te sengen en af te branden.* Oppianus, in het 3 B. van de Jagthond. Xenofon, *enz.*

Dus gebruiken ook het woord fulmen, *of* fulmineus, Ovidius 1, 8 en 10 B. der Herschepp. en 2 B. dsr Alm. Martialis, 11 B. 69 D. spreekende van dit vinnig boschgedrocht.

2. Dolle) *Getroffen, segt het* Latijn, *met de hoornen van de Aonische godheid. Siet het aangeteekende, ontrent deese bynaam, de landstreek Aënien ontleend,* 116 pag.

3. Medea) Phasias *in het Latijn; wegens de riviere Fasis; van welke* 29 pag.

4. Swaluwe) *Van deese gestaltverwisselinge werd elders gesprooken.*

5. Agamemnon) *Van sijn liefde tot de gevangene Chryseis spraken wy,* 10 pag.

6. Aanbieden van de huyf) *Voorwaar wel onkundig van onse* Valentyn *verduitscht.*

De vittæ (*waar af het Latijn hier is spreekende*) *waaren altijd geen hoofdsluijers* (*huiven noemdse de* Vertaaler) *maar ook swachtels, en banden, waar mede sy haare handen en armen bewonden, die iemand quamen smeeken en te voet vallen.* Appianus, in de Punisch. en Spaansch oorl. Virgilius, 7 en 11 B. van den En. Ovidius, 11 B. der Herschepp. Plautus, in Amfi. 1 Bedr. 1 Ton. *behalven* Sofokles, *enz.*

Behalven, dat ook de vittæ, *in het slachtoffer, banden en afhangselen waaren; waar mede haar hoofd en hoornen waaren gebonden en opgeschort. Siet het geen is aangeteekend,* 125 pag.

Vorder rees uit deese gewoonte weder een tweede plechtigheid, te weeten: dat de biddende, sijnde voor het hoofd geslagen en afgeweesen, die swachtelen en bindselen wegwierpen en van een reeten, om de onmedogenheid hunner vyanden aan een ieder haatelijk en lasterlijk te maaken. Appianus, in gemeld B. van de Pun. oorl.

7. Lauriertak) *De priesteren droegen gemeenlijk, onder het offeren, kranssen op het hoofd, en takken van boomen aan sulk of sulk een godheid toegewijd, gelijk aangeteekend is,* 35 pag.

Dus waaren sy, Apollo slachtoffers toebrengende, met lauwertakken, gelijk aldaar gesegt is, gekroond; behalven dat sy deselve ook, met het offer besig sijnde, in haar hand hielden, van welke plechtigheid elders.

8. Hippodamia) Lyrnesis, *in het Latijn, wegens de stad Lirnes; van welke,* 12 pag.

9. Egi-

9,10 Hierom nam Clytemnestra Egistus tot haar pol, en moordwraak over haar geschonde egt. Vrijt gij ergens ter sluik, en leekt 't wel verhoole snoepen uit, hiet het stijf liegen, al waart soo klaar als de middag. Let wel, dat gij dan niet onderdaniger fleemt, als te voore. Dit 's een teeken, dat'er wis melk aan de kan is.

9. Klitemnestra) Tyndaris *in het Latijn; want, sy de suster sijnde van Helene, was ook de dochter van Leda, Tindaars bedgenoot; gelijk wy vertoonen*, 23 pag.
10. Egistus) Thyestiades, *in het Latijn, wegens sijn vader. Siet* 40 pag.

THIENDE HOOFDSTUK.

Dat men geen hulpmiddelen uit den apoteek moet haalen.

Maar spaar geen lende-bloet. Hier door kont gij alleen vrede maken, en met pikken tuigen, dar gij u gaven niet elders uitschudde. Sommige keuren voor goet, lief-kruit
1 in te nemen; maar dat is, mijns oordeels, vergift. Andere maken dranken van peper, bern-netelen-saat, en geele bertram, t'saam gestooten, en op ouden wijn gezet. Maar de Min-godin, die in den tempel, op den hoogen Erix gestigt,
2 in 't bos-lommer, woont, laat niet toe, dat door die middelen geilheid wert verwekt. Nuttigt liever witte bollen die uit Megare over komen; geil-kruit [rakket] dat uit de tui- 3
nen komt; en eijeren: slikt witten honig, en kraakt nooten 4
van de spitsbladige pijnboom. Wat spat gij, geleerde Erato, tot artsenij; 'K moet binnen mijn vrij-perk blijven.

1. Liefkruid) Saturea *segt het Latijn; verstaande, of seker kruid, ook* thymbra *geheeten by* Plinius, 19 B. 8 H. *en andere; om sijn verhittende kracht seer dikwijls van de jonge lieden te Romen gebruikt.* Martialis, 3 B. 75 Sneld. *of wel seker wild kruid, met twee of drie bolletjes aan sijn wortel*, Satyrion *geheeten by de Geneesheeren, om dat het quansuis de menschen dartel en geil, als Saters, is maakende. Soo dat seker mengsel, in den apoteek*, Diasatyrion, *naar dit kruidje, word genoemd.*
Siet het eerste kruid vertoond by Remb. Dodoneus, *in het* 9 B. 21 H. *gelijk het tweede, in het* 7 B. 20 H. *van sijn groot en onverbeterlijken* Herbarius, *of Kruidboek.*
2. Erix) *Van deesen berg, en Venus, op deesen berg geëerd en aangebeden, is gesprooken*, 106 pag.
3. Megare) Urbs Alcathoi *in het Latijn. Alkatöus was een soon van Pelops, welke sijnde van broedermoord verdacht, naar Megaris vertrok, alwaar hy een leeuw, al om veel schade doende, gedood hebbende, is geworden de schoonsoon en erfgenaam van Megareus. Soo dat de stad Megara, sijnde gelegen aan de Saronische zeebogt, tusschen Korinthen en Athenen. (hebbende een welgelegene haven, geheeten Nisea.* Strabo, 9 B. Stefanus, in sijn Stedeb.) *naar hem somwijlen ook Alkatoë word geheeten by de schrijvers, als* Ovidius, 8 B. der Herschepp. en Klaagd. 1 B. 9 D.
Vorders brachten de landeryen omtrent deese stad seekere bollen of aard-appelen voort, seer warm en windig van aard, en des in het Venusspel begeerd. Ovidius, 2 B. der Minnebr. Kolumella, 10 B. Kato, *enz.*
4. Honing) Hymettia *word'er in het Latijn bygevoegd; sijnde Hymettus, een berg in Attika, een landschap van Griekenland; wegens Athenen genoegsaam berucht; leverende seer schoon marmer.* Plinius, 17 B. 1 H. *doch voornamelik suivere en smaakelyken honing.* Martialis 7 B. 88 D. Juvenalis, 14. Berispd. Statius, 12 B. van Theb. Silius, 1 B. Val. Flakkus, 5 B. der Vlieft. *behalven* Pausanias, Dioskorides, *en andere.*

ELFDE HOOFDSTUK.

Dat men sorg en agterdogt in sijn vrijster moet verwekken.

Die flus, na mijnen raat, u sluikerij verheelde, wende nu 't schip, en melde op mijn woord sijn snoeperij. Deese wispelturigheid kont gij in mij niet misprijsen; 1
want 't schip seilt niet altijt sonder laveeren met een voorwind.

1. Noordewind) Threjicius Boreas *in het Latijn; welke, ten aansien van Griekenland, uit Thracien, en uit de noorder-hoek blaasende, gesegt word aldaar sijn verblijf te hebben.* Horatius. 13 Toesang. Statius,

wind. Dan bruistmen eens voort met een nootder, dan met een ooste wind: dikwijl swelt 't seil door een weste, dikwijl door een suider kou. Let eens, hoe de voerman somtijts 't gespan den lossen toom geeft, somtijts na de konst ophout. Daar sijn vrijsters, die sig ondankbaar dienen van 's vrijers slaafagtige toegeving, en slaau minnen, als sij alleen gevrijdt werden. *De gemoederen verdartelen, als 't altijt voor de wind gaat; en 't sijn sterke beenen die weelde dragen konnen.* Gelijk een kool vuir allengs smoorende 't hooft onder duikt, en onder d'as legt en smoort, maar, door swavel ontsteken, weder opvlamt: soo moet de min bij wijl met solfer priemen van jalousij ontsteken werden, als de vaddige en kommerloose harten onder d'as van gerustheid smooren. Maakt, dat sij voor u bekommert is, en blaast haar laauwe min weder in de brand: doetse besterven, als sij hoort dat gij met andere te doen hebt. O meer als gelukkig vrijer, wiens vrijster wroegt en sugt om sijn versette min! want soo haast krijgt sij de bange snuf van sijn trouloosheid niet in de neus, of sij valt van haar selve, besterft als een doode, en krijgt de klem in de mond. Laat ik de man sijn, dien sij verwoet in 't hair vliege, dien sij de wangen opkrabbe, dien sij schreiende met felle bikken sla, sonder wien sij gaarn sou willen, maar niet konnen leven. Vraagt gij, hoe lang sij, dus gepraamt, hoort te klagen? een dag twee drie, dan heeft haar grimmigheit geen respijt om post te grijpen. Dan moet gij haar swanen-hals in tijts omhelsen, en 't schreient lam op de schoot setten. Kust en knipt haar met de tranen op de wangen: dan sal 't pais sijn: dit 's 't eenige middel om haar gramschap neer te setten. Als sij heftig sal gebuldert hebben, en u wisse vijandin sal schijnen; versoekt dan een nagje: ik wed, sij sal grundelen. Onder 't vlas woont d'eendragt: onder 't lijwaat (geloof mij) is de vriendschap gebooren. De duiven, welker vrijtaal korren is, siet gij 't eene oogenblik pluk-vederen, 't ander trek bekken. 'T geheel AL was eerst een onfatsoenlijke mengel-klomp; en hemel, aard, en zee had maar eene gedaante. Daar na is 't hemel-welf over 't aardrijk uitgespannen, den aard-kloot met de zee omgoten, en den dootsen bajert in leden [vier hooft-stoffen] gerekt. De bosschagien vielen 't wild, de lugt 't gevogelte, 't water de vis de beurt. Doen sworf 't menslijk geslagt op 't woeste land, en was niet anders als een ongeschaaft gepeupel. Doen waren de huisen bosruigte, de spijs kruideren, 't bed boom-loof. Een langen tijd had d'een d'ander niet gekent. Men segt, dat 't soet gequikstaart de woeste gemoederen verkneedde, doen man en wijf bij malkanderen raakten. Wat raat om werk te beginnen? sij hadden niemant die 't haar geleert had: maar 't kittelig werk leerde sig selven. 'T gevogelte heeft sijn gaiken: de kuiter vint sijn hommer in 't water: de hind volgt haar hert: de slang kleeft met de slang: de teef hangt met de reu door overspel verknogt: d'oij jeukt om van den 2 ram, de vaars om van den stier, de platneusige geit om van haar stink bok besprongen te werden. De meren werden dol-tugtig, en vier-voeten na de hengsten, nog schut nog stroom ontsiende. Wel aan dan, geeft u vergrimde matres dit kragtige lief-kruid in: dit is 't alleen, dat haar felle gramschap kan doen bedaren. Dit kruid over-treft alle artsenij: dit kruid kan de wond van jalou- 3 sij genesen.

tius, 4 B. van Theb. *behalven* Hesiodus, Simonides, Kallimachus, Aratus, *enz.*
Siet vorders van deese wind, aangaande sijn wijf en kinderen, 80 pag.

2. Verknocht) *Het geene* Plinius *ook aanteekend*, 10 B. 63 H. spreekende van de voortteelinge.

3. Artsenei) Succus Machaonius, *in het Latijn. Machaon was, volgens de beste schrijvers, de soon van Eskulapius, en broeder van Podalirius; welke twee Geneesheeren de Grieken in de krijgstogt naar Trojen, hebben vergeselschapt.* Homerus, 4 B. der Il. *ja deese ontsag sich niet, nevens andere legerhoofden, in het houte paard te gaan.* Virgilius, 2 B. van den En.
Voorts is hy begraven in Lakonien, in de stad Gerenia; alwaar hem een heerlijke kerk was toegevoegd, nevens een gekroond beeld van koper; tot welken een groote toeloop was, van die daar geneesmiddelen voor hunne krankheden quamen afhaalen. Pausanias, in Lacon.
Na hem word niet alleen de Geneeskonst, gelijk wy hier sien, bygenaamd Machaonia; maar self word een uitneemend geneesmeester, tropicè, *of redenkonstelijk, geheeten Machaon.* Martialis, 2 B. 16 D. Ovidius, 3 B. 4 D. der Pontusk.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Dat men moet behaagen en verdraagen.

TErwijl ik dit galmde, verscheen mij Apollo schie-
1 lijk, en knip-duimde op de snaren van sijn gulde lier. In de hand had hij een laurier-tak, op 't 2
heilig hooft een laur-krans, en sprak mij aldus toe: wel

1. Knipduimde) *De lier of cither roerde men met de* plectrum, *of 't slagpennetje; of wel met duimen vingeren; gelijk wy aanteekenden,* 110 pag.

2. Lauriertak) *Hem bysonderlijk toegewijd; om reden, boven,* 105 pag. *aangewesen. Siet ook,* 25 pag. *de* Penningen, *waar op hy met een lauriertak word vertoond.* 3. Tem-

3 wel aan, meeſter van de dattele min, breng u leerlin-
4 gen tot mijnen tempel: daar vint gij geſchreeven de
ſpreuk: KENT U SELVEN, die, in deſe en d'andere werelt
bekent, in waarde gehouden wert. Die ſig ſelven kent,
Kan alleen wijſlik vrijen, en doet alles na advenant ſijn
kragten. Is iemant ſchoon van leeſt, die pronke met die
gaaf. Die blank is, legge dikwijl met bloote ſchoude-
ren. Een ſoet prater moet klappen, een goet ſanger quin-
keleeren, een konſtig drinker neppen. Maar 't voegt
niet, dat welſpreekende vrijers onder 't vrij-geleſſel ſtad-
huis-woorden dreunen, en malle digters hun digt-werk
blaten. Soo laſten 't Febus, hoort hem, gij moogt op 't
woort van dien God veilig t'ſeil gaan. 'K moet nader ko-
men. Die wijſlijk vrijen ſal, ſal op-doen, en door mijn
konſt genieten 't geen hij wenſt. De beſaaiden akker
geeft niet altijt de hooft-ſom met den intreſt uit. 'T waait
niet altijt ſoo de ſtierman wil. Minnaars hebben meer
onheils, als geneugts, en moeten ſig laten voorſtaan, dat ſij
5 6 veel weder-waardigheits te verwagten hebben. Soo veel
haſen op den Athos, ſoo veel bijen in 't land van Megare,
ſoo veel olijven aan Pallas blaau geboomte krielen, ſoo veel
ſchulpen op 't ſtrand leggen; ſoo veel ongeneugten hebt 7
gij in 't vrijen; en bevint, dat de minne-ſchigten met
veel gals beſtreken ſijn. Gij ſult moeten hooren, dat
ſij uit is, ſchoon gijſe miſſchien in huis ſult ſien: maar
laat ſij uit weſen, en beelt u in, dat gij qualijk geſien hebt.
Sei ſij u een nagje toe, en vont gij op dien tijt de deur
geſlooten, verbijt het, en blijft voor deur op de vuile
ſtraat leggen. Dan ſal miſſchien de dienſt-maagd met een
gemaakte trotſe preut ſeggen: wat leit deſe vent hier voor
onſe deur en loert? Vlei dan de deur-ſtijlen, en u onge-
nadig dier ootmoedig, en hangt u rooſen-hooft krans op 8
de deur. Als ſij 't goet vint, ſult gij binnen komen: ſchuwt-
ſe u, ſoo gaat heen. Want 't miſvoegt edelmoedigen, te
verdragen dat ſij ergens te veel ſijn. Hier door ſal u matres
niet konnen ontſchulding vinden; maar moeten ſeggen:
't geeft niet altijd even wel pas. Denkt ook niet, dat het
ſchand is, bits beſcheit, en ſlaag van u lam te verdragen,
veel min haar tengere voetjens te kuſſen.

3. Tempel) *Binnen Delfos, een ſtedeken in het landſchap Focis; aan den berg Parnaſſ, met klippen en rotſen omringt en geſterkt; weleer de navel, of het middelpunt des werelds genoemd.* Plutarchus, van het begeven der Godſpr. Livius, 58 B. 47 H. Ovidius, 10 B. der Herſchepp. *en eindelijk*, Klaudianus, *in het* Sneld. van de afgeſondene arenden.

4. Spreuk) *Te weeten van Chilo, den wijſen Spartaaner, volgens* Auſonius, in ſijn ſeven Wijſ. Cicero, van het Eind der goeden en quaaden, 5 B. 16 H. *Siet ook* Juvenalis, 11 Beriſpd.

5. Athos) *Een voornaame berg in Macedonien, gelijk een half eiland in de Egeeſche zee, ſich ſoo verre uitſtrekkende, dat ſijn ſchaduwe valt ſelf op het eiland Lemnos.* Plinius, 4 B. 1 H. Thucidides, 4 B. Statius, 4 B. van Theb. *Weleer van Xerxes van de vaſte kuſt afgeſneeden, om een veilige vaart quanſuis, dicht onder het land te hebben.* Herodotus, 7 B. 22 en 122 H. Juvenalis, 10 Beriſp. Mela, 2 B. 2 D. *behalven* Klaudianus, Lucianus, Ammianus, Elianus, *enz.*

6 Megare) Hybla *ſtaat in het Latijn; want dit was een berg in Sicilien, nevens een ſtad van de ſelfde naam, tuſſchen Katania en Sirakuſe, berucht door ſijn goeden honing; als met den overvloed van thym en andere welriekende kruiden, de byen aanlokkende.* Martialis, 13 B. 103 D. Statius, 1 B. van de Achill. Silius, 14 B. *behalven* Klaudianus, Strabo, *en andere. Doch ſiet ook* Stefanus, in ſijn Stedeb. welke in Sicilien drie Hyblaas is ſtellende.

Wat de naam van Megarus aangaat, die kreeg Hybla, na dat die van het Griekſche Megara (waar af boven, 237 pag.) hier een volkplanting hadden ter neder geſteld. Strabo, 6 B.

7. Leggen) *Meermaalen is ons boven voorgekomen, hoe de vryers, te Rome, niet alleen nacht en dag rondſom de deur van haar vrijſter ſwierden, maar ook ſelf in de ſtoep 's nachts bleven leggen, eensdeels om haar getrouwe ſtandvaſtigheid te vertoonen, doch ook om haare medeminnaars te verſpieden en een kans af ſien. Siet* 123 pag.

10. Roſenhoofdkrans) *Hoe de minnaars toen de deuren vleiden, begooten, en bekranſten, is ook geſegt,* 124 pag.

DERTHIENDE HOOFDSTUK.

Dat men een medeminnaar ſomwijlen dulden moet.

Wat mag ik aan leuren blijven hangen? ſtappen wij over tot grooter dingen. 'K ſal nu wat groots galmen: ſta bij mannen, en ſet al de ſinnen ſchrap. Wij hebben wat moeilijks voor: maar geen deugt is'er ſonder moeilijkheid.
Onſe

1. Triumferen) *Het Latijn ſegt:* gy ſult verwinnaar ſijn op het ſlot van Jupiter; *te weeten ſijn tempel op*

Onſe konſt vereiſt hier een hart pagje. Verdraag langmoe-
dig u vrijgenoot, ſoo ſult gij d'overhand krijgen, en als
verwinner triumfeeren. Denkt niet, dat u dit een mens aan-
2 3 prijſt, maar de griekſe eiken voor waarheid ſpellen. Deugt-
ſamer les ſult gij in mijn konſt niet vinden. Knikt ſij u me-
de-vrijer iets toe, verdraagt het: ſchrijft ſij hem een minne-
brief, taſt hem niet aan: laat ſij gaan en komen ſooſe wil.
Dit ſtaan getroude mans haare wijven toe, ſelfs bij nagt, als
haar d'oogen belodderen. 'K beken 't, ik ben in deſe konſt
niet volmaakt afgeregt. Wat wil ik doen? ik kan mijn
eige les niet opſeggen. Sou iemant in mijn tegenwoor-
digheid mijn matres een minne-wenk geven, en ik 't ſoo
gemoe verdragen, dat ik niet alles in 't werk ſou ſtellen,
't geen tot wraak dient! Haar man, 'k onthield dit wel,
kuſte haar: 'k deed haar daar over mijn beklag. Ons vrij-
en ſteekt vol boersheid. Die feil-greep heeft mij meer
als eens gehindert. Hij vrijd beter na de konſt, die mede-
reeders tot het ſchip weet te beſpreken. Dan 't was beter
den handel van andere reeders niet te weten. Wilt niet
weten, hoe andere met haar ſluiken; op dat ſij, 't ſtuk be-
kennende, niet leeren ſchaamteloos werden. Hierom,
o jonge borſten, wagt u, u vrijſters te agter-halen. Laat ſij
ſluiken, en meenen, dat ſij u daar door bij de neus gehad
hebben. 'T verklikt paar mint heftiger. Daar twee even
veel verlooren in een ſtuk, blijft ijder van haar even vol-
ſtandig in 't verhalen van 't geen ſij verlooren. 'T is een
klugt, die al 't Godendom niet als al te bekent is, hoe Mars
en Venus door Vulcaans liſt verſtrikt wierden. Vaders Mars, 4
door doldriftige min op Venus verſlingert, wiert, van
een vervaarlijke krijger, een vrijer. Aan d'andere ſijde was
Venus (want geſeglijker Godin is 'er in den hemel niet)
ſoo plomp niet, dat ſij Mars togt weigerde. Og! hoe 5
dik-

op het Kapitool; in welken de zeegepraalers hunne lauriertak die godheid opdroegen. Siet 125 pag.

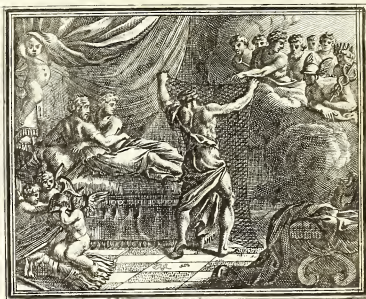
2. Griekſche) Pelaſgæ *in het Latijn; wegens de omſwervende Pelaſgi; van welke*, 42 pag.

3. Eiken) *Of liever de duiven, in het eikenboſch van Dodone ſich onthoudende; gelijk wy elders aanteekenden.*

4. Vulkaan) Mulciber *in het Latijn, van* mulcare, *beuken; aangeſien het yſer op den aanbeeld word geſlagen, en ſo week en buigbaar gemaakt.* Feſtus, Donatus, over de Gebroeders van Terent. 1 Bedr. 2 Ton.

Hy was een ſoon van Juno, ſonder mans toedoen uit haar eigen geilheid voortgekoomen; doch, wegens ſijn mismaaktheid verworpen; gelijk wy ſeggen, 28 pag.

Wat aangaat het betrappen van Mars en Venus, is geſprooken, 130 pag. *doch ſiet het ook in deeſe print vertoond.*

5. Mars) Gradivus *in het Latijn, te weeten, volgens* Feſtus, *à* gradiendo, *ſtappen en voorttreden; gelijk men hem ſiet doen op de keiſerlijke* Penningen, *by* Oudaan, *in de* 42 Taf. *of* Choul, 217 en 218 pag. *behalven* Patinus, Vaillant, *en andere.*

Van

dikwijl, ſegtmen, ſtak 't dartel ſchaap den draak met de
6 manke-poot, en harde ſmits handen van haar man. In
Mars tegenwoordigheid aapte ſij Vulcaan na. Dit na-apen
ſtont haar abel, en vercierde haar ſchoonheid. In 't eerſt
plagtenſe haar ſluikerij wel te verheelen, en was haar bed-
gewoel door eerbare ſchaamte verborgen; maar door 't
verklikken van de ſon (wie ſou 't ſonnen-oog komen ont-
ſchuilen) kreeg Vulcaan kennis van Venus handel. Wat
ſlegt ſtaaltjen geeft gij, Febus? eiſt liever iets tot beloo-
ning van 't heelen, ſij heeft nog middelen ook voor u
ten beſten. Vulcaan omtrok 't ledekant in donker allent-
halve met een war-net, ſoo fijn dat het niet geſien koſt
7 werden. Hij geliet ſig, of hij na Lemnos trok: als wan-
neer 't lieve paar bij een kroop, en naakt in 't net verwart
bleef. Doen riep hij 't Godendom om 't werk op te ne-
men: 't verſtrikt paar ſtrekte tot een ſchouſpel; en Ve-
nus, meentmen, koſt ſig naulijks van ſchreien onthou-
den. Sij konden d'aanſigten niet bedeken, nog de
hand voor de ſchamelheid houden; ſoo dat iemant van
de Goden onder 't ſpreeuwen ſeide, hindert u, ſtrijdt-
bare Mars, dat war-net, werpt het mij op 't lijf. Ter
naauwer noot ſlaakte Vulcaan, op 't verſoek van Nep- 8
tuin, de liefjens. Mars ſloop na Trezen, Venus na Pa- 9 10 11
fos. Dit hebt gij hier mee uitgewonnen, Vulcaan, dat ſij
te voore 't gehaſpel verhoolen, nu onbeſchaamt in 't open-
baar waar neemt. Maar men ſegt, dat gij dikwijl u ſotte
daat verfoeit, en leetweſen hebt dat gij dus roekeloos ver-
grimde. Dit verbood ik, en ontraat u Venus ſelfs, niet 12
willende dat gij u vrij-genoot belaagt, gelijk ſij ſelfs ver-
ſtrikt wiert. Haugt u mede vrijers geen ſtrikken, en on-
derſchept haar geheime minne-brieven niet. Laat daar
de mannen op loeren, (ſoo ſij oordeelen, dat het noodig
is) die door ballingſchap ſig tot een beter leven bekeeren 13
willen. Siet, ik betuig 't u andermaal, hier mag niet
buiten ſpoor gegaan werden, als op vaſte voorwaarde. Geen
vrouwen, die geſtoot-kant gewaat dragen, raakt dit kit- 14
tel-ſpel.

Van Mars ſpraken wy 116 pag.

6. Man) *Merk hier ondertuſſchen aan, dat Vulkaan, behalven Venus, ook eene der* Gratien, *of Bevalligheden had ten wijve; by den welken hy ſliep op Lemnos, gelijk hy Venus alleen in den hemel gebruikte.* Lucianus, in het Geſprek van Apollo en Merkuur, *enz.*

Sie hem afgebeeld op Gedenkpenningen *by* Oudaan, 46 Taf. *en op* het 78 ſtuk oud Marmer, *by meergenoemde* P. S. Bartolus.

7. Lemnos) *Van dit eiland is geſprooken*, 28 pag.

8. Neptunus) *Welke, in de verdeelinge van den aardkloot onder de drie gebroeders, de zee te beurt is gevallen; ſwaajende deswegen, in plaats van een rijkſtaf, den gaffel of drietand; gelijk geſegt is*, 18 pag.

Sijn vrouw was Amphitrite, by welke hy veele dochteren teelde, alle ſijnde zeenimfen; opgeteld van Heſiodus, *in ſijn* Geſlachtb.

Hy hadde veele vrijſters (hier in Jupiter ſijn broeder gelijk) op de eene of de andere wijs bedrogen en achterhaald; gelijk wy toonen, 96 pag.

Eindelijk is hy de eerſte temmer en berijder van paarden geweeſt; gelijk elders in dit werk ſal aangeteekend worden. Sie ondertuſſchen ſijn hoofd op Burgemeeſterlijke Penningen, *by* Oudaan, in de 30 Taf. *doch weder hem geheel, op ſijn wagen ſtaande, en ſijn paarden voortſtuwende, op eene andere, in de* 40 Tab. *of by* Choulius, 102 pag. Vaillant, van de Volkplantingen, *enz.*

9. Liefjes) *Te meer, dewijl Venus uit het ſchuim der zee is voortgekomen; gelijk wy aanteekenden*, 34 pag.

10. Trezen) *Wat had Mars te Trezene te doen? neen, Vertaalder, hy begaf ſich naar Thracien; het geen hem eerd en aanbid, als ſijnde woeſt, wreed, en oorloglievende.* Horatius, 2 B, 16 Lierd. Euripides, in Hekub. *ja ſijn geboorteplaats.* Arnobius, 4 B. Sophokles, *enz. deswegen hem ook geheelijk toegeeigend.* Virgilius, 4 B. der Landd. Manilius, 4 B. der Sterrek.

Heet ook Sithon, of Sithonia, Gellius, 14 B. 6 H. *ſie boven*, 6 pag. *of Odryſia, gelijk geſegt is*, 190 pag.

11. Pafos) *Een Cyperſche ſtad, van welke* 164 pag.

12. Venus) *In het Latijn* Dione; *hoewel dit eigentlijk de naam was van haar moeder; gelijk wy aanteekenden*; 135 pag.

13. Ballingſchap) O *beklagelijke Vertaalder, wat ſpreekt gy hier van ballingen, die quanſuis het algemeen gebruik van vuur en water is verboden? wy weeten het uit* Cicero, in de Red. voor Cecina, en uit het B. aan Herennius, *enz. Maar hoe komt dat hier te pas? daar onſe dichter ſiet op een heel andere plechtigheid der Romeinen, welke, in het wettig ſamenvoegen van man en vrouw, vuir en water hen beide deeden aanraaken, als te kennen gevende met die gemeene hoofdſtoffen, dat tuſſchen hen alles in het huishouden moet weſen algemeen. Siet* Varro, Feſtus, Plutarchus, in de 1 der Roomſche Vrag. Laktantius, 2 B. 10 H. *enz.*

14. Geſtootkant) *Siet het geene geſegt is van de* inſtita *of ſtootkant*, 199 pag.

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men moet leeren swijgen.

1 WIe sou Ceres kerk-gewoonten, en de groote hei-
2 ligdommen, in Samo-Thrace gevonden, met on-
heiligen monde durven openbaar maken? 'T is een geringe
deugt, iets te verswijgen; maar een sware misdaat, 't ge-
3 heim te openbaren. Hoe wel kreeg Tantalus, dien snap-
per, arbeits loon, die vergeefs na 't boom-ooft hapt, en,
tot den hals in 't water, dorst moet lijden! Voor al last
Venus haare heiligdommen te verswijgen. Ik waarschou 4
u, dat sig daar toe geen klapper vervordere. Schoon Ve-
nus geheimenissen, gelijk die van Ceres, niet in kisten 5
opgeslooten sijn, nog op de kopere rinkel-bom dol- 6
driftig werden geklatert; schoon Venus heiligdommen
onder

1. Kerkgewoonten) *Te weeten in de Thesmophoria, by die van Athenen; van welke* 17 pag.

2. Samo-Thrace) *Een eiland in de Egeesche zee, by dat gedeelte van Thracien, alwaar sich de rievier Hebrus uitstort.* Strabo, 10 B. Ovidius, Klaagd. 1 B. 9 D. *Wel eer gehouden voor heilig en onschendbaar, als bewaarende de kerkgeheimen van Ceres en Proserpina.* Diodorus, 5 B. 48 H. Livius, 45 B. 5 H. Plutarchus, in Paull. Emil. *Doch eerde ook bysonderlijk, met veele naukeurige plechtigheden, de Kabiri. Siet het geen, wegens deese godheden, is by een gesocht en aangeteekend, nevens de 69 en 96 der* Uitgelesene Gedenkpenningen *van de Hr.* JACOB DE WILDE, *en voor al de geleerde en wel doorwrochte* Verhandelinge, *raakende de Kabiri, van mijn waarde vriend en Neef,* TOBIAS GUTBERLETH.

3. Tantalus, *Van deesen snapper is gesprooken,* 40 pag. *doch siet hem hier, over sijn misdoen, by de onderaardsche straf lijden.*

4. Venus) Cytheræa *in het Latijn, wegens het eiland Cithera; van welke* 34 pag.

5. Kisten) Cistæ *in het Latijn; van welke is gesprooken,* 15 en 192 pag.

6. Rinkelbom) Cava æra *in het Latijn; hoewel men hier van geen kopere trompetten (gelijk eenige willen) is spreekende; maar of de kopere helmen der Koribanten, waar af elders: of wel de* tympana en cymbala, *trommelen en cimbaalen, in de luidruchtige processien of ommegangen van vader Bacchus of Cibele gebruikt.* Siet 15 en 16 pag.

7. Dokt

onder 't gemeen ingebruik sijn: evenwel willen sij verholen gehouden werden. Soo dikwijl Venus selfs sig moeder-naakt ontkleedt, dekt sij d'eghenis met 't hol van de
7
linker hant. De beesten spelen in 't openbaar wel bij de weg; maar als dat een maagt siet, sal sij dikwijl 't hooft om drajen. Slaap-kamers en deuren sijn tot ons sluikspel dienstig, en de schaamte wiert fatsoenlijk met deksel geblint. Hier toe kiesen wij een schemerligt. Soo deden d'aalouden, die, in plaats van huis-dak, onder
8
eiken schut en kost vonden. Sij kroopen in 't lommer en holen bij malkanderen, niet ouder den blauwen hemel: sulken sorg droeg dit ongeschaafde volk nog voor d'eerbaarheid en schaamte. Maar hedens-daags rekent men 't sluiken onder d'eer-tijtelen, en niets voor wat groots, of 't moet aan de klok-reep gehangen werden. Quansuis wilt gij hier en daar alderhande slag van deerns verlakken, om tegen ijder een te konnen seggen: dit staal heb ik mee bekroopen. Quansuis wilt gij diertjens hebben, die gij met de vinger na-wijsen kont, om alle, die gij tot u wil kreegt, tot spot ten toon te stellen. Dese klagt heeft nog weinig om 't lijf: sommige suigen uit den duim, 't geen sij weten gelogen te sijn, en seggen, dat'er geen vrou-mens in de stad is, dat sij niet bekroopen hebben. Konnen sij 't lighaam niet beschantvlekken, sij brand-merken 's vrijsters naam, soo dat sij voor hoeren uit gaan, al sijn sij nooit beslapen. Pas op dan, vijandige deur-wagters, hout de deur van u juffers vrij met hondert grendels geslooten. Wat kont gij kuisheit bewaren, daar sig een schendbrok voor haar sluiker uitgeeft, en gaarn gelooft had 't geen hem niet mogt gebeuren? Wij maken ook niet veel geschal van 't ware minne-werk, en houden 't geheim van Venus sluikerij digt verholen.

7. Dekt) *So komt ons Venus te vooren, onder de konstige afbeeldingen der* Roomsche statuën, *by de versaamelaars*, Perrier, Bisschop, *enz. Doch siet ook haar, boven*, 112 pag.
8. Eike) *Dat de eikenboom alleen de aaloude tot spijs en voedsel verstrekte, is boven getoond*, 186 pag.

VYFTHIENDE HOOFDSTUK.

Dat men de vrijster geen gebreeken moet verwijten.

Wagt u mede de deerns haar gebreken te verwijten, met welke te ontveinsen veele vrijers sijde sponnen. Perseus, met sijn gewiekte voeten, verweet Andro-
1
meda niet, dat sij een bruinet was. Andromache scheen
2
ijder te groot in 't oog; maar Hector was d'eenigste, die seide, dat sij middel-matig was. Is'er iets, daar gij u aan stoot, verduwt het; en gij sult het leeren gewent werden. De tijt schaaft veel: maar in 't begin van 't vrijen merkt men alles. Een tengere loot, eerst op een stam ge-ent, waait met 't minste koeltje ligtelijk ter neder: maar mag sij een wijltje staan setten, sij sal een storm doorstaan, en den stam sijn vremde suigling aan de borst houden. De tijt slijt alle de vlekken van 't lighaam. Die eerst 't vers osseleer riekt, nijpt de neus toe: een wijl daar na is al de stank vervlogen. De gebreken moet gij met andere namen verbloemen. Een swart-gat sult gij een bruinet,
3
een scheele een lonkende Venus, een saluwe, een blonde Minerva, een uitgeteerde spigtig noemen. Hebt gij een kort-gatje; segt, dat sij een snugger dier: een dik-pens, dat sij een volslage plos is: en heelt 't gebrek, door 't voorwenden van schoonheid, daar 't na sweemt. Vraagt niet, hoe oud sij al is, of ten tijde van wat Borgermeesters sij geбooren is. Laat den straffen tugtmeester hier in sijn ampt waar-nemen. Insonderheid 4
als 't een oude agt-en-twintig, of haar jeugt verlept is, en sij reets de grijse hairen begint uit te wijden. Sulke nooten, jongelingen, of nog ouder, sijn goet om te kraken: sulke akkers moet gij besaajen, die sullen vrugten dragen. Ontsiet u geen moeilijkheid, terwijl gij groen sijt: want de krommen ouderdom sal u allengs heimelijk bekruipen. Roeit over zee, beploegt het land, schiet het gruwlijk harnas aan, of spendeert u lende-kragt en

1. Bruinet) *Van Andromedaas bruine verf is gesprooken* 106 pag.
2. Groot) *Van Andromaches grove gestalte en ongemeen groot licchaam, gewaagen ook* Dares, de Frygiaan, in sijn B. van den Trojaans. oorl. en Juvenalis, 6 Berispd.
3. Swartgat, Nigrior pice Illyrica, *segt het Latijn. Illyrien (heden Slavonien) was een landstreek boven Macedonien en Thracien, van de Chaones sich strekkende tot aan den Donau.* Strabo, 7 B. Mela, 2 B. 3 H. *behalven* Plinius, Dionysius, Appianus, *enz.*
4. Borgemeesters) *Gelijk by de Romeinen, in de plaats van een altijd duurende regeeringe eenes haatlijken opperhoofds, een jaarlijksche heerschappye was van twee gekoosene Burg-meesteren, so hadden de selve de gewoonte, spreekende van de tijd in eenig voorval, te seggen niet dat het in dit of dat jaar was gebeurt, maar liever dat datselve was geschied onder deese of die borgemeesteren. So seggen* Tibullus 3 B. 5 D. *en onse dichter* Klaagd. 4 B. 10 D. *dat sy gebooren sijn toen Pansa en Hirtius burgemeesteren waaren, en in een veldslag sneuvelden. Siet ook* Horatius, 3 B. 21 Lierd. spreekende van sekere wijn, gevallen in sijn geboorte jaar, *te weeten toen Luc. Aurelius Kotta, en Luc. Manlius Torquatus, burgemeesteren waaren.*

5. Po-

en gedienstigheid ten dienst van de deerns. Dit's ook
krijgen, dit's ook middelen soeken. Behalven dit, vint
gij in half-fleeten meer bedrevenheid, en aanleiding om
ervare stier-lui te maken. Dit goore goet over-quikt den
ouder-roof, en maakt door 't smukken dat het geen bessen
gelijkt. 'T quikt, soo gij wilt, op duisent der-hande
5 manieren. Geen schilder kan meer verscheide posturen
uit-beelden. Sij voelen vreugd, al priktse niet. Ik heb
gaarn, dat man en vrou even veel vreugts genieten. Ik
haatse, die niet wedersijts los branden. Dit 's de rede,
6 dat mij geen troetel-jonge bekoort. Ik haatse, die schie-
7 lijk geeft, en droog op haar wol-werk denkt. 'K heb
geen bek op een hoer, die na de hand keek: geen vrou-
mens moet mij hier om iets verpigt dienen. Ik hoor
't goetje gaarn seggen, dat het haar smaakte, en sij wen-
sten, dat 't langer duren mogt. 'K sie gaarn, dat 't ge-
sigt van mijn matres dan verlooren drijft, datse in swijm
legt, en in lang niet wil aangeraakt wesen. Dit vermaak
vint gij in geen jonge bloemen, dat gemeenlijk de vijf-en-
dartig-jarigen schielijk plagt te overkomen. Die haast
hebben, mogen nieuwe most slorpen: ik ben op oude 8
wijn gebekt. Geen aan-doorn, of hij moet out sijn, 9
kan son schutten. Op nieuwe beemden gaatmen de bloo-
te voeten door. Hoe! sout gij Hermione voor Hele, 10
en Gorge voor moeder Althea kiesen? Is'er iemant, 11
die aan half-fleten riekt, die volhard in 't werk, hij sal goet
arbeits loon krijgen.

5. Postuuren) *Van dusdaanige afbeeldingen is gesprooken* 193 pag.

6. Troeteljonge) *Een algemeene doch seer afschuuwelijke gewoonte, sowel der Romeinen als der vroegere Grieken, doorgaans uitmuntende in de overgeile bladeren hunner puikdichteren; als* Anakreon, Dion, Moschus, Nemesianus *en* Kalpurnius; Tibullus, Horatius *en* Martialis, *de dertele* Priaapgesangen; *en eindelijk self onsen eenvoudigen en kuischen herder Koridon, of Virgilius Maro.*

Ja deese schamen sich niet self haare goden aan deese vuiligheid schuldig te maaken; welke, schuuwende het genot van hunne huisvrouwen, of bywijven, sich met die schandjongens by hen vermengen. Siet Prudentius, in het Lof van Roman. spreekende van Jupiter en Ganymedes, of van Herkules en Hylas; *gelijk ook* Laktantius, 1 B. 11 H.

So dat ook de opperhoofden en vorsten van deese volkeren, te weeten; Filippus, Alexander, Cesar, Tiberius, Nero, Kommodus, en Elagabalus, en honderd andere in die vuile en onnatuurlijke minneplegingen waaren ingewikkeld.

Wat eindelijk deese tijden aangaat, men weet het noch seer in swang te sijn in Moskovien, en het hedendaagsche Griekenland, ja het geheele Oosten: doch tot so ver in Italien, dat aldaar boeken, tot lof en eer van deese allerslimste soort van oneerbaarheid sijn geschreven, en door den druk gemeen gemaakt.

7. Wolwerk) *Van het wolspinnen en weeven der vrouwen, ook der aansienlijke en vermoogende, by de aalouden is gesprooken*, 4 en 94 pag.

8. Oude) Condita consulibus priscis; ingeslagen, *segt het Latijn*, onder oude Burgermeesteren; *volgens de tijd- en jaarrekeninge, waar af* 243 pag.

Doch bysonderlijk sprak men dus aangaande de oudheid van deese en geene puikwijn; gelijk onder andere van die gevallen was in het burgermeesterschap van Luc. Opimius, dat is, in het 632 *jaar, van Romes opbouw.* Paterkulus, 2 B. 7 H. Cicero, in sijn Brutus, of het B. van de doorluchtige Red.

Welke om sijn deugd en goeden aard, langen tijd in weesen blijvende, na deesen burgermeester, is Opimianum genoemd. Petronius, in meergemeld Berispschr. Plinius, 14 B. 4 D. en 14 H. Martialis, 1 B. 27 D. en 3 B. 26 en 82 D.

9. Aandoren) Platanus *geheeten by de Latinisten. Een boom, wegens sijn aangename lommer gewild, en met groote kosten te Romen gebracht; alwaar men de galleryen en wandel-plaatsen self met dit geboomte omringde.* Plinius, 12 B. 1 H. Martialis, 3 B. 19 D. Horatius, 2 B. 15 Lierd. Petronius, *enz. Onder welke de Romein sich gaarne verlustigde.* Horatius, 2 B. 11 Lierd. *Ja welken hy so beminde en hoog achtte, dat hy sich niet ontsag deselve met kostelijke wijnen te voeden en op te queeken.* Plinius, op de bovengemelde pl. Makrobius, 3 B. 13 H.

Behalven dat Xerxes, onder andere, die magtige vorst, een schoonen aandoorn op de weg ontmoetende, deselve met een goudene halscieraad begiftigde, en door eene sijner amptgenooten dee bewaaren en gaade slaan. Herodotus, 7 B. 21 H.

10. Hermione) *Van welke boven, in den* Inhoud *van den* achtsten Br. 31 pag.

11. Gorge) *Dochter van meergenoemde Altea, en suster van Meleager; van welke ook* 49 pag.

SESTHIEN-

SESTHIENDE HOOFDSTUK.

Blyeinde uitſtag van de vrykonſt.

Twee liefsjens ſijn te bed gekropen, blijf, ſang-godin
1 voor de geſloote kamer-deur ſtaan luiſteren. Uit eigen
geeſtigheid ſullen ſij een ſulpe taal ſpreken, en met de lin-
kerhand op 't bed gebeerden maken. De vingeren ſullen
haar bedril vinden ter plaatſe daar de min ter ſluik ſijn ſchig-
2 ten hegt. Dit plagt Hector eerſt met ſijn Andromache te
doen, en te toonen, dat hij wat meer als een braaf ſoldaat was:
3 dit deed Achilles met ſijn gevange Hippodamia, doen hij,
van 't vegten afgemat, op 't ruſt bedt maf ter neer viel. Dit
prikken leedt gij, Briſeïs, van de vingers, die altijd met Tro-
janen bloet geverſt waren. Schepte gij hierom vermaak in
't vingeren, darteldier, om dat gij 't van vlees-verwinners
handen voelde? Glooft mij, 't minne werk wil niet verhaaſt,
maar langſaam voort geport ſijn? Als 't bom-gat gevonden is,
ſchaamt u niet te taſten. Dan ſult gij haar ſien pinkel-oogen,
gelijk de ſon op 't water flikkert. Dan ſal ſij kreunen, dan
vriendlijk neurrien, dan minlijk ſteenen, en lieflijk korswij-
len. Maar ſiet toe, dat gij, te ſchiet-ree, niet eer of later los
brant als u matres. Legt gelijk aan. Dan hebt gij volkome
vreugt, als man en vrou te gelijk verſlagen leggen. Dus fiks
moet gij op u ſtuk paſſen, als gij tijts genoeg liebt, en geen
vijand den haan doet overhalen. Als 't onveil ſammelen is,
geeft 't paart de ſpooren, en brant 'er ſchielijk op los. Mijn
lamp brant in de pijp, en 't boek loopt op 't leſt. Vereert mij,
dankbare jeugt, met dadel loof, en bekrans mij 't geſalfde
hooft met een riekende mirte-krans. Soo hoog Podalirius 4
bij de Grieken in d'artſenij, Achilles in dapperheid, Neſtor
in wijſen raat, Calchas in 't wighelen, Ajax in 't ſchermutſe- 5 6
len, Automedon in 't wagen-mennen geſchat wiert; ſoo hoog 7
hoor ik in de minne-konſt verheven te werden. Verheerlijk
's digters naam, mannen: ſingt mij lof: galm Naſoos naam de
geheele wereld over. Ik gaf u wapenen, gelijk Vulcaan aan 8
Achilles gaf. Overwin door deſe gift, gelijk hij overwon.
Maar die met mijn geweer een Amazoon velt, mag op ſijn 9
buit teekenen: *Naſo was mijn meeſter.* Siet, hier vergt mij 10
't vrijſter-rot een les. 'K ſal u met 't naaſte boek ook werk
geeven.

1. Kamerdeur). Thalami fores, *in het Latijn.* *Van den* Thalamus, *binnen huis of maagdevertrek, ſpraken wy*, 61 pag.

2. Andromache) *Van welke meermalen is geſprooken. Sie* Martialis, *van haar en Hektors minneſpel,* 11 B. 104 D.

3. Hippodamia) Lyrneſis, *in het Latijn, wegens de ſtad Lirneſus; van welke* 12 pag. *Siet van deeſe minnaares den* inhoud *van den* derden Br. 10 pag.

4. Podalirius, *Een beroemd Geneesheer, de broeder van Machaon; van welke* 238 pag. *Trok, met deeſen broeder, uit het eiland Kreta, nevens de byeengetrokkene Grieken, naar Troje.* Homerus, in het 2 B. van den Ilias.

5. Kalchas) *Een ſeer beruchte wicchelaar en voorſpeller, by de Grieken; welke, gedurende het beleg van Troje, ſich dikmaals van ſijn voorſpellingen en godſpraaken hebben bediend.* Homerus, in het 1 B. van den Il. Seneka, in het treurſp. van Trojes verwoeſt. Ovidius, 12 B. der Herſchepp. *behalven* Virgilius, Silius, *enz.*

Na Trojes ondergang begaf hy ſich naar Ionien; alwaar hy, in het kerk-woud van Apollo, ontrent Samos, in het wicchelen en raamen van Mopſus overwonnen ſijnde, van hertſeer is overleden. Heſiodus, in der Goden Geſlachtb. Ferecides, *en* Apollonius Atalikus, *by* Natal. Komes, 4 B. 10 H.

6. Ajax) *Telamonius, in het Latijn, wegens Telamon ſijn vader. Siet* 98 pag.

7. Automedon) *Van deeſen wagenaar of voerman is geſprooken,* 197 pag.

8. Vulkaan) *Van het bereiden der wapenruſtingen voor Achilles, ter bede van Thetis, gewaagen.* Homerus, 18 B. der Iliad. *en* Virgilius, 8 B. van den En. *enz.*

Sie van het ſmeden der wapenen voor Eneas, 165 pag.

9. Amazoon) *Vrÿſter; ſich fier en moedig houdende tegens des minnaars vleyerijen en aanlokſelen. Van de Amazoonen is boven geſprooken,* 19 pag.

10. Teekenen) *By alle praalteekenen, wapentronken, en zegeſuilen, voegde men een opſchrift; te kennen gevende wat verwonnen legerhoofd, of wat overheerd volk dit krijgsgeweer was afgenoomen.* Virgilius, 3 B. van den En. ſpreekende van het opgehangen ſchild van Abas. Plinius, 8 B. 3 H. ſpreekende van den olifant; welke ſelf de Celtiſche krijgsroof, in het Grieks onderteekende.

Dus ontmoeten my ook op de Keiſerlyke Gedenkpenningen, *by* Oudaan (in het 27 en 28 Taf.) *op een geworpene wapenruſtingen, onderteekend:* De Germanis, van de Duitſers; De Sarmatis, van de Sarmaaten, of Polakken, *enz.*

Einde van 't tweede Boek

DE MINNEDICHTEN

van

PUBL. OVIDIUS NASO.

DERDE BOEK.

INLEIDINGE.

Ik heb de Grieken wapenen beſchikt tegen d'Amazo-
nen [de mannen tegen 't vrouvolk] nu ſchort u gros

nog geweer, Pentheſilea, van mij te ontfangen. Komt 1
met gelijk geweer te velt: en wint den ſlag, wiens wapenen

1. Pentaſilea) *Koninginne der Amazoonen, Orithia in het rijk gevolgd.* Juſtinus, 2 B. 4 H. *uitvindſter van de legerbijl.* Plinius, 7 B. 56 H. *Sy vermoordde haar ſuſter op de jagt, veinſende een hert in ſijn ſchuilhoek te doorſchieten.* Diodorus, 2 B. 46 H.

Quam de Trojaanen te hulp, en dee veel kloeke daaden tot beſcherminge van haar ſtad. Virgilius, 1 B. van den En. Sabinus, in de antwoordende Br. van Cidippe. *Doch is eindelijk van Achilles in den ſtrijd neergezabeld.* Propertius, 2 B 9 D. Quint. Kalaber, 1 B. Higinus, in de 112 Vertell. *Gelijk dat, ſoo men mag geloven, op een ongemeene* Penning *van keiſer Trajanus word vertoond.*

2 nen d'alqueekende Venus en Minne-god, die de heele
3 wereld over vliegt, ſal ſegenen. 'T was tegen regt en re-
den, geharnaſt naakte vijandinnen punt te bieden, en
ſchande voor mannen ſoo d'overhand te krijgen. Ie-
mant uit 't gros mogt miſſchien ſeggen: waarom ſlangen
meer vergift bijgeſet, en de kudde aan ſcheur-ſieke wol-
vinnen ten beſten gegeven? Wagt u, dat gij al 't vrouvolk,
om weinige ſeekſen, niet even ſwart verſt; maar keurt
4 ijder na waarde. Kan een Meneläus ſwartſel vinden om
5 Helena, en Agamemnon om ſijn Clytemneſtra te blan-
6 7 ketten; is een Amfiaraus door ſnood verraat van Eriſyle,
Telaons kroos, levens lijf, en met levende roſſen ter hel- 8
le neer geſtegen: ſtelt daar tegen d'egtetrouwe van Pene- 9
lope, terwijl haar man [Ulyſſes] tien jaar oorloogde, en
tien jaar omſworf. Slaat 't oog eens op Porteſiläus en 10
Laudamia, die men ſegt met haar egt-genoot ter helle ge-
daalt, en geſtutven te ſijn in de fleur van haar leven. De
Theſſaliſe Alceſtis kocht met haar dood Admetus leven, en 11
wiert voor haar Ega begraven. Ontfangt mij, Capaneus, 12
ſprak Iſias, doen ſij in haar mans lijk-vier ſprong; wij 13
ſullen onſe aſſe onder een mengen. Selfs ſtaat de dap 14
per

2. Venus) Dione, *in het Latijn; gelijk* 135 pag.

3. Vliegt) *Sie hem met vleugelen afgebeeld op de Griekſche* Gedenkpenningen, *met vleugelen afgebeeld* 117 *en* 145 pag.

4. Menelaus) Atrides minor *in het Latijn, wegens ſijn vader; van welke* 67 pag.

5. Agamemnon) Atrides major *in het Latijn. Sie van hem*, 11 pag. *en elders.*

6. Amfiaraus) Oeclides *in het Latijn; wegens ſijn vader Eklius. Van deeſen rampſaligen wicchelaar is geſprooken*, 131 pag.

7. Eriſile) *Die haar man ontdekte aan Polinices, gelijk wy ſeggen*, 131 pag. *Siet haar dit uitvoeren in dit nevensgaande plaatje.*

8. Helle) *Styx in het Latijn, noemende een deel voor het geheel. Van deeſe rievier is geſprooken*, 220 pag.

9. Penelope) *Van haar ſpreekt den* Inhoud *en* aanteekeningen *van den* 1 Br. 1 en 4 pag.

10. Proteſilaus) Phyllacides, *hier in het Latijn, gelijk* 67 pag.

11. Theſſaalſche) Pagaſæa *in het Latijn, wegens Pagaſe, een ſtad in Theſſalien; van welke*, 28 pag.

12. Admetus) *Pheretiades in het Latijn, wegens ſijn vader Feres; van welke elders.*

13. Iſias) *Evadne dochter van Iſis, of liever Mars, de wapengod; gelijk wy aanteekenden*, 177 pag.

14. Lykvier) *Waar af geſprooken is*, 47 pag. *en elders.*

15. Dap-

15 perheid met vrou-gewaat en naam verbeelt: geen wonder
soo se haare kunne jonstig is. Maar dusdanige heldinnen
begrijpt onse minne-konst niet. Mijn waaiopjen vereist
kleinder seil. Van mij sult gij niet als dartele min konst
leeren, en op wat wijse 't vrou-volk moet gevrijd werden.
Een vrou-mens kan de scherpe minne-schigten niet wel
af-kaatsen: een man-mens bevind ik, heeft'er soo veel
bluts niet van. De mans kaaidrajen dikwijl: 't vrou-volk
sult gij selden op lorrendrajen betrappen. Jason, dien uit-
16 strijker, schoot sijn Medea op, doen sij reets moeders was,
17 en kreeg een andere bruit [Creusa) op sijn schoot. Gij liet,
ondankbare Theseus, u Ariadne op een vreemde strand al-
leen leggen, die, dus verlaten, had het na doen vergaan, een
18 aas voor 't zee-gevogelte had konnen wesen. Let eens, waat-
19 om Fillis negen-maal na 't strand plagt te gaan, en 't geboom-
te met 't afschudden van 't loof dit dier beweende. Eneas had
20 de naam wel van God-vrugte, maar nog gaf hij u 't moord-
21 swaard, Dido, en oorsaak van u doot. Wat u de dood deed,
sal ik u seggen: gij verstont u 't minnen niet: 't schoone
u aan konst. Door konst hout de min post. Nog bleeft gij
al even lomp, ten waar mij Venus verscheenen was, en mij 22
gelast had u te boek-staven, seggende: wat heeft 't arm
vrou-volk misdreven? 't weerloos gros valt gewapende
mannen in de handen: die hebt gij met twee boekjens ge-
spitst: dese moet gij ook met de gerf-schaaf over-loopen.
Stesichorus, die te voore Helena's schande galmde, losmitte 23
daar na gelukkiger met lier-toon haare deugden. Soo gij u 24
selven wel kent, pas geen gequikt vrou-volk te beledigen.
Die genade moogtge vrij voor u leven af-bidden. Dus
gesprooken hebbende, gaf sij mij een mirte-blat, en wei-
nig greintjens; want sij stont juist voor mij met een mirte- 25
krans op 't hooft. Die ontfangen hebbende, wierd ik haar
godlijke kragt gewaar: mijn dampen klaarden op, en dik-
ke logheid versijnde. Terwijl u dan mijn geest kan dienen,
dogters, laat u daar door onderrigten, die d'eerbaatheid,
wetten en eigen regt den vrijen room geeft.

15. Dapperheid) *In de gedaante van een gewapende Amazoone; volgens de keiserlijke* Gedenkpenningen, *bysonderlyk van Domitianus, by* Oudaan, 68 Taf. 10 Pen. *even als Rome self (voerende haar naam van ῥώμη,* kracht en sterkte, *en deswegen ook in het Latijn van* valere, *dat is,* vermoogen en kracht hebben, *Valentia genoemd.* Solinus, 1 Hoofdst.) *welke ons de* Penningen, *van de keiseren,* Nero, *Vespasiaan, enz. by* Oudaan, 32 Taf. *vertoonen op een deselfde gewapend en gekleed: gelijk sy ook word afgeschilderd en beschreven van de dichteren;* Klaudianus, in het Burgem. van Olybrius; Sidonius, in het 2 Dicht, aan keiser Anthemius. Korippus, 1 B. 15 H. spreekende van het geborduurde kleed van de keiserinne Sofia.

16. Medea) Phasias *in het Latijn; wegens de rieviere Fasis; van welke* 29 pag.

17. Kreusa) *Van welke rampsalige bruid,* 61 pag.

18. Aas) *Van Ariadnes dood is gesprooken,* 8 pag.

19. Fillis) *Sie van deese den* Inhoud van den 2 Brief, 5 pag. *en de verdere* Aanteekeningen.

20. Godvrucht e) *En deugdsaame, dragende sijn hoogbejaarden vader uit de brand van Trojen; gelijk wy op twee bysondere* Gedenkpenningen *doen sien,* 33 pag.

21. Dido) *Van welke koningin gesprooken is, in den* Inhoud van den 7 Br. *doch sie haar ook op* Penningen *afgebeeld,* 32 pag.

22. Venus) Cytheræa *in het Latijn; wegens het eiland, waar af wy spreeken,* 34 pag.

23. Stesichorus) *Een voornaam dichter by de Grieken; welken Kastor en Pollux het gesicht ontnaamen, na dat hy op Helene, hunne suster (als sijnde de eenigste oorsaak van Trojes ondergang en verwoestinge) een lasterschrift had uitgegeven. Doch als hy gewaarschuwd, door een droom, wederom haar lof had opgesongen, is hem sijn gesicht ook wedergegeven.* Filostratus, 6 B. 4 H. *Siet vorders van het wonderwerk in hem, noch in de wieg leggende, voorgevallen,* Plinius, 1 B. 29 H. *en van sijne schriften* Horatius, 4 B. 9 Liers. Quintilianus, 10 B. 1 H.

24. Helena) Therapnæa marita *noemd haar het Latijn; wegens de stad Terapne, van welke* 78 pag.

25. Mirtekrans) *Sijnde de mirteboom haar toegewijd en geheiligd; gelijk wy seggen,* 117 pag.

EERSTE HOOFDSTUK.

Dat een vrijster haar tijd moet waarneemen.

Denk immer, dat u d'ouderdom bekruipen sal: dan sult gij u tijt gedurig waar nemen. Terwijl 't u toestaat, en gij nog de bloem van u jaren vertoont, knipt u vreugt; want u tijt schiet voorbij als een water-stroom. D'eens opgeworpe golf drijft daar heen: 't verscheene uit kan nooit weerkomen. Den tijt moet waar genomen werden: den tijt schiet geswint voorbij: en komt nooit andere soo goet in de plaats, als die verdween. Op deese dorre struiken heb ik violen sien bloejen: van die dorre roos-doorn is mij dikwijl een krans vereert. De tijt sal komen, dat gij, die nu de vrijers buiten sluit, als een verkilde bes alleen sult moeten slapen: dat u deur bij nagt niet sal
werden in stuk geloopen, en gij's morgens geen roosen 1
op den drempel sult gestrooit vinden. Og! hoe haast
komt het, dat 's menssen vel verschrompelt, de roo
blom des jeugts verschiet, en de grijse hairen, die gij
sweeren sult van jongs op gehad te hebben, 't geheele
hooft over sullen uitgeschooten sijn! De slang schiet
met de huit den ouder uit. 'T hart kerst met de hoornen 2
sijn jaren af. Maar onse jeugt vervalt eens voor altijt. Plukt
de blom, anders sal sij van 't selfs verslenst afvallen. Behalven dit, kerst 't kinderen de jeugt seer kort; en 't land
versterst, als 't uit-gebruikt wert. De maan schaamt haar
niet over 't liefkoosen met Endymion op 't gebergte Lat- 3 4
mion,

1. Roosen) *De aaloude geloofden in de roosen iets verhoolen te sijn, bequaam om genegenheid en liefde in jemand te verwekken; alwaarom deselve gemeenlijk was begreepen onder de geschenken, die het verliefde herdersdom hunne beminden toevoegde.* Longus, in de Minneryen van Dafnis en Chloë, 3 B. Lucianus, in Toxar. en Filostratus; *welke in sijn* 2 B. *de met roosen bekranste segt met vuir gekroond te sijn. Siet ook het lof van deese schoone bloem by* Achill. Tatius, *en andere. Te weeten, by welke ik vind eenig verschil aangaande den verf van deese seer schoone bloem. Eenige willen dat Kupido, op seker Godenfeest, de hemellingen met een dansje vereerende, met sijn vleugel een schenkkan van de tafel sloeg; waar door de nektar, uitstortende en op het aardrijk vallende, de roos haar roodheid mededeelde.*

In tegendeel schrijven weder eenige dat Venus, op de tijding van het omkoomen van haren Adonis, so ongeschoeid als sy was, haaren mishandelden minnaar liep opsoeken, en dus sich aan de doornen van de roos beseerde; terwijl haar hemelsch bloet deese bloem, tot noch toe wit geweest sijnde, rood maakte. Siet den Godgewijden Bogaard van Joh. Meursius.

So dat het dan geen wonder is, dat de vryers met deselve sich bekransten. Anakreon, 4, 5, en 6 Liers. *en andere. of de drempelen van hunne vrijsters (gelijk men hier aanmerkt) daar mede bestrooiden.*

2. Huid) *De slangen, by wintertijden, stil in hunne hoolen leggende, krijgen wegens het geduurig uitsweetende slijm, een harde en stijve korst om haar licchaam; welke sy met het aankoomen van de voortijd, door het gebruik van venkel, wegwerpen, en, door engtens kruipende, sich afstroopen, en dus glad en als verjongd weder te voorschijn koomen.* Plinius, 8 B. 27 H.

Alwaarom men ook deese afgeleide bast senecta, *dat is, hunne* ouderdom *is noemende.* Plinius, 29 B. 6 H. Homerus, 6 B. der Iliad.

3. Hert) Vivax van Virgilius, in sijn 7 Herdersgesang, *geheeten, om dat hem de Natuurkundige een seer lang leven toeschrijven.* Plinius. 8 B. 32 H. spreekende van deselve, na honderd jaaren gevangen, met de goudene halskraagen, hun van Alexander de Groot aangedaan, *enz.*

Vorders stoot hy jaarlijks in de Lente sijn hoornen af, en verschuild so lang, tot dat deselve weder sijn volgroeid. Doch de hoornen koomen alle jaaren weder met de winst van een nieuwe tak, tot aan het sesde jaar; na welken tijd men sijn ouderdom aan het meer en minder getal der tanden moet bespeuren. Plinius, in gemeld B. en H.

4. Endimion) *Van deesen slaperd, van Diana bemind, is gesprooken,* 88 *en* 89 pag. *doch hier sijn hunne minneryen dus afgebeeld.*

5 mion, nog de roos-verwige Auroor over't ſnoepen met
6 7 Cefalus. Om u voorbij te gaan, Adonis, die nog van haar
8 9 beſchreit wert: bij wien heeft Venns Eneas en Hermione
gewonnen? Spiegelt u, ſtervelingen, aan de Godinnen, en weigert u minnaars geen togt. Want, genomen ſij ſlippen, wat verlieſt gij? gij hout u waar: al doen ſij duiſent grepen, u waar vermindert niet. 'T ijſer en ſteen ſlijt als 't gebruikt wert; maar 't uwe wert niet vervijlt. Wie lijd niet, dat een kaars aan ſijn kaars ontſtekeu, en water uit zee geſchept wert? Evenwel ſegt geen vrou-mens, dat s'er voordeel bij weet. Maar wat doet gij ook anders, als 't geſchept water quiſten? Niet dat ik u rade, bordeel-hoeren te werden; maar waarſchou u om niet verkeert voor hinder bekommert te ſijn. Maar lenſſen wij met een labberkoeltje uit de haven, om met grooter ſeil en ſterker wind in 't ruime ſap te ſteken.

5. Latmion) *Latmos liever; van welk gebergt*, 88 pag.
6. Cefalus) *Sie van deeſen jager, bemind en vagevolgd van Aurora*, 17 pag. *en elders.*
7. Adonis) *Van welke* 18 pag. *en elders.*
8. Bneas) *Van welke* 33 *en* 106 pag.
9. Harmonie) *Of Hermione, dochter van Mars en Venus, en echtgenoot van de rampſalige Kadmus; gelijk beneden aangeteekend ſal worden.*

TWEEDE HOOFDSTUK.

Dat een vrijſter haar goede geſtalte met een cierlijk kapſel een meerder luiſter moet byſetten.

'K ſal van 't op-ſchikken beginnen. Een wel beſnoeide wijn-ſtok levert overvloet van wijn; een wel bebouden akker rijklijk koorn. Schoonheit is een gave Gods: hoe weinig bralt'er op ſchoonheid? Die gave feilt 't meeſte gros der vrouwen. 'T opquikken moet u ſchoon maken: een ongequikt aanſigt
ſal verleelijken, al waar 't ſoo ſchoon als dat van Venus. 1
Schoon 't aaloud vrou-en-man-volk ſoo veel werks van tooi
en quik niet maakte; ſchoon Andromache een groven 2
onderjak droeg: wat wonder wat't? 't was een ruw ſoldaten,

1. Venus) Idalia dea *in het Latyn; wegens Idalus, een gebergte, en Idalium, een ſtad op Cyprus: Venus, gelyk de ſtad Pafos, ja geheel het eiland, toegewijd. Sy ontfing haar naam wegens ſeker geval, den ſtichter in het bouwen voorgekoomen. Siet* Stefanus, in ſijn doorgeleerd Stedeb. *Ondertuſſchen ſiet ook van haar geheiligd woud* Propertius, Lukanus, Val. Flakkus, Statius, Klaudianus, *en andere.*
2. Andromache) *Van welke dikwyls is geſprooken; gelijk* 24 pag. *enz.*

3. *Te*

3 en-wijf. Hoe soud gij, Tecmassa, uwen Ajax op-geschikt
4 gevoeglijk bijkomen, die een schild voerde met seven
ossen-huiden gevoert? Wel eer was Rome boers en ruig:
5 nu is 't al goudt wat'er blinkt, en 't praalt met de kostlijk-
heid van den vermeesterden aard-bodem. Let eens, hoe
6 't Kapitool nu pronkt, en hoe 't eertijts was: gij sult seg-
gen, dat'er doen een andere Jupiter in woonde. 'T raat- 7
huis dat nu een gebou is, daar soo agtbaren raat wel ge-
voeglijk in vergaderen mag, was ten tijde van Koning Ta- 8
tius met een riet-dak gedekt. Wat was den berg Palatium,
die nu met een pragtig kerk-gebou, ter eeren van Febus en 9
de vorsten gestigt, bepronkt is, eertijts anders als wei-land 10
voor

3. Tekmessa) *Of Tegmessa; van welke men nergens veel vind geschreven; alleenlijk word sy van* Sofokles in sijn treurspel van den rasenden Aiax, *als een eerbaare en getrouwe bedgenoot ingevoerd.* Siet ook Horatius, 2 B. 4 Lierd.

4. Schild) *Van welke ook is gesprooken* 124 pag. *Doch merk hier aan dat de schilden meermaalen, of geheel van leer, of ten minsten met deselve sijn overtogen en bekleed geweest.* Polybius 6 B. 21 H. Statius, 4 B. der Theb. oorl. *gelijk wy ook daarom aanteekenden,* 69 pag. *dat de Latynsche benaaminge* scutum *hier uit is voort gekoomen.*

Welk leer self ten tijde van hongersnood somwijlen den ellendigen heeft tot spijs gediend. Livius, 23 B. 19 H. Val. Maximus 7 B. 6 H. 2 voorb. Frontinus, 4 B. 5. H. 18. voorb. *behalven* Hegesippus, sprekende van de Joden, belegerd binnen Jerusalem.

5. Goud) *Sekerlijk, ten aansien van den tempel van Jupiter, op den Kapitolijnschen heuvel; welke met kopere, doch met goud overtoogene plaaten, geheellijk was gedekt.* Plutarchus, in Poplik. Horatius 3 B. 3. Lierd. Plinius, 33 B. 3 H. Ausonius, *in het Sneld. op* Narb. Virgilius, 8 B. van En. spreekende van het beeldwerk in het schild van Eneas: *behalven* Propertius, Sidonius, Livius, *enz.*

Behalven dat ook de gewelven van andere tempelen met goud waaren overtrokken. Ovidius. 1 B. vanden Alm. Manilius, 5 B. der Sterrek. *ja self de wanden en solderingen van eenige bysondere woonhuysen.* Plinius, 33 B. 3 H. Statius, 1 B. der Mengeld. 3 D. Manilius, 1 B. der Sterrek. *op dat ik swyge van het so genoemde gulden huys van Keiser Nero, in pracht en heerlijkheid alles te boven gaande.* Suetonius, in Ner. 31 H. Plinius, 36 B. 15 H. en Tacitus 15. Jaarb. 42 H.

6. Kapitool) *Onder de so geseide seven bergen of heuvelen, was de Kapitolijnsche wel de uitstekendste en aller beruchtste, gelegen tusschen den Quirinaalschen en Palatijnschen heuvel; geheeten eerst Saturnius, wegens Saturnus, die wel eer sich aldaar nederstelde.* Festus. Varro, *enz. naderhand Tarpejus, wegens de nonne Tarpeja; van welken* Livius, 1 B. 11 H. Florus, 1 B. 1 H. en wy in de Galerye, ontrent het 6. en in de Pict. Loquens, *by het* 38 Taf. *en eindelijk Kapitolinus, wegens het hoofd van sekere Tolus; aldaar opgegraven, toen men besig was met de grondslagen van gemelden tempel; gemeenlijk ook naar dit hoofd het Kapitool geheeten.* Livius 1 B. 55 H. Dionys. Halikarn. 4 B. 66 H. Florus, 1 B. 7 H. *Op deese berg dan stont het gemelte Kapitool, en tempel van Jupiter: van wiens konstige boukunde en heerlijke versierselen wy lievér willen swygen als te weinig seggen: wysende den taalkundigen liefhebber tot haare doorgeleerde* Beschryvinge van Just. Rycqius.

7. Raadhuys) *De curiæ waaren plaatsen, alwaar of de geestelijke raad, en het priesterschap te saamen quamen, of alwaar de wereldlijke overheden hunne vergaderingen hadden.* Varro. *Sodanige was de Hostilia, staande op den berg Celius, van koning Tullus Hostilius gebouđ.* Livius. 1 B. 30 H.

8. Tatius) *Van welken koning elders.*

9. Palatinm) *De Palatijnsche berg had sijn naam, gelijk* Festus *en* Varro *aanteekenen, à* pecore palante, *dat is,* het dwaalend en weidend vee, *op en rondsom deesen heuvel. Is seer vermaard geweest wegens het hof en paleis der Keiseren; onder Augustus eerst wel gering en kleen van omtrek.* Suetonius, in Aug. 72 H. *doch onder de volgende, Tiberius, Kaligula, Domitianus, en andere verder uitgebreid, en volgens de boukunde rijkelijk vercierd. Siet* Plutarchus, Dio, Tacitus, Statius, Martialis, *enz.*

Heden is sy vol mismaakte muuraagien en bouvallige puinhoopen deeser hoofdgebouwen; gelijk ons dat aanwijst het Roma Æterna, *of* Versaamelinge der aller beruchtste gebouwen van Rome, *noch onlangs op het koper gebracht en in het licht gegeven door* Petr. Schenck.

10. Weiland) *Voor den opbou van Rome bestond hier alles uit bosschen en velden; alwaar de hoeders en oppassers van groot en kleen vee sich onthielden.* Ovidius, 1 B. vanden Alm. Propertius, 4 B. 1 H. Virgilius, 1 B. van den En.

Sulks bewijsen ook onder anderen in deese stad de naamen van sommige der seven heuvelen: te weeten de Palatynsche; gelijk gesegt is, so geheeten van het swervend vee; de Viminaalsche, van de vimina, *of de aldaar groejende tijnen; ja by sommige van de* fagi, *of beukeboomen, gesegt de Fagutalis.* Festus,

enz.

voor ploeg-offen? Laat andere op 't oude grom verlekke-
ren: ik bedank het mij, dat ik in dese eeu gekipt ben: dit
's de eeu, die met mijn sinlijkheid over een komt. Niet
11 om dat nu 't buigsaam goud uit d'aarde gevroet, en paarlen
van verscheide kusten herwaarts vervoert werden: niet om
12 dat 't gebergte door 't marmer graven, en de zee door 't kost-
13 lijk bedijken krimpt: Maar om dat 'er nu puntigheid is,
en die boertse haveloosheid van de voorvaderen niet tot
14 dese tijd toe in swang bleef. Hangt geen kostlijke pan-
danten aan d'ooten, en juwelen, die den neger in 't groen wa-
ter op soekt. Komt niet pragtig aan-streven met goude
passementen op 't kleet: want dikwijl verjaagt gij ons door
de kostlijkheid, daar mee gij ons soekt te lokken. Net-
heid bekoort ons: laat 't hair niet wilt hangen: 't hullen 15
geeft en beneemt schoonheid. Den hooft-quik is verschei-
de: ijder tooit het na 't haar voegt, en neemt haar spiegel
eerst tot k urmeester. Een langwerpige troonie [een
hoog voorhooft] wil onbekaperde scheelen hebben: soo
was Laodamia gehult. Ronde troonien willen een klein
voortuit-drolletje boven 't voorhooft, en d'ooren bloot 16
houden. Dese mogen de lokken over schouder slinge-
ren, gelijk Febus als hij op de lier speelt: andere den 17
bos agter op knoopen, gelijk de geschortte Diana, als sij 18
op de jagt 't verbaast wilt agter her sit. Sommige willen 19
los, sommige vast gehult gaan. D'eene staat het mooi, soo
krultuitig te gaan als Mercurius harp; d'andere, soo hob- 20
belig

enz. de Querquetulaansche (anders geheeten Celius) van seker quercetum, *of eiken woud, aldaar weleer gelegen.* Tacitus, 4 Jaarb. 65 H. *en eindelijk den heuvel (heden de berg* de Trinità, *of van de H. Drievuldigheid) hebbende haaren naam van* boomgaarden *en lusthoven bekoomen.* Suetonius, in Neron. 50 H. Makrobius 1 B. 16 H.

Doch, welk een seldsaamen draai en ommekeer is hier waar te neemen in Romes wonderlijk aan en afneemen? Alle deese heuvelen, eerst, gelijk wy seggen, niets als grasige weiden en wouden hebbende, en naderhand met tempelen en hoofdgebouwen praalende; sijn nu wederom onbewoond, en, of met groote bouvalligheden overgooten, of met moes-tuinen, en eenige weinige lusthoven beplant: gelijk dat genoegsaam aanwyst de grond van deese groote stad, uit gegeven te Rome in het groot, door J. Bapt. Falda, *en alhier in het kleen, door bovengenoemde* Petr. Schenck.

11. Peerlen) *Gesocht en opgevischt in de dieptens van de Roode en Indische zee.* Plinius, 9 B. 35 H. *met dewelke niet alleen de beelden, maar ook self de tempelen der Goden waaren opgetooid en vercierd.* Cicero, inde 1. Red. tegens Verr. *daar en boven de paarden, dekkleden en wapenrustingen.* Varro, by Nonius. *gelijk ook de schoenen der Keiseren.* Lampridius, in Elagab. 23 H.

Doch voornaamlijk behoorden sy tot der vrouwen tooicieraaden, oorhangselen, halsbanden, enz. Suetonius, in Jul. 43 H. Kalig. 37 H. Horatius, 2 B. 3 Berispd. Klaudianus, in het 6 Borgem. van Honorius.

12. Marmer) *Van veelerhande soorten; gelijk wy aanteekenden,* 126 en 301 pag.

Gebeesigd tot kolumnen, vloeren, en wanden in de tempelen, schouburgen, badstoven, wandelplaatsen, en eindelijk in bysondere gebouwen. Plinius, 36 B. 6 H.

Hier in wierd ook aangemerkt het opus Alexandrinum, *Egiptisch werk van Alexandrijen; wanneer men verscheidene marmers, teweeten dat van Sinnada met dat van Tyrus of Sparta mengde en cieraadshalven onderscheidde.* Seneka, inde 86 Br. Plinius, 35 B. 2 H. Statius, 2 B. der Mengeld. van de Lusthoeve by Surrentum; en 1 B. inde gelukwensch. vanden herstelden Rutilius.

13. Krimpt) *Terwijl die van Romen in Kampanje, by Misenum, de Bajen, en elders, ja self de zee bedijkten, met swaare timmeragien te rugdreeven, en dus gelijk als van omtrek kleender maakten.* Seneca, in Thyest. 3 Bedr. 1 Ton. gelijk ook in sijn 89 Br. Statius, in gemeld 2 B. spreekende van de Lusthoeve by Surrentum.

14. Pandanten) *Waar af gesprooken is,* 214 pag.

15. Hair) *Van het hullen en krullen spraken wy* 122 en 132 pag.

16. Vooruit drolletje) *Van welke ook is gesprooken,* 122 pag. *hoewel de selve niet altijd op het voorhoofd, maar ook wel boven op het achter hoofd word aangemerkt; soo in de vrouwelijke* statuen, *als op de Griekschc, of ook Burgermeesterlijke* Gedenkpenningen. *Siet* Choul. 82 pag.

17. Febus) *Van sijn hair en schoone lokken siet* 116, 134 en 138 pag.

18. Geschorte) *Sie haar opgeschort op een* Gedenkpenning, *gesteld* 62 pag. *en lees het geen aldaar is aangetekend.*

19. Wild) *Herten, dassen enz.* Horatius, 4 B. 6 Lierd. *en* Andere.

20. Als Mercurius harp) *Slechte Vertaaling! het Latijn segt*, een huysje of gewrocht netje te dragen in de gedaante van een omgekeerde luit; *voegende hier noch by*, Cyllenæa; *om dat Merkurius in het gebergte van Cillene (waar af elders) de luit, by seker toeval, vond en toestelde; gelijk wy aanteekenden,* 110 pag.

Dier

21 belig als de zee-golven. Maar gelijk d'akelen aan takrij-
22 ke eekelaars, de bijen op de Hyble, en 't wilt in 't ge-
23 bergte ontelbaar is; soo onmooglijk is't mij alderhande hul-
sels op te tellen: want ijder dag geeft weer een andere quik. Veele voegt een swierig war hulsel. Dikwijl soud gij sweeren, dat 't hooft sedert gisteren niet opgetooit was. Andere verhullen sig tien-maal op een dag. Quikt soo swie-
24 rig, of 't bij geval soo sat. Soo sag Hercules Iöle in haar ver-
25 meesterde stad, en sprak: dit dier bemin ik. Soo schor-
26 te u Bacchus, verlate Ariadne, terwijl de boksvoeten E-
van Evöe juighen, op sijn wagen. Bloet! hoe bemokkelt vrou natuir u schoonheid, die, ergens verminkt, op veelderhande wijse kan herstelt werden. Maar wij verkalen ongelukkelijk, en 't hair valt ons, door den ouder van 't hooft gerukt, als 't loof door een storm. Een vrou-
mens verft 't grijs haat met duits kruider-sap, en verbluft 27
door konst de natuirlijke verf. Een vrou-mens pronkt met
een digte paruik, en plant voor gelt een andere hairbos op 28
't hooft. Men schaamt sig niet, die openbaar te koopen;
want sij hangen op de mart, voor den tempel, en in 't oog van 29
Hercules en de sanggodinnen te koop.

Diergelijk een kapsel geloof ik te sien in het borstbeeld van de keiserinne Otacilia, op een kopere penning, *onder de mijne berustende.*

21. Zeegolven) *Welk hulsel ik aanmerk in de jongere Faustina (die in haare hairtooiselen so veranderlijk is, als haar moeder, Faustina de oudere, met haare opeengestapelde vlechten onveranderlijk) op de* Gedenkpenningen, *afgebeeld by* Patinus, Tristanus, *en andere* Versamelaars. *Siet ook* 122 pag.

22. Hybla) *Van deesen heunigrijken berg is gesprooken* 239 pag.

23. Gebergte) Alpes *in het Latijn; van welk gebergte* 162 pag.

24. Herkules) Alcides *in het Latijn. De reden is elders gesegt.*

25. Jole) *Siet van deese den* inhoud vanden 9 Br. *en het geene wy aanteekenden,* 48 pag.

26. Ariadne) Gnossis *in het Latijn, wegens de Kretische stad Gnosos; van welke* 17 pag.

27. Duits) *Dat de Duitschers hunn hoofdhair wiesschen, en met sekere sap of looge blond maakten, sal elders moogelijk worden aangemerkt.*

28. Geld) *Hoe versot de Roomsche vrouwen op de blonde lokken der Duitsche sijn geweest, is aangeweesen,* 132 pag.

29. Tempel) *Herkules had verscheidene tempelen binnen en buiten Roome; onder welke bysonderlijk uitmunteden, eene ontrent, of liever in de renkring van Flaminius; gesegt de* Musagetes, *wegens de* Musen, *of Sanggodinnen, met welke hy aldaar wierd geëerd.* Suetonius, in August. 29 H. Eumenius, inde Red. voor de School. Plutarchus in de 59 der Roomsch. Vrag. Ovidius 6 B. des Alm. *en weder eenen, op de Osse merkt; sijnde aldaar sijn beeld en altaar van Evander, dien overzeeschen vreemdeling, gesteld en ingewijd.* Ovidius, 1 B. vanden Alm. Dionysius, 1 B. 40 H. Livius, 1 B. 23 H. Tacitus, 12 Jaarb. 24 H. Propertius, 4 B. 10 D. Virgilius, 8 B. vanden En. *Tot welk een tempel geen honden toegang hebben; sijnde de knods van Herkules aldaar gelaaten, wiens lucht en reuk deese beesten schuwen.* Solinus, 2 H. hetselve ook schrijvende van de vliegen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van het gewaad der jonge vrouwen.

1 Wat sal ik van 't gewaat seggen? 'k vereis geen passe-
2 menten, of purper dat twee-maal root geverft is. Dewijl 'er soo veel onkostlijker verwen uitgekomen sijn, wat dolheid sou u overkomen, al u middelen aan 't lijf.

1. Passementen) Segmenta *in het Latijn; sijnde eigentlijk eenige smalle goude of purpere strepen, onder rondsom de vrouwen rok gaande; gelijk heden de swarte fluweele lijsten rondsom de scharlakene rokken der West-falingers, of die van Hamburg en Bremen; ja gelijk by ons allerhande galonnen, kanten, gimpen, enz.* Juvenalis. 2 Berispd. spreekende van Gracchus. Valer. Maximus, 5 B. 2 H. spreekende van Koriolanus.

2. Tweemaal) *Des wegen gebeeten by de schrijvers* dibapha. Horatius, 2 B. 16 Lierd. en 12 Toesang. Cicero, *enz. sijnde seer dier en geldig: en deswegen alleenlijk van vermogende en weelderige Romeinen gebruikt.* Plinius, 9 B. 39 H.

Aangaande deese rijkelijke verf hadden die van Tyrus de voorrang; sijnde de uitvinders en bewerkers van het selve: gelijk wy hebben aangeteekend, 64 pag. *Siet ook* 52 pag.

't lijfte hangen? Gij hebt een hemel-blaautje, gelijk de lugt is, als se door geen wolken en suider laaute betrokken is. Gij hebt een geel-glimpje, gelijk de gulde
3 vagt van den ram die wel eer gesegt wert Frixus en Helles Inoos moord-list ontdraait te hebben. Hier hebt gij een golf-glantsig tabijntje [kamelotje] waar van ik geloof dat de Nymfen vliegers draagen; daar saffraan-geel oranje. Sulken sluier slaat Autoor om, als sij haar dag-
4 5 rossen inspant. Deese verf swijmt na Venus myrt; gene is vioolpairs als d'amethist-steen: dese aapt de witte
6 7 roos, en Tracise kraan na; gene Amarillis kastanjen, d'amandelen, en geele was. So veelderhande bloemen 8
't aart-rijk, in de nieuwe lente, uitgeeft, als de wijnstok bot, en de kleumige winter heen druipt: met soo veelderhande, of nog meer, verwen wert nu de wol geverft. Kiest hier uit die u dient. D'eene voegt Trijn, d'andere Josijn. Die blank is, voegt bruinen dos. Bruin gewaat stont Briseis mooi. Toen sij geschaakt wiert, was sij in 9
't bruin. Bruinetten steken sig in 't wit [als vloojen in de melk] in 't wit waartge goelijk, Andromeda, in dien dos 10
brageerde gij te Serifos. 11

3. Frixus) *Het geval van Frixus en Helle, vervolgd door Ino, haar stiefmoeder, vindmen boven,* 29 pag.

4. Dagrossen) *Van de paarden van Aurora, of de Dageraad is gesprooken* 127 pag.

5. Mirt) Paphia *voegd'er het Latijn by, wegens de stad Pafos; van welke* 164 pag.

Sy is Venus geheiligd, gelijk wy aantekenden, 117 pag. *naar welke sy ook Myrtea of liever Murtia wierd geheeten, Siet* 300 pag.

6. Thracische) *By de Natuurkundige word aangeteekend, dat de kraanen, in het somersaisoen, in groote meenigte naar Thracien vliegen, en aldaar sich voor een tijd onthouden. Doch dat sy, doorgaans in het verhuysen groot geschreeu maakende,* (*siet* Virgilius, in het 11 B. van den En.) *met een steen in de bek den berg Taurus overvliegen, quansuis om van de roofsieke arenden, aldaar sich in grooten menigte onthoudende, niet gehoord te worden.* Klaud. Minos, over het 17 Sinnebeeld van Andr. Alciatus.

7. Amarillis) *Van haar genegenheid tot dit lekker fruit is gesprooken*, 233 pag.

8. Was) *Deese stoffe geeft de verwers de naam van* Cerinarii, *of ook* carinarii *volgens* Turnebus; *meerendeels arbeidende in een* color cereus *of wasverwe.* Plautus, in Warn. met de Pot, 3 Bedr. 5 Ton. en Andere.

9. Briseis) *Van welke dikwijls boven*, 10 pag. *en* elders.

10. Andromeda) Cepheis *in het Latijn, wegens Cefeus, haar vader; van welke* 90 pag.

11. Serifos) *Sie van dit eiland elders.*

VIERDE HOOFDSTUK.

Van een suivere lucht, en de vereischte nettigheid in tanden, huyd, ooghscheelen, enz.

Ik had op de tong u te vermanen, dat gij geen stinkbok onder d'okselen liet broejen, en d'armen niet ruig liet begroejen: maar ik boek-staaf hier geen ruwe
1 berg-barbarissen. Genomen ik laste u sorg te dragen,
2 dat de kaauwers door geen slofheid begroejen, en de mond 's morgens met water werde gespoelt? 'T aansigt weet gij ook met loot-wit te blanketten, de bleeke wangen door konst te doen bloosen. Door konst weet gij d'ijle wijnbraan vol te swarten, en met flaauwe kroom-streepjens te verlengen. Ook schaamt gij u niet d'oogen met fijne as en Cilicier saffraan toe te quikken. Ik heb gemaakt 3
een klein boekje, dat behelst 't opcieren van uwe aansigten; wel

1. Bergbarbarissen) De rupe Caucasea *segt het Latijn. Van den Kaukasus spraken wy* 163 pag. *ook voegd het selve daar by,* quæ bibunt Mysum Caïcum, die drinken, *of* sich onthouden by Kaïkus; *een beruchte rievier, uit Teuthrania, een deel van Mysien komende en door Frygien looperde.* Plinius, 3 B. 5 H. Ovidius, 2 en 15 B. der Herschepp. *behalven* Virgilius, Lukanus, *enz.*

3. Kauwers) *Van der Romeinen nettigheid ontrent het wasschen en reinigen der tanden, is gesprooken*, 217 pag.

3. Cilicier saffraan) *Van welke*, 136 pag. *het Latijn voegt'er by*, natus propé Cydnum, gegroeid ontrent den Cydnus. *Dit was een rivier in Cilicien, loopende dwars door de stad Tharsus.* Justinus, 11 B. 8 H. Kurtius, 3 B. 4 H. Strabo, 14 H. *vermaard, eensdeels door het lijffgevaar van Alexander de Groote.* Kurtius en Justinus, op de aangetogene plaatsen: *en anderdeels door de prachtige te saamenkomst van Mark. Antonius en Kleopatra.* Plutarchus, in Anton. *enz.*

Bekomt haaren naam, wegens een blanke suiverheid; en is by dooi weder in het loopen seer snel en voortvarend. Solinus 41 H. *doch anders traag en langsaam.* Tibullus 1 B. 7 D.

Ik

wel' een klein boekje, maar groot om 't werk dat 'er in steekt. Hier in moet gij, vrijsters, raat soeken om 't leelijk uit 't aansigt te verdrijven. Mijn digt-geest sust nergens, daat ik u dienst kan doen. Maar siet toe, dat geen vrijer u smuk doosjens van tafel in de klaau krijgt. Smuk vrij; maar hour de konst verhoolen. Wie sou geen afkeer hebben van een aansigt, dat, allenthalve met smeerbogt gesalfr, met dikke droppels in den warmen boesem af-leekt? Wat geur heeft schape-smeer, 't sweet dat 't wollig vee in de morssige vagten sit, al wert het verkookt? Ik keur niet voor goet, in 't bijsijn van manvolk hinde-merg te gebruiken, of de tanden te schuren. Dat sal wel mooi staan; maat 't wil niet als met afkeer gesien sijn. Want veel dingen staan in 't doen leelijk; als sij gedaan sijn, mooi. De beelden, die nu de naam
4 hebben van den konstrijken Myron gegoren te sijn, waren te voor ruwe en harde stoffe. 'T goud moet eerst gesmeed sijn, sal 't een ring werden: de kleederen, die gij draagt, waren eerst vuile wol. De marmer, die te voore ruw was, is nu een vermaart beeld: en naakte Ve-
5 nus, die 't water uit het hair wringt. Laat ons in de waan, dat gij nog slaapt, als gij u op-schikt: heel op-geschikt sult gij best voor den dag komen. Waarom moet ik weten, dat gij u blanket? Sluit u kamer deur: waarom u brulne verf verklikt? Veel is'et, dat geen vrijer weten mag: meest alle dingen souden mishagen, soose niet overglimt wierden. Let eens, met wat een dun vlies de
houte beelden in d'opgeschikte schouburgen vergult sijn. 6
Maar gelijk 't volk deselve niet mag genaken, voor dat sij op-gemaakt sijn; soo mag u geen vrijer genaken, voor dat gij op-gesmukt sijt. Soo verbiede ik u niet, 't hair in sijn tegenwoordigheid te laten kammen, op dat het swierig over den rug mag hangen. Sijt dan insonderheid niet geemelijk, en rukt de tuiten niet dikwijl los alsse niet
vast genoeg gebreid sijn. Deert dan geen kamenier. 7
'K haatse die haar 't aansigt op-krabben, den hul-priem ontrukken, en in d'armen prikken. Sij vervloekt en raakt haar juffers hooft, en staat bebloet en schreit bij 't hair dat sij in 't vuir wenst.
Die een kaal-kop is, moet een ree- 8
kel op den drempel leggen; of moet sig altijt in den tem-
pel van de goede God in laten hullen. Sekere deern, eens 9
aangesegt dat ik haar schielijk kwam besoeken, sette door haast de paruik verkeert op. 'K wens, dat den vijand soo vuile schaamt oorsaken mogen overkomen, en diergelij-
ke schand de Parther wijven verleelijken. Een verminkt 10
beest, een ongrasig velt, loofloos geboomte, en een kaal
hooft, staan mis-maakt. Ik heb hier geen Semele, Leda of 11 12

Eu-

Ik vind hem, in een mannelijke gestalte, onder de voeten van Tharsus; op de gewoonlijke wijse, gelijk een vrouw sittende afgebeeld, op een Griek sche Penning, *by meermaalen aangetrokkene* Morellius, in het 17 Taf. van sijn Specimen, of Penningproefje.

4. Myron) *Een wijdberoemd bootseerder en gieter van kopere beelden, bysonderlijk van ossen en koejen; even eens gelove ik, als daar in, by onse tijden heeft uitgemunt de schilder Joh. Berchem.* Plinius, 34 B. 8 H. Ovidius, in Pontusk. in 4 B. 4 D. behalven Propertius, Statius, Juvenalis, Petronius, het Griek sche Bloemh. en Ausonius.

5. Naakte) *Van Praxiteles uit marmer gewrocht, en naderhand geset in den tempel van Brutus, overheerder der Galissiers, by den Flaminischen rengkring.* Plinius 36 B. 5 H. *Doch ook van Apelles geschilderd; gelijk wy aanteekenden,* 34 pag.

6. Beelden) *Op het tooneel, tusschen de pilaaren geplaatst, om het selve een prachtige rijkelijkheid by te setten; om welke reden ook, door Mark. Scaurus* 3000 *kopere beelden tusschen* 360 *marmere kolommen sijn opgericht.* Plinius, 34 B. 7 H. en 36 B. 2 H.

7. Kamenier) *Van de wreedheid begaan tegens haare kapsetsters, en hairvlechtsters, is gesprooken,* 135 pag.

8. Rekel) *Kamerbewaarder, van welken wy spreeken,* 123 pag.

9. Goede) Bona *geheeten in het Latijn; tot wiens heilige heimlijkheden geen manmensch eenige toegang mogt hebben.* Tibullus, 1 B. 6 D. Propertius, 4 B. 10 D. *Weshalven het Klodius so euvel wierd afgenoomen, dat hy, in het gewaad van een snaarenspeelster, quansuis om Cesars wijf te spreeken, was binnen gedrongen.* Plutarchus, in Jul. Cæs. Cicero, in de Red. wegens de Antw. der ingewand schouwers, en elders. Suetonius, in Jul. 6 H. de Kanttekenaar over het 6 Berispd. van Juvenalis, en Andere,

Wie nu deese Bona is, word nergens uitdrukkelijk van de schrijvers aangeteekend. By Makrobius, 1 B. 12 H. *gelijk mede by* Plutarchus in sijn 20 Vraag. *en* Arnobius, 2 B. *is het Fatua of liever Fauna, 't wijf van Faunus; of ook Maja, ja self Ops of het Aardrijk. Siet ook* Laktantius, 1 B. 22 H.

Haar tempel stond op den Aventijnsche heuvel. Ovidius, 5 B. der Alm. *en het offer was een verken.* Juvealis, 2 Berispd. *en melk; wijn gesegt by* Juvenalis, 9 Berispd. *en eindelijk waaren haare bediende onder andere ook Vestaalsche maagden.* Cicero, in gemelde Red. wegens de Ingewaandschouders.

10. Parther) *Der Romeinen harde en geduirige vyanden; een magtig volk, volgens het aangeteekende,* 205 pag.

11. Semele) *Van welke* 174 pag.

12. Leda) *Van welke* 23 pag. *en elders.*

13. Eur-

13 Europa, die Jupiter in ſtiersgedaante over zee voerde, te onderrigten; geen Helena, die Menelaus, niet al ſlegt, wederom vorderde, en Paris den trojaanſchen ſchaaker, niet al blind, by ſig hielt: maar ſchoone en leelijke deerns onder een, waar van 't meeſte gros altijt gebrekig is. Schoone dieren maken minſt werk van quik en tooikonſt, om dat de ſchoonheid ſonder quik-konſt haar na wens genoeg begaaſt. Als de zee ſtil is, legt de ſtier man ſorgloos bij 't roer: alsſe ſwelt, ſtelt hij ſijn ſtier konſt happig in 't werk.

13. Europa) Sidonis, *in het Latijn; wegens Sidon, een zeeſtad in Fenicien, wegens haar viſchrijkheid,* (*want* Sidon *beteekend* een vis *in haare taale*) *aldus genoemd by* Juſtinus, 18 B. 3 H. *voorts in oudheid de ſtad Tyrus verre overtreffende.* Homerus, in het 2 B. van den Il. Strabo 16 B. *behalven de* H. H. bladeren, *in de* Boeken *van* Moiſes, Joſua, *en* der Rechteren.

Word op een Penning *van de keiſer Trajanus, by* Spanheim, in meer gemeld B. van het Gebr. en Misbr. 779 pag. *geheeten* Ναυαρχὰς. magtig ter zee; *dragende, tot een teeken van deeſe magt, op het ruggeſtuk, een oorlogsſchip.*

Helene) *Van Helene is meermaalen geſprooken; te weeten, in den* Inhoud van de 15 en 16. Br. en elders *alwaar ook mede van Paris en Meneläus.*

VYFDE HOOFDSTUK.

Hoe men de gebreeken aan het licchaam moet verbergen.

M*aar weinig troonien ſonder letſel.* Vult u mangel,
en heelt de gebreeken van u lichaam, ſoo gij beſt
kont. Sijt gij een kort-gat, ſit; om ſtaande niet te lij-
1 keuen dat gij ſit: en legt ſoo lang gerekt op u ruſt-bed
als gy kont. En, ten einde u, dus leggende, geen vrijer
uit 't oog afmete, paſt dat gij u voeten ergens mede
dekt. Die al te ſchrapel is, moet ſig in dik en ruimen
dos ſteken. Een bleek-veeſt verf ſig met rootſel: een
2 bruinet met krokodille-ſtront. Hebt gij letſel aan de voet,
hout hem altijt in een wit laarsje, en trekt de kous [been- 3
banden] nooit van een dor been. Hebt gij hooge ſchou- 4
ders, verdwijntſe met watte kuſſentjens, en maakt een 4
geſwollen boeſem. Hebt gij boerinne-vingers en lom-
pe nagels, maakt in 't praten weinig gebeerden met de
handen. Hebt gij een ſtinkenden adem, praat nooit nug-
tere, en blijſt altijt wat van de vrijer af. Hebt gij ſwarte,
groote, of ſcheef-ſchuine tanden; ſoo ſult gij met laghen
u ſelve ſeer nadeelig ſijn.

1. Ruſtbed) *Van het leggen op ruſtbeddens is geſproken*, 60 pag.

2. Krocodilleſtront) *Waar mede men, in die tijden, wiſt een blank en ſuyver vel te maaken.* Galenus, van de kracht der Eenvoudige Geneesmid. 10 B. Klemens de Alexandrin. 3 B. Horatius, 12 Toeſang.

Vorders heeft het Latijn, piſcis Pharius, *wegens de vuurbaak Faros, in Egipten, van welke* 157 pag. *Want alhoewel ook elders krokodillen wierden gevonden; ſoo waaren ſy doch nergens in ſulk een menigte en grootte als in Egipten.* Plinius, 7 B. 25 H. Elianus, 17 B. 6 H. Herodotus, 2 B. 68 H. *behalven* Filoſtratus, Achill. Tatius, Ariſtoteles. Apulejus, Ammianns, enz.

Hierom ſiet men de krokodil geduirig omtrent het beeld van de Nijl, niet alleen in het aaloude marmere; *heden, nevens dat van de Rhijn, geplaatſt onder de trappen van het nieuwe Kapitool; afgebeeld by* Oudaan, *omtrent* 168 pag. *maar ook by den ſelven, in* de 37 Taf. *op een* Penning *van keiſer Hadrianus: ja ſelf ook alleen; en of vry, gelijk op een* Penning *van Auguſtus, in* de 36 pag. *of, met een keeten aan een Egiptiſche palmboom gebonden, op een ander van den ſelfden*, in de 29 Taf.

3. Wit laarsje) *Van de witte ſchoenen der vrouwen* (*in de mannen ongeoorloofd en beriſpt*) *ſpraken wy elders.*

4. Beenbanden) *Schoenen liever; ſijnde in de vrouwen alleenlijk enkele ſoolen met nette, en ſomwijlen koſtelijke banden, boven op de voet toegeſtrikt; gelijk wy ook aanteekenen,* 231 pag.

5. Wattekuſſentjes) Amelitides, *of, gelijk andere leeſen,* analectides *in het Latijn; ſachte kuſſentjes, waar mede het vrouwvolk haare kroppen opvuld, om de maagere ſchouders niet ſoo ſeer te doen uitſteeken. Siet* Rhodiginus, 13 B. 41 H. *en* Nik. Heinſius, over dit woord.

SESDE HOOFDSTUK.

Van het manierlijk lacchen, schreijen, spreeken, enz.

Wie sou 't gelooven? 't vrouvolk leert ook na de konst laghen, en soekt sig met mees-muilen ook schoon te doen gelijken. Wilt gy laghen, gaapt niet wijt; druk wedersijts kleine kloosjens nevens de mond; en nijp d'onderste lip voor de bovenste tanden. Schater niet lang agter een, maar gighel iets soets, en vrijsteragtig. Sommige trekken in 't laghen de mond als een aaxter die fluiten wil. Andere weetge niet of sij laghen of krijten. Sommighe schaghen soo schor, als een eselin bij haar ruwe mole-steen rughelt. 1 Wat kunsjens sullen 'er nog in de werelt komen? Men leert ook na de konst schreien, en krijt als, en hoe men wil. Wat sal ik seggen van 't wissel-letteren in 't spreeken, en 't lispen met de tong? D'aardigheid van eenige wootden te krom-tongen heeft geen aart: want s'ontleeren de spraak, die sij eens wel geleert hebben. Dit alles, aangesien 't u voordeelig is, moet gij fiks waar-nemen.

1. Eselin) *Dat ook esels sijn gebruikt in de korenmolens, is getoond*, 186 pag.

SEVENDE HOOFDSTUK.

Van een goede manier in het gaan.

Leert een' vrouwen-tret gaan. De gang geeft ook geen kleine bevalligheid: dit verlokt en verjaagt onbekent man-volk. Dese rijffelt wedersijts over na de konst, schept de wind onder de vlieger; en trippelt trots op de
1 teenen heen: geene treet als een ros Umber wijf, en stapt als een gelaarsde visser. Maar hout hier maat, als in de rest. De eene gang staat boers, de andere juffer-agtig. Hout de linker boven-arm en schouder tot den boesem toe bloot, insonderheid als gij blank sijt. Als ik dit plagt te sien, lusten 't mij soo ver te kussen als de schouder bloot was.

1. Umber) *Umbria was een deel van Italien, door den Apennijn van een gescheiden; hier met den Tiber, en daar met de Nar, weder ginds met de Adriatische zee, bepaald.* Plinius, 3 B. 14 H. enz.

Men noemt de inwoonderen Umbri, van imber, slag-regen; *als of dit volk, volgens* Plinius, op de aangetogene plaats, *na een groote watervloed, en inbreuk, door storm en onweder veroorsaakt, waaren overgebleven. Sy waren daarenboven stout en moedig; het geen hunne vrouwen, self in haare gang, scheenen na te volgen.*

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Hoe voordeelig het singen is in het vryen.

1 De meer-minnen waren zee-monsters, maar hielden door gequeel de schepen op, als snuifdense nog soo
2 geswind 't Scheelde niet veel, of Ulysses had sig van de mast ontwoelt op dat gesang: want alleen sijne reis-genooten d'ooren met was gestopt waren. 't Gesang is lieflijk en aanlokkend: laat de deerns leeren singen: veele verlok-

1. Meerminnen) Sirenen *in het Latijn; geen zeewijven, gelijk men doorgaands spreekt en afbeeld; maar landgedrochten, van welke wy spraaken*, 189 pag. *gewag maakende van haar wieken, en haanepooten; gelijk het selve ook beweesen word met* Fulgentius, 2 B. 11 versier. Eustathius, over den 1. Iliad. 24. vers. en Suidas.

2. Ulisses) Sisyphides *in het Latijn, wegens Sisifus, soon van Eolus; een struikrover op de kusten van Peloponnesus; die, van Theseus omgebracht sijnde, eeuwig in de hel een groote steen heeft moeten boven op een steil gebergte brengen.* Cicero, in sijn Tuskulaansche Vraagst. 1 B. Horatius, 17 Toe-sang. Seneka, in Hippolyt. 5 Bedr. 1 Ton. *behalven* Lukretius, Propertius, Virgilius, Pausanias, Apollodorus en Higinus.

Deese Sisifus onteerde Antiklea, juist op de reis naer Laërtes, haar bruidegom; alwaarom Ulisses word gesegt uit Sisifus, en niet uit Laërtes gesprooten te sijn. Ovidius, 13 B. der Hersch. in de reden van Aiax. Higinus, in de 201 Vertell. *enz.*

 Een

lokken door 't fingen , gelijk andere door fchoonheid.
4 Hergalm dan 't geen gij in de marmere fchou-burgen hebt
5 hooren fingen : dan de deunen na d'Egyptife maat gequinkeleert. Een vrou-mens, dat ik voor geleert reeken , moet wel op de cyther konnen fpelen. Orfeus , 6
den Tracier , verrukte met fijn lier-galm rotfen , wilt- 7
gedierte, den jammer-poel, en drie-koppigen hel-hond. 8
Door u lier-toon, Amfion , regtvaardige moeder-wree- 9
ker,

Het was een andere en oudere Sififus, *waar af wy fpreeken* 65 pag. *naamentlijk die te Korinthen koning is geweeft.*

3. Ontwoeld) *Dit word befchreven van* Homerus, in het 12 B. der Dool. *en aangetrokken van* Juvenalis, *in het* 9 Berifpd. Martialis, 3 B. 64 D. *en daarenboven vertoond in nevensgaande print.*

4. Schouburgen) *In welken niet alleen wierden gehoord, behalven de ftemmen der toneelfpeelders, fluitten, lieren, enz. maar ook, op een afgefcheiden en verhevene plaats* (odæum *by de Grieken genoemd*) *uitgepikte ftemmen van fangmeefters.* Ammianus, 16 B. 6 H. Suetonius, in Domit. 5 H.

Voornaamelijk was dit in gebruik by de Grieken. Vitruvius, 5 B. 9 H. fpreekende van Perikles. bouwer van fulk een fangplaats. Plutarchus, in Pericl. Cim. en Likurg. Laërtius, in Plat. *behalven* Atheneüs, Ariftides, Pollux, Suidas, *enz.*

5. Egiptifche) Niliaci modi *in het Latijn; wegens de Nijl, van welke* 73 pag.

Byfonderlijk vuil en dertel, en deswegen behaaglijk, waaren de liederen en maatgefangen van de ftad Alexandrien, in Egipten; en die van het eiland Gades, in Spanjen; terwijl defelve van lichte vrouwlieden met rappe, doch overgeile gebaarden wierden opgefongen.

Van de Gaditaanfche gewaagen Juvenalis, 11 Berifp. Martialis, 1 B. 62 D. 3 B. 63 D. 5 B. 78 D. 6 B. 71 D. *enz.*

Van den Alexandrynfche, of die van de Nijl, weder Martialis, 3 B. 63 D.

6. Orfeus) *Van deefen fnaarenfpeelder is gefprooken* 152 pag.

7. Thracier) Rhodopæius, *in het Latijn, wegens den berg Rhodope, van welke* 9 pag.

8. Jammerpoel) Tartarei lacus, *in het Latijn. Siet de verfcheidene beteekeniffen van het woord* Tartarus, *by* Servius, Hefychius, *enz. doch word, gelijk hier, voor de* helle *genoomen by* Homerus, in het 8 B. der Iliad. *en* Virgilius, 6 B. van den En. Statius, 5 B. der Theb.

9. Amfion) Moederwreeker *in het Latijn; te weeten, wegens fijn mishandelde moeder, de wreede Dirce ftraffende, en van een getergde ftier doende door het gebergte fleepen.* Higinus, in de 7 en 8 Vertell. Propertius,

ker, vlijden sig de steenen gedienstig tot wallen. Schoon
10 den Dolfijn, die Arion op den rug nam, stom was; nog
was hij door 't soet gestreel verrukt. Leert ook met bei
11 de handen op de lieflijk galmende harp streelen. Dat's
tuig om vermaaklijk te korswijlen. Sijt bedreven in de
12,13,14 digten van Kallimachus, Filetas, Anacreon, den ouden
15, 16 vogt-lepel, Saffo, (want wat vint gij dartelder als haar
17 digt) en Terentius, wiens doortrapten Geta's jongelings
vader uitstrijkt. Toont, dat gij over-lesen hebt de
18, 19 minne-digten van Propertius, of iets van Gallus, of Ti-
20, 21 bullus: insgelijks Varroos digt van 't gulde vlies, waar
van Helles, u suster, Frixus, afglippende heen dreef 22
Lees de vlugt van Eneas na Latium, den gront steen van
't verheve Rome, door Virgilius gedigt, een werk soo 23
konst-rijk als in Italie gevonden wert. Misschien sal mijn
naam ook in 't register van dit digter-gros werden inge-
schreven, en mijn schriften niet agter de bank geworpen 24
werden. Misschien sal d'een of d'ander seggen: door-lees
d'eele boekjens van onse meester, waar in hij vrijer en
vrijster boek-staaft. Of kiest uit de drie boekjes, die de
minne-digten behelsen, iets om aardig te lesen.

tius, *i* 3 B. 3 D. *enz.* aangetrokken by het 5 Beeld van onse PICT. LOQUENS.

Dit geval siet men noch heden te Romen in een konstig marmerstuk; weleer uit Rhodus aldaar overgebracht, en naderhand (gelijk Andr. Schottus *meend) gevonden in de bouvalligheden en ingestorte badstoven van keiser Karakalla.*

Siet het afgebeeld by Perrier, *en sijn navolger* Van Daalen, Joach. Sandrart, *en andere* Versamelaars *van aaloude marmerbeelden.*

10. Arion) *Van deesen snaarenspeelder is mede gewag gemaakt*, 90 pag.

11. Harp) *Seer slechte vertaaling van het Latijnsche woord* nablia, *of* naulia; *aangesien dit een speeltuyg was, dat, van hol koper sijnde, even als de* cymbaalen, *tegens malkander wierd geslagen. Doch siet hier in verschillig* Politianus, in sijn Mengelingen, 14 H. en Jak. Spon., in sijn Mengelingen, 6 Verdeel.

Van de kopere cymbala *spreeken* Fulgentius, 1 B. *handelende van de* Sanggodinnen, Apulejus, in het B. van de God van Sokrates, *behalven* Propertius, Petronius, *enz. en ik sie deselve afgebeeld by* Sam. Pitiskus, schrijvende *over* Suetonius; in het 54 H. van Kaligulaas *leven.*

11. Kallimachus) *Van welke* 137 pag.

13. Filetas) *Een Grieksch dichter, afkomstig van Cos, een eiland in de Egeesche zee; leermeester van* Ptolemeus Filadelfus, *of de* Susterliever, *en minnaar van eenen Battias; welke vryster hy in sijne* elegien, *of treurdichten, bysonder heeft gepresen en geroemd.* Propertius, 2 B. 25 D. 3 B. 1, 3, en 9 D. 4 B. 6 D. Statius, 1 B. der Mengeling. in het Bruiloftsd. van Stella.

14. Anakreon) Teïus senex *in het Latijn; sijnde Anakreon geboortig van Teos, een stad van Jonien in Asien. Een geile en dertele Lierdichter, onder andere, naar de Grieksche wijs (van welke* 244 pag.) *de vryer van eenen Batillus; en Smerdias, de jongen van Polikrates, de landvoogt van het eiland Samos.* Elianus, 9 B. 4 H. Horatius, 14 der Toesang. *Hy stikte aan de kernen van een druif, volgens* Plinius, 7 B. 7. H.

15. Vochtlepel) *Om dat hy quansuis, in het* 17 Lierd. *een drinkvat is prijsende; en in het* 18 Lierd. *in het algemeen het drinken soo kragtig en smaakelijk beweerd noodsaakelijk te sijn; hoewel hy ook een wijndrinker word geheeten van* Simonides, *en andere, in het* Grieksche Bloemhof. *Siet ook van hem* Pausanias, *en* Suidas.

16. Saffo) *Van welke, lierdichteres*, 103 pag.

17. Terentius) *Van welken Blyspeldichter*, 137 pag.

18. Propertius) *Van welken Minnedichter, elders.*

19. Gallus) *Van welken Minnedichter*, 138 en 185 pag.

20. Tibullus) *Van welken Minnedichter*, 137 en 183 pag.

21, Varro) *Van welken Heldedichter*, 137 pag.

22. Frixus) *Sie van Frixus en Helle*, 29 pag.

23. Virgilius) *Van deesen Heldedichter sprakenwy* 137 pag.

24. Achter de bank) *Dabuntur* Lethæis aquis *in het Latijn; Lethe was een der helsche en onderaardsche rievieren; wiens water ingedronken, de zieltjes alle het verledene dee vergeeten, en uit het geheugen gaan.* Euripides in Orest. Apollonius, 1 B. der Vlieft. Virgilius, 6 B. van den En.

Doch dit versierden de Dichters, om dat Lethe is geweest een rievier in Afrika; welke, van het aardrijk ingeslokt sijnde, eenige mijlen verre, ontrent de stad Berenice, niet verre van de sandplaat Syrtis, weder, als uit de hel, quam opstuiven. Lukanus, 9 B. Solinus, 30 H.

 Ook

Ook is het een rieviertjen in Spanje, niet verre van Gibraltar; alwaar Roderik, de laatſte koning der Gothen, (het Voorwerp *van ons eerſte* TREURSPEL *) van de Saracenen en Arabieren wierd geſlagen, en uit het veld gejaagd. Siet* Vaſeus, Toletanus, Santius, en andere ſchrijvers der Spaanſche Gedenkwaardigheden.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van ſingen, danſſen, en ſpeelen.

Of ſqueelt met een ſwierigen toon ſijn heldinne-brie-
ven, een werk, dat hij, te vooren onbekent, op de
baan gebragt heeft. Dit wens ik, Febus, en gij toegenege
1 digter-Godheden, Bacchus met u cierlijk hoorn-hooft,
en negen ſang-godinnen. Wie kan twijffelen, of ik had
gaarn, dat een deern koſt danſſen, om na de konſt onder 't
2 glaasjen d'armen te konnen reppen? De kamer-ſpelers en
3 ſchou-burg-danſſers verlokken 't vrou-volk: ſoo bevallig
toont dat ſwak leden reppen 'K ſchaam mij kleine din-
4 gen te leeren: verſtaat u fiks op dobbelen en kans-worpen:
leer wat kunſt of verlies bij 't werpen is Gooi dan eens
drielingen: en bedenkt u dan eens noeſt, wat partij gij
kieſen, of tegen hebben wilt. Speel ook arg en loos in
5 't ſchaak-bord: een ſoldaat tegen twee vijanden raakt
dikwijl in 't voet-ſand. Laats 's vijants koning, als hij
beſet is, worſtelen geſcheiden van ſijn koningin; en
d'uwe, die hem na de kroon ſtaat, dikwijl af en aan ko-
men. Set u ſoldaten in 't vlakke bord in ſlag-ordre, en
breekt die niet, of 't moſt weſen dat gij een van u vijants
6 voet-volk ſlaan koſt. Gij hebt een ſoort van ſpel, dat met
ſoo veel ſchijven geſpeelt wert als 'er maanden in 't jaar
ſijn, [dammen] Op een klein bordeken hebt gij weder-
ſijts drie leggers, waar op winſt is als 'er drie op een rij
geſchuift konnen werden, [drie-ſtek, of negen-ſtek] Sijt
in alderhande kortswijl afgeregt: 't ſtaat leelijk, dat een
deern niet ſpeelen kan: met ſpeelen wert dikwijl min ver-
wekt. Dan 't is de geringſte konſt, ſijn worpen ſnedig waar
te nemen: een looſe greep, ſijn ſpeel-gebaarden aardig
aan te ſtellen. Dan is men onvoorſigtig, en door ſpeel-
drift openhartig en los Dan bekruipt ons de gramſchap,
dat wanſchape quaat, winſtgierigheit, hair-reepen, krak-
keel, en verneke ſpijt. Dan vloektmen dat het klinkt,
en port ijder ſijn duivels uit de hel. Op gevallig ſpel kan
geen ſtaat gemaakt werden, als door gebeden van geluk.
'K heb dikwijl tuiſſers geſien, die tranen met tuiten
ſchreiden. 'K wens, dat Jupiter u voor ſoo ſchandlijken
misdrijf behoede, die eenigſints ſoekt mannen te beha-
gen. Deſe ſoort van ſpeelen heeft de natuur de vrijſters
ſlegts tot korswijl verleent: maar 't man-volk ſpeelt met
ernſt, en heeft meer verſchiets van ſpeelen. Sij kaatſen, 7
ſchie-

1. Hoornhoofd) *Waar af* 67 pag.

2. Armen) *Van het danſſen, en daar in de beweging der armen, is geſprooken* 144, pag.

3. Schouburgdanſers) *Van welke* 170 pag.

4. Dobbelen) *Het Latijn ſpreekt van* tali *en* teſſeræ; *van beide ſpraaken wy* 230 pag.

5. Schaakbort) Latronum prælia *in het Latijn: van de* latrunculi *is ook geſprooken*, 231 pag.

6. Voetvolk) *Welke onſen Dichter noemd* pilæ, *gelijk hy het bort ſelven heet* reticulum, *om dat het quanſuis*, net-gewijs, *is geſtreept.*

7. Kaatſen) *Onder de veldoefeningen (van welke* 217 pag.) *was ook het ſpeelen met de ballen. Deeſe waaren driederhande; te weeten de*

1. Follis, *een groote leeren bal, vol wind; welken ſy niet met den vlakken hand (gelijk in het kaatſen geſchied) maar met de vuiſt of arm; ja met de voet (gelijk ik hier te Amſteldam de Ooſterſche landslieden met een nette geſwindheid in de Nieuwe Plantagie heb ſien doen) om hoog dreven.* Plautus, in de Rudens, of Schipbr. 3 Bedr. 4 Ton.

2. Harpaſta, *Een dichte en ſterke bal, vol lappen en vodden gepropt; welken ſy met een ongelooflijke arbeid langs de grond deden rollen; als wanneer de oeffenaars alleen met een broekje waaren opgeſchort.* Martialis, 4 B. 19 D. 7 B. 31 en 66 D. en 14 B. 48 D. *enz.*

3. Paganica, *à* pagis; *een groote bal, met veeren opgevuld; by de boeren, op de* dorpen, *meerendeels in gebruik.* Martialis, 7 B. 31 D. en 14 B. 163 D.

Eindelijk kaatſte men niet alleenlijk in het oopene veld, maar ook ſelf in de badſtoven, om het ſweet uit te drijven; ſtaande de kaatſers gemeenlijk, gelijk noch heden by ons, in een driehoek. Petronius, in meermaalen aangetoogen Beriſpſchrift. *Alwaarom ook de plaats* Trigon *was geheeten.* Martialis, 4 B. 19 D. 12 B. 84 D.

8. Doel)

8 9 ſchieten na 't doel, tollen, drillen met geweer, en ma-
10 ken te paart gier-kringen. Gij rent ook niet op 't mars-
velt, nog vaart ſpeelen op 't maagde-water of den Tos- 11,12
kaanſen Tyber. 13

8. Doel) *Het geen men ook ſiet aangeſteld onder de Trojaanſche vluchtelingen, by* Virgilius, in het 5 B. van den En.

9. Tollen) Trochi *ſegt het Latijn; welke waaren van* buxus, *busboom, of, ſoo men ſegt, palmhout.* Perſius, 3 Beriſpd. *welken men, als heden, al geeſſelende voortdreef.* De Kantteekenaar, over de Dichtk. van Horatius.

Hoewel andere willen dat trochus *niet een tol, maar een hoep, die de jongens, even als heden, met een rijsje voortdreeven, is geweeſt.* Martialis, 14 B. 168 D. *behalven* genoemde Kantteekenaar. *Siet ook* Hieronim. Merkurialis, in het B. der Oeffening. 3 B. 8 H.

10. Gierkringen) *Het paarderijden was ook by de Romeinen een gemeene doch deftige oeffening, onder welgeboorene jongelingen.* Horatius, in het B. van de Dichtk. en 1 B. 8 Lierd. Plutarchus in Ceſar. ſpreekende van ſijn konſtig rijden. *Doch ſiet* Plato in Lach.

Ondertuſſchen ſullen wy van het beryden, en voort van het toom, ſadel, ſtijgbeugel, enz. elders ſpreeken.

11. Marsveld) *Waar af* 181 pag.

12. Maagdewater) *Een ſpringbron in het Mars-veld, alſoo genaamd, wegens ſekere jonge dochter, die 't krijgsvolk, by gebrek van water, deeſe bron heeft aangeweeſen.* Frontinus, in ſijn B. van de Waterleidingen.

13. Tiber) Tuscus *noemd hem het Latijn, terwijl hy, van den Apennyn afſtortende, door Thuſcien of Hetrurie naar Romen loopt. Siet boven,* 36 pag.

TIENDE HOOFDSTUK.

Dat een vrijſter ſich op alle plaatſen en in alle gelegentheden moet laaten ſien.

Maar 't ſtaat u vrij, en 't is dienſtig, te ſpanſſeeren on-
1 der de ſchaduw van Pompejus wandel-galerij, als
2 de ſomer-ſon op 't hooft ſteekt. Keuiert na den heuvel
Palatijn, en de kerk die den gelaurierden Febus toegewijd 3,4,5
is; dat 's de God, die d'Egyptiſe vloot te gronde hielp: of 6
in

1. Pompejus) *Van ſijn wandel gallerie is geſprooken,* 200 pag.

2. Somerſon) *Het Latijn ſegt dit door een omſchrijvinge, te weeten; als de ſon, gaande door de Kreeft en de Leeuw, in het teeken van de Maagd de ſomer maakt. Siet* Higinus, in ſijn Sterrebeſchr.

3. Palatyn) *De Palatynſche berg was niet de geringſte der heuvelen van Romen, aangeſien hier ſtond de wooning en het hof van den keiſer Auguſtus, en na hem van alle de volgende Keiſeren.* Dio, 53 B.

En alhoewel de bebuyſinge van gemelde Auguſtus van beſlag ſich niet ſeer breed uitſtrekte. Suetonius in Auguſt. 72 H. *ſo heeft ſy naderhand, ſo in grootte als in pracht en heerlijkheid, onder Tiberius, Kaligula, en Domitianus, byſonder toegenomen.* Plutarchus, in Galb. *en* in Poplic. *behalven* Suetonius, Tacitus, Plinius, Statius *en* Martialis.

Heden ſijn van dit uitmuntende hoofdgebou niet als ingeſtorte en afgebrokene muragien en wanden overgebleven; gelijk drie verſcheidene afbeeldingen, in het meergenoemde Romen *van* Petr. Schenk *het ſelve ten toon ſtellen. Siet ook boven* 152 pag.

4. Gelaurierde) *Dat de laurier van Apollo is bemind en gedragen, toonden wy,* 105 pag.

5. Febus) *Van Apollos tempel en boekzaal, op den Palatijnſchen heuvel ſtaande, in den omtrek van de keiſerlijke, behuiſinge, is geſprooken,* 141 pag.

6. Egiptiſche vloot) Paræt oniæ rates *in het Latijn; wegens Paretonium, een zeeſtad in Egipten, tuſſchen de ſteden Apollonia in Cirene, en Alexandryen.* Strabo, 17 B. Mela, 1 B. 8 H.

Ondertuſſchen word de verwinninge by Aktium hier Apollo toegeſchreven; even als by Propertius, 4 B. 6 D. *en elders. Alwaarom Auguſtus ook een tempel aldaar, deeſen God ter eeren, heeft geſticht, en met jaarlijkſche ſtrijdſpelen verheerlijkt.* Strab, 7 B. *Siet* 109 pag.

En hierom ſiet men Apollo, in een ſnaarenſpeelders kleding, op een Gedenkpenning *van Auguſtus,* by

7, 8 in de keuier-plaatſen van Octavia en Livia, ſuſter en egt-
9 genoot: of die van Agrippa, ſchoon-ſoon van Auguſtus,
die 't hooft met een ſcheeps-krans bekroont is. Slendert na
10 de wierook-autaars in Iſis kerk: en na de drie ſchoubur-
gen, die ontrent 't mars-velt pragtig uit muiten. Beſchout
31,12 't bloedig kampen der ſwaard-ſchermers, en in de perken
13 het toernoojen met bernende wielen. *Dat verboolen blyft*
is onbekent, onken maakt onmin. Een braaf poſtuur is ſoo
veel als niet, ſoo 't niet van andere wert braaf gekeurt.
14, 15 Schoon gij Thamyras en Amebeus in 't ſpelen overtroft,
u lier-toon had, van andere niet gehoort, weinig aange-
naamheids. Had Apelles, den Efeſier, Venus nooit ge- 16
ſchildert; ſij had eeuwig onder watet gebleven. Waar na
ſnakken de heilige digters anders, als na roemrugtig-
heid? Dit's 't hoogſte, dat wij door al ons blokken ſoeken
te bejagen. Eertijts waren de digters bij 't Godendom
en Koningen in grooter waarde, ſoodanig dat ſij met groo-
te ſchenkagien wierden begiftigt. Doen waren digters
heilige, hoog agtbare, en erntfeſte mannen, dikwijl met
groote middelen verrijkt. Ennius, geboortig op 't ge- 17
bergte van Kalabrie, koſt door digten ſoo veel te wege bren- 18
gen, dat hij nevens den grooten Scipio in 't ſelve graft be- 19
gra-

by Oudaan, in het 40 Taf. 12 P, *geteekend:* ACT. IMP. XII.

7. Oktavia) *Van haar galleryе of wandelplaats is geſprooken,* 200 pag.

8. Livia) *Sie mede van haar wandelplaats,* 300 pag.

9. Agrippa) *Schoonſoon van Auguſtus, wegens de beruchte Julia, na deeſes dood aan Tiberius getrouwd.*

Hy verkreeg byſonderlyk ſijn achting door het gelukkig ſlaan ter zee, tegens Sextus, de ſoon van Pompejus de Groote; terwijl hem van Auguſtus niet alleen een blaauw, en quanſuis zeevervig vaandel (Suetonius, in Aug. 25 H.) *maar ook een goude kroon; gewrocht als aan een geſchakelde voorſtevens of ſcheepsbekken, wierd geſchonken.* Dio; 49 B. Virgilius, 8 B. van den En.

Siet hem, met die ſtevenkroon vercierd, op een gemeene doch ſchoone Gedenkpenning, *geteekend:* M. AGRIPPA L. F. COS. III. Markus Agrippa, *ſoon* van Lucius, Burgermeeſter voor de derdemaal: *hebbende op de averechtſche ſijde een Neptunus, ruſtende op een drietant, en draagende een dolfijn op ſijn rechterhand, nevens de letteren,* SC.

Wat aangaat ſijn gallery, waar af hier werd geſprooken, en waar af gewagen, Martialis, 4 B. 11 D. Tacitus, Hiſt, 1 B. 31 H. *deſelve was ontrent Iſis kerk en het Maagdewater; van welke beide* 142 *en* 261 pag.

10. Iſis) *Van Iſis kerk is meermaalen geſprooken; als,* 142 pag. *en elders.*

11. Schouburgen) *Van de drie vermaardſte Schouburgen binnen Romen ſchreeven wy ook,* 142 pag.

12. Swaardſchermers) *Het geen geſchiede, in de eerſte tijden, op de Romeinſche of oude merkt. Siet* 204 pag. *en naderhand in den ronden Schouburg der Veſpaſiaanen, van welke* 204 pag.

Het Latijn noemd de ſchouplaats hier arena, *het* beſand *ſtrijdperk. Do reeden toonden wy,* 190 pag.

13. Tornoojen) *Dat het wagenmennen in de* circus, *of renbaan, geen tornoojen is, hebben wy getoond,* 171 pag.

14. Tamiras) *Van deeſen vermeetelen ſang-konſtenaar ſpraken wy* 181 pag.

15. Amebeus) *Een luiteniſt van Athenen, ſeer ſchoon, doch ſoo maatig en onthoudend, dat ſijn vrouw by hem voor altijd bleef onaangeraakt.* Atheneüs, 14 B. en Elianus, 3 B. 30 H. *Van hem gewaagen ook* Plutarchus, Klemens de Alexandrijner, *enz.*

16. Apelles) *Een groot ſchilder by de Grieken, geboortig niet van Efeſen (gelijd den* Vertaalder *ſeer qualijk ſteld) maar van het eiland Cos; van welke* 234 pag. *ten tijde van Alexander de Groot; welke begeerde van hem alleen geſchilderd te ſijn.* Horatius, 2 B. 1 Br. Cicero, 5 B. 12 Br. der Gemeenſaame, Plutarchus, *enz.*

Onder ſijne puykſtukken was wel de beſte, en deshalven de vermaardſte, de Venus, van welke, 34 pag.

17. Ennius) *Van deeſen aalouden Hoofddichter ſpraken wy,* 137 pag.

18. Calabrien) *Eertijds geheeten Magna Græcia, het achterſte deel van Italien. Berucht, niet alleen door aanfokking van byen en verſameling van honing.* Horatius. 3 B. 16 Lierſ. *of olie.* Kolumella, 7 B. 2 H. van de Landbou. *maar byſonderlijk wegens haar bequaame beemden en velden; en het weiden van groot en kleen vee.* Valer. Flakkus, 3 B. der Vlieſt. *ſoo dat ook ſelf de wolle alhier, en byſonderlyk ontrent de ſtad Tarentum vallende, wierd voor alle bemind en geſocht.* Horatius, 2 B. 1 Beriſpd. Perſius, 2 Beriſpd, Plinius, 8 B. 48 H.

19. Scipio) *Wat achting Scipio voor Ennius had, wegens het helde dicht, beſchrijvende den tweeden oor-*

20 graven wiert. Nu legt de veil verſlenſt: nu draagt het gee-
ſtig digt-werk, hoe naarſtig het beblokt is, den naam van
lompe ſufferij. Dan 't is nog vermakelijk, te hijgen na
een eeuwige naam. Wie ſou Homerus kennen, ſoo 't ſta-
21 le werk van Trojes onder-gang van hem niet was gedigt?
22 Wie ſou Danaë nu gekent hebben, indien ſij altijd in den
burgt op-geſlooten gebleven, en een bes geworden had?
'T haalt veel uit, ſchoone diertjens, dat gij u onder 't volk
begeeft: kets al dikwijl den boon-akker op. De wolvin
valt wel onder een heele kudde, om een ſchaap te roo-
ven: den arent ſcheert onder een ſwerm vogelen om eene
vink. Soo moet ſig een ſchoon vroumens vertoonen:
ligt valt 'er een uit 't gros aan 't lijntje. Sij moet ſig al-
len t'halve ſchikken om behaaglijk te ſijn, en al de gedag-
ten inſpannen, om bevallijkheid te maken. 'T luk is
overal: laat d'angel altijt in 't water hangen: daar gij
't minſt vermoedt ſult gij vis vangen. Dikwijl door-ſwer-
ven de jagthonden bos en berg ſonder iets op te doen,
en 't hart ſchiet ongejaagt in 't war-net. Wat koſt Andro- 23
meda, aan de rots geklonken, minder hoopen, als met
haar tranen iemant te verlokken? Op d'uitvaart van u man
vint gij dikwijl een ander. Dan voegt het u, met loſſe 24
vlegten te groef te gaan, en te ſchreien dat gij ſnikt.

oorlog tegens die van Karthago, is boven aangeweeſen, 137 pag.

Wat aangaat deeſe Scipio; hy was bygenaamd de Afrikaaner, wegens het gelukkig uitvoeren van den oorlog tegens Hannibal; gelijk Scipio Emilianus (van welke 151 pag.) *ſijn aangenoomene ſoon (de waare van Luc. Paullus Emilius) wegens het inneemen en verwoeſten van Karthago nevens het ten einde brengen van alle de oorlogen met deſelve; ook de Afrikaner by de ſchrijvers word genoemd.* Flakkus, 2 B. 15 H. *en meer* andere.

20. Veil) *Met welke gemeenlijk Bacchus* (*ſiet* 175 pag.) *en deswegen ook ſijne prieſteren en dienaaren worden gekroond; gelijk is aangeteekend*, 185 pag.

21. Ondergang) *Van Homerus, en ſijn weergaloos werk van Trojes ondergang, ſpreken wy* 136, 184 *en* 188 pag.

22. Danaë) *Van deeſe opgeſlootene princeſſe is geſprooken*, 167 pag.

23. Andromeda) *Van deſe rampſalige is meermaalen geſprooken. Siet* 90, 106, en 199 pag.

24. Loſſe) *Siet het geen wegens het losmaaken en ontvlechten der hoofdhairen in een ongemeen geval van droefheid is aangeteekend*, 53 en 122 pag.

ELFDE HOOFDSTUK.

Dat men ſich moet wachten voor bedrogen te worden.

Maar ſchuw 't manvolk, dat werk maakt van tooi en
quik, dat 't hair ſmukt en krult: want datſe met u
praten, hebben ſij met duiſent vrijſters geleſſelt. Dit 's
vrijen in 't wilt. Wat ſal een vrou-mens doen, als een
man gladder van vel is als ſij ſelfs? 'T kan weſen, dat hij
meer boggers heeft, als ſij vrijers. Dit ſultge niet wel
aannemen; maar gelooft mij. Troje ſtond nog, had Pria- 1
mus raat gegolden. Daar ſijn vinken, die onder valſſen
ſchijn van min de vrijer ſpelen, en door dat middel ſchan-
delijk profijt ſoeken. Vergaapt u niet aan blinkende kop-
pen, met nardus olij geſalft; aan geen eng gegorde lin- 2 3
kers; nog die fijne tabbaarden, en ring op ring aan de 4 5
vin-

1. Priamus) *Welke, volgens Homerus, dikmaals in de byeenkomſten heeft geraaden dat men Helena weder aan de Grieken ſou overleveren, en aldus den oorlog ten einde brengen.*

Siet verder het geen van Priamus is aangeteekend, 2 en 214 pag.

2. Nardus) *Met koſtelijke olien en ſalven het hoofd welriekend te maaken, is al een overoud gebruik geweeſt; gelijk wy aanteekenden* 71, en 107 pag.

3. Gordel) *Van den gordel, en het gebruik derſelve by die van Romen, is geſprooken*, 130 pag.

4. Tabbaarden) Togæ *in het Latijn; van welke* 217 pag. *Doch het Latijn ſpreekt hier van fijne ſtaats opperrokken, gelijk die geene waaren, welke* Cicero *en* Varro *beſchrijven en beriſpen. De laffe rotgeſellen van Katilina (ſegt de* eerſte, in ſijn 2 Red.) *waaren* manicatis ac talaribus tunicis, velis amicti non togis; gedoſt in onderrokken, met mouwen (*tegen het gemeen gebruik, ſiet* 122 pag.) tot op de hielen neer hangende, en met ſluiers en geen ſtaat-opperrokken, *overdekt.*

De laatſte ſpreekt van diergelijke brooddronken jongelingen, by Nonius, *aldus:* Iſtorum vitreæ togæ oſtentant tunicæ clavos; ſy toonen door haare ſtaat-opperrokken, ſoo dun en doorſichtig als glas, de purpere lijſten van den onderrok.

5. Ring op ring) *Van het dragen van een en meerder ringen is geſprooken*, 107 pag.

vingers dragen. Misschien sal de meeste pronker van
dat gros een dief sijn, en vlammen op u kleet. Geeft
mijn goet weer, roept 't vrou-volk dikwijl, als 't bestolen
is, en schreeut dat het de geheele markt over schatert.
6 Dit steel-krakkeel siet Venus uit haar glimmende gulden
7 tempel, en de Godinnen, die langs Appius water wo-
nen, met koelen moede aan. Gij vind ook eenige
schand-vlekken, die te regt de naam van bordeel-hoeren
dragen, schoon sij voor-geven, dat sij van veel hoeren-
brokken sijn uit gestreken. Spiegelt u aan de klagten
van andere, en wagt u voor 't selve onheil: geeft geen
bedrieger acces.

6. Venus) *Van den prachtigen tempel van Venus de Teelster is gesprooken*, 132 pag.
7. Appius water) *Sie wat van sijn groote en veruitgestrekte waterleidingen*, 202 *pag.*, *is aangeteekend.*

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Van geen beloften licht geloof te geven.

1 Wagt u vrijsters, als Ariadne, valsse Theseus-eeden
te gelooven. 'T geen hij doen bij de Goden swoer,
had hij voorheen dikwijl geswooren. Dus waart gij, De-
2 mofoon, erfgenaam van Theseus trou-loosheid, geen
geloof meer waardig, sedert gij Fillis had uit-gestreken.
Beloven sij wat goeds, betaalt haar met gelijke munt: ge-
ven sij wat, betaalt haar dat gij schuldig sijt. Dat's een
teef, die niet te goed is 't eeuwig brandent vuir van Vesta 3
uit te bluffen, de heilige vaten uit Isis tempel te stelen, 4,5
en haar man te vergeven, die gelt op de hand ontfangen 6
hebbende, den minnaar laat op den duim fluiten.

1. Vrijsters) Cecropides *segt het Latijn*, *dat is*, *Atheensse*, *om dat hy hier spreekt van Theseus*, *vorst van Athenen.*
Deese naam is oorspronkelijk van Cecrops, *eerste koning van Athenen.* Eusebius, in sijn Jaarregist. Plutarchus, van de wraak der God. de kanttekenaar over de Plutus van Aristofan. Suidas, *enz.*
Welke men versierd van een mannelijk en vrouwelijk weesen en lichaam geweest te sijn. Ovidius, 2 B. der Hersch. Diodorus, 1 B. 28 H. *om dat hy*, *het huwelijk invoerende*, *man en vrou heeft 't saamengevoegd.* Justinus, 2 B. 6 H. Atheneüs. 13 lib. *hoewel volgens andere*, *hy uit een mensch en een bosdraak heeft bestaan.* Aristofanes, in de Wesp blysp. Apollodorus, 3 B. Demosthenes, Nonnus *enz.*
Vorders van den ontrouwen Theseus, *en niet gehouden eed en woord ontrent Ariadne*, *is gesprooken*, 50 pag.
2. Demofoon) *Van deesen meineedigen ontrent de rampsalige Fillis*, *is ook boven gesprooken*; *te weeten*, 5 pag.
3. Vesta) *Het geene jaarlijks wel vernieuwd*, *maar noch door versuim*, *noch door moetwilligheid mogt uitgebluft worden.* Siet 178 pag.
4. Isis) Inachis *in het Latijn*; *wegens Inachus haar vader*, *gelijk wy aanteekenden*, 72 pag.
5. Kerk) *Van deesen tempel is gesprooken*, 142 pag.
6. Vergeeven) *Het Latijn spreekt hier van het kruid* cicuta. *Siet* 133 pag.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Van het leesen en beantwoorden der minnebrieven.

Mij lust hier wat nader te komen, sang-godin,
staag an wat, op dat ge in 't voort-sweepen niet
1 uit de wagen schokt. Laat u door minne-brieven de
pols tasten, en een afgeregte dienst-maagt 't cijffer-
schrift ontfangen. Door-leesse, en begrijp wel, of
hij de tong schraapt, of van harte meent 't geen hij ver-
soekt. Antwoort dan een wijltjen daar na: 't uitstel
ontsteekt altijd de vrijers, als 't niet te lang valt. Siet toe,
dat gij een jongelings versoek niet te willig toesegt, of te
bars ontsegt. Geeft hem hoop en vrees te gelijk, maar
schrijft

1. Minnebrieven) Abiegnæ tabellæ, bordekens van dennen-hout, *in het Latijn. Van het schrijven met een stilet op bordekens*, *en van de stoffe der selver is gesproken*, 54 en 133 pag.

ſchrijft hem t'elkens iets weder, waaruit hij meer hoop als vrees kan ſcheppen. Schrijft net, en gemeene taal, gelijk vrijſters gewoon ſijn. Gemeene ſpraak-ſtijl dient hier beſt. Og! hoe dikwijl vergrimde een vrijer om duiſtere brief-taal, en hinderde een ſchoon dier dat ſij onrooms ſchreef! Maar aangeſien gij loert, ſchoon gij
2 onkuis ſijt, om u mannen hoorns op te ſetten, laat u dienſtmaagden en knaapen, ſoo ſij ſchalk ſijn, u brieven be-
3 ſtellen; geen onbedreve nieuweling. 'K heb dikwijl geſien, dat deerns, in dien deele roekeloos, van ſchrik beſturven ſelfs haar ſlaven deerlijk moſten na d'oogen ſien. De knaap, die ſulke minne-brieven bij ſig hout, is wel een trou-looſe ſielt; maar heeft evenwel, u aangaande, een bliksem in de vuiſt. Bedrog ſtaat u, mijns oordeels, vrij; 4
want bedrog weeren, en gewelt met gewelt tegenſtaan, is na regten geoorloft. Wend u veelderlei handen te ſchrijven. Og! hingenſe aan een galg, om wiens wil ik u die les geven moet! Schrijft gij iets qualijk, ſchrapt het wel 5
mors doot eerge voort-ſchrijft. Schrijft geen twee handen in een brief. Spelt u minnaar altijd met een vrouwennaam, en *ſij*, in plaats van *hij*.

2. Onkuis ſijt) Careatis honore vittæ, *ſegt het Latijn;* dat gy van een quade naam ſijt, en den ſedigen hoofdſluyer met eeren niet moogt dragen. *Siet* 125 pag.

3. Beſtellen) *Wie doorgaans de minnebrieven beſtelden, is getoond*, 168 pag.

4. Bliksem) Ætnæum *is 'er in het Latijn bygevoegd; wegens Vulkaan de bliksemſmeder. Siet* 140 pag. *wien den berg Etna, gelijk ook de eilandekens ontrent Sicilien, ſijn geheiligd en toegewijd.* Solinus, 11 H. *Van den berg Etna ſpraken wy*, 104 pag.

5. Schrapt) *Het Latijn ſpreekt van* deletæ ceræ, uitgevaagde letteren op gewaſſe bordekens. *Siet het geen ontrent het gebruik van het was is aangeteekend*, 54 pag. *en elders.*

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Van grammoedigheid, oplopentheid, en ſtuursheid te mijden.

Soo 't ons vrij ſtaat van kleine dingen tot grooter te komen, en de ſchoot ſoo rijſt te vieren als 't halen wil; ſeg ik voor-eerſt, dat tot de ſchoonheid doet, d'oploopentheid te teugelen. D'opregte vrede paſt menſſen; de norſſe grimmigheid 't gedierte. Door gramſchap ſwelt her aanſigt, loopen d'aderen op met ſwart bloet, en gloeien
1 d'oogen feller als die van Meduſaas hooft. Weg met dit tuig, ſei Pallas, doen ſij haar trompetter-kaaken in 't wa-
2 ter ſpiegelde, een fluit is mij geen mis-maakthe'id waart. Indien gij van gelijke op 't heftigſte van u verwoetheid in de ſpiegel keekt, daar was 'er naaulijks een die haar troonje kennen ſou. Trek ook geen trotſe wijnbrau tot u nadeel. De min wil met vriendlijk geſigt gelokt ſijn. Wij haten (geloofr die 't ondervond) ſcheetsheid die overdraagt. Een ſtomme preut [trotſe troonje] geeft dikwijl oorſaak van af-keer. Belonkt die u bekijkt: aanlagt die u toelagt: beknikt die u toeknikt. Als de min dus met plomp gedrilt heeft, rukt hij op 't leſt ſcherpe ſchigten uit de koker. Ook hebben wij een af-keer van trieſtere kraakſters: een norſſen Ajax mag Tecmeſſa (een ſoutſak) minnen: maar 3
wij vrolijke borſten ſien gaarn een vrolijke tas. Nooit ſou ik u, Andromache, nog u, Tecmeſſa, vrijagie hebben 4
willen

1. Meduſa) Gorgonea angue *in het Latijn; ſijnde ſy mede Gorgon geheeten.* Ovidius, Klaagd. 4 B. 7 H. *gelijk haare ſuſteren, Steno en Euriale; woonende op de eilandekens Doraces, tegens over de Luſthoven der Heſperides, in Afrika.* Apollodorus, 2 B. Heſiodus in der God. Geſlachtb. en andere, by Natal. Komes, 7 B. 12 H.

Dus word ook ſelf Minerva geheeten Gorgonia; om dat ſy de Gorgon, Meduſa, wegens het ſchenden van haar tempel, ſtrafte; gelijk wy aanteekenden, 96 pag.

2. Fluit) *Die, weggeworpen van Pallas, daadelijk van de boxvoet Marſias wierd opgeraapt; doch tot ſijn ongeluk en ondergang. Want dit ſpeeltuig heeft hem ſo wel gevallen, dat hy ſich niet heeft ontſien Apollo te beroepen en tot een ſpeelſtrijd uit te dagen, welken hem ſonder groote moeite verwon, en tot ſijn ſtraf den huid afſtroopte.* Ovidius, 6 B. der Herſch. en 6 B. der Alm. Diodorus, 3 B. 59 H. Atheneus, 14 B. 2 H. Xenofon, 1 B. van den Optogt. ja ſelf Apulejus, 1 B. ſijner Bloemleeſing.

Dit geval ſiet men niet alleen op de Verſegelringſteen *van den keiſer Nero, by* Gorleus, Choulius, *en* andere; *maar ook ſelf in twee groote* Beelden *van marmer, in de* Gallerye van Juſtiniani; *gelijk ook in de* Verſaamelingen *van* Perrier, Biſſchop, *enz.*

3. Tekmeſſa) *Van welke wy ſpraaken*, 251 pag.

4. Andromache) *Van welke wy ook boven ſeer dikmaals ſpraaken, als* 24 pag. *enz.*

willen vergen: want ik kan mij qualijk in-beelden, schoon ik 't door u kinderen genootsaakt ben te gelooven, dat gij ooit bij u mannen geslapen hebt. Wat dunkt u, sou die soutsak, Ajax, haar man wel geliefkoost, en gesegt hebben: mijn hart, mijn leven, en 't geen vorder de mans plagt te ontsteken?

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Van geschenken te begeeren, en den vryer af te eisschen.

WAt rede om tot kleine dingen geen staaltjens te nemen van groote, en dien t'halven den naam van de velt-heer soo t'ontsien? De goede velt-heer stelde dese als 1 hopman over hondert, gene als rir-meester over een vaan paarde-volk, andere maakte hij vendrigs. Soo moet gij ons van gelijke uit-keuren tot soodanigen dienst, als ijder waar-nemen kan, en u volkje op rang schakeeren. Houd rijke fokkers tot gevers, regts-geleerden, stad-huis-swetsers, en schutsheeren, om haar schuttelings saak dikwijl waar te nemen. Ons digters moet gij aanhouden alleen om digt-giften. Dit rot is insonderheid, boven andere, snarig om te vrijen. Wij schilderen en flatteeren 's vrijsters 2,3 schoonheid na de konst. Dus kreegen Nemesis en Cynthia [door Tibullus en Propertius] een eeuwige naam. Oost en 4 west kent men Lycoris [Gallus matres] en veele ondetstaan 5 wie onse Corinna wesen mag. Behalven dit, leggen de heilige digters op geen bedrog toe; en onse konst strekt tot onse seden-schaaf. Ook sijn wij met geen staatsugt of gierigheid behebt, maar schuwen 't rigt-huis, en leven onder loof-schaduw en op 't rust-bed. Maar wij verlieven ligtelijk: op een sprong blaken wy door heete min, en weten veel te trou te lieven. 'T schijnt, dat de digt-konst selfs ons naturel verweegert; en al ons doen swijmt na de drift en swier van onse geesten. Sijt d'Italiaanse digters jonstig, soete diertjens, sij sijn met een Godlijke geest begaaft, en in de gunst der sang- 6 godinnen. Gods geest rust op ons: wij verkeeren met 't Godendom, en trekken die geestigheid uit 's hemels throon. 'T is schelms, van geleerde digters arbeits loon te eissen: maar hoe bedroeft is 'r, dat geen deern daar sonde van maakt? Houd u evenwel niet giftgierig, en toont in 't eerst niet dat gij bos-schrobsters sijt: want komt een vers-bakke vrijer u netten te sien, hij sal te rug springen.

1. Hopman over honderd) *Deese word in het Latijn aldus omgeschreven:* cui commissi centum vite regendi; die over honderd is gesteld, om de selve met sijn wijnstok-roede te gebieden en te regeeren.

De vitis, *of wijnstok-roede, was het gewoonlyke teeken der* centuriones *of hoofdluiden over honderd*; Martialis, 10 B. 26 Sneld. *Waar mede ook de soldaaten, sich ergens in misgrepen hebbende, indien het Romeinen waaren,* (*want den uitlander sloegmen met stokken.* Livius, in de krygsbedryven van Scipio) *geslagen wierden.* Tacitus, 1 Jaarb. 23 H. Juvenalis, 8 Berispd.

So dat de wijnstok-roede te eisschen, en de selve by geschrift te versoeken, was naar de plaats van een centurio *te staan.* Spartianus, in Hadrian. 10 H. Juvenalis, 14 Berispd.

2. Nemesis) *Vrijster van Tibullus; van welke* 184 pag.
3. Cinthia) *Vrijster van Propertius; van welke elders*
4. Likoris) *Vrijster van Gallus; van welke* 131 pag.
5. Corinna) *Van deese, de beminde van onsen Dichter, spraken wy* 165 pag.
6. Sanggodinnen) Pierides *in het Latijn. Siet* 115 pag.

SESTIENDE HOOFDSTUK.

Van geen medevrijsters te gedoogen, doch een nieuweling voorsichtiglijk te handelen.

MAar gelijk geen voer-man een onbereede en bereede paart voor sijn wagen egaal mennen kan, soo kont gij ook geen besette en groene vrijers, soo gij se in bedwang wilt houden, op een en 't selve spoor jagen. 'T groentje, dat eerst met u te doen krijgt, is nog een onbedreve soldaat, en een nieuweling in 't leger van de min. Laat die niemant kennen als u, u altijt alleen aan-hangen. Dien koorn-akker moet gij hoog omheggen. Hout hier andere vrijsters buiten: kont gij hem alleen in de knip houden, soo sult gij sege-pralen. *Een Koning en de min houden geen goeden stant met een genoot gepraamt.* Een out bedreve vrijer sal voorsigtig vrijen, en veel verdragen, dat geen leer-jubbe lijden sou: hij sal geen deuren op-loopen, of in brant steken; geen vrijsters de poesle wangen op krabben: hij sal nog sijn noch sijn matresse kleet van 't lijf rijten, nog door 't hair plukken oorsaak van schreien geven. Dat 's een werkje van jubbens, die door groenheid en kittelachtigheid verweelderigen: maar dit slag sal nijpent-hart-

seer

feer langmoedig door-staan. Die sal gestadig vlammen, als een vogtige fakkel en groen hout. Hier hebt gij een vaste min; daar een schielijke, die haast vervlamt. Grijpt met een sniers d'appeleu, die ontglippen konnen. Geven wij alles over, setten wij de vijant de poorten op, en soeken trou in trou-loos verraat. 'T geen om een treus-neus gegeven wert, dient niet om de min lang aan te queeken: de min-gemeenschap moet somtijts
1 een pause hebben. Laat hem voor deur blijven leggen, o wreede deur roepen, veel fleemen, en fel dreigen. *Te veel soets walgt: wat suir onder 't soet sal verquikken.* Een schip seilt bij wijle voor de wind in de grond. Dit's de rede, dat bittere mannen tegenheid in 't wijfkrijgen; want sij touwen 't vel als 't haar lust. Grendelt de deur, en laat
2 u de deur-wagter onbeschaamt toe bijten: gy moogt'er niet in. Sijt gij nu buiten gesloote; gij sult ook wel eens sluikbuiten krijgen. 'T is lang genoeg met plomp gedrilt, t'sa nu met scherp geschermt: maar 'k sal ongetwijffelt door mijn eige geweer gequetst werden. Soo lang moet gij een groene vrijer in waan laten dat gij hem alleen ten dienst sijt, tot dat gij hem in 't net hebt. Daar na sult gij hem lugt geven van mede standers: stelt gij dit kunsje niet in 't werk, so versterft de min. Dan viervoet het toernooi-ros eerst als een bliksem van de schut-boom, als 't paarden voor-bij te snuiven en te vol- 3
gen heeft. Schoon 't minne-vuir genoegsaam is gedooft, spijt blaast het weer in vlam. Ik ken de man, 'k bekent, die niet en mint als gehoont. Maar let wel, dat gij hem niet te openbaar affronteert, en hij meer vreest als de saak wel kommer in heeft. Draait hem dit rad voor d'oogen, en veinst dat gij te naau opgesloote sit, met een fikse band-reekel voor de deur, en een agterkoussige nar van een man in huis. 'T veilig lust-boeten geeft 't meeste vermaak niet. Veinst, dat gij bevreest sijt, al deet gij
't vrijer als Thaïs. Laat hem door 't venster in klouteren, 4
al mogt gij hem vrij de voor-deur in laten, en kreuk een vrees grijns in 't aangesigt. Laat u seeks komen in springen, en seggen: wij sijn om-hals, en stommelt 't groentje ergens in 't een of 't andere schuil-gat. Evenwel moet gij in 't flikken geen vrees-bulbak maken: anders mogt hij denken, dat hem die waar vrij te dier stont.

1. Voor de deur) *Van het waaren ontrent het huis, en het waaken en oppassen in de stoepen is gesproken,* 239 pag.
2. Deurwachter) *Van deesen knaap spreeken wy,* 123 *en* 133 pag.
3. Schutboom) Carcer *in het Latijn. Siet* 171 pag.
4. Thaïs) *Een rijke en machtige hoere by die van Athenen, van Alexandrien afkomstig; de Griekfche jeugd geweldig verlokkende en verleidende, en onder andere Menander; die met sijn gedichten haar soo hoog heeft opgeheven en berucht gemaakt, dat sij naar hem ook* Menandria *word geheeten by* Propertius, 2 B. 6 D. en 4 B. 5 D. Martialis, 14 B. 187 D.
Siet ook van deese Atheneus, 13 B. 13 D. Kurtius, 5 B. 7 H. Plutarchus, in Alexandr. Juvenalis, en andere.

SEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Op welke wijsen de minnaares haar man of bewaarder moet misleiden en bedriegen.

'K had schier voor-bij gestapt 't middel, waar door loose mans, en fikse deur-wagters konnen uitgestreeken werden. Een getroude vrou moet haar man ontsien, en veilig ga geslagen blijven. Dat 's betamelijk, en volgens den eis van de wetten, 't regt, en d'eerbaarheid. Maar wie sou lijden, dat gij, die pas van slavin vrijeling gemaakt sijt, bewaakt sout werden? Wilt gij sluiken leeren, kom luis-
1 ter na mijn les. Schoon hondert oogen u ga-sloegen, hebt gij maar vast voor-nemen om te kaidraien, gij sult se beloderen. Hoe! sal u een oppasser konnen beletten te schrijven, daar u wert ingewilligt water te halen; daar een slavin, die van de moord weet, u brief bestellen kan, die sij in haar boesem snuffelt; daar sij minne-brieven op de kuit 2
kan swagtelen en tussen de solen bergen? D'oppasser staat 3
hier op te letten: de brief-draagster mag den rug voor 't bode-ampt ten beste geven, en met een geesseling en brand-merk vrij taken. Veilig kont gij ook met versse
melk schrijven letteren die niet gelesen konnen werden, 4
maar, met houts-kool-stol bevreven, leesbaar sijn. Soo schrijft men ook onsienbaer schrift met gespitste vlas-halmen,

1. Honderd oogen) Argus *in het Latijn; van welken wachter,* 72 en 175 pag.
2. Boesem) *Siet* 168 pag.
3. Soolen) *Van welke met nauwkeurigheid is aangeteekend.* 231 pag.
4. Melk) *Sie van de soo genoemde* cryptographia, *of het verborgen schrijven, veelderhande voorbeelden by* Porta, Borellus, Ens, Witgeest, *en andere* Versamelaars van diergelijke geestigheden en uitvindingen.

men, die wat vogtig sijn, seer dienstig tot minne-brieven.
5 Acrisius sogt sijn dogter Danaë seer sorgvuldig te bewaren:
nog maakte hem 't dier door sluiken groot-vader. Wat
6 kan den oppasser ga slaan, daar soo veel schou-burgen in de
7 stadt sijn, en 't vrou-volk jookt na de toernooi-spelen: daar
8 sij haar Godsdienst bij de rinkelbommen in den tempel van
9 d'Egyptise Isis doen, en gaan mag daar d'oppassers niet
10 mogen komen: daar de goede Godin 't man-volk buiten
haar kerk bant, uit-gesondert die sij wenkt om binnen te
komen: daar in de baden over al heimlijk kan gesnoept
11 werden, terwijl d'oppassers buiten 't meisjens kleet bewaren: daar een vrijster soo dikwijl siek kan wesen, als 't
noodig is, en, soo krank als sij is, van siek-bed mag veranderen, om versse lugt te scheppen: daar een dubbele
12 [nagemaakte] sleutel met de naam wel uitdrukt watter te
doen staat, en de deur 't eenigste gat niet en is om uit te
13 komen. Voorts kont gij den oppasser met een mop wijns
blinden, insonderheid met spaansen baai. Nog hebt gij 14
slaap-kruid, dat diepen slaap verwekt, en haar d'oogen soo
vast toe nijpt, of sij Lethes water gedronken hadden. 15
Ook kan u slavin, die g' op u hand hebt, den bandreekel met lang geleffel aan 't koosen houden, en, als 't met u te lang duirt, middelburg te plonderen geven. Wat hoef ik omwegen en geringe middelen aan te wijsen, daar d'oppassers met een treus-neus d'oogen konnen uitgesteken werden.? *Schenkagien* (*gelooft mij*) *bekooren Goden en menssen.* Selfs Jupiter laat sig met giften paajen. Wat sou een man doen, die sijn vijf sinnen heeft; selfs een sot gruntelt als hij wat krijgt? ja u man selfs, duwt hem iemant wat in de mont, hij sal soo stom sijn als een vis. Maar den lijf-wagter moet gij eens voor al omkoopen: want heeft hij eens de hand uit-gesteken, hij sal 't dikwijl doen.

5. Danaë) *Van deese spraken wy* 167 pag.

6. Schouburgen) *Van welke* 142 pag.

7. Toernooispelen) *Renbaanspeelen liever; waar af* 170 pag.

8. Rinkebommen) *Geen bommen, maar ratels van koper, gelijk wy aantekenden,* 157 *pag.*

9. Egiptise) Pharia *in het Latijn, wegens Faros, van welke* 157 pag.

10 Goede) Bona *gemeenlijk geheeten, anders ins ook Fauna en Fatua; wiens hoogtijd de Roomsche vrouwen by nacht en in het donker sijn houdende: om dat, soo lang sy leefde, geen manmensch haar immer sag, of by haar naam noemen hoorde.* Juvenalis 6 Berispd. Tibullus, 1 B. 7 D. Propertius, 4 B. 10 D.

So dat Klodius een geweldigen haat op sijn hals haalde, toen hy, in het gewaad van een snaarenspeelster, om by de vrouw van Cesar te sijn, meende binnen te treden, en met sijn ontijdige min die nacht-dienst te ontheiligen. Plutarchus in Ces. en in Cic. Cicero, in de Red. wegens den Antw. der Ingewandschouwers, en 1 B. 12 Br. aan Att. en elders.

Wie deese godheid is, weet men eigentlijk niet te seggen; ten minsten, om dat aan haar een verken word geslagen en opgeofferd, schijnt sy Proserpina, de dochter van Ceres, te sijn. Juvenalis, 2 Berispd. Makrobius, 1 B. 12 H.

Van het offeren der verkens aan verscheide godheden, schreven wy, 192 pag.

Die haar Fauna noemen, gelooven haar de vrouw van koning Faunus geweest te sijn; welken met myrtetakken haar strengelijk geesselde, toen sy, ter sluik een pot wijn uitdrinkende, tegens het vorstelijk betaamen was dronken geworden. Laktantius, 1 B. 21 H.

Eindelijk sijn 'er die meenen haar het Aardrijk te sijn. Makrobius, op de gemelde pl. *doch siet ook* Plutarchus, in de 20. der Roomsche Vrag.

11. Bewaaren) *In de badstoven wierd dikmaals het een of het ander onder de handen gestolen en weggemoffeld; en men wierd genoodsaakt de klederen of aan sijn eigene bediende, of aan de gestelde bewaarders te vertrouwen en over te geven.* Juvenalis, 10 Berispd. Petronius, in sijn Schimpsch. *behalven* Plautus, en andere.

12. Sleutel) *Van de sleutelen der aaloude spreken wy elders.*

13. Wijn) Lyæus *in het Latijn. De reden is aangeteekend* 153 pag.

14. Spaanse) *De Spaansche wijnen waaren by die van Romen in geen of weinige achtinge; bysonderlijk in het wingewest gesegt* Laletana; *die dik en drabbig was,* Martialis, 1 B. 27 D. en 7 B. 53 D. *hoewel sy die van Tarraco (in* Barcelona *) preesen.* Martialis, 14 B. 118 H. *bysonderlijk echter verlekkerd op die van Italien, of liever Kampanien; gelijk die van den berg* Falernus, *van de steden* Setia *en* Funda, *van de landstreek* Cæcubum, *enz. Siet* Martialis, Juvenalis, *en* Horatius; drie keurige uitproevers van gemelde lekkerheden.

15. Lethe) *Van deese vergetelbeek is gesprooken,* 259 pag.

ACHTIENDE HOOFDSTUK.

Van geen kamenier te vertrouwen, doch ook den vryer niet lichtelijk te mistrouwen.

"Kwaarschoude, soo ik't wel onthielt, de vrijers, om voor vrij-genooten bekommert te sijn: want die sorg staat't man-volk alleen niet toe. Zijtge los van geloof, soo sullen anderen u voordeel onderscheppen, en veel teeven dien haas achter her sitten. Geloost mij, dat ik dikwijl heb te doen gehad selfs met't vrou-mens dat ons bed en sluik-plaats verschafte. Laat de meit, die u ten dienst staat, niet te goelijk wesen: sulk slag heeft dikwijl voor haar juffer pal gestaan. Hoe dus ontsint verseilt? Waarom na 't melden van mijn krijgs-streeken op den vijand aan-gevallen, en door mijn eigen tong verraden? Een vogel wijst nooit vogelaar, hoe hij kan geknipt werden; geen hart, hoe de birse honden hooren te loopen. 'T mag dienen, soo't best kan! ik sal mijn aange-
1 vange les troulijk voltooijen, en't steekfiek vrou-volk messen geven om mij te keelen. Geeft ons (dit's ligt te doen) de waan, dat gij ons lief hebt: men gelooft ligtelijk dat men gaarn had. Belonk de vrijer minnelijk, versugt diep, en vraagt, waar hij soo lang bleef. Wrijft hem dan met schreiende oogen u gemaakt hart-seer van een andere boel onder de neus, en krabt hem in 't aangesigt. Dan sal hij aanstonts overtuigt staan, ja weemoedig werden, en bij sig selve seggen: sij quijnt van minne t'mijwaarts. Voornamentlijk als't een pronker is, die sig voor de spiegel opschikt, sal hij sig laten voor-staan, dat selfs Godinnen op sijn postuir souden konnen verlieven. Maar, wie gij sijt, weest niet te ontstelt door ongelijk, nog uitsinnig als gij ruikt dat hij een tweede boel heeft. Gelooft ook niet te schielik: wat hinder 't haastig gelooven kan geven, sal u
2 Procris staal overvloedig leeren. By den bloem berg Hy-
3, 4 met hebt gij een gewijde bron en grasige lants-dou, met klein geboomte begroeit: den aan-doorn over-lommert de klaver: de rosmarijn, laurier, en swarte mirt geeft 'er geur. 'T ontbreekt daar ook aan geen digt-loovige bosboomen, sprokke tamaris, tengere citisen, en schilderagtige pijn-boomen. Soo veelderlei loof stont daar door wester koeltjens en gesonde geur-lugt gestreelt en ritselde. Dit was de lust-plaats, daat Cefalus uit-spande. In dese groente ging hy menigmaal, vermoeit van 't jagen, in sijn eenigheit sitten rusten. Daar plagt hij dan te singen:

Ag Koeltje lest den dorst
Van Cefals gloënde borst,
Ag Koeltje blus den brand
Van 't siedent ingewand.

Dit hoorde een luister-vink, die't, verkeert ijverig, de kittel-oorige Procris aan-diende. Als sij den naam van Koeltje hoorde spellen, en sig inbeelde dat het een boel was, viel sij schielijk van haar selve, en kreeg door hart-seer de klem in de mond. Sij besturf soo doots als dorre wijn-ranken, als 't loof dat van d'eerste vorst genepen is, als rijpe queën die haar takken neerwegen, en onrijpe kornoelien. Weder bekomen sijnde, rijt sij 't sijn gewaat van't lijf, en krabt de schoone wangen 5, 6
op. Kort daar aan vliegt sij met hangende vlegten, als een dolle Wijn-paapin, 't pat op; en digt by d'aangewese 7
plaats gekomen, liet sij haar geselschap in een dal, en trad fluks alleen sonder gedruis te maken in't wout. Hoe waart gij te moe, Procris, doen gij dus ontsint in de ruigte schoolt? Hoe brandde u dat ontstelt hart? Alle oogenblik dagt gij buijten twijffel, nu komt dat Koeltje, nu komt dat vuile staal in 't sigt. Dan sou 't u seer doen, soo sij quam (want gij sout haar niet gaarn betrappen) dan sout gij't juweel wel eens willen sien: dus wispelturig waart gij van harts-togten. De sekerheid van dese geschiedenis tuigen nog heden de plaats daar't beurde, de naam van Koeltie, en den verklikker. Als sij voet-stappen van een mens op 't gras sag, klopte haar 't hart in 't lijf als een schape staart. 'S middags, als de son korte schaduwen maakte, en even ver van 't oost en west in top stont, quam Cefalus, Mercurius kroos, uit't bos, en bette 8
't sweeterig aansigt met bronwater. De kommerige Procris,

1. Vrouwvolk) Lemniades *in het Latijn. Van het moorden der vrouwen van Lemnos spraken wy,* 30 pag.
2. Prokris) *Sie van die rampsalige wantrouwende* Ovidius, 7 B. der Hersch. *behalven die sijn aangetrokken nevens het* 11 Tafer. van Pict. Loqens.
3. Himettus) *Van deesen berg is gesprooken* 237 pag.
4. Gewijde) *Siet het geen van gewijde springbronnen en wateren is aangeteekend,* 109 pag.
5. Van't lijf) *Van het scheuren der klederen in een schielijke rampspoed, spraken wy,* 27, *en* 56 pag.
6. Krabt) *Van deese plechtigheid is ook gesprooken,* 56 pag.
7. Wijnpaapin) *Van het los hangend en uitgespreid hair der dolle wijnpaapinnen spraaken wy,* 15 pag.
8. Cefalus) Proles Cyllenia *in het Latijn; soon van Merkurius, volgens* Higinus, 241 Vertell. *gesegt* Cyllenius, *wegens den berg Cillene in Arkadien; op welken Merkurius van Maja ter wereld is gebracht.* Virgilius, 8 B. van den En. en Ovidius, 5 B. van den Alm.

Van Cefalus spraken wy ook 17 pag. *doch sie hier het rampsalig ombrengen van sijn mistrouwende echtgenoot.*

 9. Luikt

cris loerde vast in de ruigte. Hy vlijdde sig in 't groen, als voor-heen, en seide: kom mollig wester wintje, kom Koeltje verquik mij. Als d' arme duif met vermaak merkte, dat de naam van Koeltje 't mis-verstant had veroorsaakt, en dien t' halve weer beter sinnen en verf kreeg, rees sij op, om haar man te gaan omhelsen, maar maakte in 't oprijsen een geritsel in de ruigte. Cesalus, niet anders denkende of hij hoorde een wilt rijsen, greep flux den boog in de vuist, en de schigt in de linker hand. Wat wilt gij doen, ongelukkige? siet toe, 't is geen wilt, schiet niet toe. Helaas! nu hebt gij u egt-genoot doorschooten. Ai mij! riep sij, gij hebt u liefs borst getroffen, een hart dat Cesalus altijt trof. Nu sterf ik in de blom mijns levens, maar sonder boelhoon: daarom sal mijn gebeente des te geruster onder lugte aarde rotten. Nu verdween haar geest in 't lugje, dat sij verkeert meende een boel te sijn. Og! luikt haar d' oogen met u lieve handen. Hij koestert sijn stervent dier op schoot, en wast de wreede wond 9
met tranen. Maar sij sturf, en blies weg, eer men 't wist, den geest in 't aansigt van haar deerlijke man. 10

9. Luikt) *Deese plicht is bysonderlijk ontrent stervende waargenomen.* Siet 52 *pag.*
10. Geest) *Het was mede een plicht, het aansicht op het aansigt van den stervenden te leggen, en met oopene mond de siel gelijk als waar te neemen en op te vangen.* Albinovanus, in het Lijkd. van Drusus, sprekende van Livia. Virgilius, 2 B. van den En. sprekende van Anna. Seneka, in den Dollen Herk. 5 Bedr, 2 Ton. *behalven* Cicero, Seneka de Wijsgeer, *enz.*

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Hoe de vrijster sich aan tafel moet dragen.

Maar om weer op den dreef te komen: sta vast, 'k sal met bloot moeten schermen, om 't werk sijn vollen eis te geven. Ik geloof, dat gij al verwagt om te leeren, hoe gij u ook op gastmaalen sult dragen, Komt laat aan-strijken, laat de fakkels buiten, en gaat soo statig binnen. Venus houd veel van 't dralen: draal is d' argste koppelaarster die ge vint. Dan sult gij 't dronke geselschap schoon schijnen, al waart gij leelijk, en bevinden, dat bij donker alle katjens graau sijn. Tast toe, en eet geschikt met drie vingers ('t geschikt eeren heeft al vrij wat in) en bequajert den mont niet met vette vingeren. Slokt ook niet te gretig; maar houd maat dat ge altijt minder eet als u lust. Had Paris sijn 1
He-

1. Paris) Priamides *in het Latijn, wegens Priamus sijn vader; van welke* 2 pag.
Van het gastmaal van Paris en Helena is gesprooken, 79 pag.

2. Wijn-

Heleen graag sien inschokken, hij hadse beu geworden,
en gesegt: wat slik-pens heb ik ontsinde geschaakt. 'T is
de vrijsters diensiiger en gevoeglijker, wat meer te drin-
ken. Bacchus en de min dienen wel bij malkander. Maar
siet toe wat u hooft verdragen kan, dat verstant en voeten
niet en leuteren, en gij geen twee voor een siet. Een schand-
vlek is een vrou-mens dat als een wijn-flet legt, en waard 2
is van haf en schaf onteert te werden.

2. Wijnflet) Madefacta Lyæo, nat van wijn, *in het Latijn. Waarom Bacchus ook* Lyæus *is geheeten, toonden wy* 153 pag.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Hoe de vrijster sich op het bed moet voegen.

Onveil is 't ook aan tafel te slapen: onder 't
slapen plagt veel vuiligheids om te gaan. 'T
vordere schaamde ik mij u te onderrigten, maar
1 d'alqueckende Venus seide: dit 's 't hart van ons werk,
daar gij u over schaamt. Yder ken haar selve. Schikt
u na den eis van 't lighaam: alle kontge niet gevoeglijk
een en 't selve postuir houden. Sijt gij schoon van troon-
je, toont datge kort-heilig sijt: soo niet, keert u om.
2 Melanion kreeg Atalanta's beenen op de schouderen: hebt
gij mooje beentjens, neemt hier een staal. Een kort-gat
3 moet te paart rijden: om dat Andromache een lange loop
was, sat sij nooit op Hectors ros. Sijtge lang-lijvig,
kreuk-kniet, en buig 't hooft wat agter over. Hebt gij
jeugdige dijen, en een boesem sonder letsel; laat de vrijer
staan, en leert van de wever hoege sitten moet. 'T sal ook
sijn swier hebben, de vlegten los te trekken, gelijk de wijn- 4
paapinnen, en met hangende lokken in de starren te kijken.
is u 't buik-vel door de wormen wat gerimpelt, slagt de 5
flukse Parther, en schiet agter uit. Venus vrugt is veel- 6
derlei; maar d'eenvoudigste en gemaklijkste is, op de regter
sijde schuins weveragtig. Weest versekert, dat u nog Febus
drie-voet, nog de gehoornden Ammon meer waarheits 7,8
spellen

1. Venus) Dione *in het Latijn.* Siet 135 pag.
2. Melanion) *Meleager liever, gelijk gesegt is* 230 pag.
Vorders gewaagd van seker ontugtig tafereel, verbeeldende een vreemde en buitenspoorige vermenging van Meleager met Atalanta, Suetonius in Tiber. 44 H.
3. Andromache) *Siet hoe* Martialis *ontrent Hector en Andromache is spelende*, 11 B. 105 D.
4. Wijnpaapin) Phylleïa mater *in het Latijn, wegens Filla, een stad in Magnesie; gelijk de uitleggers dit verklaaren: maar ik sou liever seggen, Thracische wijnpaapinne; wegens Fillis, dochter van Lykurgus; koning van Thracie: van welke princes is gesproken in den* tweeden Heidinnebr. *en* haar Inhoud, 5 pag.
5. Gerimpeld) *Door* Lucina, *dat is, door het kraamen, van Juno Lucina begunstigd, segt het Latijn. Siet deese beschutster der kraamvrouwen, op een* Gedenkmunt, *boven*, 56 pag.
6. Parther) *Siet* 205 pag.
7. Drievoet) *Was een werktuig meerendeels van koper; waar op de aaloude het water in de offerhanden warm maakten, of ook hunne wijnen mengden, volgens* Homerus, in den Il. *enz.*
Was self ook een prijs en belooninge in de meeste strijdspelen by de Grieken. Atheneüs, 2 lib. 2 H. Virgilius, 9 B. van den En. Horatius, 4 B. 8 H. *Welken echter de verwinnaar niet met sich naar huis droeg; maar liever in den tempel brocht, en die godheid toewijdde, in wiens naam deese speelen waaren aangevangen.* Nepos, in Pausan. 1 H.
Was Bacchus toegeheiligd, en deswegen ook aan den verwinnaar in sijn wedspelen geschonken. Atheneüs, 10 B. *doch bysonderlijk Apollo; terwijl de Pythia, of voorspelster in sijn tempel, op de selve was staande, wanneer sij den vragenden vreemdeling Apolloos antwoord uitte.* Lukanus, 5 B. van den Fars.
So dat men, gelijk hier, self de tripodes, *drievoeten, by de Latijnen neemt voor waarseggingen; en by de selve is* ex tripode dictum *het geen waar, vast en onversetlijk is voorspeld.*
Deese tripodes, *of drievoeten, ontmoeten ons op alle de* Gedenkpenningen, *die op Apollo en sijn gods-spraaken sijn staande, by* Goltzius *in sijn* Griek. in het 1, 7, 8, 10, *enz. Taf. voorts by* Jak. Spon. *in de* Geleerde Mengelingen der Aaloudh. *ja men siet Apollo self op deese sitten, by* Vaillant, *en sijn Navolger*, WILH. GOEREE, *op verscheidene* Geldmunten *der koningen van Syrien.*
8. Ammon) *Van den gehoornden Ammon en sijn tempel, is elders gesprooken.*

9. Swaa-

ſpellen konnen, als mijn ſang-godin. Soo konſt gelooft mag werden, die ik door langdurige oeffening geleert heb, vertrout mij, gij ſult mijn ſpel-digt wis bevinden. Een vrou-mens moet, met haar minnaar gelijk los-brandende, gelijk gekriel gevoelen, fleem en knip-praat mommelen; en gij, die geen warmte van 't vuir gevoelt, egter vreugt-gekir veinſen. 'T is een ongelukkig meisjen, wiens aal-korf doode vis in heeft, waar van en man en wijf t'ſamen hoorden te banquetteeren. Wagt u maar, als gij ſmaak veinſt, dat u veinſen niet en blijkt; en verſterkt ſijn geloof door 't wippen, lodder-oogen, knip-geleffel, en hijgen na den adem. Og! 'k ſchaamt mij te ſeggen: dit werkje heeſt wat geheims in. Die na gedaan werk de vrijer nog iets afvergt, moet ſig gelaaten, of ſij niet gaarn had dat haar bede goid. Set geen venſter in de ſlaap-kamer wijd open, dan ſullen de gebreeken van u lighaam beter verhoolen blijven. 'T ſpel is uit, en tijt dat 't ſwane-geſpan, 9
't geen mijn wagen trok, ontſpannen wert. Laat nu de vrijſters mijn digt-ſtof, gelijk voor deſen de vrijers haren buit,
dus teekenen: *Naſo was ouſe meeſter.* 10

9. Swaanengeſpan) *Hy wil ſeggen*, dat ik mijne gedichten ſluit, die, onder de begunſtinge van Venus, (wien de ſwaan geheiligd is) tot ſo verre ſijn op het papier geſtelt.
Siet van de ſwaanen, haar wagen trekkende, 107 pag.
Vorders is ook de ſwaan, wegens haar ſingen in haar ſterfuure (waar af 32 pag.) *Apollo toegewijd. Doch dit hier niet voegende, meenen wy elders te plaatſen.*

10. Teekenen) *Van het ſchrijven nevens de opgerechte zeegeteekenen, ſpraken wy*, 245 pag.

Einde van het derde Boek van de Vry-konſt.

P. OVI-

DE MINNEBAAT van PUBL. OVIDIUS NASO.

INLEIDINGE.

1 Soo haaſt de minne-god den tijtel en naam van dit
boekje las, ſprak hij: dit wil mij gelden, na ik ſie:
dit 's geweer tegen mij geſcherpt. Doemt, o Min-
god, u digter niet als een ſtuk ſchelms, die onder u be-
leit ſoo dikwijl de bannier gevoert heb. Ik ben geen
Diomedes, waat van u moeder gequetſt op Mars geſpan
2, 3 te rug ten hemel rende. Andere borſten verlaauwen dik-
wijl: ik heb doorgaans gemint; en, ſoo gij 't weten wilt,
ik minne nog. Daar en-boven heb ik leſſen gegeven, hoe
gij kont getrokken werden; en 't geen doen min-drift was,
keert hier tot wis beſtier. Wij kanten ons, poeſel wigt,
niet tegens u: wij dooden onſe minne-konſt niet, nog
ont-weven niet dit nieu digt dat wij eens geweven hebben.
Mint iemant die hij lieft, die wens ik mins vermaak, en
ſijn wind happig waar te nemen. Maar is'er een, die de
trotſe preut van een ſpijtig dier niet verkroppen kan, die
kan, om niet te beſwijken, ſig dienen van mijn raad. Waar-
om verhangt ſig een minnaar? Waarom door-ſtoot ſig een
ongelukkig vrijer? Dus doende krijgt gij immers, in plaats
van Minne-god, de naam van moorder. Wat, gunt hem,
die door quijnende min vergaan ſou, dat hij ſtip ſet; ſoo
ſult gij geen oorſaak van moorden geven. Gij ſijt immers
een kind, dat niet anders voegt als kinder-ſpel. Speelt, Venus
wigt, als kinder-koningje. Want had gij moord in den
ſin, gij troſt in ernſt met ſcherp; maar u geweer maakt geen
doot-wonden. Laat Mars, u ſchoon-vader, met 't ſwaard 4
en ſcherpe ſpeer ſchermutſeeren; laat hem ſeeg-haftig met
doot-ſlaan 't hart ophalen: volgt gij u moeders krijg, die
veilig kan gevolgt werden, en waar in geen menſſen doot
blijven. Maakt, dat door nagt-krakkeel de deur wert op-
geloopen, en de kloppers der vrijſters met bloem-kranſ-
ſen bepronkt werden. Maak, dat de vrijers ter ſluik bij 5
't ſchroom-ſiek meisjen komen, en d'agter-kouſſige
mans doot alle wegen uit-geſtreken werden. Laat de
vrijers de deur voor 't hooft krijgen, en dus gebot tegen
de harde ſtijlen lief-kooſen, parlementen, en treur-lie- 6
deren janken. Vernoegt u dan met dit ſchreien ſonder
hals-ſtraf: want wat gemeenſchap kan u fakkel met de
lijk-toorts hebben? Dus pleitte ik, en de goud-glanſſige
Min-god repte ſijn ſchitterende wieken, ſeggende: gaat
met u aangevange werk voort. Komt nu tot mij om raad, 7
blaauwe ſcheenen, die in allen deelen ongelukkig ge-
vrijdt hebt. Leert nu geſond werden, door de ſelve man
die u 't vrijen leerde. Deſelve hand, die u verwondde, kan
u weer geneſen. Soo queekt 't aard-rijk heilſaam en ſchaad-
lijk kruid: ſoo ſiet gij de roos dikwijl ontrent de netel,
Achilles ſpeer, die wel eer Teleſus verwondde, genas hem
weder. 'T geen wij hier vrijers voor-ſchrijven, meis- 8
jens, denkt dat dit u les mede is: want wij boekſtaven
hier bei de partijen. Maar vint gij hier iets, dat niet die-
nen

1. Minnegod) *Sie hem op twee* Gedenkpenningen *vertoond*, 117 en 145 pag.
2. Diomedes) Tydides *in het Latijn, wegens Tydeus ſijn vader; van welken* 49 pag.
Van Diomedes, en het quetſen van Venus, is ook boven geſprooken, 125 pag.
3. Mars) *Gelijk dat* Homerus *beſchrijft in het* 5 B. van den Il.
Van de liefde, en den gemeenſaamen ommegang van Mars en Venus, ſpraken wy 130, 145 en 240 pag.
4. Schoonvader) *Een nieuwe dut van den* Vertaalder; vitricus *betekend immer, buiten allen twijfel*, ſtiefvader.
Van het geweer van deeſen oorlogsgod is geſprooken, 116 pag.
5. Bloemkranſſen) *Sie 't geene, aangaande deeſe plechtigheid, is aangeteekend*, 124 pag.
6. Liefkooſen) *Hier af ſpreken wy ook boven* 123 pag.
7. Wieken) *Siet de afbeeldingen*, 117 en 145 pag.
8. Speer) Pelias *in het Latijn bygenaamd. De reden is, om dat, gelijk Achilles, naar Peleus ſijn vader,*

Pe-

nen kan; gij sult nogtans veel nuts uit 's vrijers weetjes
leeren. 'T is een nut op-set sijn blakende minne-toorts te
blussen, en sig selve geen slaaf van gebreeken te willen
9 maken. Fillis had in't leven gebleven, en niet hoeven
soo dikwijl negen-werf na 't strand te stappen, had sij tot
10 mijnent school gelegen. Soo had de veege Dido niet hoe-
ven van 't kasteel Eneas vloot te sien weg seilen; nog de
11 moeder [Medea] tegen haar kroos te vergrimmen, om
12 sig over haar man [Jason] te wreeken. Had Tereus mijn
leerling geweest, hij had het soo bont niet gemaakt, al
vlamde hij op Filomela, om door 't verklagten een hoppe
13 te werden. Brengt mij Pasifaë, sij sal de stier-min af-
14 snijden? brengt Fedra, sij sal haar soons liefde blussen.

Kom geeft mij een Paris, Menelâus sal sijn Helena weder 15
gewerden, en Troje niet door Grieken in d'as raken. Had 16 17
de basterd-aardige Scylla mijn les gelesen, Nisus, gij had u 18
purper-hair op 't hooft gehouden. Teugel onder mijn be-
leit u schadelijke driften, en laat 't schip van u dol-driftig-
heid onder mijn bestier regte koers houden. Naso most gij
lesen, doen gij 't vrijen leerde: Naso moet gij nu lesen,
als 't niet hotten wil 'K sal u als een gemeen verlosser 't pak
van slavernij afnemen. Yder passe sijn vrijdom snarig ga te
slaan. U bid ik, Febus, die de vinder van de digt-konst
en artsenij sijt, dat gij u digter genade en gunst bewijst. 19
Stiert mijn digt en genees-middelen ten besten: want 20
digt en artsenij staan onder u bescherming. 21

Pelides word geheeten, deese spiets, wegens den gebruiker, naar denselven Pelias word genoemd.
Siet van Peleus boven, 164 pag. *Hoewel andere veiliger geloven dat sy die naam kreeg wegens de Thessaliaansche berg Pelion; sijnde sy gemaakt van het hout, aldaar gehakt.*
Van deesen berg spreken wy, 139 pag. *gelijk van desen spiets*, 13 pag,
9. Fillis) *Van deese wanhoopige minnares is dikwijls gesprooken; doch bysonderlijk*, 5 pag.
10. Dido) *Siet* 31 pag.
11. Medea) *Siet van haar kindermoord*, 64 pag.
12. Tereus) *Van Tereus spraaken wy*, 108 en 109 pag.
13. Pasifaë) *Van welken, onder anderen wijdloopig*, 210 pag.
14. Fedra) *Van welken* 14 pag.
15. Paris) *Van welken* 74 pag.
16. Troje) Pergama *in het Latijn.* Siet 36 pag.
17. Grieken) Danäi *in het Latijn.* Siet 36 pag.
18. Scylla) *Van deese vloekwaardige dochter spraken wy*, 189 pag.
19, Febus) Arcitenens, den boog handelende, *in het Latijn. Siet hem met dit geweer afgebeeld*, 105 pag.
20. Gunst) Tua laurea adsit nobis, laat uw laurieren ons genegen sijn, *segt het Latijn. Dat hem de laurier is toegewijd, hebben wy boven ook aangeteekend*, 105 pag.
21. Artzeny) *Als geneesmeester en vinder van heilsaame kruiden, is Apollo vertoond*, 25 pag.

EERSTE HOOFDSTUK.

Dat men de liefde in sijn eersten aanvang moet tegenstaan.

Als de min eerst begint te kittelen, en u 't minnen rout, blust se terwijl 't nog in u magt staat. Roeit 't onkruid uit, dat pas op-geschooten is; en kort u paart den toom, eer 't op den hol raakt Want de tijt versterkt de min, de tijt broeit druiven rijp, en gras tot koorn-airen. 'T geboomte, dat nu soo breede lommer-schaduw geeft, was tenger rijs doen 't geplant wiert. Doen kost het ligtelijk met de hand werden uitgerukt: nu staat het wortel-vast en stijf geschooten. Let met een sniers wat dier gij mint, en ruk de kop weer uit 't gareel dat u drukken sou. Weer 't quaat als 't sig eerst opdoet: tot ingewortelt seer komt baat te spaa. Maar sijt 'er happig bij, laat u geen tijt ontglippen. Die 't heden niet en kan, sal 't morgen minder konnen. Alle liefde lokt door schijn, en groeit door 't aanhouden. Den eersten dag is de beste om die slavernij te ontworstelen. Weinig stroomen vintge van groote bronnen gesprooten: 't meestendeel wast door 't samelen van veel beekjens. Had gij in 't eerst gemerkt, wat gruwelstuk gij voor-namt, Myrrha, gij waart in geen boom-bast 1
beslooten geweest. 'K heb wonden gesien, die, in 't eerst heelbaar, door 't versloffen ongeneeslijk wierden. Maar om dat het heuglijk is Venus bloempjens te plukken, seggen wij altijt: 't is morgen tijts genoeg uit-gescheijen. Middelerwijl sluipt den brant in 't bloed, en begint 't onkruit diep te wortelen. Dog soo de tijt van d'eerste raad reets is verstreeken, en 't ingekankert quaat u hatt vermeestert heeft; schoon veel versuimt, en 't pakje swaarder is: schep moet, 'k sal u evenwel niet opgeven. Had

1. Myrrha) *Van deese buitenspoorige Minnaares, en haar gestalt-verwisselinge, is gesprooken*, 210 pag.
2. Filo-

2 Had Filoctetes 't lidt, dat met een vergiftige schigt verwont was, op staande voet af-geset, hij had geen nood gehad: egter is hij lang daar na nog genesen, en, soo men
3 wil, voor Troje gekomen om de belegring te voltrekken. Ik, die u eerst de minne-puisjens schielijk leerde verdrijven, leg nu een sagte pleister op 't hard geswel. Alles moet gij op sijn swakst nijpen. Soekt of d'eerst ontvonkte of half verteerde kolen te smooren; maar hand af, als 't vuir in ligte vlam staat. Al wat in sijn kragt is, wil niet wel gehindert sijn. 'T is een sot swemmer, die tegen tij in martelt, als hij voor stroom schuins afdrijven kan. Een krank gemoet, dat nog door geen konst mag geroert werden, versoeit en walgt van vermaning. Maar dan sal 't bequamer genesen werden, als 't sijn seer laat rasten, en na goeden raad luisteren wil. Wie sal een moeder, of 't most een harssenloose sijn, 't schreien verbieden over 't lijk van haar kind? 'T geeft daar dan geen pas sulken raad te geven. Maar als sij uit-gekreten sal hebben, moet den rou beklaagt, en de vrou vertroost werden. De genees-middelen sijn heilsaam op haar tijt. *Wyn, op syn tijt gedronken, 't is gesont; ontijdig, schadelijk.* Gij sult, dat meer is, de gebreeken, ontijdig aangetast, ontsteken en tergen.

2. Filoktetes) Pœantius heros *in het Latijn, wegens sijn vader Pëas.*

Herkules op den berg Eta, door den inwendigen brand, welken het vergiftigd kleed van Nessus veroorsaakte, afgemat sijnde, bereidde sich aldaar een houtstapel, en schonk Filoktetes, in alles hem hier in behulpig sijnde, sijn pijlen, vergiftigd met de galle van den veelhoofdigen Hydra.

Naderhand wierden ook deese pijlen vereischt als noodlottig aan het belegerde Trojen; gelijk ook is aangetekend, 48 pag. *Dus wierd Filoktetes weder opgesocht, welke de Grieken op het eiland Lemnos hadden aan land geset, als sijnde de lucht sijner wonde, van een der genoemde pylen ontfangen, binnen boort onverdragelijk.* Ovidius, 13 B. der Herschepp. *en andere, aangetoogen by* het 28 Taf. van de Pict. Loquens.

3. Voltrekken) *Ja, naar het beleg en de verwoesting van Trojen is hy (gelijk alle de Grieken, na deese verwinninge, soo wel als de verwonnene Trojaanen, wonderlyk syn verstrooid) in Kalabrien, een oostelijk deel van Italien, aangekomen; alwaar hy de kleene stad Petilia heeft gesticht.* Virgilius, 3 B. van den En. Strabo, 6 B. Silius, *enz.*

TWEEDE HOOFDSTUK.

Dat, die vry van liefde wil sijn, de ledigheid moet mijden.

Bevoelt gij u dan bequaam om door mijn konst genesen te werden, soo schuwt voor al de leuie ledigheid. Ledigheid verwekt en queekt de min: die is d'oorsaak en 't voetsel van dit vermaaklijk quaat. Snijd de
1 ledigheid af, gij kerst Cupidoos boog, en smoort de minne-
2 toorts. Soo weelig de bree boom en populier op een water-kant, en 't riet in modder-poelen groeit; so groeit de min in ledigheid. Die dan sijn minne-quaal tragt te genesen, moet de sinnen werk geven: een werk-pleister salse heelen. Loomheid, gerust en onmatig ronken, tuissen, drinken en slam-pampen, verweiken de seenuwen 3
des gemoets soo lang tot se rotten: en 't luipertje snapt, eer gij 't weet, in 't hart. Dit wigt leeft immer bij leedigheid, en haar de besigheid. Geeft de ledige sinnen werk. Hier toe is 't hof, den raad, de vuir-schaar, en staats-amp- 4, 5
ten: kruidt u selven in 't een of 't ander. Of rust u fluks ten oorlog: soo sal de min de vlugt nemen. Siet, hoe de vlugtende Parther, een nieuwe stof tot heerlijke sege-praal, 6
nu Cesars heir in sijn land vind. Fluks derwaart, verslaa den 7
Parther en de min, en trek seeghaftig met twee triumfen 8
weer

1. Boog) *Van deese, gelyk ook van sijn toorts, is gesprooken,* 117 en 145 pag.
2. Bree-boom) *Van deesen boom,* Platanus *in het Latijn, spraken wy,* 244 pag.
3. Tuisschen) Alea *in het Latijn; van welke* 27 pag.
4. 't Hof) Fora *segt het Latijn; van welke* 93 pag.
5. Vuurschaar) Castra togæ *in het Latijn. Van den* toga, *of staatrok, spraken wy,* 217 pag.
6. Parther) *Van welke* 205 pag.
7. Cesar) *Kajus Cesar, of liever Tiberius; beide aangenoomene soonen van den keiser Augustus.*
Van Kaius is gesprooken, 205 pag. *en van Tiberius sal elders gesprooken worden.*
8. Triumfen) *Het Latijn segt* tropæa, *zegetekenen en wapentronken; welke eigentlijk waaren afgeknotte en van takken beroofde eikenboomen, cierlijk omhangen met het borststuk, helm, schild en schichten van een overwonnen vyand.* Virgilius, 11 B. van den En. Klaudianus 1 B. tegens Rufin. *enz.*

Hoewel deselve ook wel van steen sijn geweest; juist opgerecht, en met allerhande wapentuig overdekt, op die plaats, alwaar de vyand den verwinner de rug toe keerde (en deswegen komt het woord tropæum *van* τρέπειν, omkeeren) *en ten velde uit vluchtede,* Florus. 3 B. 2 H. Isidorus, 18 B. 2 H.

9 weer te rug. Sedert Venus eens van Diomedes gequetst is,
was sij hooft-schuw, en liet Mars voortaan 't oorlogs-werk
10 waarnemen. Wilt gij weten, waar door Egysthus tot over-
spel verviel? De rede is ligt aan te wijsen: hij had anders
11 geen weer-werk. Al d'andere Grieken waren na Troje over-
12 gescheept, en stormden een eeuwigen tijt: had hij onder-
tussen lust om te krijgen of te pleiten, 't gaf te Argos geen
pas. Dus deed hij 't geen hij kost, en begassig, om soo
ledig niet te blijven, tot de min. Soo beknipt u dat wigt,
soo grijpt het in u post. Staat u dit niet aan, 't land en de
land-bou heeft ook sijn soettijt-verdrijf: hier door kont
13 gij alderhande kruip-qualen verdrijven. Hier d'ossen in-
spannen, om te ploegen; den akker te besaajen, om
rijkelijk vrugt te trekken. Neemt den boomgaart op,
en siet eens hoe gerist 't ooft de takken neer-weegt. Keuiert
somtijts om een water-lugje: dan na 't vee, om te sien hoe
slij de schaapjens gras snoeien: dan na de geitjens, hoe se op
de rotsen huppelen, en haar metjens volle ujeren brengen:
14 hoe de harders op de ruis-pijp queelen, en de wagt-hon-
den om de kudde swerven: hoe op een ander de melk-koe
na 't kalf loeit, dat 't geboomte weer-galmt. Wat kont
15 gij meer vermaaks vinden, als de bijen door smook uit
de korven te jagen, om die van den huig te ligten? Den
herfst schaft ooft, de somer pronkt met koorn-airen, de
lente queekt bloessem, de winter vorst. De land-man
snijd de rijpe druiven op sijn tijd, en perstse bloots voets dat hem 't sop om d'ooren springt: op sijn tijt bost hij 't gemaeide koorn tot schooven, en ploegt en egt het weder op nieus. Selfs kont gij en bloemen in u begooten hof planten, en beekjens verleiden. Pas in de lente u tijt waar te nemen, om te griffelen en te oculeeren. Maakt, dat de takken vremde takken suigen, en 't geboomte met uitheems loof staat en pronkt: als u dit vermaak eens begint aan te soeten, sal de min hang-wiekende door-druipen. Of port u fluks ter jagt. Dikwijl heeft Venus, van de Jagt-godin vermeestert, met schande moeten vlugten. Set dan een rappen haas met brak en windt agter her, of spant de netten op de bos-heuvelen. Jaag de verbaasde harten met 't pluim-bont schrik-want vrees aan, of vel 't everswijn met de scherpe jagt-speer. Dan sal u 's nagts vermoeit, in plaats van 't meisjen, den slaap bekooren, en doen ronken dat gij fris en vet wert. Of sijt gij een wei-man, de vogel-vangst is wel patiencij-werk, maar evenwel tijt-verdrijf, als 't gevogelte in 't net raakt, of geschoote komt neer buitelen. Of weest een hengelaar, en kleeft 't aas op d'angel-punt, om de gulsige vis uit 't nat te wippen. Met dese of diergelijke besigheden sult gij u selven allengs dienen te verpreien, tot dat gij u van die mam speent, en 't minnen vergeet.

Deese wapentronken koomen ons seer dikmaals voor op de keiserlijke Gedenkpenningen, *en wel op driederhande wijse, te weeten:*

1. *Met een treurig vrouwtje, verbeeldende een overheerd landschap, onder deselve neer geseten: en in diegestalte heb ik Judea op een* Penning *van Vespasianus; en Dacia, op een* andere, *van Trajanus. Siet ook* Oudaan, in het 19, 22, en 26 Taf.
2. *Met twee gevangene, aan wedersijden neer-geseten; in welken stand ik de wapentronk sie op mijn* Penningje *van Julius Cesar; of eenen* anderen *van keiser Probus; doch ook by* Oudaan, *in het* 21 en 74 Taf. *op de* Penningen *van Severus, en Klaudius de Tweede.*
3. *Enkelijk en alleen, sonder eenige byvoeginge van beelden; en dus ontmoet my dit zegeteeken by* Oudaan, in het 111. Taf. *op* Penningen *van Julius Cesar.*

Wat nu aangaat het vordere gebruik der vyandlijke wapenen, ontrent praalpoorten, posten, deuren en muiren van tempelen en bysondere huysen; daar af sal elders *op sijn plaats meerder aangeteekend werden.*

9. Gequetst) *Van de quetsuur van Venus is gesproken* 125 pag.
10. Egisthus) *Van desen laffen blodaard is ook gesproken,* 40 pag.
11. Trojen) *Ilion in het Latijn.* Siet 36 pag.
12. Argos) *Van welke stad,* 72 pag.
13. Ossen) *Merk hier twee dingen aan, raakende den akkerbouw.*

1. *Gelijk in Holland, Braband, Friesland en Groningen, meest paarden voor den ploeg worden gespannen; so hebben de aaloude (trouwens als noch heden de Deenen en verdere Noordsche volkeren) stieren en ossen gebruikt.* Suetonius, in Vesp. 5 H. Ovidius 1 B. der Alm. Horatius, 1 B. 14 Br. en 2 Toesang. *enz.*

   Dit sien wy dikwijls op de Gedenkpenningen, *welke eenige volkplanting beteekenen; terwijl de* colonien, *of verblijfplaatsen en (naderhand tot steden opgegroeid) met den ploeg in het ruime veld wierden afgeteekend.* Ovidius, 4 B. der Alm. Virgilius, 5 en 7 B. van den En. Lukanus, 7 B. Manilius, 4 B. der Sterrekund. *behalven* Silius, Plutarchus, Kato, *enz.*
2. *Een groot onderscheid tusschen den aalouden en hedendaagschen ploeg; sijnde de laatste van een meerder, doch gemakkelijker, toestel en ommeslag.*

   Siet de Gedenkpenning *van het Stamhuis der Sempronien, by meergemelde* Ursinus, *doch ook twee* andere *van keiser Kommodus, by* Choul, 194 pag.

14. Ruispijp) *Van welken elders.*
15. Smook) *Gemaakt, volgens het Latijn, met den* taxus, *van welken* 133 en 143 *pag.*

DER-

DERDE HOOFDSTUK.

Dat men, om ſijn vrijſter te mijden, ſich niet ontſien moet uit het land te gaan.

Is 't dat u de min vaſt geboeit hout, ruk de banden
los: doet een reisbuitens-lands, en trek voort ſonder
om-kijken. Gij ſult wel ſchreien, dikwijl op u verlate
dier denken, en halver-wege blijven ſtaan: maar dat's
verlooren; hoe gij minder voort wilt, hoe gij meer aan-
ſtappen moet: ſteek maar door, en dwingt de voeten te-
gen wil en dank tot draven. Ontſiet u geen regen vlagen,
1, 2 geen joodſe Sabbat, of ongelukkige dagen. Vraagt ook
niet, hoe veel mijlen gij reets hebt afgeleir, maar hoe
veel weegs gij nog te reiſen hebt: en verſier geen draal-
oorſaaken, om digt bij honk te blijven. Bereeken u
ſpeen-tijt niet, nog denk weer dikwijl op Rome; maar vlied
3 'er van daan: want ſchoon de Parther vlugt, nog blijft hij van
ſijn vijand ongebluſt. Dit ſijn, ſegt gij, ſtrenge geboden.
Ik beken 't, datſe hart ſijn: maar om u ſeer te geneſen, moet
gij veel pijn uit ſtaan. 'K heb dikwijl, ſiek ſijnde, tegen 't
hart bittere dranken gedronken, en mij ſelven van lekkere
ſpijs en drank moeten ſpeenen. Om een lid van 't lijf te be-
houden, ſult ge vlijmen en ſchroeijen wel uit-ſtaan, en bit-
teren dorſt lijden. Hoe ſoud gij dit pijn-bankje ſchuwen,
om u ziel te bevrijen, aan wiens behoudenis u ongelijk meer
gelegenis? Al is mijn raat een bitteren drank, eerſt aan de
lippen geſet, door-ſwelgt ſijnde ſal hij ſoet op-rupſen. Siet
gij niet, hoe ſtugger de ſtieren eerſt onder 't ploeg-juk wre- 4
vel-ſtaarten; en 't onbereede paart, eerſt van de ſaal gedrukt,
aan 't ſteigeren raakt? Miſſchien ſult gij als een as-vijſter
niet gaarn van honk willen: maar rept u fluks op de lappen:
daar na ſult gij weer na huis joken. Dan ſult gij u vuil ſoeken 5
te verbloemen, quanſuis of gy vader en moeder nog gaarn
eens ſpreken wout: maar 't ſal u om de minne-mam
te doen ſijn. Breekt gij eens uit, u nukken ſullen door
hondert-derlei vermaaklijkheden onder-weeg, bij 't geſel-
ſchap, en voor-vallende ſaken, vergaan. Denkt ook niet,
dat het genoeg is van huis te trekken; maar rijſt ver, en
komt langſaam weder, tot dat u minnevuir kraagteloos
wert, en tot as verteert. Verhaaſt gij u om weder te kee-
ren eer 't vuir wel geſmoort is, ſoo ſal't weer op-vlam-
men, en u feller plagen als voorheen: ja 't geen in 't eerſt
maar ſuigen was, ſal, door dit qualijk ſpeenen, ſlabben
werden; en al u uit-ſijn ſal gedijen tot u ſchade.

1. Sabbat) *Van welke* 201 en 214 pag.
2. Ongelukkige) *Het Latijn ſpreekt byſonderlijk van de dag, droef en rampſalig gehouden, ſederd de nederlaag by de vloed Allia; van welke boven,* 214 pag.
3. Parther) *Van ſijn konſtig vluchten is meermaalen geſprooken. Siet* 205 pag.
4. Ploegjuk) *Van welken, elders*
5. Huis) Lar, *in het Latijn; ſijnde genoomen, volgens de konſt, de god of de bewaarder, voor het geen hy in ſijn bewaaringe heeft. Siet ſelf* Horatius, Cicero, Apulejus, *volgens deeſe wijſe ſpreekende.*
De Lares waaren eigentlijk de teel-en geboorte geeſten, en huisgoden, kinderen van Lara of Larunda. Ovidius, 2 B. der Alm. Laktantius, 1 B. 20 H.
Worden ook verdeeld in privati, *byſondere; en* publici, *algemeene. De byſondere paſſen op ieder huis in het byſonder, hebbende ook een hond tot haar hulp en geſelſchap.* Ovidius, 5 B. der Alm.
De algemeene paſſen, buitens huis, op de ſtraaten en kruisweegen. Ovidius, 2 en 5 B. des Alm. Plautus, in den Koopman, blyſp. 5 Bedr. 2 Ton. Suetonius, in Auguſt. 31 H.
Sy heeten ook Penates; doch onder welke naam allerhande goden, ook de groote, binnens huis gevierd en aangebeden, betrokken worden. Terentius, in Form. blyſp. 2 Bedr. 2 Ton. Cicero, in de 6 Red. tegens Verr. en in het 2 B. van der aart der Goden, 27 H. Auguſtinus, van de S. G. 1 B. 3 H.
En deeſe naam word ook ſomwijlen, volgens gemelde ſpreekwijſe, jemands huis en wooninge toegevoegd. Statius, 2 B. der Mengeld. 1 D. *enz.*
Doch ſiet van deeſe meerder, boven, 34 pag.

VIERDE HOOFDSTUK.

Dat men geen Minnebaat van toveryen of beſweeringen moet haalen.

1 Is 'er iemant, die hier baat meent te vinden bij tover-
kruiden en ſwarte konſt, die mag ſien wat hij doet: die
toverraat is al te oud: maar onſe Febus leert die ſiekte
ſonder hinder-gevaar af-leſen. Ik ben geen toover-arts, die
de

1. Toverkruiden) Pabula terræ Hæmoniæ *noemd ſe het Latijn. Dat de toverkonſt in Theſſalien* (He-

de geeften uit de graven doet komen; en wil niet, dat een
2 heks door vervloekte toover-fang d'aard doen gapen. Ik
hoef 't koorn van d'eene op d'andere akker niet te verplan-
ten, nog de maan fchielijk te doen befterven. 'K fal den
Tyber fijns weegs in zee laten ftroomen, als hij plagt, en
3 de maan haar koers met 't wit gefpan laten houden. Geen
hart fal van fijn onttooverde gebreeken genefen werden;
geen min door fuiver-fmook verdwijnen. Wat baat vont
4 gij, Medea, bij u Colchife toover-kruiden, doen gij
wenfte, dat gy Jafon noit gevolgt waart? Wat bate u, Cir-
5,6 ce, u Perfe's kruideren, doen gij Ulyffes niet koft belet-
ten t'feil te gaan? Gij deed al wat gy koft, om dien vos
verftrikt te houden: maar egter ontfnapte hij u fonder hin-
der. Gij ftelde al u konft in 't werk, om de minne-vlam
te bluffen; maar 't vuir hield tegen wil en dank in u ou-
den boefem poft. Gij koft menffen in duifent-derlei po-
fturen, maar u harts-togten niet veranderen. Ook fegt
7 men, dat gij den Dulichier-vorft [Ulyffes] met dit ge-
fleem fogt aan te houden: nu bid ik niet, dat gij met mij
paart, gelijk ik voor defen wel plagt te wenffen, fchoon
gij, met mij gepaart, geen rou-koop koft hebben, om dat
ik een Godin, en dogter van de fou ben; maar 'k bid u, 8
dat gij niet en jagt: ftaak u reis wat, dat 's al wat ik wens:
wat kan ik u geringer afbidden! Gy fiet immers, hoe de zee
verbolgen is, en hoe u die hoort af te fchrikken. Hier na
fult gij u van een voor-wind konnen dienen. Wat jaagt u
hier van daan? Hier verrijft immers geen nieu Troje: hier
is geen Rhefus, die u knegten met alarm aan-hitft. Hier 9
hebt gij minne en pais, die mij alleen deerlijk pijnigt,
en een land dat t'eenemaal onder u heerfchappij fal bukken.
Terwijl fij dus fprak, ontmeerde Ulyffes 't fchip, dat ne-
vens haar ijdel gebed voor de wind heen ftoof. Doen
ontftak Circe, en begaf fig weder tot haar toover-konft;
maar koft daar door haar minne-vlam niet krenken. Der-
halven, foo iemant bij mij om raad komt, die moet fig
op geen toverij of belefing verlaten.

(Hemonien ook geheeten, volgens het aangeteekende, 63 pag) *gevonden en voortgefet is, toonden wy,* 135 pag.

2. Heks) *Dat de toverkunde de wyven, byfonderlyk hoogbejaarde en van aanficht leelijke, ook van de aaloude is toegefchreeven, hebben wy aangeweefen,* 235 pag.

3. Maan) *Van de maanfwijm, quanfuis door befweeringen veroorfaakt, is gefprooken,* 140 pag.

4. Kolchife) Phafiacæ *in het Latijn, wegens de rieviere Fafis; van welke* 29 pag.

5. Perfes) *So genaamd naar Perfa, dochter van de Oceaan, en moeder van Circe, wegens Febus of de Son: of liever naar Perfes, broeder van Eëtes; welke, volgens* Diodorus, 4 B. 16 H, *getrouwd met Hekate, de vader was van Circe en Medea.*

Van haar fpreeken wy boven 161 pag. *gelijk van Eëtes,* 28 pag. *en Medea,* 26, 64, pag. *en elders.*

6. Uliffes) *Het Latijn noemd fijn fchip* rates Neritiæ, *wegens Neritos, een klippige berg op het eiland Ithake.* Virgilius, 3 B. van der En. *enz.*

Ithaka is gelegen in de Jonifche zee, ontrent Epieren; een rotsachtig en onvruchtbaar eiland. Horatius, 1 B. 7 Briev. Homerus, 1 B. der Dooling. Cicero, 1 B. van den volmaakten Redenaar.

7. Dulichier) *So noemd men Ulyffes naar het eiland Dulichie; van welke,* 4 pag.

8. Son) *Gelijk wy boven toonden,* 161 pag.

9. Rhæfus) *Van welke meermaalen is gefprooken; als* 3 pag. *enz.*

VYFDE HOOFDSTUK.

Hoe men fijn vrijfter by fich felven moet haatlijk maaken.

Sijt gij om wigtige redenen te Rome gebonden, daar
kont gij u ook van mijn raad dienen. Dat 's den
fierften held, die de banden van fijn flavernij los rukte,
en eens voor al uit jankte. Die foo fieren moet van 't
felfs heeft, fal mij tot verwondering verrukken, en
doen bekennen, dat hij mijn raad niet gebrek heeft. Maar
gij, die de min befwaarlijk kont verleeren, die wilt
en niet kont dit lokkent foet ontbeeren, moet bij mij
fchool leggen. Herkaau dikwijl de dwinglandij van u
fnoode matres, en overreken t'elkens alle u fchenka-
gien. Segt, dat en dat heeft fij vaft weg: nog iffe met
den roof niet vernoegt, maar heeft mijn huis daar-en-
boven te koop doen hangen. Soo fwoer fij 't mij, foo brak
fij haar eed met mij. Hoe dikwijl liet fij mij als een hond
voor deur leggen! andere heeft fij lief, mij ftoot fij trots
voor 't hooft. Een vink of een leur, o fpijt! geeft fij
kamer-regt; mij 't hippelen van drie geiten. Laat u die
fpijt de finnen gants en gaat verbitteren: wrok dit leet,
en win daar uit faat van af-keer. Og! koftge u fpijt maar
met een glimpige taal uit-drukken! Klaagt u verdriet flegts,
gij fult van 't felfs wel-fprekent fijn. Ik was, niet lang
verleen, op een dier verflingert, dat mij onder de hand
geweldig tegen viel. 'K flagte Podalirius, en fogt mijn 1
fiekte door eigen raad te genefen; maar vond, 'k bekent,
geen

1. Podalirius) *Van welken geneesheer* 238 *en* 245 pag.

geen baat bij mijn dranken. 'T best, dat ik in 't werk stelde, en dat mij dikwijl laafnis gaf, was, dat ik staag 't oog hielt op haar gebreeken, en sei wat haar mis-stonr. Wat scheeve beenen heeft mijn vrijster? sei ik: en, om de waarheid te seggen, sij konden niet regter gedraaid werden. Wat boerinne-amen heeft sij! en waarlijk 't waren schoone bouten. Wat kort gat is 't! en sij was schoon van leest. Hoe stroopt sij haar minnaar! Hier door won ik 't meeste saad van tegenheid 'T quaat swijmt dog wat na 't goet. Dit 's de rede, dat door grof oordeel de deugden dikwijl den naam van on-deugden dragen. Schildert de gaven van u dier soo mis-maakt alsse immer vallen mogen, en verkragt u oordeel om wat van 't regte spoor te treden. Noemt een volslage plos, een pof-sak: een bruinet, een swarte helleveeg: een spigtig dier, een doots geraamt: een snugger vrolijk hart, een dartele kleuter, een stille en eerbaare duif, een lompe boerin. Let vorder, dat gij haar immer smeekt, de gaven niet te smooren, die gij weet dat sij minst heeft. Kan sij toon nog maat houden, versoekt haar dat sij singt: portse tot danssen, soo sij d'armen niet weet te reppen: is sij niet wel bespraakt, houtse lang aan 't kouten: verstaat sij geen snare spel,
vergt haar een lier-deuntje: is sij lomp ter gang, helpse 2
aan 't wandelen: heeft sij een boesem als een koe-ujer,
ontraat haar 't naau rijgen: heeft sij qua tanden, vertelt
klugjes om te lagchen: heeft sij leepe oogen, snak iets om
tranen uit te perssen. 'T biet ook winst, 's morgens vroeg
u dier te verrassen, eer sy op-geschikt is. De quik vervoert ons: van buiten blinkt alles van gesteente en goud:
sij selfs is 't minste deel dat gij minlijk aan haar vint.
Dikwijl sult gij onder soo veel quik-pragt niet weten wat
u bekoort. Dit 's schemer-glas, waar mee een pronk-dier u
gesigt beguiggelt. Komt gij haar onverhoets betrappen, 3
gij sult haar veilig ongewapent vinden, en sien, hoe deerlijk sij u oog door valssen schijn bekoorde. Maar vertrout
u op dese les niet te stout: want in die gelegentheid vint
sig menig vrijer verrukt, als 't lam sonder quik of tooi
natuurlijk schoon is. Als sig de Nymf blanket, treet 'er
onbeschaamt na toe, om 't bakhuis op te nemen. Dan
sult gij de salf-potjens, dan ontallijke verwen vinden, en
tot walgens toe sien hoe haar 't schape-smeur van de kinnebakken in den boesem druipt. Dit 's een drek, die stinkt
als harpije-stront. Die geur heeft mij dikmaal doen wal- 4
gen.

2. Lierdeuntje, *Siet hoe wy den lier der ouden verbeelden, en het geen wy van deselve aanteekenen*, 12 *en* 13 pag.

3. Schemerglas) *Het Latijn spreekt van* Egis, *het borstwapen van de godinne Pallas; van welke* 48 pag. *so dat Ovidius hier wil seggen:* goud en gesteentens sijn het wapen, waar mede sy haar mismaaktheden overdekt en onsichtbaar maakt.

4. Harpijestront) *Het Latijn spreekt de blinde* Fineus *aan, van de Harpyen aan sijn tafel geplaagd, gelijk wy seggen*, 212 pag.

SESDE HOOFDSTUK.

De Dichter verantwoord sich tegens haat en nijd.

Nu sal ik u vorder raat geven, hoe gij u in 't hart van Venus werk sult dragen: want de min-wortelen moeten allen t'halven uit-gerukt werden. 'K schaam mij, hier wel veel uit te lappen; maar set 't verstand schrap, en maak van een woort een sin. Want eenige vies neusen keurden onlangs mijn boekjes voor vuil en dartel-digt. Maar 't raakt mij aan de koude kleederen niet, of d'een of d'ander loer mijn roem jaloers benijdt, als ik maar soo smaak geef, en de wijde wereld overgegalmt werd.
Homerus geestig werk kost geen nijdige tand ontsnappen: wie gij sijt, gij draagt daar van de naam, Zoïlus. 1
Van gelijke wert Virgilius digt, dat Eneas vlugt uit 't verovert Troje, en aankomst in Italie met sijn Goden, melt,
van schensieke laster-tongen beklad. De nijd, een storm,
en bliksem, treffen gemenlijk dat verheven is. Maar
gij, wie gij sijt, die u aan mijn dartel-digt stoot, keur,
wiltge wijs sijn, ijder digt na sijn stof. Oorlogen willen
wel op Homerus maat gedreunt sijn. (want wat stof vint 2
gij

1. Zoïlus, *Een wijsgeer van Amfipolis, ten tijde van koning Ptolomëus* Filadelfus, *of de* Susterliever; *een naam ontfangende om dat hy Homerus dorst berispen, en grove misslagen in sijn heerlijke werken schriftelyk aanwijsen. Dus word hy geheeten* Homeromastix, *de geesselsweep van Homerus.* Vitruvius, in de Voorrede van sijn 7 B. *of de redeneerkonstige hond.* Elianus, 11 B. 10 H. *Doch eindelijk heet is hy ook wegens deese vermetelheid gestraft. Siet* Vitruvius, op de gemelde pl. *Hoewel* Dionys. van Halikarnassus, (in het oordeel over Iseüs, 20 H.) *aanteekend, dat hy, niet uit een gisplust, maar liefde tot weetenschap en geleerdheid, de feilen van Homerus had aangetekend.*

2. Homerus maat) Mæonius pes *in het Latijn; volgens de reden gegeven*, 136 pag.

3. Groot-

3 gij daar van dartelheid?) De treur-ſpel digters ſlaan een grove bas, en apen gevoeglijke ſtatige grootsheid na. Blij-eind-ſpel-digters volgen middelmatige en gemeene ſtof-ſtijl. Steek-digters mogen op haar vijand van leer trekken, en met kort of lang geweer ſchermen. Soo paſt, mijns oordeels, 't minne-digt een lugtig vooisjen, en een wiſpelturig Venus-dier met een ongelijke maat ligt-too-
4 nig gegalmt te werden. Achilles daden paſſen Callima-
5 chus lang-maat niet, nog Cydippe's kooſen Homerus oorlogs-trompet. Wie ſou 't niet vuil ſchouwen, ſoo Thaïs Andromaches rol ſpeelde, en Andromache ſoo dartel kirde als Thaïs. Thaïs ['t Venus-ſpel] is mijn digt ſtof: dus ſtaat mij 't dartel mallen vrij. Ik heb met geen kuisheit te ſchaffen: Thaïs is mijn digt ſtof. Dewijl dan 6
mijn digt met de ſtof over een komt, winnen wij 't pleit, en toonen dat men ons werk valslijk betigtte. Barſt, knagende nijt: mijn naam is reets boven u bereik verheven, en ſtaat nog hooger op te ſtijgen, klimtſe maar met deſelve voet daarſe mee begon. Maar gij verhaaſt u te ſeer: heb ik tijt van leven, gij ſult nog het grijnſen, als de liefhebbers mijn vordere digten met ſmaak ſullen leſen. Want ik haal 't hart op, en vorder in digt-konſt door d'eet van roemrugtigheid: maar u kreupel paart ſtaat nog aan den berg-teen en hijgt. 'T vreugden-digt bekent aan mij ſoo veel verſchult te weſen, als 't loflijk helden-digt aan Virgilius.

3. Grootheid) *Welke in het Latijn* cothurnus *werd geheeten. Siet* 137 *en* 166 pag.
4. Kallimachus, *Van welken dichter* 137 pag.
5. Cydippe) *Van welke minnaares,* 97 pag. *en elders.*
6. Thaïs) *Van welke hier* 267 pag. *doch ſie van Andromache* 24 pag. *en dikmaals elders.*

SEVENDE HOOFDSTUK.

Hoe men ſich moet dragen in den byſlaap.

Dus ver beantwoorden wij de nijdige laſter tongen. Kort nu de lei weer, digter, en ren weer ſtijver op u ſpoor Als 't dan haaſt tijt wert om 't werk van de jeugt te beginnen, en d'uir naakt: paſt dan in u volle kragt voor haar niet te laten blijken hoe 't ſmaakte, en tot dien einde u werk ſoo kort te maken als 't mogelijk is, en ſo geſwind te vinden als gij kunt het doel waar op gij u vier-roer voor d'eerſte reis loſt. Na den eerſten ſcheut, ſal de tweede water weſen. 'T ontſpannen van 't vier-ſlot geeft den haan ruſt. Als 't kout is, is 't goet kruilen in de ſon; als 't heet is, onder ſchaduw; als 'er droogte is, laaft het water. Ik ſchaam 't mij, maar ſal 't evenwel ſeggen: maakt ook ſulke ſchietgebaerden, als gij meent dat een ſchutter gants mis-ſtaan. Dat 's immers ligt te doen: want weinig drilſters ſullen u al biegten wat ſij weten, en ſtellen geen poſtuir dat ſij meenen dat haar mis-ſtaat. Dan laſt ik u
1 ook de kamer-venſters wijd open te ſetten, en de ſchandlijkheid van haar leden by ligten dag te beſtaren. Maar als de vreugt uit is, en gij beide af-geſlooſt ſijt? als u 't werk rout; als gij wel wout, dat gij u geweer t'huis gehouden had, en denkt dat gij lange niet ſchieten ſult: neemt dan fiks opmerking; let wat gebreeken haar lighaam mis maken; en ſtar oogt nog ſoo lang op haare mis-maaktheden. Ligt ſal dit iemant voor geringe middelen houden, gelijk 't ook ſijn: maar 't geen een alleen niet kan doen, ſullen veele, te ſamen gevoegt, konnen uit-regten. Een kleine adder matſt met een beet een grove ſtier: een klein hontje hout dikwijl een ever-ſwijn bij de lurven. Vegt maar met veelderhande geweer, en grijpt alle deeſe pijlen gelijk in de vuiſt: veel kleintjes ſullen een grootje uit maken. Maar aangeſien d'een ſus en d'ander ſoo gebakken is; kan ik ijder geen een en deſelve les geven. Daar gij u niet aanſtooten ſoud, ſal een ander miſſchien voor wan bedrijf reekenen. Deſe kreeg een af-keer van ſijn min, om dat hij d'eghenis aan 't bloote lighaam ſag: gene, om dat hij ſag dat de maan plekken had. Og! kinderen ſijtge die u hier aan ſtiet. De minne-vlam was u maar pas toegewaait. Dat wigt ſal ſijn boog nog ſtrakker ſpannnen, volkje, en gij, ſwaarder verwont, nog bet om hulp roepen. Wat ſou 't baten, ſoo iemant ſig verſtak, en tegen d'eerbaarheit ſag hoe 't meisjen aftrek kreeg? Ik dit iemant raden! daar behoe mij den hemel voor. Schoon 't baten koſt, 't en dient niet beſogt.

1. Kamervenſters) *De aaloude, ſo Grieken als Romeinen, hadden in haare huyſen geen glaaſe venſters, maar alleen vierkante of ronde openingen; waar door de lucht vry uit en in quam: doch ſomwijlen waaren deſelve geſtopt met dunne plaaten marmerſteen, door welke ſy alleenlijk het daglicht ontfingen, (gelijk heden in de kelders, by wintertijden, door dikke ſchorſſen ys) ſonder te konnen op ſtraat of na buiten ſien.* Martialis, 8 B. 14 H. Seneka, 90 Br. en in het B. van de Godd. voorſienigh. 4 H. Plinius, 15 B. 16 H. Kolumella, 11 B. 3 A.

ACHT-

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Dat men twee of meer vrijsters moet sien te hebben.

Dit rade ik u, dat gij twee vrijsters tevens houd.
Kloeker is hij die'er meer kan aanhouden. Als geschifte sinnen van 't een op 't andere loopen, kan de
min niet binden. Groote stroomen verswakken door
aftrek van veele beekjens; en 't vuir gaat uit als gij 't
brand-hout ontrekt. Op een anker alleen kan qualijk een
1 schip rijden. Die sig reets voor-heen van twee diertjens
versag, is al over lang het stuk meester geweest. Maar
gij, die u ongelukkig aan een matres besteedde, moet
nu ten minsten nog na een tweede omsien. Minos lief-
2 de tot Pasifaë verdween, doen hij een Prohne vont. Dat
3 Alcmeon Alfesibea niet altijt lief had, was om dat hij
Kallirhoë tot een bij-wijf nam. Paris had sijn leven bij
4 5 Enone versleeten, had hem geen griekse boel verrukt:
6 Tereus, Koning van Daulis, had altijt op sijn Prohne verlieft gebleven, had haar op-gesloote suster [Filomela] niet
schoonder geweest. Waarom u met soo veel stalen opgehouden, die mij ontallijk voorkomen? Alle min wert
door splissing en nieu vuir verbrooken. Een moeder, die
uit veele kinderen een verlieft, sal min bedroeft sijn, als
die haar eenigste quijt raakt. Maar, op dat gij niet en denkt
dat desen raat een nieutje is, (og! mogt ik maar d'eer
dragen van dese vond.) Agamemnon was de man, die dit
weetje wist: want wat streek sou een Prins niet weten, die
heel Grieken onder sijn heerschappij had? Hij minde
Chryses dogter, Astynome, die hem door 't regt van oor- 7
log was in handen gevallen: waarom haar ouden vader,
waar hij quam, huilde als een gek. Waarom schreit gij,
hatelijken oude? dat paar heeft malkander lief. Gij sijt,
ontsinde, door liefde-pligt u dogter hinderlijk. Als Cal- 8
chas, gestijft door Achilles rug, dit dier laste aan vader
Chryses weer te geven, en sij ontslagen weder t'huis quam,
sprak Agamemnon: daar is nog een ander dier in 't leger,
bijna soo schoon als dit, en op d'eerste syllabe na eennamig. Dit sal mij Achilles, wil hij wijs sijn, goetwillig
overgeven, of, bij gebreeke van dien, mijn scepterkragt gewaar werden. Is'er iemant van u, o Grieken,
die dit stuk vuil schout, die denk, dat een rijks-staf meer
klems geeft als een gerigts roe. Want sou ik u Koning sijn,
en de magt niet hebben om een slavin tot mijn vermaak
den

1. Schip) Ceratæ, gewaste schepen, *segt het Latijn; sijnde van de aaloude, om de schepen in haare voegen dicht en sterk te maaken, pik en was gebruikt; gelijk men heden harpuis en teer hier toe siet besigen: te weeten na dat daar* stupa, *werk, en veselen van oude touwen, met den hamer sijn ingedrezen. Sie van het was*, Ovidius, in den 5 Heldinnebr. van Enone, 22 pag. Val. Flakkus, 1 B. van den Vlieft. *van het pik, deselve* Flakkus, op de gemelde pl. Plinius, 16 B. 12 H. Vegetius, 4 B. 44 H. *en van* stupa, *of het werk*, Plinius, 19 B. Kurtius, 10 B. 1 H.

2. Prochne) *In het Latijn leesen eenige* Procnis; *eenige* Plotis; *eenige wederom* Procris: *met welke ik het gaaren houde, om dat (volgens* Apollodorus, 2 B.) *Procris, de vrouw van Cefalus, (van welken boven*, 269 pag. *en ook in* het 7 B. der Herschepp.) *tot koning Minos haar toevlucht nemende, van hem tot byslapens toe bemind is geweest.*

Vorders staat in het Latijn Idæa conjux, *te weeten de* Creteesche vrouw (*wegens den berg Ida; van welken*, pag. 135) *Plotis, of Procne. Doch indien gy hier* Idæa *verduitst Trojaansche, wegens den Frigiaanschen berg Ida (van welken* 16 en 76 pag.) *so sou het Kassandra konnen sijn* (siet 24 pag.) *welken Agamemnon beminnende, Klitemnestra heeft laaten glijen. Maar evenwel hou ik het met het voorste uitleggen.*

3. Alkmëon) Amphilochi frater *in het Latijn; te weeten de soon van Amfiaraus, en* broeder van Amfilochus. *Siet* 131 pag.

Deese, na de begaane moeder moord, kranksinnig sijnde (Propertius, 3 B. 4 D.) *en begerende van die quale gesuiverd en hersteld te worden, begaf hy sich naar Fegeus; wiens dochter Alfesibea (Arsinoë segt* Apollodorus, 3 B.) *hy sijn moeders kropboot gaf, en met eenen trouwde. Doch naderhand, om ten vollen genesen te worden, tot Athelöus komende, beminde terstond sijn dochter Kalliroë. Welke ook gemelde kropboot hem afeischende, keerde hy tot Alfesibëa: als wanneer hy van de broeders van dese gehoonde is omgebracht; welke echter deese moorders, naderhand ook heeft gedood.* Ovidius, 8 B. der Herschepp. Propertius, 1 B. 15 D. *en bysonderlijk* Apollodorus, in gemelde B.

4. Enone) *Siet* 21 pag. en elders.

5. Griekse) Oebalia *in het Latijn, dat is*, Spartaansche, *wegens koning Ebalus. Siet* 77 pag.

6. Tereus) Odrysius tyrannus *in het Latijn. Siet boven*, 190 pag.

7. Astynome) *Siet den* Inhoud van den derden Heldinnebr. *te weeten van Briseis*, 10 pag.

8. Kalchas) *Van welken wicchelaar*, 245 pag.

9 den vorst van Scyros te ontvreemden, soo was ik waard
10 dat mij een Thersites de kroon van 't hooft sprak. Na 't voe-
11 ren van die taal, nam hij de schoone Briseïs tot troost van sijn voorig verlies aan Chryses dogter: soo dat d'eerste door de tweede min verdreven wiert. Volg dan den trek van Agamemnon, slaat nieu vuir, op dat u minne-vlam twee-kluftig brande. Vraagt gij, waar versse versnapering te vinden is? Gaat door lees mijn vrij-konst, en neem u keur uit 't gros.

9. Vorst van Scyros) *Dit is in het Latijn niet te vinden. Sciros is een eilandeken, waar af gesproken is,* 41 pag. *in welke Thetis haar soon Achilles in vrouwegewaad dee schuilen; gelijk,* 222 pag. *self in print is vertoond: maar heet daarom Achilles de vorst van Scyros? met beter recht is deesen bynaam gegeven aan sijn soon Pyrrhus (gelijk boven,* 41 pag.) *om dat hy op dat eiland van des konings dochter is ter werld gebracht.*

10. Thersites) *Van deesen kakelaar is gesprooken,* 147 pag.

11. Briseis) *Van welken in den aangetrokkenen* 3 Br. 10 pag.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Dat men by sijn vrijster sich koel en afkeerig diend te houden.

Maar wilt gij mijn raat voor kragtig keuren, en gelooven, dat u Apollo door mijnen mond iets heilsaams leert: Maakt, dat gij u koel hout bij u matres,
1 al stont gij, om soo te seggen, in ligten brand. Veinst u fris, en kreunt niet dat sij 't merkt; maar lagt, al staan u de tranen op den dam. Ik last u niet de min ten eersten af te breken, neen, ik ben soo strengen tugt-meester niet. Maar veinst dat gij niet en sijt, en houd u of de buien al over-gewaait waren: soo sult gij in der daat doen dat gij geveinst had. Dikwijl heb ik, om 't drinken te ontgaan, de slaper gespeelt, en bevonden dat ik slaapveinsende in slaap viel. 'K heb wel flinken uitgelaghen, die, den vrijer spelende, in haar eige knip raakten. De min komt en gaat na 't aan en af-wennen. Die sig kan gesont veinsen, sal genesen sijn. Last sij u op de besprooke tijt te komen; komt'er: vintge dan de deur voor 't hooft; stoor u niet. Past niet voor de deur te smeeken, of op de
2 slot-stijl te vloeken, veel min op den harden drempel te blijven leggen. 'S anderen daags wagt u beklag te doen, en eenig teeken van mis-noegen in 't aansigt te trekken. Soo haast sij merkt, dat gij slaauwer mint, sal de gift van haar trotsheid neer-slaan: dien baat sult gij mede uit mijn vrij-konst trekken. Schoon gij voor hebt de min af te snijden, nog sult gij dikwijl van deselve verrast werden. Een paart krijgelt dikwijl, eer 't het gebit in den bek neemt. Heelt u streeken, gij sult vangen dat gij niet sult schijnen te beloeren: want een vogel schuwt de netten, die te blik in 't oog vallen. Prijst haar soo niet, dat gij haar voet geeft tot u versmading: maar stof en snork, om haar te doen slabbakken. Saat haar deur open, al riep sij u in, stap voor-bij. Heeft sij u een reisjen beraamt, schiet haar op. 'T uit-harden valt ligt: soo 't u aan geen lijdsaamheid gebreekt, sultge in 't kortblijtschap konnen genieten. Hoe! kan iemant mijn raad straf noemen, daar ik genoegsaam de koppelaar speel? Want ik sal mijn geneesmiddelen matigen, na den aart van de kranken. Sijn de siekten veelderhande, mijn raat sal na den eis getempert werden. Eenige hebben vlees, dat qualijk met vlijmen wil genesen: veele vinden baat bij sap en kruideren. Sijt gij te mam-sot, kont gij niet voort, en legt gij gevlegelt onder de knien van de wrede min: maar telt niet tegen de wind in, set het liever voor-wind, en roeit voor stroom af. Dien minne-dorst moetge lessen, die u deerlik praamt. 'K geef hier den ruimen toom: drink vrij soo veel gij wilt, ja meer als gij swelgen kunt, dat u de vogt de keel uit loopt: en neem u wil van 't meisjen vrij soo lang gij wilt, en mist het geduldig, als gij 't missen moet. Soekt een afkeer van u quaal te krijgen: tegenheit is ook een goet genees-middel. Blijft bij 't dier, al dogt gij, dat gij 't niet gebrek had; kont gij maar door 't overvloedig minne-plegen Venus-wigt met een oor leeren aansien, en t'en huis uit jagen. De min, die de wan-trou queekt, plagt ook lange wortelen te schieten. Soekt gij die uit te wijden, ruk de vrees uit 't hart. Die, uit vrees voor andere snoep-katers, sijn vinkje soekt in sijn kooi te houden, kan door de beste genees-middelen niet wel gesont gemaakt werden. Een moeder, die twee sonen heeft, heeft die 't liefste, die sij vreest, om dat hij in de krijg is, nooit te sullen levend weder komen. Bij de heuvel- 3
poort

1. Brand) *Het Latijn segt:* Torreberis Ætna, gy midden in den Etna lagt te branden. *Van den Etna spreken wy,* 104 pag.

2. Vloeken) *Hoe de vryers de deuren, posten, hengsels en sluitboomen vleiden, of somwijlen uitscholden en vervloekten; en hoe sy des nachts in de stoepen de wacht hielden, om de medevryers van het huis af te keeren; van alle dit is al gesprooken,* 123 en 239 pag.

3. Heuvelpoort) Collina *geheeten by de Latijnsche schrijvers; staande aan de* via salaria, *sout-weg; van welken, behalven* Festus, *en* Varro, Plinius, 31 B. 7 H.

Ontrent deese poort, by den Eere-tempel, heeft Annibal durven rijden, de stad Romen beschouwen, en een schicht over de muiren drijven. Livius, 26 B. 10 H. Plinius. 34 B. 6 H.

4. Ve-

4 poort ſtaat de heilige Venus-tempel, die de naam trok na
den hoogen berg Eryx. Daar in hebt gij een vergeet-min-
ne-god, die de harten geneeſt, en kout water op ſijn fak-
kels giet. Die God wert aan-geloopen van jongelingen, en
deerns, die te lijdig op 't barre man-volk ſijn verſlingert,
om de min te mogen uit den ſin ſetten. Deſelve God
(ſonder dat ik weet, of 't de Min-god of een droom was:
maar ik geloof, dat het droom was) ſprak mij dus aan:
*O Naſo, dit de kommerige min dan eens aanpreekt; dan weer
af-klapt, voegt deſen raad nog bij u voorſchrift. Laat ijder
minnaar ſcherp letten op ſijn qualen: hij ſal 't minnen de ſchop
geven. De Min-god ſetteſe alle min of meer bij. Die ſchrike*
5 *voor 't ſchu't en intreſt vorderen op de haaſt aanſtaande verſchijn-
dagen, mag wroegen om de hooft-ſom, die hij om harent wil op
nam. Die een ſtraſſe vader heeft, al gaat hem de reſt voor de
wind, moet de ſtraſheid van ſijn vader voor oegen houden. Een
ſchraal man, die deerlijk met een rijk wijf gebengelt is, moet
ſig inbeelden, dat ſij tot ſijn ramp gebooren is. Die een vrugt-
baren wijn-berg heeft, moet kommerlijk toeſien, of ſijn druif-
bloeſſem niet verweert en verdort ſtaat. Die een ſchip uit
zee wagt, moet altijt bevreeſt ſijn voor onweer, klip en ſteen-
ſtranden. Deſe moet bekommert ſijn voor ſijn ſoon, die de
krijg volgt; gene voor ſijn houbare dogter: en wie vint niet
honderd oorſaken van droefheid? Om u Heleen te konnen haten,
Paris, hadt gij 't oog moeten ſlaan op u broeders lijken.* Hij 6
had nog meer te ſeggen; maar met mijn droom ver-
dween 't vriendlijk weſen van 't wigt, ſoo 't anders droo-
men was. Wat raat nu? mijn ſtier-man ſchiet mij op, 7
ſoo dat ik genootſaakt ben in 't wilt te ſtieren.

4. Venus tempel) *Van welken boven*, 106 pag.

5. Verſchijndagen) *Het Latijn ſegt:* qui timet puteal, Ianum & kalendas.

De Puteal *was een gerichtplaats te Romen, ontrent de praalpoort van Fabius (overheerder der Savojers) op de Heilige weg; alwaar niet alleen de renteniers en woekeraars het haare rechtelijk quamen eiſſchen; maar alwaar ook de* prætor, *of ſchout, rechtpleegde.* Horatius, 2 B. 6 Beriſpd.

Het word ook dat van Libo geheeten. Horatius, 1 B. 19 Br. *welke het ſelve heeft opgerecht; gelijk men het derhalven ook ſiet afgebeeld, by* Fulv. Urſinus, *op een* penning *van het ſtamhuis der Scribonien.*

Wat Janus *aangaat; men weete het te Rome de gewoonte geweeſt te ſijn, dat de ſculdeiſchers de ſchuldenaaren voor het recht riepen, en het haare wedereiſchten, tegens de nieuwe maan, of den eerſten dag van ieder maand, welke dag; gelijk die hier ſnel en ſchielijk, ſo word ſy by* Horatius (1 B. 3 Beriſpd.) *voor een geldeloosen bedroefd geheeten.*

Alwaarom, by Ariſtofanes (*in ſijn* Nevelen, 2 Bedr. 1 Ton.) *ſekere ſchuldenaar, ſijne ſchuldeiſſchers vreſende, poogd door een Theſſaliſche heks de maan uit den hemel te haalen en op te ſluiten, om dus de dag van betaalinge met de nieuwe maan voor altijd te doen achter blijven.*

Beleefde en goedhertige ſchuldeiſſchers evenwel waaren te Romen wel gewoon tot aan den Idus, *of 15 dag des maands te wachten.* Horatius, in de 2 Toeſang.

6. Broeders) *Aangeſien Priamus, behalven Hekuba, verſcheidene bywijven heeft gehad, ſo is hy ook de vader van 50 kinderen, ſoo ſoonen als dochteren, geweeſt.* Virgilius, 2 B. van den En.

Onder welke de voornaamſte ſoonen waaren, Hektor, Paris, Polites, Laokoon; Helenus, Deifobus, Troilus, Polydorus, Eſakus, enz. ten deele in het beleg en verwoeſting van Troje geſneuveld; ten deele elders buiten's lands verongelukt. Siet het Regiſter op het einde van dit werk. *En dochteren, Kaſſandra, Polixena, Ilione, Krëuſa, Laodice, enz. van welke alle hier en daar in deeſe* Aanteekeningen *werd gewag gemaakt.*

7. Stierman) Palinurus *in het Latijn; alwaar reden-konſtelijk het byſondere voor het algemeene word geſteld. Sie dus* Tifis *ook genoomen*, 28 pag.

Palinurus is geweeſt de ſtierman van het voornaamſte ſchip van de Troiaanſche vloot, onder den omſwervenden Eneas; by ſeker toeval van het ſcheepsroer afgeſmeeten en in zee gewurpen; eindelijk, na een ſukkeling van drie dagen, wel aan land geraakt in Italien, ontrent de ſteden Velia en Peſtus: doch aldaar van de ſtrandloopers gevat; omgebracht, en weder in zee geworpen.

Doch als die van Velia, weegens deeſe moord, van den hemel een ſterfte was toegeſonden, ſo hebben ſy, volgens de godſpraak, hem op een voorberg, in een geheiligd boſch, een eeregraf opgerecht; terwijl de berg naar hem Palinurus wierd genoemd. Virgilius, 5 en 6 B. van den En.

THIENDE HOOFDSTUK.

Dat een krankſinnig minnaar alle eenſaamheid moet ſchuwen.

Al wie mint, moet d'eenſaamheid ſchuwen als de peſt. Waar ſluipt gij heen? onder 't volk kont ge veiliger ſijn. U dient geen verburge treur-hoek (want d'eenſaamheit vermeerdert de doldriftigheid) maar bij 't volk ſult gij baat en verligting vinden. In u eenigheid ſult gij treuren, en u de gedaante van u matres ſoo klaar verbeelden, of ſij

ſelfs voor u ſtont. Dus is de nagt naardet als den dag, om
datmen dan onder 't volk de dagelijkſe verquikking miſt.
Schuwt geen aanſpraak, hout u deur niet geſlooten, en
huilt niet deerlijk in hoeken en winkels. Hebt altijt een
1 getrou ſpeciaal tot u vertrooſting. Uit die vriendſchap ſult
2 gij veel dienſt konnen trekken. Wat was d'oorſaak van Fil-
lis uitſinnigheid, anders als d'eenſame boſſchagie? Gewis
deedt haar de doodt 't ſchuwen van geſelſchap. Sij rin-
3 4 kinkte daar heen, als 't wijn-papin-geſnor op 't driejarig
5 wijn feeſt gewoon is, met hangende vlegten. Dan keek
ſij eens ſoo ver in zee als ſij koſt, dan lag ſij maf op 't
ſandig ſtrand ter neder, en riep voor een doof mans
deur: o trouloose Demoſoon! uitende haar wee-klagt
met hikken en ſnikken. Daar was ſekere ſmalle en
lange laan, over-ſchaduwt met lommer, waar door ſij
dikwijl plagt na 't ſtrand te gaan. 'T was de negende reis
dat d'ellendige doos onder weeg was, en ſeide: ſiet toe
wat gij doet, ſlaande, beſturven als een doode, 't geſigt
op haar gordel, en de takken. Dan ſtont ſij in beraat,
dan gruwelde ſij voor haar opſer, tot dat ſij met beven-
de vingers voor 't leſt het hooft in den gordel-ſtrop ſtak,
en ſig ſelve verhing. Doen wilde ik wel, Fillis, Tracier 6
dier, dat gij niet alleen geweeſt waart, ſoo had 't geboomt
met 't af-ſchudden van ſijn loof u ongeval niet betreurt.
Spiegelt u aan Fillis. Schuwt al te eenſame plaatſen, gij
man-volk die van deerns, en deerns die van mannen ſijt ge-
hoont.

1. Speciaal) Pylades *in het Latijn; van welken boeſemvriend,* 147 pag.

2. Fillis) *Siet deeſe wanhoopige minnaares beſchreven en afgebeeld, in den* tweeden Br. der treur-heldinnen, 5 pag.

3. Wijnpaapin geſnor) *Bacchus eerende, en ſijn feeſt-dag vierende.*

Bacchus word hier in het Latijn Edonus *toegenaamd, wegens de berg Edon, geleegen in Thracie, of in Macedonien op de grenſen van Thracie.* Plinius, 4 B. 11 H. *na welke ook de wijnpaapinnen Edonides worden genoemd.* Ovidius, 11 B. der Herſchepp. Propertius, 1 B. 3 D. *en* Lukanus, 1 B. van den Farſ. *eindelijk, wegens guure winden en ſneeujagt, gewagen van die berg*, Virgilius, 12 B. van den En. Statius, en andere.

4. Driejaarig) *Om het derde jaar gehouden en gevierd.* Servius, over het 4 B. van den En. *van eenige geheeten* Orgia, ἀπὸ τῶν ὥρων; van de bergen (*te weeten Citheron, Mimas, Hemus, Rhodope, enz.*) *op welke die plechtigheden gemeenlijk geſchiedden: of* ἀπὸ τῆς ὀργῆς; wegens het geraas en gedruis der prieſterinnen. Servius, over het 4 B. van den En.

Worden anders geheeten Bacchanalia, Dionyſiaca, en ook Orphica; om datſe, in Thracie, allereerſt van Orfeus ſijn ingevoerd. Diodorus, 1 B. 23 H. Ovidius, 12 B. der Herſch. *Siet vorders van deeſe Orgia* Strabo, 10 B. Virgilius, 4 B. der Landged. Propertius, 3 B. 1 D. *behalven* Katullus, Statius, Juvenalis, Klaudianus, en verſcheidene andere.

5. Verhing) *Sich hebbende verhangen, veranderde ſy in een amandelboom; doch ſonder bladeren. Maar Demofoon wederkeerende, en deeſen boom vol medelijden omhelſende, ſoo heeft de boom, haares minnaars lichaam voelende, terſtond bladeren uitgeſchooten.* Hyginus, in de 59, hoewel van deeſe ſeer verſchillende, Vertell.

6. Thracier) Sithonis *in het Latijn; de reden is aangetekend,* 6 pag.

ELFDE HOOFDSTUK.

Dat men het beſmettelijk geſelſchap der verliefde diend te mijden.

Seker vrijer ſchikte ſig na den eis van mijn les, en was bij na van ſijn minſiekte geneſen: maar ſoo haaſt hij weer onder 't geſelſchap van vrijers quam, ſtortte hij in; en de min wiert ſoo heftig als te voore. Mint gij tegen de borſt, maakt dat gij quaat geſelſchap mijdt: want daar door lijdt ſelfs 't vee hinder. Terwijl iemant 't leep van een traan-oog ſiet, werd hij ſelfs ook leep. Veel dingen beſmetten de lighamen, daar ſij langs heen paſſeeren. Dikwijl ſijpt 't water door drooge akkeren, uit rivieren die daar langs ſtroomen. Soo bekruipt u de min heimelijk, ſoo gij 't geſelſchap van vrijers niet en ſchout: en daar toe ſijn wij alle een ſpitsvindig volkje. Nog een ander was reets geneſen; maar 't bij honk blijven krabde de wond weer op: want hij koſt 't ontmoeten van ſijn matres niet door-ſtaan. Sijn week lij-teeken brak weer op, en mijn genees-middelen werkten niet na wens. Als u buurmans huis aan kolen ſtaat, kont gij 't vuir niet wel van 't uwe weeren. 't Is dienſtig ſig van honk te maken. Gaat niet meer ſpanſſeeren in de wandelbaan, daar gij plagt, en ſnij de vrijer-pligten af die gij gewent ſijt waar te nemen. Wat baat kontge vinden, als gij, reets laau, door 't aanſchouwen weer ontſteekt? Gij moet, ſoo gij kont, in een ander oort gaan verhuiſen: want 't is moeilijk honger bij een volle tafel, en dorſt te lijden daar 't aan geen nat gebreekt. Een ſtier is niet wel te houden, die een vaars in 't oog kreeg: een ſpring-ſieken hengſt berunnikt altijt de meer die hij ſiet. Als gij dit al ſult nagekomen ſijn, moet gij letten, dat het, om u haven te beſeilen, niet genoeg is u lief te verlaten; maar ſeg ſuſter, moeder, minne, die kennis van u ſaken heeft,

en die vorder vrentſchap met u matres honden, adieu. Schuwt u juffers knaap, en laat het u muts hooren, als haar kameniertje met tranen op de wangen ootmoedig uit haat juffers naam een gemaakte groet komt doen. Wagt u ook te vragen, al wiſt gij 't gaarn, hoe ſij 't al maakt: kropt het in: 't ſwijgen ſal u winſt bieden. Van gelijke moet gij doen, die reden geeſt van 't ſtaken van u min, en veel ophaalt 't geen dient tot beklag over u matres: ſmoot u klagten; gij kont ſoo beter wraak nemen met ſwijgen, op dat ſij allengs uit u hatt glippe. Nog had ik lievet, dat gij ſweegt, als dat gij ſegt, dat gij uit 't minnen geſcheiden zijt. Die aan te veel volks ſegt, ik vrij niet meer, die vrijdt. Maar 't vuit wert ſekerder allengs gedooft, als ſchielijk geſmoort. Slabbak allengs, dan ſult gij ſeker gaan. Een ruis-beek plagt hobbeliger neer te ſtorten, als een geſtadige ſtroom: maar deſe ſtroomt eeuwig, gene voor een korten tijt. Laat de min glippen dat gij 't niet gewaar wert, allengs verijdelen, en kruipende te met ontſnappen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Dat men evenwel met geen vyandſchap van ſijn vrijſter moet ſcheiden.

Maar, 't was een ſchelm-ſtuk, een vrijſter ſchielijk te haten, die gij pas te voore lief had: ſulke minne-kappen paſt woeſte beeſten. Niet veel werks van haar te maken is ſpuls genoeg. Die min door ſchielijk misnoegen af ſnijdt, die mint, of wert beſwaarlijk van ſijn ellende ontlaſt. Niet ſchandelijker, als dat een jong paar getrouden malkander dadelijk in 't hair ſit. Sulk hair-ree-
1 pen kan Venus ook niet voot goetkeuren. Dikwijl klaagt men 't vrou-volk aan, dat ment mint. Daar geen krakkeel tuſſen beide valt, ſwerft de liefde los haars weegs in 't wilt.
2 'K ſtont eens bij een jongeling, wiens wijf in een rosbaar ſat, die hij fel bevuilbekte, en dreigementen nat 't hooft wierp. Nu gereet ſtaande om haar voor de vierſchaar te vorderen, ſprak hij: laat ſij uit de rosbaar komen. Soo haaſt quam ſij niet voor den dag, en ſag Jan ſijn wijf niet,
3 of hij was ſtom. Sijn dreigen met beide pleit-beſcheiden ſlabbakten: hij viel haat om den hals, en ſprak: gij wint het pleit. 'T is wiſſer en gevoeglijker met vreede te ſcheiden, als 't huwlijk met pleiten ſchielijk af te breken. Hebt gij haar iets vereert, ſegt, dat ſij vrij houd 't geen ſij heeft, ſonder moeite te maken: want geringe ſchade veroorſaakt dikwijl groot profijt. Komt ge bij geval malkander te gemoet, paſt dan ſulks 't geweer te gebruiken dat ik u gaf. Nu hebt gij geweer van doen: wilt gij een helt ſijn, hier moet gij plukhairen: hier valt een Pen-
thesilea te vermeeſteren. Nu moet u te voore komen u 4
vrij-genoot, dien harden drempel, en alle de eeden die ſij valslijk ſwoer. Krul 't hair niet, ſchik 't gewaat niet in ſijn plooi, om haar te gaan te beſoeken. Weg met dien
quik: die ſtrekt om een dier te behagen, daar gij niet mee 5
te ſchaffen hebt. Maakt nu, dat gij haar hout gelijk een van 't gemeen gros.

1. Venus) Appias *in het Latijn; om dat ſy, te weeten de Teelſter, haaren tempel had op de merkt van Julius Caſar, alwaar de waterleidingen waaren van Appius Klaudius de Blinde. Siet van deeſe waterleidingen,* 202 pag. *en van den tempel van Venus de Teelſter,* 132 pag.
2. Rosbaar) *Siet het geene is aangeteekend,* 216 pag
3. Pleitbeſcheiden) Tabellæ *in het Latijn; aangeſien ſy (gelijk* 54 pag. *en elders is aangeteekend) ſchreven op vierkante tafereelen en borden: doch* Valentijn *ſondigd, als hy* duplices *overſet* beide; *want ſy waaren* dubbeld, *ja ſomwijlen drie, vier, en meermalen verdubbeld; ten eenemaal gelijk onſe tafelboekjes van leien of ſchalien, die gemeenlijk met een vierkante lijſt ſijn geſloten en verſekerd. Siet het aangeteekende,* 133 pag. *en daarenboven* Martialis, 14 B. 4 en 6 D.
4. Penthesilea) *Van welke* 246 pag.
5. Plooi) *Het Latyn ſpreekt van den* toga *en haar* ſinus; *ſiet het aangeteekende,* 217 pag.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men het ergſte moet denken, niets gelooven, en altijd ſwijgen.

Maar wat u pogen meeſt hindert, ſal ik vertrekken; en ijder daar van de proef in ſig ſelve nemen. Wij ſtaken 't minnen traag, om dat wij hopen, dat wij bemint werden. Terwijl wij ijder in ons ſelve behagen ſcheppen, gelooven wij ligtelijk, dat wij aan anderen behaaglijk ſijn. Wilt gij wijs ſijn, gelooſt geen quik-praat (want wat is 'er bedriegelijker als die) nog eeden, hoe dier die geſwoore werden. Ontſet u ook niet om 't ſchreien van u matres: dat volkje heeſt d'oogen leeren ſchreien. 'T hatt van minnaats wert door alderhande kunsjes getornt, gelijk een klip, die de baren van alle kanten beſtormen. Geeſt haar ook geen reden te kennen, waarom gij liever ontpaart waart: openbaar u ſmert niet; maar kreun vrij als ſij 't niet en ſiet. Vrijf haar haar feilen niet onder de neus, op dat ſij die niet wederlegge: want dan ſoud gij haat ſelfs gelijk geven, en bekennen, dat haar ſaak regtvaardiger was als d'uwe. Een

ſwijger ſtaat vaſt in ſijn ſchoenen: die ſijn vrijſter veel
ſchande verwijt, vergt haar tot goet maken. Ik ſou
1 mij niet willen verſtouten, gelijk Ulyſſes, u dolle min-
pijlen en blakende toorts mors in 't water te koelen. Ook
ſal ik 't minne-wigt de roode wieken niet korten, nog ſijn
godlijken boog ontſpannen. Ik rade u maar als een vrient:
2 volg 's digters raat: en verſchijn mij, heilant Febus, ge-
lijk gij doet, met gunſt en ſegen. Febus komt te voor-
3 ſchijn: 'k heb ſijn lier-toon en 't gerammel van ſijn pijl-ko-
ker gehoort. Ik ken dien God aan ſijn merk-teekenen [toe-
ruſting] Febus komt te voorſchijn. Monſter Laconier 4
purper bij Tyris ſulp, 't ſal geweldig af-vallen. Vergelijkt 5
ook u diertjens bij ſchoonder, ſoo ſult gij ijder mishagen
in d'uwe hebben. Paris hadden Juno en Pallas wel ſchoon
konnen ſchijnen, maar die vielen, tegen Venus gemon-
ſtert, af. Schoonheid moet gij niet alleen tegen een ſtel-
len, maar ook ſeden en konſt-geeſtigheid; is ſlegts u
oordeel door u min niet verbaſtert. 'T geen ik vorder
ſingen ſal, is gering; dan dit gering middel heeft 'er
vele, en onder anderen mij ſelfs, grooten baat gegeven.

1. Ulyſſes) Dulichius *in het Latijn. Siet* 4 pag.

2. Heiland) *Van Apollo, als uitvinder van de Geneeskonſt, is geſprooken*, 25 pag.

3. Liertoon ... Pijlkooker) *Van Apollo, als oppergeſaghebber in de Sangkunſt, en te gelijk als Schutter, is geſprooken*, 105 pag.

4. Lakonier) *Het Latijn haald ſijn bywoord niet in het algemeen van Lakonien, maar byſonderlijk van* Amykle, *een ſtad van dit landſchap; gelijk aangeweeſen is*, 40 pag.

Van het Lakoniſch purper ſpreeken wy, 67 pag. ter gelegenheid van de ſtad Terapne.

5. Tyris) *Van het Tyriſch purper is aangetekend*, 35 pag. alwaar van Herkules word geſproken, *en* 64 pag.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men brieven, beelden, en andere gedachteniſſen van ſijn vrijſter moet vernietigen.

Wagt u de minne-brieven van u lief weer te over-
leſen: want 't herkaauwen van dat fleem-ſchrift
beweegt ſelfs ſtantvaſtige gemoederen. Stook
al die prullen, ſchoon tegen 't hart, op 't vuir, en
ſegt: dat's, hoop ik, 't laatſte vuir van Ritſaarts
1 minne-brant. Gelijk Althea haar ſoon in ſijn af-weſen
door ſijn noot-lot-ſtok verbrandde, ſoo bedeeſt moet gij
met die trouloſe brief taal victorij branden. Kan 't over
u hart, maakt u ook haat waſſe afbeeltſel quijt. Waar-
om wert gij door een ſtom beelt verrukt? door dat middel
2 is Laodamia aan haar doot gekomen. Plaatſen konnen
ook dikwijl hinder doen. Schuwt de plaatſen, daar gij
met haar te doen had: want die konnen u ſmett veroor-
ſaken. Daat ſoud gij ſeggen: hier was ſij, daar lag ſij, in
die kamer ſliepen wij, hier koelden wij onſe geilheid.
'T herdenken ſterkt de min, en vlijmt de wont op nieus
datſe bloedt. Een geringe oorſaak hindert weeke harten.
Raakt vuir, dat bij-na verſmoort legt, met ſwawel-ſtok,
't ſal weer op-vlammen, en van klein een groot vuir wer-
den. Soo ſal u minne-vonk weer op-vlammen, indien
gij niet en mijdt al wat dient tot weder aanſtoken van de
min. De griekſe vloot had wel mogen willen, datſe de
kaap van Kafare, en 't vuir-baken van den ouden Nau- 3
plius, die 't hart ſeer van ſijn ſoons [Palamedes] dood 4 5
wreek-

1. Althea) Theſtias *in het Latijn; ſijnde ſy de dochter van Theſtius. Siet het geen van deeſe wreede moeder is aangetekend*, 12 *en* 49 pag. *en daar en boven het* 8 B. der Herſchepp. van onſen Dichter.

2. Laodamia) *Sie van deeſe rampſalige minnaares*, de 13 Heldinnebr. *doch byſonderlijk van het waſſe beeld haares mans*, 69 pag.

3. Griekſche) Argolicæ *of* Argolides *in het Latijn, wegens de ſtad Argos; van welke*, 72 pag.

4. Kafare) *Een hooge berg op het eiland Eubëa, ſiende naar den Helleſpont; aan wiens voet de vaard ſeer gevaarlijk, en t'eenemaal, weegens de veelheid der klippen, ontoeganglijk is.* Ovidius, 14 B. der Herſchepp. Seneka, in Agamemn. 3 Bedr. 1 Ton. Silius, 14 B. Statius, 7 B. *behalven* Euripides, in Helene; Pakuvius, Virgilius, *enz.*

5. Nauplius) *Koning van Eubea, en vader van Palamedes;*

Welke, Ulyſſes, door ſekere trek, mede ten oorlog naar Trojen ſleepende, ſederd geduurig van dien doortrapten ſchalk is belaagd, en eindelijk verradelijk aangeklaagd. Waar op hy van de Griekſche krijgsraad eenpaarig is ter dood verweeſen; en daar op terſtond van de krijgslieden geſteenigd.

Nauplius, ſijn vader, dit ſchelmſtuk verſtaande, liep gantſch Griekenland door, en vervoerde de jonge vrouwen van de afweeſende vorſten, tot boelagie en overſpel; om by die gelegentheid beroertens, opſtand, en inlandſche oorlogen te verwekken. Daarenboven wachtte hy de zegepraalende Grieken in, en ſtelde op bovengemelde berg een vuurbaak. De Griekſche vloot ondertuſſchen, midden op zee, by nacht, door een gevaarlijk onweer aangetaſt, liep op dit licht aan; te weeten van erger tot erger. Want hier wierden haare

ſchee-

wreekte, gemijdt had. Een voorſigtig ſtierman ſakt een
6 ſteen van 't hart, als hij gevaarlijke klippen voor geſeilt is.
Maar ſchuwt gij plaatſen, daar gij 't meeſte vermaak plagt
7 te vinden. Schuwt die als blinde en ſcherpe klippen, als
8 ſlok-en braak-agtige draai-kolken. Daar ſijn leſſen, die
niet wel iemant konnen werden aan-gedwongen, maar
9 juiſt bij geval geleert, plegen dienſt te doen. Had Fedra
kaal geweeſt, Neptuin had ſijn neef Hippolytus verſchoont
gehad, en met ſijn zee-ſtier de roſſen niet op den hol ge- 10
jaagt. Had Paſifaë ſoo rijk niet geweeſt, ſij had ſoo on- 11
beſuiſt niet gemint. De broodtronke min wert door rijk-
dom gequeekt. Wat was de rede, dat geen vrijer op He- 12
cale, geen deern op Iris verſotte? gewis, om dat deſe 13
behoeftig, gene arm was. Een kal is heeft niet om ſijn
min te voeden: maar egter is deſen raat ſoo veel ſchats
niet waart, dat gy daarom ſoud willen veranderen.

ſchepen of door de draaikolken ingeſlokt, of van de klippen vermorſeld. Seneka, in Agamemn. op de gemelde pl. Propertius, 4 B. 1 D. Virgilius, 11 B. van den En. *enz.*

Deeſe Nauplius ontmoet ons (volgens het gevoelen der Geleerden) by Goltzius op het 5 Taf. van Griekenl. *op een* Penning *van de ſtad Eutrotum, met een brandende lamp in ſijn hand, ſtaande op een rots, en gelijk als in zee ſiende.*

Siet ondertuſſchen van des ſoons valſche beſchuldiginge en onnoſele moord, Virgilius, 2 B. van den En. Ovidius, 13 B. der Herſchepp. Dictis, de Kretenſer, 2 B. Dares de Frygiaan, in het B. van Trojes ondergang. Filoſtratus, in Palamed. en in Apollon. van Thiana: *behalven het onvergelijkelijke treurſpel van onſen Nederlandſchen Sofokles en onſer aller Dichteren (kreupele Rijmertjes en raapende Lapdichters niet uitgeſonderd) lichtende noordſtar,* J. V. VONDEL.

6. Klippen) Niſæis *in het Latijn; te weeten ae rots Minoa, makende den haven van de ſtad Niſa, ontrent de klippen van Sciron.* Strabo, 9 B. *Van de ſtad, of liever Megariſche haven, Niſa, is gewag gemaakt,* 237 pag. *gelijk van Sciron, en de ſteenklippen naar hem genoemd,* 7 pag.

Eenige meenen dat hier door Niſæis, *Scilla, de ſteenklip in de zee van Sicilien (van welke,* 63 pag.) *word verſtaan: maar deeſe lieden ſmelten twee Scillaas, en haare geſtaltverwiſſelingen, onder een; aangeſien Scilla, de dochter van eenen Forkus, in een klip is verſchept, gelijk,* 63 pag. *is aangeweſen; terwijl Scylla, de dochter van koning Niſus (van welke* 189 pag. *) in een vogel is hervormd.*

7. Blinde) Syrtes *ſegt het Latijn; doch dit ſijn geen blinde en ſcherpe klippen, gelijk* Valentijn *vertaald; maar ſandplaaten en droogtens ontrent den Afrikaanſchen kuſt geweeſt. Siet* 152 pag.

8. Scherpe klippen) Acroceraunia *in het Latijn; te weeten een ſeer hoog gebergte van Epirus; gelijk wy ſeggen,* 152 pag. *gemelde* Valentijn *ſpreekt, in ſijn vertaalinge alleenlijk van klippen, die mogelijk aan de voet van deeſen uitſteekenden voorberg hebben geweeſt.*

8. Draaikolken) Charybdis *in het Latijn; van welke draaikolk meermaalen, als* 63 pag. *en* elders.

9. Fedra) *Van Fedra en Hippolytus gewaagd de* 4 Heldinnebr. *doch ſiet van ſijn om koomen,* 103 pag.

10. Zeeſtier) *Andere noemen het een zeekalf. Siet* Euripides, in ſijn Gekroonde Hippolyt. en ſijn vertaaler, of liever navolger, Seneka, *enz.*

11. Paſifaë) Gnoſſis *in het Latijn, wegens de ſtad Gnoſos; waar af* 17 pag. *Van Paſifaës onbeſuiſde liefde is geſprooken onder andere,* 210 pag.

12. Hekale) *Een gebrekkelijk en behoeftig oud besje, door den dichter* Kallimachus *kenbaar en beroemd gemaakt; om dat ſy Theſeus, noch een jongeling ſijnde, had geherbergd en huysveſtinge gegeven.* Apulejus, 1 B. der Herſchepp. Plutarchus, in Theſ. de kanttekenaar van het Griekſche Bloemh. Petronius, Suidas, *enz.*

13. Irus) *Een byloper van de vryers der kuiſſche Penelope; doch ſo behoeftig, dat ſijn armoede ſelf naderhand tot een ſpreekwoord is geworden.* Ovidius, 4 B. der Klaagd. *heette ook Arneus, en is van Ulyſſes met een vuyſtſlag gedood.* Homerus, 18 B. der Dooling. *van ſijn dochter gedenkt* Stefanus, in ſijn Stedeb. by het woordeken, Hellas.

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men geen minneryen op de ſchouburg moet gaan hooren, noch geen minnedichten leeſen.

Agt die nogtans ſoo veel te pijne waart, dat gij uit de ſchou-burgen blijft, tot dat u hart t'eenemaal van
de minne-ſiekte is geneſen. 'T eijterſpel, flueit, lier,
ſang, en gedans met d'arm-gebaarden na de maat, ont- 1
ſe-

1. Armgebaarden) *Van het bewegen der armen in het danſſen der aaloutden is geſprooken,* 134 pag.
2. Kal-

ſenuwt de gemoederen. Daar werden gedurig minnaats
door danſſende perſonagien vertoont: daar leert de ka-
mer-ſpelet na de konſt wat u nut te doen en te wagten
ſtaat. 'K ſal 't tegen de borſt ſeggen; leeſt geen minne-
digten. 'K verbiede u ſelfs mijn darteldigt in de hand te
2, 3 nemen. Schuwt Kallimachus en Filetas: dat ſijn Venus-
4 jankets die hinderen. Mij ſleep gewis Saffo de vrij-tong:
5 Anacreon ſchaafde mijn vrijer ſeden. Wie heeft ooit de
6,7 digten van Tibullus, of Propertius, wiens geheele werk
alleen van Cynthia galmt, onverweegert geſelen? Wie
8 kan, na 't leſen van Gallus, boers en heel blijven? Iets
diergelijks ſult gij ook in mijn digten vinden. Maar,
ſoo anders Apollo, den ſtier-man van dit ſchip, ſijn dig-
ter niet bedriegt, moet gij weten, dat een mede vrijer de
voornaamſte oorſaak van onſe quaal is. Droomt, wilt
gij wijs ſijn, van geen vrij-genoot; maar beelt u vaſt in,
9 dat ſij alleen ſlaapt. Oreſtes liefde ſijn Hermione te
vuriger, om dat ſij met een ander vrijer begoſt te doen te
hebben. Wat porde u tot quijnen, Meneläus? Gij trokt
10 ſonder wijf na Creta, en koſt flaau-lievende lang van u
Helene blijven: maar ſedert Paris die ontſchaakte, koſt
gij haar eerſt niet miſſen, en brandde van liefde, om
dat ge een vrij-genoot vont. Dit beſchreide Achilles ook
in ſijn ontrokke Briſeïs, om dat die in Agamemnons 11, 12
armen raakte. Hy ſchreide ook niet vergeefs: gelooft
mij, dat Atreus ſoon deed, 't geen hij, om boerſe
lompheid te ontgaan, niet nalaten koſt. Gewis, ik
ſou 't ſelve gedaan hebben, al ben ik niet wijſer al hij.
Dit was de beſte vrugt van nijdigheid. Want, ſchoon
hij bij ſijn rijks-ſtaf ſwoer, dat hij Briſeïs nooit gedeert
had, wiſt hij wel, dat ſijn ſcepter geen Goden waren.
Gaven de Goden, dat gij de deur van u verlate mattes
koſt voor-bij gaan, en de voeten in u goet voornemen
niet beſweeken! Dit ſult gy konnen doen, ſtaat gij
maar ſtijf op u voor-nemen: nu moet gij door-ſteken,
en 't ros de ſpoor geven. Beelt u in, dat haar huis een
lok-neſt is, daar lotos eters en meer-minnen neſtelen. 13, 24
Roeit onder 't ſeil die kaap voor-bij. Nog wilde ik wel,
dat gij u vrij-genoot, waar op gij in 't eerſt te fel gebeten
waart, niet langer voor u vijand hield. Groet hem
ten minſte, al haat gy hem nog: kont gij hem, als
een vriend, kuſſen, dan ſult gij geneſen ſijn.

2. Kallimachus) *Wy ſpreken van deeſen dichter,* 137 pag.

3. Filetas) *Siet van deeſen dichter,* 259 pag.

4. Saffo) *Van welke de* 21 Heldinnebr. 103 pag. *en ook elders,*

5. Anakreon) *Van welke,* 259 pag.

6. Tibullus, *Siet* 137 *en* 183 pag.

7, Propertius) *Van welken elders.*

8. Gallus) *Siet* 138 *en* 185 pag,

9. Hermione) *Van welke de* 8 Heldinnebr. 38 pag.

10. Krete) *Van het reiſen van Meneläus naar het eiland Krete, ſpreekt de* 16 Heldinnebr. 85 pag.

11. Briſeis) *Siet de* 3 Heldinnebr. 10 pag. *en elders.*

12. Agamemnons) Pliſthenius vir *in het Latijn; wegens Pliſthenes, ſoon van Pelops en Hippodamia. Deeſe, in ſijn jonge jaaren overlijdende, gaf ſijn kinderen, Agamemnon en Meneläus, over aan Atreus ſijn broeder; die de ſelve als de ſijne aannam en opvoedde; ſo dat ſe ook meerendeels ſijn kinderen worden genoemd.* Apollodorus 3 B, *en andere.*

13. Lotos-eeters) *Dat het eeten van het gewas* lotos *een vergetelheid van alles bybrengt, is aangeteekend,* 109 pag. *doch ſiet ook* Plinius, 13 B. 17 H. *behalven* Strabo, Lucianus, *enz. by meergenoemde* Alciatus, *onder ſijn* 114 Sinneb..

14. Meerminnen) *Neen, meeſter* Valentijn, *Sirenes ſijn geenſins meerminnen, hoewel ſy gemeenlijk ſe geheeten worden. Siet* 189 pag.

SESTIENDE en LAATSTE HOOFDSTUK.

Dat men ook moet mijden alle ſpijſen, die het bloed konnen ontſteeken, en geilheid aanbrengen.

Kom, ik ſal u ook koſt voor-ſchrijven die gij nuttigen en ſchuwen moet, om allen t'halven mijn genees-konſt in 't werk te ſtellen. Appulier, Lybier, en Megatenſer bollen ſullen u ſchadelijk ſijn. Niet min moet gij ſchuwen 1

1. Apulier) Daunius *noemd hem het Latijn, wegens Daunus, koning van Apulien, grootvader van Turnus; te weten de ſoon van Daunus de tweede, en Venilia, ſuſter van Amata, koninginne van Latium, vrou van Latinus.* Virgilius, 10 en volgende B. van En.

Vorders is Apulien een deel van Italien ooſtwaard; gedeeld in Apulia Daunia; heden geheten Kapitanata;

wen de geilmakende rakket, en al wat min queeken kan.
4 Nutter kont gij eeten wijn-ruit, die 't gesigt verklaart, en al wat de min kan krenken. Vraagt gij, wat ik u aangaande
5 de wijn voor-schrijf? 'K sal 't u kotter verklaren, als gij verwagt. De wijn ontsteekt de min: indien die niet soo overvloedig geswolgen wert, dat gij smoor-dronken sijt. De wind blaast het vuir aan, de wint verblaast het vuir. Een koeltje vergroot, een storm verteert de vlam. Weest of noit dronken, of soo bestooven, dat gij op geen minnen denkt: die pas beschonken is, lijd gevaar. Dit werk heb ik volwrogt: bekrans mijn mat schip: 'k heb de haven beseilt, daar op 't gemunt was. Bid dan man en wijf, die door mijn raad geneesen sijt, voor u digt-arts.

nata; *en in Apulia; Peucetia; heden* terra di Barri *genoemd.* Plinius, 3 B. 2 H. *vermaard wegens haare schaapprijkheid en fijne wol.* Cicero, in de 3 Red. tegens Katilin. Martalis, 8 B. 28 D. *en* 14 B. 155 D. *doch haare inwoonders, alle veehoeders, noemd men ruw, woest, ongemanierd.* Plautus, *in* den Krygsman, 2 Bedr. 1 Ton.

2. Lybier) *Van haare bollen, gelijk ook van die van Apulien, hoewel van een mindere waarde, schrijft* Plinius, 16 B. 5 H.

3. Megarenser) *Van Megara, en de bollen ontrent dese stad wassende, is gesprooken,* 237 pag.

4. Wijnruit) Plinius *getuygd* (20 B. 23 H.) *dat dit kruid het gesicht ophelderd en scherper maakt; so dat het deswegen van de schilders en beeldhouwers word gebruikt.*

Doch hy meend ook dat het de voortteelinge hinderd, het vertel droomen belet, en het wegvloejen van het prikkelend teelsaat op een geile verbeeldinge (siet hier af Lukretius, 4 B.*) doet ophouden.*

5. Wijn) Bacchi munus *in het Latijn. Siet* 67, 156 pag. *en elders. Aangesien vader* Bacchus *het voortplanten van den wijnstok, en daar op het uitperssen van den druif, nevens het bereiden van de wijn heeft uitgevonden, en den rampsaligen sterveling (om somwijlen met de selve sijn bekrompen hert wat ruymte te geven, en hem dus te vervrolijken) medegedeeld.* Diodorus, 3 B. 62 en volgende H. Nonnus, *enz.*

E I N D E.

